This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

LELAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY
ORGANIZED 1891
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

Plutarch

Lives of Illustrious

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI IV FASCICVLVS V

CISTELLARIAM ET FRAGMENTA CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCXCIV

T. MACCI PLAVTI

CISTELLARIA

RECENSVIT

[illegible] DELL

ACCEDVNT DEPERDITARVM FABVLARVM FRAGMENTA

A GEORGIO GOETZ RECENSITA

Götz G. Rh. M. 1879, 403 zu Plautus Cist.

COMOEDIARVM [illegible] M

TOMI IV FASCICVLVS V

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCXCIV

LYSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

T. MACCI PLAVTI

CISTELLARIA

RECENSVIT

FRIDERICVS SCHOELL

ACCEDVNT DEPERDITÀRVM FABVLARVM FRAGMENTA

A GEORGIO GOETZ RECENSITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI IV FASCICVLVS V

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCXCIV

LELAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY
ORGANIZED 1891
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

PRAEFATIO

Cistellariam a Plauto conversam esse e Menandro recte statuerunt homines docti, ex quo Lambinus eumque secuti Porsonus 'Tracts and Miscell. crit.' p. 252 et Meinekius ad fragm. inc. XXXII [558 Kock.] versibus 89 sqq. reddita esse verba ab Hermogene de inv. IV 11 servata observarunt*). Sed quomodo inscripta fuerit Menandrea comoedia nescimus, cum et illud fragmentum sine titulo exhibeatur neque ulla earum quas novimus fabulas aut ex inscriptione ad Cistellariae argumentum quadrante aut ex alia ratione ad hanc fabulam referri possit**). Non inepte mea quidem sententia cogites de fabula aliqua *Σύρα* inscripta, cum postea demonstrandum sit versum quendam Cistellariae

*) Nihil egit Ladewigius Mus. Rhen. n. III p. 520 sq., qui etiam v. 532 sq. expressos esse ex Menandri fragm. LXVIII (688 Kock.) *ἐμὲ δ' ἀδικείτω* (?) *πλούσιος καὶ μὴ πένης· ῥᾷον φέρειν γὰρ κρειττόνων τυραννίδα* coniceret (quod minus recte a Menandro abiudicabat Porsonus). Nam contraria est utriusque loci sententia, cum apud Plautum Melaenis queratur potius quod pauperi non liceat aequa lege cum divite coniungi — ut 'iniquas leges' Cicero dicit de rep. II 37, 63, quibus adiectis conubia ut ne plebei cum patribus essent decemviri sanxerant. Recte sic locum intellexit qui in Argumento acrosticho scripsit re omni transacta Alcesimarchum Melaenidis vel potius Phanostratae filiam, 'ut erat nactus, ⟨aequa⟩ lege possidere'.

**) Nam quod Ladewigius l. s. s. p. 531 sq. de 'Perinthia' cogitavit non sine contaminatione et liberiore omnino modo a Plauto adhibita, incertum esse ipse concessit, prorsus improbabile esse vix est quod argumentis prolatis doceam. Nam et quae protulit inania sunt omnia et plane neglexit hanc coniecturam conciliari non posse cum ea ratione, qua Terentius in Andriae prologo de Perinthia loquitur: neque de Cistellaria et Andria valet, quod de illis dicit, 'qui utramvis recte norit, ambas noverit'. Cf. Dziatzko Mus. Rhen. XXXI p. 250 sqq.

esse scaenas non antiquo tempore, sed medio aevo ex Ambrosiano apparet: unde simul redarguitur eorum sententia, qui decurtatam esse fabulam a retractatore quodam crediderunt, cum casui potius foliorumque continuorum iacturae hoc tribuendum sit. In illa autem scaena I 3 etsi de singulis versibus velut 188 sq.*) suspensum sit iudicium, tamen neque ipsam Auxilii personam cum tota narratione a Plauto abiudicari posse et ultimos versus Plautinissimos esse cum Langeno Stud. Pl. p. 281 sq. contendo. Nam verba:

Perdíte perduelles, párite laudem et laúream,
Vt uóbis uicti Poéni poenas súfferant

neque inferri poterant a retractatore neque adeo retineri. Ex quibus recte homines docti effecerunt ante finem ac fere sub finem belli Punici secundi Cistellariam actam esse**): quae medium locum inter Militem gloriosum Stichumque tenet eisque fabulis adnumerari potest, propter quas sub ipsum annum Stichi actae 'clarus habebatur' Plautus ex Hieronymi testimonio recte emendato. Accedit quod ante Rudentem certe hanc fabulam (item ut Vidulariam) compositam esse ex ipsa illius comoediae inscriptione non inscite Teuffelius aliique concluserunt***). Quod vero idem eumque secutus Reinhardstoettnerus p. 315 putabat propter argumenti similitudinem paucis tantum annis ab Epidico distare Cistellariam, cum per se nullam vim habet, tum ex certiore illo indicio refellitur, ex quo plures quam septem ac fortasse decem annos inter utramque fabulam intercessisse statuendum erit.

Sed a tempore ut redeamus ad quaestionem de retractatione fabulae, cum recte Langenus exagitarit Teuffelii sen-

*) Nam hi versus non modo tritam in prologis facetiam repetunt — quae cum aliquando ab aliquo poeta inventa sit, per se etiam ex hoc loco proficisci potuit —, sed etiam minus aptam Auxilii personae quam aliis oratoribus, qui prodeant ornatu prologi.

**) Minus recte vel saltem nimis confidenter iudicarat Petersenus 'Allg. Schulz.' a. 1836 p. 614 (qui ad a. 539/215 referebat fabulam): at cf. Windischmannus Mus. Rhen. I p. 121, Naudetus Act. Erud. a. 1838 m. Iul., Ladewigius l. s. s. p. 520.

***) Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 276 [edit. II p. 322 sq.], Studemundus de Vidul.² p. 35 sq., praef. Rud. p. VII.

quem etsi in multis facile hodie refutare possumus, tamen laudamus, quod et alia perspexit et duas personas ex scaenis deperditis recuperavit: Patris Alcesimarchi et Servi, cui Syro nomen esse coniecit (cf. p. XIII sq.). Nihil post eum profecerunt Benoistus et Vssingius: qui inter alia negavit intellegi posse 'quae huius servi partes in argumento fabulae esse possent': sed plurima rectius certiusque partim ex Ambrosiano partim ex fragmentis scite digestis explanavit Studemundus cum eoque Seyffertus. Quorum sententias cum breviter adumbraverim in adnotationibus itemque significaverim, ubi paullulum dissentiam ab illis*), nolim hoc loco fusius de hac re disserere neque eiusmodi suspiciones tangam; quas iacere possim, stabilire non possim.

Sed paucis disputandum est de personis comoediae, cum ad duas, quas iam Ladewigius addidit, tertia accedat itemque alterius Lenae nomen neque in ipsa fabula neque in scaenarum inscriptionibus compareat. Contra PHANOSTRATAE nomen per inscriptiones saltem servatum est: quod olim a Lampadione usurpatum fuisse in ea scaena, cuius reliquias v. 381—432 composuimus, probabilis est Seyfferti opinio (in Studem. Stud. II p. 433 adn.). Ipsius vero LAMPADIONIS nomen deminutivum — non aliter usurpatum ac de Olympione sene in Casina v. 739 — ex v. 544 male in inscriptiones codicum editionumque translatum esse, diu est ex quo homines docti perspexerunt**). Neque de DEMIPHONIS nomine est quod post Camerarium aliosque***) dicam. Item satis clara sunt ALCESIMARCHI adulescentis et mulierum nomina MELAENIDIS†), HALISCAE, GYMNASII††), SELENII: nisi quod

*) Velut ad v. 267 sqq. et 434 sqq. et in append. crit. ad v. 305, 330 sq., 376.

**) Cf. Ritschelius Opusc. philol. III p. 340 (cf. p. 318), Studemundus Emend. Pl. ed. a. 1871 p. 9 adn., Baierus de Pl. fab. rec. *A* et *P* p. 109, al.

***) Cf. Camerarius in Ann. p. 330: 'Demipho est δημοφῶν, sicut ἀντιφῶν ξενοφῶν ἰοφῶν. Quae omnia habent significationem φανότητος id ist splendoris, ut Grammaticis placet'. Itaque hunc praeter Fleckeisenum praedicare debebat Ritschelius Opusc. philol. II p. 488, III p. 308 sq.

†) Cf. p. XIV adn.

††) Cf. append. crit. ad v. 1 sq.

de ultimo nomine — quod *Σειλήνιον* olim etiam Ritschelius exhibebat*) — monendum est, quam scripturam ex libris stabiliverit Studemundus, de ea non modo Camerario dudum aliquid suboluisse, verum etiam Benoisto plane constitisse: qui et *Selenium* per totam fabulam exhibuit et in praef. p. IX laudato Camerario ex codicum auctoritate hanc scripturam firmavit**). Iam ex reliquis personis nullo modo nomen indere possumus patri Alcesimarchi neque ei, qui cum filio colloquitur in scaena, ex qua v. 267—304 relicti sunt: cuius ne personam quidem accuratius definire possumus. Quamquam ex ratione, qua cohortatur adulescentem, rectius de patris amico quam de filii sodale cogitari putaverim, cum aliqua omnino ratione propter colloquii tenorem cum illo coniunctus esse debeat. Paulo plus proficere possumus in Servi nomine enucleando, cuius et in eadem scaena partes sunt et antea in reliquiis scaenae v. 231—266. Nam cum Servo vel Paedagogo illic loqui Alcesimarchum — cum Studemundus etiam de Amico cogitaverit —, non tam inde concludo, quod quibus Alcesimarchum poenis dignum esse dicit v. 244. 246. 248 serviles sint — quod Seyffertus attulit in Studem. Stud. II p. 424 adn. —: nam hoc argumentum nihil valere Aulularia v. 743 docet, ubi Euclio senex Lyconidem deos voluisse credit, ut apud se 'in nervo enicet'. Sed per

---

*) Opusc. phil. III p. 340: at cf. p. 329.

**) Satis mirum est hoc fugisse Studemundum Em. Pl. p. 8 (cf. Herm. XIX p. 456 sq.), qui in eadem pagina Bindero neglectam Benoisti editionem vitio vertat. Camerarius autem scripsit Ann. p. 330: 'Silenium *σιλήνιον* deminutum *ἀπὸ τῆς σιλήνης*. Quod Lucret. lib. 4 [cf. v. 1169 ibique Lachmannum] nomen memorat. Simula *σιλήνη* ac satyra est': sed mox p. 335 addidit: 'hoc loco reperi in nostro scriptum libro Selenium. Etsi autem puto illud Silenium, de quo ante aliquid a nobis uerborum est factum, recte legi in hac fabula, tamen Selenii etiam esset origo Graeca *ἀπὸ τῆς σελήνης*, *σελήνιον*, quasi lunulam dicas'. Hinc pendet Pareus, quem Studemundus ex eoque Vssingius solum dicunt nominis derivationem saltem intellexisse, sed parum sibi constitisse. Ceterum cum mox ostendamus a 'Syra' sublatam videri puellam olim expositam nominatamque Selenium, non indignum est quod animadvertatur usum huius nominis maxime illustrari ex Appiano Syr. 69 et Cicerone Verr. IV 27, 61: 'reges Syriae .... regnum Aegypti ad se et ad Selenen, matrem suam, pertinere arbitrabantur'.

se veri est simile hoc loco cum eodem agere Alcesimarchum, quem mox v. 283 'ubi sit' quaerit et appellat, neque quidquam novam personam nescio quam indicat. Iam igitur qui primus huius Servi partes recte divinarat Ladewigius, nomen ei SYRO fuisse inde suspicatus est, quod Festus versum huius fabulae 408 bis exhibens 'in Syr*' vel 'in Sy**' extare scribit, ubi syllabam finalem utroque loco in codice deficientem supplentes 'in Syro' scripserant editores: quod nomen pro inscriptione fabulae eodem modo positum esse quo Servius ex 'Pyrgopolinice', Fulgentius ex 'Chrysalo' Militis Bacchidumque versus excitant, probata hac coniectura etiam Ritschelius statuebat*). Contra Winterus (Pl. fab. deperd. fragm. p. 6 sq.) negavit Servi illius, si modo fuerint omnino, eas partes esse potuisse, propter quas ad illa exempla pro titulo nomen eius adhiberi potuerit. Quod argumentum iam certiore adeo ratione confirmatur, quia cum apertum sit v. 283 Alcesimarchum nomine vocasse Servum, de SYRE vocativo cogitari nequit. Studemundus ante E extare putabat K litteram, mihi SC apparere videbatur, cum R prorsus excludatur: atque utrique ante KE vel SCE cum TK apparuerit, inter has vero litteras locum tres fere habeant, vix puto aliud vel saltem aptius supplementum praesto esse quam TK⟨YNI⟩SCE: nam haud facile invenies quod litteris spatioque et metro melius conveniat. Sed etsi SYRVS certe hac ratione ex Cistellaria removetur, tamen prorsus improbandum est, quod Winterus iam cum Odofredo Muellero contendit re vera 'Syrum' fuisse Plautinam fabulam, in qua idem versus redierit, quem in Cistellaria legimus. Nam ut mittam quod Ritschelius Vssingiusque coloris tam singularis versum vix ac ne vix quidem repeti potuisse urgent, hunc ipsum versum ex ipsa Cistellaria excitat Priscianus: atqui eundem versum praeter morem repetitum ex altera fabula excerpsisse Verrium Flaccum ex altera Priscianum eorumve auctores nemo credet, nisi qui absurda credat. Multo igitur probabilius Vssingius Studemundusque coniecerunt apud Festum exti-

*) Parerg. p. 164, 175 sqq., 206; cf. Leidolphus de Festi et Pauli locis Pl. p. 205 sq., alii.

tisse 'in Syr⟨a⟩' et SYRA nomen fuisse 'Lenae', quae Selenium olim sustulerit et dederit Melaenidi: quam cum Lampadio qui exposuerat et tum viderit et forte fortuna rursus reperiat, summum tamquam cardinem fabulae vertere nostro iure dicemus. Minus recte etiam de 'Syris' cogitari posse Vssingius addidit, ut tam illa quam Melaenis*) amica et in puella auferenda conscia ex Syria oriundae fuerint. Nam 'amicam' tantum, non 'popularem' v. 133 Lena dicit Melaenidem, ut illa coniectura omni careat fundamento. Contra in eo facio cum Vssingio vel potius cum Ladewigio, quod versum illum ex 'Syra' allatum Lampadionis fuisse statuit, cum Studemundus Stud. II p. 419 adn. ipsi Lenae tribuat indeque ad Ritschelii exemplum rationem loci excitandi repetat. Nam cum facile admittam ac vel libentius credam in priore parte scaenae ad quam v. 381 sqq. pertinent praeter Lampadionem Lenam etiam egisse**) — etsi cum illo agere non potuit —, tamen verba *non enim haec hic sunt limaces liuidae* e. q. s. Lenam de meretricibus dixisse credi nequit. Quo aptius puto nos rationem inscriptionis apud Festum ex graeci exemplaris titulo supra derivasse (p. VII sq).

Denique de actuum distributione in fabula lacunosa anceps est iudicium: ac non modo vulgo lacunis non respectis quinque actus ex parte satis incongrue designaverant, sed etiam Spengelius in libello de comoediis Plautinis in actus discribendis p. 48, etsi in aliis iudicium retinuit, tamen alterum actum qualem vulgata constituit suis rationibus probavit. Quod eo magis mirandum ac vituperandum est, quia non solum Ladewigius dudum coniecerat vel potius demonstraverat post priorem particulam scaenae II 1 complures scaenas desiderari***), verum etiam Studemundus sex annis

*) Quin etiam Melaenidem a fusco Syriscae colore nominatam esse suspicatur Vssingius: quod nihili esse intellexisset, si exempla huius nominis formarumque cognatarum apud Graecos respexisset.

**) V. 382 quem ipsi Lenae tribuebat Ladewigius, potuit sane illa proferre etiam in scaena antecedente, cum ad filiam Senemque ex domo accederet, ubi paulo ante Selenium eam in prandio lepide acceperat.

***) Idem Benoistus exposuit in editione a. 1863 p. V sq.

ante editum Spengelii libellum ex ipso Ambrosiano rem firmaverat exagitata Binderi caecitate, qui ingentem hiatum inter v. II 1, 15 et II 1, 16 transilire non dubitaverit. Accuratius postea Studemundus singulas scaenas descripsit discripsitque in commentatione illa a Seyfferto edita: ubi primum actum cum vulgata retinens recte alterius tertiique interstitium constituit inter eas scaenas magnam partem deperditas, quibus Alcesimarchus adire Melaenidem animum induxit, Pater vero Alcesimarchi eandem cum filia aditurus Gymnasium potius eiusque matrem convenit. Reliqua sic digessit Studemundus, ut quartum actum eumque ultimum efficeret ex tribus quos vulgata distinxit actibus ultimis. Ex quibus etsi illud servavi intervallum, quod post v. 652, ubi vacua scaena est, significarunt editores veteres, tamen dubito, an melius quem cum Studemundo comprehendi actum tertium ita dividamus, ut post Lampadionis soliloquium (v. 433) incipiat quartus et quintus sit, quem quartum ille esse voluit.

His expositis restat, ut de subsidiis criticis verba faciamus et de lacunis, quibus codices depravati sunt, paulo uberius disputemus.

Atque *A* codicem deleticium cum in bibliotheca Ambrosiana iam a. MDCCCLXXXVIII quam poteram accuratissime pertractassem, mox retractavi a. MDCCCXCI, quoniam Studemundi apographum haud pauca longe aliter lecta exhibebat ac primo conatu ego enucleaveram. Quod neminem mirum habebit, qui sciat hanc maxime fabulam plerumque lectu difficillimam esse, ut et Studemundus saepe confessus est et ipse meo labore expertus sum. Quare etsi etiam Studemundi lectio (*As*) sat multa incerta reliquit et haud raro praebet, quae sic re vera in codice subesse aegre credas, tamen summopere admirandum est, quantum indefesso studio praestiterit ille. Cuius operam haud ita multis locis addendo vel corrigendo emendare contigit: at nequaquam inutilem fuisse recognitionem meam sentio, praesertim cum etiam confirmata per alterius testis oculos lectio et iudicium de codicis condicione interim mutata alicuius momenti sit. Ceterum in ipsis de *A* testimoniis eandem tenui rationem,

quam in Persae[2] praef. p. VIII et in Mostellariae[2] praef. p. XXVIII professus sum.

B codicem Veterem post Ritschelium et Loewius et ego excussimus: nihilominus ex collatione Studemundi aliorumque, qua uti poterat, de locis nonnullis admonuit Seyffertus: quam discrepantiam commemoravi in append. crit. ad v. 42 et 745. Neque tamen umquam tanti visa est dubitatio, propter quam Romam rescribendum esse ducerem.

Porro contuli codicem Ambrosianum *E* a. MDCCCLXXXV, Lipsiensem *F* a. MDCCCLXXXVI, denique Vossianum *V* a. MDCCCLXXXVIII (de quo cf. Cas. praef. p. XIX sqq.). Codicis Britannici *J* cum neque quam Goetzius praebuit collatio (cf. l. s. s.) neque Vssingiana satis accurata sit, pergratum fecit Seyffertus, quod ex Luchsii collatione, quae ei praesto erat, inopiae succurrere voluit erroresque sustulit*).

In Palatinis per hanc fabulam etiam magis solito perturbata est versuum discriptio: quae in metris vulgaribus saepius peior fere est quam in canticis. Quod per priorem partem fabulae in ipso apparatu indicavi: in altera parte quae discrepent ex *B* hoc loco solita ratione compono.

543—555: *ſerui — gaudeaſ* | — *exeuntem — teneſ — uiderim* | — *corpuſ — paruulam* | — *animus — queaſ* |

558—562: — *uoco* [sed *Ego*] — *talenta* [sed *Vnde*] — *modo* |

565—571: — *perducebam* [sed *Iam*] — *genua* [sed *Anuſ*] — *ſeque eam* — *inquit* [sed *Istanc*] — *ſua* |

574—593: — *dixit* — *interii* | — *inquam* [sed *Vbi*] — *habitatum* [sed *Auecta*] — *ſequemur* — *uſque* — *monstrare* PHANOSTRATA — *ſequandam* — *commune* — *indicauit* — *Quid nunc* — *ueniet* — *uelim* |

595—617: — *Deoſ teque* — *Adulescentſ* — *te* LAMPADISCVS — *ampliter* MELENIS — *meuſ* | — *diſpondit in* — *quam uoſ* — *tibi* | — *uerbiſ* LAP — *modo* | — *quero* MEL — *Conteriſ* | — *exea* | [et *Medioxumam*] — *ſciſ* [sed *Ea*] — *modo* | [et *Sed*] — *compreſſit* — *filiam* | [et *Priuſ*]

---

*) Semel illis, non huic fidem habui: quod v. 523 *dem* deesse in *J*, non cum E^3 *F* additum esse, probabili consensu adnotabant.

Reliqua pars fabulae (praeter pauca quae in cantico v. 671 sqq. descripsi) nihil praebet, nisi quod v. 618—630 duo versus coniunguntur, sed servata littera maiuscula in alterius principio.

Inter eos qui fabulae emendandae enarrandaeve studium impenderunt Guyetum propterea nomino, quia notationes eius ad ipsam Cistellariam accuratius novimus quam in aliis fabulis per Marollii neglegentiam innotuerunt: quippe quas diligentissime descripserit Benoistus in Miscellaneis in memoriam Caroli Graux editis a. MDCCCLXXXI p. 461—480. Ex quibus haud paucas me consulto praeteriisse*) nemo improbabit, quamvis large liberaliterque in hac quoque editione varia variorum commenta colligere studuerim. Porro observationes manuscriptas Reizii, Hermanni, Lachmanni perpauca praebuisse moneo. Quo gratiore animo commemoro denuo benignam operam mihi praestitisse Fleckeisenum, Goetzium, Seyffertum: quos etiam praeter eos locos, quibus nomina eorum adponere potui, haud raro corrigendo admonendo addubitando profuisse sciendum est.

Postremo iam accedendum est ad quaestiones de lacunis maioribus minoribusque, de quibus longe plura quam priores atque accuratiora explorasse mihi videor: quae cum continua demonstratione egeant, neque in ipsa editione omnia adhibui et hoc loco rem dilucidius exponam oportet. Itaque proficiscimur a descriptione reliquiarum Ambrosianarum. Atque in *A* Cistellaria integros IV quaterniones (XXIX—XXXII) occupasse videtur**), e quibus decem tantum folia aetatem tulerunt. Quae sic cum Ritschelio Studemundoque digerimus:

---

*) Sed inconsulto bis erravi: ad v. 39 (p. 94 v. 10) *ted et ego* pro *ted ego* (et *hancce* vel *istanc*) et ad v. 57 (p. 96 v. 7) *hoc. hic dolet* pro *hoc dolet* ex priore notatione relinquens. Praeterea ex appendice critica perspicies in apparatu ad v. 511 (*agam*) *Rostium* pro *Lomano* laudandum fuisse, v. 563 me post Handium recte, ut puto, distinxisse et v. 677 *haec* cum Ritschelio traiecisse (abiecto priore commento quo *eho,* post *mihi.* et ante *Mi homines* in fine v. adieceram), denique v. 741 personam (*Ph.*) iam Gamerarium in Ann. ante Lambinum correxisse. Praeterea in appendice ad v. 104 (p. 97 v. 29) *hoc* ante *Vssingius* deleas.

**) Tribus foliis quaternionis XXIX initialibus 69 tantum versus ex ipsa fabula relinquuntur: sed non modo didascaliam praemitti potuisse iam Studemundus monuit, verum etiam de argumento atque

XXIX
- A. a
- B. b
- C. c
- 179. 180 = 70—88. 89—105
- 189. 190 = 106—122. 123—125 et 130—145
- D. d
- E. e
- F. f

XXX
- G. g
- H. h
- 297. 298 = 233—250. 251—266 (et sc. inscr.)
- I. i
- K. k
- 299. 300 = 267—285. 286—304
- L. l
- M. m

XXXI
- 309. 310 = 306—321. 322—340
- 321. 322 = 341—358. 359—372*)
- N. n
- 197. 198 = ? —389. 390—408
- 203. 204 = 409—427. 428—444
- O. o
- 311. 312 = 449—465. 466—483
- 323. 324 = 484—501. 502—509 et 512—522

Ex hac tabula facile perspici potest, quam recte Ritschelius contenderit**) 'certa ratione' ostendi posse fere

---

adeo de argumentis cogitare possumus. Dein Studemundus putavit in ultimo folio quaternionis XXXII fortasse didascaliam Epidici exaratam fuisse, cum quae in Palatinis inde a Cist. II 1, 47 usque ad finem huius fabulae tradita sint, sufficere videantur ad explenda septem folia integra et octavi partem. Sed si forte maior lacuna post v. 555 Ambrosianum non attigerit, totum quaternionem Cistellariae tribuemus. Quamquam dubia res est et propter lacunas et propter interpolationes diversas.

*) Quod folia 310 et 321 se olim excepisse Studemundus coniecit, certius etiam inde confirmari videtur, quod ex lectione paulo pleniore in ipsis versibus sese excipientibus continuam particulam a Nonio servatam agnovisse mihi videor.

**) Parerg. p. 238 adn.: '... *da das Stück eine Lücke von gegen 600 Versen hat, wie durch untrügliche Rechnung darzuthun ist*'. Re-

sexcentos versus in Palatinis desiderari. Idem vel paulo accuratius definire studuit Studemundus*): qui quod inter v. 229 et 492 effecit 612 fere versus in *A* locum habuisse — quorum complures scaenarum inscriptiones versuumque bipartitorum particulas tantum continuerint — cantico v. 203 —229 undeviginti circiter versus tribuit: ubi ex vestigiis *B* codicis si coniecturam capimus, maior fuit versiculorum numerus. Praeterea coniecit Studemundus duobus quaternionibus, quorum paginae XX versuum fuerint, amissis lacunam in Palatinis ortam esse: unde longe plures in archetypo versus quam in *A* bipartitos fuisse sumendum sit. Hoc cum parum veri simile sit ex eis, quae de Mostellaria demonstravit Seyffertus quaeque de ipsa Cistellaria nos demonstraturi sumus, nihilo minus et concedimus probabiliorem rationem quam duorum quaternionum defectum excogitari vix posse et comprobabimus re vera XX versuum paginas in archetypo etiam huius fabulae fuisse, ut Casinae aliarumque, non XXI, ut Mostellariae. Quodsi sic 640 versus (cum novem fere scaenarum inscriptionibus) deesse in Palatinis concludimus pluresque interiisse quam vel Ambrosianus olim exhibuerit, reputandum erit in centum fere versibus huius fabulae quos utraque recensio praebeat bis auctiorem esse recensionem Palatinam — altero loco quattuor, altero duobus versibus —: quid igitur mirum est, si idem in partibus

petiverunt hanc sententiam Teuffelius aliique: quam neglegens Studemundique testimonium de decem foliis ex *A* servatis perverse rationi subiciens Vssingius scripsit: 'plus quam septem eiusmodi folia in Palatinis desunt i. e., ut minimum dicamus, 260 versus': quem errorem ipsi Studemundo imputabat Tyrrellius 'Class. rev.' II p. 23.

*) Stud. II p. 422 adn.: '*Zwischen I 2, 26, dem Schlussverse von fol. 229ᵘ = quat. XXVIIII 5ᵘ, und II 1, 16, welcher die 9. Zeile von fol. 248ʳ = quat. XXXI 8ʳ einnimmt, liegen 18 Blätter = 2. 19. 18 Zeilen + 8 Zeilen, also 692 Zeilen; davon kommt in Abzug der von I 2, 27 bis II 1, 15 in den Pall. erhaltene Bestand: 3 Senare I 2, 27 —29, die Scenenüberschrift = 2 Zeilen und die 54 Senare von I 3, die Scenenüberschrift von II 1 = 2 Zeilen und die Anapäste II 1, 1—15, welche auf mindestens 19 Zeilen zu veranschlagen sind, da von den Langversen sicherlich mehrere gebrochen waren, also insgesammt etwa 80 Zeilen. Demnach standen im Ambr. zwischen II 1, 15 und II 1, 16 etwa 612 Zeilen, von denen jedoch eine Anzahl Scenenüberschriften und Versbrechungen abzurechnen sind*'.

deperditis acciderit? Immo contrarium potius mirandum esset, si intra sexcentorum versuum spatium numquam evenisset, quod in sexta parte bis factum est. Itaque hac ratiocinatione confirmatur, quod supra (p. X) coniecimus de dittographiis, quibus pars fabulae deperdita aucta fuerit.

Quod vero de archetypo contendimus, luculento exemplo ex ipso *A* petito declaratur: idque ideo disputationi de scissuris fissurisque praemitto, quae huius quoque fabulae memoriam deformarunt, quia non modo per se memorabile est, sed etiam ipsi quaestioni recte tractandae viam munit.

Igitur v. 104 lacunosum esse neminem fugere potuit: unde varia periclitati sunt homines docti, ex quibus una laudanda est Kampmanni coniectura, qui traiecto cum aliis *hoc* pronomine adiectoque *unum* vocabulo scripsit:

Nunc te amabo ut hanc hoc ⟨unum⟩ triduum solum sinas.

Sed cum *A* quoque relicto o *hoc* ante *solum* extitisse arguat, post KANC vero KI exhibeat, Seyffertus quadrante spatio in *A* KI⟨CUNUMTRIDUUMKO⟩C supplevit.

Huic lacunae lacuna sane non respondet: sed qui XX versibus interiectis praecedit versus, tam miram inter utramque recensionem discrepantiam offert, ut intellegamus lacunam olim congruentem interpolatione remotam esse. Qui versus adhuc sic legebatur:

Obsecutast, de ea re gessit morem morigere mihi.

Sed *A* non habet *de ea re*, contra inter MOREM et (M)O(rigere) habet ORA*** id est *oranti*, ut Studemundus intellexit. Quare nemo dubitabit, quin olim hae sibi responderint in *P* lacunae:

84 de ea re
OBSECUTASTGESSITMOREM⟨ORANTI⟩MORIGERE MIHI
104
NUNCTEAMABOUTHANC⟨HICUNUM⟩TRIDUUMSOLUMSINAS.

Levioris momenti est neque tamen praetereundum est, qui uno interiecto antecedit versus, in eo ante finem (*rem resciuerit*) *A* KANC exhibere, contra *P eam*, cum qui oppositus sit versus ab *Hoc uolo agatis* incipiat in *P*, ab KOCNU(nc)— in *A*: unde cum graviorem discrepantiam in appendice odoratus sim, nescio an rectius eiusmodi lacunas in *P* olim expletas esse sumamus (cf. p. XXXVI):

82 nolo agatis
HOC⟨NUNCAGES⟩ISQUAACCERSITAECAUSAADMEESTISELOQUAR
102 eam rem
QUIANONREDIERIMDOMUMADSEPOSTQUAM⟨HANCREM⟩RESCIUERIM.

Eadem certe ratione explicandae sunt insignes differentiae in versibus similiter sese excipientibus 500. 502: 520. 522. Vbi cum extremus versus mancus sit (in quo *A* MINUTIETETIAM servavit pro *minutique et*) et antea *et Saturnus* ex v. 514 interpolatum sit pro ITAQ·IANUS; in versibus vero oppositis *iuri* in *P* desideretur (pro quo *tuo* male repetitum extat) et *atque* pro POLTE illatum sit, haec omnia declarantur ex his lacunis partim licentius obscuratis:

500—502 atque
PATIERINMEPERIURARE⟨#POLTE⟩ALIQUANTOFACILIUS
QUAMMEMEAMQ·REMPERIREETLUDIFICARIFILIUM
tuo
ABIQUAEREUBI⟨IURI⟩IURANDOTUOSATISSITSUBSIDI
520—522 et saturnus
ITAQ·MEIUNO⟨ITAQ·IA⟩NUSITAQUIDDICAMNESCIO
IAMSCIOIMMOMULIERAUDIMEAMUTSCIASSENTENTIAM
DIMEOMNESMAGNIMINUTIQ·ET⟨ETIAM⟩PATELLARII

Haec exempla, quae ipsius Ambrosiani ope certiora vel potius certa reddere potuimus, propterea gravissima sunt, quia lacunas haud raro olim interpolationibus remotas vel obscuratas esse indicant. Quod iam nemo infitias ibit nos iure adhibere posse ac debere ad ea exempla illuminanda, ubi solam recensionem Palatinam possidemus. Idque statim cadit in primum locum eumque facile omnium qui occurrunt intricatissimum.

Etenim v. 13 *expetes* sub finem versus extat detruncata *sam* syllaba finali et v. 11 *meminer* (sic B^1: unde *memineris* effectum in *VEJ*) pro *meminerimus* (sic B^2). Sed etiam qui antecedunt versus bis ad lacunas statuendas nos commovent, quas vel facilius admittemus in pagina sine dubio saepius perforata. Nam et v. 7 post initium claudicat et post sequentem versiculum (*Pol istó quidem nos pretió facile*) versui 10 (*Ita in prándio nos lepide ác nitide*) concinne respondentem quae insecuntur verba *est frequentare Tibi utilisque habere* tam ex metro suspecta sunt quam ex Varronis testimonio, miro casu sane et ipso truncato. Apud quem cum *facile* in

explicatione tantum servatum sit et pro *frequentare est tibi* legatur † *ptanti est frequentare*, adiuvante metro scripsi ⟨*O*⟩*ptanti est frequentare* (et *utibilisque habere* cum Bothio: quo facto hic versus non minus concinne respondet versui 11 quam praecedens versui 10): ubi *optanti* sumpsi eadem ratione abscissum fuisse, qua *oranti* v. 84: pro quo *Tibi* adici potuit aut ex interpolatione (fortasse ad *ti* syllabam, quae relicta fuerit, supplendam) aut ex correctura vocis *utilisque* male intellecta, quae Fleckeiseni suspicio fuit. Quamquam accuratius ut dicamus Varro videtur legisse *facile optanti est frequentare*, *P* vero *facile est frequentare* ⟨*optanti*⟩ vel ⟨*inuitan*⟩*ti*. Sed de ipso loco restituendo quomodocumque iudices, certe corruptelae origo qualem statuimus ex loco opposito tam luculente illustratur quam ipse locus oppositus ex his versibus truncatis.

Ac primum quidem v. 33 etsi quodammodo defendi potest quem discripsi asynartetus:

Eas si ádeas abitum quám aditum mális ita nostro órdini,

tamen huic conformationi quivis sentiet multum praestare simplicem septenarium trochaicum (ut antea inter baccheos extat vel potius certa coniectura restitutus est v. 22): quem nanciscimur, si initio voculam syllabae *sam* v. 13 absumptae respondentem supplemus (velut *Pol*).

Non magis casui tribuemus, quod v. 27 ante finem claudicat, ut v. 7 post initium. Nam cum verba quae versiculo comprehendi *Vix uíuimus cum inuidiá summa* et allitteratione et metri concinnitate (cf. v. 35, al.) contineantur, tam ex metro quam ex lingua laborant verba antecedentia:

Si idem istuc nos faciamus, si idem imitamur, ita tamen

Vbi mirum est ob *imitamur* haud paucos *facimus* restituisse, etsi coniunctivus unice aptus est. Quare cum Camerario *imitemur* restitui versumque *nos* inserto fulsi. At non dubito, quin ipsa forma *imitamur* vestigium sit mendi reconditioris, praesertim cum ad hoc ipsum verbum *idem* minus quadret ac pronômen *id* potius requiratur. Quodsi sumimus olim scriptum fuisse *si idem praeuortamur* et *praeuor* syllabis abscissis ⟨*imi*⟩*tamur* interpolatum esse, una opera et hunc

versum emendamus et fidem facimus vocabulo *merito* v. 7 optime tam versus quam sententiae gratia (cf. v. 21) adiecto.

Similiter res se habet in versibus 29 sqq., quae verbis misere truncatis v. 9 eisque quae secuntur respondent:

Suarum opum nos uolunt esse indigentes
Nostra copia nihilo uolunt nos potesse
Suique omnium rerum nos indigere.

Ex his versibus tertius tantum nullo vitio laborat, cum in superioribus praeter primum non alter, sed ipse tertius mutilatus fuerit. Vnde primum quidem colligemus in archetypo versuum 30 sq. ordinem inversum fuisse, praesertim cum et propter simile initium versuum 29 et 31 (*Suarum* et *Suique*) facillime errare potuerit librarius et verba versiculi 32 (*Vt sibi simus supplices*) multo etiam commodius ad v. 30 quam ad v. 31 sese adplicent*). In ipso vero versu 30 intellegemus falsam esse coniecturam Pyladis omnibus adhuc probatam et a me quoque relictam, qui *nil* pro *nilo* reposito metro leniter et leviter consuluerit: immo ex ipsa forma exquisitiore *nilo* concludendum est aliquid deesse velut *plus* (una cum *imus* syllaba v. 11 abscissa), verbum autem *uolunt* accessisse ex v. 29. Sed hunc quoque versum, in quo sententia plena planaque est, integrum non esse tam metrum demonstrat, quod nullum est, quam loci qui oppositus est perturbatio: quare etsi *opum* vel *esse* traiecto facile versus effici potuit, tamen hinc discemus sub finem potius aliquid intercidisse (inter *esse* et *indigentes*) et initio, ubi *Suarum opum* metrum turbat, ab interpolatore additum esse *suarum* (ut *de ea re* v. 84 aliaque). Quod vero locis non prorsus inter se oppositis v. 9. 11 et v. 29 sqq. lacunae comparere videntur, non nimis offendit in versibus cantici, quorum diversa esse potuit in paginis oppositis positio vel etiam discriptio**). Itaque de ipsa versuum emendatione etsi hoc

*) Item similitudo inter v. 29 et 31, propter quam Fleckeisenus alterum versum delendum esse opinabatur (cf. Langenus Stud. Pl. p. 31), iam minus offendit, si alter per verba *omnium rerum* aliis verbis consulto repetitis sententiam exaggerat.

**) Optime v. 30 lacunae responderet, si PLUS initio versus abscissum esse sumeremus sequente et interpolatione illa et verborum traiectione (velut ⟨*Plus*⟩ *nilo nostra copia nos potesse* vel *nostra nilo c. n. p.*).

quoque loco dubitatio quaedam admittitur, tamen et firmatur in universum discriptio, quam nos v. 8—37 dedimus, et menda sedesque mendorum declarantur ex lacunis sic fere sibi respondentibus:

7—13
EOEGOUOSAMO⟨MERITO⟩ETEOAMEMAGNAMINISTISGRATIAM
POLISTOCQUIDEMNOSPRETIOFACILEST
tibi
FREQUENTARE⟨INUITAN⟩TIUTILISQ·HABERE
ITAINPRANDIONOSLEPIDEACNITIDE
ACCEPISTIAPUDTEUTSEMPERMEMINER⟨IMUS⟩
LUBENTIEDEPOLANIMOFACTUMETFIETAME
QUAEUOSARBITRORUELLEEAUTEXPETES⟨SAM⟩
27—33
imitamur
SIIDEMISTUCNOSFACIAMUSSIIDEM⟨PRAEUOR⟩TAMURITATAMEN
UIXUIUIMUSCUMINUIDIASUMMA
suarum
OPUMNOSUOLUNTESSE⟨PRORSUM⟩INDIGENTES
SUIQ·OMNIUMRERUMNOSINDIGERE
uolunt
NOSTRACOPIANILO⟨PLUS⟩NOSPOTESSE
UTSIBISIMUSSUPPLICES
⟨POL⟩EASSIADEASABITUMQUAMADITUMMALISITANOSTROORDINI

Simplicius est proximum exemplum, sed grave ideo, quia — una cum aliis de quibus mox dicemus — per senariorum ambitum planissimum paginas XX versuum fuisse confirmat. Namque v. 168 dimidiatum habemus senarium, cui nulla in ipsis versibus respondet lacuna propterea quod inter v. 148 et 149 novae scaenae inscriptio locum habet in eamque membranae defectus incidit*).

Sed hoc quoque loco in eiusdem paginae confinio altera lacuna apparere videtur. Nam v. 176 initio *Post ille* legitur pro *Post⟨quam⟩ ille*: cui qui oppositus est versus 156:

Fuere Sicyoni iam diu Dionysia

non modo durissimus est propter *Sicyoní* accentum, sed etiam offendit verbis *iam diu* sententiae linguaeque usui non prorsus respondentibus. Nam Mostell. 476 similiaque exempla cur ab hoc differant in propatulo est. Quare nescio an

*) Etiam v. 184 si recte Langenus de *suam* sub finem versus dubitavit (pro quo *bonam* substituit), cogitari potest de veteri lacuna, quae ex altera parte in duorum versuum inscriptionem inter v. 202 et 203 inciderit.

hoc quoque loco offensio tam metrica quam grammatica ex lacuna male suppleta repetenda sit: quamquam non habeo quid pro *iam diu* substituam, nisi quod vox a vocali incipiens substituenda erit. Nam ⟨*est*⟩ *iam diu* pro parenthesi accipiendum non satisfacere iam in appendice dixi. Cf. p. XXXVI.

Denique ex priore parte fabulae commemorandum est, si recte v. 228 post *uisere* lacunam statuerim — de quo vix dubito, cum optime et antecedentia dimetris defluant et post *uisere* paroemiacus claudat periodum, ut solum *uisere* verbum turbet discriptionem —, non minus bene de errore librarii cogitari posse — siquidem velut *misero* adicias litteris simillimis — quam de membranae scissura, cum v. 206*) tripodia anapaestica extet, pro qua libenter dimetrum accipias ad hoc exemplum:

206 ⟨ANGOR⟩IACTORCRUCIORAGITOR
228 UISERE⟨MISERO⟩

Multo luculentiora exempla quamvis interdum item satis impedita altera pars fabulae suppeditat: ubi ipsi libri saepius lacunarum vestigia reliquerunt, sed sine ulla constantia designarunt.

Atque statim ad illum locum quem supra ex *A* illustravimus 500. 502: 520. 522 nova fissura sese adplicat: unde simul intellegimus v. 502. 522 in fine folii extitisse. Nam v. 523 inter *ne ego* et *uiuus B* spatium reliquit: desideratur autem verbi forma ad *sauium Selenio* pertinens. Vnde cum Italis *dem* inseruerunt omnes, quod cum metro non satisfaciat, aut *hodie* aut *umquam* aut *uiuae* adiecerunt: quae additamenta non solum supervacanea sunt, sed ne satis quidem quadrant ad loci sententiam. Quare *oppingam* supplevi coll. Curc. 60 'ubi sauium oppegit': idque stabilitur etiam lacuna congruenti. Nam quinarium pro senario legimus v. 538, ubi cum initio post Pyladem omnes *Sibi* pronomen inutile ad-

*) Facile hic versus respondere poterat ex cantici discriptione paululum discrepante, si velut versiculi 208 et 217 vel ipso 228 solito more prioribus adiuncti perhibebantur. Cf. p. XXXVI.

diderint, Vssingius post *Moderatrix* potius *linguae* inseruit: quod eum bene instituisse et lacunae ratio docet, quam comparato v. 523 aperimus, et locus parallelus item ex Curculione adsciscendus v. 486 'linguae moderandumst mihi'. Iam si sibi respondere statuimus:

523
FAXINTNEEGO⟨OPPINGAM⟩UIUOSSAUIUMSELENIO
538
MODERATRIX⟨LINGUAE⟩FUITATQ·INMEMORABILIS

unum obstare videtur, quod v. 523—537 etiamsi duos versus inscriptioni intercedenti tribuimus, XVII tantum versus efficiunt, nisi parum veri similiter tres septenarios bipartitos fuisse sumimus. Hoc vero adeo incommodum non est, ut novum potius afferat commodum. Nam in exitu scaenae illius quaedam adeo inconcinna sunt, ut interpolationis suspicionem Muellerus moverit. Nos vero cum v. 531 consentiente Seyfferto duorum hemistichiorum detrimentum signavimus, ubi alii de mutandis potius verbis traditis cogitaverant, tum ante v. 535, ubi *Et illud paueo et hoc formido* non habet quo referatur, lacunam deteximus, quae facile duorum versuum esse potuit. Quae divinatio iam inde corroboratur, quod in archetypo plura illo loco servata fuisse ex damnorum illorum concentu efficimus.

Praeterea huius folii quod ab v. 523:538 incipiebat etiam ultimi versus — item ut folii antecedentis — obscurati fuisse videntur. Nam v. 537 *ut illaec hodie quot modis* (*Moderatrix* ⟨*linguae*⟩ *fuit*) etsi extiterunt qui *ut — quot modis* coniunctionem singularem defenderent, tamen fidem aegre invenient, hoc maxime loco, ubi *quot* saepius deinceps sequitur repetitum. Quo accedit altera offensio in ipso *hodie* adverbio (cf. append. crit.): quod etsi non nesciam debilitata saepius significatione usurpari, tamen nego hoc loco ferri posse, qui alia insuper ratione ipsaque apertae lacunae propinquitate suspectus sit. Quodsi minus placeat lenis correctura, qua *ut illaec odio* (scil. 'fuit' ex proximo) scripsi, verbum (velut *lusit*) haustum lacunamque voce *hodie* male suppletam esse sumas. Certe ut hic versus ultimus paginae rectae ante finem talem suspicionem excitat, ita ultimus paginae ver-

sae*) v. 555 (ante maiorem lacunam) post initium perturbatus est, ubi vitiose legitur *Vt rés gestá sit.* Vnde aut suppleas *Vt rés gesta* ⟨*haec*⟩ *sit*, aut *gesta* alieno loco suppletum esse statuas (HAEC vel GESTA = LUSIT). Quin etiam qui praegreditur versus hiatum habet, quem nos *ita* inserto, alii aliter removerunt: neque neglegendum est *B* codicem in huius versus margine notam criticam habuisse, qualem haud raro versibus lacunosis adscriptam invenimus. Iam qui respondet v. 536 quamquam per se nihil vitii offert, tamen facile aut *ego* post *sum* abscidi potuit aut ipsum *sum* si evanuerit recte olim suppleri. Itaque hanc fere huius loci speciem archetypum gessisse conicimus:

536 sq.
ANUMSECTATUSSUM⟨EGO⟩CLAMOREPERUIAS
hodie
MISERRUMAMHABUIUTILLAEC⟨LUSIT⟩QUOTMODIS
554 sq.
AGEPERGEQUAESO⟨ITA⟩ANIMUSAUDIREEXPETIT
UTRESGESTA⟨HAEC⟩SIT # UTINAMAUDIRENONQUEAS

Porro post maiorem illam lacunam a Guyeto detectam qui secuntur duo versus 556 sq. post initia detruncatos esse tam codices quam verba ipsa produnt. Quocum illud optime convenit, quod v. 576 sub finem deficit, ubi certum est Pyladis supplementum**) *oppido*: quod qui spreverunt Camerarius, Gruterus, Leo et plane improbabilia commenti

*) V. 555 vicesimus est, si aut duos versus inscriptioni interpositae vindicamus, aut, si unus tantum fuit, cum Seyfferto duo hemistichia v. 539 intercidisse statuimus, quode cf. append. crit. Simul vero intellegimus maiorem illam lacunam iam in archetypo extitisse, cum plenum folium nequaquam occupare potuerit, lacunae autem demonstrent folium 523—537. 538—555 excepisse paginam 556—575.

**) Certum dico supplementum, quia sollemnem formulam restituit metro unice aptam: atque de eiusmodi formulis ubi agitur, apud scriptores non minus evidenter quam in inscriptionibus lacunas explere possumus. Velut hac ratione certum, ni fallor, supplementum est ⟨*si*⟩*c* ⟨*da*⟩*bo* v. 462. Item v. 582 ⟨*non*⟩ *hoc longe destiti*, quo reposito simul plura intercidisse certum fit: nam *periistí, ni hercle* ante *hoc longe* cum per accentum offendit tum per elocutionem, cum *ni hercle* in exordio enuntiationis locum habeat, sed velut *perii, ni hercle* tam inauditum sit, quam *perii hercle, ni* consuetudini conveniat. Nihil igitur veri est similius quam ab *hercle ni* ad *non hercle* aberrasse librarii oculos: unde cum ortum sit *periisti hercle ni hercle hoc longe dedisti* (*destiti*), mox prius *hercle* omissum est. Cf. p. XXXVI.

sunt neque rationem corruptelae perspexerunt. Neque mediae lacunae respondere finem decurtatum mirabimur in senariis, quorum alia in alia pagina sedes fuit. Iam vero alteri versui truncato qui respondet v. 577 adeo non lacunosus esse videtur, ut potius iusto maior sit: quapropter *anum* innocentem plerique illic trucidarunt. At extremum potius vocabulum *interrogo* interpolatum esse non tantum inde elucet, quod cum v. 576 detrimento et cum v. 556 sq. lacunis vitium versus manifesto cohaeret, sed etiam ratio grammatica dudum docere debuit. Nam *interrogo* verbum iuxta *Vbi habitat, inquam* positum molestissimum est ac plane intolerabile. Pro quo cum desideretur vocabulum, cui et *anum* accusativus coniungatur et *inquam* verbum commode adiungatur, vix formam invenies magis idoneam quam *obsecrans* participium. Itaque sic haec congruunt et cohaerent aptissime:

556 sq.
PERGOILLA⟨MONEBARE⟩DICTISILLAECTEDANUS*)
FORTU⟨NISEXSECUNDISADMI⟩SERASUOCAT
576 sq.
MEUMELOCUTUSTNOMENINTERII⟨OPPIDO⟩
interrogo
UBIELOCUTASTEGOCONTINUOANUM⟨OBSECRANS⟩

Non minus insigne exemplum detegimus, si a v. 650 proficiscimur. Vbi cum traditum sit (*occlúdite aedis péssulis repágulis,*) *Ibo | hanc ego tétulero intra límen* initium versus non modo corruptum esse, verum etiam mutilatum dudum intellectum est. Ex variis conaminibus sententiae loci sermonique Plautino optime ac fere unice respondet Muelleri coniectura satis, ut videbatur, audax *Quom extemplo hanc ego t. i. l.* Neque ea iam iusto audacior esse videbitur, si admittimus prioribus syllabis abscissis ELO vel IPLO relictum in IBO abiisse, quod vocabulum saltem latinum sit. Idque liquido confirmamus comparato v. 634, quem iustae mensurae**) cum alii aliter accommodare studuerint, sic per-

*) Mirum est spreta *te⟨d⟩* forma omnes adhuc ita versum instaurasse, ut *dictís illaéc te anus* pessimo accentu tolerarent.

**) Quae praeter metricam difficultatem in hoc versu offendere videbantur, *quam* mutatum ab omnibus et *tuam in rem* addubitatum a nonnullis, satis defendisse mihi videor in appendice.

cipimus sub finem mancum esse, quode nemo adhuc cogitavit: ubi cum iam vocabulum creticum desideretur a vocali incipiens, quoniam *unice* vel *unicum* vix usui prorsus conveniunt, adieci *admodum* adverbium, quod similiter usurpatum est velut Epid. v. 140 sq. Sane hoc quoque loco, ut antea v. 523 : 538, obstare dixeris, quod etiamsi duos versus scaenae intercedenti largiamur, v. 634—649 XVII tantum versus complent: sed hoc quoque loco commodum est, incommodum quod videtur. Nam longe diversa ratione ductus v. 637 dudum lacunam statuit Seyffertus: qui quod desideravit etsi per se neglegentiae cuidam Plauti cum Langeno Stud. Pl. p. 285 imponere possis, tamen vel leviore opprobrio liberandus erit poeta, cum et in ipsis verbis traditis lacunae indicium remanserit et archetypum pleniorem fuisse aliunde appareat. Etenim post *Accipe hanc cistellam, Halisca* statim insequi *agedum, pulta illas fores* ne Langenus quidem voluit, unde *atque* saltem cum Pylade inculcavit. At quo loco sermonem magis quam metrum hiare sentimus, *s* litteram superesse invenimus tenuique iam insistimus vestigio. Quae vero intercessisse olim ex v. 713 sqq. concludimus, quamvis tres versus occupasse non prorsus incredibile sit, tamen nescio an altera potius lacuna in eadem pagina statuenda sit post v. 642. Vbi cum legamus *Alcesimarchum non uides ferrum tenens*, non recte duce B^2 vulgo corrigi puto *uides? ferrum tenet:* nam neque *tenet* facile in *tenens* abierit — contra facillime hoc ex illo effici potuit — neque melius *ferrum tenet* per se dicitur (unde *ferrum ut tenet* saltem Muellerus voluit). Quare etiamsi interruptam orationem signans *tenens* servavi, tamen melius putaverim loco consuli addendo versiculo ad hoc exemplum:

Alcésimarchum nón uides? ferrúm tenens
⟨Quaérit, quo letó miser sese ínterimat potíssumum.⟩

Sed de hac re qualecumque iudicium erit, certe nihil iam impedire concedes, quominus has lacunas inter se comparemus:

634
UTILLIUDQUAMTUAMINREMBENECONDUCATCONSULAM⟨ADMODUM⟩
650
⟨CUMEXTEM⟩PLOHANCEGOTETULEROINTRALIMEN#ABIITABSTULIT

Deinde ego primus sub finem v. 672 lacunam signavi 'et ob metrum et ob *ueniant* v. 673': qua in re non neglegendum est ad hunc quoque versum notam criticam in *B* adpictam fuisse. Huc vero accedit quod etiam v. 691 in altera parte tam metro quam sententia simile detrimentum prodit: quae sibi accurate respondebunt, si v. 691 qui asynartetus est alteram partem seorsum perscriptam, v. autem 672 longiusculum bipartitum fuisse putamus.

Huic adiungitur altera ex eadem pagina lacuna in ipsis libris denotata v. 680 initio (quam non male explevit B^2 ⟨*Non sum*⟩, etsi nescio an praestet ⟨*Sumne in*⟩*scitior*): neque ambiguum erit, quin ea cohaereat cum v. 701 defectu quem *liquis* insanum prodit: pro quo quod cum B^2 substituerant editores post Camerarium *hi qui sunt?* ferri non posse Seyffertus docuit (*liquidumst* scripsi, UIDUMEST = SUMNEIN vel NONSUM supplens). Simul ex hac congruentia percipimus v. 695 sq. unum olim effecisse versum, sive septenarium (*Quis* ⟨*est*⟩*?* correcto) sive ex duobus semiquinariis iambicis compositum (cf. p. XXXVI adn.).

Sed etiam qui quartus est ab hoc v. 704 apertam lacunam habet*) — ad quam nota in *B* pertinebat olim — post *mulier mane* — quod ipsum solus *B* servavit, ut v. 692 verba *ago setius* —: ubi *amabo* adieci. Nam perperam alii versum deficientem sic curarunt, ut septenarium iambicum efficerent — quod deinceps sequitur metrum —: nam hunc versum cum prioribus anapaesticum esse *uolŭnt tĕ* mensura probat, quam qui removere voluerunt, contra rationem criticam peccarunt, cum huius loci mutatio profluat demum ex mutatione antea minus recte instituta. Cum hoc vero detrimento satis commode convenit, quod v. 683 bacchiaca mensura claudicat: ubi aut *homo* post *nemo* supplendum erit aut *nullus* substituendum, si *nemo* pro vetere interpolatione habeas: quo ducere potest *B* codicis scriptura qualis ante correcturam fuisse videtur. Iam tres lacunae cum in hoc uno folio sese ex-

*) Contra fallax est lacunae species v. 699, ubi vetus versus bipartitio servata vacuum spatium litteramque maiusculam (*Oculis*) procreavit — accedente in *B* nota —, cum v. 679 in simili discriptione *an* servaverint libri, nisi quod *EJ An* exhibent.

cipiant, satis certa ratione statuimus v. 672 alteram partem usque ad v. 691 partem priorem XX versus effecisse oppositis v. 691b sqq. (cf. p. XXXVI) cum his fere scissuris:

672b. 680. 683
〈ETNEQUITIAANGIT〉
non sum
〈SUMNEIN〉SCITIORQUAEHOSROGEMAUTQUAEFATIGEM
nemo
NAMSI〈NULL〉USHACPRAETERIITPOSTQUAMINTROABII
691b. 701. 704
〈ET〉MIHIESSE〈OMNIBUSEXITIIS〉POTEST*)
quis hi qui sunt
ADDUOSATTINETLIQ〈UIDUMEST〉ATTATSINGULUMUIDEOUESTIGIUM
REDEOINTRO#MULIERMANE〈AMABO〉SUNTQUIUOLUNTTECONUENTAM

Sed nondum exhausimus materiam quam una illa pagina praebet. Etenim v. 679 inter *abstulerit* et *sustulerit* lacunam exhibet *B* (ad quam nota addita erat in margine), quam B^2 voce *quisue* explebat. Iam etsi eodem loco *VEJ* item *quisue* tradunt, tamen de vetere supplemento non tantum propter *B* codicis auctoritatem facile cogitamus, verum etiam ideo, quia *quisue* per se offendit. Quam loci condicionem si reputassent, neque Langenus 'tradita' verba nimis patienter tolerasset 'Beitr.' p. 96 et confidentius fortasse suasisset Studemundus, de quo obiter cogitabat Stud. I p. 315 *Quis abstulerit, 〈quor〉sus tulerit*: quod quantopere praestet Bothianae scripturae vulgo et a nobis quoque receptae, quivis sentiet neque iam audacius videbitur commentum esse.

Iam vero huic defectui cum in ea quae sequitur pagina nihil respondeat, qui iusto intervallo praecedit v. 662 recte dudum a Seyfferto suppletus est**) voce *quam*. Potuerunt autem hae lacunae:

---

*) Sensui versuique, non prioris lacunae ambitui satisfacit, quod in contextum recepi *〈ét〉 mi esse 〈exitió〉 potest*. Omnino autem notionem 'mali' ancillae instantis hoc loco extitisse praeter metrum verba *esse potest* arguunt: nam si *usui* ex priore parte enuntiati (*Quae neque illi quicquam usuist*) huc pertineret, *est* requireretur.

**) Iustum est intervallum, quoniam scaena intercedit et cantici discriptio admittit reliqua. Male vero Vssingius v. 662 *quam* non inseruit, sed ex *Nam* particula effecit accommodatissima; de quo autem Goetzius cogitavit: *Nam hercle ego illam anum inridere me 〈ha〉ut sinam: satiust mihi Quouis exitio interire* hiulcam reddit orationem, quam concinnam reddidit Seyffertus.

662
NAMHERCLEEGO⟨QUAM⟩ILLAMANUMINRIDEREMEUTSINAMSATIUSTMIHI
679.
quisue
QUISEAMABSTULERIT⟨QUOR⟩SUSTULERITETUTRUMHAC

inter se cohaerere, siquidem alii archetypo vindicamus quam eas de quibus cum maxime diximus: ut in aliis fabulis probavimus partem harum scissurarum redire ad archetypum, qui *A* cum *P* communis fuerit, alias soli *P* archetypo convenire.

Quam coniecturam etsi caute, ut par est, concipiam, tamen aliquid adiumenti inde adsciscere puto, quod etiam de aliis locis postea (p. XXXVI) similiter iudicabimus. Interim ad proximum exemplum pergamus idque non facilius, sed gravius.

Vix enim ulla dubitatio esse potest, quin hae inter se congruant lacerationes manifestae:

711 sq.
UITAINTEREMERETTUM⟨AUTUMOTI⟩MORE⟨MIHI⟩EXCIDISSE
CISTELLAMHAECMULIER⟨PERDIDITMANE⟩AMUSERAPARUMPER
725 sq.*)
QUAAUFUGITQUAEDAM⟨EGOM⟩AESTIO⟨RUTUIUEREM⟩ # QUIDIDQUID-
NAMST
ALIENUM⟨QUIADABITMALUM⟩ETMAERROREMFAMILIAREM

Nam cum mediae lacunae duorum versuum sic sese excipiant aptissime, si potius cum lacuna paulo ampliore post v. 705 aperta alterum locum coniungas, neque similis est utriusque damni condicio neque iam est quod priori respondeat. Quod vero inter v. 711 et 725 XIV tantum versus intercedunt, considerandum est hos ipsos versus tantis difficultatibus obstrictos esse, ut ampliorem dittographiam Langenus demonstrare studuerit: quae tamen certis finibus circumscribi nequeat. Quare ut supra (p. XXVI) circa v. 531 lacunas potius quam interpolationem contextum discidisse vidimus, sic hoc loco complures versus desiderari colligimus: idque non modo ex versuum lacerorum distantia confirmamus, sed etiam ex eorum versuum qui antecedunt condicione. Nam

*) Sic paulo probabilius quam in apparatu hos versus supplevisse mihi videor tam ad sententiam quam ad lacunae congruentiam. V. autem 711 iam ⟨*ti*⟩*more* ⟨*mi*⟩ cum Pylade Bothioque reposui, pro quo ⟨*mi in cla*⟩*more* posueram, ut uno loco mutarem. At cum *timore* melius est, tum v. 725 revera duplicem lacunam esse ostendit, cui sic maxime satis fit.

neque maior ille defectus post v. 705 habet quod respondeat et v. 708 lacuna videtur extitisse item singularis, quae quidem mala interpolatione obscurata sit. Vbi cum *quaerere* traditum sit quo loco *tollere* unice quadrare et Valla vidit et critici ceteroqui cautissimi atque adeo anxii probarunt, nihil iuvat, si cum Langeno Stud. Pl. p. 284 retractatori omnia tribuimus, qui hoc maxime qui committere potuerit non magis intellegimus, quam si poetae ipsi relinquimus. Contra si statuimus scissura haustam fuisse aut totam formam aut priorem partem infinitivi, prorsus convenienter exemplis certissimis quae supra duce *A* explanavimus *quaerere* iudicabimus a librario profectum esse, qui locutionem per se aptam notamque, sed a persona causaque huius loci abhorrentem intulerit.

Iam haec de quibus modo disputavi quo intricatiora sunt et suapte natura variis dubitationibus obnoxia, eo splendidiora exempla ex ultimis scaenis fabulae agmen claudent.

Ac primum quidem tres versus deinceps in media parte mutilatos habemus 756—758, quibus aperte respondet, quod v. 739 eodem loco eadem ratione truncatus est: quem qui cingunt versus etsi litteris pleni sunt, tamen item labis vestigia prae se ferunt. Nam v. 738 *Quae illam cistellam perdidit quoi dat negat esse quod det* legitur sensu cassum, pro quo ex B^2 cum plerisque *quoidam* correximus. Sed cum haec ipsa scriptura pridem aliorum suspicionem excitaverit, iam accedente lacunae indicio augebimus suspicionem, quamvis incertum sit quid olim extitisse dicamus: non inepte, ni fallor, scribas *uelit, at negat e.q.d.* Praeterea fortasse verbi *perdidit* exitus suppletus olim potius quam traditus est. Item v. 740*), ubi *At pol illi quidam mulier in ulla opera gratuita est* nulla fere mutatione adhibita Muellerus emendavit rescribens *quoidam mulieri nulla o. g. e.*, partem scripturae traditae (fortasse obscuratae potius quam prorsus evanidae) ad coniecturam ex v. 736 similitudine petendam revocabimus. Vnde hanc fere imaginem archetypi recuperamus:

*) V. 741 ad verba *tua tibi nunc prodens* perperam ab omnibus mutata non quadrat *Commodo loquelam* (scil. meam), sed *Condomo loquelam* (scil. vestram), quo altercationem dirimit mulier.

738 sqq. dit quoi dat (quoidam)
QUAEILLAMCISTELLAMPERDI⟨DITUELIT⟩ATNEGATESSEQUODDET
ATENIMILLEQUIDAMO⟨PERAMBONAMMAGIS⟩QUAMARGENTUMEXPE-
mulier in ulla opera T⟨ESS⟩IT
ATPOLILLIQUOIDAMMU⟨LIERINULLAOPE⟩RAGRATUITAST
756 sqq.*)
MEAST#EAST#⟨TOTQUAEST⟩USANNORUMATTULIT
QUIDQUA⟨ESTIEGOPARTEMDIMID⟩IAMQUAEROMEAM
ATPO⟨LEGOQUONIAMTRES⟩SUNTQUAEROTERTIAM

Vt vero duo versus desiderantur ad intervallum inter utramque lacunam complendum, sic aliquid inter v. 753 et 754 desiderari ad complendum colloquii tenorem diu est ex quo statuerunt critici: et vel duo versus deesse sine ulla suspicione eius quam nos addimus rationis Fleckeisenus contendit: quamquam dubitari potest, utrum alter eorum (quod ille voluit) Haliscae fuerit an uterque Lampadionis obloquium effecerit (cf. append. crit.).

Ad has vero lacunas mox altera adiungitur, ex qua elucet v. 738 sqq.: 756 sqq. finem folii occupasse, proximum autem defectum initium insequentis folii. Nam statim v. 760**) post *Aequomst* desiderari infinitivum (velut *tacere, seruare*) cum Camerario dudum perspexerunt homines docti. Mox vero v. 775 — intercedente non modo scaenae inscriptione, sed etiam lacuna inter v. 762 et 763, quam Seyffertus agnovit nosque ex nostra ratione iam confirmare certiusque circumscribere possumus, — *et padictonem* (vel *paditionem*) libri tradunt, ubi *et ⟨lam⟩padionem* restituit B^2: quod tamen non

---

*) Vix dubito, quin supplementa mea v. 757 sq. placitura sint: nam et *qua⟨esti partem dimid⟩iam* et *⟨quoniam tres⟩ sunt* fere exigit reliquiarum conexus. Contra quod v. 756 posui *⟨tot quaest⟩us annorum attulit* nescio an aliis quoque quaesitum videatur. Nihilo minus ex eis, quae de *afferre* verbi usu Plautino docuit Langenus, *-us* necessario suspicamur tale obiectum continere, simul vero quaestus partiendi notionem reliqua indicant: atque extat eadem forma Rud. 989. Sed *u* post *east*# relictum fortasse servare possumus, si admissa *ĕast* mensura scribimus *u⟨na quaest⟩us a. a.* Quamquam libenter cedam coniectori feliciori.

**) Cum veri non dissimile sit una cum altero paginae versu etiam primum dilaceratum fuisse, prona est suspicio in versibus 759 et 774 syllabas quasdam olim suppletas exhiberi ad illud quod supra ponam exemplum: neque tamen in *querit abam* sic disiuncto in libris vestigium huius rei agnosci velim.

sufficit metricae necessitati. Quare non dubitabis de detrimentis sic inter se conciliandis (vide adn.):

(759.) 760 abam
(QUODQUAERIT⟨ABAM⟩FILIAMINUENIMEAM)
AEQUOMEST⟨SERUARE⟩PERFIDEMQUODCREDITUMEST
(774.) 775 mines
(QUIDHOCNEGOTISTQUODOMNESHO⟨MINES⟩FABULANTURPERUIAS)
MIHIESSEFILIAMINUENTAMET⟨IAMLAM⟩PADIONEMMEINFORO

Iam intelleges quantopere erraverint qui extremum versum transponendo sanare voluerint. Itemque ex prioribus exemplis recte aestimatis nubes coniecturarum repellitur, quod nolui singillatim persequi: ipse si vis facile ex appendice adhibita percipies. Non minus autem praeclare hac obrussa usi divinationes quasdam veras vel veri similes reddere potuimus.

Quae vero singillatim effecimus si apte inter se coniungere conamur, ad novas res enucleandas deducimur. Quas enim in priore parte lacunas indagavimus, vix aliter ad iustam archetypi discriptionem revocare nobis continget, ac si a v. 7 sqq. integrum folium incepisse statuimus reliquaque sic digerimus, ut insequens tabula ostendit (in qua versus lacunosos sibi respondentes crassioribus numeris expressimus):

7 (9. 11. 13)—26	: **27 (29. 30. 33)**—46
47—63	: 64—83
84—103	: **104**—(sc. inscr.) 121
122—124. 133—148 (sc. inscr.)	: 149—**168**
169—188	: 189—(sc. inscr.) 205
206—227	: **228**—?

Vnde primum quidem percipiemus in alterius folii pagina priore tres versus desiderari: atque rectissime Seyffertus dubitationem movit de v. 52 sqq. (cf. append. crit.), ubi non modo hiulcam esse orationem dudum senserunt homines docti — quod aliquo modo ex animo mulieris commotiore repeti queat —, verum etiam *istaec uerba* non est quo referas ex usu et significatione pronominis.

Non minus grave est, quod v. 125—132 in eo archetypo, ad quem hae lacunae redeunt, aut non extitisse aut in margine tantum accessisse concludimus (ut v. 126—129 in *A* omissi sunt, cum quibus reliquos praeeunte Windischmanno pridem Ritschelius aliique damnaverunt): nam ratio-

nem plane constare, dummodo ab his versibus suspectissimis recedas, quisnam casui tribuet?

Deinde quem supra (p. XXV) dubitanter ibidem una traximus locum 206 : 228, iam confidentius defendemus, quoniam ex ipsius discriptionis concinnitate sententia nostra fulciri videtur. Quod vero item dubitanter damna versuum 82 : 102 et 156 : 176 ad eandem explicationem rettulimus (p. XX sq. et XXIV), iam intellegimus aut omnino aliter haec expedienda esse aut alii archetypo tribuenda, item ut v. 662: 679 (p. XXXI sq.).

Porro post maiorem illam sexcentorum fere versuum lacunam ab initio optime sic res procedit, ut ex vestigiis clarissimis hos paginarum fines recuperemus:

?—(**500.**) **502**	: 503—(**520.**) **522**
523—(sc. inscr.) **536. 537**	: **538**—(sc. inscr.) **554. 555**
556. 557—575	: **576. 577**—595
596—615	: 616—(sc. inscr.) 633
634—649	: **650**—(sc. inscr.) 667

Hoc quoque loco, quae sola praeter eas de quibus iam diximus paginas (p. XXVI. XXIX) spatium legitimum non complet pagina 576—595 — ubi XVIII senarii in libris sunt—, in ea certissimis rationibus ductus lacunas statui v. 581 sq. et 589 sq.: quas praeter bis duo quae signavimus hemistichia omissa integrum etiam versum complexas esse statuas, si scaenae inscriptioni post v. 630 unius tantum versus spatium tribuas.

Denique in extrema parte fabulae vel graviora damna contextum perpessum esse iam supra exposuimus. Nihilo minus prioribus satis accurate haec sese adplicat discriptio:

668 (sc. inscr. **672**)—(**680.**) **683**	: 684(**691**)—(**701.**) **704***)
705—**711. 712**	: 713—**725. 726**
727—**738. 739. 740**	: 741—**756. 757. 758**
759. 760—773 sc. inscr.	: **774. 775**—fin.

*) Ex hac discriptione huius folii probabile est inscriptionem scaenae duos versus occupasse (item post v. 652 et [? v. s.] 630) et praeter v. 672 et 691 (cf. p. XXX) etiam v. 671 bipartitum, v. autem 693—696 duobus, non quattuor, versibus (similiter atque in *B*) distributos fuisse.

Iam igitur ut supra vidimus (p. XXXII sq.) lacunae maiori post v. 705 conspicuae etiam in pagina insequenti maiorem lacunam respondere, sic nunc elucet etiam in proxima pagina non tantum duobus versibus — ut in ea quae opposita est (cf. p. XXXIV) —, sed vel sex versibus auctiorem fuisse archetypum: quamquam in his versibus 727—740 nihil desideratur, quod ad colloquii vices serendas necessarium fuerit, sed dilatatam potius fuisse altercationem dicteriis Servi Ancillaeque sumendum erit.

Atque fabulam, cuius archetypus tot lacunis scissurisque deformatus, tot correctionibus arbitrariis obscuratus fuerit, etiam aliis generibus corruptelae scatere et per se consentaneum est et facile comprobari potest. Item hinc refellitur eorum superstitio, quam numquam non impugnavi, qui nimis litteris traditis inhaereant rationesque criticas exegeticas grammaticas metricas ipsamque Rationem neglegant spernantque. Sed nolim his rebus exagitandis praefationis molem vel sic iusto amplioris augere. Ego vero non dubito, quin in hac quoque fabula saepius in contrariam partem peccasse iudicer. Sed etsi 'deliqui', non vereor ne 'vapulem', verum spero fore, ut aequi saltem iudices dent 'plausum postrema in comoedia'. In qua iam repeto, quod in prima quam edidi pronuntiavi: etsi non liceat subscribere EXPLICIT FELICITER, illud tamen subscribere possum (conferentibus mihi FLECKEISENO virorum Plautinorum antistite, GOETZIO socio fideli, SEYFFERTO adiutore liberalissimo) EMENDAUI UT POTUI.

Heidelbergae m. Febr. a. MDCCCXCIV.

F. S.

INDEX LOCORVM

(Stellulam addidi eis locis quibus aliquid correxi)

Arg. v. 10 sq.	p. VII adn.
v. 7—13	XXI sqq.
27—33	XXII sqq.
*39	XVII adn.
*52 sqq.	XXXV
*57	XVII adn.
82	XX sq., XXXVI
84	XX
102	XX sq., XXXVI
*104	XVII adn., XX
125 sqq.	VIII. XXXV sq.
133	XIV
149 sqq.	VIII sq.
156	XXIV sq., XXXVI
168	XXIV
176	XXIV. XXXVI
184	XXIV adn.
188 sq.	IX adn.
197 sq.	X
201 sq.	IX
203 sqq.	XIX
206	XXV. XXXVI
228	XXV. XXXVI
229 sqq.	XIX sq.
231 sqq.	XII
244 sqq.	XII
267 sqq.	XII
283	XIII
340 sq.	XVIII adn.
381 sqq.	XI. XIV
382	XIV adn.
408	XIII sq.
433	XV
462	XXVII adn.
500 sqq.	XXI
510 sq	VIII
511	XVII adn.
520 sqq.	XXI
523	XVI adn., XXV sq.
531	XXVI
532 sq.	VII adn.
v. 534 sq.	p. XXVI
536 sq.	XXVI sq.
538	XXV sq.
539	XXVII adn.
544	XI
554 sq.	XXVII
555 sqq.	XVIII adn., XXVII adn.
556 sq.	XXVII sq.
*563	XVII adn.
576 sq.	XXVII sq.
581 sq.	XXXVI XXVII adn.
589 sq.	XXXVI
634	XXVIII sq.
637	XXIX
*642	XXIX
650	XXVIII sq.
662	XXXI sq.
672	XXX sq.
*677	XVII adn.
679	XXX adn., XXXI sq.
*680	XXX sq.
683	XXX sq.
*691	XXX sq.
699	XXX adn.
701	XXX sq.
704	XXX sq.
705 sqq.	XXXII sq.
708	XXXIII
*711 sq.	XXXII
*725 sq.	XXXII
*727 sqq.	XXXVII
*738 sqq.	XXXIII sq.
*741	XVII adn., XXXIII adn.
*756 sqq.	XXXIII sq.
759 sq.	XXXIV sq.
762 sq.	XXXIV
774 sq.	XXXIV sq.
782 sqq.	X

T·MACCI·PLAVTI

CISTELLARIA

GRAECA · MENANDRV

ARGVMENTVM

Comprímit adulescens Lémnius Sicyóniam.
Is rédit in patriam· et gnátam generat núptiis.
Sicyónia aeque párit puellam. hanc séruolus
Tollit átque exponit ét ex insidiis aúcupat.
Eám sublatam méretrix alii détulit. 5
Lemnó post rediens dúcit quam compréſserat
Lemníque natam spóndet adulescéntulo
Amóre capto illíus proiectíciae.
Requírens seruos réperit quam proiécerat:
Itaque aéqua lege et ríte ciuem cógnitam 10
Alcésimarchus, út erat nactus, póssidet.

INCIPIT CISTELLARIA *BVEJ*. PLAVTI · POETE · CLARISSIMI · CISTELLARIA INCIP̃ · *F*. Plauti Poetae Ciſtellaria *Z*
1. lemnuſ *BVE*[1]*J*. *corr. E*[2] liconiam *B*. liconia *E*[1] *et, post 5 litt. spat., VJ*. Lyonia *F*. ſiconia; *E*[2] (*) 2. inpatriam *BJ* nuptuſ *BVEJ* 3. Sycioni—a//////eq; //// pariit *B* (eq; *in ras. 4 litt.: fuit* aaeque, *ut vid.*). Sycion aaequę parit *V*. Sycion aeque pariit *E*. Siciona aequę parit *J*. Sitionia eque parit *F*. Sityoni atque pariter *Z: corr. Pylades* (*) 4. aut cupat *V* (*) 6. redens *B*[1]*VE*[1]*: corr. B*[2]*E*[2] quam com compreſſerat *B* (*prius* com *lineola subduxit B*[2], *in altero* m *ex* n, *ut vid., cum ras. effecit*). quam cõ conpreſſerat *V*. q cõ conp̃ſſerat *E* (cã *E*[2]. *in marg.* al quã *E*[3]). qui eam compreſſerat *Z*
7. spondet *Bothius duce Pareo*. deſpondet *F*. deſpondit *BVEJ* (*)
8. capti *J* proiecticiæ *B*[2]. pro lecticiæ *B*[1]. prolętitie *V*. pro leticie *E*. ꝓletitię *J*. proiectitie *F* 9. repperit *BVJF*. reperit *E* ꝓ iecerat *B* 10. Itaque aequa ⁊ *coll. v. 532*. Itaque *libri* cinem *J* (*) 11. Alceſſi marchus *BVJ*. Alceſſi marcuſ *E*. Alcoſimarchuſ (*ut fere semper*) *F*

PERSONAE

SELENIVM MERETRIX
GYMNASIVM MERETRIX
SYRA (?) LENA
AVXILIVM DEVS PROLOGVS
ALCESIMARCHVS ADVLESCENS
THYNISCVS (?) SERVOS
AMICVS PATRIS ALCESIMARCHI (?)
PATER ALCESIMARCHI
LAMPADIO SERVOS
MELAENIS LENA
PHANOSTRATA VXOR
HALISCA ANCILLA
DEMIPHO SENEX
CATERVA

ACTVS I

SELENIVM. GYMNASIVM. LENA

SELENIVM

Quom ego ántehac te amáui et mi amícam esse créui,
Mea Gýmnàsium, et mátrem tuám, tum id mihi hódie
Apéruistis, tu átque haec. sorór si mea ésses,
Qui mágis potueritis mihi honórem ire habitum,
Néscio, nisi, ut méus est animus, fíeri non posse árbitror: 5

1. *Varro de l. l. VII 98:* Apud Plautum 'quia ego antehac te amaui' ualet constitui: itaque heres cum constituit se heredem esse dicitur 'cernere' et cum id fecit 'creuisse': *ubi post* amaui *intercidisse* 'et mihi amicam esse creui': creui *apertum est: cf. Victorius Var. lect. VII 1. Priscianus inst. X 38 p. 529, 15 H.:* cerno creui: non solum enim *τὸ κοσκινίζων κρίνω* sic facit praeteritum, sed etiam cum pro uideo accipitur .... Plautus in Cistellaria 'cum ego te amaui, mea Antiphila, et mihi amicam esse creui': *cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 284 adn. Hinc pendet Osbernus p. 129 M.*

Act. I Sc. 1 MERETRICES·II·S GYMNASIVM & SELENIV̄ ‖ LENA *B.* MERETRICIS·II GYMNASIV̄ 7 SELENIVM LENA *V.* Meretricis ·II· Gymnaſiũ & Selenniũ (*sub finem folii rubro subducta*) ‖ MERETICIS · II · GIMNASIV̄ & SELENIVM · LENA *E.* MERETRICES DVAE · GYMNASIVM · ET SILENIVM · LENIA *J.* Silenium · Gymnaſium · meretriceſ due. Lena *F.* Meretriceſ due Gymnaſium. Silenium. Lena *Z* 1. SELE *praem. B,* Sileñ·*VE,* Sit *J* Cum ego *B, Priscianus.* um ego *c. sp. in. VE.* quia ego *Varro.* Quom *F.* Cum *JZ* ante hac *BVE*²*J.* anted hac *E*¹*: om. Priscianus* amaui, mea Antiphila *Priscianus* mihi//////// (*er.* eſſe, *ut vid., vel* &) *B.* mihi *ceteri* (*) 2. Mæa *E* gimnaſium *B.* gimnaſſium *E* (*) 3. Aperuiſti *BVE: corr. JFZ* 4. potueriſ *B* (*) 5. niſi *om. JFZ* m̄ſ *V.* /// m̄ſ (*er.* o, *ut vid.*) *E*

Íta omnibus relíctis rebus mí frequentem operám dedistis.
Éo ego uos amo mérito et eo a me mágnam inistis grátiam.

GYMNASIVM

Pol istó quidem nos pretió facile
Optántist frequéntare utíbilisque habére:
Ita in prándio nos lepide ác nitide, 10
Accépisti apúd te, ut sempér meminerímus.

SELENIVM

Lubénti edepol ánimo factum ét fiet á me,
Quae uós arbitrór uelle, ea út item expetéssam.

LENA

Quód ille dixit, quí secundo uénto uectus ést

---

6 *et* 8 *sqq. Varro de l. l. VII 99* (*cf. ad v. 1*): apud eundem quod est 'mi [quo desimi *F: corr. Augustinus*] frequentem operam dedistis' ualet assiduam .... itaque illud quod eaedem mulierculae dicunt '⟨pol ist⟩o quidem nos pretio ⟨facile o⟩ptanti est [*sic suppl.* ☙: dicunto quidem nos pretio (*sub finem folii*) ptanti est (*in initio folii*) *F.* dicunt ⟨pol istoc⟩ quidem nos pretio tanti est *ed. Spengelius, apud quem videas aliorum conamina: at* pol ist *intercidisse* o *relictum,* facile *interpretatio docet*] frequentare: ita in prandio nos lepide ac nitide accepisti' apparet dicere: facile est curare ut adsimus, cum tam bene nos accipias. 14 *sq. Varro de l. l. V 72:* Venelia a ueniendo ac uento illo quem Plautus dicit 'quod ibi

---

6. mi *Varro.* mihi *libri* (m̊ *ex* n̊ *E*) frequentē *B VE*². frequente /// (*er.* r *vel* ſ) *E*¹. frequent̃ *J.* frequenter *F* 7. Eo *BF.* Et *VEJZ* uos amo merito *duce Muellero* ☙. uoſ amo *BVEFZ.* amo uoſ *J* (uos *J*² *s. v.*) //// eo *E* (*er.* m) ame *BEJ* /// magnam (*er.* a) *J* (*) 8 *sq.* isto *Luchsius comment. pros II p. 7: cf. testim.* iſtoc *BVEFZ.* iſtuc *J* precio *BF.* p̄tio *E.* p̄cio *J* facile ‖ Optantist frequentare ☙ *duce Varrone.* facile eſt frequentare ‖ Tibi *libri* (*er.* facile ē *ante* facile eſt *V in fine v.*) utibilisque *Bothius.* utiliſ que *B.* ut illiſ que *VEJ*(quę) *FZ* haberi *ex* habere *B*², *ut vid.* habere /// (*er.* ſ) *E* (*) 10. inprandio *BEJ* anitide *E.* atque nitide *B: cf. testim.* (*) 11. Accepiſti, ti *ex* a *ut vid., B* aput *J* meminerimuſ *B*²*F.* meminerſ *VEJ.* meminer (min *ex al. litt., fort.* mn *vel* nim) *B*¹. meminerim *Z* 12. Lubenti *Bothius duce Pylade.* Lubentique *BJFZ.* Iubentique *VE* /// edepol *B* (*er.* SELEN, *ut vid.*) /// animo *B* (*er.* f) ame *BEJ* (*) 13. ut item ☙. ut *libri* expetessam *Gronovius.* expeteſ *libri* (*) 14 *sqq.* LEGY *praem. V,* legī *E,* GY *B* *Sic discr.* ☙, *ubi libri habent:*
Quod ille dixit qui ſecundo uento uectuſ eſt tranquillo mare
Ventum gaudeo · ecaſtor ad te ita hodie hic accepte ſumuſ ſuauibuſ modiſ

Tránquillo marí: uéntum gaudeó 15
Écastor ad te: íta hodie hic
Ácceptae sumús suáuibus modís
Néc nisi disciplína apud te fúit quicquam ibi, quin míhi placeret.

SELENIVM

Quíd ita, amabo?

LENA

Ráro nimium dábat quod biberem,
id mérum infuscabat.

GYMNASIVM

Amábo, hicine ístuc decét?

LENA

Iusque fásquest: 20
Nemo álienus híc est.

SELENIVM

Meritó uostro amó uos,
Quía me colitis, mágni facitis.

LENA

Décet pol, mea Selénium,
Hunc ésse ordiném beniuoléntis intér se

---

dixit . . . . uentum gaudeo'. *Charisius inst. gr. I p. 61, 12 et p. 137, 18 K.:* (ab hoc mare, non ab hoc mari dici oportet. Romanus ita refert . . . .) consuetudo uero per i locuta est contra definitionem quam sub titulo ruris dixit. Plautus in Cistellaria 'secundo . . . . mari' (*sic ed. princ.:* mare *Keilius cum N*).

V. 14 Quod ibi *Varro, v.* 15 mari *J cum Varrone et Charisio, v.* 16 adte *B et, ex* atte, *J* hic *om. B* (*) 18. Nec *F.* Næc *B,* N *ex* H, *ut vid.* Haec *V*(Hęc)*E* (ḣ)*JZ* iuſi *V* apud, d *ex* i, *ut vid., B.* aput *J* quic quã, c *ex* i, *ut vid., B* placent *F* (*) 19. Qd̃ *VE* LE. *Saracenus.* GY. *libri* (*nisi quod* eẑ *i. e.* etiam *E ex nota male intellecta habet*) raro uinum dabat *F* infucabat *F* (*) 20. GY. *Saracenus.* SELE *B.* Sit *VEJFZ* hiccine *libri, sed* ci *ex* ſi *corr. E* iſtuc *F.* iſtud *reliqui* LE. *Gruterus.* GY *B*² *in ras. 4—5 litt. JFZ: spat. VE* faſque, f *J*² *er.* u eſt *libri* 21. LEGY *praem. V,* Legī *E,* LEÑ *J,* Le. *FZ: del. Pylades* uro *BVEJ* SIL *B*¹: SEL *rubr.* 22. magni facitis *Spengelius 'Ref.' p. 234 sq.* et magniſ facitiſ *BVE.* et magnifacitiſ *J*(fa *ex* fic *inter scribendum*)*FZ* ſelenium *EJ et,* ſe *ex* ſo, *V.* ſilenium *BFZ* (*) 23 *sq. Vnus est versus in libris* beniuolentiſ *B.* bene uolentiſ *VEJF.* beneuolenteſ *Z*

Béneque amicitia útier.
Vbi istás uideas summó genere gnatás, summatis mátronas, 25
Vt amícitiam colunt átque ut eam iunctám bene habent intér se:
Si idem ístuc nos faciámus, si idem nós imitemur, — íta tamen
Vix uíuimus cum inuidiá summa.
Suárum esse opúm nos uolúnt indigéntes:
Nostrá copiá nil uolúnt nos potésse 30
Suíque omniúm rerum nós indigére,
Vt sibi simus súpplices.
Eas si ádeas, abitum quám aditum mális: ita nostro órdini
Palám blandiúntur, clam si óccasio úsquamst
Aquam frígidam subdole súbfundunt. 35
Virís cum suís praedicánt nos solére:
Suás paelicés esse aiúnt: eunt depréssum.
Quia nós libertinaé sumus, et ego ét tua mater ámbae
Meretríces fuimus: ílla te, ego hánc mihi educáui
Ex pátribus conuentíciis. neque ego hánc superbiái 40
Causá pepuli ad meretrícium quaestúm, nisi ut ne esurírem.

---

bene que *E* amicitię *V* (*) 25. nataſ *libri* ſummateſ *Z* (*) 26. ami ciam *B* atq *V* *post* eam *c. 4 litt.* (bene, *ut vid.*) *er. B* uinctam *Z.* uictam *F* (*) 27 *sqq. Sic libri* (*nisi quod B* in uidia *et* uolunt *ex* nolunt, *ut vid., cum ras.*):
Si idem iſtud noſ faciamuſ ſi idem imitamur ita tamen uix uiuimuſ
Cum inuidia ſumma ſuarum opum noſ uolunt eſſe indigenteſ
ubi istuc *corr. Bothius*, nos *add. et* esse *trai.* ☙, *versus sic discribens,* imitemur *corr. Camerarius* (*) 30. nihil *Pylades.* nihilo *libri* (nichilo *J*) 31 *sq. Vnus versus est* omiũ *J* ſimuſ *B*, ſ *extr. B*² *in ras. litt.* m *vel* mv⸗, *ut vid.* 33. eaſq; *F* ad eaſ *B* habitum qua *J* abitum atq; aditum *F* qliſ maliſ *E* (*exp. E*¹) (*) 34. clam, am *in ras. E*² ſioccaſio ///// *B* (*er.* eſt). ſi ocaſio *E*, ſi *in ras. E*². ſi occaſſio *J* eſt *libri* 35. ſuffundunt *libri* (*) 36. quom *F* predicant *BV* 37. pelicef *BVEJ*². felicef *J*¹. pellicef *FZ* agiunt *J* *ante ras.* eũ *VE.* eum *J* depſſum *E* (*) 38. libertine *et* ambe *VEF* 39. Me///retricef fuimuſ *B*, *er.* t, *ut vid., et* im *e corr.* (*incohato* fueri, *ut vid.*) illate *VE* mihi *om. JZ* (*) 40. ĩ partib; *supra* patrib; *J* conuentitiis *Gulielmius, Scaliger.* conuentuſ (*vel* iiſ) *B.* conticuſ *VE.* conticiuſ *J.* conticuiſ *FZ* neque ego *F.* ego neque *reliqui* superbiai *Bothius.* ſuperbiae *JZ.* ſupbię *BV.* ſuperbie *EF* (*)
41. pepuli *Spengelius Philol. XXII p. 541.* repuli *BVEJZ.* reppuli *F* meretritium *V.* meretricum *F* queſtum *BVEJF* eſuriem *F* (*)

SELENIVM

At sátius fuerat eám uiro dare núptum potius.

LENA

Héia,
Haec quidem écastor cottídie uiro núbit, nupsitque hódie,
Nubét mox noctu. númquam ego hanc uiduám cubare síui.
Nam si haéc non nubat, lúgubri famé familia péreat. 45

GYMNASIVM

Necéssest quo tu mé modo uoles ésse, ita esse, máter.

LENA

Ecástor haud me paénitet, si ut dícis ita futúra's:
Nam sí quidem ita eris, út uolo, numquam Hécala aetate fíes
Sempérque istam quam núnc habes aetátulam optinébis
Multísque damno et míhi lucro siné meo saepe eris súmptu. 50

GYMNASIVM

Di fáxint.

LENA

Sine operá tua di horúnc nil facere póssunt.

GYMNASIVM

Equidém meam addam operam sédulo. sed tú inter istaec uérba,

45. *Osbernus p. 308 M.:* lucubre · i · mane uel uigilanter: unde Plautus in Cistellaria 'si haec non nubat lucubre fame familia pereat'.

42. SELE *add.* B^2E^3: *om. etiam* V faciuſ *et* pociuſ E nuptũ, ũ *ex* ã J LE B^2 *in ras.: om.* VE Heia(*fort. alt.* i *superne er.*)B. heia V. eia EJZ. Eya F (*) 43. Hec EF cotidie $BVEJZ$. quotidie F (*) 44. nunquam EJF ſibi J 45. hec EJ lugubri *Camerarius.* lugubre Z. lucubre *cum 5 litt. spat.* BV, *sine spat.* F *et, ras. ex* lugubare, E. lucubrae J: *cf. testim.* famae J pereat E (*) 46. Neceſſe eſt *libri* me *om.* J 47. haut E penitet *et* futura eſ *libri* (*) 48. ſiquidem $BVJF$ nunquam J Hecala aetate ☙ *praeeuntibus aliis.* & hæc ate B^1V(hęc)E(æ' hec). & hæc_ate B^2. & hecata J. etate F. Hecate Z (*) 49. Semper que B nunc iſtã E (*exp.* E^1) aet atulam E obtinebiſ VEZ 50. Multiſ que E dampno VEJ ſepe $BVEJF$ ſumptũ (*er.* -) E (*) 51. GY *add.* B^2E^3J: *om. etiam* V Dii J faxiræ B di horunc nihil B. nihil di horunc V. nichil di horrunc E. nihil dii hor hunc J. nihil dii horum FZ (*) 52. GY. *om.* FZ (*add. Saracenus*) Hequidem hercle ſunt E (*exp.* E^1) meam ☙. hercle *libri* ſed quid tu F iſtec EF. haec Z (*)

Meus óculus, mea Selénium, — numquam égo te tristiórem
Vidi ésse: quid, cedo, te óbsecro tam abhórret hilaritúdo?
Neque múnda adaeque es, út soles — hoc sís uide, ut petíuit 55
Suspíritum alte — et pállida's. elóquere utrumque nóbis,
Et quíd tibist et quíd uelis nostram óperam, ut nos sciámus.
Noli, óbsecro, lacrumís tuis mihi exércitum imperáre.

SELENIVM

Média excrucior, méa Gymnasium, mále mihist, male máceror,
Dóleo ab animo, dóleo ab oculis, dóleo ab aegritúdine. 60
Quíd dicam, nisi stúltitia mea méd in maerorém rapi?

GYMNASIVM

Índidem, unde oritur, fácito ut facias stúltitiam sepelíbilem.

SELENIVM

Quíd faciam?

GYMNASIVM

In latebrás abscondas péctore penitíssumo.
Tuám stultitiam sóla facito ut scías sine aliis árbitris.

---

63. *Charisius p. 190, 1 K.:* conlata sunt aduerbia. Varro sic ait in III *περὶ χαρακτήρων*, propius proxime. in his extra consuetudinem communem frequenter perfectis uti solet Plautus, ut in Aulularia...et in Mostellaria 'quid.... penitissimo': *cf. ad Mostell.*[2] *656 et ad Pers.*[2] *522.*

---

53. Meuſ' mea 'oculuſ *E* oculoſ *J*[1]*: corr. J*[2] ſelenium *VE.* ſilenium *BFZ.* ſilemum *J* nunquam *JF* 54. cedote *V* ilaritudo *E* 55. munda, nd *ex parte in ras.* (*ex* ml, *ut vid.*) *B.* mũda *E* ad ęque eſ *BVEZ.* ad eque eſ *F.* adaeq. *J* hocſiſ *B* ut & *J* 56. Suſpirium *F* pallida eſ *libri* utrunque nobiſ *F.* nobiſ utrumque *E.* nobiſ utrunque *Z* (*) 57. quid//// *bis E* (*er.* ẽ) eſt *libri* uelis *FZ.* uelit *BVEJ* 58. lacrimiſ *VE* excruciatum imperare *FZ* 59. Media excrucior *B.* Mea excrucior *libri* (ex crucior *B.* excrutior *V*) gymnaſium mea *Z* mihi eſt *libri* (*) 60. egretudine *EJ* 61. Quid /// (*er.* ẽ) *E* ſtulticia *BVE*[2]*J*(ã *ante ras.*) *F.* ſtulcia *E*[1] med *Weisius in adn.* me *libri* inmerorem *BJ et* (ĩ) *E.* in merorem *V.* immemorem *F* rapi *Gulielmius.* rapit *libri* (*) 62. Indicem *F* ũde *E* ſtulticiam *BEJF* ſepe libilem *V.* ſepe libęlem *E* (*) *Post v.* 62 *et v.* 63 S *er. in marg. B* (*v.* 63 *fortasse* S S), *ut vid.* 63. Gy. *om. F* Inlatebraſ *B et* (Inlateb *in ras.*) *J* condaſ pectori *Charisius* penitiſſimo *BVE* (o *ex* e), *Charisius* (*) 64. ſtulticiam *BJF.* ſtulciam *E* ſolam *EZ* (*corr. Pylades*) arbitriſ *om. Z* (*)

SELENIVM

Át mihi cordoliúmst.

GYMNASIVM

Quid? id undest tíbi cor, commemora, óbsecro? 65

Quód neque ego habeo néque quisquam alia múlier, ut perhibént uiri.

SELENIVM

Síquidemst, quod doleát, dolet: si autem nón est, tamen hoc híc dolet.

GYMNASIVM

Ámat haec mulier.

SELENIVM

Ého an amare occípere amarumst, óbsecro?

GYMNASIVM

Námque ecastor ámor et melle et féllest fecundíssumus.
Gústui dat dúlce: amarum ad sátietatem usque óggerit. 70

SELENIVM

Ád istam faciemst mórbus, qui me, méa Gymnasium, mácerat.

GYMNASIVM

Pérfidiosus ést amor.

65–75. *In his versibus plane perturbata est discriptio* (-- tibi cordolium — mulier — non eſt — eho — ecaſtor — dulce — faciem eſt —— Perfidioſuſ — animo eſ — ueniat — Veniet — uenit): *corr. Pylades* 65. michi *J* cordolium (cor dolium *B*) eſt *et* unde (Vnde *B*) eſt *libri: atque post* cordolium eſt *E habet* GYMN. amat hec mulier · Set ehc ‖ At m̄ cordoliū eſt. GY *subducta lineola ab* E^1: *cf. v. 68* cor *Bothius, Bentleius duce Meursio.* cordolium *libri* (cor dolium *B*) Cō memora *V.* Cū memora *E* (*) 66. qd̄ *BVE et cum ras.* (*ex* qd *ut vid.*) *J* /// /// habeo *E* (*fuit* habēo, *ut vid.*) nec *F* 67. Siquidēſt *V.* Siquid eſt *BJFZ.* Siquidem *E* (*) 68. hec *EJF* ehc E^1 (o E^2) eſt *libri* (*) 69. Nanq. *B.* Nãq *V.* Nanque *F* felle eſt BVE^2Z. felle E^1JF fecundiſſimuſ *BVEJ* 70. QV**********MARV*****-TIETATEMUSQ·OG**RI — *A* Gustui dat *Bothius, Bentleius, Guyetus.* guſtu dat *libri* (*cum A, ut vid.*), *sed* u d *in B cum ras.* (guſtitat *vel* guſtidat *fuisse vid.*) ad ſacietatem *BJ.* & ſacietatem *E* aggerit *FZ* (*) 71. ADI————AT *A* (*sine* DI *As*) eſt *libri* q̄ *s.v.* E^1. mihi qui *F* me *om. Z* (*corr. Pius*) 72. PERFIDI————*A* (*)

SELENIVM

Ergo ín me peculatúm facit.

GYMNASIVM

Bóno animo's: erit ísti morbo mélius.

SELENIVM

Confidám fore,
Sí medicus ueniát, qui huic morbo fácere medicinám potest.

GYMNASIVM

Véniet.

SELENIVM

Spissum istúc amantist uérbum 'ueniet', nísi uenit. 75
Séd ego mea culpa ét stultitia péius misera máceror,
Quóm ego illum unum mi éxoptaui, quícum aetatem dégerem.

LENA

Mátronae magis cónducibilest ístuc, mea Selénium,
Vnum amare et cúm eo aetatem exígere, quoi nuptást semel.
Vérum enim meretrix fórtunatist óppidi simílluma: 80
Nón potest suam rem óbtinere sóla sine multís uiris.

SELENIVM

Hóc uolo agatis: qua áccersitae caúsa ad me estis, éloquar.

---

73. B*NOA ——— ON***AMFORE *A* (BONO ——— *As*) ef *libri* 74. SIM**ICUSUENI**Q***U*********ICINAMPOTEST *A* (——EDIC—— *As*) ueniet *F* 75. UENIET#SPISS***STU**MA ——— *A* ſpiſſum, m *ex* ſ *B* istuc *Bothius.* iſtud *libri* eſt uerbum *BVEZ.* uerbum·ſ·*J.* uerbum *F* (*) 76. SEDEGOMEA**LP*E*STULTIT*A**-****I*********OR *A* (MEA——STULT ——— OR *As*) ſtulticia *BEJF* 77. QUOMEGOILLUMM****XO***UIQUICUMAETATE**EG**E—— *A* Quia ego illum unum mihi *libri praeter A* qui cum *BJFZ* etatem *J ante corr.* (etate degerem *ex* etatemegerem *cum ras.*) *et F.* aetate *BVEZ* (*non A, ut vid.*): *corr. m. rec.* (*fort. Camer.*) *in B cum Pio* 78. LENA *praem. BVE,* GY *JFZ* *Sic A* (*sed* M**RONAE), *ubi* Matrone *BVEJF* conducibile eſt *BVEJZ.* condecibile eſt *F* ſelemium *E.* ſilenium *JFZ* 79. UNUMAMAREETCUMEOAETATEMEX ——— PTAST-SEMEL *A, ubi* (iger)EQ(uoinu) *As, cum mihi neque* Q *apparuerit et* CUI *spatio convenire visum sit* aetate *E* exige *VE* cui *BVEJ* eſt ſemel *BVEZ.* ſemel eſt *JF* 80. UERUMENIMMERETRIXFOR-TUN ——— *A* meritrix *V* fortunata *F* eſt oppidi *BJZ.* eſt opidi *VEF* ſimillima *BVEJ* 81. NONPOTESTSUAMREM ——— *A* optinere *JF* 82. KOCNU ——— Q ——— *A* accerſitę /// *B* (*er.* g). acerſite *EJ.* arceſſitae *Z* adme *B* (*)

Nám mea mater, quía ego nolo mé meretricem dícier,
Óbsecutast, géssit morem oránti morigeré mihi,
Vt me, quem ego amárem grauiter, síneret cum eo uíuere. 85

LENA

Stúlte ecastor fécit: sed tu enúmquam cum quiquám uiro
Cónsueuisti?

SELENIVM

Nísi quidem cum Alcésimarcho némine,
Néc pudicitiam ímminuit meam míhi alius quisquam.

LENA

Ópsecro,
Quó is homo insinuáuit pacto se ád te?

SELENIVM

Per Dionýsia
Máter pompam mé spectatum dúxit. dum redeó domum, 90

---

89 *sqq. Theocriti II 65 cum comparaverit Casaubonus, rectius etiam huc traxit Lambinus Menandrum apud Hermogenem de inv. IV 11 p. 256 Sp.:* Διονυσίων ⟨μὲν⟩ ἦν | πομπή ⟨·'πὶ τὴν θέαν δὲ μήτηρ μ' ἤγαγεν *ex Plauto add. Herwerdenus Mnem. n. s. VI p. 77*⟩, ὁ δέ μ' ἠκολούθησε⟨ν⟩ μέχρι τοῦ πρὸς τὴν θύραν· ἔπειτα φοιτῶν καὶ κολακεύων ⟨ἐμέ τε καὶ *add. Dobraeus* [*ut antea* μὲν *et* ν]⟩ τὴν μητέρ' ἔγνω μ'.

---

83. NAMMEAMATERQUIAEGONOLO———— *A* mea, ea *in ras. J* meritricem *B* ditier *V.* dictier *E.* didicier *J* 84. OBSECUTASTGESSITMOREMO———— *A: ubi* ORA(ntim)O *As.* Obſecuta eſt de ea re geſſit (geſſi *VE*) morem morigere (morigerœ *Z.* morigerare *F*) mihi (michi *E*) *reliqui* (*) 85. UTMEQUEMEGOAMAREMO———— *A* q̃ ego amorem J^1 (quem *corr.* J^2, amarem J^1) 86. STULTEECASTORFECITSRDTUEN**Q***QUMQ**QUA*UIRO *A* Sulte *ex* Suite *E* tu en umquam *J et* (unquam) E^3FZ. tu/// nunquam B^1, *er.* e, *ut vid.* tue nũquam E^1. tue nũquã *V.* tun/// unquam B^2 quicquam *E.* quoquam *F* 87. CONSUEU**TI#**SIQ*********LCESSIMARCKO**MIN* *A* equidem *F* alcheſimarcho *BVE.* alcheſimarco *JF* 88. *Sic A, ubi* Neque pudicitiam (pudiciciam *B ante corr. F.* pudititiam *V*) meam mihi aliuſ quiſquam (a *ex* i *B*) imminuit ‖ LE. Obſecro *reliqui,* Obſecro ... ad te *et* Per ... domum *comprehendentes* (*) · 89. QUOISKOM*INSINU***TPACTOSEADTE———— *A* (***SINUA**TPA***** *As*) quoiſ *V* adte *BEJ*² *cum ras.* abte J^1 SELENIVM ‖ Perdioniſia *B* (L *ex* N, *ut vid.*) dyoniſia *V.* dioniſia *EJ* 90. MATERPOMPA————UM *A* ſpecitatũ E^1 (t ſpectatũ *in marg.*)

Cónspicillo cónsecutust clánculum me usque ád fores:
Índe in amicitiam ínsinuauit cúm matre et mecúm simul
Blánditiis, munéribus, donis.

LENA

Mí istunc uellem hominém dari:
Vt ego illum uorsárem.

SELENIVM

Quid opust uérbis? consuetúdine
Coépi amare cóntra ego illum, et ílle me —

LENA

O mea Selénium, 95
Adsimulare amáre oportet: nám si ames, extémpulo
Mélius illi múlto, quem ames, cónsulas quam reí tuae.

SELENIVM

At ille conceptís iurauit uérbis apud matrém meam
Mé uxorem ductúrum esse: ei nunc ália ducendást domum,

---

91. *Huc refert Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 2 Placidi glossam p. 28, 1 D. (CGL. V p. 15, 10 = 58, 13 G.):* conspicillo: ita ut conspici possint quod aiunt longis lineis.

---

91. C————RES *A, ubi initio in parte nunc abscissa* CONSPICIO *notarunt Ritschelius et Studemundus* confecutuſ eſt *libri* meuſ que *VE* adforeſ *BJ* (*) 92. INDEINAMIC————UM-SIMUL *A* cũmatre *B* (˜ *B*²) 93. BLANDITIISM*****B*SD****#**-***STUNCU**LEMKO—— ‖ NEMDARI *A* (——BUS—— *As*) Blandiciiſ *BEJF* doniſ, i *ex* e *vel* o *E.* domiſ *J* LE. *Bothius.* GY. *libri* Mihi iſtum hominem uellem *BVEJ* (Michi) *FZ* darę *V* 94. UTEGOILLUMUERSAR**#Q**DOPUSTUERBIS**NSUETUDINE *A* (UORSAR** *As*) uorſarē *ex* uorſar *E*², *ut vid.* opuſ eſt *libri* 95. *Sic A, ubi* Cępi *V.* Cepi *EF* omea *VEJ* ſelenium quidē *BVE.* ſilenium quidem *JF.* ſilenium quid eſt *Z: del.* quid eſt *Guyetus et Bentleius cum A* me — *pro* me. ☒ (*scil.* ἔγνω) (*) 96. *Sic libri, nisi quod* Aſſimulare *BVEJZ* oportet, r (*ex* ti, *ut vid.*) *corr. B.* oportet z (*i. e.* et) *E* EXTEMPUL* *A* (EXTEMPL—— *As*). extemplo *reliqui: corr. Camerarius* (*) 97. MELIUSILLI*UL*OQ**AMESCONSULASQUAMREITUAE *A* (QUIAMES, *ut vid.*) tue *EF* 98. *Sic libri, sed* CON*******URAUIT *A* (U**UIT *As*) aput *J* *Huius et proximorum v. discriptio perturbata est* (— me uxorem — lemnienſiſ — mater — reſciuerim)*: corr. Pylades* 99. ME————CT————SS——N-CALIADUCENDASTDOMŨ *A quadrantibus spatiis* Ductur *J* alia, al *ex* eil *J* ducenda eſt *BVEJFZ*

Súa cognata Lémniensis, quae hábitat hic in próxumo. 100
Nam eúm pater eius subégit. nunc mea máter iratást mihi,
Quía non redierím domum ad se, póstquam hanc rem rescí-
uerim,
Éum uxorem ductúrum esse aliam.

LENA

Níl Amori iniúriumst.

SELENIVM

Núnc te amabo, ut hánc hic unum tríduom hoc solúm sinas
Ésse et hic seruáre apud me: nam ád matrem accersíta
sum. 105

LENA

Quámquam istuc mihi erít molestum tríduom et damnúm
dabis,
Fáciam.

SELENIVM

Facis benígne et amice. séd tu, Gymnasiúm mea,
Sí me absente Alcésimarchus uéniet, nolito ácriter
Éum inclamare: utut érga med est méritus, mi cordíst tamen.

---

100. SUA——————Q****ABITATKIC****OXUMO *A* Suã *EZ* lẽ nienſiſ *B*. lenienſiſ *VZ*. leniẽſiſ *E*. lamneſiſ *F'* habitabat *J* proximo *B*². proximo *B*¹*VEJ* 101. N————UBEGITNUNCMEAMATERIRATASTMIKI *A*, *ubi* NAMEUmpaterUss *initio As* (*nunc abscissum*) ei' *ex* eo *E* ſub egit *BE* Irata eſt *libri* (*) 102. ————M-ADSEPOSTQUAMKANCREM ‖ RES*IUERIM *A* (QUE————DO—— *et* **SCIUERIM *As*) p̄ quam *V* eam rem *libri praeter A* reſcuuerim, uu *ex* im *vel* iui *E* 103. EUMUXOREMDUCTURU*****ALIAM♯NIKILAMORIINIURIUMST *A* (UM *per ligat.*) aliam eſſe *F'* Nihil (nichil *EJ*) amore iniurium eſt *libri: corr. Is. Pontanus e cod. Oxon., fort. cum A* (*) 104. NUNCTEAMABOUTKANCKI————CSOLUMSINAS *A* *quadrante* KICUNUMTRIDUUMHOC, *ut coniecit Seyffertus in Burs. Annal. LXIII p. 67, ubi* Nunc tue (tuę *B*². tuę *VJ*. te *FZ*) amabo ut hanc (hunc *F*) triduum (tridium *VE*) hoc (c *ex* ſ *B*) ſolum ſinaſ (ſi////naſ *J*, *er.* ni) *reliqui* (*) 105. *Sic libri, sed* aput me ~~nam~~ nam *J* AD**TREM *A* accerſitam *Z* (*) 106. QU**Q————MDABIS *A* (*sine alt.* Q *As*) Quāquā *BV* iſtud mihi *B*. mihi iſtud *reliqui: corr. Schmidtius de pron. p. 83 sqq.* triduum *libri* . dampnum *BVEJ* (*) 107. **CIA———— *A* gimnaſium *E* 108. **MEAB———— *A* (**M—— *As*) abſ///ente *E, er.* c alcheſimarchuſ *BV*. alcheſimachuſ *E*. alcheſimarcuſ *J* 109. EU***CL———— *A* (EUMINCL *As*) utut *Pylades. & ut libri* med *Camerarius in ann.* me *libri* mihi

Séd, amabo, tranquílle: ne quid, quód illi doleat, díxeris. 110
Áccipias clauís: si quid opus tíbi erit promptu, prómito.
Égo uolo ire.

GYMNASIVM

Vt mi éxciuisti lácrumas.

SELENIVM

Gymnasiúm mea,
Béne uale.

GYMNASIVM

Curá te, amabo: sícine inmunda, óbsecro,
Íbis?

SELENIVM

Inmundás fortunas aéquomst squalorém sequi.

GYMNASIVM

Ámiculum hoc sustólle saltem.

SELENIVM

Síne trahi, quom egomét trahor. 115

GYMNASIVM

Quándo ita tibi lubét, uale atque sálue.

---

115. *Huc spectare videtur Festus Pauli p. 28, 14 M.:* amiculum genus est uestimenti a circumiectu dictum*: cf. praef. Poen. p. XXVI et Reitzensteinius 'Verrian. Forsch.' p. 61. 64. Adde CGL. II p. 16,20 G.:* amiculum *ἀναβόλαιον.*

---

cordi est *Camerarius.* incordi eſt *B V.* ĩcordiẽ (*er.* ˜) *E*[1]. incordieſ *E*[3]*JFZ* tũ *ras. ex* tm̃ *E* (*) 110. S*DAMA——— *A* (S**A——— *As*) nequid *B.* ne quid' *E* quod illi *om. F* deleat *VE*[1]*: corr. E*[2] (*) 111. ACCIPIASCL——— *A* (ACC——— *As*) clauef *JFZ* ſiquid *BJ.* ſi qid' *V.* ſi q̃d *E* opus tibi *Muellerus Pros. p. 107.* tibi opuſ *E ex ras. FZ.* tibi opuſ eſt *B V* (ẽ) *E ante ras.* (÷) *J* eritpromptu *B.* erit pro uictu *F* promitto *B*[1]*VEJ: corr. B*[2] (*) 112. EGOVOL——— A *A* mihi *libri* (michi *EJ*) lacrimiſ *B*[1]*VE.* lacrimaſ *B*[2]*J* gimnaſium *VE* *Inde ab hoc v. perturbata est discriptio* (— lacrimaſ — ſicine — aequum eſt — ſaltem — lubet — uelim GYMNASIVM — amare — intro — Vale)*: corr. Pylades* 113. BENE — *A* Curate *B*[1] *VE* (at *B*[2]). Cum te *J*[1]*: corr. J*[2] ſiccine *EJFZ* In munda *J* 114. IBIS#I——— QVI *A* (IBIS——— *As*) furtunaſ *J* aequum (equum *EF*) eſt *libri* Sualorem *B* 115. AMICV——— KOR *A* Amiculum *B.* (t *B*[2])*: cf. testim.* quom *F.* cum *reliqui* 116. QVAND——— *A* (QV——— *As*) Quando hoc tibi *F* lubet *B*[2]. iuu& *VJFZ: aut sic aut* uiuet *B*[1]*E* (*)

SELENIVM

Si possím, uelim.

GYMNASIVM

Númquid me uis, máter, intro quín eam? ecastór mihi
Vísa amare.

LENA

Istóc ergo auris gráuiter obtundó tuas,
Né quem ames. abi íntro.

GYMNASIVM

Numquid mé uis?

LENA

Vt ualeás.

GYMNASIVM

Vale.

LENA

Idem míst quod magnae párti uitium múlierum, 120
Quae hunc quaéstum facimus: quae úbi saburrataé sumus,
Largíloquae extemplo súmus, plus loquimur quám sat est.

---

117. NUNÇQU——— *A* Nūqid *V*. Nunquid *E* metuiſ *F* michi *J* (*) 118. UISA————ŲAS *A* (UISA——— *As*) Viſa, iſ *ex* n *E* ego *F* aureſ *JFZ* 119. NEQ————UALE *A* nequem ameſ *JFZ*. neq' meaſ *BVE* abintro *JF: om. Z*

Act. I Sc. 2 LENA RESTITIT DV *V itemque, sed* LENE (E *extr. lineola del. et* A *add. atramento*) *E et sine* DV *B.* LENA du· *in fine v. 119 J.* LENA *FZ. duorum v. spat. A Per totam fere scaenam perturbata est discriptio* (— quae nunc — extemplo — hinc [*sed* Nam *B*] — ſuſtuli | — ego nunc — compleui — mihi | — ei [*sed* Sycione *B*] — mulierculam | — perdita eſt | — mecum — ſibi | — euenit ilico | — accepit ilico | [*et* Poſtquā *B*] — obſtetriciſ — ſibi | — rei — illa quae [*sed* Id *B*] — uenerit | — domum |): *corr. Pylades* 120. IDEMMIKI——— *A, sed* (MIKI)ŞTQ————MULI— *As* (*nunc abscissa*) Idem mihi magne (magnę *B²Z*) quod parti (partit *B ante ras., ut vid.*) eſt *libri: quae duce As traiecit* uicium *BJ* mulier *Z* (*) 121. QUAEKUNÇQ**E***MFAÇIMUSQ——— ———AESUMUS (UMU *per ligat.*) *A* (*sine* AES *As*) quae (que *EF*) nunc Queſtum (Quęſtum *JZ*) *BVEJFZ: corr. Lambinus cum A* facimuſ *JFZ*. faciemuſ *BVE* que *E* ſaburrate *B¹VEJF* (ę *B²*) 122. *Sic libri, nisi quod* largiloque *B¹EF* (ę *B²*). largiloq. *VJ* extempło *E* ET *pro* ſumuſ *A*

Nam ego íllanc olim, quae híne flens abiit, páruolam
Puellám proiectam ex ángiportu sústuli.
(Aduléscens quidam hic ést adprime nóbilis: 125
[Quia égo nunc quasi sum onústa mea ex senténtia
Quiaque ádeo me compléui flore Líberi,
Magis líbera uti língua conlubitúmst mihi:
Tacére nequeo mísera, quod tacito úsus est.]
Sicyóne summo génere ei uiuít pater: 130
Is amóre misere hanc déperit muliérculam,
Quae hinc módo flens abiit: cóntra amore eum haec déperit.)
Eam méae ego amicae dóno huic meretricí dedi,
Quae saépe mecum méntionem fécerat,
Puerum aút puellam alicúnde ut reperirém sibi, 135
Recéns natum eapse quód sibi suppóneret.
Vbi míhi potestas prímum euenit, ílico
Feci éius ei quód me orauit cópiam.

---

123. N—— *A* ego illanc *Pareus*[3]. ego illam *F*. illam (illa *J*) ego *reliqui* olim, i *ex* o *E* que nunc hinc *F* (*) 124. PU——— *A* proiectū *J* angui portu *BVE* (n *e corr. c. ras. B*) ſuſtulit *V et E ante ras.* ſuſtuli// *B* (*) *V.* 125. 130—132 *coll. v. 190 sqq. secl. Windischmannus Mus. Rhen. I p. 123: quibus Ritschelius Parerg. p. 237 adn. adiunxit v. 126—129 parallelos v. 120 sqq., recte omissos in A* (*) 125. ADUL——— *A* (A—— *As, nihil notans v.* 123 *sq.*) adoleſcenſ *E* hic eſt apprime *F*. hinc apprime *Z* (*corr. Pius*) 126. Quia ꝯ. quin *libri* onusta *Camerarius.* honeſta *libri* (a *ex* ã *E*) (*) 127. quia quæ *BVJ*(quę)*E*(que) *Z* liberio *J* 128. conlibitum (collibitum *J*. collubitum *F*) eſt *libri* michi *E* 129. tocito *J* 130. SIC—— *As* (*abscissum*) Sicyone *cum 2 litt. spat. V.* Sycione *BJ*. ſycyone *E*. Sitione *F* (*) 131. **AM———PATER *A*: *ubi exitum non notavit As, sed ante exitum* MULI**CU—— (*nunc abscissum*) *ita, ut* Is amore misere hanc deperit mulierculam pater (*ex v. 130*) *extitisse probabile sit* 132. QUA—— ———KAECDEPERIT *A, ubi* ——TCONT (*nunc abscissum*) *ante* (raamoreeumhae)c *As* Que *BEF* hinc modo *E*. modo hinc *F* amorem *FZ* eum (eum *B*[2]. cum *J*) haec (hec *EF*) perdita eſt *libri, nisi quod* perdite *E*[2] (te *ex* ta ẽ, *ut vid.*) *et* perdite perdita eſt *Z* (*) 133. EAM——— *A* amice *J* meretrici, i *B*[2] *in ras.* (*ex* meretricie, *ut vid.*) 134. QU——— *A* quæ *B*. q. *V*(dediq.). q' (dediq') *E*. que *F*. quod *Z* ſepe *BVEJF* fecerat *E*[3], *Camerarius.* fecerit *libri*

135. *Nihil apparuit in A* aliquunde *F* repperire *V*. repperir& *E*
136. R——— *A* capſe *VEJ* ſibi *ex* ubi *E* ſubponeret *J* (*)
137. U——— *A* michi *J: om. F* euenit/// *B una litt.* (*fort.* s) *er.*
138. FE——— *A* *Hunc v. et sequentem a principio om. suppl. E inter*

Postquam eám puellam a méd accepit, ílico
Eandém puellam péperit, quam a me accéperat, 140
Sine óbstetricis ópera et sine dolóribus,
Item ut áliae pariunt, quaé malum quaerúnt sibi.
Nam amátorem aibat ésse peregrinúm sibi
Suppósitionemque éius facere grátia.
Id duaé nos solae scímus: ego quae illí dedi 145
Et ílla quae a me accépit — praeter uós quidem.
Haec síc res gestast. sí quid usus uénerit,
Meminísse ego hanc rem uós uolo. ego abeó domum.

---

versus memorauit *E, sed alt.* m *lineola del* E^1 139. *Nihil apparuit in A* meam *E, sed prius* m *del.* E^1 a med *Klotzius 'Altr. Metr.' p. 169.* ame *BEJ.* a me *VEZ* ilico fraude *F* (*) 140. E——— *A* (*et* AM *vocis* quam *As, nunc abscissum*) qua *J* ame *B* (*) 141. ——NEDOLORIBUS *As* (*nunc abscissum*) obſtricíſ *J* 142. ITEM-———SIBI *A* (*et* ———RIUNTQUAEMALUMQUAERUNT *As, nunc abscissum*) itidem *JF* alie *EF* pariũt que *EF.* pariuntq. *J* querunt *BVJF* (*) 143. NA———IBI *A* (*et* ———TORE-———SS———MS *As, nunc abscissa*) aibat *Bothius.* aiebat *libri* (*ras. ex* iaiebat *J*) pregrinum *V* 144. SUPPOSITIONEMQ·**-USFA**REGRAT——— *A, ubi* ſuppoſitionem (ſuppoſitio nem *B.* ſuppoſitorem *F.* ſuſpitionem *Z: corr. Valla*) eiuſ (*in ras.* B^2 [*fort. fuit* ſeſe ei']. e *ex* i *E.* huiuſ *F*) rei facere *reliqui* (*) 145. IDDUAENOSSCIMUSSO-L*EGOQUAEILLIDEDI *A* due *ex* duo *E* ſole ſcimuſ *VEJF* que *VF* 146. quae ////// *B* (*er.* ame, *ut vid.*). que *EF* preter *V et,* r *extr. e corr., B* 147. ſic B^2E^3FZ. ſi B^1VE^1: *om. J* geſta eſt *libri* ſiquid *BJ.* ſi quid *FZ.* ſi quid *V.* ſiqd E^1 (d *ex ras.*) uſu *JF* uenerit, r *ex* n *E.* euenerit *F* (*) 148. Ego abeo *B.* ego habeo *J.* ego habeo VE^1 (h *exp.* E^2, *ut vid.*). abeo *F* domum auxilium *VEJ* (Auxilium *er. B*)

AVXILIVM

Vtrúmque haec et multíloqua et multibibást anus:
Satin uíx reliquit deó quod loqueretúr loci: 150
Itá properauit dé puellae próloqui
Suppósitione: quód si tacuissét, tamen
Ego erám dicturus déus, qui poteram plánius.
Nam míhist Auxilio nómen. nunc operám date,
Vt ego árgumentum hoc uóbis plane pérputem. 155
Fuére Sicyoní iam diu Dionýsia.
Mercátor uenit húc ad ludos Lémnius
Isque híc compressit uírginem adulescéntulus
Vi, múlta nocte, uínolentus ín uia.
Is úbi malam rem scít se meruisse, ílico 160
Pedibús perfugium péperit, in Lemnum aúfugit,
Vbi túm habitabat. tum ílla, quam compréſserat,

162 *sq. Gellius N. A. III 16, 2:* multa opinio est eaque iam pro uero recepta, postquam mulieris uterum semen conceperit, gigni ho-

Act. I Sc. 3 PROLOGVS DV *VE* (P): *cf. ad v. 148.* PLOGVS · RVC · *J sub finem v. 148.* PROLOGVS *B rubr.: ubi* AVXILII DEI *add. B*². Prologuſ. Auxilium *FZ Perturbata est discriptio* (— reliquit — ſuppoſitione — planiuſ | — argumentum — dioniſia | [*et* Fuere *B*] — compreſſit — inuia | — peperit — compreſſerat | — facti — conſilii | — ad necem | — ſeruoſ | — audiſtiſ — eaque [*sed* Dat *B*] — autem — ſuam | — uxori [*sed* Poſt *B*] — ſibi | — eam [*sed* Et *B*] — dicit [*sed* Illa *B*] — ilico | — illum — ſuſtulerit — poſſiet | — ipſe — reliquum [*sed* Nunc *B*] — ne quid [*sed* Vt *B*] — pater | — deperit | — illa [*sed* Et *B*] — ſunt — aduleſcenti — ubi | — domum | — uincite | — antid hac | — nouoſ | — perduelleſ — ſufferant |): *corr. Pylades* 149. AVX *praem. B*² multi loqua *V* eſt *libri* (*) 150. Satin uix *Valla, Bothius.* ſatine uix *B*² *JZ.* ſatineuix *B*¹. ſatin euix *VE.* ſane uix *F* D//eo (*er.* e, *ut vid.*) *B* (*) 151. properauit ita loqui de puelle *F* depuellae *BJ.* duę puelle *E* 152. ſupoſitione *V.* ſuppotione *J* ſitacuiſſet *BE*³. ſitatiuſ eſſ& *VE* (eet). ſi taciuſ eſſet *J* t tacuiſſe 153. planiuſ, ni *ex* m *B* 154. eſt Auxilio *Camerarius.* auxilio eſt *libri* dare *F* (*) 155. argumentū *B, sed* umentū *B*² *in ras.* argentum *E*¹: *corr. E*³ 156. ſycioni *B.* ſicioni *J.* ſitioni *F* iamdiu *BE* dioniſia *B* (a *ex* ae, *ut vid.*) *VE* (d *ex* o) *J* (*) 157. leniuſ *J.* lenniuſ *F* 158. compſſit *E* adoleſcentuloſ *J* 159. Vi, multa nocte, uinolentus *duce Pareo.* uinulentuſ (uinolentuſ *JF*) multa nocte (noctae *J*) *libri* inuia *BJ.* mina *E* (*) 160. meruiſſe, *prius* ſ *ex* t *E* illico *VZ* 161. pedibuſ *E: om. F* Inlemnum *J.* Inlemnium *VE.* Iſ lemnium *Z.* in lennum *F* 162. tum habita-

Decumó post mense exácto hic peperit fíliam.
Quoniám reum eius fácti nescit quí siet,
Patérnum seruom suí participat cónsili: 165
Dat eám puellam ei séruo exponendam ád necem.
Is eám próiecit. haéc puellam sústulit,
Modo quae ábiit: ille clam óbseruauit séruolus,
Quo aut quás in aedis haéc puellam déferat.
Vt eámpse uos audístis confitérier, 170
Dat eám puellam méretrici Melaénidi,
Eaque éducauit eám sibi pro fília
Bene ác pudice. túm illic autem Lémnius
Propínquam uxorem dúxit, cognatám suam..
Ea diém suom obiit, fácta morigerást uiro. 175
Postquam ílle uxori iústa fecit, ílico
Huc cómmigrauit. dúxit uxorem híc sibi
Eándem, quam olim 'uírginem hic compréſserat.
Vt eám cognoscit ésse, quam compréſserat,
Illa ílli dicit éius se ex iniúria 180
Peperísse gnatam clam átque eam se seruo ílico

minem septimo rarenter, numquam octauo, saepe nono, saepius numero decimo mense eumque esse hominum gignendi summum finem: decem menses non inceptos, sed exactos. Idque Plautum ueterem poetam dicere uidemus in comoedia Cistellaria his uerbis 'tum illa.... filiam'.

bat. tum ☙. habibabat. Tum *BJ: cf. testim.* habitabat (habita bat *E*) tum *VEZ.* habitat tamen *F* (*) 163. ex acto *B* 164. qm̄ *BV et, ex* quō *ut vid., E.* quō *J* re///um *B* (*fort.* r *er.*) ſciet *JZ* 165. ſeruum *BVEJF* parcicipat *E* conſilii *libri* 166. adnecem *BVJ* 168. Modo quae abiit ☙: *om. libri* obſeruant *J* seruolus *Pareus.* ſeruoſ *BFZ.* ſeruoſ *J.* ſeruuſ *VE* (*) 169. Quo //// *B* (*er.* d) *et J* (*er.* ſ) inaedeſ *J.* in ediſ *E* puella *E*[1]: *corr. E*[3] 170. eam ipſe *VE ante ras. F.* ea ipſe *J* 171. metrici *B*, re *B*[2] melenidi *libri* (*) 173. acpudice *VE* Tum *in medio v. BVEJ* lenniuſ *F* 174. uxore *J* 175. ſuum *libri* Facta *B* morigera eſt *BVEJZ.* eſt morigera *F* (*) 176. Poſtquam *E*[3]*FZ.* Poſt *BEJ.* p̣ *V* Iuxta *E*[1]: *corr. E*[3] 177. dixit *V.* dix̄ *E*[1]: *corr. E*[2]. dux *J* huc ſibi *Z.* // // ſibi hic *J.* ſibi hic *F* 178. compſſerat *E* (*item v. 179*) *J* 179. Vt *Weisius.* Et *vel & libri* (*) 180. dic̄ *J.* dixit *F* exiniuria *BJ* 181. periſſe *V.* piſſe *E* gnatam clam *vel* clam gnatam ☙. gnatam *libri* (*praecedente ras. 2 litt. B, fort.* co, *nisi prior* g *fuit*) eam ſe *om. J,* ſe *F* (*)

Dedísse exponendam. ílle extemplo séruolum
Iubet íllum eundem pérsequi, si quá queat
Reperíre quae sustúlerit. ei rei núnc suam
Operam úsque assiduo séruos dat, si póssiet 185
Meretrícem illam inueníre, quam olim tóllere,
Quom ipse éxponebat, éx insidiis uíderat.
Nunc quód relicuom réstat, uolo persóluere,
Vt éxpungatur nómen, ne quid débeam.
Aduléscens hic est Sícyoni: ei uiuít pater. 190
Is amóre proiectíciam illam déperit,
Quae dúdum flens hinc ábiit ad matrém suam,
Et ílla hunc contra, quíst amor suauíssumus.
Vt súnt humana, níhil est perpetuóm datum.
Pater ádulescenti dáre uolt uxorem. ,hóc ubi 195
Matér resciuit, iússit accersi eám domum.
Haec síc res gestast. béne ualete, et uíncite
Virtúte uera, quód fecistis ántidhac.
Seruáte uostros sócios, ueteres ét nouos,
Augéte auxilia uóstris iustis légibus, 200
Perdíte perduelles, párite laudem et laúream:
Vt uóbis uicti Poéni poenas súfferant.

---

182. ex ponendam. Ille *B* 183. iubet *ras. ex* lubet *B* Eundem, u *ras. ex* m *ut vid. J* proſequi *Z* ſiqua *BJ* (*) 184. repperire *VE* que *EF* et rei *F* (*) 185. uſquę *V* adſiduo *J* ſeruuſ *BVEJ* ſi poſſi et *B.* ſi poſſi> *E.* ſipoſi& *V* (*) 187.Quom *F.* cum *reliqui* ipſe, ip *ex* m *vel* in *E* ea ex *F* 188. reliquum *libri* (*) 189. Vt, t *ex corr.* (*fort. ex* it) *B* expugnatur *VEJ idemque B incohaverat* (n *c. ras. ex* g) nequid *E* (d *ex* t) *J* 190. adoleſcenſ *J* ſicioni *BEJ.* ſitioni *F* 191. proiectitiam *VEF* illa B^1 (˜ *add.* B^2) 192. Que *VF* dudum E^3JFZ. dum *BV* (Quedū) E^1 fleſ, le *ex corr. V* 193. Huc *E.* Huc & *V* qui eſt *et* ſuauiſſimuſ *libri* 194. Huma B^1: *corr.* B^2 nichil *EJ* perpetuum *libri, sed* ū B^2 *in ras. ex* m, *ut vid.* (*) 195. adoleſcenti *BJ* uult *BVE* 196. eam *B, Pylades.* ad eam *reliqui* 197. sic res gesta est *Bothius duce Palat. 4.* reſ geſta ſic (ſi E^1: *corr.* E^3. ſit *Z*) eſt *libri* (*) 198. q *E* antid hac *BVE.* ante hac *JF.* antihac *Z: corr. Pylades* 199. urōſ *B.* ueſtroſ *J* ſotioſ *V* 200. urīſ *BVE.* ueſtriſ *JZ* iuſtiſ *B.* uictiſ *reliqui* legionibuſ *FZ* (*) 201. perdielleſ *VE* laudem *JFZ.* laudeam *BVE* 202. Vt *F.* & *BVEJZ* pęni pęnaſ *V.* peni penaſ *EF.* poeni penaſ *J*

ACTVS II

ALCESIMARCHVS

Credo égo amorem primum ápud homines carnúficinam comméntum.
Hanc égo de me coniécturam domi fácio, ne foris quaérram,
Qui omnés homines supero, ántideo cruciábilitatibus ánimi. 205
Iactór, crucior, agitór,
Stimulór, uorsor in amóris rota,
Miser éxanimor,
Feror, dífferor, distrahor, díripior:
Ita núbilam mentem animi hábeo. 210
Vbi sum, íbi non sum,
Vbi nón sum, ibist ánimus.

Act. II Sc. 1 ALCHE SI MAR CHVS (CVS *E*) ADOLES CENS · C· *B VE.* ALCHESIMARCVS (Alcoſimarchuſ *F.* Alceſimarchuſ *Z*) ADOLESCENS · MELENIS · LENA *JFZ* (*) 203. Alch̄ *VJ,* Aſc *E ante*]redo amore *Z* apud, p *ex* b *B.* aput *J* carnificinam *libri* (carnifici nam *E*) momtū J^1: conmtū J^2 204. ego *s. v. E* ////////domi· *B, etiam* d *in ras.* (*er.* facio, *ut vid.*). domi//// *J* (i *ex* ui) ne E^3F. nec *J.* ni *reliqui* foriſ E^3F. foraſ *reliqui* queram *EJF* (*) 205. Quo *J* omnſ *B VE.* omniſ *F* antideo *Weisius duce Hermanno.* atque antideo *BVE*(anti deo)*JZ.* atque ante antecedo *F* crutiabilitatibuſ *VE* (*) 206—212. *Sic discr.* ☞ *duce ex parte B, qui sic habet* (in *ras. ex* m *et* [diſt]ra[hor], r *ex* a, *ut vid., et* ibi eſt, *ut vid., er.*):
Iactor crucior agitor Stimulor uerſor inamoriſ rota miſer
Exanimor Feror Differor diſtrahor deripior ita nubilam mentem
Animi habeo Vbi ſum Ibi nonſum Vbi nonſum ibi eſt ////////// animuſ *ubi maiusculas litteras in mediis versibus non habent, et* non ſum (*bis*) *et* eſt animuſ *habent reliqui, praeterea* crutior *V* ſtimulor agitor *F* úſor in (*ex* ni) *E.* ueſſor in *J.* uorſor in *FZ* Examor *V.* Examinor *Z* diripior *JF* nullam mentem *EJFZ.* nulla mentem *V* ubi um ubi *V* ubi eſt *J ante ras.* animuſ, ni *ex* m *E* (*)

Ita mi ómnia sunt ingénia.
Quod lúbet, non lubet iam id cóntinuo.
Ita me Ámor lassum animi lúdificat, 215
Fugat, ágit, appetit, raptát, retinet,
Lactát, largitur.
Quod dát non dat, delúdit.
Modo quód suasit dissuádet:
Quod díssuasit, id osténtat. 220
Maritúmis moribus mecum éxpetitur:
Ita meúm frangit amantem ánimum,
Neque, nísi quia miser non eó pessum,
Mihi ulla ábest perdito permíties.
Ita páter apud uillam détinuit 225
Me hos diés sex ruri cóntinuos,
Neque lícitum intereast méam amicam
Visére * *:
Estne hóc miserum memorátu?

213—229. *Sic discr.* ☙ *ex parte cum aliis duce B, qui sic habet:*

Ita mihi omnia ingenia ſunt Quod lubet nonlubet iam id continuo
Ita me amor laſſum animi ludificat. Fugat Agit Appetit
Raptat retinet Iactat Lagitur quod dat non dat deludit
Modo quod ſuaſit diſſuaſit Quodiſſuaſit id oſtentat

Maritumiſ moribuſ mecum expetitur Ita meum frangit amentem
Animum neque nisi quia miſer non eo peſſum mihi ulla abeſt
Perdito perniciеſ ita pater apud uillam detinuit me hoſ dieſ ſex
Ruri continuoſ neque licitum interea eſt meam amicam uiſere
Eſt ne hoc miſerum memoratu? MELENIS Eo facetuſ quia tibi

itemque reliqui (*praeter litteras maiusculas*), *nisi quod v.* 214 iubet non iubet *VE* iam (*ras. ex* tam) idcontinuo *E* *v.* 215 me *om. J* lapſum *EFZ* animũ *F* ludificat, u *ex* a *E* *v.* 217 iactat largitur *VEJFZ* *v.* 219 diſſuadet quod *om. J* *v.* 220 quod diſſuaſit *VEFZ.* diſſuaſit *J* oſtendat E^1: *corr.* E^2, *ut vid.* *v.* 221 experitur E^3 *in marg. F* *v.* 222 fragit *V* amantem B^2VEJFZ *v.* 223 miſer ne oppeſſum VE^1J (oppeſum) *F.* ne eo peſſum E^3Z *v.* 224 ulla mihi *F* permitieſ B^1 (*corr.* B^2) *VE.* permicieſ *J* *v.* 225 apt *J* me *s. v. E* *v.* 227 eſt interea *F* *v.* 228 uiſere *ex* uiſor *E.* iuſere, *prius* e *e corr. V* *v.* 229 Eſtne *EZ: cf. ad v. 492*

V. 213 sunt ingenia *trai. Spengelius cum Hermanno, v.* 217 lactat *corr. Scioppius, v.* 219 dissuadet *corr. Pylades, v.* 228 *lacunam sign.* ☙, *velut* Visére ⟨misero⟩ (*)

* * * * * * * * * * * *
nudius sextus 230
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *

ALCESIMARCHVS. SERVOS

* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *

ALCESIMARCHVS

Pótine tu homo fácinus facere strénuom?

SERVOS

Aliorum ádfatimst, 231
Quí faciant: sane égo me nolo fórtem perhiberí uirum·
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *

---

230 (*frágm.* I). nudius [*vel* nudus: *cf. Loewius Annal. philol. CXI p. 536*] sextus *quod primum ex tribus adverbiis* in cistellaria *decerpsit gloss. Plaut.* (*cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 235. 246*) *propter v. 225 sq. ad Alcesimarchi monologum pertinere coniecit Studemundus Stud. II p. 422 adn.*

231 *sq.* (*fragm.* II). *Gellius N. A. VI* (*VII*) *7, 1—4:* Annianus poeta praeter ingenii amoenitates litterarum quoque ueterum et rationum in litteris oppido quam peritus fuit et sermocinabatur mira quadam et scita suauitate. is 'affatim' ut 'admodum' prima acuta, non media, pronuntiabat atque ita ueteres locutos censebat. itaque se audiente Probum grammaticum hos uersus in Plauti Cistellaria legisse dicit 'potine....uirum' causamque esse huic accentui dicebat quod 'affatim' non essent duae partes orationis, sed utraque pars in unam uocem coaluisset.

Post v. 229 *in Palatinis magna pars fabulae (plus quam quingenti versus) interciderunt, ad quam pauca fragmenta et lacera quaedam Ambrosiani folia (primum post centum fere versus deficientes) pertinent. Finito Alcesimarchi cantico (cf. testim.) videtur aliquis (Atriensis fortasse) parum accurate de abitu Selenii certiorem fecisse amantem, qui mox consilia capit cum Servo (?). Cuius scaenae parti priori fragm. II vindicavit Seyffertus duce Studemundo l. s. s. p. 425 et Burs. Annal. LXIII p. 65 sq.* (*)

ALCESIMARCHVS

Séd quid is tumúltist? adigi míhi uolo.

SERVOS

Qua grátia? 233

ALCESIMARCHVS

Quía uiuo.

SERVOS

Facile íd quidem edepol póssum, si tu uís.

ALCESIMARCHVS

Volo.

SERVOS

At enim ne tu expónas pugnos tuós in imperió meo. 235

ALCESIMARCHVS

Númquam edepol faciám.

SERVOS

Fidem da.

ALCESIMARCHVS

Dó non facturum ésse me.
Séd ego primum eo, quía ab amica abésse auderem séx dies,
Súm nihili?

SERVOS

Nihili hércle uero's, quoí cor * * * perit.

ALCESIMARCHVS

Quaé me amaret cóntra —

SERVOS

Dignus hércle's infortúnio.

---

233. SEDQUIDISTUM———IADIGIMIKIUOLO#QUAGRATIA *A: ubi ante* ADICI *(sic)* N(a)M(i)LI *signat As dubitanter,* L *ante* I *(vel* T *vel* E*) fallaci, ut vid.:* is tumultist? adigi ☙ *in loco desperato* (*) 234. *Sic A lectione ex parte* [Q(#F)A(CI)LEIDQU(ID)EM(EDE)P] *dubia, sed certo* UIU (*) 235. *Sic A: quae Servo tribuit Seyffertus indeque proxima distribuit* (*) 236. *Sic A, litteris post* NONFAC *partim dubiis partim evanidis* 237. SEDEGOPRIMUMEO#QUIA—— *A, ubi post personae spatium dubium* QUIABAMICAABESSEAU*IREMPIES *legit As, quae neque conspicere neque corrigere potui:* eo, qui⟨a⟩ ab *corr. Seyffertus,* auderem ⟨sex⟩ dies ☙ 238. SUMNIKILINIKILIKERCLEUEROES——IDOROIAROPERITE *A, ultima littera fortasse fallaci omnibusque post* UEROE *valde dubiis, praeter* R——AR*: ubi* (cu)i cor o⟨pi⟩pare [*?*] perit *temptavit* ☙ 239. *Sic A, nisi quod* ERCLEERCLEES

ALCESIMARCHVS

Ét mihi dulcacérba faceret córde —

SERVOS

Frugi núnquam eris. 240

ALCESIMARCHVS

Praésertim quae cóniurasset mécum et firmassét fidem —

SERVOS

Néque deos neque hómines aequomst fácere tibi posthác bene.

ALCESIMARCHVS

Quae ésset aetatem éxactura mécum in matriménio —

SERVOS

Cómpedeis te cápere oportet néque eas unquam pónere.

ALCESIMARCHVS

Quaé mihi esset cómmendata et meaé fidei concrédita — 245

SERVOS

Hércle te uerbéribus multum caédi oportere árbitror.

ALCESIMARCHVS

Quaé mellillam mé uocare et suáuium solitást suom —

SERVOS

Ób istuc unum uérbum dignu's, déciens qui furcám feras.

---

240. EIME ——— ACERBAFACEREINCORDE‡FRUGINUNQUAMERIS (UA *per ligaturam*) *As* (Ei metuo ego *vel* Etmianatoi *ante* ACERBA *signans ad spatium*): *ubi* BAF *dubium* (*fortasse* SAT) *visum et magis dubia quae antecedunt* (acerba laceret *Maius*): *interim ad sententiam* Et mi(hi dulc)acerba *suppl. et* faceret corde *corr.* ☙ (*) 241. *Sic A* (FIRMAS*ETFIDĒ) 242. NEQ·DEOSNEQ·KOMINESAEQUOMESTFACERETIBI-POSTHACBENE *A* (*) 243—245. *Sic A* (*primo* UA *per ligaturam et post* CONCREDITI *fortasse* A *olim scripta*):

QUAEMIKIESSETCOMMENDATAETMEAMFIDEMCONCREDITI
QUAEESSETAETATEMMECUMEXACTURAMECUMINMATRIMONIO
COMPECEISTECAPEREOPORTETNEQ·EASUNQUAMPONERE
QUAEMIKIESSETCOMMENDATAETMEAEFID**CONCREDITA

Vbi versum bis scriptum male posteriore loco cum Maio del. editores, v. 243 mecum *bis scriptum recte priore loco del. Bothius*, *v.* 244 Compedes *corr. Vssingius* 246. *Sic A*, *sed* ERCLETEUERBERIBUS 247. *Sic A*, *sed* MELLILLAM *et* SUUM 248. *Sic A*, *sed* **RBUMDIGNUS *et* F**AS

ALCESIMARCHVS

Égomet lactor. séd quid auctor núnc mihi's?

SERVOS

Dicám tibi:
Súpplicium illi dés: suspendas té, ne tibi suscénseat. 25

ALCESIMARCHVS

Quían l * * * * * * * * * * * * *

SERVOS

Quíd tu ergo timébas nam? * * * * * mánuleo
* * *ue amica ne te caiet * * * * *

ALCESIMARCHVS

Quíd * * *

SERVOS

* * * * * * dari iussít pater.

---

252 *sq.* (*fragm.* III). *Fulgentius Vergiliana continentia p. 162 s Munck.:* Caieta dicta est quasi coactrix aetatis. nam et apud ant quos 'caiatio' dicebatur puerilis caedes: unde et Plautus in Cistellari comoedia ait 'quid tu amicam times, ne te manuleo caieti *Cf. Loewius Prodr. p. 322 et Seyffertus in Burs. Annal. LXIII p. 6 et Studem. Stud. II p. 427 adn.*

---

249. EGOMETLAETORSEDQUIDAUCTORNUNCMIKIES#DICAMTIBI *ubi* lactor *corr.* ☙ (*) 250. SUPPLICIUMILLIDESSUSPENDASTENETIB SUSCENSEAT *A* (SUCCENSEAT *As*) 251—254. *Sic As:*

QUIANI————————————————————GAM
————————————————————————————————

QUIDTUERGO————————NAME————————TEMANULEO
————————UE————————————————————————

QUID————————————————————————(IU)SS(IT)PATER

ubi v. 252 AMICAM *neque ante* NAM *neque post* NAM *extitisse videtu non magis* NE *ante* TE, *v. autem* 253 *neque a* CAIET *neque a* NECAIE *incipiebat* (*cf. testim.*): *sed v.* 251 *prior pars exire posse visus est* A(mi)CAM, *v.* 252 *post* ERGO (*valde dubio* O) *quadrare* TI(me)B(as), *medio autem v.* 253 *apparere valde incertae* NETEGA *litterae et v.* 25 IUSDARIIUSS**PATER *visae sunt. Quae ad hoc exemplum explet* ☙:

ALC. Quían l⟨aesi coáctus, adeo irátam ami⟩cam ⟨esse aútumas?
SE. Quíd tu ergo timébas nam? ⟨tuménte men⟩te mánuleo
⟨Lácinia⟩ue ⟨amíca⟩ ne te cáiet, ⟨ignauíssume?⟩
ALC. Quíd ⟨faciam? SE. Ducás quam tibi tu⟩ós dari iussít pater. ('

V * * * * * * * * * * * * * mihi 255
Saxe * * * * * * * * * * xi semel
Sa * s * * * * * * * * * * * *
Nam * * qu * * * n * * * * neu
* * * * * hoc r * * * * * * stram · fidem
Qui * * * * * * * * * qu * * exemi * 260
* l * * * * * rum * * * rum * maxumum
Val * * * * * m pla * * * * * * * ore
Sublestum * * * * * * * * * claudito ·
* * * m * * * * * * * * * * om
Ne quo * * * * ino * * * * * susese 265
* * is: sed quem * aus * * * * ni foras

GYMNASIVM. ALCESIMARCHVS

* * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * *

255—266. *Descripsi quas litteras paulo saltem certiores cum As agnosci potuerunt: v.* 255 *ante* MIKI *neque* ER *neque* IA (*sic As*), *sed* ES *visum quadrare, initio* UAE——K*C, *v.* 256 U *post* SAXI, *ante* XISEMEL *vix* A(bdu), *v.* 257 SANUS, *v.* 258 NAM——QU(id)E(m)CEN—— (*sub finem* ˜ *non apparet, sed v.* 261 MAXIMŨ), *v.* 259 ——— DEI-UESTRAMFIDẼ (*ut vid.*), *v.* 260 LOC*S *post* QUI *et sub finem fort.* EX-EMERI*, *v.* 262 *post* ——L *fort.* ATI, *v.* 266 *inter* QUEM *et* AUS (A*S*IN *As*) *quadrat* (K)INC. *Quae ad hoc exemplum explet* ℭ:

ALC. Vaé ⟨misero mi⟩hí: c⟨arere uíta mea suad⟩és mihi?
Sáxeu⟨s sim, síc si deseram, ád quam conqûe⟩xí semel.
SE. Sánus ⟨es, non sáxeus, si quaé te indignast déseris.⟩
Nám ⟨probum e⟩qu⟨id⟩e⟨m⟩ cén⟨seo esse et ád bonam rem idó⟩neum,
⟨Sí quod est malum⟩ hóc r⟨epudias, réicis. ALC.⟩ Dei uostrám fidem,
Quí locus ⟨relíctust, ex amóre⟩ qu⟨om me⟩ exémerim,
⟨Vbi⟩ lati⟨bulet térra⟩rum ⟨hoc scelús prob⟩rum⟨que⟩ máxumum.
SE. Vál⟨ide tactu's: iá⟩m pla⟨cendast ália mulier témp⟩ore.
ALC. Súblestum ⟨fide hóminem facere mé uis uerbis:⟩ claúdito
⟨Cónsilium: sció nil esse in te aúxili. SE. Audi rélicu⟩om:
Né quo ⟨hinc abeas — ALC. S⟩íno ⟨te abire quóuis. mihi odió⟩sus es.
⟨Quín tu ab⟩is? sed quem hínc aus⟨picio ire aúspico dam⟩ní foras?

Sequitur inscriptio ——GYMN——————————C—— (*uno praeterea eoque ultimo versu vacuo*): *atque ex v. 301 Studemundus Stud. II p. 428*

* * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * *

ALCESIMARCHVS. AMICVS PATRIS EIVS (?). SERVOS

* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* m hercle cras * * * * * * * * 267
Censen iuss * * * * * * * * *
Siquidem illaec ads * * * * * * * *
Vbi eam ui * * nunquam.

ALCESIMARCHVS

Sum * * * * 270

AMICVS

Iam * moriri non sine *

ALCESIMARCHVS

d * * cidei

AMICVS

Semper sunt sic ut tu ux * * * * * * *

---

effecit Gymnasium detulisse Alcesimarcho matrem iratam abduxisse Selenium in scaena, quae una cum insequentis initio interierit in duobus Ambrosiani foliis

267—272. *Sic As (plurima incertissima dicens):*

——MKERCLEÇRAS————————————————
ÇENSINTUSS——— AR————————————
SIQUIDEMILLAEÇADS————————————
UBIEA—U———NUNQUAMESUMA————————
TAM—MORIRINONSINI————————ÇE——
SEMPERSUNTSITUIUTUX————————————

Vbi v. 267 *exire in* IN*R*TIIS *visus est, v.* 268 *post* CENSENIUSS (isse) *potius* ME *quam* AR *extare, v.* 270 *post* UI(debis)NUNQUAM (*ubi* summatim *ex gloss. Plaut. allatum non videri legi potuisse adnotavit Studemundus*) *apparere* #SUMNEEQ——— *incertissime* (*ut pleraque*), *v.* 271 *post* SINET# *claudere* D——— CIDEI, *v.* 272 *fortasse* SICUTTUUX——————————ES*. *Quae ad hoc exemplum explet* ☙ (*collocutorem, quem neque amicum Alcesimarchi videri neque necessario ob v. 299 pro Sene habendum esse Seyffertus monuit in Studem. Stud. II p. 429 et Burs. Annal. LXIII p. 66, pro patris amico habens*):

ALCESIMARCHVS

Quid si am * *

AMICVS

Non id * spinis est amor
* du * atque illam quam te amare intellego,
* c * si conclusos uos me habere in carcere, 275
* bi toties edis amoris noctesque et dies,
Ni emortuos tra * * * mo * * *

ALCESIMARCHVS

Mihi nunquam quisquam praecipito solacio,
Non esse * * * * s.

AMICVS

Immo maxumost.
Nam qui amant stulte atque inmodeste atque in * * 280
* * * * * * * surg * * ne ament.

ALCESIMARCHVS

* uxtin ill *

⟨Eni⟩m hércle cras ⟨est tíbi ducenda⟩ in⟨g⟩r⟨á⟩tiis.
ALC. Censén iuss⟨isse⟩ mé ⟨patrem cras émori?⟩
AM. Siquidem íllaec ad s⟨e te állicit, abeúndum erit,⟩
Vbi eá⟨m⟩ ui⟨debis⟩ núnqu[illegible]m. ALC. Sumne eg⟨o pérditus?⟩
AM. Iam té moriri nón sinet. ALC. D⟨udum óc⟩cidei.
AM. Sempér sunt sic ut tu, úx⟨or quibus data á patr⟩est.

273—283. *Sic As (ut supra):*

QUIDSIAM————————NONIDI———CIN*SESTAMOR
——DU———TQ·ILLAMQUAM***MAREINTELLEGO
—C——SICONCLUSOSUOS**KABEREINCARCERE
—BITOTEESTD**AMORISNOCTESQUEETDIES
N*EMORTUUSERA————————MO————
MIKINUNQUAMQUISQUAM————————OSULL——
NONES————————S#IMMOM*XUMUS
NAMQUIAMANTSTULTEATQ·INM***STE**Q·IN**O——
————————R——IMECURO——ENEAMENT
——UX—N—L————ITMAUOLTITER
UN————NUSTK——KEUBITUES#ECCEME

ubi v. 273 *ante* ESTAMOR *fort.* SPINIS, *v.* 276 *ante* AMORIS *fort.* *BITOTEISIDIS, *v.* 278 *post* QUISQUAM *fort.* PRAECIPITOSOLLACIO, *v.* 279 *sub finem fort.* MAXUMOS*, *v.* 280 *sub finem fort.* INPROBE, *v.* 281 *pro* IMECURC *potius* ITATESURG (AT *et* S *admodum probabilibus*), *v.* 282 ***UXTINILL—, *v.* 283 *ante* URI (*ubi* K[eus Sy]RE *non videri extare potuisse adnotavit Studemundus*) SCE *apparere visa sunt. Quae ad hoc exemplum explet* B:

AMICVS

* * * * * * *

ALCESIMARCHVS

Va * * anus. Th * * sce, ubi tu's?

SERVOS

Ecce me

ALCESIMARCHVS

I, adfér mihi arma.

SERVOS

Arma?

ALCESIMARCHVS

Ét loricam addúcito.

SERVOS

Lorícam adducam? * * * * * * * 285

ALCESIMARCHVS

I, cúrre equm adfer.

SERVOS

Hércle hic insanít miser.

ALCESIMARCHVS

Abi átque hastatos múltos, multos uélites,

ALC. Quid si ám⟨o nimis? AM.⟩ Non íd ⟨scis⟩? spinis ést amor
⟨Vali⟩dú⟨s: te a⟩tque illam, quám te amare intéllego,
⟨Fa⟩c ⟨quá⟩si conclusos uós ⟨me⟩ habere in cárcere,
⟨V⟩bi tóties edis amóris noctesque ét dies:
N⟨i⟩ emórtuos tra⟨ns ménsem a⟩mo⟨r sit, me énica.⟩
ALC. Mihi núnquam quisquam praécipito solácio,
Non és⟨se amores uéro⟩s. AM. Immo máxumos⟨t⟩:
Nam quí amant stulte atque ínmodeste atque ínprobe,
⟨Eos lánguo⟩r ⟨sati⟩etátis urg⟨ebí⟩t, ne ament.
ALC. ⟨Abd⟩úxtin ill⟨anc? AM. Á te mal⟩im auóluier.
ALC. Va⟨h nón hum⟩anu's. Th⟨ýni⟩sce, ubi tu's? SE. Écce me.

284. IADFERMIKIARMAETLORICAMADDUCITO *A: ubi* SE. Arma? ALC. *inser.* ☙ (*) 285. LORICAMADDUCAM*A——NED——UCERE *As, ubi ante* NED *fort.* SATINI *extitit, ante* ERE *neque* C *neque* O *neque* U *quadrare videtur* (*potius* B *vel* D *vel* S), *post* ERE *fort. una littera evanuit: unde* satin [in] ed⟨ixti hoc⟩ seri⟨o⟩? *suppl.* ☙ 286. ICURREEQUMADFER # PERIKERCLEKICINSANITMISER *A: ubi* PERI *del. Studemundus* (*) 287 *sq. Sic A, sed* ATQ·KASTATOS *et* NIKIL (*)

Multós cum multis — níl moror precário.
Vbi súnt quae iussi?

SERVOS

Sánus hic non ést satis.

AMICVS

Manu ésse credo nócitum, quom illaec síc facit. 290

SERVOS

Vtrúm deliras, quaéso, an astans sómnias,
Qui eqúm me adferre iúbes, loricam addúcere,
Multós hastatos, póstid multos uélites,
Multós cum multis —? haéc tu peruorsé modo
Mihi fábulatu's.

ALCESIMARCHVS

Díxin ego istaec, óbsecro? 295

SERVOS

Modó quidem hercle haec díxti.

ALCESIMARCHVS

Non praeséns quidem.

SERVOS

Praestígiator és, siquidem hic es átque abes.

AMICVS

Video égo te Amoris uálde tactum tóxico,
Aduléscens: eo te mágis uolo monitúm.

ALCESIMARCHVS

Mone.

AMICVS

Caue sís cum Amore tu únquam bellum súmpseris. 300

---

289. *Sic A* 290. *Sic A, sed* MANUESSE *et* CUM *et* FACI* (T *vel* S) *quem v.* AMICO *tribuit* ☙ (*) 291. *Sic A* 292. *Sic A, sed* ADFERREIUBES (A *paulo insolentiore neque tamen incerto*) 293. *Sic A, sed* MULTOSKASTATOS (*pro* TO *fort.* ITE *vitiose*) 294. MULTOSCUMMULTISKAECTUPERUORSAR*O— *As, inter* R *et* O (*vel* C *vel* U) *notans* U (*vix* I) *recteque negans* PERUORSAEOMNIA *locum habere: at fortasse* PERUORSEM(od)O *vel* PERUORSAE(mo)D(o) *fuit* (*) 295 *sq. Sic A, sed* FABULATUS# *et* DIXISTI# (*corr. Studemundus*) 297. PRAESTIGIATORESSIQUIDEMKICNONESATQ·ABES *A* (*sed* ADES *As*): *ubi* non *del.* ☙ (*) 298 *sq. Sic A* 300. *Sic A* (*)

ALCESIMARCHVS

Quid fáciam?

AMICVS

Ad matrem éius deueniás domum:
Expúrges, iures, óres blande pér precem
Eámque exores, né tibi suscénseat.

ALCESIMARCHVS

Expúrigabo hercle ómnia ad raucám rauim.

* * * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * * *

---

304 (*fragm.* IV). *Festus p. 274, 29 M.:* rauim anti⟨qu bant pro raucitate *suppl. ex Paulo*⟩ Plautus....item 'exper her————im'. *Nonius p. 164, 15 M.:* rauis est raucitas. Aulularia....idem Cistellaria 'expurgabo....rauim'.

---

301 *sq. Sic A, sed* BLANDEPERPRECEM (*) 303. *Sic A* (E 304. EXPURGABOKERCLESOMNIAADRAUCAMRAUIM *A: ubi* expe *Festus.* expurgabo *etiam Nonius* (*corr. Ritschelius Nov. ext p. 53 adn.*) *et* hercle omnia *Nonius* *Extrema pars scaenae u tertii actus initio interiit in duorum foliorum spatio*

ACTVS III

SENEX (PATER ALCESIMARCHI)

* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
Prohibét diuitiis máxumis, dote áltili atque opíma. 305
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *

SENEX (PATER ALCESIMARCHI). GYMNASIVM

SENEX

* * * * * * * * * * * * * * *
Muliérculam exornátulam: sat ést quidem hercle scíta. 306

305 (*fragm.* V). *Nonius p. 72, 22 M.:* altile non solum pingue ab alendo, uerum etiam opulentum. Plautus Cistellaria 'prohibet ....opima'.

Act. III Novum actum Studemundus scite coniecit incepisse a monologo, in quo pater Alcesimarchi ad domum accedens, in qua Selenium habitare autumat, filii rem nuptiarumque consilium exposuerit: quod ne illa perturbet monitis minisve efficere vult. Cui parti Seyffertus apud Studemundum Stud. II p. 430 adn. fragmentum tribuit a Nonio seruatum (ubi diuitif maximif *libri praebent). Sequitur scaena, in qua Gymnasium ex domo prodiens pro Selenio habetur a Sene* (*)

306. MULIERCULAMEXORNATULAM———*QUIDEMKERCLESCITA *A* [EXORNATU(l)A(msitu)EQUIDEM (*vel* TQUIDEM) *As: ubi* sat est *suppl.* S (*)

Quamquám uetus canthérius sum, etiámnunc, ut ego opínor,
Adhínnire equolam póssum ego hanc, si détur sola sóli.

GYMNASIVM

Nimis ópportune mi éuenit redísse Alcesimárchum:
Nam sóla nulla inuítior solet ésse.

SENEX

Me uocáto, 310
Ne sóla sis: ego técum ero, id uolo ego ágere, ut tu agas
áliquid.

GYMNASIVM

Nimis lépide exconcinnáuit hasce aedís Alcesimárchus,
Vt, quom ópus adgreditur, clámitent 'lepidúmst amare' sémpe[illegible].
Venerém meram haec aedés olent, quia amátor expolíuit.

SENEX

Non módo ipsa lepidast, cómmode quoque hércle fab[illegible]
látur. 31[illegible]
Sed quóm dicta huius intérpretor, haec hérclest, ut eg[illegible]
opínor,
Meum quaé corrumpit fílium: suspíciost eam ésse,
Vtpóte quam nunquam uíderim. de opínione crédo:
Nam hasce aédis conductás habet meus gnátus, haec u[illegible]
ástat:

---

308 (*fragm.* VI). *Priscianus inst. III 42 p. 114, 3 H.:* femini[illegible] quoque in 'a' desinentia consonante anteposita et in 'um' neutra [illegible] 'ula' et in 'ulum' faciunt diminutiua, ut 'silua siluula'....similit[illegible] 'equa equula' Plautus in Cistellaria 'adhinnire....soli'.

---

307. *Sic A* (*certo vel* ETIAM *vocabulo*) 308. *Sic A, u*[illegible] equulam *Priscianus* 309. *Sic A, sed* MIKI 310. *Sic A, s*[illegible] #MEVOCATO 311. NESOLASISEG———————AGEREUTTUAG[illegible] SALIQUID *A, sed* EGO**CUM————EGOAGERE *As* (CUM *etia*[illegible] *Maius*), *quo duce* ego ⟨te⟩cum ⟨ero, id uolo⟩ ego agere *supp*[illegible] ☙ (*) 312. NIMISLEPIDE**CONCINNAUITKASCEAEDISALCESIMARCKU[illegible] *A, ubi* exconcinnauit *suppl. Studemundus quadrante spatio* 313. UT[illegible] QUO———USADIREDETUR——TLEPIDUNSTAMARESEMPER *A, ubi* a[illegible] greditur *corr. et* quo⟨m op⟩us *et* ⟨clamiten⟩t *suppl.* ☙ (*) 314. *S*[illegible] *A, sed* UENEREM (*non prorsus evanidis* ERE) *et* OLENT 315. *Sic* [illegible] *sed* MO***PSALEPIDAST: *ubi* modo ipsa *Studemundus* 316. *Sic* [illegible] *sed* CUM 317. *Sic A, etiam* PIT *litteris clare apparentibus, sed* STE 318. *Sic A, nisi quod* UTPOSTQUAMNUNQUAM: *ubi* Vtpote *Seyffert* [illegible] '*philol. Anz.*' *III p. 365* (*) 319. *Sic A*

Hoc hánc eam esse opíniost: nam haec íllum nominátuit. 320
Quid si ádeam atque appellém? mali damníque inlecebra,
sálue.

GYMNASIVM

Qu * * * * * * * * * * nu * e uapulábis.

SENEX

Ad * * * * * * * ferre * * riclo apúd te.

GYMNASIVM

* * * * * * * * * rir * * * mer *

SENEX

Lu * * * * * * * * * * uu * * * * 325
* * * * * * * * * * es ma * * *
* * c * * * * * * * * * * * sulco
* * * * * * * * * * * * * * clis
* * * * * * * * * * * * * * *

GYMNASIVM

* l * * * * * * * * * * * intro ábeo: 330

---

330 *sq.* (*fragm.* VII). *Nonius p. 423, 14 M.:* inter menetricem et prostibulum hoc interest. menetrix honestioris loci est et quaestus:

---

320 *sq. Sic A* 322. QU———NU———EUAPULABIS *A: ubi* Qu⟨is tú's, qui maledicás mihi? ut dig⟩nú⟨mst t⟩e uapulábis ☙ (*) 323—329. *Sic As:*

———ARE———UOLOAPUDTE
———IR———MER———
LU———UU———
———ESMA———
———C———ULCO
———CLIS
———

Vbi v. 323 AD———FERRE———RICLOAPUDTE *probabilius visum, v.* 324 R *ante* IR *apparuit, v.* 327 S *ante* ULCO (*incerto* O *extremo*), *quibus ad hoc exemplum utitur* ☙:

SE. Ad⟨uénio, quia gnatúm uolo au⟩ferre ⟨éx pe⟩riclo: apúd te
⟨Corrúmpitur. GY. Nemo híc solet pe⟩rír⟨e nostro⟩ mér⟨ito.⟩
SE. Lu⟨stra híc habes: per hás fores⟩ uo⟨lgátas qui eunt péreunt.⟩
GY. ⟨Iniúriu's: bellíssumis forib⟩ús ma⟨ledicis nóstris.⟩
SE. ⟨Pol A⟩c⟨cheruntis óstiumst, ubi bóues cadunt in⟩ súlco.
GY. ⟨Nisi tú periclum féceris, quid lóqueris de perí⟩clis?
SE. ⟨Inlécebra, ne canó quidem capití tu parcere aúdes?⟩

330 *sq. Sub finem v.* 331 *cum* S(ane)ST *apparuerit, huc revocavit* ☙

Nam méretricem adstare ín uia solám prostibuli sánest.
* * * d * * qu * * * * * * * num me
* ssem * * * * * * * * * meam uu *
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * * 3
* * ps * * c * * * * * * * * * *
* s * * * * * * * * * * * * *
* * * ueu * * * * * * * * * * *
* * o * * * * * * * * * * * *
Neque ull * * * * * * ínicias: malum aúfer 3
Bonúm mihi opus est * * * * * * * * * *
Eni * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
Ni s * unct * * * * * * * * * * * *

---

nam menetrices a manendo dictae sunt, quod copiam sui tantummoc noctu facerent: prostibula quod ante stabulum starent quaestus d urni et nocturni causa. Plautus in Cistellaria manifestissime discreu 'intro....sane est'. 340 *sq.* (*fragm.* VIII). *Nonius p. 482, 1 M* libertatem uti pro libertate....sic et opus est illam rem pro illa r Plautus Cistellaria 'malum....opus est'.

---

fragmentum a Nonio servatum (*ubi* intro bonam *vel* abonam *vel* s bonam *et* proſtibula *libri: illud corr. Bothius cum aliis, hoc Mercerus priorem partem v.* 330 *ad hoc exemplum explens:*

GY. ⟨Po⟩l ⟨quíd ego tecum fábulor, senéx morose?⟩ intro ábeo

et mox ex incertis praeter —ME *litteris pergens, velut:*

SE. ⟨St, máne⟩d⟨um: ex⟩qu⟨isitóst opus mihi ístuc etiam:⟩
núm me
⟨Po⟩ssím ⟨tibi concrédere. GY. Non uólgo operam⟩ mea
uó⟨lgo⟩. (*)

334 *sqq. Nihil apparet praeter umbras incertissimas, velut* ṮṂ *ini v.* 334 *et* IBQA (*certe non* PRQK*: cf. append. crit. ad v. 305*) *ini v.* 335, *paulo certius legitur* —PS——C *in. v.* 336, *et* —S (*velut* e *vel* iis) *in. v.* 337, *multo magis dubium* ————ṮEṮ *v.* 338 *et* — - *v.* 339*: quae vix ulli usui sunt* 340 *sq.* Ṇ(eq·u)ḶḶ————— ṢIA ———— *As: ubi post* ————ṆIṢIAS (*sic*) *cum* M*ḶṮM— *quadrare visum sit, proximus vero versus certissime incipiat a* BONU- (*certo etiam* B), *huc revocavit* ☙ *fragmentum a Nonio servatum, an cedentia ad hoc exemplum explens:*

⟨SE. Mala's tu múlier⟩

Neque úll⟨ast te peiór. GY. Probrum ne mi⟩ ínicias: malum aúf

e. q. s. (*) 343—359. *Certiora ex incertis vestigiis litterarum sup exhibui pleraque cum As, nisi quod v.* 349 *pro* ————ḶQUIDI

Ve * * * * * * * * * * * * * * * 345
Si u * d * * sis * * * * * * * * *
H * * * * * * * * * * fe * * * *
* * * edic * * * * * q * * * * *
Ni * e quid uis * * * cu * * * * * *
Al * * * * * * * * * * * * * * * 350
* * * * eces * s l * o s * e * * * * *
* * * * face nunciam * * * nc * * *
Nou * * * * * *s * * s * * * * * am
Qu * * res ea * * * * huc * * * * * *
Qu * * do * * * * * * * * * * * * 355
Nol * * * * * * m tuo s * * * * * *
Ne tu * s * * * * * * * * * * * *
Quae ubi * * * * * * * * * * * *
* * ille * ou * * * * * * mulier * *
* * steram * * * * * * f * o * o mihi o * t * 360
* * * nlocui * * * q * * * * * * * s
Apu * ut ar * * * * * lus ego * quiduis

SENEX

Volo éx te scire, quícquid est, meus fílius quod fécit.

---

visum est NI(sim)EQUIDUIS *apparere, v.* 350 AL *pro* A, *v.* 353 NOU *pro* NO, *v.* 354 QUID *post* KUC, *v.* 355 DO *post* QU ——— [*velut* QU(ia mo)DO], *v.* 356 NOL *pro* NO *et* M *potius quam* RI *ante* TUOS, *v.* 357 NETU*S *pro* NEIU, *v.* 358 *praeter* QU(ae)UBI *sub finem* S (*ubi* GYMNASIVM *dicere potuit* miser erras, *quod per hanc partem eam aliquando dixisse ex v. 366 patet*) 360—362. *Sic As* (*in altera parte v.* 360 O(pusu)T, *non* O(puses)T *quadrare addens*):

——— ——— ÷STERAM ——————— ——— F ——— O — O
——————— MIKIO ——— T ———
——————— NLOQUI ——————— S
A*U ——— UT*R ——————— LUSEGO ——— QUIDUIS

Vbi STERAM *et* NLOQUI *iam exscissa sunt, sed v.* 361 (*ante* L *versus insequentis*) Q *litterae vestigium apparuit, sub finem vero* UIS, *v.* 362 *autem* UTAR (*nullo modo* OR *vel* UR). *Quae cum transitum parent ad sequentia, ad hoc exemplum explet* ☙:

GY. ⟨Nimis aú⟩steram ⟨ob remorám diu iam a⟩f⟨uí d⟩omo, mi o⟨pus(t) u⟩t ⟨ábeam.⟩
SE. ⟨At mi ópust ut co⟩nloqui ⟨ámplius⟩ q⟨ueám, nisi tu nón⟩ uis.
GY. Apú⟨t te⟩ ut ar⟨gutér, senex? ma⟩lú's: ego ⟨scio⟩ quíd uis. (*)

363. UOLOEXTES**REQU**QUIDESTM ——— SQU ——— *As, ubi in altera parte* MEUS ——— ——— CIT *apparuit: quo confirmatur Studemundi supplementum*

Quid ego úsquam male fecí tibi aut meus quísquam,
edissérta,
Quam ob rém me meumque fílium quom mátre remq
nóstram 3
Habes pérditu et praedátui?

GYMNASIVM

Miser érrat, ut ego díxi.
Lepidást materies: lúdam ego hunc: nam occásio uidétur.
Potin óperam — neque equidém malam — * * des innocénl

SENEX

Sed óbsecro te, núllusnest tibi amátor alius quísquam?

GYMNASIVM

Nisi tuós modo unus fílius, quem quídem ego amem al
némost.

SENEX

At ego árbitror te —

GYMNASIVM

Níl moror: damnó sunt tui m
símil
Quid fálsum praebes árbitrum? uisnést is arbitrátus?

---

364. QUIDEGOUSQUAMMALEFECITIBI————SQUISQUAMIDE ‖ 1 SERTA *As, ubi* ——EUS *ante* QUIS *apparuit: quo confirmatur Seyff supplementum* (*) 365. QUAMOBREMMEMEUMQ·FILIUMQUOM****ER Q·NOSTRÃ *A, quadrante* matre 366. KABESPERDITUIETPRAE UI———SERERRATUTEGODIXI *As, ubi* *A*UI *apparuit et prius* R *v* errat *certissimum est,* perditu *corr. et* praedatui? GY. miser *su Studemundus* 367. *Sic A, sed* U***TUR (UR *per ligaturam*) 368. POTINOPER*M*EQ·EQUIDEMMALA*C——D*SINNOCENTI *A* (POT *vel et* —IQ· *et* D(I)E *As): ubi* neque equidem malam (oui?) des *suppl.* 369. SED————TENULLUSNESTTIB**MATORALIUSQUISQUAM *A:* obsecro *et* tibi amator *suppl. Studemundus* 370. NISI**USMOD NUSFILIUSTQUEMQUIDEMEGOAMEMA ‖ LIUSNEMOEST *As, ubi iam* (USMO *excissa, reliqua lectu difficillima sunt:* filius *corr. Studemun*

371 *sq. Sic As* (ATEGQ— *sic Maius — minus probans):*

ATECCA————NIKILMORORDAMNOSUNT*UTMIKI
S——ES
QUIDF————————MUISNEEST**ARBITRATUS

ubi CA *post* EG *et* S— *ante* ES *iam exscissa sunt:* arbitror te— G tui *et* similes *et* falsum praebes arbitrum *suppl.* (*) *Post versus insequens folium in A cum extrema huius scaenae parte i cidit, ex qua fragmentum quoddam Priscianus servavit*

* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * *

GYMNASIVM

Vos datóres 373a
Negótioli bellíssumi, senicés, soletis ésse. 373b
* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * *

LENA. GYMNASIVM. SENEX

* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
Me réspondere póstulas? iniúriumst.
Stipulári semper me últro oportet á uiris — 375
Eum quaéstum facio —, níl uiris promíttere.
* * * * * * * * * * * *

---

373 (*fragm.* IX). *Priscianus inst. III 38 p. 111, 6 H.:* quae uero in 'um' desinunt 'i' paenultima antecedente, mutata 'i' ultima genetiui in 'o' et accepta 'lum' faciunt diminutiua, ut 'negotium negotiolum'. Plautus in Cistellaria 'datores....esse'. *Idem VI 94 p. 279, 19 H.:* 'senex senis' quamuis Plautus genetiuum eius 'senecis' protulit in Cistellaria 'datores.....esse'. 374 *sqq.* (*fragm.* X). *Priscianus inst. VIII 21 p. 388, 3 H.:* in quo illud quoque est obseruandum, quod actiua significatione quomodo passiua ablatiuo coniungitur 'stipulor a te' pro 'interrogo te' et 'interrogor a te', quomodo dicimus 'quaero a te' pro 'interrogo te', quamuis sit actiuum.....Plautus in Cistellaria 'me respondere....promittere' actiue dixit.

---

373. datoreſ belliſſimi uoſ [*sic libri altero loco et priore R P, ubi* belliſſimoſ *B H a G L b K.* belliſſimiſ *D a.* belliſſimi *D b H b*] negotioli *Priscianus: ubi* uos *trai.* ☠, negotioli bellissumi *Bothius* ſenicíſ *libri altero loco, nisi quod* ſenecíſ *H b, ut R a priore loco, ubi* (uel) phoeniceſ *plerique,* ſ *adnectentes voci* negotioli (*) *Altercationem inter Senem Gymnasiumque ortam interrupisse videtur Lena, quacum illam triduo* (*v. 104*) *nondum finito domo exiisse et v. 546 sq. docent et fragmenta huc pertinentia, quae stipulationem factam esse* (*cum Sene*) *demonstrant* 376. nihil uireſ *libri Prisciani, nisi quod* iureſ *D.* iuriſ *R a, ut vid.:* uiriſ *corr. R b* (*)

Siquidem ímperes pro cópia pro récula. 377

* * * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * * *

LENA

Quin ís, si itura's: nímium is uegrandí gradu. 378

GYMNASIVM

Pol ád cubituram, máter, magis sum exércita
Fere quam ád cursuram: eó sum tardiúscula.

* * * * * * * * * * * *

LAMPADIO

* * * * * méminere officiúm suom. 3[illegible]

* * * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * * *

Ita mústulentus aéstus nares áttigit. 3[illegible]

---

377 (*fragm.* XI). *Priscianus inst. III 33 p. 107, 6 H.:* in 'e[illegible] productam desinentia feminina tertiae declinationis uel quintae a[illegible] iecta 's' et assumpta 'cula' faciunt diminutiua et seruant 'e' pr[illegible] ductam, ut 'uulpes uulpecula, nubes nubecula, dies diecula, res r[illegible] cula'. Plautus in Cistellaria 'siquidem....recula'. 378 (*fragm.* XII). *Festus p. 372, 17 M.:* uegrande significare alii aiunt male grand[illegible] ut 'uecors uesanus' mali cordis maleque sanus: alii paruum minutum ut quom dicimus 'uegrande frumentum' et Plautus in Cistellari 'Quin.... gradu'. 379 *sq.* (*fragm.* XIII). *Nonius p. 198, 25 M.* cursura feminino Plautus Asinaria.... idem Cistellaria 'pol.... tardiuscula'. 381 (*fragm.* XIV). *Nonius p. 499, 33 M.:* accusatiu[illegible] pro genetiuo....Plautus Cistellaria 'meminere officium suum'. 382 (*fragm.* XV). *Nonius p. 63, 29 M.:* mustulentum ut uinulentu[illegible] et feculentum. Plautus Cistellaria 'nam ita.... attigit'. *Ide*[illegible]

---

377. ſi quid *Prisciani PD* 378. Quin is si itura es *Gulielmius Verisim. p. 383.* qui niſi ituref *Festus* (*) 379 *sq.* ad cubituram *Muretus Var. lect. XVIII 10, Scaliger Coniect. in Varr. de l. l. p. 161* – accubituram *Nonius* exercita fere *Nonii G.* exercitare *LH₂.* exercitata *H₁* ad cursuram *Muretus, Scaliger.* a curſura *Nonius* (*ex* accurſureo, *ut vid., H om.* eo) (*) *Fragmenta XIV—XVII quae Lampadionis fuisse veri est simillimum, etsi de loco ordineque sententiarum certi nihil erui potest, praemisimus laceris senariorum reliquiis ex A, quas ex parte saltem illius soliloquium effecisse certum est: cf. Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 66. 68 et Studem. Stud. II p. 433* 382. ita *Nonius posteriore loco,* nam ita *priore* uentus nares obtigit *Nonius*

* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
Capíllo scisso atque éxcisatis aúribus, 383
Quae quási carnificis ángiporta púrigans
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * mori 385
Co * * * * * * * * * * * *
Quo * * * * * * * * * * is
* * * * * * * * * * * mus
Auiti * * * * * * * * rist
Cu * * * * * * * * * * 390
Fuist * * * * * * * llo modo
V * * * * * * * * es negent
* * * * * * * * a * d *
* * * * * * * guela * qui teris
* * * * * * * uero * s * * 395
* * * * * * * * ticulus fui

---

p. 415, 15 M.: uentus etiam significat odorem. Plautus Cistellaria 'ita . . . . obtigit': *cf. Reblinius de Nonii l. Pl. p. 103 sq.* 383 (*fragm.* XVI). *Nonius p. 108, 14 M.:* excisatum laniatum uulneratum. Plautus Cistellaria 'capillo....auribus'. 384 (*fragm.* XVII). *Nonius p. 190, 8 M.:* angiportus generis masculini ut apud multos. neutri: Plautus Cistellaria 'quae....purgitans'.

---

l. post. (*) 383. excifatif H_1, *Meursius.* exciffatis H_2LG 384. purigans *L. Muellerus duce Ritschelio Opusc. phil. II p. 433.* purgitanf *Nonius, nisi quod* purgitarif *L* (*) *In priore pagina eius folii, cuius quattuor tantum versus extremi certius definiri possunt* (v. 405 *sqq.*), *Studemundus nihil notavit nisi* RIST *in versus extremi exitu: mihi in octavi versus exitu* UM *apparuit* (*cf. v.* 381), *in noni exitu* INT (*lectione perdubia*), *in duodecimi initio* C. *Inde a v. quinto decimo haec apparuerunt:*

———————————————MORI
CO————————————————
QUO————————————————DABIS
————————————————MUS
AUITI————————————————RIST

V. 391—404 *quae supra posui, ex parte dubitanter, enotavit As* (*initio v.* 391 FURT— *non excludens, v.* 392 UOBO—— *addens vix recte, v.* 394 —— GUE(*vel* L)LA — QUITERIS): *ubi reliquias v.* 394 *sq. agnoscere non potui, v.* 401 —SQ *post* QU *et initia v.* 403 *sq. iam exscissa sunt. V.* 396 (*ubi valde dubiae* TI *litterae*) *cogites velut de* ⟨quasi canis uena⟩ticulus

* * * * * * * * * * * * us
* * * * * * * * * * * *
V * * * * * * * * * * * eras
* * * * * * * * * * * * * 400
Qu * * sq * * * * * * * * * *
Vel * * * * * * * * * * * *
Qu * q * * * * * * * * * m darent
* l * * * * * * * * * * * *
Non quási nunc haec sunt híc limaces, líuidae, 405

---

405 *sqq.* (*fragm.* XVIII. XIX). *Varro de l. l. VII 64:* in Cistellaria 'non quasi nunc haec sunt hic limaces liuidae': limax a limo, quod ibi uiuit: 'diobolares [diouolares *F: corr. Aldus*] schoeniculae [scenicolae *F: corr. Turnebus*] miraculae': diobolares a binis obolis, schoeniculae ab schoeno, nugatorio unguento, miraculae a miris id est monstris, a quo Accius ait personas distortis oribus deformis 'miriones' (*quem addit per* ibidem *versum Varro, eum vide in fragmentis Nervolariae, cui rectius tribuit Gellius: nam neque illum versum neque v. 383 sq. in horum vicinia extitisse vestigia Ambrosiani quamvis tenuia confirmant*). *Festus p. 329, 32 M.:* schoeniculas app⟨ellare uidetur mere⟩trices Plautus propter usum un⟨guenti schoeni⟩, quod est pessimi generis. itaque.....raculae cum exitis..... *Idem p. 301, 26:* ⟨succrotilla⟩ tenuis diceba⟨tur et alta uox⟩.... ⟨Plautus in de⟩scribendis mulie⟨rum cruribus⟩ gracilibus in Syr. '...talis cum sodellis cr...' ⟨bel⟩le quae non pedibu⟨s ualerent⟩. *Idem p. 352, 18:* Todi sunt ⟨aues paruae pede exil⟩i, quarum m. Plautus in Sy. '...tis talis cum todillis crus...' (*cf. Paulus p. 353, 2:* todi genus auium paruarum. Plautus 'cum extortis talis cum todillis crusculis'). *Paulus p. 52, 20:* crocotillum ualde exile. Plautus 'extortis talis cum crocotillis [crotillis *glossarium Salomonis glossis adiectum: cf. Loewius apud Leidolphum de Festi l. Pl. p. 205*] crusculis'. crusculum diminutiuum a crure (*unde pendet Osbernus p. 92 M.:* hoc crus unde hoc crusculum li i. paruum crus, unde Plautus 'extortis talis cum crocotillis crusculis'). *Priscianus inst. III 29 p. 103, 20 H.:* crus crusculum: Plautus in Cistellaria 'cum extortis talis cum todinis [*sic Pr.* totinis *RBl.* todonis *D.* totimis *K.* tortis *h in lit.* donis *G*] crusculis'. *Cf. si tanti est P. G. Giussanus Quaest. II. ed. Pisae a. 1891) p. 31 sqq.*

fui, v. 394 *fortasse de redubilitate* (an⟩gulam qui teris (⟨lo⟩quelam *Neg.* 'crus' 403—408. *Sic As. mihi nihil nisi* — IUIDAE *et* — U-KIBUS *agnoscere potui*):

- — — — SUNTLIMA (*cessat*) LIUIDAE
PYDKIPUI. SYRAPAN (*c*) ANOSSYAE
D(io)BOLARE (*sch*)OENICULAEMIRACULA
CUMEXTENITISTA (*ins*) UMTOUFI (*s*)CEUIBUS

Vide *ad* v. 406. 407. 408 *cf. t. 8[illegible]*

ebrículosae, míserae amiculae, ósseae,
Ióbolares, schoéniculae, miráculae,
Cum extrítis talis, cúm todillis crúsculis
* * * * * * * * * * * *
Qua * * * * * * * * * * * 410
* qua * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
Qu * * * * * * * * * * * *
Ti * * * * * * * * * * *
Im * * * * * * * * * * * 415
r * * * * * * * * * m loco
us * * * * * * * * * * *
* l * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * *
t die illa * * * * * * * * 420
* * * qu * * * * * * * *
lei me omnes * * * * * * * *
llae * * * * * * * * * *
laec sustulit post * * * * * * *
Circumcur * * * * * * * * * 425
) * * * * neque * * * * * *
Qua * * * disti * * * * um loquor
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * 430
* * * * * * * * * * * est
* * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * *

V. 406 (*ubi* B *pro* D *et* C *pro* P *non prorsus excludit As*) *coll.* Catulli *c. VI 4* Febricul⟨osae mis⟩erae *suppl. et* amic⟨ul⟩ae *corr.* ℬ (*)

V. 410—416 *quas supra posui litteras enotavit As, ex parte dubitanter, v.* 416 *initio addens* PR*MS*K (*ubi etiam* S *et* K *incerta visa sunt, cum postea* ML *ante* OCO *exscissa sint itemque v.* 411 *sq. initia et v.* 413 *sq. post* Q *et* T *quas vidit litteras. V.* 415 *visus est ab* AMB—— *incipere* 417—433. *Paucissima quae his versibus praebet As* [*ex quibus v.* 420 *litterae post* ATD, *v.* 421 QU, *v.* 422 (om)NES *post* DE(i)ME, *v.* 424 POST, *v.* 426 NEQ·, *v.* 427 *litterae praeter* QUA *et* QU *iam exscissae sunt, cum sub finem versuum* 417 *sq.* MUR *et* SIA* *apparere videantur*] *aliquid saltem de Lampadionis oratione resuscitant, quam ad hoc exemplum explet* ℬ:

ALCESIMARCHVS. MELAENIS. SELENIVM

Qu * * * * * * * * * * *
Ic * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * us * *
* * * * * * * * * * io
Tu * * * * * * * * * * *
C * * * * * * * * * ogo
* * * * * * * * * * * suis
* * * * * * * * * ris modis
* * * * * *
coniuola
* * * * * *

445 *sq.* (*fragm.* XX. XXI). *Festus Pauli p. 61, 8:* coniuola culta*: quam glossam cum ad Cistellariam probabiliter rettulerit Rei steinius 'Verrian. Forsch.' p. 59. 63, Seyffertus in Burs. Annal. L p. 2 cum apud Placidum p. 28, 3 D.* (*CGL. V p. 15, 11 = 57, 2 monuit glossam recte emendatam* coniuolis: crebro nutantibus

Sus⟨píciost eam mé uidisse: súm me⟩mor
⟨Me tá⟩l⟨i uoltu cónspexisse múlierem:⟩
M⟨eminí, sed ubinam uíderim, meminí minus.⟩
At díe illa ⟨uidi, ad híppodromum ubi proiéceram⟩
S⟨ecréto⟩ qu⟨am pepérerat era minór mea.⟩
Dei me ómnes ⟨adiuuánt ipsique dánt uiam.⟩
Illá⟨st profecto: nóstram erilem fíliam⟩
Haec sústulit, post⟨quam á me expositast páruola.⟩
Circúmtur⟨saui pláteas omnes quaéritans⟩
O⟨b indústriam⟩ neque ⟨óperam omnino pérdidi.⟩
Qua⟨m laétor. sed a⟩d ist⟨úm modum mec⟩úm loquor
⟨Hic sólus potius quam út abeam quantúm potest⟩
⟨Remque ómnem ut gestast éxplicem adulescéntulae.⟩
⟨Quae sí comperiet, uéra mater quae siet⟩
⟨Quantaéque diuitiae éxpetant, ni plúmbea⟩st,
⟨Extémplo mecum uéniet in patriám domum.⟩
⟨Properést currendum, né mox frustra quaéritem.⟩

Inter v. 428—433 *et* 434—444 *cum duo versus in A scriptura casse videantur, hoc loco probabile est incipere eam scaenam, c exitus uno folio intermisso extat: in qua cum Studemundus Stu p. 434 sq. Alcesimarchum aut cum Selenio sola aut simul cum n egisse statuerit, propter v.* 451 *sq. recte distribuendos necessario de*

cogitatim 446

* * * * * *

summatim 447

* * * * * *

benigniter 448

* * * * * *

SELENIVM

Moléstus es. 449

ALCESIMARCHVS

Mea ut íssula sciat mís egens ad mé recipere.

SELENIVM

Aufér manum.

ALCESIMARCHVS

Germána mea sorórcula.

SELENIVM

Repúdio te fratérculum.

---

cipere conspicillo *glossam* (*cf. v. 91*), *tum addidit insequentem apud Paulum glossam* cogitatim aduerbialiter pro cogitate *a Reitzensteinio minus recte tractatam.* 447 *sq.* (*fragm.* XXII. XXIII). summatim *et* benigniter *post* nudius sextus *exhibet gloss. Plaut.: cf. ad v. 230. 270.* 451 (*fragm.* XXIV). *Priscianus inst. III 30 p. 105, 10 H.:* ad hanc formam etiam positiua in 'or' desinentia mutant 'or' in 'us' et accepta 'culus' faciunt diminutiua .... uel adsumunt 'culus' uel 'cula', ut 'amator amatorculus, soror sororcula'. Plautus in Poenulo....idem in Cistellaria 'germana mea sororcula'.

---

laenidis praesentia cogitamus. Ceterum v. 435 *in.* IC *quam* K *probabilius visum est, v.* 437 *ante finem* IK *apparuit, v.* 439 I *ante* US, *v.* 443 (*ubi* S— *tantum As*) SUIS *fere certum, praecedentibus dubiis* AEX *litteris. Dein loco folii deperditi composui voces singulares probabili* (*v.* 445 *sq.*) *vel certa* (*v.* 447 *sq.*) *ratione ad Cistellariam referendas* (*cf. testim.*): *quae cum tam in prioribus quam in posterioribus lacunis sedem habere potuerint, aliquo loco afferendae erant* 449. MOLESTUSES *versiculum efficere videtur in A* 450. MEAU—SSULASUA——SEGENTADME——
——#AUFERMANŪ *As: ubi* SCIA — *potius legens reliqua suppl.* S, *personas per totam hanc partem distribuens ex probabilitate* (*)
451 *sq. Sic A lectione in singulis dubia, sed ex Prisciano perque ipsam concinnitatem fere certa: sed altero loco* fraterculum *male repetitum videtur* (*)

ALCESIMARCHVS

Tum tu ígitur, mea matércula.

MELAENIS

Repúdio te fratérculum.

ALCESIMARCHVS

Opsécro te —

MELAENIS

Valeas.

ALCESIMARCHVS

út sinas —

MELAENIS

Nihil móror.

ALCESIMARCHVS

expurigáre

Ob spónsam. sine dicám —

MELAENIS

Satis sapít mi auis perii

Viri etsi íta sunt, at nunc nón potest.

ALCESIMARCHVS

Supplícium pollicerí uolo.

SELENIVM

At mi áps te accipere nón lubet.

ALCESIMARCHVS

Em, ómnia

---

452 (*fragm.* XXV). *Priscianus inst. III 29 p. 103, 12 H.:* liter faciunt in 'er' terminantia diminutiuum 'frater fraterculus . mater matercula' Plautus in Cistellaria 'tum tu [*sic Dr.* tui *reliqui codd.*] igitur mea matercula'.

---

453. *Sic A evanidis ex parte litteris, sed* (#e)XPURGAREME: *Studemundus* 454. O(pe)R(os)SA(m)#SINEDICAMSATISSAPITMIKI (pe)RIURI(is) *As: ubi sub finem fortasse* O *pro* IS *extitit et initio e* SAPI *litterae perquam dubiae sunt.* Ob sponsam *suppl. et pers.* ☙ (*) 455. UER-- SITASUNTA(tnu)NCNONPOTEST#SUPPLICIUMP CERIUOLO *A: ubi* Viri etsi ita *suppl.* ☙ (*) 456. A(t)MIKIAPST CIPERENONLIBET#EMOM———— *A* (*certo* A *initiali*): *ubi v in* omnia *exiisse probabiliter coniecit Studemundus*

Patiór iur * * *

SELENIVM

* * * néque tis misererí decet.

MELAENIS

Quamquam hóminem uenter * p * us ne * * *
Verbá dare cessa.

ALCESIMARCHVS

Non ílla ta * *

MELAENIS

Pól mihi qui * a frangant foédera, 460
Eós ni minume amét minumique fécerit,
Iub * * * * quídlubet.

ALCESIMARCHVS

Astá.

SELENIVM

Quid est? hau sto. síc dabo.

ALCESIMARCHVS

At tíbi me do neque te ámittam hodie, nísi quae uolo tecúm loqui
Das mi óperam.

---

457. *Ante* NEQUETISMISERE(ri)DECET *quod fere certum est* PATIORIUR——CILLEIUSLUPISI *dedit As: ubi* LUP *magis quam initium et* US *dubium videtur. Vix placebit* Patior iure: occilla os. SE. Lupu's mi neque 458 *sq.* QUAMQUAMKOMINEMUINTER————USNEP————UERBADARE—CESSE *As: ubi inter* R *et* US *medium* P *apparuit:* dare cessa *corr.* ☙, *antea supplens* Quamquam hominem uenter ⟨im⟩p⟨rob⟩us ne e⟨geat monet⟩ 460. NONILLATA————M—O—OL(mi)KIQUI——— AQUIFRANGANT(*per ligat*)FOEDERA *As, litteris inter* TA *et* OL *valde dubiis: ubi alterum* qui *del.* ☙, ⟨firm⟩a *supplens* 461 *sqq. Sic As* (UM *per ligat.*):

EOS————ENIMU——ETME—E———CE(ri)T
IU————————QUIDLUBET*STAQUID————UESTO—C(da)BO
AE——NEDONEQ·TER——ITAMKO(di)ENISIQUAEUOLOTECUMLOQUI
DASMIKIOPERAM

ubi initio v. 462 IUB— *apparuit, v.* 463 AT— *et* NEQ·TEA(mi)TTAM (*ut ipse Studemundus coniecit*) *probabiliora videntur, reliqua quae punctis notantur valde dubia: corr. et suppl.* ☙ (*v.* 462 *velut* Iub⟨eam subire⟩ quidlubet)

MELAENIS. ALCESIMARCHVS

MELAENIS

Pótin ut mihi moléstus ne sis?

ALCESIMARCHVS

Quín id est nomén mihi: 46
Ómnes mortalés uocant Moléstum * * cónsitum.

MELAENIS

Quo * * * * * * * óbsecro.

ALCESIMARCHVS

At frustra óbsecras.

MELAENIS

* * * * * rp * * * * ins * * * s * m
Quía sine om * * * * * * * * die suóm.

ALCESIMARCHVS

Dabo
Iús iurandum * * * * * * niu * * * * uom.

MELAENIS

At ego nunc * llo m * * * iúre iurandó * *
Símilest ius iurándum amantum quási ius confusícium:
Néscias * * * * su * * * mu * * * dest.

ALCESIMARCHVS

Nóuo * o mihi té n * * * * * * nugás agis.

Novam scaenam unius versus spatium indicat. Distributionis p sonarum cum satis multa indicia adsint, etiam in locis dubiis perso addere placuit 465 *sq.* POTINVTMIKIMOLESTVSNESIS#QVINID——— MEMMIKI ‖ OMNESMORTALESV*C———STV——— ———CONSITV——— (*ubi sub finem* ———MCONS— *As*): *suppl.* S, *de* aerumna *ante* consitu *cogitans* 467—475. *Sic As:*

QVO——— ——— ———BSECRO—ATFRV(straob)S(ec)RAS
———RP———INS———S——MVST
QVI*SINE*MM———ETVNDIESVVM#DABO
IVSIVRANDVM———N*V———VŨ
ATEGONVNC——LLOM——— ——IVREIVRANDO———
SIMIL(est)IVSIVRANDVMAM(antum)QVA(sii)VS*ONFVSICIŨ
NESCIA———SV——— ———MV——— ———DEST
NONO———OMIKITENOS———C—SNVNDE——SNVGASA(gi)S

MELAENIS

Si a * * * * * * * quaquam * *

ALCESIMARCHVS

* * s * 475

MELAENIS

Nón me * * res * * * * do * * ai s * l *

ALCESIMARCHVS

Súpplicium dabo a * * * * ll * atque illi * *

MELAENIS

Quó modo eg * * * * * * ad medi * * ser * *
* * ss * * * * * * * * quia's nactús nouam,
Quae * *

ALCESIMARCHVS

* * * * big * s quaédam, quasi tu néscias 480
* * * * * * *

MELAENIS

Di deaeque íllam perdant páriliter —

ALCESIMARCHVS

* * * * * * umquám si hoc fallo.

MELAENIS

Níl moror
* * * * lsum fallis * * * * at fides.

SIA——————IUQUAQUAMMA——————SI
ubi qui sequitur versus cum et ab initio et ab exitu scriptura vacare videatur, v. 475 *bipartitus fuisse videtur. V.* 473 *post* NESCIA(squid) *velut* II *apparuit. V.* 474 *notavi potius* NOUOMODOMIKITENUN——————
NUGAS(ag)IS, *v.* 475 SIA(maba)S——————QUAQUAMITA——————ST (*)
476—483. *Sic As:*
NONME——————RES——————DO——————AIS(i)L——
SUPPLICIUMDABOA——————ATQ·ILLI——————
QUOMODOEG——————ADMEDI——————SER——
——SS——————QUIAESNACTUSNOUÃ
QUAE——————BIG—SQUAEDAMQUASITUNESCIAS
PERG——————DEAEQ·ILLAMPERDANTPARITER
PEM——————MUSEROUMQUAMSIKOCFALLO#NIKILMOROR
——————LSUMFALLISEOTEKACIGNORATFIDES
Vbi v. 476 NONME(ha)C *et* AIS(i)LET *notavi, v.* 477 *post* DABOA *certe non* TQ· *sequi et ante* ATQ· *apparere* ——LL—— *adnotavi (unde coll. v.* 487 *et Epid.* 727 *sqq. suppleas velut:* Supplicium dabo a⟨urum et

Póstremo si míhi dedisses uérba, deis nunquám dares?

ALCESIMARCHVS

Quín equidem illam dúcam uxorem.

MELAENIS

Dúcas, si d * * * * 48.
Núnc hoc si tibi cómmodumst, quae * * * * * * *

ALCESIMARCHVS

Ínstruxi illi aurum átque uestem.

MELAENIS

* * * magis * *
Síquidem amabas proín di * camu * * * illi ínstr
Séd sino. iam hoc míhi responde, quód ego te rogo * *
Ins * * t * eam * ce

ALCESIMARCHVS

* nes quia * induta * *
Tíbi ita ut uoluistí quidem * * * * os quód uolo.

MELAENIS

Eó facetu's, quía tibi aliast spónsa locuples Lémnia.

---

pa⟩ll⟨am⟩ atque illi ⟨seruabo fidem⟩), *v.* 481 par(il)iter *corr.* *v.* 483 *post* LSUMFALLIS *dubitanter notaui* ĘOPERĄSI———ATFĮI *V.* 480 *cogitare possis de* ⟨Fateri su⟩big⟨i⟩s quaedam, *p.* 482 *de* P sume perea⟩mus er(g)o (*) 484. POSTREMOSIMIKIDEDISSESUERBA(d)I ŅUŅQŲAMDARĘS *As: ubi alteram versus partem neque legere neque tellegere contigit* 485. QUINEQUIDEMILLAMDUĢ(am)UX(orem#)DŲĢ SID——— *A: ubi post* SID *velut* ĮTĮ(b)ĮDŲ(int) *vel* ŲMMĘDŲ *simile aliquid scriptum fuisse opinabatur Studemundus, fortasse quae* EISIUER(int) 486—491. *Sic A:*

NUNCKOCSITIBICOMMODUMSTQUAE———
INSTRUXILLIAURUMATQ·UIS(t)EM——— MAGIS———
SIQUIDEMAMABASPROINDI—C(a)MU——— ILLIINSTRUI
SEDSINOIAMKOCMIKIRESPONDE(quo)D(egot)ER———
INS———T—EAM—CE——NESQUIA(s)INDUTA———
TIBIITAUTUOLUISTIQUIDEM———OSQUODUOLO

Vbi v. 487 *post* MAGIS *neque* QUAMFUI *neque* NOUUM (*quod utrum nonnumquam extare posse Studemundo videbatur*) *cum eis quae parent ductibus conciliari posse adnotavi: ad sententiam suppleas* ⟨ME. impendi⟩ magis ⟨oportuit,⟩ Siquidem amabas proin di⟨u⟩ mu⟨m ut uis⟩ illi(c) instrui (*) 492 *sq. Sic A* (*sed* L***IA): MELENIS Eo facetuſ quia tibi *versui* 229 *adnectunt reliqui* (*mox*

Hábeas: neque nos fáctione tánta quanta tú sumus
Néque opes nostrae tám sunt ualidae quám tuae: uerúm tamen
Haú metuo ne iús iurandum nóstrum quisquam cúlpitet. 495
Tú iam, si quid tíbi dolebit, scíes qua doleat grátia.

ALCESIMARCHVS

Deí me perdant, —

MELAENIS

Quódcumque optes, tíbi uelim contíngere.

ALCESIMARCHVS

Sei íllam uxorem dúxero umquam, míhi quam despondít pater.

MELAENIS

Ét me, si tibi úmquam uxorem fíliam dederó meam.

ALCESIMARCHVS

Pátierin me périurare?

MELAENIS

Pól te aliquanto fácilius, 500
Quám me meamque rém perire et lúdificari fíliam.

---

495. *Osbernus p. 149:* culpitare frequenter inculpare. Plautus 'ne....culpitet'.

---

tanta, tuae, quiſquam, gratia *versus claudentes*). *Ceterum* facitiſ J^1: *corr.* J^2 *et* alia eſt *libri praeter A* locuplex *F* lenia *J.* lennia *F* (*) 494. *Sic libri, nisi quod* opuſ *J* ualide *VEJF* tue *EF* TAMĒ *A* 495. *Sic A, ubi* haud *reliqui* (u *ex* i *E*) mecuo *E* nīm *B*(n *ex* m)*VE* 496. *Sic A, sed* SCIESQUADOLEAT Tum iam *Z* (*corr. Pylades*) ſiquid *BF.* ſi quid (d *ras. ex* đ) *E* qa *E* dolea *J* (*) 497. *Sic A, ubi* Di *BVE.* Dii *JF* Quod cumque *BE* (quod) *J* (qđ) (*) 498. SEIILLAMUXOREMDUXEROUMQUAMMIKIQUAMDEPON ‖ DITPATER *A, ubi* Si *et* duxero mihi unquam deſpondit *reliqui, nisi quod* umquam *VE.* unquam quam B^2E^3JFZ *et* diſpondit *E: trai. Gulielmius cum A* (*) 499. *Sic libri, nisi quod* menſi *V* UNQUAMTIBI *A.* umquam tibi *reliqui: trai. Camerarius in ann.* (*) 500. *Sic A* (*sed* PATERIN), *ubi* Periurare me patiere ME. Atque aliquanto faciliuſ (facili uſ *E*) *reliqui* (*) 501. *Sic A, ubi* Quam meamque B^1VE^1 (meam q') *J.* Quāme meamque B^2E^3 remperire *J* ludificare *EZ* (*corr. Camerarius*)

Abi, quaere, ubi iurí iurando tuó sit satias súbsidi.
Híc apud nos iam, Alcésimarche, cónfregisti tésseram.

ALCESIMARCHVS

Fáce semel perículum.

MELAENIS

Feci saépe, quod factúm queror.

ALCESIMARCHVS

Rédde mihi illam.

MELAENIS

Intér nouam rem uérbum usurpabó uetus: 501
Quód dedi datúm non uellem, quód relicuomst nón dabo.

ALCESIMARCHVS

Nón remissurá's mihi illam?

MELAENIS

Pró me responsás tibi.

ALCESIMARCHVS

Nón remittes?

MELAENIS

Scís iam dudum omném meam senténtiam

ALCESIMARCHVS

Sátin istuc tibi in córde certumst?

---

502. ALIBIQUAEREUBIIUR(isi)URANDI(tui)SITSATIASSUBSIDII *A*. A[illegible] querere (quęrere *JZ*. quere *F*) ubi tuo iurando tuo (tuo iurando *J*[illegible] tuo iurando iuri *F*) ſatiſ ſit ſubſidii *reliqui: ubi* iuri *pro priore* tu[illegible] *dedit Camerarius* (*) *Verba* hic apud noſ iam *huic versui adnectu*[illegible] *libri praeter A, mox per* periclum, nouam, reliquum, reſponſa, ſente[illegible] tiam *versus claudentes* 503. *Sic libri, nisi quod* aput *J* ALCES[illegible] MA**KE *A*. Alcheſimarche *BVE*. Alcheſimarhe *J* 504. *Sic A* (se[illegible] QUAEROR), *ubi* Sepe feci *reliqui* periculum *EFZ* Qđ *J* ////////////////quod factum q̄ror *E, er.* quod factum 505 *sq. Sic libri, nī quod* Rede B^1: *corr.* B^2 *et* B^3 uſurpabo, o *ex parte in ras. B* dedi, i *ex ras.* (*ex* o) *B* q *E* RELIQUMST *A*. reliquum Est *rel qui* (*) 507. NONREMISSURAESMIKIILLAM#PROMERESPONSASTIBI *A* *ubi* reſponſa Tibi *relíqui: corr. Scioppius Susp. lect. V 19 cum A* prome *BJF* 508. *Sic libri, nisi quod* IANDUDUM *A*. iamdudu[illegible] *VE* (*) 509. SATINISTUCTIBICERTUMSTINCORDE#QUINECOMMENTO[illegible] QUIDEM *A* (UM *per ligat.*), *ubi* ////iſtuc tibi (*er.* t[i]) *E* in cor[illegible] certum eſt *BVEZ*. in corde eſt certum *JF* (incorde *BJ*) Q[illegible]

MELAENIS

Quín ne commentór quidem.
[Nón edèpol ego istaéc tua dicta núnc in auris récipio. 510

ALCESIMARCHVS

Nón ? hem, quid agis?

MELAENIS

Ígitur animum aduórte iam, ut quid agám scias.]

ALCESIMARCHVS

At ita me di deaéque superi atque ínferi et medióxumi,
Ítaque me Iunó regina et Ióuis supremi fília,
Ítaque me Satúrnus eius pátruos et summús pater,
Ítaque me Ops opulénta, illius áuia —

MELAENIS

Immo matér quidem. 515

---

512. *Priscianus inst. II 31 p. 62, 9 H.:* locale est quod locum significat, ut 'propinquus longinquus proximus medioximus'. Plautus in Cistellaria 'at ita .... medioximi'. 514 *sq. Priscianus inst. VII 42 p. 322, 5 H.:* in 'ops' Latinum femininum unum 'haec Ops huius Opis' [nomen matris deum et copia]: eius quoque nominatiuus in usu frequenti non est .... tamen nominatiuo eius usus est Plautus in Cistellaria 'itaque me Saturnus...mater quidem'.

---

ego commentor *BVEJFZ: ubi* Quin ne *duce A Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 67 adn.* (*) 510 *sq. Hos versus om. A: quos alienos esse ab hoc loco iam Muellerus Pros. p. 603 adn. perspexit* 510. ego istaec tua ☙ (*cf.* ego *in v. 509 excurrens*). iſtec tua *BVE.* iſtaec tua *JZ.* tua iſtec *F* inauriſ *V.* inaureſ *J.* in ////auriſ (*2—3 litt., fort.* eaſ, *er.*) *B* (*) 511. AL. *om. B* em *V* aduorte iam *VEJ.* aduortite iam *Z.* aduorte *BF* quid *BZ.* qd̃ *E*[1]. qd̃ *VE ex ras. JF* agam *Lomanus Spec. p. 40 sq.* agaſ *libri* (*) 512. AL. *om. libri* (*add. Saracenus*) *Sic AB: ubi* At *ex* An *E*[2]. Ait *V.* Atq; *F* medi deeque *V.* me dii deeque *EJF* ſuperi inferi (*om.* atque) *Priscianus* inferi, f *ex* p *ras. J*[1] Itaque me *huic versui adiungunt libri, mox per* patruuſ, auia, iuppiter *versus claudentes* (*sed* Itaque *ter B*) 513. *Sic A, ubi* Iunc *V* ſuppremi *B* (r *ex* p *B*[1]) *V.* ſuppm̃i *E.* ſupm̃i *J* filiã *V* 514. *Sic A* (*sed* PATRUUS), *ubi* patruuſ Eiuſ *BVEJF.* Eiuſ *Z* (*corr. Pylades*). eiuſ patruuſ *etiam Priscianus* & caſtor pater *B cum Prisciano.* ecaſtor pater *VEJFZ* (*) 515. *Sic libri cum Prisciano, nisi quod* meopſ *B.* opſ *Z* (*corr. Camerarius*) AUIAIMMO *A.* auia AL. Immo *reliqui: corr. Saracenus* mater, m *ex parte in ras.* (*ex* p,

Iúno filia ét Saturnus pátruos et summús pater!

ALCESIMARCHVS

Tú me delenís: propter te haec pécco.

MELAENIS

Perge dícere.

ALCESIMARCHVS

Áune etiam quid cónsultura sís sciam?

MELAENIS

Perge éloqui.

Nón remittam: définitumst.

ALCESIMARCHVS

Énim uero ita me Iúppiter,
Ítaque me Iuno, ítaque Ianus, íta — quid dicam néscio — 520
Iám scio — immo, múlier, audi, meam út scias senténtiam:
Dí me omnes magní minutique ét etiam patellárii
Fáxint, ne ego oppíngam uiuos sáuium Selénio,
Nísi ego teque tuámque filiam aéque hodie obtruncáuero:

---

ut vid.) *B.* pat̃ *J*[1]: *del. et* mater *suprascr. J*[2] 516. MEL. *praem. libri: del. Vssingius* FILIAIUNOETSATURNUSPATRUUSETSUMMUSIUPPITER *A, ubi* Iuno filia *reliqui* et ſummiſ iupit̃ *B*[2] (et *in ras.*). eſt ſummiſ iupit̃ *B*[1]. ẽ ſummuſ iuppiter *VEJFZ: ubi* pater *corr. Bentleius confirmante A v. 514* (*) 517. *Sic libri, nisi quod* Tu melenif *JFZ* (*corr. Camerarius*) MEL *s. v. B* PECCOPERGE *A* (*) 518. ANNEETIAMQUIDCONSULTURAESPERGEELOQUI *A.* Anne ut etiam quid conſultura ſiſ (*ex* ſi *E*[3]) ſciam (ſcia *V. ex* ſciaſ *E*[3]) MEL. (*s. v. B*) perge (Pge *B*) eloqui *reliqui: ubi* ut *cum Langianis* (*et A*) *del. Bothius* (*) non remittam *huic versui adnectunt libri, mox in* iuno et, meam, patellarii, teque, autem, hercle niſi, dixi, agam, occeperit *versus claudentes* (*sed* Itaque, Iam, Poſtea *B*) 519. *Sic libri, nisi quod* DEFINITUMSTENIMUERO *A.* Definitum eſt. AL. Enimuero (Enĩ uero *B*[2] [Eni *B*[1]]*J*) *reliqui* 520. *Sic A, ubi* iuno et Saturnuſ ita quid *BVEJZ.* iuno et Saturnuſ rex quid *F* 521. *Sic AVJFZ, ubi* in imo *E* ſentiam *B* (*) 522. DIMEOMNESMAGNIMINUTIETETIAMPATELLARII *A, ubi* minutique et patellarii *reliqui* (minutique et etiam ☠) dii *JF* om̃ſ magni *BVEZ.* magni *JF* (*) 523. Faxint ut ego *F* ego uiuuſ *B cum lac. circ. 10 litt., in qua* dem *scr. m. Cam., eadem* hodie *s. v. addens.* ego uiuuſ *VE*[1]*J.* ego dem uiuuſ *E*[3]*F.* ego uiuuſ dem *Z:* oppingam *suppl.* ☠ *coll. Curc. 60* ſauium, ui *ex* n *E* ſuauium *F* ſelenio *J.* ſenio *BVE*[1]. ſilenio *E*[3]*FZ* (*) 524. te qu[illegible] *B.* te *Z* (*corr. Camerarius*) aeque ☠. meque *libri* (me q *B*) ([illegible]

Póste autem cum prímo luci crás nisi ambo occídero, 525
Ét quidem hercle nísi pedatu tértio me efflíxero,
Nísi tu illam remíttis ad me. díxi quae uoluí. uale.

MELAENIS

Ábiit intro irátus. quid ego núnc agam? si rédierit
Ílla ad hunc, ibidém loci res érit: ubi odium occéperit,
Íllam extrudet, quom hánc uxorem Lémniam ducét domum. 530
Séd tamen ibo et pérsequar * * * * * * * *
* * * * * * amens né quid faciat, caúto opust. 531b
Póstremo quando aéqua lege paúperi cum díuite
Nón licet, perdam óperam potius quám carebo fília.
Séd quis hic est, qui récta platea cúrsum huc contendít suom?
* * * * * * * * * * * * * * * *
Ét illud paueo et hóc formido: ita tóta sum misera ín metu. 535

---

525. Poste *Ritschelius Opusc. phil. II p. 546.* Poſtea *libri* (p̊ ea *J*) (*) 526. Et quidem *Dousa.* et (*vel* &) equidem *libri, sed* equidē *J*[1] *in ras., er.* quidē hercle *ex* erde *E*[1] pedatu tertio *Turnebus Adv. XXIV 38. XXVIII 1.* Perdat utertio *B.* Perdat utercio *VE.* Perdā te tercio *J et* (tertio) *FZ* me *Muellerus Pros. p. 368.* omniſ *libri* (*) 527. dixi *suppl. E*[1] Que *EJF* 528. qid̄ *E, er.* i 529. adhunc *BE* reſerit *VEJ* hodium *J* 530. cum *BVEJ* leniam *J* (*) 531. S›*E* et pſequar *E,* et pſ *in ras.* (pſ *ex* m, *ut vid.*): *ubi lacunam signavit* ☙ *cum Seyfferto* amenſ *B*[1]. amanſ *B*[2]*VEJFZ* nequid *BVJF* opuſ eſt *vel* op̄ ē *libri* (*) 532 *sq.* non l. perdam *adhaeret priori versui, dein* platea, tota, metu *v. claudunt* 533. ṫ licet *B*[2] *in marg. E*[3] (aṫ) *F.* leget *B*[1]*VEJZ* potiuſ *s. v. E*[2] potiuſq̃ *J* filiam̃ *E* 534. S› *E* huc contendit *F.* hic contendit *VZ.* hic oſtendit *E.* hic tendit *B.* contendit *J.* huc *corr. et* aṫ contendit *in marg. E*[3] ſuum *libri* (*) *Lacunam signavit* ☙ 535. inmetu *B.* in//////metu *J, er.* etu *ut vid.*

LAMPADIO. MELAENIS

LAMPADIO

Anúm sectatus súm clamore pér uias:
Misérrumam habui: ut íllaec odio, quót modis
Moderátrix linguae fuít atque immemorábilis.
Quot illí blanditias, quid illi promisí boni,
Quot ádmoeniui fábricas, quot fallácias 5
In quaéstione. uíx exculpsi ut díceret,
Quia eí promisi dólium uiní dare.

PHANOSTRATA. LAMPADIO. MELAENIS

PHANOSTRATA

Audíre uocem uísa sum ante aedís modo
Mei Lámpadisci sérui.

---

536. *Nonius p. 102, 18 M.:* exculpere est extorquere. Plaut Cistellaria 'in quaestione....ut diceret'.

Act. II Sc. 2 LAMPADISCVS SERVVS MELENIS LENA I *BVE* (*post* Sum miſera in metu). LAMPADICVS SERVVS· *J.* Lai padicuſ ſ'u'. Phanoſtrata mulier. Meleniſ lena *F.* Lampadiſcuſ *Z* *Versus per* hodie, fuit, boni quot, ut, dare *finiuntur in libris* 536. num *c. sp. in. VE.* uNum *Z* puiaſ *J* 537. miſerrima *BEJ* abui *J* illec *EF* odio *B.* hodie *libri* Quod *VE* (*) 538. modiratrix E^1: *corr.* E^2 linguae *Vssingius: om. libri* inmem rabiliſ *VEJ* (*) 539. blandiciaſ *BJ* quid *VE* promiſſi *VE* 540. Admoeniui, eniui *in ras.* B^2. Admonui *J* (*et* † *in marg.*). A moui *FZ* fallatiaſ *BV* (*) 541 *sq.* inqueſtione *BVEJF: u distinxit Pylades* (*vulgo post* fallaciaſ): *cf. testim.* modium *E.* modi lum *Z* ui B^1: ni B^2 *s. v.* (*)

Act. II Sc. 3 PHANOSTRATA MVLIER (*in fine v. 542*) LAMP DISCVS SERVVS MELENIS LENA DV *BVE itemque om.* DV (s LAMPADICVS) *J.* Phanoſtrata. Meleniſ. Lampadiſcuſ *Z. om. F* *discriptione vide praef.* 543. PH. *praem. BVEJF* Audire ////////// (Ante *er., ut vid.*). udire *c. sp. in. VE.* Audite *J* aedeſ *JF* 544. lāpadiſci B^2 *in ras.* lampadici *JF* Non /// *B* (*cr.* N, *ut vi et* ſ *vocis* ſurda B^2 *in ras.*) ſurda eſ *libri* (*E in ras.*) aera hera *JFZ* (*)

LAMPADIO

Non surdá's, era:
Recte aúdiuisti.

PHANOSTRATA

Quíd agis hic?

LAMPADIO

Quod gaúdeas. 545

PHANOSTRATA

Quid id ést?

LAMPADIO

Hinc ex hisce aédibus pauló prius
Videi éxeuntem múlierem.

PHANOSTRATA

Illam quaé meam
Gnatám sustulerat?

LAMPADIO

Rém tenes.

PHANOSTRATA

Quid póstea?

LAMPADIO

Dico éi, quo pacto éam ab hippodromo uíderim
Erílem nostram fíliam sustóllere. 550
Extímuit tum illa.

MELAENIS

Iam hórret corpus, cór salit:

---

545. rectę *E*. rectae *J* audiſti *BV* LA. q *E*. LA. quid *Z* (*corr. Pius*) gaudeaſ, au *ex* ua B^1, *ut vid.* 546. Quid ///// idē *B* (*er.* eſt) idē *V* exhiſce *J*. exciſce *BVE* poſ/// *E* (*i. e.* priuſ *ex* poſt) 547. uidi *JFZ et, alt.* i *ex* e *corr. cum 2 litt.* (rĩ?) *ras. B*. iudei *V: aut sic aut* uidei *E* exeuntem, u *e corr. B* Illamq' B^1VE: *corr.* B^2 (qùę) 548. *Post* ſuſtulerat *2 fere litt. ras. B* iã rem *JF* quid *ras. ex* quid' *E* 549. abhipodromo *B*. abhipodroma VE^1. ab hypodromo *J*. ab ipodromo E^3F (*) 550. ęrilem *E*. herilem *JFZ* filiam noſtram *libri: trai. Bothius* (*) 551. PH. *praem. libri: del. Pistoris* etimuit *J* MEL. *FZ*. LÃ. B^1VE^1J. LẽẼ B^2 (Ẽ *in ras.*) E^3 iam *om. B: ubi in marg.* d, *ut vid., er.* Corſalit *V* (*)

Nam míhi ab hippodromo 'mémini adferri páruolam
Puéllam eamque mé mihi suppónere.

PHANOSTRATA

Age pérge, quaeso: ita ánimus audire éxpetit,
Vt gésta res sit.

MELAENIS

Vtinam audire nón queas

LAMPADIO

* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * *
Pergo íllam * * * díctis: 'illaec téd anus
Fortu * * * * * * seras uocat:
Nam illaéc tibi nutrix ést, ne matrem cénseas.
Ego té reduco et uóco ad auitas dítias,
Vbi tú locere in lúculentam fámiliam,
Vnde tíbi talenta mágna uigintí pater
Det dótis: non enim híc, ubi ex Tuscó modo
Tuté tibi indigne dótem quaeras córpore, —

---

552. michi *J* abhippodromo *BJ*. ab hipodromo *E*. ab podromo *V*. ab ipodromo *F* afferri *JZ* paruulam *BVE* (*n*
553. Puellam, e *ex* o *E* (*) 554. quofo *VE* ita *Muellerus p. 684: om. libri, sed* h̄, *ut vid. in marg. er. in B* (*) 555. ref *libri: trai. Guyetus* LÃ *BVE*¹(lē *E*³)*JFZ omissa persona ante v corr. Pius, mox* LA. *ante* Pergo *addens* Vt audire *Z* (*corr. Pylad*
Maiorem lacunam extare perspexit Guyetus q̄af *E* 556 *sq*
libri (*nisi quod* illa ecte *V*. illaectę *E et velut* h̄ *er. in marg. B*
Pergo illa dictiſ illaec te anuſ
Fortu ſeraſ uocat
Quae ad hoc exemplum explet ☒:
Pergo ílla⟨m onerare⟩ díctis: illaec té⟨d⟩ anus
Fortú⟨nis ex secúndis ad mi⟩serás uocat (*)
558. illa hæc *BV*(hęc)*E*(h̄) meretrix *J* me *Z* (*corr. Sarac*
559 *sq*. ad auitas ditias ☒. Ad diuitiaſ *VEFZ*. Addiuiciaſ *J*
diuiciaſ *J* ílluculentam *J* (*) 561. unde, u *ex* i *V* talent
lat̄ *VE* 562. extuſ comodo *B*. extuſco modo *EJ* (*) 563. c
VEJ corporae *J*: *ubi orationem interruptam significavit* ☒

PHANOSTRATA

An, amábo, meretrix íllast, quae illam sústulit?

LAMPADIO

Immó meretrix fuit: séd ut sit, de ea re éloquar. 565
Iam pérducebam illam ád me suadelá mea,
Anus eí quom amplexast génua, plorans, óbsecrans,
Ne déserat se: eám suam esse fíliam
Seque eám peperisse sáncte adiurabát mihi.
'Istánc quam quaeris' ínquit 'ego amicaé meae 570
Dedi, quae éducaret eám pro filiolá sua:
Et uíuit' inquit. 'úbi east?' inquam extémpulo.

PHANOSTRATA

Seruáte di med, óbsecro.

MELAENIS

At me pérditis.

PHANOSTRATA

Quoi illám dedisset éxquisisse opórtuit.

LAMPADIO

Quaesíui et dixit: méretrici Melaénidi. 575

MELAENIS

Meum élocutust nómen: interii óppido.

---

564. meritrix *B* illa eſt *libri* que *E* 565. meritrix *B* Sed (*in medio v.*) *BJ.* ſ& *E* eare *B* eloquar, r *ex* ſ *E.* loquar *F* (*) 566. adme *B V* 567. quom *Seyffertus Stud. Pl. p. 8: om. libri* ienua *J* //// obſecranſ *E, er.* & (*) 568. nedeſerat *B.* nondeſerat *VEZ* (*corr. Pylades*). ñ/deſerat *J* Eam *B*(*) 569. ſcē *B.* ſcē *VE.* ſcae *J* (*) 570. iſtā *JF* queriſ *VF.* quiriſ *E* inquid *V* amice *JF* 571. que *EF* ꝑfiliola *EJ* 572. *Hunc v. om. F* inquid *V* ubiea ea *E* eſt *libri* *ante* Inquam (*sic*) *3 litt. lac. et parvula ras. B* extemplo *J.* ex templo *Z* 573. Pha *add. B*² (*non rubr.*): *om. reliqui* (*corr. Saracenus*) di med *Klotzius 'Altr. Metr.' p. 188.* di me *VEZ.* dii me *F.* dii mei/// (*fuit* meob, *ut vid.*) *J.* me di *B* *ante* at *10 fere litt. spat. est in BVE, 18 litt. in J: ubi* LEÑ *scr. B*² (*) 574. Quoi *Camerarius cum cod. Lang.* Quo *libri* 575. quęſiui *VE.* Queſiui *JF* dixit, t *in ras. B*² melenidi *BVJF et, ex* melendi, *E* 576. elocutuſ eſt *BZ.* elocutū eſt *VEJ* (eloquutū) *F: corr. Pylades* oppido *Pylades: om. libri* (*)

LAMPADIO

Vbi élocutast, égo continuo anum óbsecrans
'Vbi hábitat?' inquam 'díc ac demonstrá mihi'.
'Auéctast' inquit 'péregre hinc habitatum'.

MELAENIS

Óbsipat
Aquolám.

LAMPADIO

'Quo auectast, eó sequemur. sícine 580
Agis núgas? periisti hércle, ni * * * *
* * * *'. non hércle hoc longe déstiti
Instáre usque adeo, dónec se adiurát anus
Iam míhi monstrare.

PHANOSTRATA

Át non missam opórtuit.

LAMPADIO

Seruátur: sed illaec sé quandam aibat múlierem 585
Suam béneuolentem cónuenire etiám prius,
Commúne quacum id ésset sibi negótium.
Et scío uenturam.

---

577. eloquutaſt *J*. elocuta (l *ex* i *E*, ᵉl *ex* l *B*) eſt *reliqui* obsecrans *B*. interrogo *B VEJZ*. interrogabo *F* (*) 578. dic *Beckerus in Studem. Stud. I p. 147.* Duc *libri* domonſtra *E* 579. Aduecta *F* eſt *libri* inqd *V* ꝓpegre hinc *VE* (i *ex* a). hinc peregre *JF* obſtipat *Z* 580. aculam *BVEJF*. aquulam *Z* ·) *in marg. B*² auecta eſt *BVEJZ*. aduecta *F* Sicine *B*². Scine *B*¹*VE*. Sic ne *JF*. Siccine *Z* 581 *sq*. periſtine hercle hoc longe dediſti *libri, nisi quod* periſti Ne *JFZ*, hercle *bis scr.* (*sed prius del.*) *E*, deſtiti *F*: *quae cum lacuna sic fere explenda constituit B*:

Agis núgas? periiſti hércle, ni ⟨mihi díxeris
Vbi hábitet nunc'. non hércle⟩ hoc longe déstiti (*)

583. inſtare, ſt *ex* ſti *corr. E* (*) 584. Iam, Ia *ex* im *incohato* (n) *B* michi *J* At non *B*. Anon *V*. A///non *E* (*er.* n). Ah non *E*³*JFZ* (*) 585. ſ& *E*. S› *J* illec *EJF* ſequandam *BVJ* Aiebat *libri: corr. Guyetus* 586. ////// bene uolentem *B*, *er.* uoli *et* b *ex* u *B*². uene uolentem *E*. uene uolente *V*. bene uolentem *J* et iam *EJ* piuſ *VE*¹: *corr. E*³ 587. Qua cum *libri* (a *ras. ex* ã *V*) 588. indicauit *libri: corr. Camerarius* *V*. 580. 585—598 *personas s. v. habet B*

MELAENIS

Me índicabit ét suas
Ad meás miserias álias * * * * *
* * * * * * * faciet cónsciam. 590

PHANOSTRATA

Quid núnc uis facere me?

LAMPADIO

Intro abi atque animó bono's.
Vir tuós si ueniet, iúbe domi opperírier
Ne in quaéstione míhi sit, si quid eúm uelim.
Ego ad ánum recurro rúrsum.

PHANOSTRATA

Lampadio, óbsecro,
Curá.

LAMPADIO

Perfectum ego hóc dabo negótium. 595

PHANOSTRATA

Deos téque spero.

LAMPADIO

Eósdem ego — uti abeás domum.

MELAENIS

Aduléscens, asta atque aúdi.

LAMPADIO

Men, muliér, uocas?

---

589 *sq.* admeaſ miſeriaſ alias faciem conſciam *libri, nisi quod* meaſ *s. v. E,* ad me miſeraſ *F,* fatiem *V.* faciem *J.* faciam *FZ,* quom ſciam *F* [*in marg.* ·) B^2]: *quae cum lacuna sic fere explenda constituit* ☙:

Ad meás miserias álias ⟨adiungét mala
Seléniumque fraúdis⟩ faciet cónsciam (*)

591. quid *E* aq. *J* eſ *libri* 592. uir, i *ex* e *ut vid., B* tuuſ *libri* operirier *BVEF.* opirer *J* 593. in quaestione *Camerarius.* quae//////ſtionem *B* (*er.* ſtio) queſtionem *VEZ.* queſtioni *JF* ſiquid *BJF.* ſiquid *V.* ſiquid *E* uelim *om. Z* (*add. Valla*) 594. (*) 595. perfectum, fe *e corr. E* 596. deoſteque *BV* (q.) eoſde B^1 (˜ B^2) ego uti *BJFZ.* uti ego *V et, add.* ˝ ˝, *E* habeaſ *BVE* (*) 597. Adoleſcenſ *JZ* atque, a *ex* u *J*

MELAENIS

Te.

LAMPADIO

Quíd negotist? nam óccupatus sum ámpliter.

MELAENIS

Quis ístic habitat?

LAMPADIO

Démipho dominús meus.

MELAENIS

Nempe ístic est, qui Alcésimarcho fíliam 600
Suám despondit ín diuitias máxumas?

LAMPADIO

Is ípsust.

MELAENIS

Eho tu, quám uos igitur fíliam
Nunc quaéritatis álteram?

LAMPADIO

Ego deicám tibi:
Non éx uxore nátam, uxoris fíliam.

MELAENIS

Quid istúc est uerbi?

LAMPADIO

Éx priore múliere 605
Nata, ínquam, meo ero fíliast.

MELAENIS

Certé modo

---

598. qid *V* negotii *VJFZ* eſt *libri* 599. iſtuc *B ante ras. VEJ.* iſtic *B ex ras. FZ* ///// Demipho *B* (*2 litt. er.*) dephimo *VEJ.* dephino *Z* (*corr. Saracenus*) 600. MEL *om. B* alcheſimarcho *BVE.* alcheſimarco *J* 601. diſpondit *BVE* in *exp. et add. ante* Diuitiaſ *E* Diuiciaſ *BJ* maximaſ *E* 602. Iſ *om. F* ipſuſ eſt *libri* Eo B^1 *VEZ:* h *s. v.* B^2 uol *E* (*) 603. queritatiſ *BVEF* deiciam *BV: corr. Gruterus.* deitiam *E.* dicam *JFZ et* ãt dicã B^2 *in marg.* 604. gnatam *FZ* 605. uerbiſ *B*(ſ *del. m. rec.*)*VE* (ſ *er.*) muliere, re *ex* rẽ *V* (*) 606. natam *J* ero (ero *E.* hero *JFZ*) eſt filia *libri: trai. Camerarius* certe *Camerarius.* certo *libri*

Huius quaé locutast quaérere aibas fíliam.

LAMPADIO

Huius érgo quaero.

MELAENIS

Quó modo igitur, óbsecro,
Haec ést prior, quae núpta nunc est?

LAMPADIO

Cónteris
Tu tuá me oratióne, mulier, quísquis es. 610
Medióxumam quam dúxit uxorem, éx ea
Natást haec uirgo, Alcésimarcho quaé datur.
Ea uxór diem obiit. iám scis?

MELAENIS

Teneo istúc satis.
Sed ego íllud quaero cónfragosum, quó modo
Prior pósterior sit ét posterior sít prior? 615

LAMPADIO

Prius hánc compressit, quam úxorem duxít domum:
Prius gráuida factast príusque peperit fíliam.
Eam póstquam peperit, iússit paruam próici:
Ego eám proieci: aliéna mulier sústulit.

---

607. Huiuſ, uiuſ *in ras.* (*ex* ęceſt, *ut vid.*) B^2 que *EJFZ* loquuta *J* eſt *libri* querere *BVEF* aiebaſ *libri: corr. Guyetus* 608. lamel. *praem. E, sed er.* el *et er. lineola infra* la *scripta* ergo *'alii' apud Taubmannum.* ego *VEJFZ: om. B* quero/// *V*(*er.* r) (*) 609. hec *VEF* hæcēprior *B* (ē *lineolis separ.* B^2) que *EF* 611. Medioxuma *Z.* Mediotuma *F* quāducit *B* exea *BVEJ.* ex eam *Z* 612. eſt *libri: sed in B* ē *inser. m. 1* alcheſi marcho *B.* alchei marcho *E.* alcheſimarcho *VJ* que *JF* 613. datur ea *ras. ex* daturuſ eſt, *ut vid., E* diem obiit iam ſciſ *B.* diemo hijtiā ſciſ *V.* diē,^{m}o////biit ////// ſiſ *E* (*i. e.* diem obiit ſciſ *ex* diē ochriturum ſiſ). diem obiit ſciſ *JFZ* (*) 614. ſ& *E* quero *BE* confrango ſum *VE* 615. ſit et, ſ *ex* 7 (*i. e.* et) *E.* ſit *Z* poſterio B^1 (r *s. v.* B^2) (*) 616. compſſit *E* (*) 617. facta, f *ex* t *E* eſt *libri* priuſquam *Z* 618. poſtquam, q *ex* t, *et* peperit, *prius* p *ex* n *E* parua B^1 (ā B^2) 619. ego eam proieci *add.* J^2 *in fine v.* (*add.* :) iam *F* proieci, *alt.* i *in ras. E* (*fuit* t', *ut vid.*) aliena ☒. alia *libri* (*)

Ego ínspectaui. dúxit erus hanc póstibi. 620
Eam núnc puellam fíliam eius quaérimus.
Quid núnc supina súsum in caelum cónspicis?

MELAENIS

Ei núnciam istuc quó properabas: níl moror.
Nunc íntellexi.

LAMPADIO

Dís hercle habeo grátiam:
Nam ni íntellexes, númquam credo amítteres. 625

MELAENIS

Nunc míhi bonae necéssust esse ingrátiis,
Quamquam ésse nolo. rém palam esse intéllego.
Nunc égomet potius hánc inibo grátiam
Ab íllis quam illaec me índicet. ibó domum
Atque ád parentes rédducam Selénium. 630

---

620. Ego nam J^2 eruſ (Eruſ *B*. heruſ *JFZ*) hanc duxit *libri*: *trai.* [illegible] poſt ibi *BEJFZ* (*corr. Scioppius*). poſt tibi *V* (*) 621. querimuſ *BVEJF* 622. Qid̃ *V* ſupina ſuſũ B^2. ſuſpinaſ[illegible] B^1 (*er. alt.* ſ). ſuppinaſuſ *VE* (uſ *ras. ex* ũſ). ſuppina ſ̃uſum *J* (r J^2) [illegible]pina ſuſum *FZ* in *Pylades*. iam *libri* celum *BE* conſpiciſ, ic [illegible] iſ *J* (*) 623. ei *VE*. ei *J*. Ei *B* (h B^2). Hei *FZ* (*corr. Valla*) nunc iam *VEJFZ*. nunc *B* iſtuc B^2(ṅ)*FZ*. iſtunc B^1*VE*. iſtic [illegible] quo, q *ex* p *J*. quod *Z* nihil *BVFZ*. nichil *EJ* 624. [illegible] *JFZ* hercle *E* 625. intellexiſſeſ *EFZ* (*corr. Camerarius*) nunquam *JF* amittere *J* 626. bone B^1*VEF* (ę B^2) neceſſ[illegible] *B et*, ſt *ante* ſſ *expuncto*, *E*. neceſſuſ eſt *V*. nec ceſſũ ·ẽ· *J*. neceſſ[illegible] eſt *FZ: corr. Pylades* eſſe *om. B* ingratiſ *libri: corr. Pylades* 627. Quam quã *BVE* intelligo *J* 628. egomet potiuſ, met p [illegible] *ras.* (*ex* poſt, *ut vid.*) *E* inibo, ni *ex* m *B* (*in marg. er.* S *vel simili signo*) 629. illec *EF*. illic *J* (*) 630. adparenteſ *BVJ* redu[illegible] *B*. reducam *reliqui: corr. Camerarius* (*)

ACTVS IV

MELAENIS. SELENIVM

MELAENIS

Rem élocuta súm tibi omnem: séquere hac me, Selénium,
Vt eorum quoiam ésse oportet té sis potius quám mea.
Quámquam inuita té carebo, ánimum ego inducám tamen,
Vt illud quam tuam ín rem bene condúcat consulam ádmodum.
Nam híc crepundia ínsunt, quibuscum te ílla olim ad me détulit, 635
Quaé mihi dedít, parentes te út cognoscant fácilius.
Áccipe hanc cistéllam, Halisca: s * * * * * * *

Act. III MELENIS LENA SELENIVM MERETRIX ·C· *VE* (SELEN,V) *et, om.* ·C·, *B.* MELAENIS LENA *J.* Melenis. Alcesimarchus. Silenium *FZ* 631. e me locuta *c. sp. in. VE* elocutasum *B* sunt ///ibi *V* (*er.* t). sūt ibi *E* sequere hac me *Seyffertus Philol. XXIX p. 402 adn.* sequerem mea B^1. sequerē meā *V.* sequere meam *E.* sequere me mea B^2JFZ selenū *E* (*) 632. quo iam *BVE.* quo4 iā *J.* quorum iam *F: corr. Z* ///////esse *B* (*er.* sis, *ut vid.*) tesis *VE* 633. Quā quā *BV.* Quāq *J* inuitate *V: aut sic aut* inuitare *E* meum *pro* ego *F* indicam B^1(i B^2) *V itemque E ex ras.* (u *restituit* E^3) tamen, ta *ex* no *E* (*) 634. quā *BVE.* quod *JFZ* cducat, c *in ras.* (*er.* de, *ut vid.*) *E* consulam (*er.* ˜) *B* admodum ⊗: *om. libri* (*) 635. hec *F* crepundia, cr *e corr.* (*ex* ia, *ut vid.*) *antecedente 6 fere litt.* (repud, *ut vid., certo* d) *ras. B.* repundia *V.* repudia *E.* crepundia incunabula *F* quibus quom te *BVEF.* quibus cumte *J* adme *BJ* tetulit *B* (*) 636. Que michi *E* ut te *B* (*) 637 *sq.* AL. *praem. Z* (*del. Saracenus*) Acipe *B* halisca *JFZ.* has licas B^1. has liscas B^2V. hal lisca *ex* has lucas *E: ubi lacunam extare coll. v. 713 sq. perspexit Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 239*

* * * * * * * * ágedum pulta illás fores.
Díc me orare, ut áliquis intus pródeat propere ócius.

ALCESIMARCHVS. SELENIVM. MELAENIS

ALCESIMARCHVS

Récipe me ad te, Mórs, amicum et béneuolum.

SELENIVM

Matér mea, 640
Périimus miseraé.

ALCESIMARCHVS

Vtrum hac me fériam an ab laeuá latus?

MELAENIS

Quíd tibist?

SELENIVM

Alcésimarchum nón uides? ferrúm tenens —

ALCESIMARCHVS

Écquid agis? remoráre. lumen línque.

SELENIVM

Amabo, accúrrite,
Né se interemat.

---

age dum *BJ* pul///ta (i *er.*) *B* (*) 639. propera *Z* (*corr. Meursius*) otiuſ AlchESIMARC'· MELENIS · SELENIV̄ *J*
Act. III b ALCHESIMARCHVS ADOLESCENS · MELENIS LENA · SELENIV̄ MER̄ *BVE* (MERETRIX): *om. FZ* 640. ALCH. *praem. B²VJ: cf. ad v. 637 sq.* ecipe *c. sp. in. VE.* Recipe, c *ex corr.* (*fort. ex* ſ) *B.* Recip////e *J* (*er.* it) adte *BJ* mor *V et cum 3 litt. sp. E* beniuolum Si· *E*¹ (° *E*²) *J* (SEL). bene uolum ſi *V* (*) 641. Perimuſ *libri* (Per imuſ *J*): *corr. Gruterus* miſere *V et*, mi *ex* me, *E* utrum (*i. e.* uterum) *E* anablae ualatus *B* (*corr. B*²). an able ualatus *VE.* anableua latuſ *J* (*) 642. Quid *VE* eſt *libri* SE. Alcheſimarchum *B* (a *ex* u) *J.* ſi alcheſimarchum *VEZ* (*corr. Saracenus*) tenenſ *B*¹*VE*¹ (*ubi orationem interruptam significavit* ⊗). tenenſt *B*². tenentem *E*²*JFZ* (*) 643. AL. *om. Z* (*add. Saracenus*) Ec quid *BVJ.* Eo quid *E* remorare *B.* rememorare *VE.* ne me morare *JFZ* accurite *B*¹ (r *s. v. B*²). arcurrite *V.* adcurrite *JF* (*)
644. Neſe *VEJ* interimat *EJFZ*

ALCESIMARCHVS

Ó Salute meá salus salúbrior:
Tú nunc, si ego uoló seu nolo, sóla me ut uiuám facis. 645

MELAENIS

Haúd uoluisti istúc seuerum fácere.

ALCESIMARCHVS

Nil mecúm tibi:
Mórtuos tibi sum: hánc ut habeo, cértumst non amíttere.
Nam hércle iam ad me adglútinandam tótam decretúmst dare.
Vbi estis, serui? occlúdite aedis péssulis, repágulis,
Quom éxtemplo hanc ego tétulero intra límen.

MELAENIS

Abiit, ábstulit 650
Múlierem. ibo, pérsequar iam illum íntro, ut haec ex mé sciat
Eádem, si possúm tranquillum fácere ex irató mihi.

---

645. ſolame *V*. me *B*[1]. me[ſola] *B*[2] uiã *VE* 646. Aut *JF*. Haud *ex* A ut *E* iſtunc *BVE* facere Alcheſimarcho · *J* nihil *BVFZ*. nichil *EJ* (*) 647. Mortuuſ *libri* habeo *ex* habeam *B* eſt *libri* 648. adglutinandam *JF*. adglutinandum *BVEZ* tota *B*[1]*J* (ã *B*[2]) eſt *libri* (*) 649. aedeſ *JFZ* 650. Quom extemplo *Muellerus Pros. p. 602*. Ibo *BVEJZ*. Vbi *F* hac *F* te tulero *B*[1] *VJF*: *corr. B*[2] lumen *J* (*) 651. exme *BV* 652. ſi *F*. ſic *B*[2]*E ex corr. Z* (*corr. Pylades*). ſed *B*[1] *VJ*. ſet *vel* ſit *E ante corr.* exirato *BVJ* michi *E* (*)

ACTVS V

LAMPADIO. PHANOSTRATA

LAMPADIO

Núllam ego me uidísse credo mágis anum excruciábilem
Quám illaec est: quae dúdum fassast míhi, quaene infitiás eat'
Séd eccam eram uideó. sed quid hoc est, haéc quod cistell
híc iacet 65
Cúm crepundiís? nec quemquam cónspicor alium ín uia.
Fáciundumst pueríle officium: cónquiniscam ad cístulam.

PHANOSTRATA

Quíd agis, Lampadio?

---

655 *sq. Vide append. crit.* 657. *Nonius p. 84, 15 M.:* conqu niscere et o⟨c⟩quiniscere inclinari significat. Plautus Cistellaria 'fa ciundum est....cistulam': *cf. Reblinius p. 33, Caesar p. 38.*

Act. IV Sc. 1 LAMPADISCVS SERVVS PHANOSTRATA MVLIE *BVE* (*in B 3 litt.,* SEL *ut vid., post* SERVVS *er.*) *itemque, sed* LAM PADIC *J.* Lampadicuſ. Phanoſtrata mulier *F.* Seruuſ Lampadiſcu Phanoſtrata mulier *Z* 653. LÃM *praem.* B^2 *VE* ullam *c. sp. i VE* ex cruciabilem *B.* excrutiabilem *V* 654. illa hęc *VEJ* que *EF* faſſaſ eſt *BE ante ras. V.* faſſa eſt *BE ex ras. JFZ* quae (que *E*) ne *BVEJ.* quaeue *Z.* que ñc̃ *F* infitia ſ eat *B* inficia ſ eat (inf *ex* uti) *E.* inficiaſ eat *JFZ* (*) 655. Sedeccã S& hæccam *E* ſ& *E* haec q *E.* q *F.* quod *Z* (*corr. Camerariu* 656. crepunduſ *VE* quem quam conſpi///cor *B* (ic *ex* ici) inui *BVEJ* 657. Fatiundum *VE* eſt *libri* puerile officium *E cum ras.* (*ex* puer illofficium). puer illoffitium *VE.* puer illi officiu *J: corr. FZ cum Nonio* quomq mei ſciam *BVE.* cũq· mei ſcia *J: corr. FZ cum Nonio* ·) *in marg.* B^2, *ut vid.* adciſtulam *V.* ad ciſtellam *Z* (*) 658. Quid, i *ex* o *B.* Qid *V*

LAMPADIO

Haéc cistella núm̃nam hinc ab nobís domost?
Nam híne ab ostió iacentem sústuli.

PHANOSTRATA

Quid núntias
Súper anu?

LAMPADIO

Sceléstiorem in térra nullam esse álteram: 660
Ómnia infitiáre iam, quae dúdum confessást mihi.
Nam hércle ego quam illam anum ínridere me út sinam, satiúst mihi
Quóuis exitio ínterire.

PHANOSTRATA

Di, óbsecro uostrám fidem —

LAMPADIO

Quíd deos obsecrás?

PHANOSTRATA

Seruate nós.

LAMPADIO

Quid est?

PHANOSTRATA

Crepúndia
Haéc sunt, quibuscum tu éxtulisti nóstram filiolam ád necem. 665

---

ciſtellanum nam *VE* num nam *BJF* hinc, c *ex* o *E* anobiſ *J* eſt *libri* 659. hic *F* hoſtio *VEJF* nunciaſ *J* 660. *Ante* Sup *er.* LÃP *B itemque del. E* Semper anum *F* LÃP *B*² *spat.* *B*¹ *VE: om. F* ſceleſtiorem, io *ex* er *E* interra *B ex ras.* *J.* interrã *B ante ras.* *VZ* (*corr. Pylades*). in terrã (*er.* s) *E* 661. infitiare (f *ex* t) *E.* inficiare *JFZ* iam ea *BVEZ: om. JF* eſt *libri* michi *J* (*) 662. quam *Seyffertus Stud. Pl. p. 17: om. libri* illa manum *B*¹*VE: corr. B*² inridere *B*² *VE*¹. inredire *B*¹. irridere *E*² *JFZ* ſinaſ *F* eſt *libri* (*) 663. Quo uiſ *VEJ.* Quoiuſ *F* exitio, t *ex* c *B* interere *J* obſecro, o *ex* u *B* dii obſecro uſrãm fidem *J in ras.* (*er.* Seruate noſ laſ̃ Quid eſt) 664. LAP̃ *B*² noſ *JFZ.* uoſ *BVE* crepudia *VE* 665. quibuſ cum tu *BJF.* quibuſ c̃tu *V.* quibuſ cõṇtu *E* filiola *B*¹ (ũ *B*²)

LAMPADIO

Sánan es?

PHANOSTRATA

Haec súnt profecto.

LAMPADIO

Pérgin?

PHANOSTRATA

Haec sunt.

LAMPADIO

Sí mihi
Ália mulier ístoc pacto dícat, dicam esse ébriam.

PHANOSTRATA

Nón ecastor fálsa memoro.

LAMPADIO

Nam, óbsecro, unde haec géntiu
An quis deus obiécit hanc ante óstium nostrúm, quasi
Dédita opera in témpore ipso?

PHANOSTRATA

Spés mihi sancta súbueni.

---

666. LÃP *praem.* B^2 Sanane eſ, ane *ex* e eſ P, *ut vid., cum ras* Sana ne eſ *EJF*. Sananeeſ *V* profecto B^2 (f *ex* p *et* ecto *in* E^3JFZ. prophetio VE^1 (*item B ante corr.*) LAP̃ B^2E^3: *spat.* B^1V *om.* *JFZ* pergẹḥ in PHA. Haec ſunt ſi mihi *B: ubi* eh *exp. et* PHA *ras. scr.* B^2. pge hin· Lã hęcſunt ſi mihi *V*. pge hinolã. h'ſi m'ſun (*sed* hinc *ex ras. et* lã *rubro subductum*). perge hinc LAM. Haec ſi mihi *JFZ: ubi pers. corr. Valla,* Pergin? *Camerarius* 667. hoc *BE* (*sed copul. et* B^1 *et* B^2). ieſt hoc *V* 668. *Pers. om. B* LAP̃ *praem.* B^2 ecaſtor falsa memoro *Camerarius.* ecaſtore aiſ memoro· *EVJ* (memoro). ecaſtor aiſ? hã memoro· *B, sed* ? hã moro· B^2 (*in ras. 7 litt. et lac. 7 litt. inter* aiſ *et* Nam). ecaſtor aiſ memoro *F*. ecaſtor caſſa memoro *Z* LA. *Vssingius: spat. et* N *BE: om. VJFZ* hęc *ex* hoc *V*. hec *ex* ec B^2 (*) 669. *Seyffertus Stud. Pl. p. 17.* Aut *libri* hoſtium *VEJF* 670. int pore *BEJ* ipſo? PHÃ Speſ *B*, ? PHÃ *in spat.* (*9 litt.*) B^2. ſpeſ *reliqui, sed cum 2—3 litt. spat. E* subueni *Scioppius.* ſubu *libri* (*)

HALISCA. LAMPADIO. PHANOSTRATA

HALISCA

Nisi quíd mi opis di dant, dísperii: neque unde aúxilium expetam ego hábeo:
Itaque ét petulantia méa me animi miseram hábet * * * * *:
Quae in térgum meúm ne ueniánt male formído,
Si era méa me sciát tam socórdem esse quám sum.
Quamne ín manibus tenui átque accepi hic ánte aedis cistéllam, 675

Act. IV Sc. 2 HALISCA ANCILLA LAMPADISCVS SERVVS PHANOSTRATA MVLIER *B VEZ, itemque, sed* LAMPADIO, *JF* 671—674. *Sic B* (*ubi* HAL *praem.* B^2, opiſ *ex* opeſ B^2, *in* di//////dent *et* i *et alt.* d *e corr. est* [*fuit* dedant, *ut vid.*] *et* e *ex* a *corr.* B^2, *in* auxilium *est* a *ex corr. et in* formido *ultimum* o *in ras. scr.* B^2, *item* petulantia *et* meame *copul.* B^2: *iuxta v.* 672 *nota velut* hc *er. in marg.*):

HAL Niſi quid mihi opiſ di//////dent diſperii neque unde auxilium [expetam habeo
Itaque petulanti_a|me_ame animi miſeram habet
Quae intergum meũ ne ueniant male formido Si era mea ſciat [tam ſocordem eſſe quam ſum

itemque reliqui, nisi quod iſi *c. sp. in. VE* michi *E* opeſ (*cum* B^1) *VEJZ* (*corr. Pius*) didant *VE.* dii dant *JFZ* diſp////ii *J* (*er.* g) neq. *bis scr. VE* auxiliũ E^3. auxilii VE^1 expectam *VE* petulantia mea me (*cum* B^2) *FZ.* petulanti ame ame (*cum* B^1) *VE.* peculantia mea *J* Que *EF* integrum *VE* me///um *J* ueniat *JFZ, sed* at *ex* ã J^2 formida *VE* (*cum* B^1, *ut vid.*) hera *JFZ* ſciat *om. Z* *Vbi v.* 671 ego *add. Ritschelius Proleg.* p. *CLXXVII, v.* 672 et *add.* ☡, *dein lacunam signans* (*velut* et nequitia angit) *et ob metrum et ob* ueniant *v. 673, v.* 674 me *add. Muellerus Pros. p. 41* (*) 675—679. *Sic B* (*v.* 675 t *et v.* 679 n *del.* B^2, *ut vid., supra* t *vocis* excidit *et* n *vocis* hominef *parvula rasura est, v.* 678 quiſ *ex* quid *et* uidit B^2 *ex* uidet, *v.* 679 iſ *vocis* Siquiſ *in ras.* [i *ex* l, *ut vid.*] *et* quiſ ue B^2 *in lacuna,* it *vocis* inſtiterit *e corr., iuxta v.* 675 ·) B^2 *in marg. et iuxta v.* 679 *nota er.*):

Quam ne inmanib› tenuit atq› accepit hinc ante aediſ ciſtellã ubi [ea ſit neſcio niſi ut opinor
Loca aec circiter exci////dit mihi
Mi hominef mi ſpectatoreſ facite indicium ſi quiſ uidit
Siquiſ eam abſtulerit quiſ ue ſuſtulerit et utrum hac an illac inter inſtiterit

itemque reliqui, nisi quod v. 675 *sq.* Quamne *EFZ* tenuit atque accepit *omnes* (*corr. Pius*) hic *EZ* aedeſ *JF* ciſtella *Z*

Vbi sít nescio, nisi ea, út opinor,
Loca círciter excidit haéc mi.
Mi hominés, mi spectatóres facite indícium, si quis uídit,
Quis eam ábstulerit, quis sústulerit, et utrum hác an illa iter ínstiterit.
Non súm scitiór, quae hos rogem aút quae fatígem, 6[illegible]
Qui sémper maló muliebrí sunt lubéntes.
Nunc uéstigia híc si qua súnt noscitábo.
Nam sí nullus hác praeteriít, postquam intro ábii,
Cistélla hic iacéret. quid híc? perii, opínor.
Actúmst, ilicét. me infelícem et sceléstam. 68[illegible]
Nullást neque ego sum úsquam. perdíta perdidít me.
Sed pérgam ut coépi: tamén quaeritábo.
Nam et intús paueo et foris fórmido: ita núnc utrubiqu[illegible] metús me agitat.
Ita súnt homines, miseré miseri.

---

oppinor *V* *v.* 677 ęc *V.* haec *EJFZ* excidit *VE* (*in B* videt[illegible] n *vel* x *er.*). excidit *JFZ* michi *E* *v.* 678 inditium *VEF* quid *E.* ſiqid *V.* ſiquid ſ quiſ *s. v.*) *J.* ſiquiſ *FZ* uidet (*cum B*¹) *VE* [illegible] *v.* 679 eam//// (? u *er.*) *J* quiſuę *V.* quiſue *EJFZ* An *EJ* in[illegible] *VE ante ras. J.* ite *E ex ras.* iter *FZ* inſtuerit *VJ*¹. inſtiterit *E* [illegible] in ſtituit *E*¹. inſtituerit *J*². inſtiterit ire *F* *Vbi* v. 676 ea *post* nisi *tra*[illegible] *et v.* 678 haec *ante* mi [illegible] (*spreto* excicidit mi), *v.* 679 Si *et* ue *del. Bothius* ([illegible] 680. non ſum *B*² *in 12 litt. lac.: om. reliqui spatio relicto* (*in marg. nota er. in B*) Scitior *E.* Sitior *JF.* inſcitior *Z* que *bis EF* autq. *J* 681 *sq. Vnus versus est, sed* Nc *B.* Nunc *J* muli ebri *E* iubenteſ *VE* hic *om. EZ* (*add. Pylades*) ſiquia *B* (.*B*²). ſi quia *V* (*) 683—685. *Sic B* (nemo, o *ex corr.* [*fuit* e[illegible] *i. e.* euſ, *ut vid.*], *post* hic *ras.* [c *ut vid er.*]):
Namſinemo hac preteriit poſtquã intro abii Ciſtella hic iaceret quid hic?
periit opinor Actum eſt ilicet me infelicem & ſceleſtam
itemque reliqui, nisi quod Nam ſi nemo *VJFZ* haſ *F* pteriit p'quã *V* abi *VE* *post* hic *S fere litt. ras. E* qid *V* actum *E*². actutũ *VJ* illic et *VEF* ſceleſtam *VEJFZ* *Vbi v.* 68[illegible] nullus *pro* nemo [illegible] *duce B ante corr.*, *v.* 684 perii *Spengelius* 'Ref.' *p. 366* (*) 686. eſt *libri* atque neque *Z* ſum, ſ *add. E*², *ut vid.* (*) 687. S& *E.* ſ *J* cepi *EF* tn, *E*² queritab[illegible] *BVEJ.* qritando *F* (*) 688. utrobique *BJFZ, sed* o *ex* u *et ras. ex* iiſ *vel* ui *B.* ut rub; q. *VE* (*) 689—692. *Sic B:*
Illo ſunt hominiſ miſere miſeri· ille nunc letuſ eſt qſ qſ eſt qu[illegible] [illam habet
ue illa illi quicquam uſui eſt mihi eſſe poteſt S· meme[illegible] [moror quom hoc ago ſetiuſ

Ílle nunc laétus est quísquis est qui íllam habet: 690
Quaé neque illi quicquam úsuist ét mi esse exitió potest.
Séd memet morór quom hóc ago setiús.
Hóc age, ad térram, Halisca, áspice et déspice,
Óculis in uestígiis ástute augurá.

LAMPADIO

Era.

PHANOSTRATA

Hém, quid est?

LAMPADIO

Haec ést.

PHANOSTRATA

Quis? 695

LAMPADIO

Quoi haec éxcidit cistélla.

PHANOSTRATA

Certe éccam: loca signát, ubi ea éxcidit: appáret.

---

itemque reliqui, nisi quod Illoſ *V.* Illo ''''ſ (*er.* ˜) *E.* Illoſ *Z* hominef *F* miſerere *V.* miſere /// *E* miſereri *VEJZ* lętuſ *VZ* eſt quiſquiſ *VJ.* quiſquiſ *FZ* (*corr. Pylades*) Que *EF* illa illę *J* uſuiſt *E* ſ& *E.* ſed *VFZ* (S› *J*) cũ *J.* cum *F.* qũo *Z* ago ſetiuſ *om. VEJFZ*
Vbi v. 689 Ita *corr.* ☙, *v.* 691 illa *del. Guyetus et* et mi esse exitio *scr.* ☙, et *cum Seyfferto Stud. Pl. p. 18* (*) 693 *sq. Sic B* (*cum parvulis ras. post* terrã *et* aſtute *et* inueſtigief *ante corr. et in marg.* đ *vel tale quid er.*): Haliſca hoc age ad terrã aſpice et deſpice oculiſ inueſtigef aſtute augura *itemque reliqui, nisi quod* diſpice *J et* (di *ex* de) *E* inueſtigief *VE.* inueſtiganſ *F* *Vbi* Haliſca *trai. et* in uestigiis *corr.* ☙ (*) 695—697. *Sic B* (*personis usque ad v.* 704 *a* B^2, *non a rubricatore scriptis*):
LAP̃ Era PHÃ Heni LAP̃ eſt PHÃ quid eſt LA haec eſt PH Quiſ
LAP̃ Quoi haec excididit ciſtella PHÃ Certe eccum locuſ ſignat ubi [ea excidit apparet
itemque reliqui, nisi quod personas om. cum spat. VE Hera *VJFZ.* Hæra *E* Hem *JF* heniſt̃ quid eſt *V.* hem ///t̃ /// quidẽ *E* (*fuit* ſt̃. q̃). Hem La. tibi Ph. quid eſt *Z* Qui *V.* Cui *J* excidit *VEJFZ* ciſtella Certe *JFZ* heccum *E* excidit //// *E* (*er.* a) apar& *V* *Vbi v.* 695 Hem, quid eſt? *corr. Camerarius, v.* 697 eccam *Pylades et* loca ☙ (*)

HALISCA

Sed is hác ĭit: hac soccí uideo uestígium in pı
sequar hac.
n hoc iám loco cum altero cónstitit. hic meis
lis modo se óbi
Neque prórsum iit hac: hic stétit, hinc illuc éxii
cóncilium.
Ad duós attinet: liquidúmst. attat singúlum uideo
Sed is hác abiit. contémplabor. hinc húc iit:
quam ábiit.
Actám rem ago. quod periít, periit, meum c
cistélla.

---

701. *Nonius p. 171, 15 M.:* singulum pro singul
istellaria 'et ad singulum uideo uestigium'.

---

698. HAL. *om. VE* Sedif *B VE.* Sed hif *F* ii
x ut). ut *VEZ.* aut *JF* ueftigium, eft *e corr. E*
J. impuluere *V: in B* in *ras. ex* im', *ut vid.* perfequ
t vid. pfequar *F* (*) 699—701. *Sic B* (*primum* hi
id., corr. et d *vocis* modo *ex* ti, *ut vid., et* prorfum,i *B*²
u *ex* it] *et in voce* Concilium *in ras.* ci [li *ex* u, *ut vid.*]
*B*² *in ras.,* h *ex* l *scripturae pristinae, et* lũ *in voce* fingulũ
v l^v^s [*i. e.* lus], *ut vid. et iuxta v.* 699 đ *vel tale quid er.*
In hoc iam loco cum altero conftitit hic meif turba
Oculif modo fe obiecit
Neque prorfum,i it hac hic ftetit hinc illuc exiit hic
Concilium fuit adduof attinet hi qui ft attat fingulũ uid
emque reliqui, nisi quod alterutro *F* confiftit *VE* (
on *ras. ex* cum) *FZ* (*corr. Pylades*) hic meif turba h
culif *in fine v. anteced. 12 fere litt. spat. habet V, sin*
nuant JFZ, cum E verba oculif mõ feobi,cit (^e^ *E*²) *hic*
xiit hic *ponat* fefe *F* prorfum iniit *VFJZ.* prorf
u,c illuc *J* aduof *J.* adnof *EZ* (*corr. Valla*) *inter* at
tat *E*¹ *JF: corr. E*². et ad *Nonius*) liquif *V.* fiquif *E* (at li
*n marg. E*²). liqf *J.* fiqf *FZ* *Vbi v.* 700 fuit conciliun
rus Pros. p. 72, v. 701 liquidumst *corr.* [illegible] (*) 702.
bit *EZ* iit *ex* ut *B.* lit *VE.* ut *F* hic *B* (^n^ *B*²)
orr. Pylades (*) 703—706. *Sic B* (*verbis* Mulier mar
*id., a B*¹, LAP *a B*², *iuxta v.* 704 *ras. in marg.*):
Actam rem ago quod peperiit periit meum coriun
deo intro PH M

Redeo íntro.

PHANOSTRATA

Mulier, máne, amabo: sunt quí uolunt te conuéntam.

HALISCA

Quis mé reuocat?

LAMPADIO

Bona fémina et malus másculus uolúnt te. 705

HALISCA

* * * * * * * * * * * postremo ílle
Plus, quí uocat, scit quód uelit quam ego, quaé uocor. reuórtor.
Ecquém uidisti tóllere hic, amábo, in hac regióne
Cistéllam cum crepúndiis, quam ego híc amisi mísera?
Nam dúdum ut huc accúrrimus ad Alcésimarchum, né se 710
Vita ínteremeret, túm * * * * * more excidísse.

LAMPADIO

Cistéllam haec mulier * * * * ámus, era, parúmper.

Sunt qui uolunt te conuentam HA Quiſ me reuocat? LAP̃ Bona femina et maluſ maſculuſ uolunt te HA· Poſtremo ille *itemque reliqui, nisi quod* At tã rẽ *V.* Aptam rem *F* periit periit *Z.* perit perit *J.* periit perii *F.* peperit peperit *V.* pepit (ri *ex* p *E*[3]) pepit *E* PH *om. E* Mulier mane *om. VEJFZ* ha *pro* HA *E* (*ut plerumque*) PH. *pro* LAP̃. *VZ: om. E* (*corr. Saracenus*) HA. *om. Z cum spat. in medio v.* (*corr. Saracenus*) p̃ſtremo *V* illæ *E* *Vbi v.* 703 cum *add. Valla, v.* 704 amabo *add.* ℭ, *v.* 706 *lac. sign. Gulielmius cum Z, ut vid.* (*) 707. Ptuſ *E* que *E: om. F* uoco *VE, sed E ras. ex* uocõ reuertor, er *ex* ec *ut vid. E* (*) 708. Ec quem *BJ.* Ecquæ *V.* h̃ quem ę *E* (em *ex* on, *ut vid.*) tollere *Valla.* quaerere *BVJ*(ę)*Z.* querere *EF* amabo, o *ex* a *E.* ambo *J* (*) 709. miſerã *V* 710—712. *Sic B* (ad *ex* al *B*[1], *ante* ęc *perparva ras.*):

Nam dudum ut accurrimuſ ad alcheſimarchum ne ſe uitam
Interemerit tum more excidiſſe
Ciſtellam ęc mulier amuſera parumper

itemque reliqui, nisi quod ut acc *in 6—7 litt. ras. E* alcheſimachum *E.* alcheſimarcum *J* neſe *J* uita *JFZ* Inter emerit *V.* Interemit *E* (em *ex* im). Interimeret *FZ* excidiſſẽ *J.* excidiſſeſ *F'* hec *F.* ex *E.* e *Z* anuſ *F* hera *JF* *Vbi v.* 710 huc *add.* ℭ, *v.* 711 *ad hoc exemplum constituens* Vita interemeret, tum ⟨autumo mihi in cla⟩more excidisse, *v.* 712 LA. Cistellam haec mulier *corr. Saracenus,*

HALISCA

Dispérii misera: quíd ego erae dicám? quae me opere tán
Seruáre iussit, quí suos Selénium paréntes
Facílius posset nóscere, quae eraé suppositast párua, 7
Quam quaédam meretrix eí dedit.

LAMPADIO

Nostram haéc rem fabulátu
Hanc scíre oportet fília tua ubí sit, signa ut dícit.

HALISCA

Nunc eám uolt suae matri ét patri, quibus nátast, redde
últro.
Mi homo, óbsecro, alias rés geris: ego tíbi meas res mán
LAMPADIO

Istúc ago, atque istíc mihi cibus ést, quod fabuláre:
Sed ínter rem agendam ístam erae huic respóndi, qu
rogábat.
Nunc ád te redeo: sí quid est opus, díc et imperá tu.
Quid quaéritabas?

HALISCA

Ó mi homo et mea múlier, uos salút

⟨perdidit: mane⟩amus *suppl. Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' V p. 237 adn.* (*) 713. HAŁ *praem. B²: om. reliqui (add. Saracen* qid *V* meae erae dicam *ex* ea eradicam *B²*. eam eradicam *V* meae herae dicam *JF*. herae meae dicam *Z: ubi* meae *del. Guye* que *VEF* (*) 714. quiſ uoſ *B¹VEZ: corr. B²* (*Pius*) 715. noſceret *B¹E¹: corr. B²E²* que *EF* erae (herae *EJFZ*) m (me *ex* mæ *B*. meae dicã *J*) *libri: ubi* meae *del. Bothius cum Guelf.* ſuppoſita, pp *ex* bp *J* eſt *libri* (*) 716. quedam *BEJF* meritri hec *JF* fabulat *E¹: corr. E²* 717. oportet, r *ex* t, *ut vid., B* filiatua *BE* 718. HA. *Saracenus: hic om. libri* ea *F* ſue *EF libri* 719. HA. *BVJ*. PHA *E*. PHA. *FZ: del. Saracenus* reſ m *EZ* 720. Iſtic *Z* ego *B¹: corr. m. rec.* (*non Cam.*) iſtuc michi *EJ* (*) 721. S& *E* interrem *B¹: separ. B²* herae *E* here *c. 2 litt. sp. J* q *E* (*) 722. adte *B* ſiquid *BJF*. ſi *V* ēgopuſ *E*. opuſ eſt *JF* dic//// *B* (it *er., ut vid.*) et pera tu *B*. impetra et tu *BVEJ*. impera et tu *FZ* (*) 723. Qid querit abaſ *B¹* (*copul. B²*). querit abaſ *VE* (aſ *e corr.*) O *L genus Stud. Pl. p. 284: om. libri* (*)

PHANOSTRATA

Et nós te. sed quid quaéritas?

HALISCA

Vestígium hic requíro,
Qua aufúgit quaedam * * * * aestio *

LAMPADIO

* quid id? quídnamst? 725

HALISCA

Aliénum * * * * * et maerórem familiárem.

LAMPADIO

Mala mérs, era, haec et cállidast.

PHANOSTRATA

Ecástor ita uidétur.

LAMPADIO

Imitátur nequam béstiam et damníficam.

---

728 *sq. Isidorus Orig. XII 5, 9:* eruca frondium uermis in oleribus uel in pampinis inuoluta ab erodendo dicta, de qua meminit Plautus 'imitatus nequam bestiam et maleficam inuolutam in pampino'. *Osbernus p. 615 M.:* hic inuoluolus, li ·i· quaedam

---

724—726. *Sic B* (Qua *ex* Quo, *post* hic *fort.* quæro *er. et* ·) *iuxta v.* 726):
PH. Et nof te ſ? quid quaeritaſ? HA. Veſtigium hic ////////// requiro
Qua aufugit quaedã aeſtio quid id quid [nam eſt
Alienum et merorem familiarem
itemque reliqui, nisi quod HA *V* E E^1 (t *add. rubr.*) ſed *VJFZ.* ſ& *E* qid *V bis* queritaſ *VEJF* hic ¢ requiro *E.* hic requiro *reliqui* quaedam *EF* aeſtic *VEJ.* neſcio *FZ* qid id *V* eſt PH *FZ* (*corr. Camerarius*) Alienum et memorem (*sine spat.*) *VEJFZ* *Quae ad hoc exemplum supplet* ☙:
Qua aufúgit quaedam ⟨péssumi qu⟩aestí c⟨ausa. LA. hem,⟩ quid id? quídnamst?
HA. Aliénum ⟨promptabít malum⟩ et maerórem familiárem. (*)
727. LA. *om. VE itemque usque ad v.* 734 *pers. om.* (*non spat.*) *praeter* HA *v.* 731 *et* PHA. *ante* Age *v.* 734, *in B inde ab hoc loco usque ad v.* 734 *pers. add.* B^2 *praeter* HAL. *v.* 732 *et* PH. *ante* Age *v.* 734 merſera B^1 *VE:* nſ *ex* rſ *et* o *supra* era B^2. merſ hera *J F* (merx). menſ hera *Z* (*corr. Saracenus*) eſt *libri* ecaſto rita (a *ex* e) *E* uidetur, d *ex* ti, *ut vid.*, *B* (*) 728. LA. *om. JFZ* (*corr. Pylades*) dampnificam *VEJ*

PHANOSTRATA

Quamnam, amábo?

LAMPADIO

Inuóluolum, quae in pámpini folio íntorta inplicát se:
Itidem haéc exorditúr sibi intórtam oratiónem.
Quid quaéritas?

HALISCA

Cistéllula hinc mi, aduléscens, euoláuit.

LAMPADIO

In cáueam latam opórtuit.

HALISCA

Non édepol praeda mágna.

LAMPADIO

Mirúm quin grex uenálium in cistélla infuerit úna.

PHANOSTRATA

Sine dícat.

LAMPADIO

Si dicát quidem.

PHANOSTRATA

Age lóquere tu, quid ibi íne

---

bestia, quae ut homines facilius decipiat inuoluit se in aliqua Plautus 'imitatus nequam bestiam inuoluolum quae in pyro inplicat se'.

LA. *JFZ* (*corr. Pylades*) quamnam *Camerarius*. quin : *BVJ*. qd nam *EFZ* *Cf. testim.* 729. LA. *om. JFZ* (*corr. P des*) In //// uoluolum *B* (*er.* q *vel* q²). In uol uolũ *V*. Inuolulum que *EF* inpanpini /// (ni, *ut vid. er.*) *B*. impanpini *V*. inparpin (n̄ *E*²). inpampini *J* filio *B*¹ *VJ*: *corr. B*² implicat *VE* 730. exordetur *BVE* 731. Qid *V* queritaſ *BVEF* cistel *Bentleius*. Ciſtella *V*. Ciſtellã *reliqui* hinc *J*. hic *reliqui* i *libri* (michi *E*) adoleſcenſ *BJFZ* (*) 732. LA. *pro* HA. (j *antea om.*) *JF* preda *JF* (*) 733. HA. *praem. JF* inciſ *BVEJ* una *ex* ima *vel* uina *E*², *ut vid.* 734. ſidicat *B* Age el *F* qid *V* inerit ⊠ *coll. Rud. 1134 sqq.* infuerit *libri* (*)

HALISCA

Crepúndia una.

LAMPADIO

Est quídam homo, qui illam aít se scire ubí sit. 735

HALISCA

At pól ille a quadam múliere, si eam mónstret, gratiam íneat.

LAMPADIO

At síbi ille quidam uólt dari mercédem.

HALISCA

At pol illa quaédam,
Quae illám cistellam pérdidit, quoidám negat esse quód det.

LAMPADIO

At enim ílle quidam o * * * * quam árgentum expetéssit.

HALISCA

At pól illi quoidam múlieri nulla ópera gratuítast. 740

PHANOSTRATA

Condómo loquelam, túa tibi nunc pródens: confitémur
Cistéllam habere.

---

735. qui, ui *in ras. 3 litt.* E^2 (*fuit* qidã, *ut vid.*) illa *V* a///it *J* (*cr.* g) ſorore *V.* ſcire *ex* ſoiore (*ut vid.*) E^2 (*) 736. a/// *B* (*fort.* t *er.*). ad *VEJFZ* quadam muliere *E.* quandam mulierẽ *JFZ* monſtret, *prius* t *in ras. J* inerit *F* 737. At////////// ſibi ille *B* (*er.* pol ille) dari, i *ex* e *E* mecedem B^1 (r *s.v.* B^2) ///HA *B* quedam *EF* 738 *sq. Sic B* (*ubi ad* quoi dat *in marg. cum signo* ſ quoidã *add.* B^2 *et* u *vel* o //// [*dubia litt.*], *ex* mv[8] *i. e.* mus *corr., ut vid.*):
Que illam cistellam perdidit quoi dat negat eſſe quod det
At enim ille quoi damu //// quã argentum expetit
itemque reliqui, nisi quod Quę *VJZ* cui dat *J* cẽ *Z* LA. At *JFZ* quo id amo *VE.* quidẽ *J.* quidam *FZ* *spat. om. Z* qnã *om. JFZ* *Vbi* expetessit *cum nonn. codd. Parei corr. Seyffertus* 'Berl. *philol. Wschr.' VIII p.237 adn., supplens velut* quidam o⟨peram bonam magis⟩ quam argentum (*) 740. HA. *JFZ: om. BVE* illi *BVE.* illa *JFZ* quoidam mulieri nulla *Muellerus Pros. p. 354 adn.* quidam mulier inulla *BVE* (in ulla). quędam mulier in ulla *J.* quaedam mulier in nulla *FZ* eſt *libri* (*) 741. PH. *Lambinus.* LA. *JFZ: om. BVE* Condomo ⁊. Commodo *BVEF.* Commoda *J.* Quo modo *Z* loquelam *B ante corr. VEJFZ.* loquellam *B ex corr.* tuatibi *BV.* tuam tibi *JFZ* ꝑdenſ *BE.* perdenſ *F in marg.* ·) *habet B* (*)

HALISCA

At uós Salus seruássit. ubi ea núnc est?

PHANOSTRATA

Saluam éccam. sed ego rém meam magnám confabulári
Tecúm uolo: sociam té mihi adópto ad meam salútem.

HALISCA

Quid istúc negotist? aút quis es?

PHANOSTRATA

Ego sum ílli pusae máter, 745
Quae haec géstitauit.

HALISCA

Hícine tu ergo hábitas?

PHANOSTRATA

Harioláre.
Sed quaéso ambages, múlier, mitte atque hóc age:
Elóquere, unde haec sunt tíbi, cito, crepúndia.

HALISCA

Mea haéc erilis géstitauit fília.

LAMPADIO

Mentíris: nam mea géstitauit, nón tua. 750

---

745 *sq. Osbernus p. 251:* gestito, as, aliud frequentatiuum: unde Plautus in Cistellaria 'ego sum illius mater, haec me gestitauit'.

---

742. PH. *praem. J* ſeruaſit *V.* ſerua ſit *B*¹*E: corr. B*² eã *J* 743. PH. *BFZ.* HA. *VE.* LA. *J* mea *E* 744. ſotiam *B* (t *ex* c) *VE* michi *E* ad opto admeam *B* (*) 745. negotii *BVZ.* negoti i *E.* negocii *JF* eſt *libri* quiſ *ex* quid *J* eſ *FZ.* eſt *BVJ.* ~~negotii~~ ẽ *E* ſum *ex* ſun *B*² illi pusae mater *B.* illiuſemater *B*¹, *ut vid.* illiuſ mater *B*²*VEJFZ* (*) 746. geſtauit *J* HA. *B*²*FZ.* LA. *J: om. B*¹*VE* hicine tu *B,* ine *B*² *in ras.* (*ex* me, *ut vid.*). hic intu *VJ.* hic in tu *E.* hic intuſ *FZ* habitiaſ *B* PHA. hariolare (o *s. v.*) *B*² *ex parte in ras.* hariolare *E*³*J.* haliolare *VE*¹ 747. S' *E* queſo *B*²*V.* queſo *B*¹*E* *De discriptione versuum vide praef.* 748. (*) 749 *sq.* HA. *B*²*JF. om. B*¹*VE*¹. LA. *E*²*Z* ʰeriliſ *E.* heriliſ *JFZ* geſtauit *J* *Verba* filia....geſtitauit (ſti *ex* ſta) *B*² *scripsit in ras.: om. reliqui* *Verba* non tua....taceo PHA. *add. B*²

PHANOSTRATA

Ne oblóquere.

LAMPADIO

Taceo.

PHANOSTRATA

Múlier, perge dícere:
Vbi eást, quae gestitáuit?

HALISCA

Hic in próxumo.

PHANOSTRATA

Istíc quidem edepol meí uiri habitabát gener.

LAMPADIO

* * * * * * * * * * * *

PHANOSTRATA

Ne oblóquere rusus. pérge porro dícere:
Quot ánnos nata dícitur?

HALISCA

Septémdecim. 755

PHANOSTRATA

Meást east u * * * us annorum áttulit.

HALISCA

Quid qua * * * * * iam quaeró meam.

---

751. PH. E^2JFZ. *spat.* B^2: *om.* E^1V: *atque* EV *pers.* (*non spat.*) *usque ad v.* 758 *om., nisi quod* HA. *v.* 752 *add.* E^2 ne *ex* no E PHA. B^2F: *om.* B^1JZ perge loquere F 752. eſt *libri* que EF geſtatauit E *ante corr.* geſtauit J HA. *add.* B^2 huic J inproximo BVE 753. PHA. *add.* B^2 quid Z edepol *s. v.* B^1 *praecedente ras. circ. 4 litt.* (*fort.* & pol *er.*) habitabat ☙. habitat *libri* *Lampadionis obloquium desiderari sensit Camerarius* (*)
754. LA. JFZ: *om.* B *cum 3 litt. ras.* (*fort.* LAP.): *corr. Palmerius duce Camerario* obloquerer uſuſ VE. obloquere rurſum B, *sed* rurſum B^2, ru *in ras. circ. 6 litt.* (ruſſu[s] *er., ut vid.*). obloquere rurſuſ JFZ (*) 755—758. *Sic* B (Quot *ex* Quod B^2 *eademque et* [dec]ē & *ex* et *vel* em *corr. et pers. add.: alt.* n *vocis* annorum *ex* ii, *ut vid.*, B^1):
(Perge porro dicere.) Quot annoſ nata dicitur HAL. Septem decē &
PHA. Mea eſt eaſtu uſ annorum attulit
Quid qua iam quero meam

LAMPADIO

At po * * * * * sunt quaero tértiam.

PHANOSTRATA

Quod quaéritabam, fíliam inuení meam.

HALISCA

Aequómst * * * pér fidem quod créditumst, 760
Ne béne merenti sít malo benígnitas.
Nostra haéc alumnast túa profecto fília:
* * * * * * * * * * * * *
Et rédditurast tuám tibi et ea grátia
Domó profectast. céterum ex ipsa, óbsecro,
Exquaéritote: ego sérua sum.

PHANOSTRATA

Aequom póstulas. 765

HALISCA

Illíus ego istanc ésse malo grátiam.
Sed istánc cistellam te ópsecro ut reddás mihi.

At po ſunt quaero tertiam

itemque reliqui, nisi quod Quod *VE.* qt̃ *J* ſeptem decet *VE* (*sed* ẽt *E ante ras.*). ſeptem decẽ *JFZ* eaſtu *V.* eaſ tu *EJFZ* amorum *F* Quid qua tertia *F* quero *VEF bis* *maius spatium etiam ante* At *et post* tertiam *V* pol *JF* *Vbi* septemdecim *corr. Bothius, proxima ad hoc exemplum supplet* ℬ*:*

PHA. Meást. LA. East. ⟨PH. Tot quaést⟩us annorum áttulit.
HA. Quid? qua⟨ésti partem ego dímid⟩iam quaeró meam.
LA. At pó⟨l ego, quoniam trés⟩ sunt, quaero tértiam. (*)

759. Quid *JF* querit abam B^1*VE: copul.* B^2. querit ambam *JF* 760. equõ *E.* Aequũ *JF* eſt per fidem *libri* (pfidẽ *BVEJ*): *ubi* tacere *cum* E^3 *suppl. Camerarius in ann.* creditum eſt *libri* (*) 761. benemerenti *EF* 762. nr̃ã *BVJ et,* n *e corr., E* alumna est *Valla.* calũnia eſt/// (*er.* a) *B.* calõ nia ẽ *V.* calũpnia eſt (u *ex* o) *E.* calumpnia eſt *J.* calumnia eſt *FZ* filiã *JFZ* (*) 763. *Lacunam ante hunc v. agnovit Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 239* reditura *B ante corr.* (d *s. v.* B^1) *EF* eſt *libri, praecedente 4 litt. spat. B* (*ubi* hera *scr. m. Cam.*) tuam tibi *BVE.* tibi tuam *Z.* tibi *JF* (*) 764. profecta, a *ex* o *B,* f *ex* t *E* eſt *libri* ex ipſa obſecro Ex ipſa *JF* 765. Exquerito te B^1 *V*(ę)*E: copul.* B^2. exquiſitote *JF.* Exquiritote *Z* AEquom *B.* equõ *VE.* Equũ *JF* 766. HA. *praem.* B^2*: om. reliqui* istanc esse *Camerarius* (*etiam in B*). iſtam neceſſe *B.* iſtã nec eſſe *J* iſtã neceſſo *VEF.* iſtam inceſſo *Z* malo *B.* male *reliqui* (*) 767. HA. *praem. JFZ* Set *E.* S› *J* obſecro *VEJFZ* michi *E*

PHANOSTRATA

Quid fít, Lampadio?

LAMPADIO

Quód tuomst, teneás tuom.

PHANOSTRATA

At me húius miseret.

LAMPADIO

Síc faciundum cénseo:
Da istí cistellam et íntro abi cum istác semul. 770

PHANOSTRATA

Tibi aúscultabo. téne tu cistellám tibi.
Abeámus intro. séd quid est nomén tuae
Dominaé?

HALISCA

Melaenis.

PHANOSTRATA

Í prae: iam ego té sequar.

---

768. ſit *BZ*. ſit *VEJF* tuum (*bis*) *et* eſt *libri* (*) 769. LAP. *B*² *Z: spat. B*¹ *VE: om. JF* fatiundum *V* faciundum ſic *F* 770. PHA. *praem. B*²*Z* Daciſtellam *E* iſti, ti *ex* ta *J: om. EZ* et *B*² *in ras.* (*fort.* tibi *er.*). te *VE.* tu *J.* LA. tu *Z: om. F* abi *B* (*fort.* ã *er.*). abii *VE* iſta *F* ſemul *B*¹ *VE.* ſimul *B*²*JZ* (*) 771. PH. *Z.* LAM. *F: spat. B: om. VEJ* Tib *B*¹: *corr. B*² Tibiauſcultabo *cum 3 litt. spat. E* 772. ſ& *E* quid est *Studemundus Herm. XIX p. 458.* quid *BE.* qid *V.* quod *JFZ* tue *EF* (*) 773. domnę *B.* domine *VEF.* dne *J* Melenif *BEJF* PH. *B*²: *om. B*¹ *VE* Iprę iam *JFZ.* I i prae iam *B.* I ipraeiam *V.* I i preiam *E* (*)

DEMIPHO. LAMPADIO

DEMIPHO

Quíd hoc negotist, quód omnes homines fábulantur pér uias
Míhi esse filiam ínuentam? etiam Lámpadionem me ín foro 775
Quaésiuisse aiúnt.

LAMPADIO

Ere, unde is?

DEMIPHO

Éx senatu.

LAMPADIO

Gaúdeo
Tíbi mea opera líberorum esse ámplius.

DEMIPHO

Enim nón placet:
Níl moror aliéna mi opera fíeri pluris líberos.
Séd quid istuc ést?

LAMPADIO

Propera ire intro húc ad adfiném tuom:
Fíliam tuam iám cognosces. íntus ibidem uxór tuast. 780
Ábi cito.

DEMIPHO

Praeuórti hoc certumst rébus aliis ómnibus.

Act. V DE MIPHO SENEX LAMPADISCVS SERVVS *B: ubi* DEPHIMO *VE*, DEMIPHO *et* LAMPADIO *JFZ habent* 774. DEM *praem. B²* uid *c. sp. in. VE* negotii (negoti i *E*) eſt *libri* omſ *VE* fabulantur, la *ex* lu *B² et lineola supra* t *er.* · peruiaſ *BEJ* (p). per uiam *Z* (*) 775. Michi *EJ* inuenta (*i. e.* inuentura) *J* etiam Lampadionem *B*. et lāpadionem *B²JFZ*. et padictonem *B¹*. & (*7E*) paditionem *VE* inforo *BVJ* (*) 776. Queſiuiſſe *EF*. Quęſuuſ ſe *V* ereundiiſ *VE*. here unde if *JFZ* unde, e *ex* i *B²* 777. librorum *J* Enim *Bothius*. Et enim *libri* (*) 778. Nihil *et* mihi *BVFZ*. Nichil *et* michi *EJ* plureſ *Z* 779. S& *E* qid *V* iſtud *J* intro hc̄ *V*. intro hunc *E*. intro *Z: om. JF* ad affinem *JFZ*. adfinem *BVE* tuum *libri* (*) 780. eſt *libri* 781. DE. *praem. B ante ras. VEFZ: om. J, post* cito *trai. Pius* Abicito *V*. Abi Intro *F* prae uorti *B*. preuorti *VEF* certūſt *BEZ*. certum eſt *VJF* homibuſ *J* (*)

CATERVA

Ne éxspectetis, spéctatores, dúm illi huc ad uos éxeant.
Némo exibit, ómnes intus cónficient negótium.
Vbi id erit factum, órnamenta pónent: postideá loci,
Quí deliquit, uápulabit, quí non deliquít, bibet. 785
Núnc quod ad uos, spéctatores, rélicuom relínquitur:
Móre maiorúm date plausum póstrema in comoédia.

CATERVA *libri* 782. e *c. sp. in. VE* expectetiſ *BEF* aduoſ *BEJ* 783. ex ibit *J* omſ *BVE* confitient *E.* conficient *ex* conficunt *J* ///negotium (g *er., ut vid.*) *B* 784. poſt id ea loci/// (lo *ex* lu, *ut vid., et* o *er., ut vid.*) *B.* poſt idealici *V.* poſtidea lici *J.* poſtidealici *E.* poſtid calici *FZ* (*) 785. Qui////deliquit (t *ex* d B^2 *et* al, *ut vid., er.*). Quid eliquit (t *ex* d) *J* uapulauit B^1 *V: corr.* B^2 deliquid *J* 786. aduoſ *J.* ad noſ *V* reliquum *libri* 787. ſpótrema, poſt *ex corr.* (*fuit* ext, *ut vid.*) *E* incomoedia *V.* incomędia *B.* incomedia *EJ* PLAVTI CISTELLARIA EXPLICIT *BVEJ*

APPENDIX CRITICA

Arg. 1. *Cf. Opitzius in Stud. Lips. VI p. 265. 266 adn.* — *Mox* haec gnatam generat nubilis *Pius.*

Arg. 3. Sicyona parit aeque puellam *Camerarius itemque, sed* Sicyonia, *Lambinus.* Sicyonia puellam aeque parit *Guyetus.* Sicyonia quam parit puellam *Bothius: cf. Muellerus Pros. p. 128 et Opitzius p. 263.* — hinc seruolus *Schmiederus.*

Arg. 4. Tollít et *Bothius, Guyetus: cf. Muellerus p. 443, Opitzius p. 262. 265.* Tolit *voluit auctor vel* Tulit (*ut* sustulo *dicebant veteres secundum grammaticos*). — exponit, ex insidiis *Opitzius p. 266: ubi* exponit ét ĕx (*non* et éx) *metiendum. Mox* Lemnius post rediens '*ex cod. ant.*' *Pylades* (*contra* Lemnius et gnatam *Bothius olim*).

Arg. 7. spondit *Pareus*[3]. *Cf. Opitzius p. 252 sq. 265.*

Arg. 10. Itáque *def. Bothius* ('*ut saepe Plautus*'!), *alii: cf. Muellerus p. 14 sq.* Itaque eam '*ex cod. ant.*' *Pylades.* Itaque hanc *Angelius* (Itaque lege hanc *Camerarius*). Illamque *Opitzius p. 263. Ceterum* lege *Gronovius,* lege et rite *Naudetus iungebat cum* possidet: *recte ille, si* aequa *reposueris, praesertim cum* lege et rite *non melius coniungantur quam disiungantur illamque iuncturam firmet v. 532, quo usus est auctor argumenti.*

1 *sq.* ego antidhac te *cum ms. Lang.* '*e Prisciano*' *Pareus et Gruterus.* te antehac *Bothius.* — esse *del. Pylades.* — *Mox ad* Gymnasium *cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 484 adn., Spengelius* '*Ref.*' *p. 264, Klotzius* '*Altr. Metr.*' *p. 303* (*cf. 299. 301*). — *Verba* id....haec *pro parenthesi habebat Bothius.*

4. Qui mihi magis potueritis ire honorem habitum *Pylades.* Qui magis potueris mihi honorem ire habitum *Camerarius.* Magís qui potúeris honórem mi ire hábitum *Fleckeisenus.* Qui mágis potuerátis [*sic Langiani*] mihi hábitum ire honórem *Bothius.* Qui honórem magís potuerís ire mi hábitum *inter alia Spengelius* '*Ref.*' *p. 263* (*cf. Klotzius p. 219. 300. 301*). ⟨Et máter mea haéc,⟩ qui magís potuerítis Mihi honórem ire habitum *Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 67 adn. Malim* Magis quí potueritis mihi honórem ire habitum? Néscio *e. q. s.* (*ubi* nisi .... arbitror *delebat Schmiederus*). — *Cf. Langenus Stud. Pl. p. 31.* — *Ad v.* 6 (*ubi* rebus *del. Pylades*) *cf. Ritschelius Prol. Trin. p. CXXXII.*

7. Eo ⟨et⟩ ego *Bothius.* Eo ego ⟨pol⟩ *Muellerus Pros. p. 31* (*sed* uos ⟨merito⟩ amo et eo a me *vel* amo uos ⟨merito⟩ et a me *p. 713*). — et ⟨id⟩eo *Guyetus.* et eo ⟨uos⟩ *Vssingius.* — a med inistis magnam *Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 43 sq.* (*postea de* magnam inistis a me *vel* ⟨iam⟩ a me m. i. *cogitans*). — ⟨uos⟩ magnam (*vel* ⟨per⟩magnam) inistis *Spengelius* '*Ref.*' *p. 364. Vide praef.*

8 *sq.* isto *ex Varrone firmari iam Seyffertus monuerat* '*Berl. philol. Wschr.*' *IV p. 1637 adn.* — praemio *pro* pretio *Guyetus.* — est facile *trai. Camerarius.* ⟨per⟩facilest *Brixius Annal. philol. CXXXI p. 207: atque* ptanti *apud Varronem ad* pfacile *dubitanter revocat Seyffertus, ut* per⟨quam⟩ facilest *dudum coniecerat Fleckeisenus. Spengelii mensuram T. M. P. p. 142* (*cf.* '*Ref.*' *p. 318. 364*) *refutabant Studemundus Annal. philol. XCIII p. 57 et Muellerus p. 240.* — tibi ⟨nos⟩ utilesque *Pylades* (utilesque *cum Saraceno*): *ubi* tibi ⟨illam⟩ *Benoistus,* tibi ⟨te⟩ *Brixius: contra* tibi *ad* utibilisque *ex* utilisque *efficiendum revocabat Fleckeisenus* (utilisque), Pol ísto quidém nos pretió perquam fácilest Frequéntare utíbilisque habére *scribens. Ad locum ex Varrone restitutum cf. v. 84* (*A : P*) *et vide praef.* — haberi *cum B Camerarius.*

10. lepide nitideque in prandio *Pylades.* in prandio nos lepide[illegible] que atque nitide *Guyetus.* in prandio nos ⟨tu⟩ lepide atque nitid[illegible] *Kampmannus de* IN *praep. p. 13.* — *De* lepide ac nitide accepsti *cog*[illegible] *tabat Fleckeisenus. Cf. Spengelius T. M. P. p. 125. 200 et* '*Ref*[illegible] *p. 279, Seyffertus de bacch. p. 46 et Burs. Annal. LXIII p. 6*[illegible] *Skutschius* '*Forsch.*' *I p. 43, al.*

12 *sq.* SI. edepol factum id est. LE. Lubenti animo. fietque [illegible]t quae uos arbitrer uelle ea expetam *Pylades.* — *De* Lubentíque edep[illegible]l *cogitabant Spengelius T. M. P. p. 102 et Christius Mus. Rhen. XXI*[illegible] *I p. 577: cf. Muellerus p. 242, Klotzius p. 301, al.* Lubenti pol *Kam*[illegible] *mannus de* AB *praep. p. 18 probante Hermanno Annal. philol. XXX*[illegible] *p. 194: cf. Spengelius* '*Ref.*' *p. 264 sq.* — edepol *del. Weisius: que*[illegible] *secutus* Lubentique factum est animo *trai. Ladewigius Mus. Rhen.* [illegible] *III p. 533.* — factumst et fiet (*del.* a me) *Guyetus.* factumst fietq[illegible]e a me *Brixius l. s. s.* — arbitrabor uelle ea ut expetam *Camerar*[illegible]*s* (*cf. Klotzius p. 418!*). arbitror uelle ea ut ⟨mi⟩ expetessam *Spengel*[illegible]*s* '*Ref.*' *p. 364: ubi de* ea ⟨ego⟩ ut *cogitabat Fleckeisenus.* — expete[illegible]n *Pius.* expediam *Pareus.* expetim *c. Lang. Goellerus ad Truc. p. 6*[illegible]*: vide praef.*

14 *sqq.* GY. *praem. Camerarius: ubi* LE. *restituit Pistoris.* — ue[illegible]o *et* tranquillo *del. Pylades,* mari *Guyetus,* uectust *corrigens: atque* [illegible]ni secundo uectust tranquillo mare *Spengelius* '*Ref.*' *p. 364* (*del.* uento[illegible] *et mox* ecastor *et corr.* suaui modo *septen. constituens*), qui secundo ue[illegible]o tranquillo mare Vectust *Fleckeisenus* (*del.* ecastor *et* suauibus mo[illegible]is *septen. constituens*). — secundo uentu *Meursius.* — gaudeo ad [illegible]te ecastor *trai. Pylades,* gaudeo ecastor ad te *Guyetus et Ritschelius* [illegible]d *Mil. 1309: cf. Muellerus p. 387 et Seyffertus Burs. Annal. XLV*[illegible]*II p. 63 sq.* (*adde Ribbeckium in fragm. trag.*[1] *p. 354 et* '*philol. Ans.*' [illegible]*I p. 369*). — ecastor *primus del. Weisius* (*v. s.*): *quam vocem sane ex* [illegible]*a persona viro tribuere videtur mulier. Cf. Ladewigius l. s. s. p. 533* [illegible]*sq. Sed nescio an praestet* Ecastor ad te⟨d⟩ ita hodie hic (*cf. v. 14* [illegible]*et 18 sq.*): *idemque Seyffertus suadet,* Ventum .... mare, Ventum .... [illegible]ic *comprehendens.* — *V.* 17 displicina *cum Valla Saracenus, Meursius,* [illegible]*al.* discipula *cum* '*vetustis exempl.*' *Pii Pylades* (*del.* ibi) *et Guyetus* (*a*[illegible]*d.* sane *post* placeret), *alii.* discipulae *Lambinus in adn.* (*cuius duo li*[illegible]*ri*

scipuli). discipulina *Spengelius*. — pudeat (*in parenthesi*) *pro* apud *Scaliger*.

19. raro uinum (*cum F*) '*nonnulli*' *apud Lambinum*. raro nirum *Meursius*. raro enim *Vssingius*. raro nimis (*et* dabat biber et rum) *Fleckeisenus olim*. — ⟨atque⟩ id merum *Pylades, Acidalius*. merum *Guyetus*. atque id *Weisius*. — infucabat (*cum F*) *quidam ud Turnebum*. infutabat *Palmerius et Acidalius*. infuscabant (*et* bant) *Guyetus*. — *Mox* LE. amabo *Camerarius*. — *Ad* istud *cf. hmidtius de pron. p. 83, 88 sq.* — *Ad v.* 21 *cf. Hermannus de metr. 199*. — decet? ius fasque est? LE. nemo *Angelius* (que *del. cum ilade*).

22. colitis me et *trai. Guyetus. Cf. Langenus Stud. Pl. p 31. 0.* — et magnificatis *Camerarius cum aliis*. — pol *del. Pylades. Cf. ngenus Anal. Pl. III p. 6.*

23 *sq.* beneuolentem *Camerarius: quem secutus* bene *pro* beneque *mbinus in adn.* — inter se⟨se⟩ beneque *Bothius, Reisius*. — utier micitia *trai. Pylades. Cf. Spengelius T. M. P. p. 148* (*et 122. 140*). — ier, ubi istas uideas....inter se. Si *e. q. s. distinguit Vssingius pronte Seyfferto. Videtur potius post* Vbi istas uideas *e. q. s. leve analuthon esse: vide ad v. 26 sqq.*

26 *sqq.* Vt ⟨sancte⟩ colunt amicitiam *Pylades*. Vt colunt amiiam *cum Bothio Hermannus. Cf. Muellerus Pros. p. 94* (cólunt *et m Bothio* inter se⟨se⟩ *et* uiuímus uix *et* opum nós uolunt ésse *adittens in troch. octon. et* Si . . . . imitemur! *distinguens*). — Si idem ud nos facimus, si idem istuc imitamur *Pylades itemque, sed* istuc s, *Bothius*. Si istud idem nos faciamus, si idem imitemur *Guyetus*. ....faciamus *del. Vssingius: contra* si idem imitamur *Fleckeisenus m, apodosin lacuna absumptam esse sumens*. — Si idem ístud facimus, ídem imitamur, íta tamen uix uíuimus Cum inuídia summa: suárum um nos uólunt esse indigéntes *Spengelius* '*Ref.*' *p. 364*. Si idem uc nos faciámus, Si idem ímitemur, ita tám uix Viuímus cum india súmma *Bachius in Studem. Stud. II p. 260. Cf. Schmidtius de on. p. 83. 85 sq. et Rothheimerus de enunt. condit. p. 6*. — opum arum nos ⟨illae⟩ uolunt esse indigentes *Pylades* (*et mox* nihil tesse, *delens* uolunt nos *et* Suique). suarum uolunt nos opum esse ligentes *Hermannus: itemque Fleckeisenus, qui tamen versum ut tographiam 31 delebat* (*vel* Suarumque opum omnes nos esse ingentes). *Cf. Klotzius p. 54. 343*. — Vix uíuimus cum inuídia Summá, arum opúm nos Volúnt esse indigéntes *Seyffertus, idem cogitans de* istúc nos faciamús, si idem Imitémur, ita (*vel* tamen) uix uíuimus um inuídia summa', suárum opum Nos uólunt esse indigéntes. *Vide ef.* — *V.* 30 Nostra nos nihilum copia uolunt potesse *Bothius*. stra copia nilo plus nos potesse *B*. — *Ad v.* 31 (*ubi* Simulque nium '*in scripto inventum*') *cf. Scioppius Veris. I 19 et Gronovius*.

33. ⟨Ad⟩ eas (*vel* ⟨Sed⟩ eas) si adeas *vel* Si eas adeas *Muellerus 760*. Eas ⟨tu⟩ si adeas *Spengelius* '*Ref.*' *p. 364* (*cf. T. M. P. 148*). Eas⟨dem⟩ si adeas *Seyffertus*. ⟨Pol⟩ eas si adeas *B: vide ref.*

35. Aquam *del. Pylades, Meursius*. — sub⟨ter⟩fundunt *Klotzius 490 adn.* ⟨illae⟩ suffundunt *Fleckeisenus. Bacchio-iambicum cum*

Bothio efficiebant Seyffertus de bacch. p. 46 et Spengelius T. M. p. 125: at cf. 'Ref.' p. 279 et Buchholdus de parom. p. 106. — *M* nos solere praedicant *Pylades: ubi de* soriare (*i. suriare subare*) *P hariolabatur.*

37. dicunt *Reizius obloquente Hermanno de metr. p. 207* aiunt: *de quo delendo cogitat Spengelius 'Ref.' p. 201 sq., 364* (*an vel* eúnt ⟨nos⟩ depréssum), *cum lacunam potius diiambi ante* e *statuat Seyffertus Burs. Annal. XXXI p. 45 sq.* — *Mox* sumus Lib tinae *trai. Pylades: cf. Turnebus Advers. XXIX 31, al.*

39. illa te ⟨et⟩ ego *Camerarius.* illa te⟨d et⟩ ego *Guye* illa ted, ego *Bothius et Ritschelius Nov. exc. Pl. 1 p. 50. Cf. Muelle 'Zschr. f. Gymn.w.' XXI p. 558.*

40 *sq.* patribus commenticiis *Camerarius in ann.: ubi* comme *Gronovius,* contignis *Lambinus in adn.,* contiguis *Meursius,* confidu *Barthius.* paribus conuentis *Pistoris: aut sic aut* partibus conuen *Dousa.* partubus conmentitiis *Lomanus Spec. p. 39* (*in archetypo* tio uent conuentiif *vel* conticuf, *ut vid.*). — (ex patribus conmentis) neque h superbiai causa Ego repuli (*et* ut ne esuriam) *Bothius: ubi* neque h superbiai Causa repuli (*del.* ego) *Vssingius.* — superba causa *Guye* — nisi ut ne ⟨ego⟩ *Camerarius.* ni ut ne *Weisius.*

42. ocius *pro* potius *Is. Pontanus.* — Gy. eia. Le. *Pius.* etiam *Camerarius corrigente Gulielmio et Grutero. Ceterum* heiia *ponas: quod primitus in B fuisse mecum Ritschelius testatur silenti ceteris testibus.*

43. Haec quídem ecastor cotídie *Reizius dubitanter: cf. H mannus de metr. p. 174 sq., Crainius Stud. Pl. p. 17.* Haec équi ecastor quot dies *Goetzius Act. soc. philol. Lips. VI p. 241. Cf. Seyffe Burs. Annal. LXIII p. 9 et Wackernagelius in progr. Vniv. Basil 1893 p. 22.* — nubit, hodieque nupsit, Nubet mox *Guyetus* (*del.* ui uiro nubit, nupsit hodie, Nubet mox *Fleckeisenus* (*del.* que). *Cf. Victo XXI 3 et Vngerus Philol. LI p. 213.*

45. lugubri ⟨mihi⟩ fame *Camerarius.* lugubre (*i. miserabil* fame *Meursius.* lugubri fame *Guyetus.* — *Ad v.* 46 (*ubi* esse u *Guyetus.* uoles *Bothius*) *cf. Ritschelius Prol. Trin. p. CXLIX* (u esse, ita esse), *Muellerus p. 221 sq., 'philol. Anz.' II p. 240, Lep mannus de corrept. vocab. iamb. p. 41, al.*

47. med haud paenitet *Sigismundus de* HAVD *partic. p. 255. cf. Seyffertus Burs. Annal. XLVII p. 61 et Redslobius 'N. ph Rundsch.' a. 1888 p. 231.*

48. Hecale fies *'quidam' apud Vallam, qui de* Hecabe *po cogitat, sed* Hecate *defendit: atque* Hecata *Scaliger in Cirin, Nae Opusc. philol. II p. 25* (⟨edepol⟩ Hecata), *al.,* Hecale *vero Sarace Pius, Salmasius, Caelius Lect. ant. XXX 2, Palmerius, Ladewi l. s. s. p. 534 sq., al. probarunt.* aetate Hecata fies *Camerarius, improbans* Hecale *in ann.* Hecale stes *Lambinus in adn.* tu He fies *Guyetus.* Hecala fies (*et* non umquam *vel* non H. f. umqu *Bothius. Ceterum* et *ante* haec ate *traditum spectare videtur ad* ae *corrigendum* (*cf. etiam ad v. 52*).

50. meo saepe *del. Pylades.* — meo eris semper *Guyetus.*

semper eris *Vssingius.* meo eris saepe *Bothius. Cf. Mohrius de iamb. septen. p. 28.* — *Ad v.* 51 *cf. Studemundus Annal. philol. CXIII p. 60 adn., 61.*

52. hanc *pro* hercle *Seyffertus Stud. Pl. p. 15. Cf. Muellerus p. 355 adn., Lorenzius Philol. XXX p. 646. An* hercle *natum ex* hecale *ad v. 48 adscripto?* — sed ⟨quid⟩ tu inter istaec uerba *etiam Lambinus: unde* intér istaec *def. Ritschelius Prol. Trin. p. CXXX (cf. Muellerus p. 355 et 'Nachtr.' p. 48).* sed tu quid inter istaec *Guyetus.* sed quid tu haec inter uerba *Bothius.* sed tu aufer istaec uerba *Vssingius.* — istaec uerba *ad Lenam tantum, non ad Selenium dici posse urgens aut corruptelam aut lacunam statuit Seyffertus.*

56. Suspirium alte et pallid⟨ul⟩a es *Camerarius: ubi* Suspiritum *reduxerunt Dousa et Gruterus: cf. Goellerus ad Truc. p. 121.* — *Antea v. 55 de* uide sis *pro* sis uide *cogitat Fleckeisenus.* — *Ad v.* 57 *cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 162.*

59. (imperare,) Mea Sı. Excrucior, mea G., male *Gruterus (vide append. crit. ad Mostell.*[2] *346 sq.).* Sı. Mea ⟨cúlpa⟩ excrucior, mea G., male *Spengelius T. M. P. p. 36: ubi* Mea ⟨lúx⟩, excrucior *Palmerus Hermath. XII p. 84.* Sı. Male excrucior, mea G., male *cum aliis (cod. Guelf.) Valla, Pylades, al. (item Klotzius p. 53).* Sı. Male ego excrucior, mea G., male *Lomanus Spec. p. 39, Ritschelius Opusc. phil. II p. 484 (cf. III p. 267).* Male discrucior, mea G., male *Fleckeisenus: ubi (coll. 'discrucior' et coll. Cas. 326. Curc. 222. Truc. 614. al.)* Media excrucior *temptavi, etiam de* Medi excrucior *(coll. Titin. 111 R.) cogitans.* Mea G., male excrucior, male *Weisius.* Excrucior male, mea G., male *Hermannus.* Excrucior, mea G., male, male *Vssingius.* Misera excrucior, mea G., male *P. Hoffmannus apud Studemundum Herm. XIX p. 457 adn. probante Seyfferto Burs. Annal. LXIII p. 67 (qui etiam de* Animi excrucior *cogitat) itemque, sed* Misere, *Langenus Stud. Pl. p. 31.* Med excrucio, mea G., male *Leo Herm. XVIII p. 582, minus concinne ob sequentia. Totum v. del. Guyetus.*

61. me immemorem rapit *Colerus.* indu maerorem rapi *Bothius.* in moerorem me rapi *Lomanus p. 40 et* mea stultitia*: ubi* stultitia mea⟨met⟩ *Muellerus 'Nachtr.' p. 7.* — nisí stultitia mea me *Seyffertus, de* rapit *coll. Epid. 281 servando cogitans: quod corr.* nisi ⟨hoc⟩: 'st. m. m. in m. rapit' *servabat Fleckeisenus.*

62. Ibidem *duce Valla Acidalius, Guyetus, Rostius p. 151 obloquente Duebnero Annal. philol. IV p. 315.* Ind (= in) idem *Saracenus.* In diem *cod. Guelf. non improbante Bothio. Cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 71 adn., 79.* — *Ad* sepelibilem *cf. Vahlenus 'Ber. d. Berl. Akad.' a. 1881 p. 355.*

63. Qui *pro* Quid *Bothius.* — inlatebres, abscondas *Dousa.* — pectoris penitissumi *Dousa f.* pectori(s) penitissume *'ex Charisio' Gulielmius Qu. in Epid. c. 3 extr.* pectori penitissume *Osannus Anal. p. 123 et Vsenerus Annal. philol. XCI p. 251 et XCV p. 248 sq. Cf. Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 116, Klotzius p. 258, al.*

64 *sq. Delcto* aliis *Pylades (et altero* cordolium), arbitris *(cum Z) Reizius (et mox* tibi est) *Weisiusque per* At mihi *versum claudebant: ubi v.* 65 cor dolium *(bis) Meursius p. 92.* cor dolet *et* cor *Rostius p. 152.* cor *(bis) Bothius.* cordolium *et* cor *Lindemannus ad Mil.*

p. 159, Duebnerus l. s. s., Hildebrandus ad Apul. Met. IX p. 21, — Qui id *Bothius, Spengelius T. M. P. p. 18 refutante Seyfferto 'Be philol. Wschr.' VIII p. 237* (*qui* Quid? id *pro* Quid id? *recte distingu Ceterum* tibi cor? commemora obsecro, Quod *e. q. s. distinguit Fle eisenus. Cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 139.*

67. Si quod est *Acidalius obloquente Rostio Duebneroque.* Si c est *Guyetus* (*et* dolet hoc: si non est, tamen hoc. hic dolet). Si q dem est *Bothius e Guelf.* (*et* dolet. sin [*sic Guelf.*] autem est, tam hoc huic dolet, *del.* non). Si quid est *cum plerisque probat Seyfferti ubi nescio an* nil est *pro* non est *expectetur.* — autem *del. Vssingi* — hoc mihi dolet '*unus liber*' *Lambini.* hoc sic dolet *Naudetus.*

68. Le. Amat h. m. Gy. Eho...obsecro? Le. *Weisius in ac* — amare hoc opere *Acidalius.* — *Mox* Nae mecastor *Guyetus.*

70. Gustu ⟨qui⟩ dat dulce *Camerarius.* Gustu ⟨uix⟩ d. d. *A dalius.* Gustu ⟨quid⟩ d. d. *Palmerus Hermath. XII p. 84.* Du gustu dat (*vel* datat) *Gruterus.* Gustu dulce dat ⟨et⟩ *Reizius.* Gus dat dulce: ⟨ast⟩ *Bothius* (Gustatum d. d. *olim*). Gustatu d. d. *Vssing refutante Seyfferto 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 236 adn.* (*cf. Mu lerus Pros. p. 42 adn.*).

72. amor est *Bothius: cf. Muellerus p. 42.* — periculum *Siber* depeculatum (*vel* ergo ⟨et⟩) *Doederleinus de synon. IV p. 347. Vide Pers.*[2] *555* (*unde nolui hoc loco* ést amor. érgo in mé pecúlatúm fac *praesertim cum* amor *minus bene in thesi delitescat*) *et cf. Lindsay 'Journ. of Philol.' XXII p. 2.* — *Totum v. del. Guyetus.*

75. spissum est istud amanti *Guyetus, Reizius: cf. Schmidtius pron. p. 83. 85 sq., Studemundus Annal. philol. CXIII p. 75.* — *Mox* S mea ego culpa *Pylades.* — *Cf. Brixius ad Mil. 8 et ad v.* 80 *Langen 'Beitr.' p. 117* (*et Truc. 169*).

82. *Cf. Fuhrmannus Annal. philol. CV p. 828. Longe alia censio in A fuisse videtur, velut* Hoc nu⟨nc ego⟩ q⟨uoia arcessitae me estis gratia eloquar⟩ *vel* q⟨uoia arcessitae gratia estis eloqua *neque neglegendum* g *ante* causa *erasum in B, quod correcturae vestigi esse potest.*

84. morigera *Pius obloquente Pylade: cf. Vssingius et Langen Stud. Pl. p. 31 sq. et vide praef.* — *Mox* gnauiter *Pylades, Lambin Meursius p. 93.*

86. tun umquam *cum B*[2] *Camerarius: corr. Meursius, al.: Beckerus in Studem. Stud. I p. 125 adn. et Bentleius ad Ad. IV 5,* .

88. mihi *del. Bothius cum Guelf.,* meam *Guyetus et Loma p. 40, de* pudicitia *quadrisyllabo hariolati sunt Weisius, Vssing alii* (*extrito* ci *vel* ti) *et Spengelius T. M. P. p. 84* (*extrito* u: *cf. et Klotzius p. 89. Skutschius 'Forsch.' I p. 108 adn., Lindsayus 'Jou of Philol.' XXII p. 2*): *ubi* pudícitiam meam mi álius *rectius Me lerus p. 275 et Langenus Stud. Pl. p. 82.* — *Mox ad* spectatum (sp tatum *Meursius p. 93 e 'vet. cod.': cf. E*) *cf. Gulielmius Veris. III et v.* 91 *ad* conspicillo (conspicit: illo *Dissaldeus cum Lang.*) *Loew Prodr. p. 280 sq.*

95. Si. Quid est? Le. *Saracenus: quo servato* mea *del. Guye in edit.,* Silenium *Bothius* (*corr.* ut ille med, ut *cum Gronovio*), con *et* me *Goellerus Trin. p. 133,* ego *Benoistus,* et ille me *Reizius, Enge*

de pros. p. XVII, Muellerus p. 686 adn., Ballas de partic. copul. p. 4 sq., alii (unde male argutatur Klotzius p. 244). Cf. Skutschius l. s. s. p. 111. 120 adn. — contra *post* ille me *trai. censor 'philol. Anz.' II p. 294 sq. At est aposiopesis pudica, qua idem affectavit Plautus quod apud Menandrum laudibus effert Hermogenes. Nihil egit Ijsendijkius de Pl. Persa p. 96.* — O Selenium (*del.* mea) *etiam Fleckeisenus.*

96. Assimulate *Meursius p. 94.* Dissimulare *'quidam libri' Lambini obloquente Gronovio.* — extemplo ames *Pylades: cf. Studemundus Annal. philol. CXIII p. 64 et de distinctione Gronovius.* — *Mox* quod ames B (*pro* quem *vel* QUI). — *V.* 99 Vxorem ducturum me: ei nunc (*del.* esse) *Barthius de inf. p. 33.*

101. eum pater suus subegit *Acidalius.* pater eum suus subegit (*del.* nunc mea) *Guyetus.* pater eum subegit *Bothius.* eum pater eius subigit *Bentleius, Muellerus p. 686 adn. et* (suos?) *'Nachtr.' p. 66.*

103. Vxorem eum ducturum esse aliam *Bothius.* Eum ducturum esse aliam uxorem *Muellerus p. 378.* Eum ducturum uxorem esse aliam *Fleckeisenus.* — amor *Pylades.* amare *Camerarius* (*etiam in B*). amore (*et* iniuriust) *Dousa.* in amore *Lambinus in adn.* (*de* amarum est *pro* iniurium est *cogitans!*). a matre *Pflugius et Scioppius Susp. lect. III 13. Cf. Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 67.* — *Totum v. del. Guyetus.*

104. ⟨ego⟩ te amabo ⟨obsecro⟩ (*et* ⟨mecum⟩ triduum hoc) *Pylades.* tu amabo *Camerarius.* te amabo, amabo (*et* hoc triduum) *Gruterus.* amabo te (*et* hoc triduum) *Guyetus.* ⟨ego⟩ ted amabo *vel* amabo ted (*et* hanc hoc triduum *vel* istanc tu hoc triduum) *Bothius.* — hoc triduum solum ⟨solam⟩ *Rostius p. 153* (*cf. Duebnerus l. s. s. p. 315*). hoc ⟨unum⟩ triduum solum *Kampmannus de* IN *praep. p. 20, Muellerus p. 349 adn.* ⟨mea causa⟩ triduum hoc solum *Benoistus.* ⟨tantisper⟩ triduum hoc *Vssingius obloquente Seyfferto 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 234 adn. Vide praef.*

105. hic et *duce Lambino trai. Dousa, al.*

106. *Cf. Muellerus Pros. p. 107.* — dabit *pro* dabis *'quidam' apud Taubmannum.*

109. Eum inclamare et utut erga est *Pylades itemque, sed* me est, *Angelius.* Eum inclamare: utut erga me est *Camerarius, sed* med *in ann.: cf. Ritschelius Nov. exc. I p. 36* (*de* [Eum] *post Guyetum cogitans et* mederga *Lomani Spec. p. 40 impugnans*). Inclamare eum: utut erga mest *Bothius: cf. Muellerus p. 349, Koehlerus de septen. troch. p. 20, Brixius Annal. philol. CXXV p. 58* (*corrigens Langenum 'Beitr.' p. 208*). — *De* acriter...et ut meritus *coniungendis fuerunt qui cogitarent.* — incordies *defendebant Valla, Pylades: cf. Scioppius Susp. l. IV 17.*

110. Sed tranquille amabo *Pylades.* — *Totum v. del. Loewius: cf. Langenus Stud. Pl. p. 32.*

111. Accipe has clauis *Muellerus p. 686 adn.* — tibi opus est, erit promtu *Camerarius: ubi de* ti(bi) *cum Leone Herm. XVIII p. 564 cogitat Zanderus 'Vers. It. ant.' (ed. Lundae a. 1890) p. 61.* tibi opust, erit in promtu *Gulielmius e Lang.* tibi opust, erit promptu *Vssingius obloquente Seyfferto.* tibi opus est promtu *Weisius.* tibi opus est (*vel* sit) prompto *Studemundus apud Prehnium de pron. indef. p. 17* (*qui*

opus tibi erit *corr.*): *atque* prompto *usus valde commendat et paene efflagitat. Cf. Koehlerus de septen. troch. p. 37.*

116. tibi iuuat *Pylades defendentibus Meursio, Gulielmio, Salmasio. — Cf. Blasius de permut. temp. p. 31* [87].

117. LE. ecastor *Guyetus.* — mihi⟨st⟩ *Fleckeisenus. Cf. Brixius Emend. Pl. (ed. a. 1854) p. 10.—Ad v.* 118 *cf. Handius Tursell. II p. 444.*

120. Vitium idem mihi magnae parti quod mulierum est *Guyetus.* Idem mihi quod magnae parti est uitium mulierum *Bothius, Hermannus: ubi* Mihi idem *Muellerus 'Pros.' p. 114 (cf. Nachtr. p. 11): atque* Mihi idemst *etiam Fleckeisenus suadet. — Ad v.* 121 *cf. Heinsius Advers. p. 102.*

123. ego illam olim, quae flens hinc *Pylades.* illanc ego olim, quae hinc flens *Camerarius.* ille (?) ego puellam, quae hinc flens (*et* Olim proiectam *v.* 124) *Muellerus p. 250. Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 20, Kaempfius de pron. p. 22, Skutschius 'Forsch.' I p. 104 adn.*

124. Pueram *Guyetus, fortasse recte. Vide ad v. 123 et cf. Klotzium p. 84, al.* — angiportu (*del.* ex) *Bothius.*

125 *sqq. V.* 126—129, *quos parenthesin esse volebant Saracenus Lambinusque, post v.* 122 *traiecit Acidalius. Cf. Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 260, Dziatzko de prol. p. 25, Seyffertus Stud. Pl. p. 11, Langenus Stud. Pl. p. 281, Studemundus in Stud. II p. 420, denique Trautweinius de prol. Pl. indole (ed. Berol. a. 1890) p. 55, qui versus traiectos neglecta utriusque recensionis memoria et admissa anacoluthia ebriae mulieri vindicat! — V.* 126 Quin ego nunc quia (*pro* quasi) *Camerarius servantibus plerisque* (*sed* honesta *def. Benoistus*): *cf. Braunius Observ. gramm. p. 31. — V.* 127 Quia quum adeo *Pylades. — Ad v.* 128 *cf. Bentleius ad Ter. Eun. V 8, 26. — V.* 129 quo *pro* quod *Camerarius in ann. Lambinusque: cf. Bergkius 'Beitr.' p. 57.*

130. Sicyoni *Koenigius in progr. Patschk. a. 1883 p. 3 et Goerbigius 'nom. quibus loca signif. usus Pl.' (ed. Halae a. 1883) p. 29: itemque* Sicyonei *Fleckeisenus coll. v. 156. 190. — Ad v.* 131 (misere) *cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 8.*

132. *Hunc v. del. Guyetus.* — amore in eum haec perditast *Pylades.* amore haec perditast *Camerarius, Bentleius: cf. Fleckeisenus Exerc. Plaut. p. 33.* amore eum haec apperit (*i. e.* deperit *coll. 'adamare: deamare'*) *Meursius 'e vet. cod.' fere cum A.*

136. natum, eapse quem sibi *'quidam' apud Lambinum.* natum, eapse quo sibi *Acidalius.* natum, quod eapse sibi *Guyetus. De distinctione cf. Gronovius. — V.* 138 ei quod orauit me *Pylades.* eii quod me o. *Lambinus.*

139. Postquam puellam eam *Pylades, Camerarius.* Postquam puellam *Bothius.* Post eam puellam quam *Muellerus p. 483.* Postquam ea puellam illam *idem 'Nachtr.' p. 70. Cf. Langenus Stud. Pl. p. 32 et Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 234 sq.*

140. Eandem peperit qualem (*et* a med) *Guyetus.* Eam puellam peperit quam *Bothius e ms. Cf. Studemundus in Stud. II p. 420 sq. adn.*

142. quae a malo *Scheykius Praemess. epist. 12.* quae malo (*scil. modo*) *Gronovius. Cf. Bentleius ad Ter. Phorm. III 3, 11, Rostius p. 102, Duebnerus Annal. philol. IV p. 315.*

144. ⟨se⟩ eius rei *vel* eius rei *Luchsius in Studem. Stud. I p. 350: at cf. Brandtius de gen. p. 38.* — *Mox* Duae id *Guyetus.*

147. si quis *Camerarius: ubi* si quid *def. Langenus 'Beitr.' p. 162. Sed fortasse praestat* si quidem, *etsi nihil tribuendum scripturae huic in VE codicibus saepissime* quid *et* quidem (quid') *permutantibus. — Cf. Cramerus de perf. coni. p. 35.* — *Mox* uolo uos *Bothius ex Helmst.*

149 *sqq. Totam scaenam suppositam habent Guyetus, Visseringius Qu. Pl. I p. 24 sqq., Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 261, alii: cf. Langenus Stud. Pl. p. 281 sq., neglectus a Trautweinio de prol. Pl. p. 54 sqq. — V.* 149 *post* Vtrumque *male distinguit Niemeyerus Stud. Pl. p. 3.* — *V.* 150 Sati' uix *Guyetus: ubi* Satin *etiam Bentleius (cf. Schraderus de -ne partic. p. 33 [287]).* — *De* locum *aut* logis *cogitabat Vssingius, recte negans* loci *cum* Satin *coniungi posse: ubi Seyffertus, ne* uix ... loci *quidem (ut 'largiter' c. genet.) coniungi posse addens,* logi *cum* quod *iungit. At fortasse liberior est genetivi usus, ut Cas. 810 (A).* — *V.* 151 Ita ⟨id⟩ *Muellerus p. 649 adn.* (*et* suppositione, quod). *Cf. Klotzius p. 134. 264.* — *V.* 153 plenius *'alibi codicum' inveniri Pius scribit.*

154. mihi nomen est auxilio *Pylades.* Auxilio nomen est mihi *Bothius. Cf. Muellerus p. 705, Klotzius p. 128, al. De* Locutiost *fuit qui cogitaret. Cf. Kesebergius Qu. Pl. p. 57 et Schusterus 'quom. Pl. Att. exempl. transt.' p. 53.*

156. Fuere Sicyone *Angelius.* Sicyone fuere *Bothius.* — Iam diu fuere Sicyoni ⟨hic⟩ *Muellerus p. 170: cf. Brugmanus de iamb. sen. p. 47 et Klotzius p. 320. Omnino offendit* iam diu: *vix vero sufficiet* Fuere Sicyoni — est iam diu — Dionysia (*pro 'iam diu est quom fuere'*). *Vide praef.* (Fuĕrúnt S. *Guyetus*).

159. Vinolentus ⟨raptam⟩ *Pylades, Meursius.* Vinolentus ⟨in tenebris⟩ *Weisius.* Vinolentus ⟨uiolentus⟩ *duce Pal. alt. Gruterus.* ⟨Vi⟩olentus⟩ uinolentus (*et* noctud *pro* multa nocte) *Guyetus.* ⟨Vi⟩ uinolentus (*et* multa nocted) *Parcus*[3] *itemque* (*sed* multa de nocte *coll. Rud. 915, al.*) *Fleckeisenus.* Vino ⟨uio⟩lentus *Spengelius T. M. P. p. 23: cf. Studemundus Annal. philol. XCIII p. 51.* ⟨Tum⟩ uinolentus (*et* ⟨ui⟩ *vel* ⟨clam⟩ in uia) *inter alia Muellerus p. 529.* — *Male hoc versu cum aliis utebatur Luchsius in Stud. Stud. I p. 6: cf. Klotzius p. 178.*

161 *sq.* perfugium reperit *Lambinus in ann., Guyetus.* — lemnum *etiam 'nonnulli codd.' Pii.* — habitabat: tunc *Pylades.* habitabat tum. ⟨at⟩ *Camerarius.* tum habitabat *Guyetus. Cf. Gronovius, Spengelius T. M. P. p. 191, Muellerus p. 489. 764, Klotzius p. 134. 169. Gellii testimonium neglexerunt fere omnes.* — *Ad v.* 164 *cf. Lachmannus in Lucr. I 942 p. 64.* — reus (*fort.* Quoniam⟨que⟩ reus facti huius) *Guyetus.*

168 *sq.* seruos *et* aut quas in aedes *delens unum v. efficiebat Pylades assentiente inter alios Hermanno.* seruos ⟨qui eam proiecerat⟩ *Camerarius itemque, om.* eam, *P. Hoffmannus.* — ⟨Id⟩ ille cla⟨u-culu⟩m *Gruterus* (*et* seruos quo ‖ Aut) *itemque Parcus*[3] (*sed* seruolus ‖ Quo aut): *ubi* Ille ⟨illam⟩ *Bothius.* — obseruauit seruo⟨lu⟩s clam ⟨mulierem⟩ *Guyetus.* clam ⟨ex insidiis⟩ obseruauit seruo⟨lu⟩s *Lomanius p. 40: cf. Muellerus p. 426. 684, Opitzius l. s. s. p. 252, Skutschius l. s. s. p. 112. 119 sq. et vide praef.* — *Ad* deferat *cf. Wirtzfeldius*

de consec. temp. p. 28 sq. — *De v.* 169 *cf. Studemundus Stud. II p. 420 sq. adn.*

171. meretrici ⟨huic⟩ *Bothius.* — *Mox* illam sibi *Guyetus: cf. Spengelius T. M. P. p. 57.*

175. suom diem obiit *Muellerus p. 799. Cf. Birtius in Ind. Marp. a. 1888/9 p. XVII sq.* — facta (*del.* est) *Guyetus.* — *Mox ad* Post⟨quam⟩ *cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 547 et vide praef.* — *V.* 177 hic *del. Bothius cum Lang.*

179. *Totum v. del. Bothius.*

181. Peperisse ⟨se⟩ *Camerarius: cf. Muellerus p. 529 sq. et 'Nachtr.' p. 85, Studemundus Annal. philol. XCIII p. 62* (*qui* atque eampse se *corr.*). — eamque *pro* atque eam *Pylades* (*de* ēam *hariolatur Klotzius p. 169*). — se *del. etiam Bothius.* — seruo⟨lo⟩ *Pareus*[1]. seruo ⟨illi⟩ *Muellerus.* — *De v.* 182 *contra Crainium de cant. p. 10 et Spengelium T. M. P. p. 191 cf. Muellerus p. 236.*

183. eundem illum *duce Ritschelio Opusc. phil. II p. 418 trai. Niemoellerus de pron.* IPSE *et* IDEM *p. 43.*

184 *sq.* sustulerat *Pius.* — ei rei suam Nunc operam seruus usque dat *Pylades: quocum* assiduo *omittens Camerarius turbas dedit Dousae, Meursio p. 95, aliis* (*reduxerunt Taubmannus et Pareus*). ei rei nunc bonam Operam usque assiduo seruos dat *Langenus 'Beitr.' p. 105 adn.* — *An fuit* suos *pro* suam?

188 *sq.* relicuum quod restat *Bothius: cf. Bentleius ad Phaedri I 31, 13, Beckerus de com. R. fab. p. 107.* — *Totum v. una cum v.* 189 *del. Langenus Stud. Pl. p. 282.* — *V.* 190 Sicyone ei uiuit pater *pro parenthesi habuit Bothius.*

194. *Cf. Bentleius ad Ter. Hec. III 3, 46.* — *Post hunc v. lacunam statuit Studemundus Stud. II p. 421 adn. coll. arg. 7.*

197. res sic gesta est *Camerarius.* — *Contra Teuffelium disputantem vide Langenum Stud. Pl. p. 282.*

200. uostra *pro* uostris *Vossingius: itemque Studemundus Seyffertusque, recte ut vid.* — uirtute uestra *et* inuictis legionibus '*alibi legi*' *Pius dicit* (iustis legionibus *Pistoris*). — *Totum v. del. Langenus l. s. s.* — *Mox* ludeam (*i. e.* lauream) *Meursius* (*abusus Isidoro*) *e Lang.* — *V.* 202 *verba* poeni poenas sufferant '*nescio quid de Nonio afferentes*' *mutarunt quidam: cf. Camerarius in ann.*

203 *sqq. Ad inscriptionem cf. Spengelius de scaen. tit. p. 289 et Studemundus in Stud. II p. 421 adn. Ad ipsum canticum anapaesticum cf. Hermannus Elem. d. m. p. 396 sq., Muellerus p. 45. 120. 370. 417 sq., Vossius de vers. anap. p. 18, Klotzius p. 285. 442, al.*

204. ego *del. Pylades.* — domo *pro* domi *Abraham Stud. Pl. p. 198.* — foris *etiam Bentleius* (*cf. ad Heaut. III 3, 13*). — foris ne quaeram *Hermannus olim de metr. p. 126 in mensura trochaica itemque Bothius* (*qui v.* 203 comment⟨at⟩um), *al.*

205. superantideo *Hermannus.* supero atque anteeo *Benoistus*. longe (*vel* facile) antideo *Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 30: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 124, Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' XI p. 928, al.* — animi *del. Pylades.*

206 *sqq.* Iáctor....in amorís rota ‖ Miser éxanimor ‖ Feror díffero[x] d. d. ‖ Ita núllam .... ubi sum ‖ Ibi nón .... ést animus *Hermannus*

olim, differor *deleto*, diripior distrahor: ita nubilam animi Mentem habeo *traicions*): *ubi Fleckiseuus* lactór .... uorsor ‖ In ....éxanimor, *deleto* crucior: *quo servato* lactór.... miser⟨e⟩ (*ut Guyetus*) *Muellerus p. 45* (*at cf. p. 371 adn.*) *refutante Seyfferto Stud. Pl. p. 8* (*neque melius* miser⟨a⟩ *Klotzius p. 216: cf. p. 59. 285*), *cum* amoris *deleat Spengelius 'Ref.' p. 320. 365* (*cf. T. M. P. p. 135*), miser *autem post Pyladem* (*qui mox* ⟨miser⟩ ita) *Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 12* (*praeterea* nubila mente *exhibens!*) *dimetris discriptis.* — uexor *Gulielmius ex libro Nic. Fabri, idem reducens* nubilam. — *V.* 209 dis⟨que⟩ rapior *Bergkius Opusc. I p. 630 bacchiace.* — *V.* 211 ⟨meus⟩ animus *Bothius e Guelf.* — *Cf. Christius 'metr. Bem.' p. 80 et Mus. Rhen. XXIII p. 567.*

213 *sqq.* Ita mi ómnia ⟨nunc⟩ ingénia ⟨in⟩sunt [*sic Bothius e Guelf.*] Quod....cóntinuo ‖ Ita amór [*del.* me]....lúdificat ‖ Fugat.... ⟨ét⟩ raptat ‖ Retinét lactat largítur ‖ Quod.... delúdit ‖ Modo .... dissuásit ‖ Quod...osténtat ‖ Marítumis moribús ⟨malis⟩ ‖ Mecum· éxperitur: íta meum ‖ Frangít amantem animum néc nisi quia ‖ Misér non eo pessum úlla abest ‖ Mihi pérdito pernícies. ‖ Ita....détinuit ‖ Me.... cóntinuos ‖ Neque lícitumst intereá meam amicam uísere. ‖ Estne hóc miserum memorátu? *Hermannus. Vbi v.* 213 ingenia sunt (*del.* omnia) *Pylades.* omnia ingenia ⟨as⟩sunt *Gruterus.* ingenia omnia sunt *Muellerus p. 371 adn., 417 sq.* (omnia sunt ingenia *etiam Vossius et Leo*). — *V.* 214 haud *pro* non *et* [iam] *Bothius: cf. Muellerus p. 120.* — *V.* 215 lapsum animi *etiam Gulielmius obloquente Scioppio.* cassum a *'alii' apud Pareum. Cf. Muellerus p. 89, Klotzius p. 285.* — *V.* 216 *sq.* iactat largiter *Pius.* — [d]eludit *Pylades.* — Fugat agit⟨at⟩ adpetit raptat ‖ Retinet *e. q. s. Muellerus p. 370 adn.* Fug⟨it⟩at agit adpetit raptat ‖ Retinet *e. q. s. Vossius.* Fugat agit appetit raptat retinet ‖ ⟨Lassat⟩ *e. q. s. Spengelius 'Ref.' p. 368* (*cf. T. M. P. p. 130*). Fugat agitat petit raptat retinet (*et* Lactat largitur, dat non dat, *deletis* quod *et* deludit) *Leo.* — *V.* 219 dissuadet *etiam Meursius 'e vet. cod.' Acidaliusque.* ⟨id⟩ dissuadet *Reizius, Muellerus p. 370, alii.* — *V.* 220 Dissuasit quod id *Guyetus* (*antea* Exanimor....appetit *delens*). ⟨Modo⟩ quod dissuasit (*del.* id) *Reizius.* Quod dissuasit, id⟨em⟩ *Bothius. Cf. Spengelius 'Ref.' p. 320, Klotzius p. 74. 442.* — *V.* 221 *sq.* Maternis moribus *Guyetus* (*ubi* Maritumís *mire Christius 'metr. Bem.' p. 82 et 'Metr.'*[2] *p. 228. 246.* Maritmís *Sonnenburgius*). — experitur *etiam Pius recipientibus multis* (exp[e]ritur *Vossius*): *neque defendi posse videtur* expetitur *tam propter ipsam locutionem quam ob 'Amor' subiectum: sed aliud latet, fortasse ex nautico sermone, ut mox 'frangit' et 'eo pessum'.* — amentem *def. Taubmannus.* — Máritumis mecum éxperitur móribus ita me frángit amantem ‖ Néque *Bothius: ubi* Móribus marítumis mecum éxperitur (*et* Animum nec) *Hermannus olim de metris p. 215 duce Reizio* (*quem 'optime'* miser non eo pessum, mihi perdito ulla ‖ Pernicies abest *traicere opinabatur: ubi* non eo miser pessum, abest mihi ulla ‖ Pernicies *Guyetus*). — *De* mihi ⟨iam⟩ ulla abest *cogitabat Muellerus p. 86. 125 sq.* (*praeeunte* ⟨iam⟩ perdito *Pylade*), *sed dubitans sine causa de* non eo pessum: *cf. Klotzius p. 59. 285.* — *Ad* nisi quia *cf. Langenus 'Beitr.' p. 59.* — *V.* 225 *sqq.* tenuit *Guyetus.* — me hos⟨ce⟩ sex dies *Pylades.* med hos sex dies *Bothius.*

— rúri continuós neque licitumst ínterea meam amícam uisere *Reizius apud Hermannum de metris p. 139 sq., qui* meam uisere (*item Bothius*), *ubi* uisere meam amicam *Guyetus, de* uidere (*et baccheis*) *cogitabat Benoistus.* — Estne hoc m. m. *separavit Camerarius* (*cf. ann.*), *verbis* Neque lícitum intereast uísere amicam *adiunxit Muellerus p. 418. 700 atque adeo servans* meam amicam uisere (*admisso* ĕstne) *Spengelius* '*Ref.*' *p. 365* (*cf. T. M. P. p. 143*).

231 *sq.* *Versus antea in tres senarios dispestos recte discripsit Bothius* (*cf. Fleckeisenus in progr. Dresd. a. 1854 p. 25 sq.*) *praeeunte Bentleio:* Potin es (*sic cum Gellii codd. rec. et vulg. etiam Vssingius: cf. Schraderus de -NE partic. p. 29 [285] sqq.*) . . . . aliorum affatim ‖ Est q. f. s. e. uolo (*sic codd. rec. corrigente Scioppio*) f. p. u.

233. *De* istum *vel* is tum *dubitabat Studemundus l. s. s. p. 424, dein* na (*vel* ma *vel* ru) multa (*vel* milia) dici *signans ad spatium umbramque litterarum. Cogitavi de mulierum abitu vel tumultu, quas iam adigi velit amator: sed nimis incerta est omnis coniectura.*

234. Quia uolo *Seyffertus l.s.s. p. 426 adn.: at vide ad Mostell.*[2] *11.*

235. tu ponas *Vssingius* (*profectus a* tota ponas *Maii lectione*).

242 *sq.* AL. Neque....facere, ut sic orbatus sim, Quae mihi esset commendata *Vssingius infelicissime.* — *Antea v.* 240 *de* Et mi⟨hi sciret sic⟩ sat agere in corde *fuit cum cogitarem.* — *V.* 249 quid auctor nunc mihi es (*ubi* est *Maius*) *recte Ladewigius Mus. Rhen. n. III p. 528.* quis auctor nunc mihi est *male Vssingius.* — *De* laetor *dubitabat etiam Seyffertus l. s. s.*

252 *sq.* Quid? tuam amicam....caiet? *Vossius in Etymol. et Scaliger Auson. lect. II 22* (tuam *cum aliis*). *Cf. Seyffertus l. s. s. p. 427 adn.*

284. *De* arma mihi *traiciendo male cogitat Vssingius, de* huc *inserendo Muellerus p. 504.*

286. périi hercle híc ĭnsanít miser *defendit Lindsayus* '*Journ. of philol.*' *XXII p. 3: non recte, cum* perii *ipsis litteris dubium ne quadret quidem ad loci sententiam.*

288. peltis *pro* multis ('*sine dubio*': *item v.* 293) *et* triarios *pro* precario *Vssingius praeter omnem probabilitatem. Ad* multis *accedebat gestus nummorum adnumerandorum, ut* precario *docet.*

290. Vigilasse credo noctem (*pro* Manu esse credo nocitum!) *Vssingius: ubi Studemundus quoque corrupta habebat verba, quae referas ad superstitionem ex digitis mala tam inferri quam averti credentium. Ceterum hunc v.* AMICO *continuavit Vssingius,* SERVO *Studemundus* (*recte ceteroqui sermonem distribuens*), *verba* cum illaec sic facis, Vtrum *e. q. s. alteram personam loqui putabat Benoistus, haud pauca de his versibus adnotans, quae praestat tacere.*

294. peruorse omnia *Studemundus olim* (*postea* † peruorsario). peruorsa omnia *Vssingius.* peruorsario (*coll.* '*necessario*' *sim.*) *defendit Seyffertus: sed nimis incerta lectio in A.*

297. Praestigiator [es], siquidem hic non es atque ades *Studemundus, del.* es *quo vix carere possumus: quo servato* ŭtque es *Vssingius* (*cf. Skutschius* '*Forsch.*' *I p. 53 adn.*): *ubi* atque amens *Maius.* atque amans *Benoistus.* — quidem *del. Goetzius.*

300 *sq.* Amore (*pro* amore) *scripsi coll. Pers. 3 sqq. et v.* 298 Amoris *coll. Festo p. 355, 18, Dioscoride VI 20, al.* — *Ad v.* 301 *cf*

Muellerus p. 504. 448 et Klotzius p. 115. Non recte Benoistus contendit hunc locum imitatum esse Terentium Ad. III 4, 25 et v. 308 *Hec. III 2, 15.*

302. blanditer precibus *Maius: unde* precibus blanditer *Osannus Anal. p. 212.* blanditer preces *Studemundus olim Herm. I p. 299: cf. idem in Ind. lect. Gryphisw. a. 1871/2 p. 9.* — *Mox* omnia ⟨usque⟩ ad r. r. *Maius vitiose: varia temptat Muellerus p. 504: cf. Leidolphus de Festi l. Pl. p. 222, de prosodia vocis* rauis *errans cum plerisque (item Caesar in Diss. Argent. XI ed. a. 1894 p. 320).*

305. *Hoc fragmentum quod 'audacius interpretatus litterarum umbras' in apographo Studemundus sequenti inter Senem et Gymnasium colloquio tribuit, falsum esse et ipse postea intellexit et ego vidi. Recte* prohibet (*non* prohibes) *forma usus est Seyffertus, quam vel in sententia enarranda mire neglexit Vssingius ('narrari videtur Alcesimarchum magnis divitiis et grandi dote cogi, ut uxorem ducat'!). Ceterum haud improbabile est hunc versum extremae parti monologi tribuendum esse, qua (fortasse post canticum, quali coll. Men. V 2 Plautum usum esse coniecit Studemundus) transitus paratus sit ad sequentem scaenam septenariis iambicis conscriptam, ad hoc exemplum:*

⟨Iam témpust, ut illam múlierem adeám, mihi quae meum gnátum⟩
Prohibét diuitiis máxumis, dote áltili atque opíma.
⟨Propést ubi habitat. áttatae, sonitús nisi me fállit,⟩
⟨Fores áperiuntur: quís uenit? iam uídeo progredíri⟩
Muliérculam exornátulam: ⟨sat ést⟩ quidem hercle scíta.

Atque v. 306 Muliercula mea ornatula si sit ut quidem hercle scita *Maius.* Mulierculam. ea ornat[ul]a si sit, ut quidem hercle scitast *Vssingius. De* (exornatulam:) ea est quidem hercle scita *Goetzius cogitabat, de* itast q. h. s. *Seyffertus, lenius distinguens post* scita.

311. (Me uocato,) Ne sola sis. Gy....cum...tu agas *Vssingius.* (Me uocato.) Ne sola sis, ego tecum ⟨ero: uolo *vel* scio⟩ ego agere ut tu agas *Studemundus.* — *Ad* ⟨ex⟩concinnauit *cf. eundem in Ind. lect. Gryphisw. a. 1871/2 p. 14.*

313. *Studemundus l. s. s. sententiam esse putabat 'ut lepidum est unum amatorem amare posse, sicut Selenio licet', quam neque versuum conexus neque litterarum vestigia admittunt. Nec rectius Vssingius* Vt qui ⟨amicam sperauerit *vel* sancte iurauerit ean⟩d⟨em se a⟩mare semper.

318. Ita pol, quom *pro* Vt postquam *Vssingius. Cf. Brixius ad Mil. 530.*

322. Qu⟨isquís tu es, si mihi díxeris⟩ nec ⟨réct⟩e, uapulabis *Seyffertus in Studem. Stud. II p. 431 adn.*

330 *sq. Servato* Intro ad bonam *Naudetus* astat ea in uia sola *corr.* Intro ibo: nam *Mercerus.* Intro ibo. nempe *L. Muellerus (et* prostibulei: *ubi* prostibula *ex antecedentibus repetitum est, nequaquam* a *ex* ei *prognatum). At cf. Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 65, qui cum Studemundo Stud. II p. 431 haec verba ad exitum huius scaenae refert, antequam re vera abierit (cum Vssingius priori scaenae trochaicae vindicaverit, in qua Alcesimarchum cum Gymnasio [pro Servo] colloquentem fecit): sed post insequentem demum scaenam senariis conscriptam abit Gymnasium, postquam saepius, ut videtur, abire a Sene temptaverit.*

340 *sq. Fragmentum quod cum Gulielmio plerique ad lacunam post v. 705 explendam adhibuerunt, L. Muellerus bacchiacos referre numeros falso contendit, huic scaenae non minus bene quam illi loco vindicari posse etiam Seyffertus monuit in Studem. Stud. II p. 436 adn.: minus recte ad* mali damnique (*v. 316*) *rettulerat Naudetus. — Totius colloquii tenorem (quod ex eis, quae paulo post clarius apparent, non potuit non aliquantum humi repere) ad hoc exemplum refingere ausus sum:*

Nam méretricem adstare ín uia solám prostibuli sánest.
SE. ⟨St, máne⟩d⟨um: ex⟩qu⟨isitóst opus mihi ístuc etiam:⟩ núm me
⟨Po⟩ssím ⟨tibi concrédere. GY. Non uólgo operam⟩ meam uó⟨lgo.⟩
SE. ⟨Non ístanc ego operám uolo quam dícis. GY. Do tibi núllam.⟩
Ibo a⟨útem: nam moléstus es. SE. Non hércle te sino abíre.⟩ 335
⟨Eám⟩ps⟨e per⟩c⟨ontárier uolo té propter meum gnátum.⟩
GY. Ets⟨í molestu's, díc cito, quid mé uelis. SE. Enúmquam⟩
⟨Tu cóns⟩ueu⟨isti clánculum meó cum gnato? GY. Insánu's:⟩
⟨Tuom ég⟩o ⟨non noui quí siet gnatúm. SE. Mala's tu múlier⟩
Neque úll⟨ast te peiór. GY. Probrum ne mi í⟩nicias: malum aúfer, 340
Bonúm mihi opust. ⟨SE. Si quíd boni in te ésset, sic non fáceres.⟩
GY. Eni⟨m uéro odiosu's, néscius ignótam sic qui cúlpes.⟩
SE. Tu ⟨fácilius pol púriges te dédecoris probríque,⟩
Ni sít unct⟨um unguentís caput, ut haú decet pudícam.⟩
GY. Ve⟨nerí tu's iratús senex, quasi hírcus nautea únctus.⟩ 345
SE. Si u⟨én⟩d⟨itas te et⟩ sí s⟨oles sic córpore alere córpus,⟩
H⟨aud míror, quod unguénto opust,⟩ fe⟨tórem ut abigas ábs te.⟩
GY. ⟨Vin mál⟩edic⟨tis me uíncere? SE.⟩ Q⟨uia tú malefactis uíncis.⟩
GY. Nisí me quid uis, ⟨ábiero⟩. cu⟨ra út bene ualeas. SE. Mánedum.⟩
GY. Al⟨iám tibi quaeras quám habeas ludíbrio et despicátu.⟩ 350
⟨Nam tú mi cul⟩icis ⟨é⟩s l⟨oco,⟩ s⟨en⟩é⟨x: odio's malóque.⟩
SE. ⟨Etsi írata's,⟩ face núnciam, ⟨quod quaéro i⟩nc⟨ertus né sim.⟩
Nou⟨ístin, cur meu⟩s ⟨fíliu⟩s, ⟨ego quám do, hau uolt dotát⟩am?
GY. Qu⟨aesó,⟩ res ea ⟨quid pértinet⟩ huc, quoí d⟨es tu tuom gnátum?⟩
SE. Qu⟨ia mó⟩do ⟨e seruo audiuí tuom praepónere illum amórem.⟩ 355
GY. Nol⟨ím credi a te hanc ré⟩m tuo s⟨eruó: mihi crede audácter:⟩
Ne tuós ⟨mi ignotust fílius. SE. Tu móre mulierum ágitas,⟩
Quae ubi ⟨mále quid faciunt, dénegant. GY. Totá uia, miser, érra⟩s.
SE. ⟨Hercle⟩ ílle ⟨est⟩ ou⟨is, quem tónsitas, malam rém quoi,⟩ mulier, ⟨ádfers.⟩
GY. ⟨Nimis aú⟩steram ⟨ob remorám diu iam a⟩f⟨uí d⟩omo, mi opust ut ⟨ábeam.⟩ 360
SE. ⟨At mi ópust ut co⟩nloqui ⟨ámplius⟩ q⟨ueám, nisi si tu nón uis.⟩
GY. A⟨p⟩ú⟨t te⟩ ut ar⟨gutér, senex? ma⟩lú's, ego ⟨scio⟩ quíd uis.

361 conloqui *etiam Studemundus p. 431 adn., v.* 362 *de* Gy. Quid ? *cogitans, ubi* LOQ⟨uere⟩QUIDUIS *Seyffertus: quamquam* G (*non* O) *tius visum est apparere.*

364. tibi aut alius quisquam [id] edisserta (*vel* alis *servato* id) *pl. Studemundus, miratus de* L *litterae capite nihil superesse in A.*

368. *De* neque equidem *dubitat Seyffertus, quod A tantum Stichi 73 praebeat, idemque talis quaestionis responsum desiderat. Nihilo nus vix puto aliud supplementum facile excogitari posse: neque de una post hunc v. statuenda cogitaverim, cum Senex pergat in eis quae e incohaverat quaestione neglecta.*

371 *sq.* At ego s⟨lios credo — Gy.⟩ Nil moror: damno sunt ⏑ – ⏑ | Quid f – ⏑ – ⏑ – ⏑ – isne est id arbitratus? *Seyffertus. At proficiscimur a scriptura* uisne est * arbitratus *nequaquam improbili, ad eiusmodi sententiam ducimur, qualem exempli causa refinxi iuvante* A *post* ATEGO *vocis* arbitror *vestigio (ad*⟨praebes [*i. 'praebes*] arbitru⟩m *cf. Dziatzko ad Ter. Phorm. 476*).

373. uos *delerunt plerique cum Prisciani vulgata et Bothio: quod iore loco nonnulli libri Prisciani omittunt, quia* bellissimiuos *in* bellsimos *abierat, unde* bellissimi *effecerunt vel* bellissimis *propter* nego-
ı phoe
lis *ex* negotioli s enices *ortum. 'Ad* senicis *v. Lachmannum ad Lucr. 56, f.* seniceis' *Fleckeisenus apud Hertzium, qui* senecis *ex altero o scribi debere autumabat.*

376. nihili res promittere *Weisius.* nihili uir es *Bothius. — Ceterum : recte Studemundus Stud. II p. 432 coniecit Senem detecto errore de lenii persona rem cum Gymnasio habere voluisse, unde stipulatio cum itre facta sit. Nam Senis lasciviam ultra dicteria quaedam processisse opter totius argumenti seriem credi non potest: neque eiusmodi episo- m cum reliquis videtur potuisse transigi unius ex A folii quod sup- it spatio. Multo simplicius probabiliusque sumimus Senem cum mnasio (quam pro Selenio habet quaeque iam ipsa Selenii personam Senem eludendum adhibuit) et cum eius matre pepigisse, ut pecunia cepta domum ipsumque filium derelinquat amica. Quo lucello libenter lato Lena cum Meretrice ante triduum (v. 104 sq.) domo exeunt, ubi euntem conspexit Lampadio (cf. v. 546 sq.). Fragmenta VII et VIII hoc exemplum potuerunt continuari:*

Se. ⟨Promíttin, mulier, fíliam tuam ílico
Meum gnátum linquere, éxire extempló domo?⟩
Le. Me réspondere póstulas? iniúriumst.
Stipulári semper me últro oportet á uiris —
Eum quaéstum facio —, níl uiris promíttere.
Se. ⟨Roga, óbsecro hercle: géstio promíttere,⟩
Siquidem ímperes pro cópia pro récula.
Le. ⟨Minás decem si déderis, extemplo íbimus.⟩

378 *sqq.* Quae nisi sic biteris (*vel* beteris) *Scaliger Coniect. in irr. l. l. p. 161, recte v.* 378 *cum v.* 379 *sq. coniungens, sed male gmentum ex Astraba 'sive Clitellaria' praemittens: cf. Ladewigius us. Rhen. n. III p. 529.* Quin is si iturus? *et* es *pro* is *Bothius. —* ercita A te quam ad cursuram: eo *Muretus.* exercita: Reliquum ad suram *Scaliger. — Ceterum* Feré *metiri vult Leppermannus de correpto.*

vocab. iamb. p. 31, ne eó *tertium occupet pedem: at* eo sum *pro una voce est.*

382. nam ita *'melius' videtur L. Muellero (itemque* obtigit), *neque improbat Reblinius: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 231. — Versum ab Vssingio perperam illatum (cf. ad 384. 555) Seyffertus l. s. s. de Lenae ebriolae odore intellegit, quem seculus sit servus, cum 'memor officii' Phanostratae mandata exsequatur. Sed cum v.* 383 *sq. coniungi nequeant cum v. 405 sqq., nescio an per hanc particulam narraverit de monstro aliquo mulieris, quod quaeritanti antea occurrerit. Ipsi lenae v.* 382 *tribuebat Ladewigius p. 528. — Ceterum v.* 383 excissatis *corr. Vssingius.*

384. purgitas *Bothius.* purigas *L. Muellerus in adnotatione.* purgitent *Vssingius, versus* 383 *sq. continuatos versibus* 405 *sqq. ad lacunam post v. 555 explendam adhibens (ubi etiam v.* 382 *intulit) refragante A sanaque ratione.*

405 *sqq.* Non quasi, si ut sunt heic *Acidalius.* Non quasi ut haec sumtuis *Scaliger l. s. s. (cf. etiam Coniect. ad Festum p. 199), versibus* 405. 407. 408 *adiungens v.* 383, *quod cum aliis (cf. ad v.* 384) *improbandum non esse duxit Studemundus Stud. II p. 433, etiam versum* Scrattae scrupipedae strittiuillae sordidae *ex dubia Varronis memoria huc revocans neglectis Ritschelii rationibus Parerg. p. 474. Quamquam in apographo et v.* 409 *negavit a* CAPILLO *incipere potuisse et v.* 410 *et* 413 *a* QUAEQUASI, *cum in commentatione illa v.* 384 *omnino omiserit. Ceterum v.* 408 *de scripturis* extritis *vel* extortis *et* todillis (todellis [*cum A?*] *Scaliger et Causaubonus) vel* crotillis (*sic Loewius praeeunte* crotilis *Scaligero) dubitant dubitabuntque homines docti. Ex A* EXTERITIS *et Festo* exĩtis *cogitare possis de* extertis *vera scriptura, unde reliquae ortae sint. Praeterea* todillus est gracilis *ex glossis Mettensibus CGL. V p. 624, 39 affert Goetzius. — V.* 444 *exiisse in* ⟨mi⟩ris *aut* ⟨mise⟩ris modis *monet Seyffertus (ut v.* 391 *in* ⟨i⟩llo *vel* ⟨nu⟩llo modo, *ut vid.).*

450. Mea * * * * sua⟨uitas⟩, sequere ad me ⟨actutum⟩ *temptavit Seyffertus.*

451 *sq. Cf. Ladewigius Mus. Rhen. n. III p. 530.* — Tun', tu ne *Prisciani Aldina.* Tune, tu *Hertzius dubitanter.* Tum tu *Vssingius cum A, male verba Gymnasio tribuens.* — te fraterculum *vix recte ita defendas, ut matrem de filiae fraterculo cogitare dicas. Velut* ted alumnulum *ex superioris versus exitu repetito depulsum esse statuit Seyffertus Studem. Stud. II p. 434 adn.*

454. *Cogitare possis de* ME. Operae sist — AL. Sine dicam (ME. Odiosu's. AL. *Goetzius).* — *Dein* sapit mihi auis *vix recte aut lectum est aut traditum: neque enim intellegi potest, etiamsi 'avis' pro 'omine' accipias. Vix satisfaciet* Satis sapio mihi tuis periuriis.

455. *Recte in* polliceri uolo *haeret Seyffertus: nam neque* pŏllicerí *neque* póllicĕrí *admitti potest, cum* póllĭcéri ulo *tam linguae quam metri observatio excludat. An fuit:* (supplicium) licitari uolo *vel* potibi dare uolo *vel* pol sumi uolo?

467 *sqq. Reliquias nimis tenues ad hoc exemplum adhibui:*

ME. Quó⟨r deludis? mítte nugas ó⟩bsecro. ALC. At frustra óbsecro

ME. ⟨Quí amans pe⟩rp⟨etuo áduorsatur cérte⟩ ins⟨ipientí⟩s⟨su⟩-must,
Quía sine om⟨ni usú confringit ím⟩petum die suóm. ALC. Dabo
Iús iurandum, ⟨si aúdis, non loqui ínge⟩niu⟨m aduorsúm t⟩uom. 470
ME. At ego nunc ⟨ab i⟩lló m⟨ihi caueam⟩ iúre iurandó ⟨tuo.⟩
Símilest ius iurándum amantum quási ius confusícium.

Post NESCIA *v.* 473 *scriptum non fuisse* SQUIDOLAT (*de quo olim cogitabat Emend. Pl. p. 12*) *ipse postea agnovit Studemundus. — Ad* confusicium *cf. etiam Loewius Prodr. p. 386 et Not. Tiron. tab. 37, 81 S.*

481. _ ∪ _ ∪ dí deaeque illam pérdant pariter ⟨átque me⟩ (*vel* ⟨atque te⟩, *cum neque de persona neque de conexu satis certum sit iudicium*) *Seyffertus, exitum in versu bipartiendo omissum esse sumens.*

487 *sqq. Ad v.* 487 *cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 63 adn.* (*recte* uestem *supplens, ubi* UIS— *As*), *ad v.* 488 *idem p. 85 adn. — De* camo *commemorato* (*cf. Accius 302 R.*) *cum vix dubitem, porro rogasse videtur* (*nescioquam rem*) Ins⟨trux⟩t⟨i m⟩eam, ⟨di⟩ce: *ubi ille* ⟨Om⟩nes quia's induta (*nescioquas res*) Tibi ita ut uoluisti quidem (*dabo nescioquid ob*) os quod uolo.

492. facetu's? *Guyetus* (facetu's *Lambinus*). — *Quod inde ab hoc versu scaenam perturbatam esse legitur apud Muellerum Pros. p. 603 adn.* (*et Ind.*) *nescio an* (II 1,) 15 *scriptum sit pro* (II 1,) 35. — *De versibus sequentibus errat Langenus Stud. Pl. p. 33: nam* factio *ad gentilitatem spectat,* opes *ad rem familiarem.*

496. scias *Pareus ex uno Pal.* (*vix cum A*). sci *Guyetus.*

497. optas *Bothius et* tibi cupio *e Lang., ubi* uelim tibi *trai. Camerarius.*

498. duxero umquam quam despondit mihi pater *Guyetus. Gulielmio* (*et A*) *refragabatur Acidalius, adstipulabantur Bothius, Lomanus p. 40, Muellerus p. 711* (umquam quam mihi *praeferens*), *alii.*

499. si uxorem tibi umquam *Bothius.* si umquam tibi uoxorem *Kochius Annal. philol. CI p. 285. Cf. Klotzius p. 128.* si tibi umquam uxorem *etiam Guyetus et Muellerus p. 710 sq., de* uxorem *tamen dubitans, pro quo* ducendam *temptabat Studemundus Em. Pl. p. 10 adn. At cf. v. 485.*

500. Periurare me patieris *Guyetus: ubi* patierin *Muellerus p. 576, 648. Cf. Klotzius p. 115.* — atque ⟨quam me⟩ aliquanto *Pylades.* atque aliquanto ⟨equidem⟩ *Hermannus. Vide praef.*

502. abi querere *def. Gruterus,* abi quaerere *Bothius.* Alibi quaere (*cum A*) *Bentleius ad And. IV 3, 13. Hec. V 4, 30 et* ubi tuo iurando iuri satis sit *probante Lomano p. 40: ubi* iuri iurando isti *inter alia Studemundus l. s. s., ex A refutans eos qui cum Ausonio Popma de usu ant. l. I 7* iurando *om.* iuri *defenderant* (*unde* tibi *post* subsidi *vitiose add. Benoistus*). *Rectius iudicabat Brixius Annal. philol. CXXXI p. 208. Vide praef.*

505 *sq.* Redde ⟨iam⟩ mihi *Guyetus. Cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 135. — De* reliqüum *ante Bentleium ad And. I 1, 127 cogitabat inter alia Camerarius in ann. ad hunc locum.* — non dabo quod relicuomst *fuit qui praeferret. — Cf. Ribbeckius trag. fragm.*[1] *p. 353. — Mox* responsas *etiam Guyetus et Bentleius refragantibus aliis.*

508. Non reuortet *Bothius abusus Monac.* — omnem scis iam dudum meam *trai. Fleckeisenus Annal. philol. XCV p. 632.* — dudum | ómnem *vel potius* ⟨tu⟩ omnem *Muellerus p. 576 neglecta enclisi.*

509. Satin tibi istuc *Camerarius: quod non prorsus abiecerunt Klotzius p. 350 et Skutschius p. 76 adn. et ad* ti *probandum adhibuit Leo Herm. XVIII p. 585!* Satin istuc (*om.* tibi) *Guyetus. Cf. Kampmannus de* IN *praep. p. 3.* — ego coagmento quidem *Bothius.* ego sum socors quidem *Ladewigius p. 536. Interpretando aberrarunt alii.*

510. tua istaec *etiam Hermannus, Schmidtius de pron. p. 76, alii: at cf. Bachius in Studem. Stud. II p. 217.* ⟨iam⟩ istaec tua *Koehlerus de septen. troch. p. 60.* ⟨ego⟩ istaec tua *etiam Seyffertus.*

511. quid agam? ME. igitur *Gulielmius e Lang.* quid agam igitur? ME. *Acidalius.* quid agam? ME. Nunc igitur *Guyetus.* quid agis igitur? *Vssingius.* — aduorte iam, ut quid agam scias *Rostius Opusc. p. 102* (*item* iam *recte servat Duebnerus Annal. philol. IV p. 316, cum* uti *corrigant Reizius et Spengelius T. M. P. p. 223* [*etiam de* aduortito *cogitans*], huc *inserat Muellerus p. 603,* ego *ante* agam *Lomanus, hiatum alii aliter defendant ex uno B*). *Cf. Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 67 adn., recte cum A* (*et Muellero*) *v.* 510 *sq. damnans, vix recte ad scaenae partem deperditam referens: qui nescio an ante v.* 519 *potius locum habuerint* (*ubi propter* NON *ter repetitum in initio facile intercidere poterant. Quamquam nemo omnino desiderabit, quae dittographiam redolent. — Ad v.* 512 (*ubi hariolatur Meursius p. 95*) *cf. Schusterus 'quom. Pl. Att. ex. transt.' p. 55 sq.* — *V.* 513 regina Iuno *trai. Pylades.*

514. MEL. ecastor pater. ALC. *Pylades.* et Castor pater *Camerarius.* — *Mox* Itaque med Ops *Guyetus.* Itaque Ops (*et* ⟨Quin⟩ immo *Pylades.*

516. AL. *pro* MEL. *Saracenus, delens notam ante v. 517.* — patruus et summus Iouis *Reizius.* summus, patruus Iupiteris *Bothius.* patruost. summus Iuppiter *Benoistus.* patruos. summus Iuppiter *Weisius.* patruos et summus pater *etiam Rostius, Duebnerus, Seyffertus l. s. s.: quo spectat fortasse* pater *pro* mater *in BJ v.* 515 *ante correcturam scriptum.* — *Totum v. del. Guyetus.*

517. Tu, Melaenis, ⟨nunc⟩ propter te haec *Pylades: ubi* Melaenis *etiam Meursius, Bentleius, alii defendebant.* Te, Melaenis, propter istaec *Guyetus.*

518. An nec etiam quid consultura sis sciam *Lambinus.* An nec etiam quid consultaris sciam *Acidalius* (*et* MEL. *post* perge eloqui). Anne ut etiam quid sis consultura sciam *Reizius.* Anne ut etiam quid consultura's scias *Weisius* (*cf. A*). Anne ego etiam tu quid consultura sis sciam (*et* Eloquar) *Langenus 'Beitr.' p. 190.* Anne *delens et omnia Melaenidi continuans Vssingius* consultura *reliquit! Cf. Ladewigius p. 537, Baierus p. 17.67, Beckerus in Studem. Stud. I p. 253, Schraderus de* -NE *partic. p. 39* [*293*]. — *Totum v.* (*sed non sequentem*) *del. Guyetus. Cf. ad v. 511.* — *Ad v.* 520 *cf. Ritschelius Opusc. phil. II p. 181 et vide praef.*

521. Iam scio MELAENIDI *tribuit Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 239. Cf. si tanti est Niemeyerus Stud. Pl.* (*ed. a. 1892*) *p. 3.*

522. Di med omnes magnique minutique atque *Guyetus.* Diui med o. magnique minutique et *Bothius, postea* patellularii *praeferens* (*item Muellerus p. 246*): *ubi* simul *Weisius,* Lares *Benoistus in fine addebant vitiose. Cf. Beckerus de com. Rom. fab. p. 49, al. Vide praef.* — *Ceterum Plautum aliis locis praeter* et * quoque etiam (*Amph. 710. Poen. 40*) *adhibere* atque etiam *et* ·que etiam, *sed nusquam* et etiam *monet Seyffertus.*

523. ne ego· ⟨dem⟩ uiuus ⟨hodie⟩ *Camerarius* (⟨hodie dem⟩ uiuos *Muellerus*), ne ego ⟨umquam dem⟩ uiuos *Vssingius: at neque* hodie *neque* umquam *quadrat ad* uiuos *vocem.* ego ne uiuos ⟨ut dem⟩ *Guyetus.* ne ego ⟨dem⟩ uiuos ⟨uiuae⟩ *Bothius* (⟨dem uiuae⟩ uiuos *Benoistus*). *Vide praef.*

524. ego teque tuamque natam meque *Guyetus, Reizius: itemque* (gnatam) *Goetzius, v.* 525 *sq. pro dittographia habens.* me teque tuamque filiam ego *Bothius.* ego teque filiamque meque *Muellerus p. 246.* ego teque filiamque tuam *Vssingius,* meque *ferri non posse videns.*

525. Post autem *praeibant Bothius, Reizius.* — nisi cras *trai. Hermannus.* — *Hunc v. cum duobus sequentibus del. Guyetus: cf. v. 524. Vbi in* ambo *suo iure haeret Seyffertus: quod non habeat quo referatur, etiamsi de se ipso una cum Selenio cogitet Alcesimarchus, pro* ambas *vero admitti non possit, nisi forte delirans loquatur, ut Agorastocles in Poenulo. Cf. ad v. 531.*

526. quidem *pro* equidem *post alios vindicavit Luchsius Herm. XIII p. 499 sq.: nisi forte scribendum* Et mĕquidem hercle· *et* omnis (*frustra defensum a Ritschelio Proleg. p. CXXXIII, Spengelio T. M. P. p. 80, al.*) *alia ratione corrigendum* (*sed certe non* omnino *cum Vssingio!*), *fortasse* ense (*cum* e *finali ante* efflixero *abiecto facile* ens *in* omis *abierit*). — perdatu *relinquens Camerarius de* perendinatu *cogitabat in ann.: ubi* pedatu *etiam Lambinus, Leopardus Misc. VI 16, Gulielmius, al.* — afflixero *Camerarius.* — *Ad v.* 527 *cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 135.* — *V.* 529 *pro spurio habet Koehlerus de septen. troch. p. 49.*

530. extrudet, tum hanc *Dissaldeus.* extrudet, hanc *Bothius. Cf. Luebbertus Stud. gramm. II p. 215.*

531. persequar: ne amens quid *Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 38.* persequam: amens ne quid *Leo Herm. XVIII p. 574* (*vili commento: cf. Langenus 'Beitr.' p. 65*). persequar: iam ne quid *Goetzius. Scripturam traditam vix recte defendas admisso* nĕquid (*cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 9 adn.*): *immo duo hemistichia post* persequar *intercidisse et ipse dudum coniecceram et Seyffertus pro certo habet: vide praef. Velut* pérsequar: ⟨noui ánimos adulescéntium ‖ Átque ille ut animátust,⟩ amens né quid f. c. o. — *Ab huius versus difficultate profectus omnino ex hac particula fere unum v.* 534 *sanum Plautinumque esse contendit Muellerus Pros. p. 38, non recte in eo haerens, quod mulier abitura Lampadionis adventu retinetur. Item optimus est v.* 535, *modo antea suppleas velut* Nímis metuo, ne hic ád malum malúm mihi adportét nouom. *Vide praef.* — *Ad v.* 533 *cf. Fuhrmannus de partic. compar. p. 20 sq.* — *De* ⟨agere⟩ operam perdam [potius] *cogitabat Guyetus.*

534. est *del. Guyetus.* — huc contendit *cum F et 'nonnullis libris' Lambini Pylades.* hic tendit *Camerarius.* huc tendit *Lambinus.*

Cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 124, Ribbeckius Com. R. fragm.[2] *p. XXXIV sq. et vide ad v. 531.*

537. at *pro* ut *Vssingius obloquente Tyrellio 'Class. rev.' II p. 236: ubi* ut — quot modis *coll. 'ut quam' etiam Goetzius defendit. At insanum est* hodie, *cum Lampadio semel ante multos annos anum viderit tantum et 'hodie' demum qualis sit experiri potuerit. — V.* 537 *sq. del. Guyetus* (*antea* labore *prò* clamore *exhibens*).

538. ⟨Sibi⟩ moderatrix *Pylades cum Langiamis. Vide praef. — Mox alterum* illi *del. Pylades.*

540. Quot admoui fabricas et *Pylades.* Quot admoui illi fabricas *Camerarius* (*item Guyetus*): *ubi* admoeniui *revocarunt Palmerius Gruterusque. — Hunc v. ante v.* 539 *collocabat Brixius apud Niemeyerum Stud. Pl. p. 6. At* Quot illi blanditias *etsi melius post* admoeniui *infertur, tamen* In quaestione *v.* 541 *sese adplicat ad ipsum v.* 540. *Rectius fortasse de lacuna post* blanditias *statuenda cogitat Seyffertus. Possis:* Quot illí blanditias, ⟨quót dixi exorábula, ‖ Quot hórtamenta,⟩ quíd illi promisí boni.

541 *sq. Hos versus del. Langenus Stud. Pl. p. 282 sq. — De* In quaestione *prioribus adnectendo* (*vide ad v. 540*) *etiam Lambinus, Guyetus, alii cogitarunt. —* ⟨me⟩ dolium *Camerarius. — Ex proximae scaenae initio Terentium Eun. v. 454 sumpsisse non recte statuit Lambinus.*

544. non surda est hera *Camerarius.* non es surda, hera *Guyetus.*

549. eii quo pacto *Reizius: cf. Klotzius p. 169.* ei quo pactod *Bothius, Ritschelius Nov. exc. I p. 72.*

550. *Cf. Beckerus de com. Rom. fab. p. 109, Kampmannus de praep.* AB *p. 2, Ritschelius Proleg. p. CCLXXXIV, Brugmanus de iamb. sen. p. 32, Seyffertus Burs. Annal. XLVIII p. 33 adn.*

551. PH. Extimuit tum illa? ME. iam horret *Valla, ubi* illam *Meursius p. 97,* [PH.] *et* illa. *Guyetus.* ME. Extimui in filia: horret *Acidalius.* ME. Extimui: iam (*vel* Extimuit. ME. Iam) male horret *Bothius* — iam *cum Gronovius deleverit* (*cum B*), illa tum *trai. Reizius,* illa ⟨eī⟩ *vel* ⟨Mi⟩ horret *Muellerus p. 648 temptavit erraruntque Lingius de hiatu p. 38, Spengelius T. M. P. p. 199, Klotzius p. 115, al.*

553. *Hunc v. del. Guyetus: post quem lacunam statuit Langenus Stud. Pl. p. 131 obloquente Seyfferto Burs. Annal. LXIII p. 68.*

554. te *post* quaeso *add. Bothius,* nam *ante* animus *Pylades* meus *post* animus *Camerarius.*

555. Vt res sit gesta (*et* exaudire, *etiam in B*) *Camerarius itemque* (*servato* audire) *Lingius de hiatu p. 39, Vssingius, alii* (*cf. Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 239 et Muellerus 'Zschr. Gymn.w.' XXI p. 558*). *Cum Guyeto faciunt Reizius, Bothius, al. neque praestabit* Vt res gesta ⟨haec⟩ sit. — *De lacuna post hunc v. statuenda cf. etiam Naudetus, alii: quam infelicissime Vssingius expleto adscitis fragmentis v. 282—284. 405—408* (*cf. Seyffertus l. s. s.*).

556 *sq. Post* fortu⟨nis⟩ *Valla intulit v. 305, pergens* ⟨gnatam ne se de⟩seras uocat: *ubi extremis varie usi sunt Camerarius* (*ante* illam ⟨his alloquí⟩ dictís *et* Fortu⟨ito⟩), *Lambinus* (puéllam ⟨hi colloquór⟩ dictís), *Palmerius, Acidalius, Pistoris* (Forti⟨uo⟩), *alii Temerariis additamentis Pii* (Pergo illo: ⟨subagito blandis benedicīs

lictis illaec si anus Forti⟨us forti fortuna aures ob⟩serat ⟨lemniam foras⟩ uoco) *usi sunt Pylades, Bothius, alii.* Fortu⟨na abusa indigna ad res mi⟩seras uocat *Vssingius. Vide praef.*

559 *sq.* redduco *adhiberi volebat Seyffertus de bacch. p. 12.* — et ⟨re⟩uoco ad diuitias, ubi ‖ Tu ⟨iam⟩ locere *Pylades itemque, sed* ⟨col⟩locere, *Camerarius* (*etiam in B*) *adsentientibus plerisque* (*cf. etiam, si tanti est, Appuhnium Quaest. Pl. ed. Marp. a. 1893 p. 35*). *Contra* Vbi tu locere *cum Grutero et Bentleio ad Ter. Heaut. IV 7, 10 reponentes* et ad diuitias ⟨re⟩uoco *Bothius*, et ⟨re⟩uoco ad ⟨summas⟩ ditias *Brixius Annal. philol. CI p. 764* [*item Fleckeisenus olim*], et ad ⟨magnas⟩ diuitias uoco *Langenus Stud. Pl. p. 131 proposuerunt. Ceterum* uoco ad ⟨auitas⟩ diuitias *iam Lachmannum adscripsisse in Taubmanniana Goetzius nuntiat: cui libenter cedo idem dudum conicienti. Fortasse illi quoque obversabatur Catulli c. LXVIII 121. Quamquam* uoco *sic simpliciter usu non venire apud Plautum adnotaverat Studemundus, quocum dubitat Seyffertus.*

562. mane *pro* enim *Acidalius*, es *pro* ex *Bothius*, duco *pro* hic (*vel* ⟨ut⟩ hic *et* ibi...quaeres *pro* ubi...quaeras) *Vssingius temptarunt ad structuram complendam: ubi* huc (*scil. 'reduco et revoco'*) *placuit Tyrrellio 'Class. rev.' II p. 236. Recte iudicavit iam Handius Turs. IV p. 265.* — isthic, ubi hetrusco *Guyetus. Cf. Palmerius, Alciatus Parerg. X 5, Muellerus de Etr. I 3, 12 p. 277 adn., Beckerus 'Char.' II p. 433, al.*

565. Immo méretrix fuit *defendebat Brixius Quaest. pros. p. 29* (*cf. Christius Mus. Rhen. XXIII p. 568*): *ubi* fuit meretrix *nescioquis traiciebat*, meretrix *delebat Bothius* (*itemque* de ea re *post Pareum: cf. v. 84* [*A : P*]). — *Ad* meritrix *scripturam cf. Lachmannus in Lucr. p. 16* (*adde v. 80. 83. 716*).

567. eii *Reizius.* — *Male hoc loco Valla inserebat v. 383.*

568. *Ad* deserat *cf. Wirtzfeldius de consec. temp. p. 29 adn.* — **ed**: eam *Ritschelius Nov. exc. Pl. I p. 51.* sese: eam *Brugmanus de imb. sen. p. 10.* se: nam eam *Muellerus p. 738: cf. 'Nachtr.' p. 70, Notzius p. 169. 196.*

569. Seque peperisse *Guyetus* (*etiam v.* 566 eam *delens verbis* **azectis**). Se eam peperisse *Muellerus Pros. p. 486 adn. et 'Nachtr.' 63.* — *V.* 572 extemplo ⟨ego⟩ *Pylades: corr. Camerarius.*

573. di *post* At me *iterabat Pylades.* — me diui *Bothius: cf. Isannus Anal. p. 114 et Spengelius T. M. P. p. 25 adn.* nunc me di *Muellerus Pros. p. 740 sq.* (*reiecta* dis *forma*). *Vtique praestare* di me *nonuit Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 214.*

576. interii, perii *Camerarius.* interii, interii *Gruterus.* hic interii (*et* elocutus nomen est) *Guyetus.* interiuimus *Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 22. Vide praef.*

577. locutast *pro* elocutast *Camerarius.* elocuta *Bothius.* — anum **del.** *Acidalius* (*recipiente cum plerisque Langeno 'Beitr.' p. 184*), ego *Guyetus: vide praef.* — *Mox ad* dic *pro* duc *cf. Mil. 256, Capt. 359, al.*

580 *sqq.* Siccine agis nugas? periisti hercle. haec destiti Instare *Pylades.* sicine Agis nugas? periisti, ni hercle hoc edisseris. Instare *Camerarius* (*ubi* nei hercle onge edisseris *Palmerius nec minus inepta Scioppius, Gronovius* — perstiti Instare —, *alii*). sicne agis Nugas?

periisti ne hercle hoc longe haud destiti Instare *Bentleius.* sicne agis Nugas? peristi! ne hercle hoc longed institi Instare *Bothius.* sicine Agis nugas? perii, si hercle hoc longe destiti Instare *Ritschelius Nov. exc. I p. 87 sq.: at cf. Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 237 sq.* — *V.* 583 adiurat se anus *Pylades: cf. Lachmannus in Lucr. p. 290, Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 63, Spengelius T. M. P. p. 97.*

584. Eam *pro* Iam *Pylades refragante Camerario in ann., probante Muellero p. 648.* — at ⟨eam⟩ *Lambinus.* — ⟨a⟩missam *Bothius: cf. Klotzius p. 115, al.* — *Mox* sed se quandam aiebat (*del.* illaec) *Pylades probante Acidalio.* — *V.* 587 *sq.* negotium et ‖ Scio ⟨con⟩uenturam *Dousa.*

589 *sq.* Ac *pro* Ad *Pius itemque Pylades, ante* alias *distinguens.* — addet *pro* alias *Camerarius et* Ph. fac me consciam, *ubi* alias! Ph Facien consciam? *Bothius,* alias — faciem consciam! *Benoistus.* — suas ⟨Quo seruet meas res perdet. timeo nunciam⟩ Ad meas miserias alias faciem consciam *Vssingius* (!). — *V.* 593 quaestioni *def. Scioppius Susp. lect. III 15: cf. Kampmannus de* in *praep. p. 19.*

594. Ego recurro ad anum rursum *Guyetus.* Ad anum recurro ego rursum *Bothius.* Recurro rursum ego ad anum *Muellerus Pros. p. 89.* Ad anum (*vel* anum ego) recurro rursum *Vssingius.* Ego ad anum curro rursum ☙. *Cf. Christius Mus. Rhen. XXIII p. 536.*

596. teque ⟨ego⟩ *Pylades.* — La. eosdem ego. potin a. d. *Acidalius et Scioppius: ubi* tute a. d. *Guyetus.* Me. eosdem ego ut tu a. d. *Bothius.* La. eosdem oro ego ut a. d. *Brixius Annal. philol. CI p. 764.* La. eosdem ego. tu a. d. *Vssingius. Cf. Muellerus p. 648. At* uti a. d. (*secum*) *optantis est.* — habeas domum *def. Pius, Gruterus, alii.* — *Ad v.* 600 *cf. Buechelerus de decl. p. 29 edit. II.*

602. Ipsipsus *et* ehodum *Meursius e Lang.: item Ausonius Popma de usu ant. l. I 3.* — *Mox* deicam *etiam Bothius et Loewius Anal. Pl. p. 207 sq.* — *V.* 604 Ex non uxore *trai. Guyetus praeeuntibus aliis.*

605. Quid istuc est *Muellerus p. 362. 648. Cf. Osannus Anal. p. 114, al.* — *Mox v.* 606 *ad* filiast *cf. Muellerus Pros. p. 6, al., ad* Certe *Langenus 'Beitr.' p. 26.*

608. *Cf. Muellerus p. 648 et Luchsius in Studem. Stud. I p. 353.*

613. obit *Muellerus p. 378: cf. Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 32 sq.* — iam *reducebat Gruterus, delebat Bothius* (*mox* quaeso *e Monac. idem et antea v.* 612 haec est *pro* est haec).

615. et *cum Z del. Bothius, alii, prius* sit *Reizius, alterum Brugmanus de iamb. sen. p. 45 post Guyetum* (siet et), *alterutrum Muellerus p. 132, 684. Cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 161 et Klotzius p. 312.*

616. Prius compressit quam uxorem hanc *trai. Brugmanus p. 50. Contra Klotzium p. 338 cf. Seyffertus 'Berl. philol. Wschr.' XI p. 927.* — *Mox* prius *pro* priusquam (*i.* priusque) *et* Ea *pro* Eam *Pylades.* — *Cf. Ribbeckius com. Rom. fragm.*[2] *p. XL.*

619. proieci eam *trai. Camerarius: ubi* eam *Klotzius p. 168 sq.!* — alia mulier illam *Pylades.* mulier alia *Guyetus. At* aliena *tam sensus quam versus postulat: neque enim comparari potest Truc. 806. Cf. Muellerus p. 684, de dittographia cogitans.*

620. hanc meus *Guyetus.* hance *vel* hanc modo *Bothius.* — post sibi *Dousa.* — *Ad traiectionem cf. v. 177.*

622. susum in *etiam Gulielmius* (*cf. Ritschelius Proleg. p. CIV*). sum *Meursius, Vssingius: at cf. Kampmannus de praep.* IN *p. 31.* s iam *Lambinus in adn.* sic iam *Camerarius.* susu in *Loewius* nal. *Pl. p. 208.* — *Ad v.* 625 *cf. Blasius de mod. temp. permut. p. 10* 6], *ad v.* 626 *Bentleius in Heaut. II 4, 8 et Langenus Stud. Pl. p. 33.*

629. illaec indicet me *Pylades.* me illaec indicet *dubitanter* uellerus *'Nachtr.' p. 8.*

630. suos reducam *Pylades.* suos reduco *Scioppius Susp. l. I 9.* os ducam *Weisius.* redduco *Pareus*[2]*: cf. Seyffertus Burs. Annal. XIII p. 31.*

631. seque me mea *Kochius Mus. Rhen. XXV p. 617* (*cf. Lan*nus *'Beitr.' p. 65 sq.*)*: ubi aut* me *aut* mea *del. Acidalius: atque* rum *est praeter Guyetum pleroque* (*Bentleium, Bothium, Vssingium*) a *retinuisse, quod hoc loco minus etiam quadrat quam Trin. 1. De tota scaena retractationi tribuenda vide sis disputantem Muellerum* os. *p. 39.*

633 *sq.* meum *ante* animum *add. Pylades* (*cf. Funckius Annal.* ilol. *CXXVII p. 487 sqq. et Klotzius p. 150*)*: ubi* Mepm *ante* ut ud (*vel* Vt illucce) *Bothius,* ego *post* Vt *Kampmannus de* IN *praep. 38* quod in tuam rem). *Varia temptat Muellerus p. 551 sq.* — ultro et illud *add. et* quom *pro* quam (quod) *scr. Seyffertus 'Berl. philol.* 'chr.' *VIII p. 238 refutato Vssingii commento* ⟨aequi⟩ consulam. t *vide praef.* — quam *cum* bene *coniungendum est: cui* tuam in rem *ac adhibita collocatione insolentiore*) *recte praemittitur propter op*positionem (Illud ut quod in tuam rem *Guyetus*).

635. quicum *Reizius: aut sic aut* quiscum *Guyetus, Bothius:* m *v. 665: cf. Kienitzius de* QVI *loc. mod. p. 532.*

636. mihi ⟨te⟩ dedit, parentes te ut *Bothius: ubi* te mihi dedit, rentes ut *Fleckeisenus olim,* mihi dedit, parentes te ⟨tui⟩ ut ehlerus *de septen. troch. p. 33. Cf. Spengelius T. M. P. p. 59 et* raham *Stud. Pl. p. 212.*

637 *sq.* Halisca ⟨atque⟩ agedum *Pylades: cf. Langenus Stud. Pl.* 33. — Halisca: s⟨ed.....*Seyffertus l. s. s.* Halisca: s⟨cis quid con-at boni: Ergo adserua diligenter.⟩ S. *Vide praef.*

640. *Scaenam reduxit Pareus: cf. Spengelius de scaen. tit. p. 288* de *sis Geppertum Stud. Pl. I p. 82*). — Accipe *Gruterus cum* ielmio *aliisque pro* Recipe.

641. miserae ⟨ambae⟩ *Muellerus p. 637* (*et* mi *pro* me). — am⟨ne⟩ hac me *Guyetus, Reizius, Bothius vitiose.* hac utrum me ckeisenus *Exerc. Pl. p. 27. Cf. Klotzius p. 113.*

642. ferrum tenentem non uides *Pylades.* non uides ferrum entem manu *Camerarius* (*non minus mire* tenentem ferrum manu ann). non uides? ferrum tenet *Bothius duce B*[2]*: ubi* ferrum ut et *Muellerus p. 637 adn. Cogitare possis de versu post* tenens sso. *Vide praef.*

643. ne morare *Pylades* (*mox delens* amabo). remorare? *Lam*us, *alii: fortasse recte.* te morare (*et* Quid *pro* Ecquid) *Langenus* eitr.' *p. 179 sq. dubitanter.* — *V.* 645 siue ego *Camerarius corrigente* oppio (*cf. Muellerus de partic.* SIVE *p. 5*).

646. Hau uoluisti *Pylades: atque* Hau *interiectionem esse voluit Taubmannus cum aliis probante Richtero* (Au) *in Studem. Stud. I p. 418 sq., refutante* (*simul cum Benoisti ratione* Haud *cum interrogatione adhibentis*) *Sigismundo de* HAVD *partic. p. 233.* Hau! uoluistin *Guyetus* (*et pro* seuerum, *ubi* saeuum '*quidam*' *apud Camerarium in ann.*, scaeuum *cum Colvio*).

648. adglutinabo, dum tibi *Vssingius: ubi* adglutinatam totam *Seyffertus l. s. s. p. 238* (*non prorsus abiciens* adglutinandam *coll. Aul. 250*). — *Totum v. del. Guyetus.*

650 *sq.* Vbi hanc ego *etiam Camerarius.* Hanc ubi *Guyetus.* Vbi ego hanc *Bothius* (*et* mulierem abstulit. Ibo persequar iam illunc) *probante olim Fleckeiseno Exerc. Pl. p. 50* (*sed* Ibo p. illum nunciam), *qui* Actutum ubi ego hanc *Annal. philol. LXI p. 38.* Ilico ubi hanc ego *Vssingius: at cf. Lorenzius ad Pseud. 469. Cf. Kaempfius de pron. p. 22 adn. et vide praef.*

652. *Ante* Eadem *gravius distinxit Dousa Explan. p. 236* (*itemque Guyetus*, faciam *pro* facere *scribens*): *cf. Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 30.* — Eadem. sic possum *def. Benoistus.* — si possim *Kampmannus de praep.* EX *p. 18.*

654. mihi nunc quae infitias eat *Muellerus p. 602 adn.* (quae *interrogative Camerarius, exclamative Guyetus*). — *Mox* eccam *del. olim Bothius*, eam *ex* eram *in B corr. m. Camer.* — *Ad* conspicor *v.* 656 *cf. Studemundus ad Vidul.*[2] *p. 52.*

655 *sq. Cf. Fulgentius p. 566, 16 M.:* cistellam dicunt capsellam ut Plautus 'cistellam mihi offers cum crepundiis': *quod hoc referebat Hildebrandus ad Apul. IV 35, ad v.* 709 *potius Lerschius p. 6*: (*adde Ladewigium p. 531*), *inter fragmenta dubia recte recepit Goetzius.*

657. conclinisca*m Auratus et S. Bosius.* conqueniscam *Loewius Anal. Pl. p. 207. Cf. Salmasius, Passeratius ad Prop. II 6, Acidalius Meursius* (pueril *defendens*), *alii.*

661. '*In nonnullis codd. legitur* inficias is *pro negas: in quibusdam* infitiatur *quod idem est*' *Pius: atque* infitiat *Valla*, infitiatur *Pylades* (*et* ea) (*cf. CGL. II p. 82, 47 G.*). infitias ire *Camerarius.* infitiari *vel* ire infitias *vel* infitiarier *Bothius.* — ⟨Quae⟩ omnia infitias eat, quae *Muellerus p. 602.* — eam *pro* ea *Vssingius.*

662. Quam *pro* Nam *Vssingius*, haut *pro* ut *Goetzius. Vide praef. — Contra Rothium Quaest. gramm. II p. 12 cf. Lorenzius Burs. Annal. XXVII p. 10* (*de* ut *dubitans*). — *Ad v.* 665 *cf. v. 635.*

668. *Camerarii commentum a solo Lambino recte probatum iterat Palmerus Hermath. XIV p. 303 laudante Seyfferto Burs. Annal. LXII p. 68. De* campas *Palmerius, de* ais? ha *Gruterus hariolabantur.* — *Ingentium*⟨st⟩ *cogitabat Seyffertus Stud. Pl. p. 17.* — *Mox* Aut *def. Goetzius coll.* '*quis hic est aut unde est*' *sim.*

670. LA. Spes mihi *Scioppius.* PHA. Mihi spes *Weisius in adn.* — subueni *etiam Bentleius.*

671 *sqq. Ad v.* 671 *cf. Bentleius ad Heaut. III 3, 31.* Dispér nisi quíd mi nunc dí dant opís Neque ínfelix hábeo unde auxílium expetám *Guyetus.* — néque ⟨mi⟩ unde auxilium éxpetam habeo *Bothius.* — ⟨mihi aut praesidium⟩ expetam habeo *Pylades probante Meursio*

p. 100. ⟨mi⟩ expectem habeo *vel* expetam ⟨quidquam⟩ habeo *Muellerus p. 41.* expetam habebo *Spengelius 'Ref.' p. 365: quod non magis ferri potest quam* expectem *vel* expetat. *Cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 71. — Anapaestos continuabat Ritschelius* (Ita *pro* Itaque *corr. cum Bothio, mox item* mea [*non* me] *delente et* me *post* socordem *praeeunte Guyeto inserente in tetram. troch.*): Ita pétulantia miseram hábet animi: quae in térgum meum ne uéniat Male fórmido, si era résciscat tam sócordem esse me quám sum. *Vide praef. — De v.* 672 *dubitans* (*quem del.* Itaque *et trai.* habet miseram *dim. antap. fecit Spengelius*) *v.* 673 *sq. bacchiacos esse praeeunte Weisio vidit Muellerus* Era sí me *vel* Si era mé mea *corrigens* (Si era nostra *Benoistus ex codd.* Mea éra si *Spengelius p. 195. 204.* Si era mé sciuerit *Zanderus Vers. It. ant. p. LXXXIII*). — *V.* 673 ne eueniat *Acidalius* (*de* petulantia *dubitans*). — formido male *Pylades* (*et* sciat *post* sum).

675 *sqq. Anapaestos continuabat Ritschelius* (est *pro* sit *cum Bothio e Monac. refutante Beckero in Studem. Stud. I p. 237*): Quam in mánibus tenui atque áccepi — hic ánte aedis cistéllam, Vbi eást, nescio, nisi ut ⟨égo⟩ opinor, loca círciter excidit haéc mi *itemque Spengelius, nisi quod* Quamne *retinuit* (*cf. Warrenus de* NE *partic. p. 30*) *et* Ea ubí sit nescio, nísi opinor *scripsit* (*pergens* ⟨O⟩ mi hómines . . . si quís uidit): *cf. p. 235. 318 adn. 320. Vbi baccheos post Bothium* (circitēr *defendentem: cf. Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 38*), *Lomanum Miscell. philol. et paedag. a. 1850 p. 163 sq., alios constituerunt Muellerus et Hauptius Opusc. III p. 451 versibus post* omnes *et* si quis *male incisis et* mei *bis pro* mi *reposito* [*cf. Buecheler de decl.*² *p. 44*]. *Praeterea* Nam quam *pro* Quamne *Muellerus cf. p. 752*) *et* excidit circiter, *ubi vix* circiter ⟨ea⟩ excidit *Hauptius.* — *V.* 679 si quis abstulit quisue sustulit *Pylades* (*et* ⟨obsecro⟩ facite). *Cum Bothio* (*praeter* si *et* ue *olim etiam* utrum *delente in tetr. troch.*) *Lomanus fecit, nisi quod* hac *pro* et hac *dedit probante Brixio Annal. philol. CI p. 764 et CXV p. 49, cum omnia retinens et* an⟨ne⟩ *reponens baccheos continuet Hauptius, post* quisue [quisque *alii: cf. Langenus Beitr.' p. 96 et vide praef.*] *incidens: cf. Studemundus apud Beckerum in Stud. I p. 315* (*de* abstulerit, quorsus tulerit *cogitans*) *et apud Prehnium de pron. indef. p. 18.* — itiner institerit *Lachmannus. — Inepte post haec verba Valla inserebat v. 373* (Datores *e. q. s.*) *obloquente Pio. cf. ad v. 708. — Mox* Sed non ecastor ego sum multo inscitior (Hos quae) *Pylades itemque, sed* mulo, *Gulielmius.* Non sum inscitior *Guyetus. Vide praef. — V.* 681 super *pro* semper *Scioppius. Cf. Klotzius p. 228, 301 sq.*

682. si quae sunt *Camerarius.* si qua sint *Prehnius de pron. indef. p. 18.*

683 *sq.* nam si nemo praeteriit hac *trai. Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 25: ubi penthem. iamb. cum dim. bacch. statuit Studemundus 'Zschr. f. Gymn. w.' XVIII p. 542* (*item v.* 687). nam nisi nemo hac praeteriit *Pylades.* nam si nemo homo hac praeteriit *Spengelius cum Christio 'metr. Bem.' p. 52 dubitante Seyfferto Burs. Annal. XXXI p. 46 adn.* — abiui *Hermannus Opusc. VIII p. 420.* ego abii *cum Vmpfenbachio Melet. Pl. p. 59 Lorenzius ad Pseud. 273. Cf. Klotzius p. 299.* — iaceat *Bothius.* iacet *Hermannus* (*et* quae quidem hic periit: *cf. etiam Madvigius Opusc. acad. alt. p. 69 adn. et Muellerus p. 358*

adn.) *probante Langeno 'Beitr.' p. 52: at cf. Dombartus 'Bl. f. bayer. Gymn.' XVII p. 334 sq., Rothheimerus de cnunt. condit. p. 46, Blasius de mod. temp. permut. p. 33 [89] sq., Seyffertus Burs. Annal. XLVII p. 56.* — *Ceterum* quid, hic? *pro* quid? hic *distinxit Gruterus.* — *Mox* ilicet me, ilicet me scelestam *Acidalius.* — *Ad* nullus: nemo *cf. CGL. IV p. 126, 44 et 542, 40 G., al.*

686. perdita ⟨haec⟩ *Weisius deleto* usquam. *De* periit *cogitat Spengelius 'Ref.' p. 213, non improbans* perdíta: *cf. Seyffertus de bacch. p. 13, Klotzius p. 301 sq. 343. 376. Duas trip. troch. statuit Zanderus l. s. s. p. XLI cum Christio 'metr. Bem.' p. 52.*

687 *sq.* ut coëpi *post Weisium aliosque def. Spengelius T. M. P. p. 89 et 'Ref.' p. 193 adn.* (coepiui *Philol. XXXII p. 367: cf. Bergkius Opusc. I p. 413 et vide ad Cas. 651*). iam ut coepi *Seyffertus de bacch. p. 43.* ita ut occepi *Muellerus p. 358. Cf. ad v. 683 sq.* — quaeritabo ⟨ego hic⟩ tamen *Pylades.* tam quaeritabo *Bothius.* — *Sequentia male discripsit Spengelius olim T. M. P. p. 165* (me metus *trai. Camerarius, plura Pylades*).

689 *sqq.* hillo *pro* Illo *Gulielmius* (*quod stare posset, si ad v.* 691 *adhiberes pro* illa quicquam), Nimis *Muellerus p. 358* (illost *et* miserere *Benoistus*). *Possis* Vt s. h. m. m.! (*item Goetzius*). — misere *del. Guyetus.* — Quae neque illa illi *post Haasium ad Reisigii schol. de l. l. p. 377 adn. 379 defendit Bachius de attract. q. d. inversa* (*ed. Argentor. a. 1888*) *p. 21 obloquente Seyfferto Burs. Annal. LXIII p. 40 sq.* Quae neque illi ipsi *vel* alii ulli *Bothius.* Quae neculli alii *Spengelius 'Ref.' p. 366.* — usuist. Mihi potest esse. sed ⟨nunc ego⟩ memet moror *Pylades* (*et* Quin hoc, Halisca, hoc inquam age ad terram aspice). usuist: mihi potest Esse. sed me moror *Bothius: ubi* usui est ⟨et⟩ mihi potest *vel* usui et mihi potest *Seyffertus Stud. Pl. p. 18.* usui esse potis est⟨quam⟩ mihi *Spengelius 'Ref.' p. 366. Vide praef.* — Sed ⟨ego⟩ memet moror *Lachmannus.* Sed ⟨ego⟩met me moror *Muellerus p. 358: at cf. Spengelius T. M. P. p. 152 et 'Ref.' p. 252, etiam Seyfferti de bacch. p. 39 Christiique 'Metr.'² p. 420 mensuram* (*tetr. bacch. catal.*) *refutans.* — (quom hoc ago) secordius *Camerarius.* socordius *Lambinus* (secius *Palmerius Gruterusque*). sectius *Doederleinius 'Synon. u. Etymol.' VI p. 326.* segnius *Vssingius.*

693 *sq.* Et despice. oculis inuestiga *Pylades.* et dispice. Oculis inuestiges *Camerarius* (inuestigans *Lambinus 'e quatuor libris'*). dispice. Oculis inuestigans *cum F Bothius.* oculis dispice (*vel* uestiga) *Spengelius 'Ref.' p. 366.*

695 *sqq.* La. Hera, hem. tibi. Ph. quid est? *Pylades.* La. Hera. Ph. Hem, quid est? *Camerarius: ubi* Em *praefert Fleckeisenus,* (La.) est *hoc loco deletum post* Quis *traicientes septen. iamb. efficiunt Spengelius et Richterus in Studem. Stud. I p. 546 adn., quem traiecto* haec quoi *effecerat Bothius.* — eccam locum signat *Pylades.* Certe eccum locum signat *Camerarius.* Certe locum signat *Guyetus.* Hem. certe eum signat locum *Bothius.* Certe eum locum signat ⏑ – *Spengelius.* Certe eccam: locum signat *Langenus 'Beitr.' p. 9* (*cf. Bachius in Studem. Stud. II p. 414*): *ubi de* Certe eccam *insolenter coniungendis dubitans* Certe (eum) locum [Certe locu^{cum}f] *Seyffertus probat.* — *Phanostratae* ap-

paret *tantum, non totum versum (cum B) tribuit Camerarius assentientibus omnibus. — An fuit* LA. Era. PHA. hem. LA. st. PHA. quid est? *c. q. s.?*

698. Sed is *del. Vssingius, ut ex v. 697 huc tractum. Cf. Bergkius Opusc. I p. 419 adn.*

699 *sqq.* Púluere pérsequár hac *clausulam esse voluit Zanderus l. s. s. — De v.* 698 *recte iudicans Seyffertus de bacch. p. 26 proxima variis versiculis dispescuit.* — iam hoc loco (*del.* in) *Pylades.* Hoc iam in (*vel* Iam in hoc) loco *Muellerus p. 72. 398: cf. Spengelius 'Ref.' p. 324 et Klotzius p. 70. — Ad* altero (altro *Sonnenburgius*) *cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 381 adn.* — turbo *pro* turba *Camerarius obloquente Lambino, probante Pistori.* — hic meis turba tamen se obicit oculis *Vssingius.* — *V.* 700 hac *ante* hic *delens creticos constituit Ritschelius Opusc. phil. II p. 268: cf. Muellerus l. s. s.* (*adde p. 114*) *Spengeliusque p. 325. Errat Klotzius p. 218.* — *V.* 701 ad duos ⟨hoc⟩ utinet *Pylades probante Sonnenburgio: cf. Klotzius p. 285.* — hi qui sunt? atat *Camerarius refutante Seyfferto Stud. Pl. p. 26 sq.* (*cf. Bachius in Studem. Stud. II p. 362*). hic quiniscunt. atat *Palmerius obloquente Pistori* (*qui* hoc? quiqui sunt *potius cum eodem commendat*). scilicet. utate *Bothius.* liquet hoc satis. at *Vssingius. Vide praef.* — singulūm (*i. e. singulorum*) *Lambinus. Cf. Spengelius 'Ref.' p. 319.* — *Ave fuit* uideo uestigium ⟨item⟩ *vel* uestigi⟨ol⟩um? uestigium uideo trai. *Seyffertus. Certe vix defendi potest synizesis in exitu.*

702 *sqq.* contemplabor . . . abiit *tetr. bacch. esse voluit Lachmannus in Lucr. p. 208: ubi* contemplabo *Bothius et Langenus 'Beitr.' p. 61, ille octon. troch. per* Actam, *hic octon. anap. per* ⟨perii⟩ *claudens: cf. Muellerus p. 155 adn.* — *V.* 703 meumque corium cum cistella *Pylades.* meum corium cum cistella *etiam Acidalius.* meum cor cum cistella *Spengelius olim T. M. P. p. 7.* — *V.* 704 mulier, mane *a Camerario inducta rursus delevit Bothius, al.* mulier, heus, mane *Weisius dubitante Seyfferto 'Berl. philol. Wschr.' VIII p. 235.* heus tu, mulier, mane *Muellerus p. 72. 199 adn.* (*de* est quod uolumus te *cogitans, ubi* sunt qui te uolunt *Weisius cum Bentleio*). mulier, mane, ne abi *Spengelius 'Ref.' p. 366.* — *Ante* Postremo ille *Gulielmius inserebat fragmentum ex Nonio p. 482, 1* (*v. 340 sq.*): *unde* Malum aufer ⟨masculum⟩ *Weisius,* bonum mi opust. ⟨adeam an non adeam?⟩ *Vssingius temptabant dubitante Seyfferto l. s. s. p. 239. Suppleas velut* ⟨At ego óccupatus sum ámpliter. moléstu's.⟩ p. i. *Vide praef.*

707. quid *pro* quod *Bothius.*

708. ⟨tu⟩ uidisti *Pylades.* — uidisti quaerere (*pro acquirere*) *defendebat Gruterus: ubi* auferre *Lambinus,* gerere *Guyetus: cf. Muellerus p. 286.* — *V.* 708—712 *secludebat Bothius ut ex altera recensione illatos* (*nisi forte post v.* 679 *reiciendi sint rescripto* uidistis). *Longius progressus Langenus Stud. Pl. p. 283 sq.* (*cf. p. 33*) *v.* 708—722 *secludebat ut dittographiam versuum* 723—741. *Vbi etsi non desunt quae offendant, tamen neque ex hac ratione omnes loci difficultates expediendae esse videntur neque v.* 723 *satis recte statim post v.* 707 *sese adplicat. Vide praef.* — *De Fulgentii testimonio ad v.* 709 *adhibito cf. ad v. 655 sq.*

710 *sqq.* ut ad Alcesimarchum ⟨isthuc omnes⟩ accurrimus ⟨Capillo scisso atque excissatis auribus Tumultuantem⟩ ne se uita interi-

meret ⟨Ti⟩more ⟨puto⟩ excidisse cistellam ⟨mihi⟩ *Pylades* (*praee*
interemeret tum⟨ultuantem capillo scisso atque excissatis auri
Tum⟩ miserae excidisse Cistellam mulieri. LA. eamus, hera, parum
⟨PHA. Eo, siquidem imperes pro copia pro recula⟩ *Pio: cf. v. 383.*
ut accurrimus ad Alcesimarchum, ne suam uitam Interimeret,
⟨mihi puto prae ti⟩more ⟨hic⟩ excidisse Cistellam. LA. haec m
⟨nostra est, quin operam d⟩amus *Camerarius.* ut adcucurrimus
Alcesimarchum uitam Ne suam interimeret tum ⟨puto ti⟩more ⟨
excidisse *Bothius, de* Cistellam haec mulier ⟨quaeritat. ade⟩a
hera, parumper [*sic Saracenus, sed* eamus*: cf. ad v. 713*] *dubitans:*
tum ⟨suspicor ti⟩more ⟨mi⟩ *et* mulier ⟨quid dicat uide⟩s
Vssingius. Vide praef. De interemerit *servando cogitat Muel*
p. 458.

713. herae dicam meae *Pylades.* herae meae dicam *etiam C*
rarius: cf. Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 26, Muellerus p. 458, Kieni
de QVI *loc. mod. p. 547, alii. Ceterum* ea *vel* eam *excurrens* (*unde*
*effecit B*²) *videtur spectare ad* eamus *in v. antecedenti ex* amus *mut*
efficiendum. — *Mox* ⟨eam⟩ seruare iusserat *Pylades.*

715. Noscére potesset facilius *Bothius. Cf. Wagnerus Mus. I*
XXII p. 425. — meae herae *Pylades inter alia.* — *V.* 717 ub
(*non* úbi sit) *scripsi coll. v. 735.* — *V.* 719 agis *pro* geris *Guyetu*

720. istuc quod tu fabulare mihi cibus est *Pylades.* istuc
cibus est quod fabulare *cum Dousa plerique* (*cf. Bachius in Stu*
Stud. II p. 220) *refragante Fleckeiseno Exerc. Pl. p. 26.*

721. Sed inter rem istam agendam herae huic *Camerarius,*
sine ratione haerens in pronominis collocatione. De Sed intér
istánc erae huic *post Muellerum p. 354, 468* (*vel* istam huic
cogitat Bachius in Studem. Stud. II p. 214. — e re (*pro* erae)
respondi *Palmerius.* — huic *suspectum Guyeto.* — roga[ba]t *Pylad*

722. opust dic impera. Et tu (quid quaeritabas?) *Pylades*
que, sed est opus, *Camerarius.* est opus dic, impera et tu *Gulieli*
ubi aut at tu (quid quaeritabas) *aut* HA. Et tu. LA. *Bothius,* dic
perato *Ballas de partic. copul. p. 7,* dic, impetrabis *Vssingius.*
⟨tibi⟩ opus dice, inpera. at tu *Muellerus p. 354 adn.*

723. quaeritabas ⟨hic⟩ *Guyetus.* — ⟨Heus⟩ mi *Muellerus p*
adn.: ubi O mi *etiam Vssingius. Cf. Meursius Exerc. crit. II 6 et*
dalius Div. in Asin. IX. — ⟨ego⟩ uos *Pylades.*

725 *sq.* ⟨mihi⟩ quaedam. LA. quid id ⟨est⟩? quidnam est ⟨
quaeris⟩ nescio. Alienam⟨ne an⟩ familiarem ⟨hanc ego⟩ mem
Pylades praeeunte nescio *Saraceno.* quaedam nescio ⟨quo mihi.⟩
quid id, quid ⟨id⟩ nam est? HA. Alienum ⟨quod damnum aff
et moerorem familiarem *Camerarius.* quaedam nescio ⟨quam dic
PH. quid id ⟨est⟩? LA. quidnamst? ⟨Nescio⟩ alienam⟨ne hoc
anne⟩ memorem familiarem *Bothius: ubi* quid dicam mihi? r
quid. PH. Id quidnamst? *Benoistus.* quaedam ⟨qua opus er
qu⟩aestio⟨ne⟩. LA. Id quidnamst? HA. Alienum ⟨quod dum erit aff
maerorem familiarem *Vssingius. Vide praef.*

727. mercis *Bothius e Guelf.: cf. Ritschelius Opusc. ph*
p. 656. — callida [est]. PH. Ecastor ⟨mihi⟩ *Pylades et mox* PH. ⟨
quidnam. — *V.* 729 PH. In uoluulum *Saracenus.* — [in] pampini

Bothius. Cf. Klotzius p. 228. — *V.* 730 sibi intortam ⟨hic⟩ orationem *Camerarius. Cf. Casaubonus in Theophr. Char. p. 108.*

731. cistellam adolescens. hic mihi *Pylades.* cistellam. hic mihi, adulescens *vel* cistella mihi hic, mi adulescens *Camerarius: ubi* hinc *Turnebus Advers. XXVIII 1.* — euallauit *Pius.*

732. In cauea latam *Pylades.* In caueam datam *Lambinus* (*unde* oportuit datam *trai. Guyetus*). Incaueatam *Palmerius.*

734. tu loquere, quid ibi infuerit *Bothius itemque, sed* eloquere, *Langenus 'Beitr.' p. 194.* loquere tu, quid ibi inerat *Beckerus in Studem. Stud. I p. 157. Ad* inerit *cf. v. 664 sq.*

735. illam se ait *Pylades.* illanc ait se (*vel* illam ăit se) *et* úbi *ait Muellerus Pros. p. 27.* — *Mox* ⟨de⟩monstret ineat ⟨magnam⟩ gratiam *et* At ⟨pol⟩ sibi *et* mercedem dari *Pylades.*

738. quoi adnegat *Saracenus.* quidquam negat *Ijsendijkius de PL. Persa p. 97.* quoidam negat *etsi servavi, tamen vix verum esse puto: vide praef.*

739. quidam ⟨sibi dari⟩ argentum expetit *Pylades.* quidam ⟨argentum expetit. HA. At nequic⟩quam argentum expetit *Camerarius.* quidam (*vel* inquam) ⟨argentum expetit. HA. At enim⟩ expetit ⟨nequic⟩quam *Bothius: cf. Skutschius 'Forsch.' I p. 111 adn., 120 adn.* quidam iam expetit argentum. HA. at enim nequidquam *Engerus de pros. p. XVII.* quidam ⟨aliud potius iam⟩ quam argentum expetissit *Bernoistus.* quidam ⟨operam ut det, aliud sibi⟩ quam argentum expetit *Vssingius. Cf. Bachius in Studem. Stud. II p. 298. Vide praef.* — *Totum v. del. Guyetus.*

740. LA. At pol ille quidam, mulier, in nulla opera gratuita est *Camerarius: ubi* in nulla re opera gratuita est *Lambinus in adn.*, in nulla opera gratuitust *Guyetus.* HA. At pol illi quoidam mulieri nunquam ulla opera gratuitast *Vssingius. Cf. Acidalius et Schmitzius Mus. Rhen. XVII p. 458.*

741. LA. Commoda loquelam iam tuam tibi, nos prodimus ac confitemur *Pylades.* Commoda loquelam tu tibi, nunc prodimus et confitemur *Camerarius* (*cf. ad v. 740*) *in contextu: sed* PH. Commodo *et* proderis. confitemur *in ann.* (*unde* Cŏmmodá *et* prod(e)ris *defendit Christius Mus. Rhen. XXIII p. 566. 568*). PH. Tuam loquelam commoda. LA. tibi nunc [prodens] confitemur *Guyetus.* PH. Commodo loquelam iam tibi. HA. num proderis? PH. confitemur *Bothius.* PH. Doma loquelam tuam.. tibi nunc do operam: confitemur *Brixius Annal. philol. CI p. 764.* Conprime loquellam. tuam tibi nunc, mulier, (*vel* tu tuam. tibi nunc nos) confitemur *Muellerus p. 354 adn.* PH. Commoda loquellast. tu tibi nunc prodes. confitemur *Vssingius. Cf. Klotzius p. 275 et Seyffertus Burs. Annal. LXIII p. 69.*

744. te mihi opto *Pylades inter alia.* mihi te adopto *Bothius* (*cf. Mohrius de iamb. septen. p. 30*). mihi ted opto *coll. Truc. 859. Cf. Demelius 'Zschr. f. Rechtsg.' II p. 195.*

745. quis ⟨tu nunc⟩ es? (*et* mater illius) *Pylades.* quis es ⟨tu⟩? *Vssingius in adn.* (*cf. Klotzius p. 52*). — ⟨Egon?⟩ ego sum illius *vel* Ego illius sum *Ritschelius Opusc. phil. II p. 686: cf. Muellerus p. 31. 342, Luchsius in Studem. Stud. I p. 359 sq., Brandtius de gen. p. 18, Mohrius de iamb. septen. p. 23.* Egomet sum illius *Goetzius.* Egó sum

illius *def. Seyffertus. De* B^1 *mecum consentiunt Ritschelius Loewiusque silentibus ceteris. — Ad v.* 746 *cf. Schraderus de* -NE *partic. p. 12 [266].*

748. *Pro* cito *Schmiederus* scitor *maluit*, loci *Studemundus in Stud. I p. 133 adn. et II p. 181 adn.: at cf. Brixius Annal. philol. CXXXI p. 202.*

753. habitat mei uiri *trai. Guyetus probante Muellero p. 537. Cf. Spengelius T. M. P. p. 237. Hiatum post Kampmannum aliosque tutati sunt Luchsius in Studem. Stud. I p. 21, Klotzius p. 133, alii.*

754. LA. Nae. PH. obloquere rursus. perge *Camerarius.* PH. Ne obloquere. rursus perge *Palmerius, ante hunc v. cum Lambino inculcans fragm. v. 382 et 308, quae non minus inopportune Pylades inter* PH. meast *v.* 756 *et v.* 759 (*deletis mediis*) *inseruerat obloquente Camerario in ann., cum Dissaldeus insuper addiderit v. 374 sqq.* LA. Ne⟨que mulier illic habitat: nam abierunt modo.⟩ PH. Obloquere rursum *Vssingius. Duorum certe versuum lacunam* HALISCAE *alterius, alterius* LAMPADIONIS *statuebat Fleckeisenus Philol. II p. 98 sq.: ubi sufficit, s.* LAMPADIONI *tribuimus velut* Habitát profecto etiám nunc: mentitúpalam. Si itást, ad tintinnáculos ducás uiros. *Vide praef.*

755 *sqq.* septem et decem *Camerarius duce* B^2*: quod mirum e plerosque retinere voluisse. — Cf. ad v. 754.* — LA. Ea est u⟨t numer⟩us annorum attulit *Camerarius: ubi pro* attulit *Palmerius* HA. at t id *inepte, Guyetus* arguit *argute:* ut numerum annorum *Acidalius,* annorum numerum ut *Bothius,* ut numerum eius annorum *Vssingius sine ullo usu: cf. Langenus Annal. philol. CXXV p. 677 sq. — Post hunc Bothius collocabat v.* 759 *ante v.* 757 *sq. et v.* 760 *sq. post v.* 771. — *V.* 757 *sq.* HA. Quod qua⟨erebas, reperisti:⟩ iam quaero meam. L. At po⟨l hae suas nactae⟩ sunt quaero t. *Camerarius itemque, sed* [A Pol *Lambinus.* HA. Quid? quo⟨niam tuam inuenisti⟩, i. q. m. LA. po⟨l si haec duas⟩ sunt ⟨nactae⟩, quaeram t. *Bothius* (Quid *cu Saraceno.* At pol suas hae n., q. t. *Guyetus*). Quid qua⟨eris mulie HA. Ego et⟩iam q. m. LA. At po⟨l ego, quom duae ad⟩sunt q. *Vssingius. Vide praef.*

760. At *initio et* tibi *sub finem v. add. Pylades,* tenere *pos* Aequomst *Camerarius: ubi* teneri *Lambinus,* temere *Palmerius,* habere *Naudetus,* pro(d) illo *Bothius,* ut reddas *Vssingius,* tacere *Seyffertus* '*Berl. philol. Wschr.*' *VIII p. 238,* seruare B. *Vide praef.*

762 *sq.* (benignitas) nostra. haec calumnia tua profecto est filiam Et redditura est tibi tuam *Pylades.* (benignitas) Nostra, haec alumna est profecto filia. Et redditura hera est ibi tuam *Camerarius: ubi* Nostra haec alumnast tibi profecto filia Et hera tibi tuam redditura est *Guyetus,* Nam nostra alumna haec tua profecto est filia Et redditura hera est tibi *Bothius* (*cf. ad v. 755 sqq.*). — Era redditurast tuam tibi *Vssingius. Vide praef.*

766. PHANOSTRATAE *continuabat Lambinus refragante Acidalio.* — istanc esse ego *trai. Muellerus p. 342: at cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 367 et Brandtius de gen. p. 17.* — incesso malle *Pylades. Ceterum apparet* necesso *et* male *scripturas in VE ex correctura male adhibita inter se cohaererc.*

768. teneas tibi (*pro* tuum) *Vssingius praeter rem.*

770. Da cistellam tu et *Camerarius. Cf. Ritschelius Proleg. p. XCVII.*

772 *sq.* quod nomen ⟨est⟩ tuae *Camerarius: cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 171, mox de* Melaenidi *pro* Melaenis *cogitans.* — iam te ego *Pylades.* ted ego iam *Guyetus.*

774. quod *del. Spengelius T. M. P. p. 80 obloquente Bergkio Opusc. I p. 185 sq. Cf. Ritschelius Proleg. p. CXXXII.*

775. Esse filiam mihi inuentam et *Guyetus.* Filiam mihi esse inuentam et *Vssingius. Vide praef.*

777. At enim *Dousa.* Sed enim *Gulielmius: cf. Muellerus p. 467 et Langenus 'Beitr.' p. 263. Cf. Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 29, Klotzius p. 258.* — *Mox* aliena opera mihi *Guyetus: cf. Muellerus Pros. p. 46 et Leppermannus de correpl. vocab. iamb. p. 66.*

779. Sed quid ⟨nam⟩ istuc *Pylades* (*om.* huc). — Própera ⟨hinc⟩ ire intro huc *Fleckeisenus.*

781. prae *ante* aliis *add. Langenus 'Beitr.' p. 80: ubi* anteuorti *pro* praeuorti *malebat Studemundus.*

784. post id calicibus (*et* deliquerit *et* delinquet) *Pylades.* — *Ad* postidealici *formam cf.* ilico.

T·MACCI·PLAVTI

DEPERDITARVM·FABVLARVM

FRAGMENTA

I VIDVLARIA
1 Fragmenta Ambrosiana
2 Fragmenta a scriptoribus servata
3 Fragmenta dubia
II FRAGMENTA FABVLARVM PRAETER VARRONIANAS
1 Fragmenta fabularum certarum
2 Fragmenta fabularum incertarum
3 Fragmenta dubia
III APPENDIX CRITICA
IV EPILEGOMENA

I

VIDVLARIA

1 FRAGMENTA AMBROSIANA

PROLOGVS

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ hánc rem uetere nómine
⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ * éstitit.
⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –
Laudátus – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ grátias
⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ fero. 5
Schedia ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –
⏑ ⏓ ⏑ noster ⏓ ⏑ Vidulária m.
Is qu ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –
Prius nóscite – ⏑ ⏓ ⏑ scitis: ípsus est.

Huius fabulae B solam inscriptionem servavit: PLAVTI TRVCVLENTVS EXPLICIT INCIPIT VIDVLARIA 1. KANCREMUETERENOMINE (*in quibus* RE *probabilius esse quam* RI *Studemundus vidit*) *etiam mihi exstare visa sunt* (*) 2. ESTITIT *in fine post Studemundum enotavi:* G *in medio versu planissima est* destitit *vel* restitit *Studemundus* (*) 3. POTENTIAMINIME——RUMS**TISITIO *A teste Studemundo: mihi praeter* POTENTIA *omnia incertissima visa sunt* 4. LAUDATUSIA——S————GRA**AS *A teste Studemundo:* AS *in fine nunc quidem inveniri non potest* 5. ——IUSSC————G————F————NRO (*vel* FERO) *teste Studemundo: mihi omnia praeter* U *et* G *incerta visa sunt: extrema nunc desunt* 6. SC*EDI————UO————G*AE——C———— *A teste Studemundo: mihi praeter* SC*EDI *et incerta vestigia litterarum* UO *et* G *nihil apparuit: superiores reliquiae* AE *litterarum nunc quidem deesse visae sunt*. Schedia haec uocatur a Graeco comoedia *Studemundus* (*) 7. *OETRKANOSTERF****U————M *A teste Studemundo: mihi* NO *et* F *apparuerunt,* NOSTER *quadrare videbatur item ut* U(idularia)M Poeta hanc noster fecit *Studemundus* (*) 8. ISQU——T*R*O——CIUNTMEGOFA——OS———TIS *A teste Studemundo* 9. PRIUSNOSCITE————SCITISIPSUS*S—— *A teste Studemundo* ('*post ultimam* S *fortasse non plus una littera scriptum erat*'): *quae mihi bene quadrare visa sunt* (*)

Credo árgumentum uélle uos pernóscere: 10
Intéllegetis pótius quid agant, quándo agent.
⏑ ⏓ ⏑ _ uos ín loco monitum * * * .
⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _
⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _
Magis qu ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ tis núnciam 15
Vos íll ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _

---

* * * * S * * S * VS

Hominém semel siquem úsu rupit séruitus
* * * * * * * * * *
* * * * * * * * * *

---

10. CREDOARGUMENTUMUELLEUOS****OS***E *A teste Studemundo: quae ex parte planissima, ex parte admodum probabilia esse post illum testor* pernoscere *magis quadrare quam* cognoscere *adnotavit Studemundus* 11. *Ita Studemundus, pro quibus A eodem teste:* INT****-G— - —USQ****G**TQ**ND**GENT: *ubi* INT, G, USQ, *in fine* GENT *mihi quoque apparere visa sunt* 12. A——————UOSINLOCOMO-NITUM——PETRO *A teste Studemundo* 13. DI——Q——————S*COMMODIU—— TAS— *A teste Studemundo* 14. INA *et in fine* BMEAM *A teste Studemundo* 15. MAGISQU, *dein* ABEO———ORTIS-NUNCIAM *A teste Studemundo, ubi* MAGISQU *facile legi, item* NUNCIAM, *reliqua incertissima esse adnotavi* (*) 16. UOSILL————E—NOX-PROHOC *A teste Studemundo: ubi mihi* UOSILL(uma)UDITE *exstare videbantur* (*)

Scaenae titulus praeter litteras dubias supra positas quas Studemundus enotavit expediri non potuit: nullo modo CACISTVS *scriptum fuisse Studemundus affirmat: de* SYRISCVS *cogitat Seyffertus 'Jahresbericht' XXXI (1882) p. 111* 17. *Ita A, nisi quod* SEMELQUEM, *ubi* semel si quem *scripsi* (*) *Post hunc v. intercidisse 190 potius versus quam 152 exposuit Studemundus: quod sequitur folium, in pagina recta initia paucissima* (OD *v. 1,* *Q *v. 5,* IN *v. 6,* QU *v. 8,* SER *v. 9,* Q *v. 16) servavit, paginae versae v. 2* ICO *in fine, quae ad longiorem versum, velut septenarium pertinuisse videntur*

NICODEMVS. DINIA

* * * * * * * * * *
* * * * * * * * * *

NICODEMVS

Est quó ⏑ – ⏑ ⏓ neque tempus cénseo. 18
Quid aís? licetne?

DINIA

Máxume, siquidémst opus.
Sed quíd est negoti?

NICODEMVS

Té ego audiui dícere 20
Operárium te uélle rus condúcere.

DINIA

Recte aúdiuisti.

NICODEMVS

Quíd uis operis fíeri?

DINIA

Quid tu ístuc curas? án mihi tutor ádditu's?

NICODEMUS

Dare póssum, opinor, sí uis bonum operárium.

Titulum A non servavit: supplevi duce Studemundo 18. EST-QUO————NEQ****PUSCENSEO *A* (US *sine* P *Studemundus*) *Nicodemi pers. dubitanter addidit Studemundus*, neque tempus *supplens* (*) 19. QUIDAISLICET***AXUM***QUIDESTOPUS *A teste Studemundo, ubi nunc* QUID *excidit* *Diniae pers. add. Studemundus* siquidemst *Buechelerus praeeunte* siquid est *Studemundo* 20. SEDQUIDEST-NEGOTI#TEEGOAUDI****CERE *A: ubi tamen* UDI *litterae admodum incertae sunt* audiui dicere *Studemundus* (*) 21. OPERARIUMTEUEL-LERU******C—— *A, nisi quod ante* C *etiam* U *littera apparere visa est* conducere *Studemundus, quod spatia admodum commendant* (*) 22. RE**EAUDIUISTI#QUIDUISOPERIS***RI *A teste Studemudo, ubi nunc* UISOPERI *exciderunt* Recte *et* fieri *Studemundus* 23. QUID*-UISTUCCURASANMIHITUTORADDITUS *A, plerisque litteris non satis certis* Quid tu *Studemundus* 24. DAREPOSSUMOPINORSATISBONUM-OPERARIUM *A, ubi* sinis *pro* satis *lectione minus quam versu et sententia commendari monet Studemundus* (*)

DINIA

Est tíbi mercede séruos quem des quíspiam? 25

NICODEMVS

Inópia seruomst: ípse tibi ego mé loco.

DINIA

Quid tú? locastin ⏑ ◡ – ◡ ⏑ ◡ –?
Nam equidém te – ◡ ⏑ ◡ – ◡ árbitror.

NICODEMVS

Non súm, siquidem tu ⏑ ◡ – ◡ ⏑ ◡ –:
Verúm si pretium dás, duces tecúm simul. 30

DINIA

Labóriosa, aduléscens, uitast rústica.

NICODEMVS

Vrbána egestas édepol aliquantó magis.

DINIA

Talís iactandis tuaé sunt consuetaé manus.

NICODEMVS

At quális exercéndas nunc intéllego.

DINIA

Mollítia urbana atque úmbra corpus cándidumst. 35

NICODEMVS

Sol ést ad eam rem píctor: Afrum fécerit.

---

25. tibi *scripsi.* TIBIIN *A* SERUUS *A* QUISPIA — *A* (*) 26. INOPIASERUUMI**E******OMELOC — *A: ubi* LOCAUERO *nimium esse adnotavi* seruomst *Buechelerus* ipse tibi *Studemundus* ego me loco *scripsi ducibus Studemundo et Buechelero* (*) 27. *Post* LOCASTIN *apparere videbatur Studemundo* C (*vel* O *vel* G *vel* Q)*: quo usus* quaeso te usquam quoipiam? *idem supplebat* 28. NAMEQUIDEMTEM *et in fine* ITROR *A, unde* Nam equidem te mi esse seruiturum haud arbitror *Studemundus* (*) 29. NONSUMSIQUIDEMTUNO ——— *A:* non uis me conducere *supplet Studemundus* (*) 30. *Ita A, nisi quod* PRAETIUM *et* DU*****CUM, *ubi* duces tecum *perbene supplevisse Studemundum spatio persuadent* (*) 31. *Ita A, nisi quod* UITAESTRUSTICA 33. *Ita A, nisi quod* DI *litterae non prorsus certae sunt* 34. *Ita A, nisi quod* QUALI(*vel* E)S (*) 35. *Ita A* 36. *Ita A, nisi quod* A(*vel* X *vel* K)ERUMFECERIT Afrum *Studemundus* (*)

DINIA

Heus _ ⏑ illic estur _ ⏑ ⏓ ⏑ _

NICODEMVS

Miseró male esse ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _

DINIA

Quod ábs te _ ⏑ ⏓ quaeso ut mi inpértias.

NICODEMVS

Si tíbi pudico hóminest opus et nón malo, 40
Qui tíbi fideliór sit quam seruí tui,
Cibíque minumi máxumaque indústria,
Minumé mendace, em mé licet condúcere.

DINIA

Non édepol equidem crédo mercennáriụm
Te esse.

NICODEMVS

Án non credis ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ 45
⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ dicát simul
⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ operárium.

DINIA

⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ únde conducám mihi?
Multúm laboret, paúllum mereat, paúllum edit,

---

37. HEUSCUNIL——ILLICESTUR——— ————SO—— *A teste Studemundo: mihi* HEUSCU *extare, reliqua vero incertissima esse videbantur* (*) 38. MISEROMALEESS————CON ————NE— *A teste Studemundo: mihi solum* MISEROMALEE *apparuit* 39. QUODABSET- (*vel* TE)——OP——TQUAESSOUTM**IIMPERTIAS— *A teste Studemundo, ubi* CP *invenire non potui:* mihi *Studemundus* (*) 40. SITIBIPUDI-CO————ESTOPUSETNONMALO *et Studemundus legit et ipse enotavi: item* homine *in lacuna locum habere cum Studemundo putem* (*)
41. QUIFIDE**PEIORSITQUAMSERUITUI *A teste Studemundo: ubi mihi* QUITIBI *initio exstare videbatur* Qui tibi fidelior *Winterus* (*)
42. *Ita A, nisi quod* MINIMI *et* INDUSTRIA 43. *Ita A, nisi quod* MINIMEMENDACEMEM, *ubi* mendace *Studemundus* 44. *Ita A* •
45. TEESSENONCREDISNON————ONDU**IRIMI— (*2—3 litt.*) *A extremis incertissimis* NI. An non *Studemundus* (*) 46. N *ab initio et* STDICATSIMUL *A* (*) 47. — — — OPERARIUM *A* (*)
48. *Vtrum ab hoc demum versu incipiat oratio Diniae an iam antea dici nequit* IAM———— ——UNDECONDUCAMMIHI *A*
49. *Ita A, nisi quod* MULTUMLABOR——AULLUM *et* EDI*: *ubi* laboret

Minus óperis nihilo fáciat quam qui plúrumum. 5

NICODEMVS

Nec míhi nisi unum prándium quicquám duis
Praetér mercedem.

DINIA

Quíd merendam?

NICODEMVS

Né duis,
Neque cénam.

DINIA

Non cenábis?

NICODEMVS

Immo ibó domum.

DINIA

Vbi hábitas?

NICODEMVS

Hic apud píscatorem Górginem.

DINIA

Vicínus igitur és mihi, ut tu praédicas.

* * * * * * * * * * * * *

CACISTVS. GORGO

* * * * * * * * * * * * *

CACISTVS

Íbo et quaeram, síquem possim sóciorum nancíscier,
Seú quem norim qui áduocatus ádsit: iam hunc nouí locu[illegible]
Hícine uos habitátis?

GORGO

Hisce in aédibus: huc addúcito.

et edit *Studemundus* 50*s qq. Ita A, nisi quod v. 52* MAERENDA[illegible] *v.* 55 PRAEDICAS (*)

Inter 55 et 56 quattuor, ut vid., folia deficiunt *Inscriptio* [illegible] *addidi* 56. *Cacisti pers. add. Studemundus* IBOETQUAERA[illegible] QUEMPOSSIMSOCIORUMNANCISCIER *A* 57. *Ita A* 58. HICINEUOS[illegible] BITATIS#HISCINAEDIBUSHUCADDUCITO *A* Hisce *Studemundus* ([illegible])

Át ego uidulum íntro condam in árcam atque occludám probe.
Tú siquem uis ínuenire tíbi patronum, quaérita. 60
Pérfidiose númquam quicquam hic ágere decretúmst mihi.

CACISTVS

Qúr malum patrónum quaeram, póstquam litem pérdidi?
Némo homo miser ést ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ que infelíx fui,
Vídulum qui ubi uídi, non me círcumspexi céntiens.
Vérbero illic ínter – ⏑ ⏓ ⏑ insidiás dedit. 65
Tám scio quam méd hic stare: cáptam praedam pérdidi,
Nísi quid ego meí simile aliquid cóntra conciliúm paro.
Híc astabo atque óbseruabo, síquem amicum cónspicer.

DINIA. NICODEMVS. CACISTVS

DINIA

Ne tu édepol hodie míserias multás tuas
Mihi nárauisti eóque ab opere máxume 70
Te abíre iussi, quía me miserebát tui.

CACISTVS

Illic ést adulescens quém tempestas é mari
⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –
Et iám ego audiui ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ –

---

59. *Ita A* 60. *Ita A, nisi quod* PATRONUMQUAERITA 61. *Ita A, nisi quod* DECRETUST: *corr. Studemundus* 62. QURMALUMPATRONUMQUAERAMPOSTQUAMLITEMPERDIDI *A* 63. NE**HOMOMISERE (MIPERE *Studemundus*) *et in fine* Q·INFELIXFUI *plerisque non satis certis A* Nemo homo miser est adaeque ut ego sum atque infelix fui *Studemundus supplet* 64. UIDULUMQ**UBIU**INONMECIRCUMSPEXICENTIENS *A: supplevit Studemundus* 65. UERBEROILLICINTERMO——— ——LOCUSTIN**INSIDIASDEDIT *litteris* LOCUSTIN *ceteris multo incertioribus A* 66. *Ita A, nisi quod* MEHIC *et* PRAEDAMPERDIDI, *hoc lectione incerta A* med *Studemundus* (*) 67. *Ita A, nisi quod* CONCILIUMPARO (*) 68. *Ita A, nisi quod* CONSPICER

69—71. *Ita A* (*) 72. ILLICESTADULESCENSQUEMTEMPE**ASEMARI *ex A enotavi, ubi* TEMPE**ASIMMIN— *Studemundus legit: sed 'in fine post* IM *litteras nonnumquam* ARI *scriptum esse opinatus sum' in apographo adnotavit* (*) 73. **FIC——T*SATQ·ARG**EN**M-——ROM—— *enotavit ex A Studemundus dubitanter: mihi desperandum esse videbatur* (*) 74. ETIAMEGOAUDIUID——MR———MMUT— *A teste Studemundo: mihi praeter* ETIAMEGOAUDIUI *nihil apparuit* Et iam *Winterus* (*)

In ópus ut sese cóllocauit quám cito. 75
Pol haút cessauit, póstquam _ ∪ ⊿ ∪ _

DINIA

Mirúmst ∪ _ ∪ ⊿ ∪ _ ∪ ⊿ ∪ _
∪ ⊿ ∪ _ ∪ ⊿ ∪ _ ∪ ⊿ ∪ _
Rem míhi narrauit édepol _ ∪ ⊿ ∪ _
Puer ⊿ ∪ _ ∪ ⊿ ∪ _ ∪ ⊿ ∪ _ 80

NICODEMVS

Egéntiorem ⊿ ∪ _ ∪ néminem
Neque ésse credo néque fuisse néque fore.

DINIA

Caue tu ístuc dixis: ímmo etiam argentí minam,
Quam méd orauisti út darem tibi faénori,
Iam ego ádferam ad te: faénus mihi nullúm duis. 85

NICODEMVS

Di tíbi illum faxint fílium saluóm tuom,
Qum míhi qui uiuam cópiam hanc inopí facis.
Sed quín accedat faénus, id non póstulo.

75. INOPUSUTSESEĊOLLOĊAUITQUAM***O, *ubi* cito *quadrare Studemundus recte dicit* (*) 76. **LKAUTCESSAUITPOSTQUAMT *ex A enotavi,* **LKAEĊCESSAUITPOSTQUAMT———MATTIGI- - *A Studemundus.* haut *scripsit idem et* postquam terram attigit *spatio satis facere adnotavit* 77. MIRUMESTSIA*****TUAMU*****SQUA——— *A teste Studemundo, qui tamen adnotat incertissima esse omnia praeter initium, recte* 78. NOSUOSPARENTI——— DAREPOSSU- - ———TUSFU— *A teste Studemundo: mihi praeter* OSPAREN *et* SSU *et* TUSF *incertissima visa sunt omnia* 79. REMMIKINA——— EDE**LISIMUL— *post Studemundum mihi dispicere posse videbar:* narrauit *supplevit Studemundus: idem adnotat post* SIMUL *fortasse nihil scriptum fuisse* 80. PUERISISKI *initio et* GIS *in fine enotavi.* PUERI*SKI——— ———ISP——— GIS *Studemundus dedit* (*) 81. EGENTIOREM *legi potuit: quae Studemundus sub finem legit* MINEN——— MNEMINEM *mihi non apparuerunt*

Egentiorem hercle hominem noui neminem *Studemundus olim.* Egentiorem hominem quam ego sum neminem *idem postea* (*)
82. ATQ·ESSECRED——— — NEQ·F*RE *A Quae dedi supra, Studemundi sunt* 83. *Ita A* 84. *Ita A, nisi quod* ME (*ubi* med *vel* mecum *Studemundus*) *et* TAENORI (*) 85. *Ita A* 86. *Ita A, nisi quod* SALUUMTUUM 87. *Ita A, nisi quod* COPIAMINOPIFACIS hanc *addidit Studemundus* (*) 88. *Ita A*

DINIA

Defaénerare hominem hóminem tam egentem haú decet.
Quam ad rédditurum té mihi dicís diem, 90
Caue démutassis.

NICODEMVS

Vsque donec sóluero

* * * * * * * * * * * * * * *
* * * * * * * * * * * * * * *

2 FRAGMENTA A GRAMMATICIS SERVATA

I

Ánimum aduortite ámbo sultis. uídulum hic appónite:
Égo seruabo, quási sequestro détis, neutri réddibo,
Dónicum haec diiúdicata rés erit ⏑ ⏓ ⏑ –

89. DEFAENERAREKOMINEMEGENTEMHAUDECET hominem hominem tam *scripsi* (*) 90. *Ita A, nisi quod* TEMIKI *Ita interpunxit Winterus pro signo interrogationis, quod Studemundus in fine posuerat* (*) 91. CAUEDEMUTASSIS#USQ·DONECSOLUERO *A*

I. II. *Priscianus I (G. L. II) p. 223, 17:* In 'er' correptam desinentia s et t antecedentibus, nisi sint possessiua, quorum in 'is' desinunt feminina, 'er' in 'ri' mutant et faciunt genetiuum, ut 'hic Auster' ...excipitur 'sequester, sequestris', quod duplici ratione compellitur secundae esse... tertiae tamen inuenitur declinationis apud plerosque ... sed Plautus hoc quoque secundum analogiam declinauit, ut in Vidularia: 'Animum ...erit haec'. in eadem: 'Haut fugio sequestrum' *Idem ibid. p. 226, 13:* 'Neuter' tamen plerique 'neutri' declinauerunt. sed Plautus in Vidularia: 'Neutri reddibo' dixit datiuum *Idem II (G. L. III) p. 7, 20:* Cum igitur iuniores frequentius supra dicta nomina secundum in ius terminantium pronominum formam declinauerint, in uno ex eis magis nominum declinationem sequuntur, 'neuter neutri neutro' dicentes... Plautus in Vidularia: 'Neutri... diiudicata sit' *Nonius p. 508, 5:* Reddibo. Plautus Vidularia: 'Ego...reddibo' *Gloss. Plaut. (cf. Ritschelius Op. II p. 241):* in Vidularia: Donicum pro donec 92. aduertite *AGLK* ambo *ed. Ald. Veneta.* amabo *plerique libri Prisciani* sultis *Bothius, Struvius de lat. decl. p. 151.* si uultis *libri Prisciani* uitulum *plerique libri Prisciani* 93. quasi *om. LH*[1] *Nonii* sequestro *Priscianus.* sequestri *Nonius* reddibo] *aut sic aut leviter corruptum libri Prisciani cum Nonio* 94. Donicum haec diiudicata res erit *Ritschelius l. s. s.* Donicum res diiudicata (*vel* deiudicata) sit *Priscianus posteriore loco,* Donicum res (*vel* re) iudicata erit haec (haec *om. GK*) *idem priore Verba Diniae attribuit Studemundus*

II

Haúd fugio sequéstrum _ ⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _ 9

III

Malím moriri meós quam mendicárier:
Boní miserantur íllum, hunc inridént mali.

IV

Ibi út piscabar, fúscina ici uídulum.

V

Quid múlta uerba? plúrumum luctáuimus.

VI

Nescíoqui seruos pér myrteta prósilit. 1(
Haec mýrtus Veneris ést ⏑ _ ⏑ ⏓ ⏑ _

VII

Nunc ápud sequestrum uídulum posíuimus.

---

95. *Gorgini dat Studemundus dubitanter* Haud *vel* Haut *lib Prisciani* III *Nonius p. 138, 23:* Mendicarier pro mendicare et me dicabulum pro mendicatione. Plautus Vidularia: 'Malim ... mal 96. malum L^1 mendicare L 97. *Ita Quicheratus Studemu dusque duce Lipsio* (Boni im miserantur, illunc irrident mali). Bo ministrantur illum nunc irrident (inrident L^1) mali *codices Nonii* (*) IV *Nonius p. 123, 32:* Icit significat percutit, ab ictu. Plautus . . idem Vidularia: 'Ibi . . . uidulum' 98. ici *apud Nonium vulg tur.* uici (ci *in ras.* H^1) *codices Nonii* V *Nonius p. 468, 33:* D luctaui, pro deluctatus sum. Plautus...idem in Vidularia: 'Quid. luctauimus' 99. plurimum *codices Nonii* VI *Priscianus* (*G. L. II*) *p. 123, 26:*...myrtetum, quamuis feminino genere Plautus Vidularia (*ita vel* uicularia *vel* uitularia *vel* uidulario *codices*): 'N scio qui...prosiluit' *Porphyrio in Hor. carm. I 38, 7:* Plaut in Vidularia (in aulularia *recentiores codices*) myrtum et femini genere et neutro dixit: feminino sic: 'Per myrteta prosiluit. [haec myrtus Veneris est'. haec myrtus et haec myrteta † non (locum *codd. rec.*) significat 100 sq. Nescio qui (quis *LKdh Priscia libri* seruus *codices* per myrteta *Porphyrio.* e myrteta (*vel* m teta) *Priscianus: quo de cum Stowassero Stud. Vindob. XII p. 1 dubito* prosilit *Bothius* prosiluit *Priscianus cum Porphyrione Coniunxi duo fragmenta* (*)

VII *Priscianus I* (*G. L. II*) *p. 528, 19:* In 'no' o uel g antece tibus per 'ui' diuisas faciunt praeteritum, ut pono posui . . . anti tamen et 'posiui' protulisse inueniuntur. Plautus in Vidularia: 'N ...posiuimus' 102. uidulum *et* posiuimus *libri Prisciani lo plurimi* (*)

VIII

Inopiam, luctúm, maerorem, paúpertatem, algúm, famem.

IX

Éiusdem Bacchaé fecerunt nóstram nauem Péntheum.

X

A. Óppositast claxéndix. B. At ego sígni dicam quíd siet. 105

XI

Sígnum recte cónparebat: húius contendi ánulum.

XII

Immo íd quod haec nostrást patria et quod híc meus
Pater, íllic autem Sóterinis ést pater.

XIII

Paupera haec res est

VIII *Priscianus I (G. L. II) p. 235, 4 (cf. p. 192):* 'Algor, algōris', quod etiam 'hic algus, huius algus' dicitur. Plautus in Vidularia: 'Inopiam...famem' 103. merorem *plerique libri Prisciani* (*) IX *Priscianus I (G. L. II) p. 299, 15:* Inuenitur tamen in usu etiam in 'um' accusatiuus huiuscemodi nominum (*h. e. in* cus *exeuntium*). Cicero . . . Plautus in Vidularia: 'Eiusdem . . . Pentheum' 104. bacche *vel* bache *codices* (*) X *Ad Prisciani I (G. L. II) p. 165, 12 sqq. in codicibus haec adscripta inveniuntur:* Similiter radix claxendix quod significat concham qua signum tegitur. Plautus in Vidularia: 'Opposita est . . . sit': *cf. Hageni Anecd. Helv. p. CLXXIX:* Claxendix tubae custodia quasi calo[illegible]endix a uerbo kalo idest uoco uel calaxendix quod significat conca idest tuba, qua signum detegitur idest aperitur et est compositum a nomine classis idest tubae et altero nomine dicis, idest manifestatio: claxendix tuba manifestatrix *Adde Osbern. p. 151* 105. opposita est *codices* clasendix *G L* at uero *G* siet *Bothius.* sit *codices* *Inter duas personas distribuit Studemundus alteram partem Nicodemi esse ratus* (*) XI *Nonius p. 258, 35:* Contendere significat conparare. Plautus in Vidularia: 'Signum...anulum' 106. conparebat L^1. comparabat *rell.* comparebat *Mercerus* (*) XII *Priscianus I (G. L. II) p. 317, 19:* In 'is' productam Graeca et Latina masculina uel feminina uel communia...'haec Soterīs, huius Soterinis': Plautus in Vidularia: 'Immo ...pater' 107. haec nostra est *codices* (*)

XIII *Priscianus I (G. L. II) p. 152, 8:* Pauper, cuius femininum in a quoque uetustissimi proferebant. Plautus in Vidularia: 'Paupera haec res est' *Probus Cathol. 16, 13:* Dicitur et haec paupera. Plautus: 'Paupera haec res est' *ubi* paupera *post* est *in marg. cod. Bob.,* haec res est paupera *editio princeps* 109. (*)

XIV

Vbi quámque pedem uíderat, subfúrabatur ómnis. 1

XV

⏑ ◡ – ◡ ⏑ ◡ – ◡ ⏑ Nam audiui féminam
Égo leonem sémel parire ⏑ ◡ – ◡ ⏑ ◡ –

XVI

Nunc séruos argentum á patre expalpábitur.

3 FRAGMENTA DVBIA

XVII

⏑ ◡ – ◡ ⏑ ◡ Malo hunc ádligari ad hóriam,
Vt semper piscétur, etsi sít tempestas máxuma. 1

XVIII

Hunc iuuenem ínsui
Cúlleo atque déportari iússi [annonam bonam] píscibus.

XIX

◡ ⏑ ◡ – ◡ Séd leno egreditúr foras:
Hinc éx occulto sérmonem eius súblegam.

XIV *Nonius p. 220, 24:* Pedis quem nos pediculum dicimus generis masculini est. Nouius...Feminino Plautus Vidularia: 'V...omnis' 110. uiderat *Fleckeisenus Nov. ann. phil. a. 1861 p. 5* uidebat *codices* subpurabatur L^1. suppurabatur L^2. supfurabatur suffurabatur H^2G (*) XV *Philargyrius in Verg. Buc. II 63:* Tonleaena...dicebant enim leonem masculum et feminam, ut Plautus Vidularia: 'Nam...parire' 111. 112. *Ita numeros constituit Sedmundus* (*)

XVI *Nonius p. 104, 7:* Expalpare, elicere...Plautus Vidularia 'Nunc...expalpabitur' *Idem p. 476, 22:* Expalpabitur, i expalpabit, quod est extorquebit. Plautus in Vidularia: 'Seruus expalpabitur' 113. Nunc *om. Nonius posteriore loco* seru *codices* a patre argentum *Nonius p. 476* (*)

XVII *Fulgentius de abstr. serm. p. XIV et XV ed. L.:* Oriam dicit nauiculam modicam piscatoriam, unde et Plautus in Cacisto 'Malo...maxima' 114 *sq.* alligari *cod. Brux. 9172* ori *codices* maxima *cod. Brux. 9172.* aliqua *cod. Brux. 10083* (*) XVIII *Fulgentius p. XXII et XXIV:* Culleum dicitur saccus in quo rei inclusi in mare mittuntur, sicut ait in Vidularia Plautus: 'Hunc...piscibus' 116 *sq.* iuuenem hunc *et* in culleo *et* in altum deportari *cod. Brux. 9172* piscibus *om. idem* (*) XIX *Nonius p. 332,* Legere subripere significat...Plautus Aulularia: 'Sed...sublegam' *quibus verbis cum in Aulularia locus non sit, ad Vidulariam transtulerunt Guyetus, Mercerus, alii* 118 *sq.* sermonem eius *Mercerus.* sermone atus (*vel* satus *vel* aius *vel* auis) *codices* (*)

.II

FRAGMENTA FABVLARVM PRAETER VARRONIANAS

1 FRAGMENTA FABVLARVM CERTARVM

ACHARISTIO

I

Quám ego tanta paúperaui pér dolum pecúnia.

II

panem et poléntam, uinum, múrrinam.

ADDICTVS

Opus fácere nimio quám dormire máuolo:
Vetérnum metuo.

ACHARISTIO (*) I *Nonius p. 157, 3:* Pauperat (*ita Quicheratus:* Pauperauit *codd.*), id est pauperem facit. Plautus . . . idem Acharistione (acaristione *HG*, acaristudio *L: cf. Ritschelius Parerg. p. 105*): 'Quam . . . pecunia' 1. (*) II *Plinius Nat. Hist. XIV 92:* Lautissima apud priscos uina erant murrae odore condita, ut apparet in Plauti fabula quae Persa inscribitur (= *v. 88*), quamquam in ea et calamum addi iubet. ideo quidam aromatite delectatos maxime credunt. sed Fabius Dossennus his uersibus decernit: 'mittebam uinum pulchrum murrinam', et in Acharistione: 'Panem . . . murrinam'. Scaeuolam quoque et L. Aelium et Ateium Capitonem in eadem sensentia fuisse uideo, quoniam in Pseudolo sit (*v. 740 sq.*): 'quod si opus est ut dulce promat indidem, ecquid habet? Rogas? murrinam, passum, defrutum, mella?' quibus apparet non inter uina modo murrinam, sed inter dulcia quoque nominatum *Cf. Ritschelius Parerg. praef. p. XIII, Opusc. III p. 177, Schoellius ad Persae v. 88*
2. uisum *D* murrina *E* (*)

ADDICTVS (*) *Gellius III 3, 14:* Sed enim Saturionem et Addictum et tertiam quandam, cuius nunc mihi nomen non subpetit, in pistrino eum scripsisse Varro et plerique alii memoriae tradiderunt...

Servius ad Verg. Georg. I 124: Veterno pigritia: nam ueternum dicitur morbus intercus, id est ὕδρωψ, qui homines efficit pigros. 'intercus intercutis'. (*quae secuntur Servii plenioris sunt*) (Veterno) otio, quia plerumque otiosos solet hic morbus incessere: Plautus in Addicto: 'Opus . . . metuo' 3 *sq.* (*)

AGROECVS

quasi lupus ab ármis ualeo, clúnes infractós gero.

ANVS

ARTEMO

I

Nunc míhi licet quiduís loqui: nemo híc adest supérstes.

II

* * * mulionum nauteam fecisset * * * lem atque aro * * *

III

et . . . rauim

AGROECVS (*) *Gellius III 3, 9:* M. tamen Varro in libro comoediis Plautinis primo Accii uerba haec ponit: 'Nam nec Gemi lenones nec Condalium nec Anus Plauti, nec Bis compressa nec Boeo umquam fuit, neque adeo Agroecus neque Commorientes Macci Ti *de quorum verborum pristina forma quae docti proposuerint ex Her apparatu disci potest* *Nonius p. 196, 32:* Clunes feminino Orat ...masculino Plautus Agroico (*ita Iunius:* abroico *libri*): 'Quasi. gero' *Paulus ex Festo p. 61, 17:* Clunes masculine. Plaut 'Quasi...fero' *Eundem versum ex Verrio Flacco petitum ap Charis. p. 101, 10 olim exstitisse duce Keilio suspicatur Ritscheli Op. III p. 184* 5. quas *L Nonii* infractos *Paulus, Ritschelii* desertos *libri Nonii, unde* distortos *Ritschelius: fortasse duplex scriptu antiqua est* gero *Nonius.* fero *Paulus* (*)

ANVS unius Accii apud Gellium testimonio quod sub AGROEC positum est innotuit: cf. Ritschelii Parerg. p. 138. 147

ARTEMO (*) I *Festus p. 305, 27:* Superstites testes prae sentes significat. cuius rei testimonium est, quod superstitibu praesentibus i (l. *cod.*) inter quos controuersia est, uindicias sumere iuben tur. Plautus in Artimone: 'Nunc...superstes' *Pseudacro ac Hor. Epod. I 5:* Superstitem pro praesenti posuit, ut Plautus: 'Nem ...superstes' (*) 6. hic adest *Festi cod. cum Pseudacronis A* adest hic *reliqui Pseudacronis libri* *Cf. Paulus p. 304, 4* II *Festus p. 165, 27:* [Nauteam ait Opi]lius Aurelius herb[ae genu esse granis nigris], qua coriari utuntur, [cuius uideri a naue duc]tum nomen, quia nauseam fa[cit permutatione T et] S litterarum interme [diarum antiquis consueta]. Plautus in Artemone: [unguentum quo naribus mu]lionum nauteam fecisset.....lem atque aro..... *Cf Paulus p. 164, 12* 7. (*) III *Festus p. 274, 29:* Rauim anti[qu dicebant pro raucitate]. Plautus: ubi si quid pos[cam usque ad rauim posc]am. item: Experiuraui her[cle omnia ad raucam rau]im. et i Artemoni: Et [. . . . . Caecilius] in Hypobolimaeo: Prius [ad rauim ....]ntam feceris *Cf. Paulus p. 275, 4* 8. rauim *in fragment fuisse Festus docet*

ASTRABA

I

A. Séquere adsecue, Pólybadisce: meám spem cupio cónsequi.
B. Séquor hercle equidem: nám lubenter meám speratam cónsequor. 10

II

Áxitiosae annónam caram e uíli concinnánt uiris.

III

Quási tolleno aut pílum graecum réciprocas planá uia.

IV

Terebrátus multum sít: subscudes áddite.

ASTRABA (*) *Probus in Verg. Bucol. p. 2, 21:* Hoc idem carmen et astrabicon dictum est ex forma, qua aduecti fuerant, qui illa cantaturi erant. sunt autem astrabae uehicula dicta παρὰ τὸ μὴ στρέφεσθαι: quo titulo et Plautus fabulam inscripsit, in qua mulieres in eiusmodi uehiculis inducit *C. G. L. II p. 22, 15:* Astrama: σανίς, ὑποπόδιον = *C. G. L. IV p. 406, 29:* Astraba tabella ubi pedes requiescunt: *cf. Ind. Ien. aest. 1893 p. III sq.*
1 *Varro de l. l. VI 73:* Etiam spes a sponte potest esse declinata, quod tum sperat, quom quod uolt fieri putat (*cf. Krumbiegel de Varr. scrib. gen. quaest. p. 62*). nam quod non uolt si putat, metuit, non sperat.... (*lacunam indicavi Ind. Ien. aest. 1893 p. VI*) itaque hi quoque qui dicunt in Astraba Plautina: 'Sequere...consequor', quod sine sponte dicunt, nere neque ille sperat qui dicit adulescens neque illa sperata est
9. Plautina: Sequere *Ritschelius Op. III p. 190.* plautin ea sequere *F* adsecue *Lachmannus ad. Lucr. V 679.* adseque *F* Polybadisce *Scaliger.* polyba disce *F* cupio difec (*vel* desee *in marg., del. postea*) consequi *F ante corr.* (*) 10. hercle equidem *L. Spengelius, Ritschelius l. s. s.* herclem (*corr. ex* erclem *vel* ercle *m. 2, ut vid.*) quidem *F* meam speratam *Ritschelius l. s. s.* mea sperata *F* (*) II *Varro de l. l. VII 66:* In Astraba (astriba *F*): 'Axitiosae...uiris'. Idem in Sitellitergo... Sic Claudius scribit axitiosas demonstrari conciliatrices (*ita scripsi duce Loewio: cf. Ind. Ien. aest. 1893 p. VI:* consupplicatrices *F*). Vt ab una faciendo factiosae, sic ab una agendo axitiosae dictae (*cf. quae dixi l. s. s. p. VI.* actiosae dictae *codex, ante* ut *verba* ab agendo axitiosas *exhibens*)
11. Axitiosae *Aldus.* ac sitiose *F* (*) III *Festus p. 274, 25:* Reciprocare pro ultro citroque poscere usi sunt antiqui, quia procare est poscere. Pacuius...Plautus in Astraba: 'Quasi...uia' *Cf. Paulus p. 275, 9* (*) 12. tolleno *Scaliger.* tollenono *codex* gręcum *cod.* reciprocas *O. Muellerus, Ritschelius.* reciproceis *codex* plana uia *Scaliger, Ritschelius.* plana uta *codex* (*) IV *Festus p. 306, 31:* [Subscudes ap]pellantur cuneatae (cunetae *cod.*) ta[bellae quibus] tabulae inter se con[figuntur qui]a, quo eae immittantur (a *ex* u *cod.*), [succiditur. Pa]cuius...Plautus in Astraba (ineastraba *cod.*): 'Terebratus ...addite' *Cf. Paulus p. 307, 6* 13. sit: *Ritschelius.* sit et *codex* (*)

V

Apluda

VI

Térebra tu quidém pertundis. 15

VII

Dare pédibus protinam sése ab his regiónibus

BACARIA

Quis ést mortalis tánta fortúna affectus úmquam,
Qua ego núnc sum? quoius haec hódie uentrí portatur pómpa:
Vel núnc hic qui mihi ín mari acipénser latuit ántehac,
Quoius látus in latebras réddam meis déntibusque et mánibus. 20

V *Gellius XI 7, 4 de advocato quodam agens:* Legerat autem ille 'apludam' ueteres rusticos frumenti furfurem dixisse idque a Plauto in comoedia, si ea Plauti est, quae Astraba inscripta est, positum esse *Nonius p. 69, 24 (ex Gellio, ut videtur):* Apludas frumenti furfures dixerunt (*ita Quicheratus.* dicunt *codd.*) rustici ueteres. hoc in antiquis inuenitur, quorum in dubio est auctoritas. quamquam et Plautus in Astraba fabula ita dixerit. cuius incertum est an sit ea comoedia (eius comoedia *codd. corr.: Ritschelius Parerg. p. 131*) atque ideo uersus eosdem ponere supersedimus *Placidus p. 8, 13 (= C. G. L. V p. 6, 30 = 48, 9):* Apluda furfuribus milii pannicique *et p. 8, 3 (= C. G. L. V p. 6, 20 = 43, 6):* Ablundam paleam. *Adde glossas glossarii 'aa' (C. G. L. V p. 435, 25):* Ablunda panici et milei folliculus *et (C. G. L. V p. 440, 48):* Aplunda paniculi et milei *Paulus p. 10, 14:* Apluda est genus minutissimae paleae frumenti siue panici de qua Naeuius: non hercle apluda est hodie quam tu nequior: *unde pendet Osbernus Nov. thes. p. 54: cf. Ind. Ien. aest. 1893 p. VII* 14. (*) VI *Nonius p. 62, 26:* Exterebrare est ui aliquid extorquere et scrutari aut curiosius quaerere (*ita codd.* aut curiosius quaerere et scrutari *L. Muellerus: de lacuna cogitat Ritschelius*). Plautus in Astraba, cum in curiosum iocaretur: 'Terebratum quidem pertundis' 15. Terebra tu *Turnebus* (*)

VII *Nonius p. 376, 3:* et quoniam nonnulli ueterum pro eo quod protinus est protinam uel protinis conuerterunt, exempla de his necessario (*ita Carrio.* necessaria *codd.*) decerpenda sunt. Afranius...Plautus in Astraba (*ita Iunius.* in astrauada *codd.*): 'Dare...regionibus' 16. (*)

BACARIA (*) *Macrobius Sat. III 16, 1:* Nec accipenser (*ita BP*), quem maria prodigis nutriunt illius saeculi delicias euasit et ut liqueat secundo Punico bello celebre nomen huius piscis fuisse, accipite ut meminerit eius Plautus in fabula quae inscribitur Bacaria (*ita Ritschelius Opusc. III p. 197.* baccharia *libri*) ex persona parasiti: 'Quis est...manibus' 17. (*) 18. cuius *codices* hodie *add. Schoellius: om. codices* (*) 19. hic *addidit Ritschelius l. s. s.: om. codices* a///cipenser *P.* ancipenser *B* (*) 20. cuius ego *libri, ubi* ego *delevi* dentibusque *Seyffertus.* dentibus *libri* (*) 20. (*)

BIS COMPRESSA

BOEOTIA

I

Vt illúm di perdant prímus qui horas répperit
Quique ádeo primus státuit hic solárium:
Qui míhi comminuit mísero articulatím diem.
Nam unúm me puero uénter erat solárium
Multo ómnium istorum óptumum et ueríssumum: 25
Vsque ís monebat ésse nisi quom níl erat.
Nunc étiam quomst, non éstur, nisi solí lubet.
Itaque ádeo iam oppletum óppidumst soláriis,
Maiór popli pars árida reptánt fame.

II

Vbi prímum accensus clámarat merídiem 30

BIS COMPRESSA (*cf. app. crit.*) *solius Accii testimonio innotuit, cuius verba apud Gellium III 3, 9 servata ad AGROECVM attuli*

BOEOTIA (*cf. AGROECVS et app. crit.*) *Gellius III 3, 3:* Nam praeter illas unam et uiginti... quasdam item alias probauit adductus filo atque facetia sermonis Plauto congruentis easque iam nominibus aliorum occupatas Plauto uindicauit, sicuti istam, quam nuperrime legebamus, cui est nomen 'Boeotia'. Nam cum in illis una et uiginti non sit et esse Aquili dicatur, nihil tamen Varro dubitauit, quin Plauti foret, neque alius quisquam non infrequens Plauti lector dubitauerit, si uel hos solos ex ea fabula uersus cognouerit, qui quoniam sunt, ut de illius Plauti more dicam, Plautinissimi, propterea et meminimus eos et ascripsimus. Parasitus ibi esuriens haec dicit: 'Vt illum... fame'

21. dii *VR et codices recentiores* oras *R* reperit *V et codices recentiores* 22. Quicque ad eo *V* 23. cominuit *P* articulatim *ex* articulatum *corr. V* 24. Nam unum me *Hertzius.* Nam me *libri* uenter erat *Salmasius Exerc. Plin. p. 650 ed. a. 1629, Bentleius.* ueter erat *VR, excerpta Scioppii.* ueteterat *P* (*) 25. optimum *libri, ex* omnium *corr. V* uerissimum *libri* 26. Vsque is *scripsi.* Vbi iste *codices* cum *codices* nihil *et* nichil *codices* 27. quomst *Bothius.* quod est *VP.* quid est *R* estur *editiones veteres.* est *codices* libet *codices* (*) 28. oppidum est *Hermannus, Bothius.* est oppidum *codices* 29. popli pars *Bothius.* pars populi *codices, nisi quod* populiari direptā,t *R* arida *Hertzius.* aridi *codices* repetant *ex* reptant *corr. codd. Vindob., alii* (*) II *Varro de l. l. VI 89:* Accensum solitum ciere Boeotia ostendit, quam comoediam Aquilii (alii *cod.*) esse dicunt, hoc uersu: 'Vbi... meridiem' 30. clamant *M* (*)

CAECVS VEL PRAEDONES

I

Nil quícquam factum nísi fabre
Nec quícquam positum síne loco,
Auro, ébore, argento, púrpura,
Pictúris, spoliis, túm statuis

II

Néque eam inuito a me úmquam abduces. 35

III

Spéctaui ludós magnifice atque ópulenter.

IV

Plure áltero tantó quanto eius fúndus est
Velim.

V

Ita súnt praedones: prórsum parcunt némini.

VI

In peregre est 40

CAECVS VEL PRAEDONES (*) I *Charisius* (*ex Iulio Romano*) *p. 199, 31:* Fabre Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Nihil ...statuis' 31—34. *Numeros ita constitui* Nihil *N* luco *N* (*) II *Charisius p. 202, 30* (*ex Iulio Romano*): Inuito ut falso Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Neque...abduces' quod idcirco putaui tractandum, quia numero plurali aduerbialiter inuitis uideo dictum, et apud eos forsitan cum continua uoce laetentur 35. (*) III *Charisius p. 209, 24* (*ex Iulio Romano*): Opulenter Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Spectaui...opulenter' 36. (*) IV *Charisius p. 211, 27* (*ex Iulio Romano*): Plure Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Plure...uelim' 37 *sq.* (*) V *Charisius p. 211, 32* (*ex Iulio Romano*): Prorsum Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Ita...nemini' VI *Charisius p. 212, 18* (*ex Iulio Romano*): Peregre eum abit quis dicimus in locum, ut Titinius ... Plautus quoque in Praedonibus uel in Caeco: 'In peregre est' 40. (*)

VII

.. Velím ted arbitrári factum. B. Sédulumst,
i súmmouentur hóstes, remouentúr lapes.

VIII

Si non strenué fatetur, úbi sit aurum cónditum,
Mémbra ei exsecémus serra.

IX

Nil féci secus quam mé decet. 45

X

A. Quis tu és qui ducis mé? B. Mu. A. Perii hercle, Áfer est.

CALCEOLVS

⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ Molluscám nucem
Super éius dixit ímpendere tégulas.

VII *Charisius p. 219, 9 (ex Iulio Romano):* Sedulum Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Velim...lapides' 41 *sq.* ted *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 39 (a. 1884) p. 418 adn.* te *codex* factum R sedulum est (*h. e.* factum. respondetur: Sedulum est) *codex: videtur igitur codex indicare, verba* Sedulum est *alius personae esse* (*cf. 198, 22; 207, 10*) Si *add. Buechelerus l. s. s.: om. codex* lapes *Buechelerus l. s. s. coll. Prisc. I (G. L. II) p. 250, 9.* lapides *codex* (*)

VIII *Charisius p. 219, 16 (ex Iulio Romano):* Strenue Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Si...serra' 43. conditum *et* ei *add. Rütschelius Opusc. II p. 325: om. codex* 44: (*) IX *Charisius p. 220, 19 (ex Iulio Romano):* Secus pro aliter Naeuius...et Plautus in Caeco: 'Nihil...decet' 45. (*) X *Charisius p. 240, 3 (ex Iulio Romano):* Mu Plautus in Caeco uel in Praedonibus: 'Quis...Afer est' 46. perii *olim emendatum.* pueri *codex* *Personas distribuit Bothius* Perii hercle, Afer *distinxi cum Fabricio* (*)

CALCEOLVS Macrobius Sat. III 18, 9: Nucem molluscam licet hiemis nobis tempus inuideat, tamen quia de nucibus loquimur, indictam non relinquamus. Plautus in Calceolo sic eius meminit: 'Molluscam...tegulas'. ecce Plautus nominat quidem, sed quid it nux mollusca non exprimit. est autem Persicum quod uulgo uocar, et mollusca nux dicitur scilicet quod ceteris omnibus nucibus mollior sit *Ex Macrobio pendet Osbernus Nov. thes. p. 279* 48. (*)

CARBONARIA

I

⊥ ego pernam, súmen sueris, spétile, callum, glándia.

II

Pátibulum ferát per urbem, deínde adfigatúr cruci.

III

⊥ secundum eámpse aram aurum abscóndidi.

CESISTIO

Dis stríbula aut de lúmbo obscena uíscera.

COLAX

I

Bátiolam auream ócto pondo habébam: accipere nóluit.

CARBONARIA (*) I *Festus p. 330, 24:* Spetile uocatur inf umbilicum suis, quod est carnis, proprii cuiusdam habitus, exos, q etiam antiqui per se utebantur. Plautus enumerandis suillis (enumera dis uillis *cod.: corr. A. Augustinus*) obsonis in Carbonaria sic memini 'Ego...glandia' *Cf. Paulus p. 331, 10* 49. sueris *Turnebus Ad XIV 1.* sueres *cod.* spectile *cod.* spetile *in lemm. idem* callu *Vrsinus.* galium *codex* (*) II *Nonius p. 221, 13:* Patibulum gene neutro. Masculino...Plautus Carbonaria: 'Patibulum ... cruci' 50. adfigatur *vir doctus in Nonii ed. Bas.* adfigat *vel* affigat *codices* (*) III *Priscianus I (G. L. II) p. 516, 5:* A 'do' uerbo, quod simplex prim est coniugationis, composita cum praepositione tertiae sunt et primit seruant perfectum duplicantia 'di'...itaque omnia idem praeterit perfectum seruant: 'credidi, uendidi, condidi, abscondidi'. Plautus Carbonaria: 'Secundum...abscondidi' 51. eampse *Fleckeisen* ipsam *Priscianus* (*)

CESISTIO (*) *Varro de l. l. VII 67:* In Cesistione: 'Dist bula...uiscera'. stribula, ut Opilius scribit, circum coxendices s bouis: id graecum est ab eius loci uersura 52. Dis stribula *Bucch rus.* distribula *F* aut *Scioppius.* ut *F* obscoena uiscera. st bula *pro* obscœnabis cerastribula *codicis F scripsit O. Muellerus* (*)

COLAX (*) *Terentius Eunuchi prol. v. 25 veterem poetam ma volum haec exclamare dicit:* Colacem ésse Naeui et Plaúti, ueterem fab lam, Parasíti personam índe ablatam et mílitis I *Nonius p. 545,* Batiola. Plautus Colace: 'Batiolam ... noluit' *De glossis q huc possunt spectare cf. Loewius Prodr. p. 280* 53. habebam *Ritschel Opusc. III p. 794, Quicheratus.* habebat *Nonii codices* (*)

II

Quí data fidé firmata fídentem feféllerint,
Súbdoli subséntatores, régi qui sunt próxumi, 55
Qui áliter regi díctis dicunt, áliter in animó habent.

III

Si mé tu hodie inuitáueris numquám quicquam * *

IV

Nexum

COMMORIENTES

⏑ ⏓ ⏑ _ ⏑ sáliam in puteum praécipes.

CONDALIVM

I

Tám crepusculó fere ut amant lámpades accéndite. 60

II *M. Caesar ad Frontonem II 10 (p. 33 ed. Nab.)*: * * * adfinitate sociatum, neque tutelae subditum: praeterea in ea fortuna constitutum, in qua, ut Q. Ennius ait, omnes dant consilium uanum adque ad uoluptatem omnia. Item quod Plautus egregie in Colace super eadem re ait: 'Qui...habent' 54. (*) 55. proximi *cod.* 56. (*) III *Schol. Veron. in Verg. Aen. II 670 (p. 89, 28 Keil.)*: ⟨Numquam omnes⟩ hodie. Sic...Plautus in Colace: 'Si...quicquam' 57. (*) IV. *Varro de l. l. VII 104 sq.*: Maccius in Casina...in Colace: 'Nexum * * *': *at cum aliud alius poetae inter haec duo testimonia intercedat fragmentum, dubium est utrum de Plauti an de Naevii Colace agatur*

COMMORIENTES (*) *Terentius Adelph. prol. v. 6*: Synápothnescontes Díphili comoédiast: Eam Cómmorientes Plaútus fecit fábulam. In Graéca adulescens ést, qui lenoni éripit Meretrícem in prima fábula: eum Plautús locum Relíquit integrum. *Adde Accii verba ad AGROECVM adlata* *Priscianus I (G. L. II) p. 280, 13*: A capite solum composita ablata s et mutata e in i et addita 'itis' faciunt genetiuum, ut 'anceps ancipitis', 'praeceps praecipitis', 'biceps bicipitis'. antiqui tamen 'ancipes' et 'praecipes' et 'bicipes' proferebant in nominatiuo, et sic secundum analogiam sequebatur genetiuus 'ancipes ancipitis', ut 'sospes sospitis'. Plautus in Commorientibus: 'Saliam...praecipes'

CONDALIVM (*) *Cf. Accii verba ad AGROECVM adlata*

I *Varro de l. l. VII 77*: Apud Plautum in Parasito pigro...crepusculum dictum ab Sabinis, et id dubium tempus noctis an diei sit. itaque in Condalio est: 'Tam...accendite' 60. (*)

II

pro

CORNICVLA

I

Quíd cessamus lúdos facere? círcus noster écce adest.

II

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ qui regí latrocinátu's
Annós decem Demétrio ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑

III

Púlcrum et luculéntum hoc nobis hódie euenit proélium.

IV

Mihí Lauerna in fúrtis celebrassít manus.

II *Festus p. 229, 11:* [Pro ponitur etiam pro am]plifi[cando palam faciendo * * *]...alias pro a[dmiratione ut pro Iuppiter..Acci in Melani[ppo * * *] mani oinu[* * *] Plautus in Con[dalio * * * *Paulus p. 228, 16* 61. (*)

CORNICVLA (*) I *Varro de l. l. V 153:* Armilustrum ambitu lustri: locus idem Circus Mecinus dictus, quod circum spec culis aedificatus, ubi ludi fiunt, et quod ibi circum metas fer pompa et equi currunt. itaque dictum in Cornicula militis adueu quem circumeunt ludentes: 'Quid...adest' 62. (*) II *Va de l. l. VII 52:* In Cornicula: 'Qui...Demetrio'. latrones dicti latere qui circum latera erant regi atque ad latera habebant ferru quos postea a stipatione stipatores appellarunt et qui conducebant ea enim merces graece dicitur *λάτρον*. ab eo ueteres poetae nonnu quam milites appellant latrones quod item ut milites cum ferro quod latent ad insidias faciendas. *Cf. Paulus p. 118, 16, Isidori O X 150, Servius ad Aen. XII 7, Goetzius 'Berl. phil. Wochenschr.' 1 p. 782, Mentzius de Ael. Stil. p. 38* *Nonius p. 134, 28:* Latrocin militare mercede. Plautus Cornicularia: 'Latrocinatus annos cem * * * [mercedem]. ⟨Cato⟩ in Tiberium (*ita L. Muellerus:* dec mercedem in Tiberio *codd.*): Qui aput regem in latrocinio fuisti, pendium acceptitasti 63 *sq.* latrocinatu's *Ritschelius.* latrocina *codices* annos decem *Nonius.* decem annos *Varro* (*) III *Non p. 63, 11:* Luculentum, pulchrum et bonum et perspicuum: dictum luce. Licinius Macer ... Plautus Cornicula: 'Pulchrum ... pro lium' 65. Pulchrum *Nonius* IV *Nonius p. 134, 34:* Lauer dea (*ita Aldus:* Lauerna ea *codd.*) cui supplicant fures. Plautus Cor cularia: 'Mihi...manus' 66. Mihi Lauerna in *Scaliger.* mili ueram nam *codices Nonii* celerassit *Nonii cod. Lugdun.* mar *Aldus.* manius *Nonii codices* (*)

V

Qui amánt ancillam meám Phidullium óculitus.

VI

⏑ em te óbsecro,
Lýde, pilleúm meum, mi sodális, mea salúbritas.

VII

Fáce olant aedes árabice. 70

DYSCOLVS

⏑ uirgo sum: nóndum didici núpta uerba dícere.

FAENERATRIX

I

Heus tu, ín barbaria quód dixisse dícitur

V *Nonius p. 147, 22:* Oculitus, ut animitus, medullitus. Plautus Cornicula: 'Amant...oculitus' 67. Corni qui amant *codices, ubi* Cornicula: Amant *Ritschelius* Phidyllium *Winterus.* fedulium *codices* (*) VI *Nonius p. 220, 11:* Pilleus generis masculini. Plautus . . . neutri Plautus Cornicula: 'Em . . . salubritas' 68 *sq.* Cornicula: en *Ritschelius l. s. s.* (*ubi* em *reposui*). cornicem *codices Nonii praeter* L^1, *qui* cornicen *habet* lide *H.* nide *G* (*)

VII *Diomedes p. 383, 15:* Oleo oles, apud ueteres olant. Plautus in Cornicula: 'Facere...arabice' *Cf. Paulus p. 28, 10:* Arabice olet, id est ex odoribus Arabicis: *quam glossam huc spectare coniecit magis quam demonstravit Reitzensteinius 'Verr. Forsch.' p. 64 post Keilium.* 70. Face *scripsi.* Facere *codices* aedes arabicae *AB* (*)

DYSCOLVS (*) *Festus p. 170, 21:* Nupta uerba dicebantur ab antiquis, quae uirginem dicere non licebat, ut Plautus in Dyscolo: 'Virgo...dicere' *Idem Paulus nisi quod is* ut *omittit* 71. (*)

FAENERATRIX (*) *Varro de l. l. VII 96:* In pluribus uerbis a ante e alii ponunt, alii non, ut quod partim dicunt ⟨scaeptrum, partim⟩ sceptrum, alii Plauti Faeneratricem, alii Feneratricem: sic *c. q. s.* (*) I *Festus p. 372, 22:* Vapula Papiria in prouerbio fuit antiquis, de quo Sinnius Capito sic refert: tum dici solitum esse, cum uellent minantibus sibi significare se eos neglegere et non curare, fretos iure libertatis. Plautus in Feneratrice: 'Heus . . . Papiria'. in barbaria est in Italia. Aelius hoc loco uapula positum esse ait pro dole, Varro pro peri

Libértus suae patrónae, id ego dicó tibi:
'Libértas salue: uápula Papíria.'

II

Quaé ego populabó probe.

FRETVM

Nunc íllud est quod 'résponsum Arretíni' ludis dícitur:
Períbo, si non fécero: si fáxo, uapulábo.

FRIVOLARIA

I.

Commodo dictitemus

II

Is míhi erat bilis, aqua íntercus, querquéra tussis ⏑ ⏑ ⏑ –

---

73. id ego *Scaliger*. id eo *apographa* tibi *add. Scaliger: lacunas habent apographa* (*) 74. libertas *O. Muellerus*. liberta *apographa* (
II *Diomedes p. 401, 3:* Populo ait Plautus in Feneratrice: 'Qua . . . probe' 75. probe *Scioppius et Putschius*. proue *codices*

FRETVM (*) *Gellius N. A. III 3, 7:* Nos quoque ipsi nuper rime, cum legeremus Fretum — nomen est id comoediae, quai Plauti esse quidam non putant — haut quicquam dubitauimus, qui ea Plauti foret et omnium quidem maxime genuina. ex qua duo hc uersus exscripsimus, ut historiam quaereremus oraculi Arretini (ari tini *codices recentiores*): 'Nunc...uapulabo' 76 *sq.* Arretini in *obscura non mutavi* ludis *scripsi, quamvis de versu dubitem.* lud magis *codices plerique.* magnis ludis *codices recentiores* (*)

FRIVOLARIA (*) I *Charisius p. 193, 14:* Par est ut multis generibus istius modi dictionis, commodo commodeque, Plautus in Friuolaria: Commodo dictitemus'. non quia nege †ultra Sassinum inter quaestion. os Teatinis et Marucinis esse moris litteram relegare, o uidelicet pro eadem littera claudentibus dictione

Cf. idem p. 196, 9: Similiter et commodo dixerunt, ut Plautus Friuolaria II *Paulus p. 256, 11:* Querqueram frigidam cum tremo a Graeco κάρκαρα certum est dici, unde et carcer. Lucilius 'Iacta me ut febris querquera' et alibi 'Querquera consequitur capitisque d lores'. item Plautus: 'Is mihi erat bilis querqueratus'. (*glossa C. G. L. IV p. 158, 10* (*Loewius Prodr. p. 327*): Querquera e febris acris ac uehemens quae cum magno frigore solet uenire. *Fe ipsius lacera fragmenta sic suppleo aliorum ex parte usus supplement*

III

Séquimini me hac súltis, omnes légiones Lauérnulae. 80

IV

Vbi rorarii éstis? — Adsunt. — Vbi sunt accensi? — Écce

V

Ágite nunc, subsídite omnes, quási solent triárii.

VI

Naue ágere oportet quód agas, non ductárier.

VII

Superáboque omnis árgutando praéficas.

Querqu[eram febrem grauem et mag]nam quidam ⟨a⟩ querc[u putant dici, quod id genus] arboris, cum gra[ue sit ac durum, tum etiam in] ingentem euada[t amplitudinem. Aurelius autem] Opilius frigidam a[it dictam et acrem ac uehemen]tem. Santra eam ex G[raeco ducit, qui tremo]rem eius modi κά[ρκαρον dicunt, unde dictum esse] etiam carcerem. Plau[tus in Friuolaria: Is mihi] erat bilis querque[ra tussis. item Lucilius:] Iactans me ut feb[ris querquera * * *]r et alibi: Querque[ra consequitur capitisque dolores] *Priscianus I (G. L. II) p. 271, 1:* Praeterea inuenitur apud uetustissimos 'intercus intercutis' et proprie 'intercus aqua' dicitur, quam Graeci ὕδρωπα nominant. Plautus in Friuolaria (fribolaria *vel* fribularia *codd.*): 'Is . . . intercus, tussis, febris' 79. eras *codd. Prisc. RBADK* aqua intercus *om. Festus* querquera tussis *Festus ut vid.* tussis febris *Priscianus* (*) III *Festus p. 301, 22:* Sultis, si uoltis. Plautus in Friuolaria: 'Sequimini . . . Lauernae': *unde Paulus p. 300, 7:* Sultis, si uultis. Plautus: 'Sequimini me hac sultis' 80. hac *Paulus.* hanc *Festi codex* sultis *Paulus.* stultis *Festi codex* omnes legiones *Bothius.* legiones omnes *Festus* Lauernulae *scripsi.* lauernę *Festus* (*) IV *Varro de l. l. VII 58:* In Friuolaria: 'Vbi...ecce'. rorarii dicti ab rore qui bellum committebant ante, ideo quod ante rorat quam pluit. Accensos ministratores Cato esse scribit *e. q. s.: cf. Paulus p. 14, 13* 81. rorani *cod.: corr. Rholandellus* Adsunt *Grothius.* an sunt *F:* en *m. 2 adscr.* (*) V *Varro de l. l. V 89:* Pilani triarii quoque dicti quod in acie tertio ordine extremi[s] subsidio deponebantur; quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum, a quo Plautus: 'Agite ...triarii' *Festus p. 306, 4:* Subsidium dice * * * ntis subside * * * entique acie * * * genus militum * * * emeruerant * * * amen retine * * * quae erat ter * * * m ut Plautus * * *: '⟨A⟩gite nunc subi(?) * * * t triario' 82. subsidete *F: corr. Laetus. de Festo non constat* triarii *Varro.* triario *Festi codex* VI *Festus p. 166, 32:* Nauus, celer ac strenuus, a nauium uelocitate uidetur dictus....Plautus in Friuolaria: 'Naue .... ductarier' *Cf. Paulus:* Nauus celer ac strenuus, a nauium uelocitate dictus 83. (*) VII *Nonius p. 66, 27:* Praeficae dicebantur aput ueteres quae adhiberi sole⟨re⟩nt funeri, mercede conductae, ut et flerent et fortia facta laudarent. Plautus in Friuolaria: 'Superaboque...praeficas'

VIII

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ túnc papillae prímulum
Soróriabant — íllud uolui dícere:
Fratérculabant. quíd opus est uerbís? ⏑ –

IX

* * * agnina tene * * * strebulis

X

⏑ ⏓ o amice ex múltis mi une Céphalio.

FVGITIVI

A. Age ergo, specta, uíde uiuices quántas. B. Iam ins
quid est?

HORTVLVS

Praéco ibi adsit: cúm corona, quíque liceat, uéneat.

VIII *Festus p. 297, 31:* Sororiare (Sororię *cod.*) mammae di puellarum, cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum. Plat Fribolaria: '*** papillae pri *** uolui dicere *** opu uerb ***' *Cf. Paulus ex edit. Thewrewkii p. 296:* Sororiare ms dicuntur puellarum, cum primum tumescunt, ut ⟨fraterculare⟩ rum. Plautus: 'Tunc papillae primu⟨lu⟩m sororiabant: uolui dicere: fraterculabant' 85 *sqq.* primulum *et* quid I *supplevit* (*) IX *Festus p. 313, 34:* Strebula Vmbrico nomine I appellat coxendices hostiarum quas G[raeci μηρία dicunt, quae] in in[poni solebant, ut Plau]tus ait in Fri[uolaria: '***] agnina te bulis' *Cf. Paulus p. 312, 5* 88. strebulis *Vrsinus* (*) X *I nus I* (*G. L. II*) *p. 188, 21:* Vnus quia de uocatiuó dubitant, doctissimus antiquitatis perscrutator, ostendit hoc usum Catull Plautum. Catullus . . . Plautus in Friuolaria (fribularia *vel* frit *codices*): 'O amice...Cephalio' *Cf. ars anon. Bern. p. 90, Hag.:* Vnus unius uni unum une ab uno. Plautus: 'O amice.. phalio' 89. mi *Bothius.* mibi *codices* (*)

FVGITIVI (*) *Varro d. l. l. VII 63:* In Fugitiuis: 'Age quod esset' 90. Age ergo, specta *L. Spengelius.* Agerge specta quid *vulgo.* qd̄ *codex* est *Scaliger.* esset *codex* I *distribuit Winterus* (*)

HORTVLVS *Festus p. 306, 4:* Sub corona uenire di quia captiui coronati solent uenire, ut ait Cato in eo qui est militari: 'Vt populus suus sua opera potius ob rem bene gestan natus supplicatum eat quam re male gesta coronatus uenia autem signum est nihil praestari a populo, quod etiam Plautus ficat in Hortulo: 'Praeco...ueniat' 91. quique *Scaliger.* *codex* ueneat *Vrsinus.* uentat *codex* (*)

LENONES GEMINI

Dolet huíc puello sése uenum dúcier.

LIPARGVS

Níl moror mihi fúcum in alueo ápibus qui peredít cibum.

NERVOLARIA

I

Scobína ego illunc áctutum adrasí senem.

II

Prohibéntque moenia ália, unde ego fungár mea. 95

III

Ocíssume nos líberi possímus fieri * *

LENONES GEMINI (*) *Cf. quae ad AGROECVM adnotavi Priscianus I (G. L. II) p. 231, 21 de* puer, puera, puellus *disserens:* Plautus in Lenonibus geminis: 'Dolet...ducier' *Festus p. 249, 15:* Puelli per deminutionem a pueris dicti sunt. itaque et Ennius ait...et Lucilius... et Plautus: 'holim...ducier' *Cf. Paulus p. 248, 3* *A Prisciano pendet Osbernus p. 407* 92. Dolet *Priscianus.* holim *Festi codex* huic puello *Festus.* hic puellus *Priscianus* (*)

LIPARGVS (*) *Priscianus I (G. L. II) p. 522, 8:* In 'do' unum anomalum inuenitur 'edo es est'. uetustissimi tamen etiam 'edo edis edit' dicebant correpta prima syllaba...Plautus in Lipargo: 'Nihil...cibum'. corripitur enim paenultima 93. Nihil *codices* alueo *Pareus, Ritschelius.* aluo *vel* albo *codices* perdit *libri pauci*

NERVOLARIA (*) I *Varro de l. l. VII 68:* In Neruolaria (*ita Ald.:* in eruolaria *F*): 'Scobinam...senem' scobinam a scobe *e. q. s.* 94. scobina *Scioppius:* scobinam *F* illunc *A. Spengelius.* illum *F* adrasi senem *A. Spengelius duce Lachmanno in Lucr. III 790.* adrasi enim *F* (*) II *Festus p. 145, 27:* Moenia, muri...significat etiam officia. Plautus in Neruolaria: 'Prohibentque...mea'. *Paulus p. 141, 8:* Moenia et muri et officia. Plautus: 'Prohibentque...mea' 95. fungar mea *codd. Pauli.* funger in ea *apographa Festi* (*) III *Festus p. 181, 27:* Ocius secundae collationis et deinde tertiae ocissime frequentata sunt . . . tertiae uero collationis [consolationis *cod.*], cuius rariora [maiora *cod.*] exempla sunt, auctor est Plautus in Neruol[aria]: 'Ocissima...fier⟨i⟩': *ubi tamen incertum utrum quae sequebantur omnia ad novum testimonium spectent an ad Nervolariae fragmenti finem et simul ad novum testimonium* (Ocius et ocissime positiuum latinum

IV

Prodúcte prodigum ésse amatorem áddecet.

V

Vinum sublestissumum.

VI

Insánum ualde utérque deamat ⏑ ⏑ –

VII

Scrattaé scrupipedae stríttiuillae sórdidae.

---

non habent, sed ab eo ueniunt quod est in Graeco ὠκέως 1
96. ocissime *codex* fieri *iam Vrsinus* (*) IV *Festus* 1
Prodegeris, consumpseris, perdideris, ut Caecilius...et Plaut
uolaria: 'Producte . . . addecet' (*unde* Prodigere est
unde et prodigus fit *Paulus*) 97. producte prodigum *Vrs*
Seyffertus Stud. Pl. p. 23. productae prodigium *codex*
torem *Bothius.* esse m. amatorem *codex* (*) V *Festus*
[Sublesta antiqui] dicebant infir[ma et tenuia]. Plautus in
idem (idest *cod.*) in Neruolaria uinum ait sublestissim
infirmos faciat uel corpore uel animo (*idem Paulus omisso*
mine) 98. (*) VI *Nonius p. 127, 27:* Insanum pro ins
mane pro inmaniter. Plautus Neruolaria (*ubi* Plautus ner
Neruolaria *Lipsius*): 'Insanum...deamat' 99. (*)
N. A. III 3, 6: Fauorinus quoque noster, cum Neruular
legerem, quae inter incertas habita est, et audisset ex es
uersum hunc: 'Scrattae... sordidae', delectatus facet
antiquitate, meretricum uitia atque deformitates significan
unus hercle', inquit, 'hic uersus Plauti esse hanc fabulam
fidei fecisse' *Nonius p. 169, 9:* Scraptas, scrupipedas, s
ita O. et L. Muellerus. scrupedas strictiuellas *codd.*) exprobrat
deformitatis meretricum. Plautus Aulularia (*ubi* Neruolaria
'Scrattae...sordidae' *Varro de l. l. VII 65:* ibidem (
lariae v. 405. 407) 'Scraties...tantulae'. ab exscreando scr
significat. scrupipedam Aurelius scribit a scauripeda, Iuuenti
dicebat a uermiculo piloso qui solet esse in fronde cum mul
Valerius a pede ac scrupea. ex eo Acci positum curiosa...
a strettillando; strittare ab eo qui sistit aegre 100. scrat
Gellii PR. escrate *vel* escrapte *codd. Nonii.* scraties *Varr*
cf. glossam libri glossarum a Loewio Prodr. p. 281 commemor
L. V p. 243, 24): Scrattae, despectae enugatoriae *et pro*
Festo p. 333 ductam (Scraptae dicebantur nugatoriae ac d
mulieres ut ait unus, *ubi* Verrius *Muellerus*) scrupipeda
erus ad Varr. scruppidam *Varronis cod. F infra:* ruppę
crupede *codd. Nonii.* scrupede *codices meliores Gellii*
Gellii codices meliores. strictibile *codd. Nonii.* rittabilla
cod. F. strittabillas *idem infra* sordidae *vel* sordide *lib*
Nonii. tantulae *Varronis cod. F* (*)

PAGON

Honos sýncerasto périit, pernis, glándio.

PARASITVS MEDICVS

I

In cónspicillo ádseruabam pállium [obseruabam]

II

⏑ ⏓ cum uirgis cáseum radí potest.

III

⏑ ⏓ ⏑ ⏓ ⏑ ⏓ ⏑ áddite
Lopadás, ecinos, óstreas ⏑ ⏓ ⏑ ⏓ 105

IV

Domí reliquit éxoletam uírginem.

PARASITVS PIGER

I

Inde híc bene potus prímulo crepúsculo

PAGON (*) *Varro de l. l. VII 61:* In Pagone: 'Honos ... glandio'. syncerastum est omne edulium (ita *Scioppius.* medullium *F*) antiquo uocabulo graeco 101. sincerasto *F* periit *L. Spengelius.* perit *F* glandio *Pius.* gladios *corr. ex* gradios *F* (*)

PARASITVS MEDICVS (*) I *Nonius p. 84, 6:* Conspicillum (*ita Mercerus:* Conspicilium *codd.*), unde conspicere possis. Plautus Medico: 'In conspicillo ... obseruabam' *Cf. Placidus p. 28, 1* (C. *G. L. V p. 15, 10 = p. 58, 13*) Conspicillo, ita ut conspici possint, quod aiunt longis lineis 102. conspicilio *vel* conspicuo *codd. Nonii* obseruabam *del. L. Muellerus* (*) II *Nonius p. 200, 7:* Caseus generis masculini ..neutri..Plautus Medico Parasito: 'Cum...potest' 103. (*) III *Nonius p. 551, 4:* Lopades genus concae marinae. Plautus Parasito (paracito *codd.*) Medico: 'Addite...ostreas' 105. lopades L^2H *Bamb.* *Numeros constituit Ritschelius Parerg. p. 132* (*) IV *Priscianus I (G. L. II) p. 489, 16:* Exoleo quoque exoleui, unde exoletus exoleta exoletum. Plautus in Medico: 'Domi...uirginem': *a quo pendet Osbernus p. 392* 106. reliquit *Buechelerus.* reliqui *codices* uirginem exoletam *Osbernus* (*)

PARASITVS PIGER (*) I *Varro de l. l. VII 77:* Apud Plautum in Parasito Pigro: 'Inde...crepusculo'. Crepusculum ab Sabinis, et id dubium tempus noctis an diei sit 107. bene potus *Pius.* de nepotus *F* primulo *Scaliger.* primo *F* (*)

II

Domum íre coepi trámite dextrá uia.

III

Ámbo magna laúde lauti, póstremo ambo súmus non nauci.

PLOCINVM

Nám colorátilem fróntem habet, petilúst, habrus. 110

SATVRIO

I

Catulinam carnem esitauisse, hoc est comedisse, Romanos Plautus in Saturione refert.

II

Retrahí nequitur quóquo progressást semel.

III

A. Mále tibi euenísse uideo. B. Gláber erat tamquám rien.

II *Varro de l. l. VII 62:* In Parasito pigro: 'Domum ... uia'. trames a transuerso dictus 108. cepi *F* (*) III *Festus p. 166, 6:* Naucum ait Ateius Philologus poni pro nugis, Cincius quod in oleae.. nucisque intus sit, Aelius Stilo omnium rerum putamen, glosematorum autem scriptores fabae grani quod haereat in fabulo, quidam ex Graeco, quod sit *ναὶ καὶ οὐχί*, leuem hominem significari, quidam nucis inglandis quam Verrius iugulandam uocat medium uelut dissepimentum. Plautus in Parasito pigro: 'Ambo...nauci' *Cf. Paulus p. 167, 5* 109. (*) *PLOCINVM* (*) *Nonius p. 149, 5:* Petilum, tenue et exile. Lucilius...Plautus Plocino: 'Nam...habrus' *ubi* plautus plocinonam *libri* *Cf. Nonius p. 204, 26:* Frontem feminino genere Vergilius... masculino...Plautus: 'Nam coloratilem...petulis' [petilis tenuis dicit: habris mollis dici] 110. nam coloratilem *Nonius p. 204.* nam coloratum *idem p. 149* petilust *Ritschelius Parerg. p. 172 duce Scaligero* (petilus). petilis *Nonius p. 149.* petulis *idem p. 204* habrus *Scaliger.* habis *Nonius p. 149* (*sed* habris *mox*): *om. p. 204* (*) *SATVRIO* (*) *Cf. quae ad ADDICTVM attuli* I *Paulus p. 45, 3* *Huc refert Dacerius Plin. XXIX 14:* (catulos) aditialibus quidem epulis celebres fuisse Plauti fabulae indicio sunt 111. (*) II *Festus p. 162, 27:* Nequitum et nequitur pro non posse dicebant ut . . . Plautus in Satyrione: 'Retrahi . . . semel' *Cf. Paulus p. 163, 19* 112. est *cod. Festi* (*) III *Festus p. 277, 13:* Rienes quos nunc uocamus antiqui nefrundines appellabant, quia Graeci *νεφρο-* eos uocant. Plautus in Satyrione: 'Male...rien' *Paulus p. 276,* Rienes antiqui uocabant nefrundines, quia Graeci eos *νεφροὺς* dicu Plautus: 'Glaber...rien' *Cf. Hageni Anecd. Helv. p. CLXXV:* R testiculus, unde Plautus: 'Glaber...rien' 113. *Personas distrib Bothius* (*)

IV

Súbcenturiatúm require, quí te delectét domi.

SCHEMATICVS

Nám pater tuos númquam cum illa étiam limauít caput. 115

SITELLITERGVS

I

Múlieres uxór clamabit: égo noui, scio áxitiosa
Quám sit * *

II

⏑ ⏑ ut ea mi ínsignitos púeros pariat póstea
Aút uarum aut ualgum aút compernem aut paétum aut brocchum fílium.

TRIGEMINI

Nísi fugissem in médium, credo, praémorsisset ⏑ ⏑ – 120

IV *Festus p. 306, 25:* Succenturiare est explendae centuriae gratia supplere, subicere. Plautus in Saturione: 'Subcenturia...domi' *Paulus p. 307, 11:* Succenturiare est explendae centuriae gratia supplere. Caecilius *e. q. s.* 114. Subcenturiatum require *Dziatzko Mus. Rhen. vol. XLV p. 639.* subcenturia centum require *codex Festi* (*)

SCHEMATICVS (*) *Nonius p. 334, 2:* Limare etiam dicitur coniungere. Plautus ... idem Schematico: 'Nam...caput': *ubi* idem Schematico *dubitanter retinui.* idem scematico *libri* (idem Medico *h. e.* Medico Pigro *L. Muellerus.* idem σχηματικῶς *Lipsius Epistol. Quaest. I 18.* σχηματικῶς idem *Ritschelius Parerg. p. 169*) *cf. quae adnotavit L. Muellerus*) 115. tuus *vel* tus *codd.* etiam *om. A* limauit *Lipsius.* limabit *libri* (*)

SITELLITERGVS (*) *Varro de l. l. VII 66:* In Astraba... ideo in Sitellitergo (sitelli tergo *F*) idem ait: 'Mulieres...ac sitio aquam sic Claudius scribit *e. q. s.* *Cf. v. 11* 116. 117. uxor clamabit *temptavi coll. Asin. 391.* uxorculauit *F* axitiosa Quam sit *Schoellius.* ac sitio aquam sic *F* (*) II *Festus p. 375, 15:* Valgos Opilius Aurelius aliique complûres aiunt dici qui diuersas suras habeant. Plautus . . . in Si⟨tel⟩tergo: 'Vt . . . filium' *Cf. Paulus p. 374, 5:* Valgos Aurelius intelligi uûlt qui diuersas suras habent, sicut e contrario uari dicuntur incurua crura habentes 118. ut ea *scripsi.* fit ea *apographa* mihi *Festus* (*) 119. brocchum *editores.* bocchum *apographa* (*)

TRIGEMINI *Gellius N. A. VI 9, 7:* Sed idem Plautus in Trigeminis neque 'praememordisse' dicit, sed 'praemorsisse': 'Nisi fugissem...praemorsisset' 120. fugissem in medium, *Winterus p. 3.* fugissem inquit medium *codices* (*)

2 FRAGMENTA FABVLARVM INCERTARVM

I

Epeúm fumificum, quí legioni nóstrae habet coctúm cibum.

II

⏑ quód uolt densum, cíccum non intérduo.

III

Gannít odiosus ómni totae fámiliae.

IV

Addues

V

Aristophorum 5

VI

Adfabrum

VII

Alimodi

VIII

Aeneolo

IX

Ad exitam aetatem

X

Anginam uinariam habere dicuntur qui uino suffocantur. 10.

I *Varro de l. l. VII 38:* Plautus: 'Epeum...cibum'. Epeum fumificum cocum ab Epeo illo qui dicitur ad Troiam fecisse equum Troianum et Argiuis cibum curasse 1. (*) II *Varro de l. l. VII 91:* Ciccum dicebant membranam tenuem, quae est ut in malo Punico discrimen: a quo etiam Plautus dicit: 'Quod...interduo' 2. (*) III *Varro de l. l. VII 103:* Multa ab animalium uocibus tralata in homines, partim quae sunt aperta, partim obscura. perspicua, ut... Plauti: 'Gannit...familiae' 3. (*)

Glossas IV—X huc pertinere coniecit Reitzensteinius 'Verr. Forsch.' p. 61, 64 sqq., probabiliter IV *Paulus p. 27, 14:* Addues, addideris 4. (*) V *Paulus p. 27, 15:* Aristophorum uas in quo prandium fertur, ut discus 5. (*) VI *Paulus p. 28, 1:* Adfabrum fabre factum 6. (*) VII *Paulus p. 28, 2:* Alimodi pro alius modi VIII *Paulus p. 28, 3 sq.:* Aeneolo quod ex aere fit dicimus: aenulum uas ex aere paruum IX *Paulus p. 28, 5:* Ad exitam aetatem, ad ultimam aetatem. *Cf. Placidus p. 40, 23 (C. G. L. V p. 21, 2 = p. 67, 8):* Exitam finitam exactam 9. (*) X *Paulus p. 28, 7* 10. (*)

XI

Plautus refert furcillas, quibus religata
cinas uiatores gerebant.

XII

cuntur qui peregrinantur assidue.

XIII

uerba blanda per deminutionem sunt

XIV

m sicut magnitudinem Verrius dixit.

XV

cui geminum est nomen, ut Numa Pompilius,
Tullus Hostilius. 15

XVI

l Plautum deminutiuum aduerbium est a bene,
quod facit belle et bellule.

XVII

re cúrriculo.

XVIII

meritis crássus corius rédditust.

XIX

nt: téne cruminam, ínerunt trigintá minae.

XX

st opera ad custodiendum quid sumpta. 20

p. 24, 1 *XII—XV ad Plautum pertinere pro-* *Reitzensteinius l. s. s. p. 66* XII *Paulus p. 35, 7·* *35, 9: cf. C. G. L. V p. 520, 25. 562, 59* *5, 11* XV *Paulus p. 36, 1* 15. (*) XVI *Paulus* *) XVII *Paulus p. 49, 6* (*Osbernus p. 92*): Curriculo bant. Plautus: 'Licet' inquit, 'uos abire curri- *Placidus p. 28, 21* (*C. G. L. V p. 15, 27 = p. 60, 14*) *60, 7:* Corius apud antiquos masculino genere dice- 'Iam...redditus est' *e. q. s.* *Cf. Nonius p. 199, 13* *Bothius, O. Muellerus* XIX *Paulus p. 60, 10:* Cru- ius. Plautus: 'Di... minae' 19. (*) uertant *Paulus p. 61, 15*

XXI

Núllam ego rem citiórem apud homines ésse quam famám reor.

XXII

Stúltus est aduórsum aetatem et cápitis canitúdinem.

XXIII

Cónruspare túa consilia in péctore.

XXIV

Númnam mihi oculí caecultant? éstnè hic noster Hérmio?

XXV

Eiurauit militiam.

XXVI

Sic mé subes cottídie
Quási fiber salicém.

XXVII

Herbam do.

XXVIII

Init te umquám febris?

XXI *Paulus p. 61, 16:* Citior comparatiuum a cito. Plautus: 'Nullam...reor' XXII *Paulus p. 62, 1:* Canitudinem pro canitie. Plautus: 'Stultus...canitudinem': *cf. Osbernus p. 88* 22. aduersum *libri* (*)

XXIII *Paulus p. 62, 2:* Conruspari, conquirere. Plautus: 'Conruspare...pectore' 23. (*) XXIV *Paulus p. 62, 3:* Caecultant, caecis proximi sunt oculorum acie obtusa. Plautus: 'Numnam... Hermio' *Cf. Osbernus p. 106* XXV *Paulus p. 77, 17:* Eiuratio significat id, quod desideretur, non posse praestari. Plautus: Eiurauit militiam' XXVI *Paulus p. 90, 3:* Fiber genus bestiae quadripes. Plautus: 'Sic...salicem': quo nomine extremae orae fluminis appellantur. Vnde et fibras iocinerum et fimbrias uestimentorum dicimus (*cum quibus verbis cf. Varronis de l. l. V 79 ex eodem fonte derivata*)

26 *sq. Numeros sic constituit Winterus* (*) XXVII *Paulus p. 99, 7:* Herbam do cum ait Plautus significat 'uictum me fateor'; quod est antiquae et pastoralis uitae indicium. nam qui in prato cursu aut uiribus contendebant, cum superati erant, ex eo solo in quo certamen erat decerptam herbam aduersario tradebant 27. (*)

XXVIII *Paulus p. 110, 11:* Init ponitur interdum pro concubitu, interdum pro inuenit, ut init rationem, interdum pro introit, ut Plautus: 'Init...febris' 29. (*)

XXIX

que múneralem légem neque lenóniam, 30
gáta fuerit nécne, flocci exístumo.

XXX

-fidiose cáptus edepol néruo ceruicés probat.

XXXI

.riáticam autem uídeo in uasis stágneis
ricam bonam et canutam † et taguma,
guíllas fartas, cónchas piscinárias. 35

XXXII

n ego te nouí, naualis scríba, columbar ínpudens?

XXXIII

deconciliáre sibus, nísi quid persibús sapis.

XXXIV

:rum án profanum hábeas parui pénditur.

XXIX *Paulus p. 143, 4:* Muneralis lex uocata est qua Cincius it, ne cui liceret munus accipere. Plautus: 'Neque...aestimo' 31. existumo *cum Scaligero Ritschelius ad Most. v. 76.* aestimo *i* (*) XXX *Festus p. 165, 23:* Neruum appellamus etiam eum uinculum, quo pedes inpediuntur. quamquam Plautus eo m ceruices uinciri ait: 'Perfidiose..probat' *Paulus p. 164, 4:* num appellamus etiam ferreum uinculum, quo pedes uel etiam uices inpediuntur 32. edepol *Scaliger.* eoepol *codex* (*) XI *Festus p. 166, 20:* Narica est genus piscis minuti. Plautus: uriaticam . . . piscinarias' *Cf. Paulus p. 167, 8:* Narica genus cis minuti *et ex eodem cum Festi fonte Placidus p. 68, 14* (*C. G. L. V 3, 38 = p. 86, 7*): Narria piscis 33. (*) 34. canutam *sanum esse est: cf. Funckius Woelfflini Arch. vol. VIII p. 372* (*) 35. Anguillas *interus.* quinas *codex* (*praecedit* taguma) (*) XXXII *Festus p. 169, 4:* ualis scriba, qui in naue apparebat, inter aliud genus scribarum minimae gnitatis habebatur, quod periculis quoque eius ministerium esset (*ita Vrsinus:* esse *cod.*) obiectum. Plautus: 'Non...impudens' 36. columbar *caliger.* columbari *codex* (*) XXXIII *Festus p. 217, 26:* Persibus (*ita caliger:* Persicus *codex*) peracutum significare uidetur, ut Plautus: Nihil...sapis' *Cf. Paulus p. 216, 4:* Persicum dixit Plautus peracutum 37. Nihil *codex* deconciliare sibus *Buechelerus Mus. Rh. 37 p. 518 adn. 1.* de consiliaresibus *codex* quid *Scaliger.* qui *codex* persibus *Scaliger.* persicus *codex* (*) XXXIV *Fest. p. 229, 7: in cuius verbis misere perditis Plauti fragmentum extitisse Paulus testatur* (*p. 228*): Profanum quod non est sacrum. Plautus: 'Sacrum...penditur'. 38. (*)

XXXV

Pullariam Plautus dixit manum dextram.

XXXVI

Reglescit cum dixit * * * c uersu: Vix super * * * e misero mihi ac * * * inde (*vel* unde) etiam glires dicti uidentur, quibus corpus pinguitudine adcrescit. 40

XXXVII

Surum dicebant ex qu * * * su est Plau * * * non est tibi * * * m item: Nam qui * * * cus surculis * * * m. tum poli * * * aut asulae * * * rus surum * * * re possent.

XXXVIII

Vlcerosam, cónpeditam, súbuerbustam, sórdidam.

XXXIX

⟨Scrutillus appel⟩labatur uenter suillus c * * * Plautus: Venter suillus di * * * inillum. ego me hodie * * * esa farte biberem.

XL

Thocum genus sellae habetur apud Plautum.

XLI

Vesperna apud Plautum cena intellegitur. 45

XXXV *Paulus p. 243, 3* (*in Festi laciniis nihil reliquum nisi* Pla)
XXXVI *Festus p. 278, 30: adde Paulum p. 279, 5:* Regiescit apud Plautum significat crescit 40. Reglescit *iam Vrsinus:* ⟨R⟩egiescit *cod.* (*) XXXVII *Dedi Festi reliquias* (*p. 297, 34*), *pro quibus haec sunt apud Paulum:* Surum dicebant ex quo per deminutionem fit surculus. Ennius: 'Vnus surus surum ferret, tamen defendere possent'
41. (*) XXXVIII *Festus p. 309, 15:* Subuerbustam ueribus ustam significat Plautus (plaustus *cod.*) cum ait: 'Vlcerosam . . . sordidam'. *Paulus p. 308:* Subuerbustam ueribus ustam significat 42. Vlcerosam *pro* Vicerosam *codicis Vrsinus* compeditam *pro* conpenditam *Vrsinus* (*) XXXIX *Festus p. 333, 1: adde Pauli p. 332 verba haec:* Scrutillus uenter suillus condita farte expletus: *unde pendet Osbernus p. 537* (*cf. p. 560*): Item a scrutor hic scrutillus li ·i· uenter suillus farcitus: *ex quo vel simili fonte hausit Scaliger in gloss. Isid. p. 695, 43* (*C. G. L. V p. 611, 32*): Scrutulus uentriculus fartus (*cf. Loewii Prodr. p. 282*) 43. suillus *pro* sullus *apud Festum corr. Vrsinus* (*) XL *Paulus p. 367, 8* XLI *Paulus p. 368, 8*

XLII

Valerius Probus . . . 'Hannibalem' et 'Hasdrubalem' et amilcarem' ita pronuntiabat, ut paenultimam circumflecte-, teste epistula eius scripta ad Marcellum, in qua Plautum Ennium multosque alios ueteres eo modo pronuntiasse rmat, solius tamen Ennii uersum unum ponit ex libro, i Scipio inscribitur.

XLIII

ttébam uinum púlcrum, murrinam * *

XLIV

In XII tabulis legum nostrarum nusquam nominatur la, semper in significatione ea hortus, in horti uero herem, quam ob rem comitata est et religio quaedam, horto- et foro tantum contra inuidentium effascinationes dicari emus in remedio saturica signa, quamquam hortos tutelae neris adsignante Plauto.

XLV

Quid ést? B. Hoc rúgat pállium: amíctus non sum cómmode.

XLVI

ĩ tu, Daue, age, spárge: mundum hoc ésse uestibulúm uolo: 50
nús uenturast nóstra: non hoc púlueret.

XLII *Gellius N. A. IV 7, 1* XLIII *Plinius N. H. XIV 15,* *ıs verba ad Acharist. II exscripta sunt* 47. *Plauti esse hoc gmentum Ritschelius vidit Op. III p. 177* pulchrum *codd.* (*) IV *Plin. N. H. XIX 19* = *L. XII t. fr. ed. Schoell. VII 3* *Paulus p. 102, 11* XLV. XLVI *Gellius N. A. XVIII 1:* Id quoque habitum est in oratione facienda elegantiae genus, pro uerbis habentibus patiendi figuram agentia ponerent ac deinde ec uice inter sese mutua uerterent. Iuuentius in comoedia: 'Palım' inquit 'non facio flocci ut splendeat'. Nonne hoc inpendio ınustius gratiusque est quam si diceret: 'maculetur'? Plautus etiam ın dissimiliter: 'Quid est hoc . . . commode'. Itidem Plautus ıulueret' dicit quod non puluere impleat, set ipsum puluerís plenum t: 'Exi...pulueret' 49. A. Quid est? B. Hoc *distinxit Bucchcrus* hoc est *Gellii cod. Q.* hoc ce *Z* 50. hoc esse *Ritschelius pusc. II p. 326.* esse hoc *codd.* (*) 51. est *codd.* nrũ *Q.* uestra liqui *codd.* non *mutare non audeo* (*)

XLVII

Dulcia Plautus ait grandi minus apta lieni.

XLVIII

In péllibus periculum porténditur.

XLIX

Cilíx, Lycisce, Sósio, Stiche, Pármeno,
Exíte et ferte fústes priuos ín manu. 55

L

Glírium exámina.

LI

⏑ quid murmurílla tecum et té discrucias? * *

LII

⏑ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ ⏑ – leuiór es quam tippúla.

LIII

⏑ ⏑ – ⏑ néc machaera aúdes dentes fréndere.

LIV

Inimícus esto, dónicum ego reuénero. 60

XLVII *Serenus Sammonicus de med. v. 425 ed. Baehr.* 52. (*)

XLVIII *Porphyrio ad Hor. Serm. I 6, 22:* Quoniam in propria non pelle quiessem] ex prouerbio sumptum est. eos namque qui mediocritatis suae obliti maiora se ipsis adpetunt, solemus dicere non continere se intra pelliculam suam. et hoc scilicet inde sumptum est, quod ductores (ueteres *L. Muellerus.* pastores *Otto*) in pellibus dormirent, cuius rei et Lucilius testis est cum dicit . . . et Plautus, cum de anu ebria iocaretur, ait: 'In...portenditur' 53. in pellis *M.* in pellibus *cod. Paris.* (*) XLIX *Pseudacro ad Hor. Serm. II 5, 11:* Priuum autem est quod unius est: unde et priuilegium, ut hoc Plautinum indicat: 'Cilix...in manu' 54. cilix licisce sosi ostice parmeno *e.q.s. cod. γ: ubi* Sosio *editores* 55. priuus *γ* L *Nonius p. 119, 20:* Glis . . . Plautus genetiuo plurali: 'Glfrium examina' gliuium *LH*[1] eximina *G* LI *Nonius p. 142, 26:* Murmurillum, murmuratio. Plautus ... idem: 'Quid...discrucias' 57. *Numeros constituit Winterus* (*) LII *Nonius p. 180, 8:* Tippula, animal leuissimum, quod aquas non nando, sed gradiendo transeat. Varro . . . Plautus: 'Leuior...tippula' 58. (*) LIII *Nonius p. 447, 14:* Frendere alicubi cum gemitu uel iracundia miserum aut minax sonare, ⟨alicubi frangere⟩ . . . Plautus: 'Nec...frendere' *Cf. Paulus p. 91, 12* 59. machaera *Bothius.* macheram *libri* (*)

LIV *Charisius p. 197, 15* (*ex Iulio Romano*): Donicum pro donec. ita Liuius...Plautus quoque: 'Inimicus...reuenero' 60. (*)

LV

Butubatta

LVI

⏑ ⏓ ⏑ ⏑ ⏑ síqua forte cóntiost
bi éum hietare nóndum mi in mentém uenit.

LVII

Ego illi uenear.

LVIII

inúm precamur: nam híc deus praeséns adest. 65

LIX

Cette patri meo.

LV *Charisius p. 242, 10* (*ex Iulio Romano*): Butubatta. hoc Plautus pro nihilo et pro nugis posuit, ut in glossis ueterum *Cf. Paulus p. 36, 6* 61. (*)

LVI *Diomedes p. 345, 4:* Hiare et hietare ueteres dixerunt. Plautus plaustus *B*): Siqua ... uenit' 62 *sq.* contio (concio *B*) est *codd.* nondum mi in *Buechelerus.* nondum in *libri* mente *AM* (*)

LVII *Diomedes p. 368, 24:* Est tamen apud ueteres ueneor et enditus sum, et apud Plautum: 'Ego...uenear' 64. Egone *editiones et.* ueneor *editiones.* uindar *ABM* (*) LVIII *Diomedes p. 458, 13:* Metonymia...fit...per inuentum subiectumue inuentorem dominantemue ⟨sic⟩: Vinum...adest' *Servius ad Aen. I 724:* Vina pro poculis posuit, et est tropus synecdoche (*voluit dicere* metonymia: *cf. Laemmerhirt p. 348*), ut Cererem dicimus pro frumento. sic Plautus: 'Vinum...adest' *Donatus Art. gramm. p. 400, 7:* Metonymia est [dictio] quaedam ueluti transnominatio. huius multae sunt species. aut enim per id quod continet id quod continetur ostendit, ut 'Nunc . . . Ioui' aut contra ut 'Vina coronant' aut per inuentorem id quod inuentum est [ostendit], ut 'Sine . . . Venus' aut contra, ut: Vinum...adest' *Pompei Comm. p. 307, 7:* . . . aut ab inuentore id quod inuentum est, ut 'Sine . . . Venus'. . .aut e contrario, id est: 'Vinum . . . adest': uinum id est Liberum *Isidorus Orig. I 36, 9:* At contra per inuentum inuentorem demonstrat, ut 'Vinum precamur' pro Libero, qui uinum apud Graecos inuenit 65. pracamur *Diom. B.* precatur *Donati S.* precemur *Servii codices et maior pars codd. Pompei*

LIX *Cledonius p. 59, 22:* 'Nam ab eo quod est cedo, dic mihi illam rem, secundam et tertiam personam non facit, cedis cedit: in plurali facit cette, ut Plautus in * 'Cette...meo' *Pompei Comm. p. 240, 23:* 'Cette ...meo' habes etiam apud Plautum, id est 'date patri meo' *Phocas p. 436, 15:* Cedo etiam numeri pluralis lectum est apud Plautum: 'Cette' *Marius Plotius* [*M. Claudius*] *Sacerdos p. 490, 20:*...cedo numeri pluralis cette: sic Plautus et antiqui comoediographi *Cf. Gr. L. IV p. 38, 15 et Serg. Expl. in Don. p. 551, 33, C. G. L. V p. 633, 16* 66. (*)

LX

Haec praesepes meast.

LXI

Néque ego ad mensam públicas res clámo neque legés crepo.

LXII

Et égo te conculcábo, ut sus catulós suos.

LXIII

Hunc sermonem institi. 70

LXIV

Properate prandium.

LXV

Corpús tuom uirgis úlmeis inscríbam * *

LXVI

Paupera est haec mulier.

LXVII

Ipsá sibi auis mortém creat.

LX *Marius Plotius* [*M. Claudius*] *Sacerdos p. 472, 25:* Hoc praesepe, huius praesepis hoc genere declinatur. nam quod Plautus 'haec praesepes mea est' genere feminino, sicut apud Graecos, auctoritas est, non ratio (*cf. Keilii adn.*) = *Prob. cathol. p. 8, 3* 67. praesepis *Marii Plotii B* (*)

LXI *Servius plenior ad Aen. I 738:* Increpitans...melius tamen accipimus clara uoce hortatum, ut Plautus: 'Neque . . . crepo' 68. (*) LXII *Servius plenior ad Aen. II 357:* catulique] sane catuli non solum canum sed et serpentum, ut 'Aut . . . relinquens'. Plautus etiam suum: 'Et ego . . . suos' 69. (*) LXIII *Servius plenior ad Aen. IV 533:* insistit . . .] aut insistit uolutare aut insistit proposito moriendi. Plautus tamen ita ait: 'Hunc...institi' LXIV *Servius plenior ad Aen. IX 399:* pulchram properet...mortem] aut deest 'adire' aut deest 'ad', ut sit 'ad mortem properet': aut certe antique 'properet mortem', ut Plautus: 'Properate prandium' *e.g.s*

Cf. Additamentum ad Serv. in Georg. IV 170: 'Fulmina properant' uetuste ait, ut Plautus: 'Properant prandium' *e. q. s.* 71. (*) LXV *Servius ad Aen. I 478:* Inscribitur] dilaceratur ut Plautus: 'Corpus...inscribam' 72. tuum *codices* inscribitur C^1, *qui* Plautus *omisit* (*) LXVI *Servius ad Aen. III 539:* terra hospita]...nec mirum abusum esse Vergilium, cum et Plautus 'paupera' dixerit ab eo quod est hic et haec pauper *Idem ad Aen. XII 519:* pauperque domus] hic et haec pauper dicimus: nam 'paupera' usurpatum est. sic Plautus: 'Paupera . . . mulier' 73. pauper *M* (*) LXVII *Servius ad Aen. VI 205:* brumali frigore uiscum] bene 'brumali' addidit. tunc enim maturum est et auri imitatur colorem,

LXVIII

⏑ ⏓ pro laruáto te circúmferam. 75

LXIX

Castrum Poenorum

LXX

Dissipábo

támquam folia fárfari ⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑

LXXI

Facíles oculos habet.

LXXII

Scelerare polluere, et est sermo Plautinus, quo hodie
a utimur. 80

LXXIII

Mécum amat patágus morbus aes.

LXXIV

qui talis ést de gnatabús suis.

---

n noua fronde uiret. quod, ut ait Plinius in naturali historia, de o turdelarum in certis arboribus nascitur: unde Plautus: 'Ipsa ... at' *Cf. Isid. Orig. XII 7, 71* 74. auis *om. AS* (*) VIII *Servius ad Aen. VI 229:* Circumtulit] purgauit. antiquum uerm est. Plautus: 'Pro . . . circumferam', id est purgabo: nam tratio a circumlatione dicta est uel taedae uel sulphuris circumferem *A* LXIX *Servius ad Aen. VI 775:* castrumque ui] . . . 'castrum' autem ciuitas est. nam castra numero plurali cimus licet legerimus in Plauto: 'Castrum Poenorum': quod iam diminutio ostendit: nam castellum dicimus poenorum *r.* penarum *reliqui* (*) LXX *Servius ad Aen. VII v. 715:* Fabarim tem quem dicit etiam ipse per Sabinos transit et farfarus dicitur. lautus: 'Dissipabo . . . farfari' 78. taquam *L* (*) XXI *Servius ad Aen. VIII 310:* Facilesque oculos *e. q. s.*] physici icunt ex uino mobiliores oculos fieri. Plautus: 'Faciles oculos abet', id est mobiles uino LXXII *Servius ad Aen. III 42* t...utimur *om. F*

LXXIII *Macrobius V 19, 11:* Omnino autem ad rem diuinam leraque aenea adhiberi solita, multa indicio sunt, et in his maxime acris, quibus delinire aliquos aut deuouere aut denique exigere morbos uolebant. Taceo illud Plautinum cum ait: 'Mecum...aes' *e. q. s.*

81. patagus *Canterus Var. l. I p. 50.* pagus *P.* peagus *R* amat *scripsi.* habet *libri* (*) *Cf. Paulus p. 221, 3:* Patagus morbi genus

LXXIV *Priscianus I (G. L. II) p. 293, 17:* Plautus in Sticho: 'Ego...filiis' pro filiabus. idem: 'Qui...suis' 82. Quin *GLK* (*)

LXXV

Aequiter, asperiter

LXXVI

Acieris, ἀξίνη ἱεροφάντου, ὡς Πλαῦτος.

LXXVII

Glos, ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφή, γάλως, παρὰ Πλαύτῳ. 8

LXXVIII

Interneciui autem significatio est quasi hominis quae dam enecatio: nam praepositionem 'inter' ponebant antiqu pro 'e'. Naeuius: Mare interbibere. et Plautus: Interluer mare, id est ebibere et eluere.

LXXIX

Probus quidem antea iaculator eras.

LXXX

Linna coopertast † testrio gallia.

LXXXI

si quid factúrus es, appénde in umeris pállium
Et pérgas hinc, quantúm ualet tuorúm pedum pernícitas.

LXXV *Priscianus II (G. L. III) p. 71, 1:* Plautus: 'Amiciter aequiter, asperiter' *Cf. Non. p. 512, 27. 513, 21*

LXXVI *Pseudophiloxenus C. G. L. II p. 13, 9* *Cf. Paulus p. 10,* Acieris securis aerea, qua in sacrificiis utebantur sacerdotes *C. L. IV p. 404, 15:* Acceries genus securis *Ibid. p. 202, 39:* Acer securis quam flamines uel pontifices habebant Acieris *Paul firmat Buechelerus Mus. Rh. vol. 46 (a. 1890) p. 234.* Acceris *cod Pseudophiloxeni.* Acceries *vel* Acerlis *aliae glossae* 84. (*)

LXXVII *Pseudophiloxenus C. G. L. II p. 34, 29: cf. ibid. 32:* Glum χλωρας ἀδελφή, γαμετή, ὡς Πλαῦτος: *quae glossa procul dubio sic eme danda est:* Glos, ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφή *e. q. s.* *Cf. Paulus p. 98, 5*

LXXVIII *Isidorus Orig. V 26, 18*

LXXIX *Isidorus Orig. XIX 5, 2 (unde pendet lib. gloss.):* Fund genus est piscatoriae retis, dicta ab eo, quod in fundum mittatu eadem etiam a iactando iaculum dicitur. Plautus: 'Probus...eras'

LXXX *Isidorus Orig. XIX 23, 3:* Linnae saga quadra et mollia sunt, d quibus Plautus: 'Linna...gallia' *Ex Isidoro pendent glossae qu Locwius Prodr. p. 289 sq. congessit una cum eis quas Ottius Nov. anne vol. 117 p. 423 addidit* 88. cooperta est *vulgo.* cooperata est *c dices libri glossarum* testrio gallia *codices libri glossarum.* textrin Gallia *vulgo* (*) LXXXI *Isidorus XIX 24, 1:* Pallium est q ministrantium scapulae conteguntur, ut, dum ministrant, exped

LXXXII

Aéneis 90

Coculís mi excoctast ómnis misericórdia.

3 FRAGMENTA DVBIA ET SVSPECTA

I

Coquitare pro coctitare, id est frequenter coquere, Plautus posuit.

II

Fucilis falsa: dicta autem quasi fucata.

III

Et haec interpretatio non minus dura est quam illa Plauti essentia et queentia, sed ne propria quidem.

IV

[illegible] amoris ímber guttis grándibus

Nón uestem modo pérmanauit, séd in medullam ultró fluit. 5

---

discurrant. Plautus: 'Si quid...pernicitas' 89. 90. *Ita versus constitui* . pergas hinc *scripsi*. pergat *libri* (*) LXXXII *Isidorus Orig. XX 8, 1:* Omnia uasa coquendi causa parata cocula dicuntur. Plautus: 'Aeneis...misericordia' *Cf. Placidus p. 26, 13* (= *C G. L. V p. 14, 36* = *p. 55, 32*): Coculis, aereis uasis ad coquendum uel assulis aridis *Festus Pauli p. 39, 3:* Cocula uasa aenea coctionibus apta. alii cocula dicunt ligna minuta, quibus facile decoquantur obsonia *C. G. L. IV p. 219, 37:* Cocula ligna arida uel uasa aerea- *de quibus et similibus glossis cf. Loewius GL. N. p. 90, 95, 206. Adde Osbern. p. 131* 91 *sq. Numeros sic constitui* mihi excocta est *libri* (*)

I *Paulus p. 61, 18* 1. (*) II *Paulus p. 92, 13: quae verba ad Plautum posse pertinere exposuit Reitzensteinius l. s. s. p. 67 adn. Cf. Placidus p. 43, 2* (= *C. G. L. V p. 21, 36* = *p. 68, 12*): Fucili fallacia, a fuco dicta (*cf. Ind. Ien. a. 1893/4 p. IV*) 2. (*)

III *Quintilianus II 14, 2* (*cf. idem III 6, 23*): *sed VIII 3, 33 haec interpretatio Sergio Flavo addicitur, eadem a Seneca ep. 58, 6 Fabiano, unde quae coniecerint homines docti Halmii adnotatio docet*

IV *Fronto II 2 p. 27 ed. Nab.:* Iam mihi cum Gratia certamen erit, quam timeo ut superare possim. nam illius quidem, ut Plautus ait, 'amoris...fluit' 4. 5. *Numeros constituit censor Ind. phil. I p. 60* (*cf. ad Most. v. 142 ed. II*) guttis grandibus *pro* grandibus guttis traiciens (*)

V

Posticam feminino genere consuetudine appellamus. cilius . . . Varro *Ταφῇ Μενίππου*: Perrexit ⟨in⟩ interi partis domuis posticae, ut ait Plautus, penitissumae.

VI

Pílleum quem habuít deripuit eúmque ad caelum sústulit

VII

Sola] sine eo quem amabat: nam regina sola esse n poterat. est autem Plauti qui inducit inter multos amatore positum dicentem quod solus sit.

VIII

Nam inuenimus in Plauto meminens.

IX

Numquam ad ciuitatem uenio nisi quom infertur peplum.

X

Quod Plautus posuit boo graece posuit, *βοῶ βοᾷς*, un deriuatur reboo. nam latinum uerbum o ante o habens n quam repperi.

XI

Fortásse ted amáre suspicárier.

V *Nonius p. 217, 12* domus *Nonii libri hoc loco: at cf. p.* 6. penitissimae *Mercerus.* penitissime *codices* (*) VI *Non p. 220, 11:* Pilleus generis masculini. Plautus Captiuis: 'Pilleum sustulit' 7. deripuit *Bothius.* diripuit *codices* sustulit *Both* tollit *codices* (*) VII *Servius in Aen. IV 82* 8. (*) VIII *Se* [*Sergii*] *comm. in Donatum p. 441, 2, qui cum ex eodem cum Prisci I (G. L. II) p. 560 fonte hausisse censendus sit, neglegentia ad Plau* meminens *translatum est, quod Laevius posuit* IX *Servius ad A I 480:* Peplumque ferebant] peplum proprie est palla picta femi Mineruae consecrata, ut Plautus: 'Numquam...peplum' 10.

X *M. Plotius* [*M. Claudius*] *Sacerdos p. 491, 3 = cf. Probi C p. 38, 31:* Igitur quod Plautus po*****boo, non latine, sed graece suit, *βοῶ βοᾷς*, unde deriuatum reboo, reboas 11. posuit boo *Keil* reboo *B* (*)

XI *Donatus in Ter. Hec. III 1, 33:* Fortasse...sic Plautus: 'F tasse...suspicarier' 12. ted *Ritschelius et* suspicarier *Ritschel* te *et* suspicabere *Donatus* (*)

XII

Argéntum hinc facite.

XIII

⏑ ⏓ ⏑ flocci péndo quid rerúm geras.

XIV

⏑ ⏓ cistellam mi óffers cum crepúndiis. 15

XV

⏑ ⏓ ⏑ – ⏑ ⏓ ⏑ Loligúnculos
Minútos fabuláre credas ⏓ ⏑ –

XVI

Quid tu o momarsicule homo praesumis?

XII *Donatus in Ter. Phorm. IV 3, 30:* Haec hinc facessat . . . Plautus: 'Argentum hinc facite' 13. (*)

XIII *Fulgentius p. XIX ed. L.:* Flocci dixerunt quasi nihili. unde et Plautus ait: 'Flocci...geras' 14. (*) XIV *Fulgentius p. XXII. XXIII ed. L.:* Cistellam, capsellam, ut Plautus ait: 'Cistellam . . . crepundiis', id est cum puerilibus ornamentis 15. mihi *libri* affers *cod. Brux. 9172* (*)

XV *Osbernus p. 197:* . . . loligines qui sunt pisces parui, unde Plautus: Loligunculas...credas' 16. Loligunculos *suspectissimum est: cf. Priscianus I (G. L. II) p. 108, 19 et Macrobius III 19, 6*

XVI *Osbernus p. 332:* Moueo . . . et moto . . . inde uerbalia. et hic momarsiculus li, ·i· stultus qui cito mouetur ad iram, unde Plautus: 'Quid...praesumis?' *Cf. p. 360:* Momarsiculus qui cito mouetur ad iram, *ubi Maius locum poetae omisit, quem cod. Regin. 1392 sic exhibet:* Momarciculus qui cito mouetur ad iram. plautus: quid ais momarsicule homo *Hinc haustae sunt glossae 'Isidori' p. 686, 16 (C. G. L. V p. 604, 9):* Momar siculus stultus qui cito mouetur ad iram. Plautus: quid tu o momar sicule homo praesumis *et p. 687, 25 (C. G. L. V p. 605, 4):* Marsiculus, qui cito mouetur ad iram. Plautus quid ais homo marsicule: *cf. Loewius Prodr. p. 255. Adde Hugucionis glossam hanc (e cod. Palat. 1777 fol. 189 rb):* Moueo componitur cum ardeo uel ardore et dicitur hic mouarsiculus li ·i· stultus iracundus qui cito mouetur ad iram. Vnde Plautus: que (*vel* quid) tu o mouar sicule praesummis? (*cf. Ind. Ien. a. 1885/6 p. 2*). *Cf. Paulus p. 140, 1:* Momar Siculi stultum appellant 18. praesumis *suspectum esse monet Loewius l. s. s.* (*)

APPENDIX CRITICA

I VIDVLARIA

1. *Versum ad exemplum Cist. 505 vel Amph. 118 suppleri posse udemundus adnotat* 2. praestitit *improbabile* 6. 7. *Quae Studeundus temptavit* (*corr.* uocatast *pro* uocatur), *in eis praeter* Schedia *raque incertissima sunt, nonnulla velut* a graeco *pro* graece *adeo pectissima* 9. *Post* est *quaedam deesse videntur Winterо: quod lue refutari ex A neque comprobari potest*

15. *Ante* nunciam *fortasse distinguendum est* 16. *Collato Poen. 126 de* mox pro hoc alius rediero *cogitari posse Studemundus adat* (Vos íllum audite: móx pro hoc alius rédiero)

17. usu rupit *dictum est ut* usu cepit: *iocose scilicet.* usurpauit *demundus.* usu surrupuit *Winterus* 18. Est quód uolo tecum, óccupatu's, cónloqui *vel* Est quód tecum orem, ni óccupatum cénm *anonymus Ind. phil. vol. II (a. 1870) p. 447, quae cum vestigiis icis minus congruere monuit Studemundus Mox de* maxume *cf. xius Nov. ann. 1881 p. 50* 20. 21. Quid negotist? *numeris mendari monet Studemundus* Né ego audiui dúcere Operárium nélle rus ⏑ ⏓ ⏑ ⏓ *Winterus coll. Pseud. v. 793*

24. satis bonum me *vel* tibi sat bonum *Studemundus: idem* satis um unum *reicit: cf. Paul. de 'Vnus' p. 49. Hiatum tutantur Luchsius dem. Stud. I p. 23, Klotzius p. 133, alii* 25. Est tibi in *retinet demundus.* Est tibin *Buechelerus, pro quo exspectares* Tibine est

26. Inopia seruom *retinet Studemundus: quod si admitti potest, sis* Inópia seruom em ípse tibi ego mé loco ipse tibi ero me loco *demundus.* ipse ego me locauero *Buechelerus.* ipsus ultro me locem *oellius* 28. 29. *Studemundi supplementa improbat Winterus; iderari tale quid:* Nam equidém te molliórem ad haec esse árbitror. Non súm, siquidem tu nón conduces grátiis: *sed in his quoque it quae displiceant* 30. duc me tecum *cum O. Brugmano diss. 34 Winterus*

34. *De* qualis *et* quallis *scriptura cf. Studemundus progr. p. 14 sq.: gitandum esse de qualis vindemiatoriis exceptoriisque, in quibus uvae mportentur vel per quos vinum defluat, parandis sarciendisque magis uam portandis idem monet* 36. atrum *olim Studemundus* Afrum *et* erum *disertis verbis reiciens* 37. Heus *insolita ratione usurpari monet Studemundus: cf. Richterus Studemundi Stud. vol. I p. 578 et Langenus 'Beitr.' p. 315* Heus cuamus *vel* Heus cuameis *vel* Heus cuncis (= conchis) *Studemundus, qui* (*in progr.*) cunicos *reicit* et cucumis *d spatium minus quadrare monet* illic est ur⟨b..⟩ *mavult Winrus* 39. Quod abs té opus fiet, quaeso utí mihi inpértias *reicit tudemundus in progr.: veri simile videri Diniam ex Nicodemo quaerisse, quid boni a Nicodemo expectare posset* 40. *Olim* pudicod

fuisse censeo seruo opust *Studemundus, qui olim* (*minus recta ex A proferens*) Seruó pudico ⟨tíbi si⟩ est opus et nón malo *proposuit*

41. Qui fide fidelior *Studemundus in progr.* Qui fide ne (*vel potius* non) peior sít quam serui súnt tui *vel* serui céteri *idem ibidem temptavit* 45. *'Vtrum* credis *verbo Nicodemi oratio finiatur necne dici nequit' Studemundus in progr.* 46. 47. *Etiam in his reliquis de distribuenda oratione omnia incerta* 50. faciam *Studemundus olim versu Nicodemo tributo, cuius oratio improbabiliter a* Nec *incipiat*

58. hic in aedes *Winterus*

66. me hic astare *vix probabile* 67. Nísi quod ego meí simile aliud cóntra consiliúm paro *olim Studemundus* mei simile] *h. e. κάκιστον: ludit nomine suo, id quod recte adnotavit Studemundus in progr. Ad* quid — aliquid *cf. quae Studemundus adnotavit* consilium *fortasse scribendum esse idem monuit*

69. *Inscriptionis ordinem non respondere personarum loquentium ordini Studemundus vidit.* 70. *De* naranisti *cf. quae Studemundus congessit*

72. 73. *Cf. Skutschius 'Forschungen' I p. 116* e mari *si verum est, falsa esse debet coniectura quam olim proponebat ad lacunas explendas Studemundus* (Deficiunt aes atque argentum *Nicodemo tribuens cum sequenti v.*): *atque de lectione v. 73 desperandum esse idem nunc adnotat* 74. Etíam *Studemundus de accentu dubitationem movens* Etiam ego rogem: des mihi minam unam mutuam *olim Studemundus temptabat* 75. *De* ut — quam *cf. quae Studemundus adnotat post Brixium Nov. ann. vol. CI (a. 1870) p. 778* 77. Mirúmst ni audiam tuám uocem usquam géntium *Studemundus, sed ut ipse de* Mirumst nī, *pro quo* Mirum ni *exspectetur, dubitationem moveat* 80. Puer, i sīs hinc *Studemundus in progr.*

81. *Hunc v. Diniae addidit Studemundus olim* 84. ut *reicīt et* quam med *vel* quam modo me *proponit Studemundus: cf. Baiersius p. 84* faenore *Vssingius ad Most. v. 521* 87. copiam *Studemundus defendi posse putat.* copiam tam inopi *Buechelerus. cf. Luchsius in Studemundi Stud. vol. I p. 23, Klotzius 'Metr.' p. 133* 89. *De* hau condecet *vel* non decet *Studemundus cogitat* haud addecet *Wagneri 'Acad. 1870 m. Nov.' reiciens.* re (= rei) eg. *Schoellius, quo duce* tam *scripsit*

90. dices *Winterus* 97. miserantur mendicum *Seyffertus*

In fragmentis grammaticorum edendis coniunxi quae sententia necti videbantur. I—II ad scaenam pertinere videntur, qua et Gorgo et Cacistus Diniam sequestrum fieri iubebant: III—VII ad scaenam, qua Gorgo et Cacistus causam apud arbitrum exponunt: VIII—XII ad scaenam qua lis dirimitur et Nicodemum filium Diniae esse cognoscitur: de reliquis nil audeo proponere

100. 101. *Deleta* et *coniunctione apud Porphyrionem duo fragmenta in unum contraxi prima verba* 'per myrteta prosilit' *non propter ipsa, sed propter sequentia allata esse suspicatus. Porphyrioni autem talia ante oculos fuisse puto:* Myrtum et feminino genere et neutro dixerant. Feminino Plautus in Vidularia sic: 'Per myrteta prosilit. haec myrtus Veneris est'. *Cf. tamen quae Studemundus in progr. exposuit. De Prisciani scriptura* 'e myrteta' *cum Stowassero Stud. Vindob. XII p. 126 valde dubito: verba quae sunt* haec myrtus *et* haec myrteta *eiroris fontem esse puto, quamquam propter verba* Haec myrtus... †nomen

significant *dubitat Schoellius* (*quae verba* non unum *reponens nunc Holderus cum Petschenigio delet*) prosulit *Stowasserus l.s.s.* 102. ⏑ ◡ _ nunc ipud sequestrum uídulum posíuimus *Studemundus cum I. II coniungens* 103. *Versus spectare videtur ad narrationem qua exponebatur, cur Nicodemus navigaverit* 104. *Ad tempestatem spectant, quae nauragum fecit Nicodemum: minus recte Wagnerus de Aul. p. 9* 105. clacendix *Loewius Prodr. p. 279 collata glossa hac* (*cf. C. G. L. V p. 278, 6; 351, 42*): Clacendex conca *et ea quam Paulus p. 46, 16 exhibet:* · Clacendix genus conchae. *Idem κάλχη vocabulum eiusdem radicis esse putat: quod utut est, quin* clasendix *scriptura ad* claxendix, *non ad* clacendix *ducat, non dubito* 106. *De* recte *cf. Langenus 'Beitr.' p. 8* 107. *Ita cum Bertzio Seyffertus Philol. vol. 29 p. 401: pro quibus nos trochacos discripsit Studemundus:* Immo id haec quod nóstra patriast ét quod hic meus ést pater, Íllic *e. q. s. duce Bothio* (*qui tamen* nostra est p.) nostrast haec *Winterus.* nostra haec patriast *Fleckeisenus Cf. Ritschelius Acta Soc. phil. Lips. vol. II p. 79* 109. *Cf. Rud. v. 282 persimilem inc. fragm. 73* 110. Vbiquomque *temptat L. Muellerus*

111. 112. Nam audíui feminam égo leonem sémel parire ⏑ ◡ _ *Winterus De* parire *dubitat Langenus 'Beitr.' p. 85 Cf. Caesar 131, Kaempfius p. 39 Tangi Herodoti fabulam III 108 monet Winterus* 113. Num *L. Muellerus De collocatione verborum cf. Mae Studemundus adnotavit Haec verba ad Soterinem virginem a nione redimendam spectare conicit Winterus*

114. 115. *Fulgentii fides etsi suspecta est, tamen improbabile est, nec prorsus esse ficta: cf. Studemundus in progr. p. 17, Ritschelius Parerg. p. 162 sq., Lerschius p. 54 sq. Haec verba Cacisti esse et eum habuisse post v. 55 Studemundi suspicio est* 116 *sq. Haec verba antecedentibus multo sunt suspectiora, de quibus cf. Lerschius p. 72. Iam quam dedi discriptionem etiam Schoellius proposuit: pro quibus edit haec Studemundus:* ⏑ ◡ _ ◡ ⏑ ◡ _ ◡ iúben hunc insui in úlleo ‖ Atque in altum déportari, sí uis annonám bonam ‖ Píscibus? ⏑ ◡ _ ◡ ⏑ ◡ _ ◡ ⏑ ◡ _ *Prima verba sic formabat Bothius:* Cúlleo insui húnc iube *De* annonam bonam *merito dubitat Lerschius Cf. Rud. v. 513 et Pseud. v. 212. 214, Archippi fragm. 28 ed. Kock., Leo Vind. Pl. p. V* 118. 119. *Haec verba quomodo cum Vidularia connectantur dubitat Studemundus, posse conecti docet Winterus praef. p. 17, debere conecti nemo demonstrabit, quamvis contrarium errorem librarius admiserit Prisciani II (G. L. III) p. 9, 2: cf. anonymus Ind. phil. a. 1870 p. 445, qui de* Nervolaria *vel* Cornicularia *cogitat* astu sublegam *L. Muellerus cum Passeratio*

II FABVLAE CERTAE

ACHARISTIO De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 105, Opusc. III p. 177. Ἄχαρι studium *cum aliis Bothius. Verum iam Scaliger invenit* 1. Ecquam *Quicheratus* 2. murrinam dulcem *Mauricius Voigt Mus. Rhen. vol. 28 (a. 1873) p. 61 probante Lorenzio in Pseud. v. 720: quod saltem ante finem ponendum fuisse monet Winterus: cf. fragm. inc. XLIII. De* 'murrina' *cf. Non. p. 551, 7, Plac. p. 67, 10 (C. G. L. V p. 33, 18 = p. 85, 22), Paul. ex Fest. p. 144, 9, Gell. X 23, 2*

ADDICTVS De titulo cf. Ritschelius Op. III p. 179 sqq.

3 *sq. Cf. Donatus ad Eun. IV 4, 21: ex Donati commentario in Verg. suspicor fluxisse verba Servii plenioris*

AGROECVS *De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 138 sqq., Op. III p. 181.* Agroicus *apud Nonium Iunius. Ceterum iam Scaliger in marg. veram formam restituit. Mores et historiam Agroeci Ribbeckius tractavit 'Abhandl. der K. S. Ges. d. W.' vol. X p. 3 sqq.*

5. *De 'clunibus cf. praeterea Prisc. I (G. L. II) p. 160, 11, Cap. p. 108, 17, Phoc. p. 418, 5, auctor de dub. nom. p. 575, 24, Serv. ad Aen. II 554 et Froehdius de Iul. Rom. p. 628* Quasi sim lupus *L. Muellerus.* Pol quasi lupus *vel* Nam quasi lupus *commendat Ritschelius Opusc. III p. 183,* Quam si lepus *Osanni Anal. p. 152 merito explodens. Possis etiam:* quási lupus ‖ Ab ármis ualeo, clúnes *e. q. s. Bothii* defectos *Osannique* dīsertos *merito improbat Ritschelius* insertos *Schoellius (cf. Ribbeckius 'Kolax' p. 29 adn.) De 'clunibus infractis' lupi cf. quae Ritschelius composuit*

ARTAMO olim editores: cf. Ritschelius Parerg. p. 143, Opusc. III p. 185 6. *De* superstes *cf. Serv. in Aen. III 339, quae huc rettulit cum Taubmanno Ritschelius Ex prologo haec verba repetit Frantzius de com. att. prol. p. 49: res incerta* 7. *Supplemento Vrsini usi sunt editores ante Ritschelium et post Ritschelium Spengelius 'Reformvorschläge' p. 192 sic:...* únguentum quod náribus ‖ Múlionum naúteam fecísset _ ∪ ⏑ ∪ _. *Cf. Curc. v. 99. Ceterum ex Opilii Aurelii mentione fortasse conici posse, in eius 'indicibus' ipsam Artemonem ut Plautinam numeratam fuisse, significavit Ritschelius Parerg. p. 243 adn. Extrema frustula utrum huc spectent an ad incertum fragmentum, id quod Wintero videtur, non satis apparet*

De ASTRABA nomine cf. Ritschelius Op. III p. 186 sqq., Ind. Ien. aest. 1893 p. III sq., de Clitellaria *male a Scaligero substituta cf. Ladewigius Mus. Rhen. III p. 525 sqq., Ritschelius Parerg. p. 159 sqq.*

9. Plautine sequere *Scioppius.* Plauti: Sequere *vulgabatur.* Plauti: Ne sequere *Lachmannus in Lucr. V 679.* Plauti: Nunc sequere *L. Spengelius probante O. Muellero* adsecue] adsequere *Scioppius.* hac, sequere *L. Spengelius.* sequere *Weisius cum Taubmanno* 10. libens te *L. Spengelius* (mea sperata *servans*) mea sperata *vocativum esse primus statuit Scaliger* 11. actiosae *B duce L. Spengelius: cf. 'Berl. Phil. Wochenschr.' a. 1886 p. 782* 12. tollenonem *Turnebus, Vrsinus. Vix recte Buggius Nov. annal. vol. 105 (a. 1872) p. 106* tollenno *vel adeo* tollendo *proponit: immo et* tolleno *et* tollenno *formae extitisse videntur,* tollendo *errori deberi puto: cf. quae dixi in Ind. Ien. aest. 1893 p. VI et glossae ibi allatae (C. G. L. II p. 198, 55:* tolleno *κηλώνειον et II p. 349, 1: κηλώνειον φρέατος* ciconia telleno, *de quibus egit Ritschelius l. s. s. p. 192; II 595, 43:* tollino lignum puteorum quo hauritur aqua*: adde IV p. 185, 44:* tolleno quod alternis attollitur uel quod tollat haustam aquam, *V p. 637, 8:* tolleno genus machinae aquaria = *Fest. p. 356, ut alia nunc mittam)* reciproces *Turnebus* plagas ita *O. Muellerus In duo versus fragmentum divellit Bothius Altercantium convicia ultro citroque iacta intellegi vult Ritschelius l. s. s.*

13. multum siet et subscudes *Bothius Cf. quae dixi Ind. Ien aest. 1893 p. VII Fragmentum quod ad flagrorum scorpionumve stimulos rettulerat Ritschelius, ad operam fabrilem mihi videtur pertinere*

14. *Cf. Plin. Nat. hist. XVIII 99* *Glossa quam ex Onomastico attulit Ritschelius l. s. s. p. 195 novicia est* 15. *Cf.* palpo percutere *pro* palpari 16. *De triplici adverbii fōrma dixit Ritschelius Opusc. II p. 244 sq., de significatione Langenus 'Beitr.' p. 163 sq.*

BACARIA De titulo cf. Ritschelius, qui cum olīm in Parerg. p. 155 Baccaria *proposuisset, post Opusc. III p. 198 sqq.* Bacaria *praetulit* bacas *significasse statuens margaritas vel ad recognoscendam puellam exposita destinatas vel ad ornatum pertinentes: idem eodem Parergon loco de* uaccaria *cogitavit, Loewii autem derivationem a* baccar (*Prodr. p. 292*) *Opusc. III p. 201 sqq. merito reiecit* 17—20. *Metrum sic constitui* (*ubi tamen tertio v. pro* ⟨hic⟩ qui mihi in mari *potius* qui mi in mari ⟨usque⟩ *velim me scripsisse*): *pro quibus haec restituit Ritschelius Opusc. III p. 197:* Quis ést mortalis tám bona fortúna adfectus úmquam Quam ego núnc sum, quoius haec ⟨dápsilis⟩ uentrí pōrtatur pómpa: Vel núnc hic qui mihi ín marid acipénser latuit ántehac, Quoius látus in latebras réddam ego (*vel* déntibus meis réddam ego et meis m.) meis déntibūs et mális. *Contra* Quis ést mortâlis ⟨aút fuit⟩ tantá f. adféctus Vmquám quam ego nunc sum? quóius haec *e. q. s. Seyffertus* 19. uel hice *Ritschelius olim apud Ianium* latebat *Bentleius* 20. *Cf. Kaempfius p. 34* (*de* Quoius ego *non dirimendis*) dentibūs] *cf. Ritschelius l. s. s. p. 198* et manibus] mandibulis *Buechelerus, Scaliger.* et malis *Ritschelius l. s. s.*

BIS COMPRESSA De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 138. 147

BOEOTIA Haec fabula utrum Aquilii sit, cuius ante Varronem esse ferebatur (*pro quo nomine nolim cum Ritschelio Parerg. p. 11, 123, 130 et Popma* Atilii *substituere*) *an Plauti, cui Varro tribuit indole sermonis et facetiarum motus, dici vix potest. Si Plauti sit fabula, verba ipsa quae adfert Gellius septimo demum saeculo inserta esse propter Plin. N. H. VII 60 idem Ritschelius conicit, a Varrone autem omnino non lecta esse: cf. tamen quae Ribbeckius, qui haec fragmenta edidit Com.*[2] *p. 34, exposuit* 24. Nam me puerulo *Bentleius, Osannus Anal. cr. p. 183 sq.* Nam me puello *Hertzius Hermae vol. VIII p. 286, memoratum a Ritschelio, sed non probatum.* Nam me puero olim *Ritschelius Parerg. p. 83. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 106 Cf. Ammian. Marcell. XXIII 6, 77:* '... uenter unicuique uelut solarium est eoque monente quod inciderit editur': *quem locum indicavit Hertzius Opusc. Gell. p. 63* uetus hic erat *vet. ed. in mg. Torn. l.* uterus erat *Ascens. a. 1517.* uterus hic erat *Gryph. a. 1542* (*Lipsius Elect. II 3*). uenter erat *Bentleius* 26. Vbiuis ste *Hertzius l. s. s. probante Fleckeiseno 'z. Krit.' etc. p. 20.* Vbiubi *Ritschelius: cf. Woelfflinus 'Die Gemin. im Lat.' in Nunt. acad Bav. a. 1882 p. 457.* Vbiubi iste *editiones veteres.* Ibi iste *codices recentiores. Integram sententiam excidisse putat Muellerus Pros. Pl. p. 363.* Vbi is non *Ribbeckius interrogativam sententiam constituens.* Iuste *Buechelerus apud Ribbeckium* 27. quod *tutatur Seyffertus* 29. populi pars *Cobetus Mnemos. nov. s. VII p. 85 post Hermannum Ad* arida fame *contulit Ammian. Marc. XIX 8, 8* (arida siti reptantes) *Hertzius.* ut aridi reptent *Ritschelius.* iam aridi reptant *Hertzius olim: cf. Fleckeisenus l. s. s. p. 21: sed* adeo *etiam per se explicari posse idem Hertzius adnotat* . 30. *In Varronis loco, de quo cf. Ritschelius Parerg. p. 11 sq.,* alii Plauti alii Aquili *Riesius*

Philol. vol. XXVII p. 306 proposuit clamauit *Osannus Anal. cr. p. 185.* clamabat *dubitanter Ribbeckius*

CAECVS VEL PRAEDONES Cf. Ritschelius Parerg. p. 157. 167 31—34. *ita discripsi: ubi hanc excogitavit discriptionem Spengelius 'Reformvorschl.' p. 192 adn. 1:* ⏑ ∪ – ∪ ⏑ ∪ – nil quícquam factum nísi fabre Néc quicquam positúm sine luxu, auro, ébore, argento, púrpura, Pícturis, spoliís, tum statuis ⏑ ∪ – ∪ ⏑ ∪ –, *hanc autem Winterus:* Nil quícquam factum nísi fabre nec quícquam positum síne loco, Auro ébore argento púrpura pictúris spoliis ⏑ ∪ – Tum státuis: *at cum de sede horum versuum nil constet, nullius mutationis fundamentum esse video* sine luxu *Bothius.* sine loco = ἀτόπως picturis purpura *transposuit Bothius* picturis statuis opsitum *Buechelerus* 35. a me inuito *Taubmannus.* inuitam a med *Bothius.* a me inuitam *Weisius.* inuito me *Plautino sermoni magis convenire censet Winterus* 36. opulentiter *Weisius, ut senarium efficeret De metro non satis constat* 37. 38. Plure áltero tantó quanto eius fundúst uelim *Bothius: quae reicit Brugmannus in dissert. p. 22 sqq.* altro *Winterus et ipse iambicum senarium unum efficiens: cf. Luchsius Stud. Stud. vol. I p. 59 Cf. Donatus ad Phorm. IV 3, 6:* credo quia ueteres 'hoc plure', non 'hoc plus' dicebant 40. in *om. Putschius.* iam *Lindemannus.* '*Fortasse* peregre iit *nisi potius in his quoque ordo verborum perturbatus est' Keilius.* Ain? *Seyffertus* 41. 42. Velím te arbitrári factúm sedulo ésse *Bothius* fustes *pro* hostes *Winterus* 44. membra eius *Bothius* 46. *De* mu *cf. Varro de l. l. VII 101 Ad Plauti Caecum spectare versum a Charisio p. 218, 24 ex Titinii Caeco allatum (cf. Ribbeck. Com.² p. 135)* Ita sémitatim fúgi atque effugí patrem *conicit Winterus, improbabiliter: quamquam in eo quod non adiectum est* uel in Praedonibus *non haerendum est: cf. 45*

CALCEOLVS 47. 48. Nucem molluscam *Bothius, iambicum octonarium efficiens*

CARBONARIA Vix recte Georges carbonariam *esse mulierem quae carbones venderet contendit (quamvis* carbonarius *sit* ἀνθρακοπώλης: *cf. C. G. L. II p. 227, 26 et III p. 307, 12;* antraceis carbonarius *exstat III p. 202, 9): cf. Ritschelius Opusc. III p. 198. Immo conferenda sunt Asinaria, Aulularia, similia* 49. ego *vix sanum: subesse videtur verbum, a quo pendeant sequentia.* esto *Taubmannus, Lorenzius Philol. vol. XXXV p. 159.* egeo *Bothius.* at ego *vel* nunc ego *Winterus,* offero *vel tale quid in versu sequenti fuisse ratus* 50. Patibulus ferar *et* suffigar *Bothius cum Lipsio: male* Patibulum] '*hoc si recte habet, Nonius inepte, ut infra v. 34, exemplo usus' L. Muellerus*

Carbonariae dubitanter tribuit Ritschelius Parerg. p. 98 (cf. p. 106, 153) versum a Prisciano I (G. L. II) p. 522, 10 e Naevii Carbonaria adlatum hunc: Tíbi serui multum ápud mensam adstant: ílle ipse adsťat quándo edit (*Ribbeck. Fragm. com.² p. 10*) *Cf. ad fr. dub. v. 6*

CESISTIO De titulo multi dubitaverunt: Gastron *Scaliger.* Cacistio *Ritschelius Parerg. p. 151.* Cocistrio *glossis quibusdam adhibitis Loewius Prodr. p. 291* 52. dis stribula] da stribula *O. Muellerus.* de stribulo *L. Spengelius.* Caro stribula *Turnebus, Scioppius.*

Carnem strebulam *Bothius*. Caro strebula *Scaliger, Taubmannus, Pareus* obscaenabis cera *vulgo*

COLAX Immerito ad Plauti Colacem rettulisse Kampium ('die Lustspiele des Ter. und ihre griech. Originale') p. 13 sq. Donati verba ad Eun. IV 4,27 monuit Nencinius (de Ter. eiusque fontibus) p. 101 De Colace Plauti et Naevii cf. Ritschelius Parerg. p. 99 sqq., Ribbeckius Fragm. com.[2] *p. 11, Nencinius l. s. s. p. 77 (qui non recte* aut Plauti *scribit apud Terentium cum Bothio et Lomano)*

53. *De* batiola *forma cf. Ritschelius Op. III p. 793 sqq.* '*Non placet reponi* bat. aur. octo habebat pondo: accipere noluit. *nam mutato opus subiecto' L. Muellerus* ....bátiolam ‖ Aúream octo póndo habebat: ílle accipere nóluit *Ritschelius olim (Parerg. p. 101): cf. idem Act. soc. Lips. II p. XI* 54. infirmata *Bothius* 56. animod habent *Bothius.* animo autem habent *Ritschelius Parerg. p. 101 adn.* animo cauent *Schoellius* 57. inuitaris *Winterus initium trochaici septenarii efficiens De formula* numquam hodie *cf. Bergkius 'Beitr.' p. 39 adn.*

De COMMORIENTIBVS conferantur qui de contaminatione Adelphon Terentii scripserunt

CONDALIVM Δακτύλιον scripserunt Alexis, Amphis, Menander, Philemo (?), Timocles 60. tua *pro* tam *cod. vetus Turnebi* feram *Bothius.* ferae *Buechelerus* ut ament *Lactus.* ut amens *Taubmannus, Bothius* lampadas *Laetus* accendere *vulgo, Scioppius* 61. pro *admirantis fuit in Condalio: cf. quae exposuit Richterus in Studemundi Stud. vol. I p. 618*

CORNICVLA Non esse 'Cornicularia' cum Vertranio scribendum Ritschelius demonstravit Parerg. p. 155. Vnde nomen inditum sit fabulae, incertum. Asin. v. 260 cornix cum parra consuadere factum dicuntur (cf. Aul. 624): unde tamen nomen explicandum esse non magis probabile quam ex Prop. IV (V) 5,15 sqq. Adde Most. v. 832, ubi una cornix duos volturios ludificari dicitur 62. eccum *Langenus 'Beitr.' p. 4 De sententia cf. Mil. glor. 991 Ceterum v. 62—65 eidem scaenae tribuit Winterus* 63. 64. Quí decem latrócinatus régi annos Demétrio *Ritschelius l. s. s. p. 170.* qui regí decem Latrócinatus ánnos sum (*vel* es, est) Demétrio *A. Spengelius.* Quí latrocinátus regi annós decem Demétrio Mércede *Bothius.* Quí regi latrócinatus décimano's Demétrio *Stowasserus 'Dunkle Wörter' p. XXIV* 66. mihi Lauernam furtis *Iunius.* ita mihi Lauerna in furtis *Buechelerus Mus. Rhen. vol. XV (a. 1860) p. 433.* iam mihi Lauerna in *L. Muellerus* celerassit *Buechelerus l. s. s.* celebrassis *Scaliger. Cf. Nonius p. 89, 24:* Celebre non solum frequens, sed etiam uelox. *Adde glossas velut hanc (C. G. L. IV p. 493, 29):* Celeber festinus frequens 67. Hedylium *Ritschelius Op. III p. 312 cum Acidalio et Iunio.* Phidylium *Quicheratus.* Phedullium *L. Muellerus* ancillam Hedylium meam *Bothius* Amant meam ancillam oculitus Phedullium *elegantius esse dicit L. Muellerus ad Nonium* 68. 69. uide *pro* Lyde *Iun. marg., Mercerus* obsecro te, pileum Vide meum *Bothius.* en te obsecro, Vide pílcum meum, mí sodalis, méa salubritás ⏑ – *Ritschelius Parerg. p. 155* meum pilleum *vocativum esse recte iam Winterus adnotavit* 70. facite *Scioppius, Putschius.* fac, ere *Buechelerus apud Winterum.* facere *tutatur Seyffertus*

DYSCOLVS Cf. Ritschelius Parerg. p. 145, 153, Schoellius praef. Cist. p. VIII adn. 71. uirgo ègo sum *Bothius De verbis nuptis cf. Naekius in Schopeni carminum Valerii Catonis editione p. 45*

FAENERATRIX Cf. Ritschelius Parerg. praef. p. XXI

73. Libertus *codex.* liberta *vulgo: quod ex sequentibus repetitum esse vult O. Muellerus* dico Atticae *O. Muellerus*

FRETVM De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 130, qui FERETRVM proponit Apud Gellium arietini *Scioppius cum codicibus recentioribus* 76. 77. *Emendatio incerta.* hoc íllud est Quod árietinum dícitur respónsum magnis lúdis *Bothius.* Hoc est íllud Quod árietinum dícitur respónsum magnis lúdis *Reizius.* Hoc est íllud Quod árietini dícitur respónsum magnis lúdis *Hermannus.* quod nunc illústre est: Quód arietinúm responsum magnis ludis dicitur *Ritschelius l. s. s. p. 85* Nunc ést quod responsum árietinum lúdis magnis dícitur *Fleckeisenus 'Zur Krit.' etc. p. 21 sq.* nunc íllud est | Arretinis quód responsum lúdis magnis dícitur *idem curis secundis.* Nunc íllud est quom Arréti ludis mágnis responsúm datur *Hertzius Opusc. Gell. p. 66,* quom *post Brunerum Quaest. p. 36. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 339 adn. 1, Otto 'Sprichw.' p. 129*

FRIVOLARIA De titulo egit Loewius Prodr. p. 292 a vasis fictilibus nomen derivans: contra Winterus versu 84 collato cum Gellii verbis (XVIII 7, 3: glossaria namque conlegitis et lexidia, res taetras et inanes et friuolas, tamquam mulierum uóces praeficarum) *utitur, ut huius quoque tituli* friuola *translaticia intellecta esse suspicetur*

78. *Cf. Placidus p. 27, 16 (C. G. L. V p. 15, 5 = 56, 20)* 79. *Anapaestos constitui, ubi* Is míhi erat bilis, ís aqua intercus, ís erat tussis querquera *Winterus,* Is mihi erat bilís, aqua intercus, tússis febris quérquera *editores ante Winterum* 80. *De* Lauernula *cf. C. G. L. III 291, 29: cautius scripsissem* Lauernae ⏑ –. Lauerniae *Bothius*

81. *Non certum est, inter plures haec esse distribuenda cum Bothio* En sunt *ante Grothium vulgabatur* Ecce nos *Bothius* 82. ductarie *Scaliger* 85 sqq. tunc papillae primitus Fraterculabant. illud uolui dicere: Sororiabant. quid opus est uerbis? *Scaliger.* tunc sororiabant papillae primulum. sed illud uolui dicere: Fraterculabant. quid opus est uerbis multis? *Vrsinus.* Tum papillae primulum Fraterculabant. illud uolui dicere: Sororiabant. uerbis quid multis opust? *Bothius.* Fraterculabant mulieri papillae primum: sed illud uolui dicere, sororiabant. quid opus est uerbis pluribus? *O. Muellerus.* Fraterculabant iam ei papillae primulum: Illud, sororiabant, uolui dicere *Ritschelius Op. II p. 438.* Tunc papillae primulum Sororiabant: illud uolui dicere: Fraterculabant. B. Opus est uerbo – ⏑ – *Winterus* 88. strebulam agninam tene *Bothius* carne agnina teneris strebulis *Winterus: at exciderunt plura. Cf. v. 52* 89. *Cf. Paul. de 'Vnus' p. 9*

FVGITIVI De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 151 sqq.

90. Age, respecta *Turnebus, Scioppius.* Age age, specta *Scaliger: cf. Brixius ad Mil. gl. 1024.* Age ergo specta *vel* A tergo specta *L. Spengelius.* Tergum specta *A. Spengelius. Improbabilia Bothius commentus est*

HORTVLVS 91. quique] *cf. Men. 548*

LENONES GEMINI Gemini leones *ex Accii loco apud Gellium III 3, 9 tutantur Lachmannus Opusc. p. 71, L. Muellerus Lucil.*

p. 321. Cf. Ritschelius Parerg. p. 138, 147 92. Olet *Speijerus Obs. et Em. p. 69 sqq.: cf. Winterus p. 3*

LIPARGVS Titulum obscurissimum vario modo temptaverunt: Λέπαργον esse servum 'albo uentre' pinguem pigrumque censet Buechelerus. in Ligurgo *vel* in Licurgo *Krehlius. Lipargum alterum nomen esse Parasiti pigri editores cum Scaligero statuerunt. Ex* in Litergo *corruptum idque* in Sitellitergo *antea fuisse cum Freundio Ritschelius putat Opusc. II p. 730 sqq.* in Luperco *Ribbeckius.* in Arpago *Loewius Prodr. p. 292 (cf. PAGON).* in Lippargo *Schoellius*

NERVOLARIA De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 84, 174 sqq. 94. Scobina ni *Lachmannus ad Lucr. III v. 790* lima *Turnebus.* limam *Scioppius* abrasi senem *Turnebus.* adraso senem *Lachmannus.* adraserim *O. Muellerus* 95. prohibent quod *Aldus.* prohibent quin *Dacerius, Bothius* aliunde *Dacerius,* alicunde *Bothius. Cf. Skutschius 'Forschungen' I p. 66* alium ne ego *Buechelerus*

96. *Longiorem v. iambicum constitui, ubi* Nos líberi possímus fieri ocíssume *Buechelerus* 97. Pollucte prodigum *Scaliger, Bothius* me amatorem *Vrsinus* 98. uinum sublestíssumum Infírmos quia uel córpore uel animó facit *abusus Festi verbis Bothius* 99. ualde *om. Lipsius: at cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 21 sq.* 100. *Nervolariae potius ex Gellio (Varr. de com. Pl.?) et Ritschelio Parerg. p. 174 sqq. et Schoellio ad Cist. v. 405 sqq. quam Cistellariae tribui secundum librorum de l. l. locum fortasse lacunosum: aliter Studemundus Stud. vol. II p. 433* Scraptae *praefert L. Muellerus, quod allitteratio magis commendet, a* 'scabrendi' *voce ducens.* Scratiae *edidit A. Spengelius duce L. Spengelio: cf. Ritschelius Parerg. p. 177, Ribbeckius Com.*[2] *coroll. p. LVII, Titin. v. 75, Loewius Prodr. p. 281* scrupedae *Scioppius.* scruppidae *L. Spengelius: cf. Ritschelius l. s. s.* scrabipedae *Loewius Prodr. p. 281 usus glossa hac:* Scrapedus scabiosus *(C. G. L. V p. 631, 31), vix recte: scr.* Scabridus scabiosus strittabillae *ed. O. Muellerus.* strettiuellae *L. Muellerus* tantulae *apud Varronem recepit ex codice O. Muellerus.* edentulae *Loewius cum Bothio. cf. Winterus in apparatu crit. Reliqui duo versus quos ex Nervolaria adfert Festus eumque secutus Winterus, Stichi sunt (v. 91, 352): cf. Epileg. p. 191*

PAGON De titulo multi dubitaverunt: Phagon *Pius.* Paplago *Hertzius Opusc. Gell. p. 66.* Phao *Ladewigius Anal. scen. p. 13.* Harpagus *Loewius Prodr. p. 292* (in arpago: metuo ne honos . . . pereat *e. q. s.*). *Cf. Ritschelius Parerg. p. 151, Opusc. II p. 731, Ribbeckius Com.*[2] *coroll. p. CIII* 101. Homo *L. Spengelius* ⏑ ⏑ – honos sýncerasto périit, pernis, glándio *Bothius*

PARASITVS MEDICVS De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 132, de parasiti persona cf. Ribbeckius 'Kolax' p. 28 102. Ádseruabam cónspicillo, pállium obseruábam ⏑ – *aut* Adseruabam cónspicillod, óbseruabam pállium *Loewius Prodr. p. 280* conspicillod *cum Pareo.* In cónspicillo ego óbseruabam pállium *L. Muellerus in adn.* In cónspicillo aderam óbseruabam pállium *Buechelerus apud Winterum. Ceterum* adseruabam *omitti volebant Bentinus, Mercerus.* Hinc in conspicillo obseruabam ádseruabam pállium *Onionsius 'Journal of Phil.' vol. XVI p. 173 An* In cónspicillo adséderam atque pállium obseruábam? 103. parasito *non recte editores ad fragmentum rettulisse*

monuit Ritschelius l. s. s. rodi *L. Muellerus dubitanter* 104. 105. *Cf. Rud. v. 297* *Ceterum haec verba non esse Parasiti Pigri docuit Ritschelius l. s. s.: idem numeros melius quam antea constituit* 106. reliqueram *Bothius.* reliqui ego *Hertzius.* liqui *Schoellius trochaeos discribens*

PARASITVS PIGER *De titulo cf. Ritschelius Parerg. p. 132* 107. Inde bene appotus *Scaliger, Bothius* primulo] *cf. Ritschelius Opusc. II p. 276 adn.*

108. coepit *Bothius, L. Spengelius* tramitis recta uia *vel* tramited extra uiam *Bothius.* tramite a dextra uia *Buechelerus* *Ceterum v. 107 et 108 coniungit Scaliger* 109. Ambo magna laúde lauti nós, postremo ambó sumus Nón nauci *L. Muellerus Philol. vol. XXXVII p. 359*

PLOCINVM vix sanum: Ploxinum *Ritschelius in schedis: at cf. Quintil. I 5, 8.* Plocium *Plautinam fabulam fuisse, quam retractaverit Caecilius, vel errorem Nonii subesse multi crediderunt, in his L. Muellerus: quod probabilius sit quam quod Ritschelius proposuit Parerg. p. 171, ex anonyma fabula fragmentum, cuius initium in corruptis* plocino nam *lateret, esse petitum.* nam *Nonius utroque loco habet, quod quidem non est cur spernamus.* Pol timeo *vel* Pol cinnamo *Ritschelius l. s. s.* Plocamois ornatum *auctore Buechelero Winterus coll. Lucian. Alexand. c. 11:* *προεισπέμπεται δὲ Ἀλέξανδρος κομῶν ἤδη καὶ πλοκαμοὺς καθειμένος...οὕτως ἄρα ὁ Ποδαλείριος μάχλος καὶ γυναικομανὴς τὴν φύσιν* *Formam quae est* coloratilis *expellere non audeo metro creticotrochaico admisso* Namque coloratum *Bothius, L. Muellerus Luc. p. 244: at cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 20* coloratum ille *Ritschelius l. s. s.* corollatum ille *Ribbeckius Coroll. fr. com.*[2] *p. XXXI* petilis labris *Iunius.* petilis habris *servat Winterus ad* Plocamois *relata* *Ceterum nescio an recte* petulust *scribatur, a* petendo *scilicet, ut diversum sit ab eo vocabulo quod habent Fest. p. 205, Isid. Orig. XII 1, 52* (Petilam suram). *Ceterum* petili *Geppertus Truculenti v. 609 intulit*

SATVRIO nomen parasiti in Persa est *Non recte Bothius huc rettulit Fulgentii Mythol. locum (p. 616 ed. Stav.), qui ad* Sauream *Asinariae spectat* 112. *Cf. Ritschelius Op. IV p. 278* 113. qui glaber *editores ante Bothium.* quin glaber *Bothius* 114. Succenturia aliquem qui te *Winterus.* Succénturia actutúm require quí te *Seyffertus* delectent *vulgo: cf. quae adnotavit Winterus*

SCEMATICVS vix sanum: Scenaticus *Schoellius* 115. illac *Bothius*

SITELLITERGVS *Ita O. Muellerus: cf. Πινακοσπόγγιον, quo nomine apud Alciphr. III 63 parasitus appellatur (Πινακοσπόγγιον nominativum Meinekius p. 164 probat). Cf.* Peniculus. Synteleturgus *Popma.* Scytha liturgus *Scaliger.* '*Ad litteras traditas propius accederet* Melitturgus' *Winterus* 116. Múlieres uxórcula ad se accíuit: ego nouí, scio Axitiosa *e. q. s. Schoellius, quo duce v. dubitanter refinxi* (calauit *dubitanter Winterus*). Mulier es, uxor. cuiam te *Turnebus.* Mulier es, uxor. Cuia, uir? *Scaliger et, nisi quod* uis? *scripsit, O. Muellerus.* Mulier es, uxor, celabis, te ego noui (*vel* noui ego te): scio axitiosam *Ritschelius Op. II p. 730.* Mulieres uxor oculauit, ego noui, scio actiosam *L. Spengelius.* Mulier es, uxorcula: ‖ Vt ego noui scio axitiosam *ed. A.*

Spengelius. Mulier es, uxorcula, abi, te ego noui *e.q.s. Bothius.* Mulieres exosculauit *e. q. s. Loewius Prodr. p. 280 adn. 1.* Mulier aes exarculauit *e. q. s. Marxius Mus. Rhen. vol. XLI p. 551* axitiosam *iam Aldina* 118. Sin ea *A. Augustinus.* Sic ea *Bothius* (eā = notā *Winterus*) Sín ea mi insignítos pueros fórte pariat *Ritschelius Op. II p. 730 De glossis ad* brocchum *vocem pertinentibus cf. Loewius Prodr. p. 328. 391, Gl. Nom. p. 144, de ipso v. cf. ad Mil. gl. 722*

TRÌGEMINI 120. medium praemorsisset *iungunt editores ante Winterum*

III INCERTARVM FABVLARVM FRAGMENTA

1. fumificum Epeum *Bothius: cf. Lachmannus in Lucret. III v. 374.* Cocum fumificum *L. Spengelius refutante Andrea Spengelio, qui simul tetrametrum ut Winterus discripsit, cum senarios discripsissent priores De sententia cf. Merc. 398* 2. *Fragmentis adiecit O. Muellerus: cf. Rud. 580* densum *suspectum est.* det pensum *Winterus.* derisum *Schoellius.* quod non uolt *A. Spengelius.* elenchum *O. Muellerus probante Loewio Prodr. p. 274* ciccum] *cf. glossas a Loewio l. s. s. congestas ad Festi verba a Paulo excerpta p. 42 revocandas: fortasse idem Plauti locus apud Festum exstitit* 3. ogganuit *Scaliger, unde Bothius* Obgannuit odiosus totae familiae 4. *Plautina origo non satis certa* 5. Aristophorum uas *L. Muellerus ad Lucil. III 58 refert: quem refutavit Reitzensteinius 'Verr. Forsch.' p. 61* 6. *Cf. Reitzensteinius l. s. s. p. 65* 9. *Cf. Reitzensteinius l. s. s. p. 65* 10. *Cf. Reitzensteinius l. s. s. p. 65*

12. *Cf. Reitzensteinius l. s. s. p. 66* 15. Binomius *vulgo ante Scaligerum edebatur* 16. *Poen. v. 347 confert Pareus* 18. *Trochaei minus probabiles* 19. in ea erunt *Scaliger.* ni inerint *Buechelerus*

22. stultus es *proponit Winterus coll. Epid. v. 106* 23. Nunc cónruspare *vel* Cito *vel* Quin *Winterus* 27. quasi salicem fiber *Bothius.* quasí fiber salicem mordens *Winterus in adn.* 28. *Cf. Placidus p. 52, 9 (= C. G. L. V p. 25, 28 = 73, 20 = 108, 42), Servius ad Aen. VIII 128, Plinius XXII 8, Nonius p. 317, 14; Otto 'Sprichw.' p. 161* 29. init te nunquam *quasi ex Pauli codicibus attulerat Muellerus.* init ted umquam febris *Thewrewkius de Ponor 'Festus-Stud.' p. 13.* iniit te umquam *Bothius*

31. *De lege Cincia anno 550 lata cf. Brunsius 'Fontes iur. Rom.⁶' p. 47* 32. probas *Scaliger* 33. Muriatica *Scaliger* 34. Naritam *Scaliger.* Narica (= νάρκη) *Buechelerus* bonam] bocam *Winterus cl. Aristoph. Σκηνὰς καταλ. p. 514 ed. Kock.* ἀλλ' ἔχουσα γαστέρα Μεστὴν βοάκων. ἀπεβάδιζον οἴκαδε bonam naritam *Scaliger.* et naritam bonam *Muellerus.* bocam, congrum *exempli causa Winterus* et camarum *Scaliger.* et cornutam *O. Muellerus* et phagrum *Winterus.* et tagenia *Scaliger.* et trygona *O. Muellerus* 35. equinos (echinos) fartos *Scaliger.* squillasque *O. Muellerus* 36. *Cf. ad fragm. Amphitruonis*

quae sub finem adnotata sunt (p. 119)' et Schroederus in Studemundi Stud. II p. 34 37. deconciliares illi *'Scaliger, Bothius.* deconciliares ibus *O. Muellerus Cf. Huschkius 'Osk. und Sab. Sprachdenkm.' p. 83* 38. *Vulgo senarium iambicum discribunt hiatu decoratum*

40. Vix supersum dolori qui in dies uae misero mihi ac perdito reglescit magis magisque *Vrsinus supplet.* Vix super ego illi sum dolori, qui in dies uae! misero mihi Perdito regliscit mage magisque *Bothius. 'Datur tale:* Vix súperaui illa cum ex hac re misero mihi Acér dolor reglescit' *Winterus* 41. Surum non est tibi *ed. Bothius*

42. uerberibus ustam *Vrsinus in Festi verbis corrigit, non recte*

43. Venter suillus * * * dicam suo nomine scrutillum, ego me hodie * * * si quid esset, quod comesa farte biberem *Vrsinus, unde* Ventér suillus * * * (dicam suo sibi nomine Scrutíllum) * * * B. Egomet hodie * * * si quidem Essét comesus: forte biberem *Bothius.* Ventér suillus dístribuatur plúribus. B. Totúm scrutillum ego me hódie esurum réciperem, Si quód comesa fárte biberem essét mihi *Winterus: incerta omnia* 44. *Cf. Neff de Paulo Diac. p. 53* 47. murrinam ⟨dulcem⟩ *supplet Voigtius Mus. Rhen. vol. XXVIII (a. 1873) p. 61, pro quo saltem velut* ⟨optumam⟩ *ponendum erat.* ∪ ⊥ mittebam *e.q.s. Winterus: cf. ad Acharist. II*

49. Quid hoc est? *Seyffertus Stud. Pl. p. 29. Iambicum octonarium agnoscit Fleckeisenus 'Zur Kritik' e. q. s. p. 45.* Quid ést hoc? rugat pállium: Amíctus non sum cómmode *Hertzius olim* 50. exi Daue *Ritschelius Op. II p. 326 adn. trochaeis discriptis: iambicos constituit Fleckeisenus l. s. s. p. 45.* ...exi Túndare, Age spárge *e. q. s. in adn. Winterus.* . . . exí tu Daue, age, spárge: ‖ Mundum ésse hoc . . . nóstra: *Seyffertus* uestra *non prorsus reicit Schoellius* non] nolo *Fleckeisenus: item Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 268 ad Bacchides pertinere putans*

52. *Cf. quae dixi Anal. Pl. p. 110, ubi ludens hunc finxi versiculum:* Nam grándi lieni mínus sunt apta dúlcia 53. *Cf. Otto 'Sprichwörter' p. 272* Anus haec inbellis periculum portenditur *cum aliis Bothius* tegiculum protenditur *Pareus* 57. *An* Quid múrmurillas técum ‖ Et té *e. q. s.?* 58. *'Quod si recte habent, ut probabile est, Noniana, post* leuior es *finis versus fuit' L. Muellerus Cf. ad Pers. 244 quae adnotaverunt Ritschelius et Schoellius et glossa a Loewio protracta Prodr. p. 289:* Tippula: uermis aquaticus *De* tippula *forma, pro qua* tipulla *vel* tippulla *proposuerunt Scaliger et O. Muellerus ad Fest. p. 366, 5, cf. Buechelerus Mus. Rhen. vol. XIV (a. 1859) p. 451, Leidolphus de Festi et Pauli locis Pl. p. 234. Denique adde quae Winterus praef. p. 17 exposuit* 59. Nec in machaeram audes *Winterus.* Nec, machaera, mi audes dentes *Bothius, ubi* dentes audes *L. Muellerus Ceterum etiam alii ita distinguunt:* Nec, machaera, audes *e. q. s. Verum nondum inventum est*

60. Inibi intus *Bothius Ceterum hoc fragmentum post Rud. v. 779 inserit Bergkius 'Ausl. D' p. 160, male: cf. Schoellii adn. De* donicum *cf. Ritschelius Op. II p. 241*

61. *Cf. Buechelerus Mus. Rhen. vol. XXXVII (a. 1882) p. 517*

62. 63. *Recte ad fragmenta rettulit Winterus p. 16: minus recte iudicavit Keilius qui propter similem v. Men. 448 aut ex eadem scaena*

petitum lacunosa aut ex alio poeta petita putat uenerit *Spengelius Caecil. Stat. fragm. p. 58* 64. uendar *tutatur Schoellius. Cf. Lachmannus Opusc. p. 192*

66. *Cf. quae ad Merc. v. 965 adnotata sunt* 67. *Cf. quae attuli ad Curc. v. 228, quo pertinere haec verba coniecit Keilius, minus probabiliter* 68. *Post Militis glor. v. 643 inseri posse monet Ritschelius, quem editores a Pareo Coleri Goldastique suasu inter 638—650 ponunt* 69. *Inter fragmenta recipienda esse post Schoellium ad Truc. v. 268 monuit Winterus p. 18*

71. *Cf. Cas. v. 766* 72. Inscríbam uirgis úlmeis corpús tuum *Bothius Cf. Lorenzius ad Pseud. 523* 73. *Cf. fragm. Vidul. XIII* (paupera haec res est) 74. *Isidori verba haec sunt:* Turdela quasi maior turdus cuius stercore uiscum generari putatur, unde et prouerbium apud antiquos erat, malum sibi auem cacare: *unde* cacat *Burmannus. Cf. Otto 'Sprichwörter' p. 52* 77. 78. *Verba ad Poen. 478 minus recte referri in adnotatione diximus* Te dissipabo *Winterus in adn.* 80. scelerare manus *olim edebatur: cf. Cornic. fr. IV*

81. medicum *Buechelerus De glossis et forma* patago, inis *cf. Loewii Prodr. p. 287, Placidus p. 75, 6 (C. G. L. V p. 37, 27 = 91, 8)* morbus aes *Loewio interpretamentum esse videtur vocis* patagus *sic restituendum:* morbus oris, *non recte Dele ictus: nam de metro nil constat* 82. Qui talist de natis suis *Bothius* 84. *Cf. Loewius Prodr. p. 257, Kleinius Mus. Rhen. XXIV (a. 1869) p. 296, Ind. Ien. a. 1885/6 p. VII, Dammannus de Festo Pseudophiloxeni auctore p. 41* 85. *Adde Nonium p. 557, 5; Isid. Orig. IX 7, 17 Cf. Loewius Prodr. p. 257, Kleinius l. s. s., Ind. Ien. a. 1885/6 p. VII, Dammannus l. s. s. p. 45* 88. Pro Linna *maluerunt* luma *Pareus,* lena *Arevalus,* laena *Reifferscheidius ad Suet. p. 270* cooperta est *inde a Pareo multi* textrina *Pareus.* textrino *Gothofredus* gallica *inde a Pareo multi* Linnam operatast textrix Gallica *Loewius l. s. s. p. 289 dubitanter: cf. Iuv. IX 30* 89. pergas *iam Pareus* promptitas *Pareus* 90. 91. Aereis *Loewius l. s. s.* Aeneis *Winterus dubitat an sit delendum omnino:* Ahenis *formam Plautinam esse monet Kiesslingius Nov. ann. a. 1868 p. 614 Cf. Ind. Ien. a. 1885/6 p. VI sq., Keilius ad Cat. p. 36*

IV FRAGMENTA DVBIA ET SVSPECTA

1. *Cf. quae diximus ego ad Aul. 408 et Reitzensteinius 'Verr. Forsch.' p. 60* 2. *Cf. quae de hoc loco disputavi Ind. Ien. 1893/94 p. IV. Collata glossa Placidi p. 43, 2 (= C. G. L. V p. 21, 36 = 68, 12)* Faeili fallacia a fuco dicta *talia olim apud Festum extitisse conieci:* Fucilis fallacia, falsa: dicta autem quasi fucata. *Verba* fucili fallacia *exitus esse senarii videntur. Alia conamina l. s. s. composui (Loewius Gl. Nom. p. 46, Ribbeckius Fragm. Com.² p. 256, Ludwigius Nov. annal. a. 1879 p. 768)* 4. *Cf. Carolus Priebe de Frontone imit. prisci serm. lat. adfectante II p. 6* 5. *Cf. ad Pers. v. 522* perrepsit *Quicheratus*

6. *Cf. Schoellius in ed. mai. Capt. p. 95: '...neque inepte de* Car-

bonaria *cogitaveris a Nonio mox p. 221, 10 commemorata fragm. ⟨II v. 37 W. Adde⟩ III v. 38. W.* (= *Cert. f. fr. 51*) secundum eampse aram aurum abscondidi. *Iam his fragmentis aliquid lucis adfert Petronius c. 38* (*'quom Incuboni pilleum rapuisset, thesaurum inuenit'*) *ipsique fabulae inscriptioni, siquidem proverbii* carbones pro thesauro inuenire *memineris': cf. quae Havetus monuit Rev. de phil. XVI* (*a. 1892*) *p. 72*

7. *Ad eas quae exstant fabulas haec verba spectare non videntur*

10. *'Verba ad Merc. v. 66 sqq. pertinere censet Vssingius* ciuitatem *suspectum, quamquam cf. Pers. 420* quando infertur *Bothius.* quom aedi infertur *Schoellius.* quom illi fertur *Buechelerus.* circumfertur *Winterus*

11. *Cf. ad Amph. v. 232, quo tamen haec verba referenda esse minus probabile* Reboo *ex iis quae secuntur ortum esse, dubitare se tamen an grammatico potius quam librariis error tribuendus sit Keilius adnotat*

12. tete *Bentleius ad Terentii locum Ceterum hunc v. cum eo qui sequitur incerta argumentatione ad Bacchides* (*v. 32. 33*) *rettulit Ritschelius Op. II p. 340* 13. facito *Ritschelius*

14. *Alibi Plautum dicere* Flocci facere *monet Lerschius p. 61: verum tamen cf. quae Loewius Gl. Nom. p. 156 exposuit* 15. effer *Mercerus.* eefer *Bothius Versum e Cistell. 655 vel 709 fictum esse Lerschius putat p. 69 duce Hildebrando. Similia in Rud. IV 4 esse monet Winterus: adde Ter. Eun. IV 6, 15*

16. 17. *Non dubito quin Osbernus Prisciani verba G. L. II p. 108, 19 et 13 contaminaverit: cf. testimonium ad Rud. v. 1325*

18. *Cf. Froehnerus Philol. XXII* (*a. 1864*) *p. 347*

EPILEGOMENA

IN · DEPERDITARVM · FABVLARVM · FRAGMENTA

§ 1. Ex fabularum Plauti nomine illustrium numero magno — ferebantur enim sub illius nomine teste Gellio (III 3, 11) circiter centum atque triginta, cum Servius alios dixisse unam et viginti eum fabulas scripsisse testetur, alios quadraginta, alios centum (ad Verg. Aen. I 1 p. 4, 15 ed. Thil.) — Aelius Stilo quinque et viginti solas esse genuinas existimavit, quo in numero — praeter fabulas Varronianas — fuisse Faeneratricem ex Festo p. 372 merito concluditur (cf. F. Mentz de L. Aelio Stilone p. 1 Add. 9). Quomodo reliqui qui indices composuerunt — Sedigitus, Accius, Manilius, Claudius, Aurelius — iudicaverint nescimus, nisi quod Accium reiecisse Agroecum, Anum, Bis compressam, Boeotiam, Commorientes, Condalium, Lenones geminos testatur Gellius (III 3, 9), Claudium autem Sitellitergum et Astrabam, Aurelium denique Opilium probasse Artemonem, Cesistionem, Frivolariam, Sitellitergum testimonia videntur indicare (cf. Ritschelius Parerg. p. 243 adn.). Quorum virorum opera innixus Varro 'praeter illas unam et viginti quae Varronianae vocantur, quas idcirco a ceteris segregavit, quoniam dubiosae non erant, sed consensu omnium Plauti esse censebantur, quasdam item alias probavit adductus filo atque facetia sermonis Plauto congruentis easque iam nominibus aliorum occupatas Plauto vindicavit' (Gell. III 3, 3). Harum fabularum numerum fuisse undeviginti — scilicet Saturionem, Addictum, Boeotiam, Nervolariam, Fretum, Trigeminos, Astrabam, Parasitum pigrum, Parasitum medicum, Commorientes, Condalium, Lenones geminos, Faeneratricem, Frivolariam, Sitellitergum, Fugitivos,

Cacistionem (Cesistionem), Hortulum, Artemonem — RITSCHELIVS (Parerg. p. 73 sqq.) egregia commentatione quae est de Plauti fabulis Varronianis demonstrare conatus est: qua in quaestione de singulis quibusdam fabulis dubitari posse neque RITSCHELIVM fugit et monuerunt qui post illum de eadem re quaesiverunt (cf. quae exposuit WINTERVS praef. p. 3, quamvis non omni ex parte recte iudicaverit). Tanta autem Varronis apud Romanos erat auctoritas, ut ab hominibus post ipsum inprimis fabulae Varronianae quae dicuntur legerentur, propagarentur, explicarenter, reliquae mox oblivione obruerentur. Nam — ut taceam de ceteris — neque Gellium ullam ex eis evolvisse, neque Iulium Romanum, neque M. Aurelium imperatorem, quamquam nonnullis ita visum est, existimo: immo quaecumque exstant frustula fabularum praeter Varronianas, primi ante Christum et primi post Christum natum saeculi grammaticis deberi arbitror. Quod cur arbitrer, ex eis quae sequentur satis patebit.

§ 2. Praeter eos qui indices scripserunt glossematumque scriptores et doctos glossographos (de utroque scriptorum genere cf. quae exposui Ind. Ien. a. 1886 p. X sq.: Charisius p. 242,10... *ut in glossis ueterum* = fragm. inc. v. 61), praeter ipsum denique Varronem[1]) (qui tamen ne ipse quidem thesauros glossographicos neglexit) inprimis Verrius Flaccus commemorandus est, qui, etsi Varronis et aliorum grammaticorum libris usus est (quamquam libros de l. l. non videtur attigisse: cf. quae post alios de hac quaestione exposui Ind. Ien. a. 1886/7 p. IV sq.), cur ipsa fabularum exemplaria non adhibuisse operi suo credatur non invenio. Quo de scriptore recte LEIDOLPHVS (Comm. Ien. vol. II p. 203) haec exposuit: 'Reliquae quae nominantur hae sunt: Artemo, Astraba, Carbonaria, Condalium, Cornicularia, Dyscolus, Feneratrix, Friuolaria, Hortulus, Lenones gemini, Neruolaria, Parasitus piger, Saturio, Sitellitergus. Quare si reputamus apud Paulum

1) Cuius libros haudquaquam mendorum immunes fuisse BERGKIVS 'Beitr. zur lat. Gramm.' p. 157 sqq. recte monuit.

quam raro nomina comoediarum afferantur, omnes autem has fabulas praeter Captiuos et Cornicularíam, quarum nomina non occurrunt, dimidio operis Festi eoque igni graviter mutilato commemorari, fortasse multo maiorem fabularum Plautinarum numerum tota Festi epitome commemoratum fuisse non sine probabilitate suspicabimur. Porro cum Festus epitomen Verriani operis fecerit, multo maiorem et fabularum et locorum Plautinorum numerum apud Verrium Flaccum ipsum exstitisse veri simile est'. Ceterum longe plurima eorum quae apud Paulum sunt ad Festum, quae apud hunc, ad Verrium pertinere cum eodem LEIDOLPHO iudico (de ratione quae inter Paulum et Festum intercedit cf. etiam C. NEFF, de Paulo Diac. F. epitomatore, 1891). Eximendi sunt loci, ut Servii ad Georg. IV 497: nam verba Plauti a Servio corrupta et ex Serviano commentario nescio quo modo in Pauli librum tralata cum LEIDOLPHO p. 202 et RITSCHELIO ad Most. v. 218 sq. merito contendit LAEMMERHIRTIVS (de priscorum scriptorum locis a Servio allatis = Comm. Ien. IV p. 375), cuius argumentationem SCHOELLIVS ad Most. v. 218 sq. probavit. — Verrium Flaccum et ex codicibus hausisse multa et ex scriptoribus qui ante eum quaestiones grammaticas tractaverant iam supra commemoravi. Quodsi REITZENSTEINIVS ('Verr. Forschungen' p. 63) suspicatur glossas Plautinas quae in posterioribus Pauli vel Festi partibus positae essent, ex commentariis fluxisse — quam sententiam probat OSCARVS FROEHDE (de Non. Marc. et Verrio Fl. p. 20) — de quorum hominum commentariis cogitaverit vir doctissimus non satis assequor. Nam ne Sisennae quidam commentarium priscae aetati adsignari posse existimo. — De singulis locis cur accuratius disputem non esse puto: illud moneo, WINTERI coniecturam (p. 82 sqq.), qua errore Festi vel potius Verrii duo Stichi versus e Nervolaria adferentis (p. 169, 11 et 197, 20) abusus illos versus revera Nervolariae adscribit, Stichum autem nostram a retractatore ex Sticho genuina et Nervolaria concinnatam esse suspicatur, idoneo fundamento carere. — Ceterum ex Verrio Flacco multi hauserunt, velut Suetonius apud Priscianum I (G. L. II) p. 231 (cf. REIFFERSCHEIDIVS p. 348):

nec dubito quin commentatores Plauti aut Plinius aut Probus hunc thesaurum adierint. Ex Festo hausit Pseudophiloxenus (cf. Ind. Ien. a. 1885/6 p. III, DAMMANNVS de Festo Pseudophiloxeni auctore p. 34), hauserunt alii, de quibus suo loco agetur.

§ 3. De Plinio et Valerio Probo Berytio difficilis quaestio est. Quem ex Acharistione attulit Plinius versum (XIV 92 = v. 2), eum Fabio Dossenno deberi RITSCHELIVS demonstravit Parerg. praef. p. XIII: Saturionis verba e Verrii libro novisse potest. De incerto fragmento (XLIV) res dubia. Praeter haec fragmenta eum plura attulisse in libris dubii sermonis facile credemus: nec improbabile, eum ipsa exemplaria inspexisse. Ex Plinio autem non pauca videtur sumpsisse Caper idemque fortasse de Gellio concedendum: sed haec omnia non tam argumentis demonstrari quam coniectura divinari possunt. Etenim res vel eo impeditur, quod saepius accidit, ut quae ad Plinium revocent alii, eadem ab aliis e Probo repetantur. — Valerio Probo aperte unum testimonium tribuitur a Gellio IV 7, 1 (inc. XLII): eidem STEVPIVS dedit Gellii quosdam locos (VI 9, 7; XVIII 12, 3 et 4: cf. STEVP. de Probis gramm. p. 199): item WINTERVS (p. 11) duce KEILIO (G. L. I p. LI) aliquot locos Diomedis. Eosdem locos BECKIVS ad Plinium referendos esse sibi persuasit (de Valerio Probo Berytio quaestiones novae p. 17 sqq., Stud. Gell. et Plin. p. 14 sqq.). Mihi ut STEVPII ita BECKII sententia in mera coniectura posita esse videtur (cf. Ind. Ien. aest. 1893 p. V, 'Berl. philol. Wochenschrift' a. 1893 p. 1262 sq.). — Quodsi WINTERVS (p. 8) ex verbis 'quae sunt in vita Vergilii Probi commentario praemissa' (*sunt autem astrabac uehicula dicta παρὰ τὸ μὴ στρέφεσθαι, quo titulo et Plautus fabulam inscripsit in qua mulieres eiusmodi uehiculis inducit*) apparere dicit Probum ipsas fabulas inspexisse, non desunt quae huic sententiae adversentur: primum enim constat illa verba ex alio fonte adiecta esse quam et antecedentia et sequentia: ex Probo autem petita esse nemo demonstrabit (cf. B. KVEBLERVS de M. Valerii Probi Berytii commentariis Vergilianis. Berol. 1881, Ind. Ien. a. 1893 p. IV, REITZENSTEINIVS 'Epigramm und Skolion' p. 194).

Sed etiamsi Probi haec essent, nescio an a Verrio Flacco peti potuerint, quem de 'astraba' egisse l. s. s. demonstravi.

§ 4. Gellium fabulas, quas se legisse iactat, revera non legisse, sed quae habet vetustioribus scriptoribus debere probabili modo WINTERVS (p. 4 sq.) videtur statuisse. Ex Varrone repetiti sunt versus Freti et Boeotiae, utut de difficultate iudicabis quam 'solaria' creant; ex Varrone etiam Nervolariae versus, quamvis in libris de l. l. Cistellariae continuari videatur (cf. quae p. 181 de hac re congessi). Ad locum qui est XVIII 12, 3 et 4 pertinent, quae modo de Plinio et Probo dixi; item ad VI 9, 7. Quod reliquum est fragmentum XI 7, 5 ex glossographorum libro nescio quo — velut e Verrio Flacco — petitum esse non improbabile videtur (cf. Ind. Ien. aest. 1893 p. V). His adde quae de Gellii fide post MERCKLINVM exposuit KRETSCHMERVS (de A. Gellii fontibus), quibus tamen abusus est BECKIVS l. s. s. Nam ut facile credi potest Gellium quo lectores caperet lepidulas occasiunculas quibus quae profert deberet excogitavisse, ita cur Probo tribuerit ex Plinio petita nulla ratio in promptu est.

Flavio Capro, de cuius scriptis accurate disseruit GODOFREDVS KEIL a. 1889 (= dissert. Hal. vol. X p. 243 sqq.), aperte adscribit Frivolariae versum unum Priscianus I (G. L. II) p. 188: eidem Commorientium versum (a Prisciano I [G. L. II] p. 280, 15 allatum) collato Charisio p. 88, 11 et 120, 14 dat WINTERVS p. 12. Eodem loco WINTERVS Caprum doctrinam Probi, cuius vestigia apud Priscianum I (G. L. II) p. 489, 17 (Par. med. IV: cf. Diom. p. 373, 17—374, 2) extarent, porro Lipargi locum apud Priscianum I (G. L. II) p. 522, 14 et Carbonariae fragmentum (Prisc. I [G. L. II] p. 516, 11) propagasse non improbabiliter coniecit. Ex Capro denique Iulium Romanum, Servium, Nonium multa hausisse infra memorabitur. Ipsas fabulas Caprum inspexisse vix credam: excerpsit non modo Probi aut Plinii scripta, sed etiam aliorum, ut Tironis et Verrii Flacci.

Commentatores Plauti qui secundo floruerunt saeculo utrum Plauti fabulas praeter Varronianas inspexerint necne dici nequit: neque magis numquae fragmenta Plautina inde ad posteros propagata sint, quamquam

non improbabile duco Noniana quaedam et Donatiana iis deberi.

Porphyrio, qui ex Varronianis fabulis undecim locos attulit, unum (inc. fab. XLVIII) ex ceteris fabulis fragmentum servavit: quod unde fluxerit — agitur de proverbio — et per quos rivos venerit nescitur. Sinnium Capitonem de proverbiis docte disputasse nota res. Nec magis de Pseudacronis loco (inc. fab. XLIX) quidquam constat.

Marcum Aurelium unicum Colacis fragmentum ex exemplari hausisse improbabile est: quamquam et ipsum et Frontonem fabulas Varronianas legisse ex imitationibus apparere videtur quas congessit CAROLVS PRIEBE (de M. Cornelio Frontone imitationem prisci sermonis latini affectante. Sedini 1886 II p. 3 sqq.).

De Suetonio Tranquillo conferenda sunt quae § 2 exposui et §§ 6 et 7 exponam.

§ 5. Iulius Romanus, cui sua debet Charisius, multa e Capri libris derivavit: ex quibus fluxisse quae de 'commodo', 'donicum', 'butubatta' proferuntur p. 193, 15 = 196,9, p. 197,18, p. 242,10 coniecit WINTERVS p. 10: quod ita se habere potest. Fragmenta Caeci vel Praedonum, quae Romanus servavit omnia, unde petierit dici nequit. Quodsi WINTERVS ex collatis his verbis *Plure aut minore emptum antiqui dicebant. Cicero 'plure uenit' et Lucilius 'plure foras uendunt'. sed consuetudo pluris et minoris dicit* (Charis. p. 109,10) = *Plure Plautus in Caeco uel Praedonibus 'plure altero tanto quanto eius fundus est uelim'. Cicero quoque 'plure uenit', Lucilius 'plure foras uendunt quod pro minore emptum' antique* (Charis. p. 211, 27) et similibus locis apparere putat Caeci versus non ad communem fontem, h. e. Caprum, redire, hoc mihi non tam certum videtur. Sed etiamsi rem ita se habere certum esset, ne tum quidem coniectura probabilis videretur, qua RITSCHELIVM secutus (Parerg. p. 157) ille censet ipsum fabulae exemplar Romanum evolvisse: multa enim praesto erant glossaria, de quibus monet FROEHDIVS (de C. Iulio Romano p. 651), exstabant lexica velut Caesellii Vindicis et varia genera collectaneorum, quae vel ipse vel is quem secutus est adhibere potuit.

Nonius Marcellus, qui fabularum Varronianarum ingentem numerum locorum attulit, ex ceteris fabulis circiter 26 exempla habet. Quem cum locos illos ex commentariis una cum interpretamentis hausisse SCHMIDTII auctoritate moti multi statuerint (cf. SCHMIDTIVS de Nonii Marcelli auctoribus grammaticis p. 34 sqq., REBLINVS de Nonii M. locis Plautinis p. 3 sqq., Ind. Ien. a. 1890/91 p. VII sq.), nuper praeeunte ex parte NETTLESHIPIO ('Lectures and Ess.' p. 277 sqq.) FROEHDIVS (de Nonio Marcello et Verrio Flacco) Nonium locos poetae ex ipsis fabulis congessisse, interpretamentorum vero permulta ex aliis libris velut ex Verrio Flacco adiecisse contendit: contra quem quae dixi in BVRSIANI annal. LXVIII (a. 1891) p. 148, nunc Verrianis et Nonianis glossis iterum inter se comparatis non est cur improbem. Ex illis certe exemplis quae FROEHDIVS attulit Nonium librum Verrii Flacci excerpsisse nullo modo apparet. Si usus est Nonius, certe non multa inde transcripsit: quod si fecisset, planiora et plura eius rei vestigia non dubito quin fuerit relicturus. — Ex recentiorum autem grammaticorum numero Nonium inprimis Capri copias expilasse LVCIANVS MVELLERVS Quaest. Non. p. 254 cum aliis rectissime exposuit (cf. H. KEILIVS G. L. V p. 570, WINTERVS p. 10, ut alios mittam). Ex Capro igitur fluxit Agroeci versus (p. 196, 34: cf. G. KEILIVS l. s. s. p. 48, WINTERVS p. 10); quibus nescio an addendi sint hi: p. 217, 12 (= Dub. V); 220, 11 (Cornic. VI); 221, 13 (Carbon. II). Nam Nonium haec exempla ex ipso Probo petiisse, quae HERTZII et KRETSCHMERI fuit sententia, recte negavit H. KEILIVS G. L. V p. 570. — Ex Gellio (XI 7, 5) manasse quae p. 69, 24 leguntur HERTZIVS Opusc. Gell. p. 89 et 102 auctor est, impugnatus a nonnullis, a nullo refutatus. De ceteris locis nihil adfirmare audeo. Cf. § 4.

§ 6. De Servii brevioris locis accurate disputavit LAEMMERHIRTIVS in Comment. Ien. vol. IV p. 311 sqq. aliorum virorum doctorum sententiis docte et diligenter examinatis. Quem si sequimur, fragmenta incerta LXVI et LXIX Capro debentur (p. 397 et 395), fragmenta incerta LXXI (p. 381), LXVII (p. 378), LXX (p 383) commentatori, qui Plinianis excerptis alia adiecit, fragmentum incertum LXVIII

et LXV Donato (p. 348 et 361: illud fortasse ex Verrio Flacco derivandum esse exposui Ind. Ien. a. 1885/86 p. V), fragmenta LXXII (p. 330 et 332), LXVIII (p. 333), Dub. fragm. VII (p. 333) obtrectatoribus Vergilii. De nonnullis rem perdubiam esse ipse scriptor monuit: quod commemorasse satis habeo. — Ad brevioris Servii testimonia accedunt quae Servius plenior solus habet. Quem cum a genuino Servio disiunxerit THILO, nuper ALFREDVS MOELLER (Quaest. Serv. ed. Kilon. a. 1882) duce ex parte NETTLESHIPIO ('Lect. and Ess.' p. 325 sqq.) denuo eo pervenit, ut 'pleniorem Servium aut exemplar archetypum cum amplius tum planius breviore Servio servasse aut fontem atque auctorem commentarii ab illo decurtati fuisse' sibi persuaderet. Qua in re virum doctum opinionem fefellisse existimo: certe loci quibus usus vel potius abusus est ad suam sententiam fulciendam aut nihil probant aut non id demonstrant, quod demonstrandum sibi proposuerat scriptor. Fragmenta autem quae plenior Servius addit unde sumpta sint nescimus: ex perbono ea fluxisse fonte — nimirum ex grammaticis libris — WINTERO adsentior.

De Charisio § 5 satis mihi egisse videor. — Donatus quae adfert nescio an ex parte commentariis debeat. — De Diomede pauca dixisse sufficiet. Etenim quae p. 383, 15 et 401, 5 habet, item p. 345, 5 et 368, 25, unius esse fontis ex eis quae KEILIVS G. L. I p. LI sq. et STEVPIVS p. 190 sqq. exposuerunt probabile esse existimo: quae utrum ex Capro an ex ipso Probo (vel Plinio) Diomedes petiverit expediant qui nocte plus quam die vident. De loco qui est p. 458, 25 cf. quae supra dixi de Servio et dicam de Isidoro § 7.

Quae Plotius Sacerdos p. 472, 25 (= Probi Cathol. p. 8, 4) et p. 491, 4 (= Probi Cathol. p. 38, 32) tradit, una cum eis quae Charisius p. 59, 11 sqq. habet antiquissimis grammaticis tribuenda sunt; item quae de *cette* profert idem Plotius cum Cledonio, Pompeio, Phoca. — De Fulgentio nihil habeo quod addam. — De Macrobii tribus testimoniis nihil affirmare possumus.

De Prisciano conferenda sunt quae § 4 exposui. Praeter

ea quae ex Capro fluxerunt respicienda sunt quae ex Suetonio transcripta esse videntur (cf. § 2). De altero fragmento (Frivolariae II = G. L. II p. 271, 2), quod WINTERVS p. 13 ad librum 'de vitiis corporalibus' rettulit, res incerta.

§ 7. Isidorus sex fragmenta servavit, unum cum aliis (inc. LXVIII), quinque solus (inc. LXXVIII—LXXXII). Ex eis quae solus servavit unum est quo Placidi glossa spectet: itaque vix dubitari potest, quin ad vetustum et bonum fontem redeat quod ibi legitur (cf. Paulus p. 39, 3). Cum inc. fragmento LXXIX Servii locum (ad Georg. I 141) contulit THILO. Ex quinque illis locis cum quattuor ex libris XIX et XX petiti sint, cumque duo instrumenta tractent, duo vestimenta, de Suetonio haud temere cogitabis (cf. REIFFERSCHEIDIVS p. 270 sqq.). De fragmento ex quinto Originum libro desumpto cf. Paulus p. 114, 8 et 110, 22 (adde eiusdem Isidori Orig. X 149). De fragmento quod exstat Orig. I 36, 9 cf. quae dixit LAEMMERHIRTIVS l. s. s. p. 348: adde quae supra p. 196 adnotavimus.

Pseudophiloxenus duo fragmenta habet, ex quibus alterum bis traditur. Tertium, quod fragmentis Plautinis adiecit VVLCANIVS in Notis ad Pseudophil. p. 4, abiciendum est. Pro eo enim quod STEPHANVS exprimendum curavit 'Adfatio *ἐπίλογος, πρόφασις, προσομιλία, ὡς πλούσιος*' VVLCANIVS '*ὡς Πλαῦτος*' proposuit: quae coniectura nova editione (C. G. L. II p. 7, 8 sq.) facile refutatur. Nam *ως πλουσιος* litterae ad antecedentem glossam referendae sunt (*ἐκτενῶς, πλουσίως*): quibus expositis non est cur aliorum conamina percenseam (cf. KLEINIVS Mus. Rhen. vol. XXIV a. 1869 p. 295 sq.). Ceterum auctorem glossarii haec fragmenta ex Festo sumpsisse et olim conieci (Ind. Ien. a. 1885/6 p. VII) et DAMMANNVS l. s. s. confirmavit. Inter glossas Pseudophiloxeni etiam alias esse quae ad fragmenta Plauti deperdita revocari possint facilius conicies quam demonstrabis.

Osbernum quae exhibet fragmenta ex Macrobio, Prisciano, Paulo exscripsisse iam LOEWIVS Prodr. p. 254 sq. exposuit. Duo tamen 'fragmenta' solus auctor Panormiae servavit, quae mihi admodum suspecta esse videntur. De posteriore cf. Ind. Ien. a. 1885/6 p. III sq., ubi vix recte

coniectura haec verba ad Festi ipsius librum revocavi. De priore loco vide quae in appendice adnotata sunt.

Placidum, qui immerito in codice Corsiano 'in Plauti comoedias' glossas scripsisse dicitur, non modo Plautinas glossas continere, sed e multis scriptoribus et poetis collectas LOEWIVS Prodr. p. 154 recte monuit. Haud paucae glossae ad fragmenta videntur spectare, quae Plauti esse ex certis testimoniis constat. In reliquis quoque aliquot fragmenta Plautina latere minime improbabile puto: sed quis demonstrabit hanc vel illam glossam iure Plautinam haberi? Neque enim prisca forma satis est argumenti neque ex vicinia Plautinarum glossarum certi quidquam colligi potest: ut ne tum quidem de Plautina origine constet, si duabus glossis certe Plautinis tertia inserta sit, quae per se Plautina esse possit. Hinc caute accipienda quae REITZENSTEINIVS 'Verr. Forsch.' p. 59 dicit: 'Das nächste Wort *Coniuula* ist in den erhaltenen Stücken nirgends überliefert. Doch hat Placidus S. 28, 3 unmittelbar nach der Plautinischen Glosse *Conspicillo* in einem Abschnitt, der fast ganz auf einen Plautuscommentar zurückgeht: *Coniuolis, crebro nutantibus.* Man darf daher annehmen, dass das Wort entweder in dem verlornen Theil der Cistellaria oder in einem nicht erhaltenen Stück des Plautus stand'. Cf. idem p. 65. Quae cum ita sint, ex Placidi copiis Plauti fragmenta augere nolui, quamquam haud pauca insunt, quae prae se ferant speciem Plautinissimam. Longe aliter res in Festi vel Pauli libro se habet.

Ceterum Placidi glossas ubi cum Festinis congruunt non ex Festo fluxisse LOEWIO Gl. Nom. p. 95 assentior: nam saepe fit, ut casuum vel coniugationis formas genuinas servaverit Placidus, cum Festus nominativum vel infinitivum substituerit: sequitur ut uterque ex eisdem vel similibus libris glossographorum vetustiorum pendeant.

§ 8. Primus colligendis fragmentis operam dedit non CHARPENTARIVS (cf. RITSCHELIVS Op. II p. 77), sed unus ex eis, qui editionem curaverunt hoc titulo inscriptam: 'Plautus cum correctione et interpretatione Hermolai Merulae Politiani et Beroaldi et cum multis

additionibus', quae 'sine loco et anno' prodiit (intra annos 1494 et 1499: cf. RITSCHELIVS Op. II p. 44). Huic editioni praemissa sunt aliquot fragmenta cum hac inscriptione: 'Ex multis Plauti Comoediis amissis hae reperiuntur citatae a grauissimis auctoribus: Mar. Tull. Cicerone Au. Gellio Nonio Marcello Festo Pompeio et Prisciano'. Sunt 31 versus sine certo ordine positi, quibus admixta sunt aliena (velut de Synephebis: 'de hac Mar. Tull. Cicero in libro de natura deorum', de Moecho 'de hac Au. Gellius libro primo Cap. septimo, Epodi [h. e. Epidici] versus duo, 'Polegus' cum versu Capt. 569): Astrabacum (15); Carbonaria (51); Commorientes (59); Cornicularia (66, 65, 64, 67); Friolaria (84, 79, 89); Lenones (92); Lipargus (93); Neruus (99); Medicus (102); Plocium (110); Saturio (111); Stematicus (115); Vidularia (93, 103, 100, 105, 109, 102). His autem CHARPENTARIVS in editione anni 1513 ita usus est, ut fabulas ad alphabeti ordinem digereret, ex Vidularia unum fragmentum omitteret, ne hilum quidem adderet, nisi quod titulum vel praefationem his verbis auxit: 'quas ordine litterarum disposuimus'. Cf. de hac re BRANDTIVS Mus. Rhen. vol. XXXIII p. 630.

Multo melius de his fragmentis meritus est GEORGIVS FABRICIVS, cuius nova collectio quamquam iam anno 1550 CAMERARIO est tradita, ut docet FABRICII epistula fragmentis praemissa, tamen una cum editione anni demum 1558 in lucem prolata est. 'Ex antiquis Grammaticis', verba sunt FABRICII, 'dum alia inuestigo, locos, ut uides, Plautinos collegi, quos ad te mitto, tuoque iudicio permitto, quicquid de iis statueris'. Priore parte continentur 'loci ex XLI. amissis Plauti comoediis, a Grammaticis latinis citati', posteriore 59 'loci alii ex amissis citati, non addito Comoediae nomine'. Hanc collectionem pro subsidiis illius temporis laude non indignam — cf. RITSCHELIVS Op. II p. 113 — repetiit auctam aliquot fragmentis (velut Addicti v. 3 et 4 Clitellariaeque fragmento uno ex Fulgentio) et adnotationibus PETRVS DANIEL (HAGENVS 'der Jurist und Philolog P. D. aus Orleans' ed. Bern. a. 1873 de hac re tacet) vel potius IACOBVS ELIAS in fine commentarii Lambiniani a. 1576

his verbis additis: 'Adiunximus Plautina loca ex antiquis Grammaticis a Georgio Fabricio collecta, et a Petro Daniele Aurelio doctissimo viro quibusdam in locis correcta et aucta'. DANIELEM denique secutus est TAVBMANNVS in prima editione, quae prodiit anno 1605.

§ 9. Denuo circa Plauti fragmenta studium flagrare coeperat auctore IOSEPHO SCALIGERO, qui non modo per epistulam a TAVBMANNO novam collectionem expostulaverat — ut TAVBMANNVS in praefatione collectionis novae anno 1612 emissae testatur —, sed ipse haud pauca margini adscripsit, quibus postea TAVBMANNVM usum esse facile demonstrari potest, cum adnotationes marginales SCALIGERI haud paucae etiamnunc extent (cf. RITSCHELIVS praef. Pers.[2] p. XVI). De sua autem opera haec scribit TAVBMANNVS (in edit. a. 1612 p. 1234): 'Aliis . . . cunctantibus, aut prorsus forte nolentibus, ego hanc operam sumere coactus fui: quod in priori editione a me fieri debuisse, per epistolam Scaliger expostulaverat. Cumque ad finem spectaret typographus, (nam Trinummus iam procedebat) relictis omnibus rebus, dieculas aliquot huic curae impendi, et opera tumultuaria, quod exhibeo, concinnavi'. Correxit igitur TAVBMANNVS aliquot errores FABRICII, adiecit locos non ita paucos, in his 'Clitellariae' fragmenta, quo nomine Astrabam dici opinatus est cum SCALIGERO (Coniect. Varron. p. 142 ed. Varron. a. 1573), adnotationibus haud pauca fragmenta illustravit et mendis liberavit, usus SCALIGERI inventis multo saepius quam disertis verbis monet. Ceterum tumultuariae operae vestigia minime desunt.

TAVBMANNVM excipit PAREVS, qui cum in editione prima (anni 1610) Danielina fragmenta recepisset, mox ipse rem aggressus est. Reprehendit quicumque ante eum fragmenta tractaverant: aut enim Plauto tribuisse quae eius non essent, aut inter fragmenta attulisse versus, qui in fabulis superstitibus locum haberent, aut denique mendis multis contaminata protrusisse *ἀποσπάσματα*. Sed quod aliis opprobrio vertit, ne ipse quidem fugit, etsi haud pauca ei prospere cesserunt. Certe iniquius est IANI GRVTERI iudicium, qui solita acerbitate in PAREVM anno 1621 invectus est: eum in

omnibus secutum esse TAVBMANNVM, contentum aliquoties transponere hoc illudque aut addere fragmentum nullius momenti. Nam ipse GRVTERVS, qui TAVBMANNI operam non semel supplevit et correxit, in multis PAREVM tacite secutus est, quamquam eum de suo nonnulla addidisse minime nego. Ac ne tertia quidem PAREI editio (anni 1641) prorsus neglegi potest. A GRVTERO, non a PAREO, pendent GRONOVIVS, ERNESTIVS, alii. GVYETVS utrum fragmenta attigerit necne nescimus: in editione quam curavit MICHAEL DE MAROLLES fragmenta non insunt: exemplaris Parisini, de quo egit BENOISTVS ('Melanges Graux' p. 461 sqq.), pars prior tantum videtur extare, cuius ultima fabula est Mercator. — BENTLEI adnotationes exstant paucissimae: cf. SCHROEDERVS 'Richard Bentley's Emend. z. Pl.' p. 59.

§ 10. Anno huius saeculi decimo cum FRIDERICVS HENRICVS BOTHE Plauti fabulas 'in usum elegantiorum hominum' ederet, tertio volumini (a p. 541—571) fragmenta inseruit et ea quae ad Varronianas fabulas pertinent et reliqua, usus eis quae GRVTERVS cum TAVBMANNO et PAREO proposuerat, sed ut adderet nonnulla, velut aliquot locos ex Festo et Paulo petitos, alia consulto omitteret, omnia recenseret, non pauca emendaret. Idem in quarto volumine a p. 833—850 adnotationes ad fragmenta addidit. A priore editione differt altera, quam anno 1821 emisit, in qua compluria adiecit — in his frustula Vidulariae a MAIO edita et Colacis fragmentum e Frontone ab eodem protractum —, pauca abiecit, non ita pauca retractavit. De coniecturis BOTHII partim scite inventis partim perversissimis idem dicendum, quod in fabulis Varronianis satis superque monuerunt alii. A BOTHIO pendet WEISIVS, nisi quod singulis quibusdam locis suam viam secutus est.

Ex omnibus qui hoc saeculo Plauti fragmenta attigerunt principem locum obtinet FRIDERICVS RITSCHELIVS, cuius felicissimis auspiciis haec Plauti editio olim incohata est. Qui quanto successu falsas priorum opiniones refutaverit, titulos correxerit et illustraverit, verba ipsa mendis purgaverit, nova fragmenta antea collectis adiecerit, non est cur accuratius exponam. Ipsam editionem fragmentorum,

quam adornare coeperat, quominus perficeret, fata prohibuerunt. Quod edidit specimen in Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 365 sqq. una cum eis quae manu scripta reliquit, CVRTIVS WACHSMVTH tertio opusculorum volumini inseruit (p. 177—203): praeterea paucae schedulae inventae sunt, quibus aliquoties usus sum.

Anno huius saeculi octogesimo quinto FRANCISCVS WINTER, Bonnensis disciplinae alumnus, laudabili studio nec sine successu Plauti fragmenta collegit et tractavit, prolegomenis et verborum indice instruxit, adiutus in ea re maxime FRANCISCI BVECHELERI auxilio: utriusque inventa saepius in meum usum converti.

Anno 1887 REITZENSTEINIVS librum de Verrio Flacco ('Verrianische Forschungen') edidit, quo fragmentorum numerum ex Pauli epitoma feliciter auxit.

Editionibus Festi a THEWREWKIO incohata (magis etiam tabulis codicis Farnesiani ab eodem publicatis), Varronis ab ANDREA SPENGEL post patris obitum curata, Nonii a LVCIANO MVELLER, Gellii a MARTINO HERTZ, Servii a GEORGIO THILO, grammaticorum ab HENRICO KEIL factis quantopere adiutus sim ex ipsa adnotatione facile patebit.

§ 11. VIDVLARIAE fragmenta Ambrosiana primus tractavit ANGELVS MAIVS (M. Acci Plauti fragmenta inedita a. 1815 p. 31 sqq.); a quo pendet WEISIVS cum BOTHIO. De MAII lectionibus paucis disputavit RITSCHELIVS in epistula ad GODOFREDVM HERMANNVM data (Op. II p. 177 sq.). Eadem fragmenta tangit GEPPERTVS 'Ueber den Codex Ambros. und seinen Einfluss auf d. Pl. Kr.' p. 6, 31, qui pauca verba feliciter eruit. Post hos STVDEMVNDVS 'ab anno 1864 gallae vi temporumque iniuria pessime habitas membranas iterum iterumque' inspexit 'neque prius de enucleanda pristina lectione' desperavit 'quam aut certo aut probabiliter saltem de argumento Vidulariae constaret'. Atque anno 1870 (in indice Gryphiswaldensi anni 1870/1871) egregiam illam commentationem quae est de Vidularia Plautina edidit. Sed nondum sibi satis fecerat: reversus ad palimpsestum omnia denuo examinavit et prologi fragmenta quaedam ex pagina ceteris multo peius habita incredibili

constantia expiscatus est. Huius paginae imaginem commentationi alteri adiecit quae legitur in Actis congreg. philol. XXXVI p. 33 sqq.: qua commentatione[1]) cum de argumento fabulae optime disputavit tum fragmenta ipsa secundis curis tractavit. STVDEMVNDI editionem secutus est WINTERVS, nisi quod locos quosdam modo ex suis modo ex BVECHELERI coniecturis refinxit. Ipse anno huius saeculi duodenonagesimo STVDEMVNDI lectiones cum laceris foliis libri rescripti iterum contuli, non quod sperarem me plura quam illum eruturum esse, sed ne magis quam res ferret ab alieno labore penderem. Apographum STVDEMVNDI anno 1889 prodiit. — Ipsae autem reliquiae miserae quae extant sic videntur dispositae fuisse:

483. 484 exitus Truculenti			LXIII
243. 244 Vidulariae didascalia? 1—17			
A	a		
B	b		
C	c		
D	d		
E.	e		
493. 494			
F	f		LXIV
245. 246. 18—36; 37—55			
G	g		
H	h		
I	i		
K	k		
247. 248. 56—72; 73—91			
L	l		

Qua de distributione haec sunt SEYFFERTI verba apographi p. XXV: 'Quodsi illi folio 483/484, ut aliter fieri non potest, primus quaternionis LXIII locus tribuitur, magna de folio 243/244, in cuius pagina aversa scriptus est Vidulariae prologus, existit difficultas. Sive enim id secundum quaternionis illius fuisse statuimus, pugnat hoc cum illa fasciculos componendi norma, ex qua potius esse debet tertium, cum pagina recta interior, aversa exterior sit, sive

1) Partem eorum quae insunt emisit scriptor in 'Rivista di fil.' vol. XI p. 321 sqq.

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS III

CVRCVLIONEM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXIX

T. MACCI PLAVTI

CVRCVLIO

RECENSVIT

GEORGIVS GOETZ

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS III

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXIX

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

OTTONI RIBBECKIO

CARITATIS ERGO

D · D

EDITOR

PRAEFATIO.

Cum in recensenda Epidico perquam molestam J libri condicionem expertus essem, quippe cuius lectiones peculiares utrum ipsius codicis librario an fonti debeantur saepius merito dubitaveris, insigni fortunae beneficio factum est, ut eiusdem classis ignotus adhuc codex saec. XIII ex Ambrosianae thesauris protraheretur, ex quo non modo quid in J librarius peccaverit facile dignoscas, verum etiam proprias quasdam lectiones sane quam utiles commode petas. Quo de codice (E) quae Loewius et ego Mus. Rhen. a. 1879 p. 53 sqq. demonstravimus, eorum summam hoc loco quam paucissimis comprehendere visum est.

Codex Ambrosianus J 257 infer. membr. forma quat. min. saec. XIII foliis 94 octo priores fabulas exhibet; fol. 34—39 (Aulul. II 2, 14—IV 1, 19) saec. XV suppleta sunt: eodem tempore Volcatii Sedigiti versiculi notissimi in fine additi. Correxit codicem homo cum librario aequalis, quibus correcturis cum m. 1 par est auctoritas; quae contra saec. XV ex vulgato textu m. 3 interpolavit, indigna sunt quae respiciantur. Fuit olim codex Ioannis Vincentii Pinelli, postea Friderici Borromei cura in Ambrosianam translatus est.

Ad idem cum J genus pertinere E ex multis scripturis congruentibus facile apparet (cf. p. 56 l. c.); ex J autem ne transcriptum esse statuas, lectionum cum B concinentium multitudine prohiberis: quae cum ex B ipso petitae non sint (cf. p. 57), ad fontem cum B gemellum revocandae videntur. Vnde haec artis criticae lex constituitur: JE codicum lectiones, licet B obstet, diligenter examinandae sunt; contra quas peculiares habet aut J aut E contradicentibus aut BE

aut BJ tantum non omnes neglegentiae vel errori tribuendae sunt. Quamquam in his quoque sunt quae merito respiciantur. Nempe enim duplices saepius in archetypo librorum B et EJ exstiterunt lectiones, quae dissimili fortuna usae sunt, ut modo utraque scriptura in omnibus modo in duobus modo alterutra tantum in uno codice servaretur. Exempla qui quaeret ex disputatione nostra petat. Illud addo, virtute codicem E Britannico multo praestare.

Quare cum ex iusto commentario scripturae huius libri abesse non possint, Epidici collationem huic praefationi inserendam esse duxi. Notata sunt ea, quae a mea editione discedunt.

PLAVTI CISTELLARIA EXPLICIT | ARGVMENTŪ INEPIDICVS PLAVTI. *Argum.* 1. Mit, *cum spatio initiali, et sic semper in principiis scaenarum* 2. serui atque conductam 4. erili *m. 1,* herili *m. 3* sororem *ex* sorores *m. 1* 5. Imprudens iuuenis comp̄sse 7. haec (e *semierasa*) querebat 8. Set *m. 3 ex* Se

Fabulae I, 1 EPIDICVS THESPRIO SERVI ·II· 1. adolescens *punctis al. m. additis* prehendit 2. odio es *post* familiari*er sequitur* epidic 3. *Epidici nota om.* oh epidicum ne 5. satis *om.* certe 6. dii dent que 7. saluom *m. 3 ex* saluon ceteru? ep. (? ep. *add. m. 3)* esse quod eo assolet 8. spondeo (po *ex* ple) quid, q *ex* e *m. 1* me accepturum si dabis *singillatim scriptum est in medio versu* 9. uelis euge 10. agilior huic (hac *m. 3)* gratia esse 11. epi *praefixit m. 3* iam diu 12. furtificus, r *m. 2 ex* i *et* fi *m. 3 ex* si ante hac 13. Dii *pro* te *fort. spatiolum* tues 14. ap̄ curiculo *m. 3 ex* curculio 15. adipiscendi scurra es 16. quidem quďuis *m. 3 ex* quamuis 17. EPi *m. 3 ex* thes agis 18. epid' *er.* Capri ginū *m. 3 ex* Capre aginū hoīē, *m. 3 supra vers.:* hominum phantherinum, h *expunxit m. 3* 19. tepri *m. 3 ex* ep ut illi (a *m. 3 add.)* respon probe, *in lac. m. 2* dit *scripsit, unde m. 3* deas *fecit* 20. nr *m. 3 ex* nrē ualet TH. pugilice athletice, e *post* h *expuncta* 21. adtulisti, *sine* Thesprio 22. set estis adueni, s *post* i *m. 3 del.* EP ubi is ergost nisi *m. 3 ex* ubi is egost ep̄ nisi innidulo *m. 3 ex* inuidulo 23. si *s. v. m. 2* dii 24. thesprio *om.* opera reddetur *m. 3 ex* operam redditur 24/25. *discriptio ut in B* 25. aut̄ *m. 3 ex* antē preturam 26. hoc *om.* 27. *Thesprionis nota versui 26 adhaeret* a *m. 3 ex* ad Quid nam 28. uiminei *m. 3 ex* iuminei *ut vid.* ue 29. set tu *om.* strathiphocli, *altera* h *m. 3 ex* r 30. quidem 31—33 *post* 36 31. EP *om.* que 32. transuolauerunt TH] EP prognatus 33. apportabunt ei nerei filie 34. tu *pro* istuc 35. improbum 36. antea 37. EP *om.* uidendum est scrutariis ī scrutariis,

ı r *m. 3 expuncta* 38. ad] is ad 39. superside *m. 3 ex* super
t videtur lubet finem face, l *m. 3 ex* i, t f *e corr.*, face *ex*
ı *et ante* face *m. 1 ut vid.* fine *del.* 40. percunctarier ubi
ıst stratipocles, ubi *m. 3 s. v. add.* 42. senem non uolt
Tu scies *(*the *s. v. m. 3)* 43. the *ante* quia *del. m. 3* ado-
ıtulam 44. de *ex* da *m. 3* exte 45. emit *ex* emet *m. 3*
. prius quam hinc ad 47. michi ab lenone *(ex* lenonem *m. 3)*
icina *(*a *ex* ȧ*)* 48. idei imperatum *et in marg.* aī impetratū
49. uentus est eximo *ex* exim *m. 3* uelum *ex* uelim
uoratitur *(*a *del. m. 3)* 50. ue Quid istuc quidnam est
in ras. 51. 52. *Verba* Quid — Quot minis *add. m. 2* 51.
istanc *in ras.* uili *ex* uilei *m. 3* 52. Quidi gitur *ex* reddi-
m. 3 Quot *ex* qui *vel* quid *m. 3* Tot quadraginta minis
nte Id e *vel* e *scrips. et del. m. 3* th. ab *(*th *m. 3)* *Ante*
a *ut vid.* a *del.* ep. sūpsti *(*ep. *m. 3)* foenore 54. th. in
th *m. 3)* minas que pape *(*pa *ex* ea *m. 3)* 56. dii immor-
ʼis *ex* es*)* basilisce 57. ei *om.* perdidit me perdidit arma
8. nam *ex* num *m. 3* cotidie ab *ex* ad *m. 3* epistolas
t obtumum est satius est 60. seruum sapientia est
escio edepol qd *(*d *add. m. 3)* timidus es *om.* tuum
sign. om. 62. commeruisse ab sente *(*s *ex* a*)* inte 63. sis
ta huic 64. tēp *ex* ēp *m. 3* amat ne de *(*d *e corr. m. 3)*
. hercle *om.* detegetur *corr. in* degetur *m. 3* 66. plus te
e *om.* uetuit 68. sodalem *om.* cheribolum proximum
. uenturus est ipsus *ex* ipse 70. prius se conuenire 72. tu
l re es turbulentus *ex* euedepol res turbulentus *m. 3* 73. hecine
4. pereunda est 75. ad me *(post* me *spatiolum)* 76. intereas
8. cum beneuolente maximam ame 79. conditione si-
80. lubentius *ex* iubentius *m. 3* 81. illic *ex* illinc *m. 3*
nc 81—85. *Verba* quo in — neque ego nunc *om.* 85. qm̊
ı *m. 3* 86. impedito 88. senem *ex* senex 89. filio] fidi-
in marg. filio *m. 3* 90. fidicinam *om.* quam ipse amat
ɔduxit anima causa 93. *Ante* dispoliet *del.* pdae *m. 2 ut vid.*
espoliet *ex* dispoliet *m. 2* 95. At enim bat enim *om.* nichil
lane *(*p *ex* p̄cau*)* corruptūst *ex* corruptust *m. 3* 96. homo
97. libidost tute deseris 98. fatiam men tu 99. qui-
antehac *ex* ante hac *m. 3* 100. qid? aliqua *cum lac. in*
reppiundum est set ceso *ex* censo *m. 3* 101. ado-
ıti negotii 102. cheribulo *(*u *ex* o*)* equali 103. huc
ic *m. 3*

TRATIPPOCLES. CHERIBOLVS ADOLESCENTES SERVVS
104. cheribole 105. meorum *ex* eorum *m. 3* merorum
ıui tibi *ex* edectauit ibi *m. 3* 106. P̄t̄ *ex* ꝑpt̄ *m. 2* etatem
tratiphocles *ex* stratipoces *m. 3* 107. Id ne bono aī probo
08. inpraeda es qui id non *ex* quid *m. 3* 109. inimicis *ex*
ɔos *corr. ut vid. m. 3* michi reppi 110. pudicitie eius *om.*
mquam *(*et *eras.)* 111. cum 112. nichil c̄solatur 113.
ıat *ex* re iuuat *m. 3* re est 115. qd' *ex* q *m. 3* daniste

datur 116. haberem STRATIPOCLES *om.* pollicerer retulit 117. beneficium (i *del. m. 3)* emortuum est 118. differor defatigor 119. michi fur no mensos — hodie *v. 122 add. m. 2* 121. irrigatum 122. comparassit 123. sillabam 124. promitte id 125. parate simbole 126. aggrediar *ex* adgrediar erum suum stratiphoclem (h *add. et* m *ex* n *corr. m. 3)* 127. salua impertit seruus 128. saluum te gaudeo huc aduenisse 129. Benene (ne *post. s. v.)* Amorbo ãmo (i *s.* a *add. m. 3)* eger 130. qd' *ex* q *m. 3* tu *om.* 131. impetratum *(ex* imperatum *m. 2* est emptast ancilla 132. perdidisti *ex* perdisti 133. cara es retulit 134. mihi tantopere te et (t *add. m. 2)* epistola 135. impendet 136. hercle miserum est hominem ad *ex* hominem Id *m. 3* 137. *Ante* benefeci *del.* ma 138 *Pers. add. m.* cum illas scriptas 139. *Ante* piacularem *del.* at *m. 3* ob stultitiam 140. stultitiç tuę succidananeum 141. opus est 142. danistę resoluas 143. modo *ex* domo *m. 3* me uis aquo trapezita *ex* trapecita 144. libet solis 145. inpistnum 146. periclo *ex* periculo *m. 2 ut vid.* 147. ioui tergo ioui (u *e corr.)* ergo *m. 3* nostro set *ex* nostros *m. 3* cum 149. *Post* istuc *del.* q iubet periculum audatiam 150. qu lubet *ex* quod iubet *m. 3* 151. ISTROTINO *praem.* de illa re reppibitur 152. exoluam consilii es 155. trans mittas 156. set illa est 157. *Pers. add. m. 3 Strat. not. del. m. 3* 158. luculente dere *ex* dare 159. incorde consiliarium *(ante del.* d*)* 160. cui potissimum 161. hęc 162. dormitandum copia est 163. tibi adeund'ẽ (d' *ex* d *m. 3)* certum est ·i·i· abi *(ex* abe *ut vid.)* 164. abi intro adolescenti *in mar* at ditiã *rubricator* herili (h *s. v.)* 165. ambulet neue usqu obuiam ueniat (ueniat *add. m. 2)*

APOECIDES PERIPHANES SENES ·II· DV 166. *Super* hon nes *m. 3* sunt cum nichil pudet, ubi pudendum est *(ex* pude dũst*) om. ceteris* 167. pudor cum usus est ut pudeat 168. tu q des 169. gnatam (g *exp. m. 1 ut vid.)* te *om.* 110. q *ex* quam *ras.* 171. commemores que domi est 172. familia 173. reuereor *ex* reuertor At *ex* Ad *m. 3* 174. uxorem qu tu exequi 175. cuius sepulchrum sacrificas 176. orc *ex* orco *m. 3* hostiis *ex* hostias 177. licitum est uiuendo u cere Pe. Oh 179. erumpna illa mihi 180. pulchra m tatast *(s.* a *post. add.* e*).*

EPIDICUS. SERVVS. APOECIDES. PERIPHANES SENES I 181. *om.* 182. atat certe (certe *in* tacete *corr. m. 3)* bo *ex* lonum *m. 3* 183. foras auspitio 185. cultrum *ex* clilis *m. 3* marsupium *ex* marsupii *m. 3* 186. set eccum *ex* cum *m. 3* conspicora poecide 187. *Lac. sign. om.* qua 188. hirudinem *ex* hirundinem *m. 3* exugebo *ex* exugelo *m. marg. m. 3:* al' exorbebo *Lac. nullum indicium* 190. apoe *m. 3* fiat t *(del.* l *m. 1)* *Ante* Laudo *8 litt. spat. om. n* tuum 191. iuniorem *ex* īmorẽ herere *ex* haere *m. 3* 1 crutior *ex* excruor *m. 3* epi *in 8 litt. spat. m. 3 add.* d omnes me 193. abse 194. orna te *ex* ornate *m. 3* inc

coniice (ii *ex* i *m. 3)* 195. itaque *ex* atque *m. 2* adsimulato (a *ex* s) 196. siquid immorlales *ex* imortales 197. per totam (totam *del. m. 1)* omnem urbem quem 198. medicinas (med *ex* me fid *m. 3)* tonstrinas inforo 199. myropolia *ex* miropolia circum q (q *ex* q̃) 200. pene incursu (su *ex* si *m. 3)* 201. Apoec. *praem.* epidictum 202. ego quidem sedhere *ex* sedere *m. 3* 203. amabo aduenire oportunitate 204. mane adquiesce Ep. *s. v. add. m. 3* 205. Ap *om.* recipiam anhelitum *ex* hanelitum 206. thebis. Apoec̃ scit factum (scit *m. 3 corr. in* sic) 207. dicit f. *om.* ep. *(4 litt. spat.)* ego ita 211. quisque 212. uis 213. quantus 214. ornate quęque *ex* quisque *m. 2* ibi *om.* 215. maxime 216. plereque 218. tibicine quatuor *ex* quattuor *m. 2* 219. quom illa (illa *ex* illam *m. 3)* de amat 221. aput portam 222. aurata *ex* aurota *m. 3* ornamenta 224. istec facimus 225. *Pers. om.* ut in inducta (c *del. m. 2)* erat (*ex* erit *m. 3)* *Per. not. inser.* tam *om.* 226. exornate multe 227. tributus maior penditur (m. p. *del. m. 1)* cui imperatus potesse 228. pditur 229. *Pers. not. om.* iste que uesti quot annis 230. rallā *m. 3 ex* ralia cesitium 231. indusiatam (s *ex* t) caltulam (l *prior m. 3 s. v.)* crutulam (*s.* u *pr.* o *m. 3)* 232. sub parum sub miniam basilicum *ex* basilicam *m. 2* 233. garinum aut gerrinium . gerre maxime 234. Ep. Qui? Per. Vocant laconum 235. Ep. *praem.* aut tiones uiri 236. Ap. *praem.* occepere *ex* occipere *m. 3* alie 237. due post me sic sese solens 238. me harum sermoni operam 240. que lubido est *ex* libido est *m. 2* 241. illiqui cum 242. conspicate 243. te *om.* 244. mulieri liberę quam uult (*in marg.* al' liberare *m. 3)* quisnam *ex* quisquam *m. 2* 245. illi ibi nominat stratippoclem (clem *ex* dem *m. 3)* 246. periphane qd *ex* q *m. 3* 247. actum post ibi illas 248. cepi rursum (um *ex* us *m. 1 ut vid.)* pauxillatim 249. hominem me uis (me uis *ex* meuis *m. 3)* *in marg.* at hominum *add. m. 3* 250. interrogaũ (ũ *in ras.)* qui *(s. v. vid.* s *erasa esse)* 251. quin allate sunt tabelle astratippocle 252. abdanista foenore 253. paratum et sese ob certo *om.* 244. sic *del. m. 3* agebat sic se ab se atque epia (al' epl'az *m. 3)* 255. expetesso (*prima* e *ex* a *m. 1 et altera* s *ex* r *m. 3)* 256. reppiamus callidi consilii 257. hic (h *ex* n) equum 248. dederim (i *ex* e) 259. opinor 262. Qd *ex* Qid *m. 3: eadem s. v. add.* t qui 262. deridebitis (bi *s. v.)* 264. reppitote 265. metitur (e *s. v.)* que 266—270. *Verba* tuae sapientiae — em *om.* 271. epi *praem. m. 3* aduenit 272. herus (l'cras *s. v. m. 3)* non uenerit 273. michi illinc (n *add. m. 3)* mane (a *ex* e) hic hunc adfore 274. quid tu (tu *del.)* Apoec. *inserit cod.* faciendo 275. epi *praem. m. 3* 276. quasi que Ep. rogas *om.* 277. Ep. *praem.* argento (*s. v.* uz *m. 3)* prius quam 279. ex *ante* aliquo *del. m. 1* eam *om.* amoueas (as *in* is *corr. ut vid. m. 3)* tua 280. sententia est aut ema poecides 281. Qui ego iam commentum 282. ei erit 283. Ap. Vi (ĩut *s. v. m. 3)* sapis 284. Ep. *om.* callide quicquid acturus *V. 285—287 exhibet post 290* *Lac. sign. om.* 285. namtelo nõ ep (ep. *del. m. 1)* eq (ĩ te illo *in marg. m. 3)*

opus factost ne *ex* nec *m. 3* 286. filii *ex* filia *m. 3* probibeas 287. nequa eam *(*m *ex* n*)* eueniat 288. reppi *m. 3 ex* reppe 290. defecat 291. Ep. *in textu: add. m.3 in marg.* l'apeades optimus [illegible]

292. tenet PER̄ 293. *Pers. om. h. l.* habeas *notam* ep. [illegible]. *inser.* set 294. quo iiast fidicina epid̄ illane 295. epi *m.* [illegible]3 *add.* Per. quanti emi potest minimo 296. epi *praem. m. 3* minimo minas 297. nichilin captio st 298. decet 299 [illegible]9. illam alius adolescens 300. rodius 301. emit *ex* emet *m. 2* [illegible]ut *vid.* iubeas 302. tace et *om.* inpetra 303. hic *(*u *add.* [illegible]d. *m. 3)* 304. epidice *(*di *ex* ce*)* *Ante* ueni *del.* a *m. 1* abita[illegible]as *ex* habitas *m. 3* prius quam 305. numera *(*ra *s. v. m. 3)* nichi[illegible]il

EPIDICVS SERVVS 306. in agro attico 307. eque peri[illegible]ri-phanes *(*p *post. e corr.)* 308. atque armario 309. lubet *ex* iube[illegible]et *m. 3* 311. faciatque *(s.* at *add.* at *m. 3* = faciat atque*)* atton[illegible]n-deañt *ex* attonedat 312. set 314. q̊q; *ex* qq *m. 3* ha̅o *ex* he[illegible]eo

315. fidicinam sibi huc domum 316. facret 318. aduersus 319. dampnoso

STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES 321. mi[illegible]ihi eueniant 322. sit *(*t *corr. in* c *m. 3)* ne quid nec nescit [illegible] *(*c *post. del. m. 3)* 324. copiam parare 325. *Ante* in *del.* c *m. 1* oppido *om.* 326. St. Si prehendero 327. numquam ego *(*e[illegible]go *del. m. 1 et m. 3 puncta subscr.)* irridere 328. inultimum *(in marg.* [illegible] al' inultū *m. 3)* seruum 329. *Pers. om.* ferre *ex* fere *m. 3:* [illegible] *in marg.* al' face̅ *m. 3* tibi cui quisi divitie domi maxime sunt 330. nummum his habes 331. luberis *ex* iuberis *m. 3* 332. aliqu[illegible]ib; aliqua tibi spes est fore mecum fortunam 333. Ve t[illegible]ibi muricide homo lubet *ex* iubet *m. 3* 334. mihi blactis *m.* [illegible]. *3 ex* latis 335. quod *(*o *ex* i *m. 3)* nusquamst neque ego id immitto in aures meas 336. michi adiumenta ades et iam

EPIDICVS SERVVS STRATIPPOCLES CHER ADOLESCENS 337. tuum 338. perit 339. ni quid *(*q *ex* t*)* tibi hinc in sp[illegible]em referas oppido hoc politum est 340. crede *ex* credo *m. 3* tu *om.* 341. immortales michi ut *om.* 342. impetrabilem 343. incoloniam hunc hunc auspitio commeatum 344. michi c[illegible]on-cesso *(*con *del. m. 3)* cum set edes duos sodales *(*e *ex* [illegible] i*)*

345. herum cheribulum 346. *Ab hoc inde v. notas pers.* a[illegible]*dd. m. 3* supersit 347. daniste 348. floccifatio 349. tuum parenticidam 350. nichil uulgata 351. paratum hodie [illegible] *om.* at ego follitum 353. dinumeraui *(*ui *ex* uit*)* credidit 354. auxsilium *ex* consilium apparetur 355. inueniam ita [illegible]56. ut cum ue tibi 357. *Person. om.* pelia teneo actorem [illegible]59. quasi q̄ amaret caueat male iam captus est 360. inmeo tuus collocauit 361. ueniens 362. que adducta est ore[illegible]hus *(*h *add. m. 3)* ego hanc astutiam institui *ex* instituā 364[illegible]le nonem ego met solus *ex* solū eum ego 365. siqd̄ *ex* siqd [illegible]*3* adueniam esse datum 366. profidicina 367. nudius tertius denumeraui 369. suum imprudens alligauit *(s.* ui *add.* b *m. 3)* 370. accepit *(*p *ex* p̄*)* que nunc est adducta*: corr. al. m. in* ad-ducta nunc est 371. ha ego 373. que que docta [illegible]74.

m. 3 ex s) Strat. *om.* parate (ra *ex* te) 375. *Pers.* ıtutusque honustam 375. mitram *ex* nutram: *in marg.* n *m. 3* set 377. habeo (h *del. m. 3)* 378. ille ad ı meę quidem 379. Cher. *m. 3* hinc (h *ex* n) 380. *d. m. 2* lubentius (l *ex* i *m. 3)* abste 381. auspitio incastra

PHANES APOECIDES *(utrumque in ras.)* SENES ·II· MV-DICINA 382. onoris *cum spat. init.* homines *ex* hominis equum 383. contemplarēt (ēt *ex* et *m. 3)* suum 384. ıi sapientie 385. possint 387. uitā *ex* uita *m. 3* (x *m. 3 ex* c) inadolescentia *(post* a *ex* ā *rasura)* 388. ıt *v. 393* 389. uel quasi egomet quidum ceperam me excrutiare animi 391. melius (li *exp. m. 3)* mederga ıuasi plurimum 392. inadolescentia 393. deliramus *m. 2)* 394. huc *om.* sodali s it (s it *ex* sit *m. 3)* ım 396. fit (f *ex* s *m. 3)* ap. *m. 3* deeque te *s. v. m. 2* pere omīs (s *add. m. 3, sed postea er. est)* placet 397. *Pers.* ;um homini *(m. 3 ex* nomini) omnis prospere *ex* propere 8. set hanc iubes intro abduci Per. *m. 3* 399. mulierem ıolo 400. Ap. Quid cauesis *m. 3 ex* cauesiris 402. istac seorsum (e *s. v. m. 3)* concludi uolo *om.* 403. t (i *del. m. 3)* lupe 404. sapienter (a *ex* e, r *ex* m) ū *m. 3)* nimis 405. quisquam sue filie 406. hodie *om.*)7. ap. *m. 3* michi 408. tuum uidisse *m. 3 ex* tuū nisse parabat quidem est 410. quanti uis 411. Ph. *praem. m. 3* facete *om.* nescire hosse (h *del. et* o *scr. m. 3 e corr.)* ı ridibundam *ex* laridibundam *m. 3* atquę *m. 3.* atque *ex* ! adduxit ph (ph *m. 3)* 414. Pe. *s. v. m. 3* qđ *s. v.* ·420. domi ego illic *ceteris quae interposita sunt omissis* bardum (dum *ex* dus *ut vid.)* sta decet 422. apud *ex* ei *ex* eum *ut vid.* 423. ire *ex* irę (i *ex* e *m. 3)* ı *ex* atquest *m. 3* reuertere 425. Pe. *s. v. m. 3* nichil portuno amicitius (ci *exp. m. 3)* 427. allegassem *ex* alli-. *3* hominem *om.* 428. minus hominem quam doctum um (u *ex* a *m. 3)* 429. ossublitum me alchis *ex* meal- *Secuntur v. 430 quattuor versus quos posui post 443, ubi ratum* 431. set quis hic 432. clamidem

S SENEX PERIPHANES FIDICINA 433. preterbitas 434. platenus (n *ex corr.)* 435. phi *praem. s. v. m. 3* e *corr. m. 3)* cauead (d *ex* t *m. 3)* retulit 436. adolescens queritas 437. cōmostrasso hecquam ;. *3: erasa est postea)* abste 438. michi 439. omnes . *3)* deceat agere deceat *(del. post.* deceat *m. 3)* 440. ; 442. suas (u *ex* it *m. 3)* de illius ore (ore *ex* ille ıordide *ex* ordine *m. 3* 444: *cf. v. 430* hec 445. in ıia *om. hoc loco* 446. cum 447. eradicabam hominum iam (u *ex* o *m. 1 et* m *add. m. 3)* 448. set queris 449. nempe quem in 451. adeptum phi *m. 3 in ıt.* 452. demissis 453. Mil. *in ras. m. 3* quero t. suas *ex* suus *m. 3* michi 455. qu in tu *m. 3 ex* quo

in tu alium *(m ex s m. 3)* queras cui farcias *ex* farua[illegible] *m. 3* 456. intelligas 457. audiuite *ex* an diuite atat *ex* aetat[illegible] *m. 3* 458. quiscit *(c er.)* 459. adolescensitast *(itast ex* ntiast *m. 3* [illegible]) 460. Mi. *s. v. m. 3* 461. nonst 462. molestum non est *(post* e[illegible]t *spat. 9 litt.)* nisi 463. michi accipias habeas 464. uera *om.* paream *(a post. exp. m. 3)* 465. illam hodie uolo 466. michi que 467. empta est 468. si *om.* denumerentur minę 470. exhoneres 471. *Pers. spat. relictum* hec istis Per. *om.* 472. *Pers. om.* concilia iusti pulchre Eioras *(Ei ex* F *ut vid).* 474. eique gratus *(i ex* u *corr. m. 3)* 475. Que intemperie [illegible] *(ult. add. m. 3)* tenent 476. mithi *ut vid.* cudis *(at* trudis *m. in marg.)* 477. produci intus iubes Pe. *spatio non relicto ad*[illegible]*d m. 3* Hec *(e m. 3 ex* o*)* ergo est 478. michi 479. cropo[illegible]li stidem 480. inquam est inquam est noiusse 481. eam 483. hęc gentium est 484. Mi. *m. 3 spatio non relicto* 48[illegible]5. reor et hęc 486. seruum misi sectari *(post* misi *spat. 12 lit*[illegible]*t.)* 487. is *om.* hanc fidicinam *(post* hanc *18 litt. spat.)* 4[illegible]8. Hem 489. tuus quid 490. cerua *om.* 492. ubiubi est 493. *Pers. om.* Euge fruge *(e ex* i *m. 3)* frugi es pugna[illegible]ti homo es 494. hem unxisti *(h del. m. 3)* minimi 495. apoecid[illegible]es Fidiĉ 496. fi *praem.* ehandū *m. 3 ex* eandū istunc homin[illegible]m nunquam *ex* numquam *m. 3* 498. sum libera quinquennium 499. Fi *praem. m. 3* negoti est meę 502. minimi 503. [illegible]et reropolistidem 504. liber ast *(li ex* u *m. 3)* 505. habita[illegible]et *(ar exp. m. 3)* dicere *om.* dum incerte *(e post. ex* o *m. 3)* 506. eo *(h s. e)* an/// *(er. i)* aliquis eam *(ante* aliquis *spat. maius est et* ali *add. m. 3)* 508. stratiphoclen *ex* strapoden *m. 3* aiunt *om.* perifani 509. absentē *ex* absente *m. 3* 510. si *(i ex* e *ut vid. m. 3* istec 511. exenterauit *(en ex* in *corr. et* t *post. add. m. 3)* marsupium 513. crutiatu obeas 517. sim 518. eam ne 520. depeculatum eis 521. ei *om.* sic 522. atque memineris fatio 525. sapientiorem *(dein spat. 17 litt.)* manubrio mulier 526. *Adnectitur haec scaena antecedenti* Si quid est homini animost 527. cui 528. confluunt que 529. erumpnis excercitatam *(er s. v. m. 2)* habet *om.* med 531. collocem spes 532. gnata *(ta s. v. m. 3)* neque ea nunc 533. illęc *(post* c *er.* i*)* est mulier peregre adueniens que 534. dictust *(post* st *1–2 l. er.)* locis habitare michi 535. hęc usus inuenit 536. qui *(qu ex* m*)* mihi habitet *ex* habitaret *m. 1 ut vid.* 537. me uidisse 538. Est ne an non est *(est er.)* retur *(t ex* c*)* 539. Phil. *om.* uisitaui antidhac *ceteris om.* 540. Per *om.* Certe *(e add. m. 3)* *Post* east *16 litt. spatium* paupercula[illegible]m memini *(n e corr.)* comprimere 541. hiccine est *(est s. v. m. 2)* qui mihi in *(in s. v. m. 3)* primus *(imu ex* umi*)* puditiam pepulit 542. que compressu 543. Phil. *praem.* Per. Haud scio Per. *om.* sin 544. dubiam dant *ex* de ibandant *m. 3* animi per deo *om.* 545. sin incerto animo 546. muliebris mihi *(mihi ex sum)* adhibenda mihi malitia nunc est 547. compellabo atie[illegible]m 548. mihi 549. Phil. *(M) m. 3* saluus *Ante* sis saluu *del. m. 1* 550. uti 551. iniurius *(u post. ex* i*)* 552. tue memorie equa[illegible]m

ɔmmode 553. fabulata es Quid nunc *om.* Hem rectius *(cum* ers. *spatio)* 554. Memini id. Pe. in Epidauro ah 555. ardens ı *e corr.)* mihi aspersisti p *ins. m. 3* pauperculę 556. tuę ıe me leuare *ex* leuare me 557. inmea erumna grauiter : grauem *m. 3* 558. saluum 559. erumnosam compotem 50. quid.quod digitus *(ex* dii oitus *m. 3)* te turbat tuus 561. Phil. n. exte Per. *om.* 562. hostium est face 563. mee hec- ım *(h del. m. 3)* 566. accurauit is ad *om.* impense improbus 567. sime *(m e corr. m. 3)* si salua sit *om.* 568. cropolistidem : *vid. m. 3 ex* morodolistidem *ut vid.* huc *om.* edis 569. ihi *(m e corr.)*

FIDICINA PERIPHANES SENEX MVLIER 570. edis 571. ımienti salutem *(u ex corr. m. 3)* 572. Quę exequitur ıpectum tuum 573. istec 574. haecinę Hęc que natast 575. Tune cur ego hanc que 577. uestiim̃tum immutabilem 78. *Lac. sign. om.* 579. *Lac. sign. om.* aliter *(i add. m. 3)* ıes *ex* suus *m. 3* 580. Ne ego *(in marg.* al' nego *m. 3)* me *om.* quae sit *om.* Proh deum *add. m. 3* 581. alienos egurgi- ɜm *(rgitem e corr. m. 3)* domo *ex* domū *m. 3* prorsum *ex* pro- um *m. 3* tū quem 583. tuum 584. negat *(a ex e)* 585. i nonuult *(o s. u post. m. 3)* tamen 586. me equum est ıon uult 587. cur uocabas *(bas ex* bis *m. 3)* istec culpa est 588. te *om.* appellas 589. sime appellet filiam *(m add.* ɜ. *3)* 590. hec mater mea est 591. que 592. michi ma- ;ister fuit austrum perculi *(r add. m. 3)* 593. ibi *ex* tibi *m. 3* pater peccaui *om.* umquam audiuero *om.* 584. tuam *s. v.* 596. ob hanc *(hanc del. m. 1)* eam ratus 598. crd *del. m. 1 ante* redidisti seruus michi 599. Quid si *ex* Quasi *m. 2* aliter isum *ex* uisum aliter poteras *(o e corr. m. 3)* nouisse *(se add.* ı. *3)* 600. ut primam qui 601. fles *ex* fle *m. 3* habeto 02. repperiam ciuis *ex* quis *m. 2* 603. Adolescentem *(m add.* ı. *3)* ęmisse *ex* emisse *m. 3* Pe. *s. v. m. 3* 604. asserua irea *(al' circē m. 3 in marg.)* 605. querendo 606. inuenio *ex* ıueniam fiat *ex* fiad

STRATIPPODES ADOLESCENS SERVVS EPIDICVS DANISTA [VLIER 607. michi est qui de *ex* quid *m. 3* 608. quae ex x *add. m. 3 in 3 litt. spat.)* praeda. set heccum *(h m. 1 e corr.: del.* · *3)* 609. illi caperat *ex* illic aperat *m. 3* *Post* frons *lac. 5 litt.* 610. *Ante* iuppiter *del.* epidi *m. 1* 611. excruciatu 612. pe- phanen aderat ibi *(ibi ex* ubi *m. 3)* 613. hinc *(l' nunc s. v.)* 4. St. *s. v. spatio nullo rel.* commoditas 615. Quidest *ex* Qui- ım *m. 3* mihi adfugam 616. *Hic v. exstat post v. 617* nes *ex* senis *m. 3* 617. queritant secum suaui *(sua ui m. 3)* 8. qpp cui inmundo 619. me illi sinanctis *(s post. del.* 3) 620. set *ex* si *m. 3* grauas tellus qui *ex* q' *m. 3* 621. cest hec illa est ego *om.* epi *s. v. m. 3, spat. nullo* Haeccinest 622. Est ne ita *om.* *Ante* aspecta *pers. spat.* ep. hęc *(ep.* v. *spat. nullo m. 3)* St. Contempla 623. Epi *praem.* ugniculo Str. *(m. 3 s. v.)* est estestu *(e prior m. 3: s. v.* ep. *m. 3:* u *m. 3* ras.) uisse *(e m. 3)* 624. Str. Est ne conspice *(pice m. 3 in spat.*

7 litt.) quasi quom *om.* pulchre *ex* pulcrhe uideris 62[illegible]. *Post* corium *2—3 litt. spat.* pulchrum 626. Appelles pince[illegible] *(c m. 3 videtur mutare voluisse)* pigmentis ulmeis *ex* ulmiis *m.*

627. dii immortales socio iussi admirer pulmunes 62[illegible] quod michi 629. Hec remorata *ex* rem orata *m. 3* me[illegible] inedem *m. 3* Siquidem 630. remoratus 631. me *om.* n[illegible] mera numera *(post.* numera *del. m. 3)* 632. pernumeratust [illegible] Tene Dan. Sapienter uenis 633. St. *praem.* opperire *(alt. add. m. 3)* Str. *s. v. spat. nullo* domist *(st er.)* est 634. S[illegible] tim *(n ex* m *ras. m. 1 et in marg.* l' satin *m. 3)* *Ante* sincere *(p*[illegible] n *erasa* e*) 1—2 litt. spat.* *V. 635 post 636 exhibet* 635. uide[illegible] *ex* uideom *m. 3* ne ego *ex* nego *m. 3* te periphanifiliam *ex* [illegible] phere panifiliam *m. 3* 636. ephilippa natan es thebis *ex* n[illegible] asthebis satan *ex* satam *m. 3* 637. quod *(s. v.* l' qui *m. 3)* me[illegible]

638. Vi. *s. v. m. 3 spat. nullo* michi *V. 639 post 640* 639. afferri *ex* afferre 640. epi *praem.* Lunulam *ex* Tunul[illegible] *m. 3* indigitum mi hõ 641. Vi *praem.* Tune is es [illegible] te mercatus *om.* tuus est 642. *Lac. sign. om.* in alia *(in* [illegible] *m. 3)* 643. ui uist tranquillo es 644. dii experdita 6[illegible]5. aput *ex* apud *m. 3* 646. minę 647. siquid *Post* erit *er*[illegible] erit *m. 3* 648. mea es Vi *s. v. spatio nullo* tue que 6[illegible]9. sanan *(n ex* m *ras.)* suum 650. sum *om.* dum intro eo at[illegible] ex eo *(x ex* a *m. 3)* 651. boni est 652. reperisti stultus 653. prestost illa *om.* 654. *Versum add. m. 2* inlibertatem 656. cętera faxo scibis *m. 3 ex* faxost cibis cum *s. v. m. 3* 657. hac me soror 658. siquid seuiunt *ex* siç *(i in* e *corr.)* u[illegible]it 659. suppetias *(post.* p *ex* r *m. 3)* michi 660. Ep. *om.* ort[illegible] adfer domum auxilium *(prior* u *s. v. m. 3)* michi 661. mag[illegible] tres *(t exp. m. 3)* fatio senes *ex* senex *m. 3* 662. intro *(ro ex* o*)* accurentur 663. haec *ex* hac *m. 3* que stratippodem 664. obitiet michi 665. abeo *ex* habeo *m. 3*

SENES ·II· SERVVS MVLIER 666. huic 667. me 66[illegible]8. tace sis modo sine me aspici tibi iam ut 669. te comite[illegible] te *(post.* te *del. m. 3)* querere 670. lassitudinem ingenua 671. Quot illic *ex* Quod illi *m. 3* homo *om.* *Ante* atque *2—3 l. spat.* te *(t m. 1 ex* m*)* 672. exenterauit *(uit ex corr. m. 2)* 673. amenam *ex* amen *(2 litt. spat.) m. 3* uulcani irati est 674. si propius astesta *(post* t *er.)* es tucalefacit 675. deis *(ex* de[illegible]is *m. 3)* plusquam placeo *ex* ploceo *m. 3* deorūst *(puncta m. 3)* immortalium 676. Michi 677. male feci michi suppetie domi *m. 2 e corr.* 678. queram 679. dum sine [illegible]ne queras mea *Ante* uel medio *2 litt. sp.* inmari 680. Ep. *om.* queris 681. fugiti num *m. 3 ex* fugitiuum a *om.* conc[illegible]it uis 682. *Lac. sign. om.* 683. uince *ex* uincere *ut vid.* ē ostendo 684. colliga 685. Ilice tua dimonium *(um ex* a*)* mihi facis Ap. *pro* Ep. qid' *m. 2 ex* qid 686. Per. *praem.* Ep. *person. om.* 687. nichil michi depre faciliex *(i post. add. m. 3)* oras 688. eo quid uerbo haudtuo *ex* auttuo 689. conligandę hec libet colligo 690. *Ante h. v. exstat v.* 692 *suo loco repetitus* tragulam *(m add. m. 3)* iniicere *ex* inicere

m. 3 fecit 691. cum asto alege colliga 692. michi libet nichil 693. frugi es 694. nichil arcte *ex* arte *m. 3* colligat (t *erasa)* 695. Nichil uero obnoxias se *(ex* obnoxios se *m. 3)* arbitra mino 696. Ep. *om.* *Post* habet *pers. spat.* **equire** quid lubet *ex* iubet *m. 2* 697. Qua (a *ex* o *m. 3)* **ausus** nudius (i *s. v. m. 2)* tertius 698. libuit fidutia 699. **Aintu** libuit Aio phi (phi *s. v. spatio nullo)* ad pignus **mea** sit 700. Per. *om.* Quam (m *add. m. 2)* negat (n *ex* n *m. 2)* Non *ex* Ni *m. 3* filia est 701. Pe. *praem.* tuum **da** eni iste capiti ost *(puncta m. 3, quae simul* ni *fecit ras.)* 702. **ea** est *ex* east Ep. *s. v. m. 3* rem *om.* 703. Dedin *ex* Diden *m. 3* 704. ego argento filii *ex* fili *m. 2* 705. iste ab ore tetigi minis 706. ludo conductitia 707. rectum 708. *Post* factum **est** *pers. spat.* Ep. *s. v. m. 3 spat. nullo* 709. homine neque **(ne** *add. m. 3)* benigno dedistippocli *(s.* s *add. m. 3* tra*)* 710. cur ausus mihi libitum est Per. *om.* hec inpudentiast **om.** 711. Ep. *om.* inclamitor (cl *ex* d*)* quasi (a *ex* e *m. 3)* **seruus** Tum tu es (tum *ex* cum *fecit et in marg.* al' tun *add. m. 3)* 712. iusse 713. Quid (i *ex* o *m. 3)* dicet (i *ex* e *m. 3)* **714.** Ibo (al' abi *m. 3)* non illuc *om.* pol aduersa 715. negotii **maxima** 716. asto cuius hec inuenta sit (sit *ex* si *m. 3)* **717.** tute inueni et *m. 3 ex* inueniet domi est 718. acerbum **est** bene factis cum malis mesem (se *ex* si *m. 3)* 719. Quam **ne** per *ex* pro *m. 1* querere 720. *om.* 721. *Pers. om.* **Qui** disti meruisse intellego (le *ex* li*)* 722. huius (l' eius *m. 3)* phi *(s. v.)* Cedo cui resoluam (s *e corr. m. 3)* 723. attigas *ex* atticas *m. 3* equum 724. michi 725. optimum atque equissimum **727.** Pe. *s. v. spatio nullo* praebebo *(post.* e *s. v. m. 2)* 728. oras sis **729.** michi siquid imprudens 730. phi *praem.* 731. *Post* cogar *spat. pers., in quo scripsit et del.* ep. *m. 3* lubet *ex* iubet 732. Grex *add. m. 3* Hic is *ex* Hicis *m. 3* homo est 733. et *om.* exurgite *(ex* surgite *m. 3)* atque extollite PLAVTI EPIDICVS EXPLICIT

Haec igitur de E. Quod initio constitueram addere quaecumque interim viri docti de singulis fabulae versibus scripserunt, consilium nunc abieci: etenim maiorem esse coniecturarum multitudinem quam pro praefationis spatio mox intellexi.*) Sed illa non reticenda putavi, quae Iulius Brix et Oscar Seyffertus litteris benigne ad me datis de singulis locis protulerunt. Sunt autem haec:

V. 11. A codicis discriptionem defendunt B et S. 32—34 delet 50. delet cum Weisio B. 57. Epidice, Ep. Male pérdidit me. 1. Quis? Ep. Ille e. q. s. B. 61. ita voltúst tuos: Videor S. 90 sqq. m B versus discribunt B. et S. 97. tute tete S. 128. Salvom c advenisse S. 136. hercle m. ingr. esse homini omne quod f. b.

*) Censuras scripserunt praeter Lorenzium A. S. Wilkins (Academy a. 1879 p. 33), W.W. (Centralblatt a. 1879 p. 336), C. Dziatzko (Jaer Litteraturz. a. 1879 p. 237).

S. 179. Pro 'Herculi' S. 'illi' 197. per omnem quem urbem l
255. quid ego nunc faciam? S. 302. 'orabo. Ep. Inpetras' cu
Bothio B. 306. in hoc agro B. 533. Quis illaéc est mulier pé
egre adveniens tímido pectore, quae ípsa se B. 546. Hanc congr
diar astu. Adhibenda muliebris mihi malitiast B. 580. Nego n
eam novisse S. 643. animo liquido et tranquillo's: valet S. 67
Quidquid égo malfeci S.

Quibus praemissis ad ipsam Curculionem pergo. A hanc igitur fabulam recensendam cum in A nihil servatu sit praesto fuerunt BEJ, quibus ex instituta ratione addi F et editionem principem Z.

B codicem bis excussit Gustavus Loewe simul Ri schelii adhibita collatione. Adnotandi rationem eande secutus sum atque in Epidico. Scaenarum titulos scrips manus secunda praeter I 1 et 2, ubi rubricator; personaru notas in contextu addidit m. 1, in margine praeter 14—34 ubi a rubricatore pictae sunt, m. 2. Notarum indicem - saepius integris litteris perscriptae sunt, velut coci et ant semper — punctis modo additis modo omissis neglectis h loco subicio.

PALINVRVS: P, PA, PAL̇, PALIN.

PHAEDROMVS: A, ĀD, ADOL̇; PH, PHE, PHE, PHE PHED, PHD (20), PHEDR; F, FE.

PLANESIVM: VIR, VIR, VIRG; PL̇, PLĀ, PLĀN.

CAPPADOX: LĒ; CA, CĀ, CĀP, CAPPAD, CAPPĀD.

CVRCVLIO: P (602 in ras.); CVR, CVR, CVRC, CVR

LYCO: T, TRĀ.

THERAPONTIGONVS: M, MIL̇.

Versuum autem discriptio plerumque eadem est atq in hac editione. Diversorum initiorum et Veteris et codicum quos brevitatis causa hoc loco adscivi index hic est

V. 1—77 ut in hac editione — 78 *Quasi tu — Q opus est — Has conspersi — Eine — Nam istunc Quin tu — Quisnam* — 96 *Flos — Eius amor — Ubi est — Ut ueteris — Odor — Tu rosa — Nam ubi — cum — Da uicissim — Ubi est — Sino ductim — Sitit — Pol ut — Canem esse — Amabo — Adibo — Vini*

1) Ubi nil adnotavi, scito BEJ et inter se et cum hac editi concinere; ubi non concinunt, EJ codicum initia uncis inclusi.

lens (antecedenti adhaeret hic v. in EJ) — *Tibi qui* — *Adfert* — *Quam longe* — *Grandiorem* — *Salue* — *Diu fit* — *Age effunde* — *Prolue cloacam* — *Faciam* — *Venus* — *Nam tibi* — *Mihi haud* — *Hoc uide* — *Perii hercle* — *Quid id est* — *Ah. Pa. Quid* — *Tace noli* — *Iamne* — *Hoc uolo* — *Sed quid* — *Te esse* — [*Quia id*] — *Tu me* — [147 *Pessuli* — *Gerite* — *Sussilite* — *Hoc uide* — *Respicio* — *Sentio* J] — 319 *uacuitate* — *Nolo hercle* — *Immo si* — *Ubi sient* — *Pernam* — *In carnario* — *Parata* — *Ita me* — *Sed quo* — 347 *tabellas* — *Ut mulierem* — 390 *Attat* — *Heus tu* — *De coelitum* — *Catapulta* — *Id refert* — *Super stitiosus* — *Ad me* — *Hoc intus* — *Licet ne* — *me quidem* — *Sed hunc* — *Et grandem* — *Quid eum* — *Pontigono* — *Nam michi* — 437 *Ubi ipsus* — *Venimus* — *Solidam* — *Septem pedalis* — *Quam obrem* — *Sinopes* — *Perrehdiam* — *Uno mammiam* — *Dimidiam* — *Intra* — *Quia enim* — *gallinacci* — 571 *Michin malum* EJ — *Sed dabo* J: *Si perges* E — *Meaeque* — *At ita* — *In acie* — 639 *Et iste* — *Seruaui* — *Si uera* — *Nutrix* — *Perdionisia* — *Ex oritur* — *Tum ibi* — *Nec uiuam* — *Meministin* — *Qui te* — *Anulum* — *Sanan es* — *Hic est* — *Salue* — [*Deos* E] — *Istam* — *Cenam* — *Tace tu* — *Miles* — *Dum uiuat* — *Et leno* — *Quia ille* — *Sine controuersia* — *Laudo* — *Ut mihi* — *Si haec uolt* — 699 *Aesculapio* — *Iam pridem* — *Componere* — 706 *Dicendi* — *Collum* — 713 *Non taceo* — *Et Lycone* — *Scire* — *Hic huius* — *Tu huic* — *Tu autem* — *Hercle* — *Et te* — *Ad trapaezitam* — *Ego te* — 728 *Tu miles* — *Vortat.*

Ambrosianum E Loewius et ego viribus coniunctis contulimus eiusque scripturas in apparatu diligentissime notavi [1]). Personarum compendia negleximus: nec magis adnotandas duximus glossulas quasdam sive in margine sive super versu manu saec. XV adiectas.

Britannici J apographo usus sum ab eodem viro docto confecto cui Epidici apographon debeo. Quem diligenter rem suam accurasse ut in Epidico expertus sum, ita in Curculione confido. Personarum notae initiis versuum nonnullis in paginis (velut 162ᵇ: v. 28—67; 164ᵇ: v. 200—238; 167ᵇ: v. 443—485; 168ᵇ: 525—562) iam discerni non possunt: quod tamen ubicumque ex consensu cum FZ probabile est

eas exstitisse, silentio praetermisi. Qua re non recte fe quod v. 384 adnotavi 'Person. om. J', cum omnino ni testari debuerim.

Lipsiensis F adhibui collationem quam ab Car. Christoph. Schneidero confectam possedit Ritschelius. curate eam esse factam in Epidico recensenda cognovi. (ius codicis quod multas scripturas omisi, me laudem, r vituperationem inventurum esse spero.

Editionis principis Z lectiones petivi ex eiusd Schneideri collatione, non illa a. 1825 in lucem emis sed propria manu scripta. Ac ne ex hac quidem minu discrepantias me enotavisse probabunt periti.

Erunt qui mirentur Langianos codices saepius a commemorari, ex quibus bonae frugis quidquam perc posse ipse negaverim (Anal. Pl. p. 81 sqq.). Qua in re l ratiocinatione me ductum esse scito: unus ex illis codicil — nam de tribus simul idem valere negaverim — lectio nonnumquam mirifice cum B vel BE concinentes exhibet, c crepantes cum EJFZ vel JFZ (179, 379; 45, 101, 240 alit idem codex cum in aliis contra B cum EJ concinat (2 705 alibi), propriam quandam virtutem videtur habuis Ubicunque igitur exquisitiores codicum scripturas ex L giano illo confirmari vidi, non omittendas esse putavi: on reliquarum plerasque, utpote cum ex tribus illis codicil quibus Langius usus est in quo exstiterint diiudicari neque idque eo magis facere potui quod depravationis vel inter lationis speciem prae se ferunt tantum non omnes. Mir est quod v. 15 et 16 'oculissimum' in Langianis fuit, q v. 15 etiam Osbernus exhibet. Sed quae de Curculione lent, ad Epidicum ne transferas monendum esse video.

Osberni testimonia, quae in Epidico omisi, in fabula addidi, quamquam quae Anal. Pl. p. 80 disput confirmari cognovi. Sed in subsidiorum penuria, quam C culionem qui tractare cupiunt dolebunt, nihil quicquam de volui. In ipso apparatu discrepantias Osberni consulto negl

1) Ne errores exoriantur, moneo ubicumque, ut exemplo utar, notatum est 'quid ex qui E[1]', id semper ita interpretandum esse, m. 1 scripserit *qui*, quod correxit in *quid* m. 3, numquam sic, u *qui* et *quid* manui 3 debeatur. Idem valet de BJ.

De Scaligeri et Reizii scripturis conferantur quae in praef. Epidici p. XXI dixi. Ritschelius nihil adnotaverat. 'Catapultas' v.398 ex epistola eius ad Fleckeisenum data recepi.

Quod praef. Epidici p. XX suspicatus eram, complures lectiones Pyladem hausisse ex Pal. VI (No. 1619), etiam in Curculione ita esse perspexi: sed satis esse duxi in praefatione hoc commemorasse. Collationem huius codicis Loewio meo debeo.

Ex editionibus fabulae hoc saeculo emissis imprimis Fleckeiseni conspicua est, quippe qui permultos locos felicissima opera usus tractaverit. Quanta sint eius merita, ex ipsa adnotatione facile perspicitur. Fleckeisenianis inventis si addideris quae post resuscitata a Ritschelio Plautina studia ab aliis viris doctis proposita sunt, cur fieri vix potuerit quin mea ipsius opera satis exigua evaderet, ipse intelleges.

Venio iam ad condicionem fabulae ac sortem qua temporum decursu usa sit. Ac primum quidem versuum paucitatem mirabimur quae mon minus quam in ceteris fabulis consimili brevitate insignibus suspicionem movet aut casu truncatas esse quasdam partes aut consilio decurtatas. Neque fugit hoc viros doctos: velut Pareus in apparatu critico ed. II ante actum tertium haec posuit: 'censent nonnulli in hoc actu plures scenas desiderari. Sed consensus omnium Mss. refragatur'. Dicit ni fallor Gulielmum Canterum, qui Nov. Lect. lib. IV cap. 10 haec habet: 'Atque existimo primum, Curculionem parasitum habitu nautico seu marino, quandoquidem e Caria per mare Epidaurum appulerat ad Lyconem trapezitam venisse, ut patet ex verbis Choragi, *Ornamenta, quae locavi, metuo ut possim recipere*: ac pateret etiam magis, nisi, quod ego semper suspicatus sum, aliquot in hac comoedia scenae desiderarentur, actu tertio praesertim, qui unam duntaxat habet.' Quamquam haec ratio nihil valet, cum actuum distributionem eam quae in editionibus exstat ex antiquitate non esse repetendam satis nunc constet.[1]) Hoc demum saeculo Fleckeisenus post v. 273

1) Actum tertium constare ex scaenis III 1, IV 1, IV 2 monuit post Gustavum Schmitz (De act. in Pl. fab. descript. p. 18 sq.) Andreas Spengel in libello qui inscribitur 'Die Akteintheilung der Kom. des Plautus. München 1877' p. 37.

maiorem lacunam detexit: sed cur idem neget scaenam II 2 esse absolutam non satis perspicio: immo praeter versus aliquot qui ad Palinurum pertinent plura intercidisse non video quo iure coniciamus.[1]) Ab hac lacuna et aliis quibusdam minoribus si discesseris, nihil est cur ex sententiarum nexu aliquot scaenas periisse putes. At decurtatam esse fabulae actus tertii partem extremam post ea quae Act. Soc. phil. Lips. vol. 17 p. 278 sqq. disputavi etiam nunc censeo. Nam quod 'ipsius poetae festinationem' agnoscit Ussingius p. 528, et per se habet cur parum commendetur et eo infringitur, quod praeter hunc locum alia quaedam retractationis vestigia exstare demonstratum est.

Iamdudum enim v. 472 a Plautina aetate alienam esse viri docti intellexerunt:[2]) basilica enim Porcia eodem demum anno exstructa est quo poeta obiit. Praeter hunc autem versum eiusdem scaenae alios quoque ad septimum pertinere saeculum quamquam probabile est, argumentis tamen effici nequit. Ex eadem recensione repetendum esse turbatum scaenae IV 2 initium suspicor, sed ita ut lubricum esse iudicium ipse profitear.

Neque minus retractationi tribuo v. 280—300, de quorum condicione cum mox Museo Rhenano explanatius actum sim, pauca monuisse satis habeo. Etenim v. 287 statim insecutum esse v. 298 admodum veri simile esse iudico: v. autem 299 sic scribendus videtur:

Récte hic monstrat quási ĭnperare póssit e. q. s.

Quo versu servorum arrogantia castigatur.[3]) Dubitari deinde poterit de v. 39—42, cum perquam molesta sint post v. 33 'Quin leno hic habitat' versus 40 verba haec: 'Lenonis haec

1) Cur Ussingius p. 528 et 548 statuat integrum folium intercidisse me fugere profiteor.

2) Osannus Anal. crit p. 186, Ritschelius Parerg. vol. I p. 207, Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 85: quam rationem ut olim frustra impugnaverunt Naudetus et Visseringius (Quaest. Pl. I p. 99 sq.), ita non magis refutavit nuper Ussingius ad Capt. v. 809.

3) Posteriore tempore additi sunt v. 289 et 293: quos secundo saeculo vel tertio ineunte subnatos esse puto, quo tempore homines interpolandi studio incensos in Plautinas fabulas grassatos esse alibi docebo. Ac nescio an eidem tempori v. 331 sq. tribuendi sint. Mera glossemata sunt v. 374 et 545.

t aedes'; cf. v. 44. Quamquam praeter v. 22[2]) prima s fabulae usque ad v. 279 nulla exhibet posterioris resionis indicia. Idem cum in v. 487—729 cadat cumque ıes dubitationes ex media fabulae parte proficiscantur, ipsa re meam de retractatione opinionem non medioer confirmari existimo.

Graecum exemplar quod ignoramus dolendum est: ı merito licet universam fabulae indolem carpserint viri ti, singulas tamen partes mira quadam suavitate et hilate insignes esse nemo negabit. Paullo post annum 303 ulam esse doctam non sine veri specie ex v. 395 conicias: ı de re cf. Droysenus (Geschichte des Hell. vol. I[1] p. 507 ı.) et Usenerus (Symbola philol. Bonn. p. 592).

Nec magis de actae fabulae anno constat. Nam quod uffelius ex v. 509sq. (Stud. und Char. 262) paullo post ;em Semproniam eam editam esse coniecit ratione nititur nis lubrica: nec firmior eorum ratio est qui a commemois nummis Philippeis (v. 440) proficiscuntur. Versum 480 ıutinum esse si constaret, post 561 actam esse statuereıs: nam quo tempore veteres tabernae 'veteres' dicuntur, lem novae iam exstiterunt. Novas autem anno 561 exuctas esse ex Festi testimonio docere conatus est Urlichs Mus. Rhen. vol. 5 (a. 1847) p. 157.

Testimoniis adde haec:

11. Glossae Iuvenalianae ed. ab H. Keilio Halis 1876). VI: melculo : melle albo.

30. intestabilis : sine fide et testimonio. Cf. Loewius Anal. Pl. p. 210.

Ad Curculionis nomen spectant Ausoniana haec (epist. : 'Quod nisi indulseris rogante me ut et mora habitandi commodum suum utatur et nauso aliave quavis navi us- ad oppidum praebita frugis aliquantulum nostrae adi possit, Lucaniacus ut inopia liberetur mature: tota illa ıilia hominis litterati non ad Tullii frumentariam, sed ad rculionem Plauti pertinebit.'

2) Addo Maxim. Niemeyer Berolinensem epistola ad Loewium data ponere hoc: quom amica e. q. s. Idem v. 76: Anus hic cubitare quae et e.q.s. Eiusdem viri docti coniecturas commemoravi ad v. 447 et 506.

Praeterea commemoranda vel addenda esse video haec:

Ad apparatum v. 67 adde: '*an* paratum Cariam?' Quaeri enim potest, num omnino dixerit Plautus 'in Cariam'. Qua in quaestione proficiscendum est a. v. 206:

Mínume: nam parasítum misi núdius quartus Cariam

ubi ne potest quidem 'in Cariam' restitui. Nec magis v. 225 'e Caria' scribi potest:

Pavés, parasitus quía non rediit Cária.

His addendus v. 339:

Préndit dexterám, seducit, rógat quid veniam Cariam

ubi consensus librorum 'Cariam' tutatur. Iam commemoro duo versus corruptos, quorum alter facillime corrigitur, si 'in' delemus (v. 338):

Quia núdius quartus ádvenimus Cariam

ubi 'venimus in Cariam' libri. Addo v. 275, quem sic exhibent codices:

Estne híc parasitus quí missus est in Cariam?

Ubi 'in' versus explendi causa adiectum duco. Scripsi sic:

Estne híc parasitus qui áb ero missust Cáriam?

Restant duo versus, quibus 'in' facile deleri potest (v. 67 et 339):

Nunc hínc parasitum in Cariam misí meum
Póstquam tuo iussú profectus súm, perveni in Cariam.

V. 109. In app. scribe 'haec *prius corr. c. q. s.*'

V. 711. Ubi Luchsius 'qui praesente' scripserit (cf. Kienitz de Quî e. q. s. p. 529), non inveni.

Ceterum moneo me neque Fleckeiseniana inventa neque Ussingiana in commentario commemorasse omnia.

De meis autem coniecturis quas recepi scito me ipsum saepius posse dubitari non ignorare: posui, quoniam aliquid ponendum erat.

Numeros retinui Fleckeisenianos.

Dabam Ienae mense Septembri 1879.

GEORGIVS GOETZ.

T·MACCI·PLAVTI

C V R C V L I O

ARGVMENTVM

Curcúlio missu Phaédromi it in Cáriam,
Vt pétat argentum. clám ibi eludit ánulo
Riválem, scribit átque obsignat lítteras.
Cognóscit signum Lýco, ubi vidit, mílitis:
Vt amícam mittat, prétium lenoní dedit. 5
Lycónem miles ác lenonem in iús rapit.
Ipsús sororem, quám peribat, répperit,
Orátu quoius Phaédromo nuptúm locat.

PLAVTI CAPTIVI EXPLICIT INCIPIT CVRCVLIO *B*. PLAVTI CAPTIVI EXPLIC̄· IN CIP̄ CVRCVLIO *E*. PLAVTI CAPTIVI EXPLICIT INCIPIT CVRCVLIO VD̄ *(?)* PLOG' *J* 1. CVRCVLIO *B*. curgulio *FZ* missu *Gulielmius*. missus *libri* phedromi *BEJ*. phedromio *F* *Ante* it *fortasse spatiolum 1—2 litt. B* it in *Pylades*. it *libri* 2. clam ibi *Gz*. ibi *libri*. et inibi *Pylades, unde* inibi *Fleckeisenus*. suum ibi *(?) Muellerus Pros. Plaut. p. 504*. ibi ille *Camerarius* 3. scribit *ex* scriuit *ut vid.* B^2 litteris *Z* 4. lico *J* 5. precium *B* 6. liconem *EJ* aclenonem *J* inius *B* 7. quam *B*, *Saracenus*. que *ex* quā *E*. quę *JFZ* pibat *(p man. 2) J* 8. oratu cuius *libri*, *pro quo dubitanter proponit* oratuque eius *Ussingius ad argum. Captiv. v. 9* phedromo *B* (e *ex* o) *EJ*

PERSONAE

PALINVRVS SERVOS
PHAEDROMVS ADVLESCENS
LEAENA ANVS
PLANESIVM VIRGO
CAPPADOX LENO
COQVOS
CVRCVLIO PARASITVS
LYCO TARPEZITA
CHORAGVS
THERAPONTIGONVS MILES
CANTOR

ACTVS I

PALINVRVS. PHAEDROMVS

PALINVRVS

Quo téd hoc noctis dícam proficiscí foras
Cum istóc ornatu cúmque hac pompa, Phaédrome?

PHAEDROMVS

Quo Vénus Cupidoque ínperant suadétque Amor:
Si média nox est sívest prima véspera,
Si státus condictus cum hóste intercedít dies, 5
Tamen ést eundum quo ínperant ingrátiis.

1. *Charisius p. 112, 8:* Haud similiter d littera terminatur. *οὐ* enim graeca vox d littera terminari [apud antiquos] coepit, quibus mos erat d lit[teram omnibus] paene vocibus vocali littera finitis adiungere, ut 'quo te de .h. noct ..... ficisci foras' *Diomedes p. 441, 17:* paragoge est cum ad ultimam simplicis dictionis clausulam aut littera adiungitur aut syllaba: littera ut apud Plautum 'quo ted hoc [*noc*]tis' 3. *Nonius p. 421, 13:* Cupido et Amor idem significare videntur. et est diversitas ..... Plautus Bacchidibus ..... Idem in Curculione discrevit et vim eiusdem diversitatis expressit dicens: 'Quod Venus Cupidoque imperat suadetque amor' *Servius ad Aen. IV v. 194:* Cupidinem veteres immoderatum amorem dicebant ..... Plautus cum distinctione posuit ..... Ipse alibi: 'Quem ..... suadet Amor' 5. 6. *Festus p. 314, 12:* Status dies [cum

Act. I Sc. 1. PALINVRVS SERVVS PHEDROMVS ADOLESCENS (NS *ligatae) B. idem J et E (ubi man. secunda, non rubricatoris)* 1. *Person. add.* B^2 Quo ted hoc noctis *FZ, nisi quod* te *F. idem Charisius habuisse videtur.* quod et hoc tis *libri Diomedis optimi.* quo ted hac noctis *BEJ, nisi quod* d (ted) *ex* t *corr. ut vid.* E^2 *et pro* hac E^3 *voluit* hoc. *praeterea moneo* Quo ted *in B maiusculis litteris esse scripta. cf. de hoc versu Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 5 et 26* 2. istoc *ex* isto B^2 ornatu *ex* cor natu *ut vid. J* phedrome *BJ.* phedrone *E* 3. *Person. add.* B^2E^3 quod *libri Nonii.* quem *Servius* cupidoque *Servius, Nonius, Pylades.* cupido *libri* imperant *Pylades.* imperat *libri cum Nonio et Servio* suadetque (u *prior ex corr. ut vid. B) ex* suadet B^2. suadetque *J.* suadet *Servius* 4. siue est *libri* 5. conditus *EJZ* intercessit *Macrobius* 6. inperant *Festus. Pylades.*

PALINVRVS

At tándem, tandem...

PHAEDROMVS

Tándem es odiosús mihi.

PALINVRVS

Istúc quidem nec béllumst nec memorábile:
Tuté tibi púer es: laútus luces céreum.

PHAEDROMVS

Egone ápicularum cóngestum opera nón feram, 10
Ex dúlci oriundum mélculo dulcí meo?

PALINVRVS

Nam quó te dicam ego íre?

PHAEDROMVS

Si tu mé roges,
Dicam út scias.

PALINVRVS

Si rógitem, quid respóndeas?

---

hoste] vocatur qui iudici causa est constitutus cum peregrino..... Plautus in Curculione: 'Si .... dies, tamen .... imperant ingratis' *Servius ad Aen. IV v. 424:* Nonnulli autem iuxta veteres hostem pro hospite accipiunt. Plautus in Curculione: 'Si .... dies'

Macrobius Sat. I 16, 14: [dies] stati, qui iudicii causa cum peregrino instituuntur, ut Plautus in Curculione: 'Si ... intercessit dies' *Cf. Gell. XVI 4, 4; Placidus p. 16, 11 ed. Deuerl.; Cic. offic. I 12, 37; Fest. Pauli p. 39, 1* 10. *Priscianus I p. 107, 13:* apes, cuius diminutivum pro e longa i habet 'apicula'. Plautus in Curculione: 'Ego nam apicularum opera congestum non feram'. *inde Osbernus (Mai, class. auct. vol. VIII p. 37):* 'haec nam apicularum opera comesta non feramur'

---

imperat *libri* ingratus *EJZ* 7. *Person. add.* B^2, *Angelius. om. EJFZ Phaedr. person.* (A) *add.* B^2 *in ras., Angelius, pro quo Palinurum substituunt EJFZ* michi *J* 8. *Person. add.* B^2. *Angelius. om. JFZ* bellum est *libri* 9. tu te *E* tibi (ti *ex corr.*) *B* pueres *E.* puerus *vel* puere *Scaliger* daucus *mire Scaliger* es: lautus luces *primus Acidalius, cum antea* es lautus: luces *interpungeretur cum B* 10. *Person. add.* B^2E^3. *om. JF* egon *libri.* ego nam *Priscianus* congestum opera *Bothius.* opera congestum *libri. Priscianus.* opera hoc congestum *Muellerus Nachtr. p. 124* 11. ex melle *Loewius* melculo *Bothius.* melliculo *libri* 12. *Person. add.* B^2E^3. *om. JF* irae *J Person. add.* E^3. *om. BJF* 13. *Phaed. pers. praem.* B^2 scias *ex* sciam *E Person. add.* E^3. *om. BJF* sirogitem *B*

PHAEDROMVS

Hoc Aésculapi fánumst.

PALINVRVS

Plus iam annó scio.

PHAEDROMVS

Huic próxumum illud ést oculissumum óstium 15
Amícae.

PALINVRVS

[Mihi vidétur] occlusíssumum. 15ª

PHAEDROMVS

Salvé! valuistine úsque, oculissumum óstium?

PALINVRVS

Caruítne febris ted héri vel nudiustértius,
Et héri cenavistíne?

PHAEDROMVS

Deridésne me?

PALINVRVS

Quid tu érgo, insane, rógitas valeatne óstium?

---

15. *Festus Pauli p. 179, 8:* Oculissimum : carissimum. Plautus 'Oculissimum ostium amicae' *Eundem Festi ipsius locum fuisse apparet ex reliquiis hisce:* 'mum ostium amicae' *Osbernus p. 390:* Plautus: 'hinc proximum illud ostium oculissimum'

17. *Osbernus p. 160:* 'Caruit ne heri te febris aut nudiustertius'

---

14. *Person. add. E³, om. B* *Ab hoc inde v. person. notas addidit in B rubricator* esculapi *B.* esculapii *J.* *idem ex* esculari *E³* fanum est *libri*

15ª. *Ita Gz: cf. Stud. philol. Lips. vol. I p. 250, pro quo in libris Plautinis unus est versus talis:* Huic proxumum (pximum *J*) illud ostium (*post* hostium *(sic!) ras. J)* occlusissimum. occlusissimum *defendi,* est *addidi,* oculissimum ostium amicae *ex Festo adscivi.* H. p. illud ostiumst oculissumum *Fleckeisenus Pyladem secutus. Ceterum commemoro* oculissimum *fuisse in cod. Langianis et exstare apud Osbernum: recepit primus Saracenus* 16. valuistine usque *Pylades. Muretus 'e cod. antiquo'.* ualuistin *libri, nisi quod ex* uoluistin *corr. E³* oculissumum ostium *Fleckeisenus.* ostium occlusissimum *libri, nisi quod* hostium *J.* ostium oculissimum *iam G. Valla* 17. caruit ne *BEJ, nisi quod* ne *ex* me *ut vid. EJ.* iniitne *Palmerius: sed cf. Persae v. 78 ex Hauptii emendatione Opusc. vol. III p. 375* ted *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 255 et Nov. exc. Pl. p. 36.* te *libri* vel *corruptum esse suspicatur Muellerus Nov. annal. vol. 83 (a. 1861) p. 271 et Pros. Pl. p. 190 adn.* nudius tertius *E.* nudius tercius *BJ* 18. cenauisti ne *EJ* derides ne me (ne me *ex* me *man. 2) B.* derides neme *J* 19. ualeat ne ostium *BE.* ualeat nehostium *J*

PHAEDROMVS

Bellíssumum hercle vídi et taciturníssumum:
Numquam úllum verbum mútit: quom aperitúr, tacet,
Quomque ílla noctu clánculum ad me exít, tacet.

PALINVRVS

Numquíd tu quod te aut génere indignum sít tuo
Facis aút inceptas fácinus facere, Phaédrome?
Num tú pudicae quoípiam insidiás locas
Aut quám pudicam opórtet esse?

PHAEDROMVS

Némini,
Nec mé ille sirit Iúppiter.

PALINVRVS

Ego itém volo:
Ita tuóm conferto amáre semper, sí sapis,
Ne id quód ames, populus sí sciat, tibi sít probro.
Sempér curato né sis intestábilis.

PHAEDROMVS

Quid istúc est verbi?

PALINVRVS

Caúte ut incedás via:
Quod amás amato téstibus praeséntibus.

---

20. bellissimum *libri* hercle (ercle *in ras.*) *B* uide *J*. taciturnissimum *libri* 21. numquam (a *ex corr.*) *B* mı *Pius.* mittit *BEFZ.* muttit B^2, *Taubmannus* cum *libr* 22. quomque *Pylades.* cum *libri.* quando *Guyetus. an versus par hic est?* 23. nunquid *J* aut generi *ex* augeneri E^3. aut *BJFZ* tuo *videtur addidisse* B^2 24. aut *ex* ut E^3 incoeptas ceptus *EJ* phedrome *libri*, r *e corr.* B^2 25. pudicę *J.* pudice *I* cuipiam *libri* 26. oportet esse *Pylades.* esse oportet *libri.* a ı oportet *Muellerus Pros. Plaut. p. 504* 27. illi *EJFZ* sirit *M* *Camerarius.* sinit *BEZ.* sunt *J. om. F. an fuit* seirit? nolo 28–30. *In J pleraque non discerni iam possunt; apparuerunt* 28. p si....pis. 29. tibi sit probro. 30. semp curato ne sis .. oilis *Ad sententiam cf. Mil. gl. v. 1417* 28. ita *ex* i E^3 *libri* amorem *Langiani. Muretus* si sapis (si s *ex corr.*) 29. sisciat *B.* si siat *E* 30. ne sis *ex* nesis B^2 inte stat 31. 32. *Hoc ordine Bothius, inverso libri: vers. 32 male a posuit Ussingius* 31. uerbi *om. EJFZ* caue *F.* tuta *M* ut *sup. vers. J* viam *Ussingius dubitanter* 32. amato *rarius.* ama *libri* presentibus *BE. idem J, in quo ceter apparuerunt*

PHAEDROMVS

Quin léno hic habitat.

PALINVRVS

Némo hinc prohibet néc votat
Quin quód palamst venále, si argentúmst, emas.
Nemo íre quemquam pública prohibét via. 35
Dum né per fundum saéptum facias sémitam,
Dum téd abstineas núpta vidua vírgine
Iuventúte et pueris líberis, ama quód lubet.

PHAEDROMVS

Lenónis haec sunt aédes.

PALINVRVS

Male istis évenat.

PHAEDROMVS

Qui?

PALINVRVS

Quía scelestam sérvitutem sérviunt. 40

PHAEDROMVS

Oblóquere.

PALINVRVS

Fiat máxume.

PHAEDROMVS

Etiam tú taces?

PALINVRVS

Nempe óbloqui me iússeras.

PHAEDROMVS

At núnc voto.

---

33. hinc E^3. huic *EJF*. hic *B* prohibet (h *sup. vers.*) *B* uetat *libri* 34. palam est *libri* argentum est *BEJF*. argentum *Z* 35. quenquam *J* prohibet publica *FZ* 36. pfundum *J* septum *libri* fatias *E*. faciat *Fleckeisenus totum versum cum v. 35 iungens* 37. ted *Bothius*. te *libri* a nupta *Pylades, Umpfenbachius Melet. Plaut. p. 25, qui simul ante* vidua *et* virgine *addit praepositionem* 38. iuuenta *Scaliger* et *del. Camerarius* *Ante* liberis *del.* liberis E^3 quid *BE* 39. haec *Colvius in Apul. Metam. IV 2.* hae *JFZ*. he *BE. cf. Schmidtius de pron. demonstr. form. p. 44 et Studemundus Nov. annal. vol. 113 (a. 1877) p. 62* edes *EJ* evenat *Muretus*. eueniat *libri, nisi quod ex* eueniant B^2 40. *Post* qui *pro person. nomine spat. relict. J* 41. maxime *E*. maxumed *Bothius: sed cf. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 89* etiam tu *Pylades*. etiam *libri* 42. ueto *libri*

Sed íta ut occepi dícere, ei ancíllulast.

PALINVRVS

Nempe huíc lenoni qui híc habitat?

PHAEDROMVS

Recté tenes.

PALINVRVS

Minus fórmidabo ne éxcidat.

PHAEDROMVS

Odiósus es. 4

Eam vólt meretricem fácere: at ea me déperit.
Ego aútem cum illa fácere nolo mútuom.

PALINVRVS

Quid itá?

PHAEDROMVS

Quia proprium fácio: amo paritér simul.

PALINVRVS

Malus clándestinus ést amor, damnúmst merum.

PHAEDROMVS

Est hércle ita ut tu dícis.

PALINVRVS

Iamne ea fért iugum? 50

---

43. *Pers. Pal. add.* E^3Z sed ita ut *Reizius. Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 419.* id uti *B.* induti *E, unde* indutias E^2. ducias *JFZ.* ita uti *Muretus.* ita uti iam *Acidalius.* inde iam *Gulielmius.* sed ut ego *Guyetus.* sed ut tibi *Ussingius* Pali. Occepi *F* *Ante* ei *Phaedromi not. inserunt* E^2FZ eist cillula *Fleckeisenus: sed cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 419 Lachmannus ad Lucr. p. 162.* ei ancillula est (es/// *J*) *libri* 44. *Pers. add.* B^2E^3. *om. J* habitat *ex* abitat E^3. habet *Bothius: cf. Seyffert Stud. Plaut. p. 6* *Person. add.* B^2E^3 45. *Person. add.* B^2E^3 mi *BE. Langiani.* nimis JE^3FZ formido *FZ* excidat *Lambin. Lipsius Ant. l. I c. 21.* exedat *BEFZ.* exaedat *J.* excedat *Pius, quod id esse voluit atque* excidat *Salmasius. de sententia cf. Poen. III 1, 62* *Person. add.* B^2E^3 46. at ea me *Fleckeisenus.* ea me *libri nisi quod ex* eame B^2. me illa *Guyetus* 47. ego *non certum in* mutuum *libri* 49. *Person. om.* *EJFZ* malus (m *e corr.*) clandestinus *ex* clan dastinus B^2. clā destinus *E* damnum *B.* dampnum est *ex* dampnumst E^2. dampnum est *J* 50. *Pers. add.* B^2. *Pal. praem.* *FZ* et ita *F* ut tu *B.* ut *EJFZ* dicis *ex* dicit *J.* dicis ita *Z* *Person. add.* B^2, *spatio nullo a B relicto.* *EJFZ* iam *ex* iam *corr. et in marg.* ne *add.* B^2. iam ne *EJ*

PHAEDROMVS

Tam a mé pudicast quási soror mea sít, nisi
Sist ósculando quídpiam inpudícior.

PALINVRVS

Sempér tu scito, flámma fumost próxuma:
Fumó conburi níl potest, flammá potest.
E núce nuculeum qui ésse volt, frangít nucem. 55
Qui vólt cubare, pándit saltum sáviis.

PHAEDROMVS

At illást pudica néque dum cubitat cúm viris.

PALINVRVS

Credám, pudor si quoíquam lenoní siet.

PHAEDROMVS

Immo út illam censes? út quaeque illi occásiost
Subrípere se ad me: ubi sávium oppegít, fugit. 60
Id eó fit, quia istic léno aegrotus íncubat

---

55. *Macrobius Sat. III 18, 14:* Nux pinea hos nobis qui adpositi sunt nucleos dedit. Plautus in Cistellaria: 'Qui e nuce nuculeos esse vult, frangit nucem', *ubi* nuculeos *optimus Parisinus.*

---

51. *Pers. add.* B^2 ame *BEJ* pudica est *libri* quam si *J, unde Bentleius ad Adelph. IV 1, 18* quam si soror mi sit 52. si est *libri, nisi quod* s; *ut vid.* (= sei?) *E* obsculando *J* quippiam *BEJF.* quipiam *Z, Acidalius* inpudicior *B, Pylades,* impudentior (t impudicior *s. v.) J.* impudentior *FZ.* impudicitior *E* 53. fumo est proxuma *J.* fumo ē proxima *BE, nisi quod corr. ex* fumo ēproxima /// B^2. fumo proxuma est *Geppertus* 54. *Phaed. praem.* B^2 comburi *BJ* nihil *B.* nichil *EJ* 55. *Pal. praem.* B^2 e nuce nuculeum qui esse volt *Fleckeisenus. Reizius.* qui e nuce nucleum esse uolt *libri, nisi quod* enuce *B et* nuculeum *E.* qui e nuce nuculeos esse volt *Macrobius. Muellerus Pros. Plaut. p. 754.* qui nuculeum volt esse e nuce *Kampmannus de De et Ex p. 13.* qui nuculeum e nuce esse volt *Bothius. Fortasse in* esse *latet corruptela, ut velut sic scribendum sit:* Qui e nuce nuculeum eximere volt *e. q. s.* 56. pangit *Z* saltem E^3 *JFZ Ante* sauiis 5 *litt. ras. B* sauiis (sa *e corr. et prior* i *ex* u) *B.* sauius *E. idem Langiani, unde Palmerius pendet.* sauium E^3. suauium *JFZ* 57. *Person. add.* B^2E^3. *om. J* illa est *libri* nequedum *ex* neque dum B^2 58. *Person. add.* B^2E^3. *om. J* cuiquam *libri, nisi quod* cuipiam *Z* 59. *Person. add.* B^2E^3. *om. J* quęque *EJ* illi *(poster.* i *e corr.) E* occasio st *B.* occasio est *J* 60. sub ripere *B.* surripere *EJ* adme *EJ* ubi *ex* ibi E^3. ibi *J* 61. ideo *BEJ* quia istic leno *Gz.* quia hic leno *libri.* hic quia leno *Guyetus.* quia leno hic *Pylades* egrotus *BEJ*

In Aésculapi fáno: is me excruciát.

PALINVRVS

Quid est?

PHAEDROMVS

Aliás me poscit pró illa trigintá minas,
Aliás talentum mágnum: neque quidquám queo
Aequí bonique ab eo ínpetrare.

PALINVRVS

Iniúriu's,
Qui quód lenoni núllist id ab eó petas.

PHAEDROMVS

Nunc híne parasitum in Cáriam misí meum
Petítum argentum a meó sodali mútuom:
Quod sí non adfert, quó me vortam néscio.

PALINVRVS

Si deós salutas, déxtrovorsum cénseo.

PHAEDROMVS

Nunc ára Veneris haéc est ante horúnc foris:
Me inférre Veneri vóvi iam ientáculum.

PALINVRVS

Quid? ántepones Véneri te ientáculo?

---

70. Dextrovorsum *adfert ex hoc loco glossarium Plautinum Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 235 Osbernus p. 170:* dextrove ..... unde Plautus: 'si deos seductas dextroversum' 73. *Nonius p. 126, 10:* Ientare ..... Plautus Curculione 'Q

---

62. in esculapi *B.* inesculapi *E.* inesculapii *J* isme *J* ex cr *B.* excrutiat *E* *Pers. add.* B^2 *et s. v.* E^3 quid ẽ *E* 63. . *add.* B^2E^3. *om. J* proilla *E* 64. neque *(que e corr.) B* quicq *libri* quęo *E* 65. çqui *ex* equi B^2 *ut vid.* equi *E* boni que *ex* quę *E* abeo *EJ* impetrare *libri* iniuriu's *Camerarius.* iniu est *libri* 66. qui *ex* quid *B.* qui *F.* quid *EJZ.* si *Geppertus* est *BJ* abeo *EJ* 67. *Pers. add.* B^2 *ut vid.* parasitum (as *m. 2 in ras.) B* incariam *BEJ* 68. petitũ *ex* petito *ut vid* ameo *BEJ* mutuum *libri* 69. affert *BEJ* 70. sideos dextro uorsum *BEJ* 71. *Pers. add.* E^3 *Palinuro h. v. tribuit Acid* hęc *E.* hec *J.* heic *Acidalius* *Post* est *interp. Ussingius* h *ex* horunc E^3. horum *Z* fores *libri* 72. noui *EJ* iã lent lum *ex* iamientaculum B^2E^3 73. antepones *F, Saracenus.* pones *BEJZ.* te antepones *Muellerus Pros. Plaut. p. 521.* a pones *Pontanus* te ientaculo *Quicheratus.* aientaculo *JFZ.*

PHAEDROMVS

Me te átque hosce omnis.

PALINVRVS

Túm tu Venerem vómere vis.

PHAEDROMVS

Cedo, púere, sinum.

PALINVRVS

Quíd·facturu's?

PHAEDROMVS

Iám scies. 75

Anus híc solet cubitáre custos iánitrix.
Nomén Leaenaest: múltibiba atque mérobibast.

PALINVRVS

Quasi tú lagaenam dícas, ubi vinúm solet
Chium ésse.

---

ante pones Veneri ientaculi?' 75. *Priscianus I p. 301, 1:* Notandum tamen, quod Plautus a 'puer' nominativo vocativum 'puere' dixit in Mercatore .... idem in Curculione: 'Cedo, puere, sinum. Quid facturus? Iam scies' 75. 78. 79. *Vergilii interpres Veron. ad ecl. VI 33:* Sinus est vas vinarium ..... unde Plautus in Curculione: '[cedo, puere, si] num' et respondetur ita: 'quasi tu lagynam dícas in qua Chium vinum solet esse' 76. *Osbernus p. 285:* haec ianitrix, cis ·i· illa quae observat ianuam, unde Plautus: 'hic recubare solet custos ianitrix' 77. *Osbernus p. 304:* haec lena, ae ·i· ioculatrix, unde Plautus: 'Nomen est lenae multibiba atque merobiba' 79. *Osbernus p. 610:* vinosus ..... Plautus ponens superlativum ait: 'quid opus est verbis? vinosissima est'

---

taculo *BE.* ientaculi *Nonius.* pro ientaculo *Camerarius. Lambinus.* iam ientaculo *Bothius* *Totum versum sic refinxit Turnebus:* Quid antepones Venerio ientaculo? *contra sic Acidalius:* Quod antepones V. iam ientaculum? *Ceterum cf. Kampmannus de Ab p. 30* 74. mete *EJ* tu *ex* te E^3. uouere *F* 75. facturus *libri cum Prisciano* 76. solet cubitare *Camerarius.* cubitare (i *ex* a *ut vid.)* solet *B.* recubare solet *JFZ.* recubate solet *ex* ////recubat *(erasa* a*)* solet E^3. An anus cubitare solet hic? 77. Nomen Leaenaest *Fleckeisenus.* nomen est leene *EJF.* nomeni est leene *B.* nomen est lene E^3Z. n. Lacaenaest *Seyffertus* multi biba *E* merobibast *Fleckeisenus.* mero biba *libri, quod defendit Ussingius,* 'nomen Leaenaest' *parenthesecos instar esse ratus* 78. lagęnam *J.* lagoenam *BE.* lagynam *interpr. Verg.* vinum solet *Pylades.* uinum chium solet *libri.* Chium uinum solet *interpr. Verg. de mensura* Chĭum *cogitat Ussingius* 79. Chium esse *Pylades.* esse *libri, quod add.* B^2 opust *Camerarius.* opus est *libri* uino-

PHAEDROMVS

Quid opust vérbis? vinosíssumast:
Eaque éxtemplo ubi ego víno has conspersí foris, 80
De odóre adesse mé scit, aperit ílico.

PALINVRVS

Eine híc cum vino sínus fertur?

PHAEDROMVS

Nísi nevis.

PALINVRVS

Nolo hércle: nam istunc quí fert adflictúm velim:
Ego nóbis ferri cénsui.

PHAEDROMVS

Quin tú taces?
Siquíd super illi fúerit, id nobís sat est. 85

PALINVRVS

Quisnam ístic fluviust, quém non recipiát mare?

PHAEDROMVS

Sequere hác, Palinure, me ád foris: fi mi óbsequens.

PALINVRVS

Ita fáciam.

PHAEDROMVS

Agite, bíbite, festivaé fores,

---

82. *Priscianus I p. 263, 4 de* sinus *voce agens utitur hoc versu ita:* 'hic — fertur'. *Liber glossarum:* Sinus: vas testeum. Plautus 'eine cum vino sinus fertur'. *Cf. Loewii Prodromus p. 256*

---

sissima est *BE. idem ex* uinouissa *J* 80. extemplo ubi ego *Guyetus, Studemundus Nov. annal. vol. 113 (a. 1876) p. 64.* extemplo ubi *libri.* ubi extemplo *Bothius, Schmidtius de pron. dem. form. p. 23* has ubi vino *Spengelius T. Macc. Pl. p. 231* hasce *Fleckeisenus, librorum scriptura ceteroquin servata, quod falsum esse docuerunt Schmidtius et Studemundus* fores *EJ.* sores *B* 81. deodore *B* ad esse *BJ* 82. ei ne *BE* nisi ne uis *ex* ni sine uis B^2. nisi ne uis *EJ.* nisi me uis *F* 83. histunc *J.* isti hunc *Bothius.* istuc *Acidalius* afflictum *libri* 84. ferri *Fleckeisenus.* afferri *libri* qui tu *F* 85. si quid *J et ex* si quidē *ras. E* id nobis sat st *add.* B^2 86. quis nam *BJ* hic *Z* fluuius est *libri* *Versum talem constituit Brugmanus* '*Quemadm. in iamb. sen. Rom. vet. verb. accent. c. num. consociarint' p. 20:* Quisnam ístic fluvius ést, quem mare non récipiat? 87. me *om. J* fores *libri* fi mihi *BF.* fi michi *EJ.* si mihi *Z* obsequeris *FZ* 88. fatiam *E* agite *corruptum esse putat*

otáte, fite míhi volentes própitiae.

PALINVRVS

oltísne olivas, púlpamentum, cápparim? 90

PHAEDROMVS

suíscitate vóstram huc custodém mihi.

PALINVRVS

ofúndis vinum: quaé te res agitánt?

PHAEDROMVS

Sine.

len? áperiuntur aédes festivíssumae.

m mútit cardo? est lépidus.

PALINVRVS

Quin das sávium?

PHAEDROMVS

ce: óccultemus lúmen et vocém.

PALINVRVS

Licet. 95

LEAENA, PALINVRVS. PHAEDROMVS

LEAENA

os véteris vini meís naribus obiéctust: eius amór cupidam

---

uellerus Pros. Plaut. p. 649 festiuę *J.* festiue *BE* 89. fite *B.* i te *E.* site *JFZ.* si te E^3 michi *J* propritię *E.* propicie *B* uoltis ne *BEJ, nisi quod* ne *in ras. 6 litt. B* pulpamentum, pparim *Muretus.* aut pulpamentum aut *(a e corr. E)* caparim *libri.* t pulmentum aut capparim *Scaliger et Bentleius ad Eunuch. III 1, 36.* m *Scaliger priore* aut *omisso versum corrigi posse dixit* 91. excitate *J* michi *EJ* 92. quę *BEJ* res *J* 93. Viden? eriuntur *Geppertus.* uiden ut aperiuntur *libri, nisi quod* uidin *B.* de ut *Bothius* edis *B.* edęs *ex* edis E^3 festiuissume *B.* festissumę *J.* festiuis sumę *E* 94. Non *Z* muttit *B, Taubmannus Act. I Sc. 2.* LEENA . ANVS EIDEM *B.* LENA ANVS EIDEM · LENA ANVS Pb. PAŁ *J* *Totam scaenam tractaverunt Muretus ar. Lect. XVI, 14; Lindemannus Scen. Plautina ex Curc. emend., ittaviae a. 1845, p. 2 sqq.; Studemundus de cant. p. 87—90 (cf. p. 5. · 13 et alibi); Spengelius Philol. vol. XXVI (a. 1867) p. 354 sqq.* · *96—102 tractat Crainius Annal. gymn. Berol. vol. XX (a. 1866) 482 V. 96—97, quos anapaesticos octonarios esse volui cum Muellero os. Pl. p. 89, septenarios fecit Fleckeisenus, creticos cum Mureto rique, iambicos senarios et dimetrum anap. Acidalius et Spengelius* 96. *Person. om. BE.* An *J* FLOS VETERIS *B* naribus meis *F,*

Me huc prólicit intus pér tenebras. ubi ubíst, prope mest:
euáx, habeo!
Salve, ánimule mi, Liberí lepos! ut veterís vini sum cúpida!
Nam ómnium unguéntum odos praé tuo naúteast:
Tú mihi stácte, tu cínnamum, tú rosa,
Tú crocinum et cásia 's, tu bdéllium. námque ubi
Tú profusú's ibi me pérvelim sepúltam.

PALINVRVS

Sitit haéc anus: quantillúm sitit?

PHAEDROMVS

Modicást: capit quadrántal

---

99. *Nonius p. 8, 7:* Nautea est aqua de coriis vel, quod est [illegible]e-rius, aqua de sentina ducta a nautis. Plautus Curculione: 'Nam ... [illegible] ... nautea est'. *Cf. Festus p. 165 et Paulus p. 164, Placidus p.* [illegible]*8, ex glossis quae congessit Loewius Prodr. p. 285* 100. 101. *Osber*[illegible]*us p. 309:* hoc libellium, ii, ·i· flos quidam ..... unde Plautus: 'tu ro[illegible]a, tu trochium et casia es, tu libellium' 103. *Festus p. 258,* [illegible]*0:*

Fleckeisenus obiectus est *libri* 97. me huc prolicit intus *Gz.* [illegible]me huc prolicit *libri, nisi quod* prolicit *ex* prolicet B^2 *et* producit *F* [illegible] *ex corr.* pertenebras *BJ* ubi ubi est *libri* me est *libri V.* [illegible]*u-rum composuit Muellerus* salve *ex v. 98 adscito* 98. animule [illegible]mi *Gz.* animo (animę *EJ*) mi *libri* veteris vini *Lindemannus.* vet[illegible]is vetusti *libri.* veteris vetus *Ussingius* sum cupida *Fleckeisenus.* cu[illegible] sum *libri, nisi quod* cupida *ex* cupidā *ras. E V. 99—109 tract.* [illegible]*Hermannus de metr. p. 196 sq.* 99. odos *Nonius.* odor *libri* prae *ex* [illegible]ro B^2. prę *J* nautea *Nonius, G. Valla.* nausea (t *sup.* s) st *add.* B^2 *in* [illegible]*Lacuna.* nausea est *EJFZ* 100. michi *J* cinamomum *Z.* cinamum (c[illegible]in *e corr.*) E^3 101. crocum *J.* E^3 *in marg.* crochum *Z.* crocus *F* etcasia es *libri* bdellium *nonnullos legere, ut vid. ex Plinio N.* [illegible]*h. XII, 9, (19) 35 monet Pius.* telium *B. idem in marg.* t pdellium, [illegible]*bi* de B^2 *ex corr.* alp telliū telinu *ex* alp telliu telinu E^3. ptelliu[illegible] (t tellinū *sup. v.*) *J.* phtelium *F.* petalium *Z* namque ubi *Herman*[illegible]*us l. s. s. p. 196.* nam ubi *BEJZ.* nam *F Verbis* nam ubi *in* [illegible]*se-quenti versu positis trimetrum discribunt Fleckeisenus et Spengel*[illegible]*us. tetrametrum restituit Hermannus Elem. p. 208 hunc:* tú crocum, tú mihi es cásia tu bdéllium. *de scriptura* cassia *cogitat cum aliis Lin*[illegible]*de-mannus* 102. profusus ibi *BEJZ.* profusus tu ibi *F* me *J F, Hermannus Elem. p. 208.* ego me *BEZ* puellim *J Iambicum septenarium* (profusus es) *restituit Hermannus Elem. p. 208 (aliter de metr. p. 197)* ego *voce deleta, servata Fleckeisenus cum Lindemanno: cf. etiam Spengelius V. 103—104 huc revocat ex parte cum Acidalio Fleck-eisenus: post v. 109 exhibent libri: post 110 ponit Ussingius* 103. *Verba* sitit haec anus *Phaedr. dant libri: corr. Fleckeisenus* anus haec sitit *Festus.* stat haec anus *J* quantillum (t *sup. vers.*) *J.* quantulum *Z* sitit *ex* [illegible]int, *ut vid., B* modica est *libri* capitquadrantal *J.* capit quadran[illegible] *Z*

PALINVRVS

Pol ut praédicas, vindémia haec huic ánui non satis sólist.

LEAENA

Séd quom adhuc náso, odos, óbsecutú's meo, 105
Dá vicissím meo gútturi gaúdium.
Níl ago técum: ubist ípsus? ipsum éxpeto
Tángere, invérgere in mé liquorés tuos,
Síne, ductím. sed hac ábiit, hac pérsequar.

PALINVRVS

Canem esse hánc quidem magis pár fuit: sagáx nasum habet.

LEAENA

Amábo, 110
Quóia vox sonát procul?

PHAEDROMVS

Cénseo hanc ádpellandam ésse anum.
Adíbo. redi ét respice ád me, Leaéna! 113

LEAENA

Ínperatór quis est? 113[b]

Quadrantal vocabant antiqui quem ex Graeco amphoram dicunt .... Plautus in Curculione: 'Anus haec sitit. quantillum .... quadrantal' 109. *Priscianus II p. 75, 11:* a 'ductu' ductim. Plautus in Curculione: 'Sine (sino *librorum plerique)* ductim: sed haec abiit, hac persequar' *Osbernus p. 168:* doctim adverb., ·i· docte, unde Plautus in Gurgulione: 'omnes liquores in me tuos sino doctim' Ductim *ex hoc loco affert glossarium Plautinum: cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 247*

---

104. predicas *BJ* uindemia *(n sup. vers.) J* hęc *EJ* anui *ex* anum *ut vid. B* satis solist *Bothius.* satis est soli *libri* 105. *Person. om. libri* cum *EJ* naso, a *ex* o *B* obsecutu's *Gruterus. Dousa.* obsecutus est *libri* 106. gadium *J* 107. nihil *B.* nichil *EJ* Vibi est *B.* ubi est *EJFZ* 108. inuergere *(gere in ras.) B* inme *BJE* 109. sine *Priscianus. F, Pius.* sino *BEJZ* doctim *EJ* haec *corr. in* hac *(a superscr.) B*[2] 110. *Person. Palin. om. libri: cf. v. 103 Tres dochmiacos discripsit Lomanus Spec. crit. p. 32* 111—116. *Cf. Christius Bemerk. zu d. Plaut. Cant. p. 71* 111. *Totum vers. in ras. B* cuia uox *BJ.* cuiauox *E* 112. *Vers. Palinuro dant libri praeter Z* esse, *quod post* appellandam *(ita libri) addidi, post* anum *supplet Fleckeisenus Creticum tetrametrum restituunt Lindemannus et Fleckeisenus,* adibo redi et *ex v. 113 adscitis* 113. *Phaedr. personam praemittunt libri praeter Z* redi et *B*[2] *ex* rediet adme *EJ.* huc ad me *F.* ad me huc *Z* Leaena *Fleckeisenus.* lena *libri Tetrametrum cret Lindemannus et Fleckeisenus adiuncto v. 113*[b] 113[b]. imperator *libri* quis es *Z, quod multi defenderunt*

PHAEDROMVS

Vínipollens lépidus Liber
Tibí qui screánti, siccaé, semisómnae
Adfért potiónem et sitím tuam sedátum it.

LEAENA

Quám longe á me abest?

PHAEDROMVS

Lúmen hóc vide!

LEAENA

Grándiorém gradum ergó fac ad me, óbsecro.

PHAEDROMVS

Sálve.

LEAENA

Egon sálva sim, quaé siti sícca sum?

PHAEDROMVS

At iám bibes.

LEAENA

Diú fit.

PHAEDROMVS

Em tibi hóc, anus lepida.

LEAENA

Sálve,
Oculíssume homo.

---

121. Oculissime *Festus videtur ex hoc loco commemorasse p. 178*

114. *Person. add.* B^2E^3 Vini *(ex* uini *et ante id 10 l. spat.)* pollens B^2. uini pollens *J* *Verba* lepidus liber *in marg. add. E* 115. quis screanti *BE* siccę *BE.* sicce *J* semisomnę *J.* semi somnę *E.* semi somne *B* 116. ad fert *B.* affert *J* *Ante* et *2—3 litt. spat. E* sitim tuam *Guyetus. Reizius.* sitim *in marg.* B^2. *om. EJF.* te *Z* sedatum *ex* se datum B^2. cedatum *J* id *J.* it *corr. ex* id E^3 *Bacchiacum dissectrum cum clausula iambica statuit Christius 'Metrik' p. 455* 117. ame abest *BEJ, nisi quod* ab est *B et* ab est ame *man. Camerarii in B* *Tetrametrum bacch. fecit Crainius Annal. gymn. Berol. vol. XXI (a. 1867) p. 154* Leaena *addito* 118. *Person. add.* B^2F, *Pylades. om. EJZ* adme *J* 119. *Person. add. in.* B^2F, *Pylades. om. EJZ* ego *JF* quę siti *E.* quęsiti *J* sic assum *E.* siccasum JE^3 *V. 120—146 tractavit Hermannus de metr. p. 130 sqq., trochaicis octonariis discriptis continuis, cosdemque Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 106* *De v. 120—126 agit Muellerus Pros. Pl. p. 157 adn.: iambicos septenarios feci cum Fleckeiseno quamvis non omnes suspicione liberos* 120. em *E.* hem *BJFZ* tibi hoc *Fleckeisenus.* tibi *libri* 121. oculissime *BEJ* effunde *BEJ* in baratrum *E.*

PALINVRVS

Age ecfunde hóc cito in bárathrum: prolue própere
cam.

PHAEDROMVS

Tace, nolo huíc male dicí.

PALINVRVS

Faciam igitur pótius.

LEAENA

s, de paulo paúlulum hoc tíbi dabo haud lubénter:
tíbi propitiantés amantes vínum dant potántes
és: mihi haud saepe évenunt talés hereditátes. 125

PALINVRVS

víde ut ingurgitat ínpura in se mérum avariter faucí-
bus plenis. 126. 127

Charisius p. 190, 2 de adverbiis agens haec habet: . . in Curcu-
'salve oculissime homo' 126. *Nonius p. 510, 17:* Avariter
vare. Plautus Curculione: 'Hoc vide .... impura .....
ter' *Priscianus II p. 70, 20:* Plautus amiciter, avariter,
er *e. q. s.* *Osbernus p. 55:* avariter, cupide ..... Plautus:
rgitat in se ..... plenis faucibus' *Idem p. 252:* in-
..... unde Plautus: 'vide ut ingurgitat merum plenis
us' *Cf. Apuleius Metam. IV, 7:* quae diebus ac noctibus nil
m rei, quam merum saevienti ventri tuo soles aviditer in-
are

---

m *BJ* prolue propere *Fleckeisenus.* propere prolue *libri,*
ppere *J* *Suspectum esse hunc exitum recte monet Mohrius*
apud Pl. sept. p. 30. 122. maledici *libri* fatiam *E* potius
us. male *(praemisso 2—3 l. sp. B)* potius *libri* 123. depaulo *BJ*
ulum *(a e corr.) 1—2 litt. spat. B* hic *BEJ.* hic hoc *Linde-*
lubentur *ex* iubentur E^3 124. propitiantes amantes *Fleck-*
mantes propinantes *libri, nisi quod super* propinantes *in J*
omis homines *Ceterum* propitiantes *iam Bothius scripsit*
potantes *Fleckeisenus.* potantes dant *libri* 125. omnes]
in marg. t omnes *B.* at omis homines *E. om. FZ. de J*
michi *EJ* sepe *BEJ* evenunt *Fleckeisenus.* eue-
126—131. *Anapaesticos discribunt octonarios Studemun-*
us, alii 126. 127. impura *J* inse *EJ* faucibus *in ras.*
faucibus *JF* *Septenarium fecit Ritschelius Opusc. phil.*
7, haec *pro* in se *et* haustibus *pro* faucibus *substitutis*
huc transposuit Fleckeisenus in libris post v. 131 ex-

LEAENA

Ah.

PALINVRVS

Quíd est? ecquid lubet?

LEAENA

Lúbet.

PALINVRVS

Etiam mihi quóque stimulo foderé
lubet te.

PHAEDROMVS

Tace, nólo istaec.

PALINVRVS

Taceo: écce autem bibit árcus: pluet, credo, hércle
hodie.

PHAEDROMVS

Perii hércle: huic quid primúm dicam nesció.

PALINVRVS

Em istuc quod míhi dixti. 130

PHAEDROMVS

Quid id ést?

PALINVRVS

Periisse ut té dicas.

PHAEDROMVS

Male tíbi di faciant.

PALINVRVS

Díce isti.

PHAEDROMVS

Iamne égo dico?

PALINVRVS

Quid díces?

PHAEDROMVS

Me periísse.

---

128. *Phaedr. notam pro Pal. exhibent BF* *Post* Quid est *spat. in J cum rasura* ęc quid *E* iubet *EJ ter, quod correxit in* lubet E^2 qq° *B* fodere *om. J* 129. Tace: nolo istaec *Gz.* tace noli *libri.* tace nihili *Studemundus de cant. p. 89.* tacen an non *Ussingius.* tace tace: noli *vel* tace modo: noli *Muellerus Pros. Pl. p. 120 Septenarium admisit Spengelius* arquus *ex* arcus E^3 130. emistuc *E.* hem istuc *BJFZ* 131. periisse *F.* perisse *BEJZ* dicam *J* dii *BJ* fatiant *E* dic *libri* 132. Iamne ego *Gz.* iam ne ego *(om. F)* huic *libri.* iam ego huic *Muellerus Pros. Pl. p. 120.* iamne huic ego *Spengelius* dices, d *e corr. B* periisse *F.* perisse *BEJ* (mepisse) *Z*

PALINVRVS

Age dice.

PHAEDROMVS

Anus aúdi:

Hóc volo scíre te: pérditus súm miser.

LEAENA

Át pol ego oppidó servata.

Séd quid est quód lubet pérditum dícere 135

Té esse?

PHAEDROMVS

Quia ego id quód amo careo.

LEAENA

*Phaé*drome mi, ne plóra, amabo.

Tu mé curato né sitiam: ego tíbi quod amas iam huc ádducam.

PHAEDROMVS

Tibi ne égo, si fidem servás mecum vineám pro aurea statuá statuam,

Quae tuó gutturi sit mónimentum. 140

Qui me ín terra aeque fórtunatus erít, si illa ad me bítet,

*Palin*úre?

PALINVRVS

Edepol qui amát, si eget, adfícitur misera aerúmna.

V. 133—137 ita disposuit Fleckeisenus: aliter Spengelius 133. *Ante* scire *2—3 litt. ras. ut vid. B* 135. est quid *B, quod non nulli defendebant* lubet *ex* lubit *B.* iubet *EJ. corr. in* lubet E^3 *V. 136. 137 octonario complectitur Studemundus de cant. p. 89* 136. quia ego *Fleckeisenus.* quia *libri.* quoniam *Bergkius: cf. Studemundus de cant. p. 89* 137. phedrome *BEJ* mine *EJ Dimetrum fecit anapaesticum Spengelius* amabo plora *transponens* 138—140. *Anapaestos agnoverunt Spengelius (quinque dimetros), Muellerus Pros. Pl. p. 111. artificiose componit Studemundus de cant. p. 89. trochaeos restituerunt Hermannus et Fleckeisenus* 138. nesiciam *B.* nesitiam *J* Tu ne sitiam me curato *melius esse dicit Spengelius,* T. m. n. s. c. *Pylades* 139. *Person. add.* B^2E^3. *om. J* ne ego tibi *Muellerus Pros. Pl. p. 405: cf. Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 107.* tibi ne ego *BEJF, nisi quod* e *in* ego *e corr. B.* tibi ne ergo *Z* sifidem *B* seruas *(poster.* s *sup. v.) J* 140. quę *E.* que *J* quae sit tuo gutturi *vel* quae tuo sit gutturi *Muellerus Pros. Pl. p. 409* monumentum *BE* 141—147. *Anapaesticos septen. discripsi cum Studemundo (qui tamen v. 142 iambicum septenarium dicit) et Spengelio: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 49* 141. interra *BEJ* ęque *B.* ęquę *E* fortunatus aeque erit *Spengelius: sed cf. Christius Metr. p. 289* adme *E* bitet, *prior* t *ex* e *ut vid. B.* bibet *F.* 142. quiamat *J.* qui amat *ex* qui emat E^3. qui emat *B* adficitur misera *Gz.*

PHAEDROMVS

Non íta res est: nam cónfido parasítum hodie adventúrum
Cum argénto ad me.

PALINVRVS

Magnum ínceptas si id éxspectas, quod núsquamst.

PHAEDROMVS

Quid si ádeam ad foris atque óccentem?

PALINVRVS

Si lúbet neque voto neque iúbeo, 145
Quando égo te video inmútatis moríbus esse, ere, atque ingénio.

PHAEDROMVS

Péssuli, heus péssuli, vós salutó lubens,
Vós amo, vós volo, vós peto atque óbsecro,
Gérite amantí mihi mórem amoeníssumi:
Fíte causá mea lúdii bárbari, 150
Sússulite, óbsecro, et míttite istánc foras,
Quaé mihi mísero amanti ébibit sánguinem.
Hóc vide ut dórmiunt péssuli péssumi
Néc mea grátia cónmovent se ócius.
Perspício nihili meám vos gratiam fácere. 155

---

151. *Osbernus p. 526:* sussilio .... unde Plautus: 'pessuli sussulite obsecro'

---

misera adficitur (afficitur *J*) *libri.* misera adficitur is *Muellerus Pros. Pl. p. 49.* misera adficitūr *Spengelius, Christius Metr. p. 16, alii* çrumna *B.* erumna *E.* erumpna *J* 143. rest est *B* hodied *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 90 trochaeis discriptis* 144. adme *E* expectas *BE* nusquam st *B.* nus q̃ st *ex* nus q st E^3. nusquam est *J* 145. Quid *ex* Quod B^2 ad fores *BE.* adfores *J.* fores *Z* occentum *JFZ* lubet *ex* iubet E^3 nec — nec *Studemundus* ueto *libri* 146. immutatis (s *sup. v.*) *J* here *JFZ. idem ex* ere E^3 147. uos (s *sup. vers.*) *J* lubens (s *sup. vers.*) *J. idem ex* iubens E^3 148. uos (s *sup. vers.*) *J* amo *ex* ama *J* uolo *E et in marg.* at colo E^3. colo *F* uos (s *sup. vers.*) *J* 149. amoenis sumi *E* 150. site *Z.* si te *F* mea ludii *Saracenus. Muretus. Lambinus.* mea lidi *ex* me alidi B^2. me alidi *E.* mea lidę (i *sup.* e) *J.* mea lydi *FZ* 151. sussilite *BEJ* foras (s *sup. vers.*) *J* 152. quę *E.* que *B.* qua *J* 154. commouent *libri* otius *BEJ* *V. 155—157 tres trimetros anapaesticos esse censeo cum Christio 'Bemerkungen zu den Cant. des Pl.' p. 44 et Metr. p. 297: ex quaternario trochaico et dimetro cretico compositos esse dicit Studemundus, cui assentitur Brixius Nov. annal. vol. 91 (a. 1865) p. 67: iambicos senarios restituit Spengelius: paullo liberius tractat Fleckeisenus* 155 Perspicio *Muretus*

St! táce tace!

PALINVRVS

Taceo hercle équidem.

PHAEDROMVS

Sentio sónitum.

Tandem édepol mihi morígeri pessuli fíunt.

LEAENA. PLANESIVM. PALINVRVS. PHAEDROMVS

LEAENA

Plácide egredere et sónitum prohibe fórium et crepitum cárdinum,

Né quod hic agimus érus percipiat fíeri, mea Planésium.

Máne, suffundam aquolám.

PALINVRVS

Viden ut anus trémula medicinám facit? 160

Eápse merum condídicit bibere: fóribus dat aquam quám bibant.

PLANESIVM

Úbi tu's qui me cónvadatu's Véneriis vadimóniis?

---

159. 160. *Priscianus I p. 113, 19:* 'aqua' similiter 'aquula'. Plautus in Curculione: 'Ne quae hic agimus ..... perspiciet ..... Planesium mane .... aquulam'

Lambinus. respicio *JFZ. idem ex* respitio *B.* respitio *E* nichili *EJ* uos *(s sup. vers.) J* 156. St *Muretus. Lambinus.* sed *libri* equidem *Fleckeisenus.* quidem *BEJF.* quid est *Z* 157. michi *E* morigeri *E.* morieri *corr. in* morigeri *J.* morieri *B.*

Act. I Sc. 3. ANVS·VIRGO·ADOLESCENS·SERVVS· B^2. ANVS VIRGO ADVLESCENS *(C sup. vers.)* SERVVS *E.* AN'. LENA. PLANESIV̄. VIRGO. PHEDROM' ADOLESCENS. PALINVRVS SERVVS *J.*

158. egredere *(prior* r *sup. vers.) J* forium *Pylades.* forum *libri* cardium *B* 159. Nequod *(addito sup. v.* q, *m. 2)* hic *B.* Nec qd̄ hic *J.* ne quae hic *Priscianus.* ne hic quod *Spengelius Plaut. p. 109* herus JE^3 perspiciet *Priscianus* meaplanesium *B* 160. aquulam *libri* uidin *(d e corr.) B* aut *J* 161. c̄didicit *J.* quum didicit *Z: corr. G. Valla* 162. tu es *E.* tues *B et ante corr. J* conuadatus *libri, nisi quod* conua datus *E* uenerii sua dimoniis *E.* neneriis uademoniis *J.* ueneris uadimoniis *F* *Post hunc versum inserunt* E^3 *in marg. et Z hoc glossema:* ubi tu es qui me libello uenereo *(corr. in* uenerio E^3*)* citauisti ecce me sisto ades contra. *idem F, verbis* ecce me — contra *omissis. cf. Anal. Plaut. p. 93*

Sísto ego tibi me et míhi contra itidem tú te ut sistas suádeo.

PHAEDROMVS

Ádsum: nam si absim, haúd recusem quín mihi male sit, mél meum.

PLANESIVM

Ánime mi, me prócul amantem abésse haud consentáneumst. 165

PHAEDROMVS

Pálinure, Palinúre.

PALINVRVS

Eloquere, quíd est quod Palinurúm voces?

PHAEDROMVS

Ést lepida.

PALINVRVS

Nimis lépida.

PHAEDROMVS

Sum deus.

PALINVRVS

Ímmo homo haud magní preti.

PHAEDROMVS

Quíd vidisti aut quíd videbis mágis dis aequiperábile?

PALINVRVS

Mále vales, ere, quód mihi aegrest.

PHAEDROMVS

Mále mi morigerú's: tace.

163. contra te *Scaliger* tu te ut *Fleckeisenus.* ut *libri.* ted ut *Guyetus* 164. assum *BE* absũ *E* aut *Z : corr. Saracenus* recusem (c *ex* t *fecit et* em *in ras. scripsit m. 2*) *B* qum *B* *Ante* mel *l litt. eras. in B* 165. anime me *JF* me *ex deterioribus codd. recepit Bothius: om. BEJFZ.* tam *Weisius* procol (u *sup.* o) *E* amantem (*post.* a *e corr.*) *B* ab esse *J* consentaneum st *B.* ĉsentaneum est *J* 166. eloquere *E* qdē *E* vocas *Fleckeisenus* 167. homo *addidit in marg. B²: om. EJFZ* magni precii *B.* magni peii *ex* magni pcium *E.* *in J quid exstiterit dici nequit: om. Z: addidit primus G. Valla* 168. haud *E* diis *BJ.* diis *ex* dies *E²* aequiperabile *JFZ.* equiparabile *E.* equiparabile *ex* equi parabile *B²* 169. vales ere *Acidalius.* ualere te *EJZ.* *idem ex* ualerete *B².* ualere te quidem *F* quod mihi egre st *B.* quod mihi egrest *E.* quod mihi aegre est *J.* quidem egre mihi est *F* mihi *libri* morigerus *BEFZ.* morier' *et* g *sup. vers. J*

PALINVRVS

Ípsus se excruciát qui homo quod amat vídet nec potitur
dúm licet. 170

PHAEDROMVS

Récte obiurgat: sánè haud quidquamst mágis quod cupiam
iámdiu.

PLANESIVM

Téne me, amplectere érgo.

PHAEDROMVS

Hoc etiamst quam ób rem cupiam vívere:
Quía te prohibet érus, clam potior.

PLANESIVM

Próhibet? nec prohibére quit
Néc prohibebit, nísi mors meum animum ápste abalienáverit.

PALINVRVS

Énimvero nequeó durare quín ego erum accusém meum: 175
Nám bonumst pauxíllum amare sáne, insane nón bonumst.
Vérum totum insánum amare hoc stúltumst, quod meus érus facit.

PHAEDROMVS

Síbi sua habeant régna reges, síbi divitias dívites,
Síbi honores, sibí virtutes, síbi pugnas, sibi proélia:
Dúm mi abstineant ínvidere, síbi quisque habeant quód
suomst. 180

---

170. Isus *J* ex cruciat *B*. excrutiat *E* potitur *BEF*, *Hermolaus*. patitur *ex* potitur *J*. poterit *Z* 171. aut *B*. haud *ex* aut E^3 quicquam st *BE*. quicquam est *J*. quicquam *F* iamdiu *Gulielmius*, *Dousa*. tamdiu *BJFZ*. tandiu *E* 172. amplectere (e *sec. in ras.*) *B* ergo *ex* uirgo *B* etiam est *BEJ*. etiam *Z* quam obrem *BE* 173. herus *EJ* clam *Guyetus*. clam ero *BEJFZ*, *nisi quod* hero *JFZ idemque ex* ero E^3 prohibet? *ita interpunxit ed. Junt. a. 1522* nec prohibet *Z* quit *ex* quid E^3 174. apste *B*. abs te *E*. abste *J* alienauerit *F* *V. 175—177 post v. 180 ponit Fleckeisenus* 175. enim uero *BEJ* herum *ex* erum E^3. herum *J* 176. bonum est *BEJ* *Post* amare *maius spatium in J* bonum est *BEJ* 177. *Delet h. v. Guyetus* hoc stultumst *Gz*. hoc est *libri: cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 60* herus *J*. *idem ex* erus E^3 178. *Planesio dat Z* diuicia *B* 179. *Versus non ab omni suspicione liber:* sibi illi *Fleckeisenus* prelia *BE*. pelia *J* *Ceterum delebat versum Guyetus* 180. mihi *libri* habeant quisque *J*. habeat quisque *F*. quisque habeat *Pylades* suum est *libri*

PALINVRVS

Quíd tu? Venerin pérvigilare té vovisti, Phaédrome?
Nam hóc quidem edepol haúd multo post lúce lucebít.

PHAEDROMVS

Tac

PALINVRVS

Quíd, taceam? quin tu ís dormitum?

PHAEDROMVS

Dórmio: ne occlámit

PALINVRVS

Tú quidem vigilas.

PHAEDROMVS

Át meo more dórmio: hic somnúst n

PALINVRVS

Heús tu, mulier: mále mereri de ínmerente inscítiast.

PLANESIVM

Írascare, sí te edentem hic á cibo abigat.

PALINVRVS

Ílicet:
Páriter hos períre amando vídeo: uterque insániunt.
Víden ut misere móliuntur? néqueunt conplectí satis.
Étiam dispertímini?

PLANESIVM

Nulli hóminist perpetuóm bonum:
Iam huíc voluptati hóc adiunctumst ódium.

---

181. uenerin (ne *sup. v.*) *J.* uenerin *ex* uenerim E^2 uou *ex* nouisti E^3. nouisti *F* phedrome *B.* phedro me *E.* phero m 182. lucebit, c *ex* b *ut vid.*, *B* 183. tu is *ex* tuis E^3 acclamites *ex* occlamites E^3. acclamites (*prior* c *et* s *sup. v.*) *J.* acc mites *F* 184. haec *Dousa* somnus est *libri* 185. est mihi heu tu *s. v. B* male *ex* mala *B* dein merente *E.* de immeren *J.* demerente *F* inscicia est *ex* inscia est *B.* insc a est *E.* inscic est *J* 186. *Person. om. B* irascare *Lambinus.* irascere *libri* *Ante* edentem *2 litt. eras. et prima* e *et* m *e corr. B* *Post* edente *2—3 litt. eras. B* acibo *BEJ* illicet *F* *Paullo post* ilic *posterior man.* eho *scripsit et delevit in B* 187. phire (h *exp. m. 3)* amando (an *e corr.) B* 188. uiden *ex* uidin *B* miserei *Seyffert Stud. Pl. p. 9* nec queunt *JF.* neque queunt *Z* conplecti (pos c *sup. v.) E.* complecti *BJ* 189. et iam *ex* etiam B^2. et iam *J* dispertimini (s *sup. v. m. 3) E.* dispartimini *F.* disiungimini *Mueller Pros. Pl. p. 407 adn. 2.* dispertimini etiam *Guyetus* nulli homini *Ussingius.* nulli est homini *libri* perpetuum *libri* 190. adiunctu

PALINVRVS

Quid ais, própudium? 190
Túne etiam cum nóctuinis óculis odium mé vocas?
Ébriola's persólla, nugae.

PHAEDROMVS

Tún meam Venerem vítuperas?
Quíd? istum mihi pollúctus virgis sérvos sermoném serat?
Át **ne** tu hercle cúm cruciatu mágno dixisti íd tuo.
Ém tibi maledíctis pro istis, díctis moderari út queas. 195

PALINVRVS

Tuám fidem, Venus nóctuvigila.

PHAEDROMVS

Pérgin etiam, vérbero?

PLANESIVM

Nóli, amabo, vérberare lápidem, ne perdás manum.

PALINVRVS

Flágitium probrúmque magnum, Phaédrome, expergéfacis:
Béne monstrantem púgnis caedis: hánc amas, nugás meras.
Pótine fieri ut ínmodestis tuís modereris móribus? 200

---

192. *Osbernus p. 536:* persolus, a, um ·i· assiduus; unde Plautus: 'ebriolae et persolae nugae' *Cf. glossae a Loewio Prodr. p. 261 allatae:* persolla : persona uilis, persolla : persona minor, *quibus ibidem addit Placidum p. 74, 8:* persollas : personas

---

est *EJF.* adiunctum *B.* adiuuentum *Z* ais *(s sup. v.) J* 191. tun *BEJ.* tum *F* noctuinis *ex* noctu in is B^2. noctuinis *E, G. Valla.* nocturnis *JFZ* oculis *ex* osculis *B* 192. ebriola's persolla, nugae. *Gz.* ebriola persolla *(ex* persole *m. 2)* nuge *B.* ebriola psole nuge *E.* ebriola psolę nugae *J.* ebriola persole *(persolę Z)* nugae *FZ.* ebriolae persolla, nugae *Bothius.* ebriolae persollae nugae *Ussingius* 193. Quid? istum *Gz.* quod quidem *BEJFZ, nisi quod* qd *ex* qu//// *(circiter 3 litt. erasae) B, ut videatur exstitisse* quidē. talem *Ussingius.* quem quidem *Lambinus* michi *E* pollutus *JFZ* seruus *libri Ceterum versum Planesio tribuunt Lambinus, Ussingius: expungit Guyetus* 194. ne tum *Z: corr. G. Valla* crutiatu *E* dixisti id *(id ex* tuo *corr.)* tuo *B.* dixisti tuo *JF* 195. Em *E.* hem *BJFZ* proistis *E* 196. noctu uigila *BEJZ* 197. neperdas *BJ* 198. flagicium probrumque magnum *(a m. 2 in ras. ut vid.) B. Langiani.* magnum flagitium probrumque *EJFZ* phedrome *BEJ* experge facis *EJ* 199. cedis *BEJ* 200. Potine *Pius, Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1874) p. 116.* hoccine *BEJFZ* fieri] istis *(ante vel post* inm.*) Luchsius l. c.* immodestis *J* tuis modereris

PHAEDROMVS

Aúro contra cédo modestum amátorem: a me aurum áco

PALINVRVS

Cédo mihi contra aúrichalco, quoí ego sano sérviam.

PLANESIVM

Béne vale, ocule mí: nam sonitum et crépitum claustro
aúdio:
Aédituom arbitrór aperire fánum: quaeso ad húnc modu
Ínter nos amóre utemur sémper subreptício?

PHAEDROMVS

Mínume: nam parasítum misi núdiusquartus Cáriam
Pétere argentum: is hódie hic aderit.

PLANESIVM

Nímium consultás

PHAEDROMVS

Íta me Venus amét, ut ego te hoc tríduom numquám sir
Ín domo esse istác, quin ego te líberalem líberem.

PLANESIVM

Fácito ut meminerís: tene etiam priúsquam hinc a
sávium.

---

206. *Osbernus p. 160:* nudiusquartus . . . . . unde Plautus: 'pa
situm misi nudiusquartus Cariam'

Seyffertus Phil. vol. XXIX (a. 1870) p. 387. hic te moderis *l*
nisi quod moderere *FJ.* te hic modereris *Camerarius.* admoderere *L*
sius l. c. morigereris *Brixius (et* ut tu*) Nov. annal. vol. 101 (a. 18*
p. 764. te modereris *Ussingius* 201. ame *BEJ* accipe Palinuru
202. *Person. add.* E^3 auricalco *J* cui *BEJ* saue *Z*
seruiam *del.* Planesium E^3 203. *Person. add.* E^3 uale *(a ex e*
minam *E* sonitu et crepitu claustrorum audio *cum sequent*
iungens Bothius 204. Aedituom arbitror aperire fanum *Gertzius.*
tuum aperire fanum quousque *libri, nisi quod* aeditium *F et* quo u
EJ. aedituom fanum aperire arbitror: set *Fleckeisenus.* aedit
aperire reor fanum. quousque *Seyffertus Phil. vol. XXVII (a. 18*
p. 443. aedituumque aperire fanum. quousque *Pylades. Cf. Bri*
Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 779 queso *J.* queso *BE* adhunc *E*
205. utemur *Pius.* utimur *libri* surrepticio *BJ.* surpreptitio *(p*
p *del. m. 2) E* 206. minime *BEJ.* minimo *(scil.* spatio*) Acidalius*
nudius quartus *BEJ* 207. hodie *(*h *sup. v.) J* PLANESIVM Nim
*(*PL *e corr.) B* consultas diu *(*tas diu *m. 2 fort. ex* tus es diu*)*
208. triduum *BEJ* 209. indomo *BE* 210. priùs quam *B*
abeo *ex* habeo E^3 suauium *F*

PHAEDROMVS

Si équidem hercle mihi régnum detur, númquam id potius pérsequar.

Quándo ego te vidébo?

PLANESIVM

Em istoc vérbo vindictám para:
Sí amas, eme: ne rógites. facito ut prétio pervincás tuo.
Béne vale.

PHAEDROMVS

Iamne égo relinquor? púlcre, Palinure, óccidi.

PALINVRVS

Égo quidem, qui et vápulando et sómno pereo.

PHAEDROMVS

Séquere me. 215

---

211. si equidem *Gz.* siquidem *libri* mihi *delet Guyetus. Luchsius Herm. vol. VIII (a. 1874) p. 122.* mi hercle *Bothius. librorum scripturam defendit Brixius de pros. p. 25* *Ante* id *ras. J* 212. em istoc verbo *Ribbeckius de partic. p. 30.* hem istoc uerbo *libri, nisi quod* istuc *J: quod sanum esse negat Ussingius; sibi talia placere:* audisti hoc verbum *vel* dicam verbo 213. eme *ex* ime *ut vid. J* nerogites *B.* ne rogitas *F'* precio *BJ* 214. iam ne *EJ* pulcre? *in ras., in qua* palinure? *scriptum erat* B^2. pulchre *EJ* 215. Phaed. Sequere me *om. B*

ACTVS II

CAPPADOX. PALINVRVS

CAPPADOX

Migráre certumst iám nunc e fanó foras,
Quando Aésculapi ita séntio senténtiam,
Ut quí me nihili fáciat nec salvóm velit.
Valétudo decréscit, adcrescít labor.
Nam iám quasi zona líene cinctus ámbulo: 220
Geminós in ventre habére videor fílios.
Nil métuo nisi ne médius disrumpár miser.

PALINVRVS

Si récte facias, Phaédrome, auscultés mihi,
Atque ístam exturbes éx animo aegritúdinem.
Pavés parasitus quía non rediit Cária: 225
Adférre argentum crédo. nam si nón ferat,
Torménto non retinéri potuit férreo,
Quin réciperet se huc ésum ad praesepém suam.

---

228. *Charisius p. 59, 11:* hoc praesepe neutraliter [dicimus et hoc

---

Act. II Sc. 1. CAPADOX LENO SERVVS. B^2E. CAPADOX LENO PALINVRVS SERVVS *J* 216. mi grare *B* certum st *B*. certum est *J* nunciam *Fleckeisenus* efano *BJ*. effano *E* 217. esculapi, e *ex* p *B*. esculapi *E*. esculapii *J* 218. utqui *ex* utquid *ras. E* nichili *EJ* fatiat *E* uenit *J* 219. uale tu do *E*. ualitudo *JF*. ualetudo iam *Brugmanus l. s. s. p. 45* ac crescit *J* 220. quasi zona *ex* zona quasi *F* cintus *E* 221. inuentre *BEJ* 222. 223. *His versibus in B adscripsit man. saec. XIII/XIV haec:* solent tibi oculi duri fieri censesne locustam esse, *ad quae Camerarius addidit:* haec ad Menaech. pertinent. *Cf. Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 274: spectant ad v. 231* 222. nihil *B*. nichil *E* me *F* me dius *E* disrumpar *ex* dirumpar E^3 223. fatias *E* phedrome *BEJ* michi *EJ* 224. exanimo *EJ* egritudinem *E* 225. parasitus (situs *ex* tus) *B* redit *B* 226. ad ferre *B*. afferre *J*. at ferre *Acidalius* credo nam *ex* credonam E^2 sinon *J* 227. potuit *ex* ptuit E^2. at poterit *in marg.* E^2. poterit *F* 228. recipiat *Bothius* cessum *Nonius*. essum *Fleckeisenus*. cessim

CAPPADOX

hic ést qui loquitur?

PALINVRVS

Quóiam vocem ego aúdio?

CAPPADOX

e híc Palinurus Phaédromi?

PALINVRVS

Quis hic ést homo 230

cónlativo véntre atque oculis hérbeis?

órma novi: dé colore nón queo

sse. iamiam nóvi. lenost Cáppadox.

rédiar.

CAPPADOX

Salve, Pálinure.

PALINVRVS

O scelerúm caput,

---

pium,] pluraliter praesepia. sed Plautus in Curculione feminine, ı ad praesepem suam' *Cf. Probi cathol. p. 8, 3:* hoc pe huius praesepis declinatur. nam quod Plautus: 'haec praemea est' genere feminino, sicut apud Graecos, auctoritas est, ıtio: *vide Keilii adnotationem. idem exstat apud Marium Plotium 'laudium) Sacerdotem p. 472, 25. Nonius p. 218, 3:* Praeneutri sunt generis ..... Feminino Plautus in Curculione: ı ..... huc cessum ad praesepim suam' 231. *Festus p. 58, 17:* Collativum ventrem magnum et turgidum dixit ıs, quia in eum omnia edulia congeruntur *Placidus p. 30, 4 euerl.:* conlativus: magnus e conlatione factus. *Huc rettulit us Mus. Rhen. vol. XXVI (a. 1871) p. 551 Osbernus p. 150:* ıtivus: capax, sinuosus, latus. Plautus: 'quis est hic cum tivo ventre et oculis herbeis?' *Cf. p. 220:* ... unde ıs: 'quis hic homo est ..... herbeis' *et p. 273:* her- ... unde Plautus: 'quis cum collativo ventre et oculis ıis?'

---

atius. praesepem suam *Charisius. Pylades* presepem suum presepe suum *B.* presepe suum *Z.* presepim suam *F. idem s* 229. quo iam *EJ* ego *om. EJFZ* 230. est ne *J. B.* esne *E* phedromi *BEJ* quis *ex* qui B^2: *cf. Seyffertus Plaut. p. 27 adn. 20.* qui *EJFZ* 231. cum *(c in ras. ut* B^2 collatiuo *BEJ* 232. *Post* forma *eras.* u *in J* deco- *J* 233. iam iam *BEJ* leno *(n ex* m *ras. B)* est *BEJ* ɔx *BF* 234. salue *(ue corr. m. 2) B* oscelerum *E ex* capud E^3

Salvéto. quid agis?

CAPPADOX

Vívo.

PALINVRVS

Nempe ut dígnus es. 235

Sed quíd tibist?

CAPPADOX

Lien énecat, renés dolent,
Pulmónes distrahúntur, cruciatúr iecur,
Radíces cordis péreunt, hirae omnés dolent.

PALINVRVS

Tum te ígitur morbus ágitat hepatiárius.

CAPPADOX

Lién dierectust.

PALINVRVS

Ámbula: id lieni óptumumst. 240

CAPPADOX

Facilést miserum inridére.

PALINVRVS

Quin tu aliquót dies

---

236. *Varro de L. L. VII, 60:* Dividia ab dividendo dicta, quod divisio distractio est doloris: itaque idem in Curculione ait: 'Sed quid tibi est? Lien enecat, renes dolent, pulmones distrahuntur' *Osbernus p. 301:* lien ..... unde Plautus: 'lien necat, renes dolent, pulmo distrahitur'. *Cf. Festus Pauli p. 101, 6* 240 sqq. *Fortasse ex hoc loco turbato petita sunt, quae Serenus Sammonicus c. 23 v. 429 habet:* Dulcia, Plautus ait, grandi minus apta lieni. *cf. Anal. Plaut. p. 110, ubi talem ludens finxi versiculum:* Nam grándi lieni mínus sunt apta dúlcia

---

235. uiuo *ex* uino *J* 236. tibi est *BEJ* enecat *Fleckeisenus ex Varrone.* necat *libri* 237. crutiatur *E* iecur *ex* iecor *B* 238. hirae *Turnebus. Fruterius.* chirę *B.* chire *E.* at crie *in marg. E*³. chrae *J.* criae *F.* crię *Z* *Ceterum spurium hunc versum dicit Guyetus, fortasse recte* 239. te igitur tę *E* hepatiarius *E*³. *G. Valla.* he patiarius *E* (u *s. v.*) *J.* epatiarius *B.* epatarius *FZ.* apatarius *Guyetus ab ἀπατᾶν ducens* 240. *Versum, qui in libris post 244 fertur, huc revocavit Acidalius: alia quaedam turbata esse suspicatus sum Anal. Pl. p. 108 sq.; videtur enim lacuna esse ante v. 241: quamquam non omnia iam probo quae ibi disputavi: cf. testimonia Person. hoc loco om. E* dierectust *Camerarius.* dieructus *B. Langiani.* di eructus *E.* dirruptus *JE*³. diruptus *FZ* lieni (i *post. man. recentior*) *J* optunum est *J* 241. facile est *BJ* irridere *J* Quintu *E*

Perdúra, dum intestína exputescúnt tibi,
Nunc dúm salsura sát bonast. si id féceris,
Veníre poteris íntestinis vílius.

CAPPADOX

Aufér, quaeso, ista atque hóc responde quód rogo: 245
Potin cóniecturam fácere, si narrém tibi
Hac nócte quod ego sómniavi dórmiens?

PALINVRVS

Vah, sólus hic homost quí sciat divínitus:
Quin cóniectores á me consiliúm petunt:
Quod eís respondi, ea ómnes stant senténtia. 250

COQVOS. PALINVRVS. CAPPADOX

COQVOS

Palinúre, quid stas? quín depromuntúr mihi
Quae opus súnt, parasito ut sít paratum prándium,
Quom véniat?

PALINVRVS

Mane sis, dum huíc conicio sómnium.

COQVOS

Tute ípse siquid sómniasti, ad mé refers.

---

242. 243. *His versibus man. saec. XIII/XIV in B adscripsit haec:*
albū an átrū uinū potas
quđ tibi quesito op' est
et addidit Camerarius et haec. *Cf. v. 222. 223* 242. ex putescunt *B.* exputrescunt E^3FZ Dura dum, ne intestina putrescant tibi *Acidalius* 243. nunc enim *Ussingius* saltura *JFZ.* insaltura *E* *Post* salsura *7 litt. ras. B* bona est *BJ* Nondum *[idem Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1874) p. 117]* salsura sat bona est. ni id feceris *Acidalius* 244. uilius *ex* uilibus B^2 *ut vid.* uilius capp̄ *E: cf. v. 240.* 245. *Person. om. J* aufer quaeso ista *Fleckeisenus.* aufer istaec quaeso *libri, nisi quod* ista ec quęso *E et* queso *J* 246. pos(s *del. m. 3)*tinconiecturam *E* facere (fa *ex* si *et* cere *in 5—6 litt. ras.)* B^2 248. homo st *B.* homo est *J* 249. ame *BEJ* 250. respondi (ondi *e corr.) B*

Act. II Sc. 2. COCVS SERVVS LENO *BEJ* 251. michi *E* 252. quę *EJ* sunt *e corr.* E^2 sit *ex* sint E^3 prandium paratum *JF'* 253. cum *J* ueniat *ex* ueniet *B* conitio *BEJ* 254. *Ante hunc versum Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 764 velut talem intercidisse suspicatur:* Immo égo coniciam: nám coniector sum óptu-

PALINVRVS

Fateór.

COQVOS

Abi, deprome.

PALINVRVS

Áge tu interea huic sómnium 255
Narrá: meliorem quam égo sum supponó tibi:
Nam quód scio omne ex hóc scio.

CAPPADOX

Operam ut dét.

PALINVRVS

Dabit.

CAPPADOX

Facit híc quod pauci, ut sít magistro oboédiens.
Da mi ígitur operam.

COQVOS

Tam étsi non noví, dabo.

CAPPADOX

Hac nócte in somnis vísus sum tuérier 260
Procúl sedere lónge a me Aesculápium:
Neque eum ád me adire néque me magni péndere
Visúmst.

---

mus *Person. om. Z: add. Pius* tu te *EJ* adme *E* refer *ex* refers *F* 255. Ca. Fateor. Co. Abi *Z: corr. Pius* Fateor cocus abi *E:* cocus *del. lineola* E^3 256. subpono *B.* suppone *Z: corr. Saracenus* 257. namquid *J* exhoc *E* 258. *Pers. add.* E^2. *om. F* magistro oboediens *Muellerus Pros. Plaut. p. 530.* magistro obsequens *libri, nisi quod* o bsequens *B.* magistro suo obsequens *Pylades.* magisterio obsequens *Brixius Nov. annal. vol. (a. 1870) p. 765: hiatum defendunt Spengelius Plaut. p. 235, Geppertus Annal. gymn. Berol. vol. XIX (a. 1865) p. 903, Luchsius Studem. Stud. vol. I p. 6, Wagnerus praef. Trin. p. VI* 259. mihi *BJ.* michi *E* operam? *B, unde* dan *Loewius.* operam. cocus *E* tam et si *B.* et si *JF* vovi *mire Dousa Post* dabo *m. 2* CAP̄ *et 5 litt. ras. B* 260. insomnis *BJ* visus sum tuerier *Lambinus.* uisussum uiderier *in ras. B.* uisus sum *(post* sum *spat. c. 6 litt.)* uiderier *E.* uisus sum uiderier *JFZ.* visus sum intuerier *Camerarius.* visus sum viderier *defendit Kampmannus de Ab p. 27 collato v. 254 Rud. similiter corrupto.* visus est viderier *Camerarius* Aesculapius *scribens v. 261* 261. ame *BEJ* esculapium *EJ* 262. eum *deleri mavult Ussingius* visust *v. 263 defendens* adme *E* magnipendere *E* 263. uisum est *JF, Acidalius.* uisu st *B.* uisust *E.* Pal. usust *Z* cocus Item *E* scilicet B^2 *in ras.*

COQVOS

Item alios deós facturos scílicet:
ıe ílli inter se cóngruont concórditer.
ıil ést mirandum mélius si nil sít tibi: 265
ınque íncubare sátius te fuerát Iovi,
ıílio tibi qui in iúre iurandó fuit.

CAPPADOX

ıuídem incubare quí periurarínt velint,
ıs nón praeberi pótis est in Capitólio.

COQVOS

ánimum advorte: pácem ab Aesculápio 270
ıs, ne forte evéniat tibi magnúm malum
d ín quiete tíbi portentumst.

CAPPADOX

Béne facis:
átque orabo.

COQVOS

Quaé res male vortát tibi.

---

266. *Servius ad Aen. VII, 85:* Incubare dicuntur proprie hi qui dor-ıt ad accipienda responsa: unde est 'ille incubat Ioui' i. e. ıit in Capitolio, ut responsa possit accipere *Quae ex memoria lisse puto Servium, qui saepius similiter erravit*

. *Pal. person. praem.* F^2 interse *B.* intra se *F* congruunt ı *Ceterum hunc versum et v. 263 delet Weisius* 265. *Coci* ıon. *praem.* F^2 nichil *EJ* nihil sit *EJ (*nichil*) FZ.* nihil fit *B* 266. nanque *JF.* Co. Nanque *Z* satius te *(*te *s. v. m. 2) B.* te ıus *Z* 267. Auxilio tibi qui *Gz.* qui tibi auxilio *EJZ.* qui tibi ıilium *B.* qui tibi *F* iniure *BE.* iniure *ex* imure *J* fuit *libri* ıes: tulit *Camerarius* auxilium *ex B recipiens* auxilio fuit *F* ırum *varie transposuerunt viri docti:* tibi qui *e. q. s. Camerarius:* ilium tibi qui *Fleckeisenus:* auxilium qui tibi in *e. q. s. Muellerus* ıs. *Pl. p. 350:* Quia tibi is *idem ibidem:* tibi cui auxilium *e. q. s. Acı-ius* 268. siquidem *BEJ* qui periurarint, velint *Fleckeisenus.* ıt qui periurauerint *BF.* uelint quip iurauerint *J.* uelint qui per-ıuerunt *EZ.* *De* ulint *noli cogitare cum Kochio Nov. annal. vol. (a. 1870) p. 685* 269. non preberi *E.* nonpreberi *J* potis *m. 3 e corr.) E* incapitolio *BEJ* 270. huc E^3F ab aescula *(*sc *e corr.) B.* abesculapio *J.* ab esculioapio *E* 271. ne forte ıiat tibi *Gz.* ne forte *(*neforte *BJ)* tibi eueniat *libri.* ne fors tibi eve-*Fleckeisenus.* ne tibi forte evenat *Muellerus Plaut. Pros. p. 391* . inquiete *BE.* in quiete *ex* iniquiete *J* tibi eueniat *E.* tibi E^3 portentum st *B.* portentumst *(*r *sup. v.) E.* portentum est *J* *inuri person. exhibet F* benefacis *J* 273. Capa. *praem. F*

PALINVRVS. PHAEDROMVS

* *
* *
* *
* *

PALINVRVS

Pro di ínmortales, quém conspicio? quís illic est?
Estne híc parasitus qui áb ero missust Cáriam? 275
Heus éxi, Phaedrome, éxi, exi, exi inquam ócius.

PHAEDROMVS

Quid istíc clamorem tóllis?

PALINVRVS

Parasitúm tuom
Videó currentem eccíllum usque in platea últuma.
Hinc aúscultemus quíd agat.

PHAEDROMVS

Sane cénseo.

CVRCVLIO. PHAEDROMVS. PALINVRVS

CVRCVLIO

Dáte viam mihi, nóti ignoti, dúm ego hic officiúm meum 280

---

quę *E.* que *J* *Post hunc versum plura intercidisse vidit Fleckeisenus: adnectitur in libris v. 274 sine ullo spatio*

274. *Person. omittunt libri: corr. Angelius* proh *E* dii *J* immortales *BE* conspitio *E* quis *Pylades. Seyffertus Stud. Pl. p. 27: cf. v. 230:* qui *libri* 275. est ne hic *BE.* est me *J* qui ab ero missust Cariam *Gz.* qui missus est in chariam *BEJFZ, nisi* quod incariam *EJ.* in *versus explendi causa additum duco.* missus quist in Cariam *Bothius* 276. heus exi *Camerarius.* heus *libri* phędrome *B.* phedrome *EJ* ·ex·xi·xi· *E: corr. E*². exi exi *JF* quam *F.* foras inquam *Pylades* otius *EJ* 277. *Palinuri person. praem. BEJ* Quid *F, Saracenus. Seyffertus Philol. vol. XXIX (a. 1870) p. 392 adn. Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765.* qui *BEJZ* tollos *J* *Coco tribuunt BEJFZ: corr. Angelius* tuum *libri* 278. video currentem *Camerarius.* uide occurrentem *BEJZ.* uideo occurrentem *F* eccillum *Muellerus Pros. Pl. p. 685.* ellum *libri, nisi quod sup. vers.* ·i· uiden *E*³ inplatea *EJ.* in plateaad *Bothius. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63.* platea in *Camerarius* ultima *BEJ* 279. quid aiat *Scaliger* *Palinuro tribuunt extrema verba BEJ, Coco F* *Act. II Sc. 3.* CVRCVLIO PARASITVS. ADOLESCENS. SERVVS. *BE.* CVRCVLIO PARASITVS. PHEDROMVS ADOLESCENS PALINVRVS SERVVS *J* 280. Date *(4 litt., fort.* mihi, *erasae) ex* ate *B*²

ıcio: fugite omnés, abite et dé via decédite,
équem in cursu cápite aut cubito aut péctore offendam aút genu.
a nunc subito própere et celere obiéctumst mihi negótium.
éque nunc quisquamst tám opulentus, quí mi obsistat ín via,
éc strategus néc tyrannus quísquam neque agoránomus 285
éc demarchus néc comarchus néc cum tanta glória,
uín cadat, quin cápite sistat ín via de sémita.
úm isti Graeci pálliati cápite operto qui ámbulant,
ui íncedunt suffárcinati cúm libris, cum spórtulis,]
nstant, conserúnt sermones ínter sese drápetae: 290
stant, obsistúnt, incedunt cúm suis senténtiis:
ós semper videás lubentes ésse in thermipólio:

292. *Osbernus p. 275:* hermopolium ..... unde Plautus 'quos ı per videas bibentes esse in hermopolio'

ıi *EJ. del. Bothius* noti ignoti *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61 (1851) p. 18: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 395.* noti atque ignoti *libri* offitium *E* *In marg. 7—8 litt. scriptae non m. 1 eras. B* fatio *E* fugtae *(?) J* omnis *E* deuia *J* decedite *Rittlıus Opusc. phil. vol. II p. 398. Brixius Nov. annal. vol. 101 (1870) p. 763.* secedite *libri* 282. incursu *BJ. idem ex* incursum *id. ras. E* cubito *ex* capito *ut vid. E*³ aut genu *add. B*² subitum *Ussingius* et propere *F* scelere *J* obiectum st mihi neum *B.* obiectumst michi negotium *E.* obiectum michi ē negotium *J* 284. Neque nunc quisquamst *Gz.* nec quisquam st *B.* nec quismst *E.* nequisquam est *J.* nec quisquam est *F.* nec quisquam nec quisquam sit *Pius* tamopolentus *J.* (est) tam pol opuıus *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 399.* (sit) tam opulens civis ıellerus *Pros. Pl. p. 605* michi *EJ* inuia *EJ* 285. tirannus *B.* rannus *J* nec *BEJ* agora nomus *E* 286. *Versum spurium notat yetus* demarcus *E* chomarcus *BE* 287. Quin cadat *ex* Qui inlat *B*²*E* quincapite *EJ* inuia *B.* inuiam *EJZ* desemita *BJ* *V. 288—300 praeter v. 298 obelo notat Guyetus* 288. isti *E*³*FZ.* ic *BEJ* graeti *B.* greti *J.* greci *E* quod *(ł* qui *sup. vers. 3) E* 289. Quiincedunt *ex* Quin cedunt *B*². Qui incedunt *ex* ıin cedunt *E*³ suffarcinati cum *ex* suffarcinaticum *E*³. suffartinti cum *J.* subsarcinati cum *Lambinus* liberis *J* *Ceterum hunc ersum postea additum duco* 290. conserunt *F. idem Fleckeisenus.* conıunt *BEJZ* *Verba* sermones inter se trapete *in ras. B* inter sese ımerarius. inter se *libri, nisi quod* intra se *F* drapete *E.* drapete *sup. v.* ł trapa zete *J.* trapezitae ał draiete *F* 291. *De hoc quoe versu dubito* occedunt *Bothius* 292. libentis *E et sup. v.* ł *E*³. *idem (*libentes*) ex codice suo Lipsius probatum Acidalio.* bibentes *JFZ, nisi quod* bibentis *J* in thermipolio *Fleckeiscnus.* in hermolio *ex* inhermipolio *B*². inhermopolio *E.* in hermopolio *F.* in her-

[Úbi quid subrupuére, operto cápitulo calidúm bibunt,]
Trístes atque ebríoli abscedunt: eós ego nunc si offéndero,
Éx unoquoque eórum excutiam crépitum polentárium. 295
Túm isti qui ludúnt datatim sérvi scurrarum ín via
Ét datores ét factores ómnis subdam súb solum.
Proín sese domí contineant, vítent infortúnio.

PHAEDROMVS

Récte hic monstrat, si ínperare póssit: nam ita nunc mós viget,
Íta nunc servitiúmst: profecto módus haberi nón potest. 300

CVRCVLIO

Écquis est qui míhi conmonstret Phaédromum geniúm meum?

---

294. *Osbernus p. 73:* ebriolus ..... unde Plautus 'tristes atque ebrioli incedunt 295. *Charisius p. 239, 19:* Trit Naevius in Corollaria. significat autem, ut ait Plautus in quadam 'crepitum polentarium', id est peditum [in Curculione], *ubi* inquit eiiciam *Fabricius,* inquit excutiam *codex Bondami* 296. *Nonius p. 96, 15:* datatim id est invicem dando. Plautus Curculione 'tum isti qui ludunt servi scurrarum datatim in via'

---

mopoleo *Z.* in hermopolo *J* *Hunc versum damnat Ussingius* 293. *Versum postea additum esse puto ut v. 289* subrupuere *Fleckeisenus.* subripuere *BZ.* subripuere *ex* subripuete *ut vid. E.* surripuere *JF* ubi quom sorbuere cal. *e. q. s. Acidalius* capitulo *ex* captulo E^3 bibibunt *E* 294. ebriorli *J* abscedunt *Bothius.* incedunt *libri.* cedunt *Ussingius* eos ego nunc si *Gz.* eos ego si *libri.* eos ego si hic *Fleckeisenus.* eos ego hic si *Muellerus Pros. Pl. p. 31.* ergo eos si *Lachmannus ad Lucr. p. 214* 295. ex uno quoque *BE.* exuno quoque *J* excutiam *Camerarius: vide testim.* extiam *B.* exciam *E.* eiciam *J.* eiiciam E^3FZ crepitum ego *Lachmannus ad Lucr. p. 214* exciam *defendens* polentorium *(sup. post.* o *add.* a *m. 2) E. an* pol polentarium? 296. istos *Bothius ex Langianis* inludunt *J* datatim *ex* cladatim B^2. datatim *post* scurrarum *Nonius* seruiscurrarum *ex* seruis currarum B^2. seruis currarum *ex* seruus currarum *ras. E* inuia *BEJ* 297. et clatores *Loewius* factores *BEJF. Pius.* fartores *Z. Loewius* omīs *BJ* sub dam *B* sub solum *BF. G. Valla.* sub soli um *(i ex* ae *m. 3) E, ubi* ī solum *add.* E^3. subsoliam *F.* subsolium *Z* 298. proin sese *Gz.* pro inse *B.* proinse *EJ.* proin se *F.* proin *Z.* proin se illi *Fuhrmannus Nov. annal. vol. 97 (a. 1868) p. 854.* proinde se *Camerarius* infortunio *Ausonius Popma. Scaliger. Acidalius.* infortunia *ex* infortuna B^2E^3. infortunia *JFZ* 299. si imperare possit *B.* siimperare possit *E.* si imperare *ex* se impetrare *J.* se imperare posse *Douza.* se imperare poscit *Fleckeisenus.* si impetrare possit *Pontanus An* quási ĩnper.? 300. seruicium st *B.* seruitium est *J* modus haberi non potest *in ras. E* 301. *Person. om. J* cc quis *BE* qui E^3. qđ *E* michi *E* commonstret *BEJ.*

Íta res subitast: céleriter mi eo hómine conventóst opus.

PALINVRVS

Té ille quaerit.

PHAEDROMVS

Quíd si adeamus? heús, Curculio, té volo.

CVRCVLIO

Quís vocat? quis nóminat me?

PHAEDROMVS

Quí te conventúm cupit.

CVRCVLIO

Haúd mage me cupis quam égo te cupio.

PHAEDROMVS

Ó mea opportúnitas, 305
Súrculio exoptáte, salve.

CVRCVLIO

Sálve.

PHAEDROMVS

Salvom gaúdeo
Te ádvenire: cédo tuam mi déxteram: ubi sunt spés meae?
Éloquere, obsecro hércle.

CVRCVLIO

Eloquere, te óbsecro hercle, ubi súnt meae?

PHAEDROMVS

Quíd tibist?

commostret *F* phedromum *BEJ* 302. subita (s *ex* b *B*) est *BEJZ*. est subita *F* *Ante* celeriter *2 litt. ras. B* at oculiter *in marg. E*³ mihi *BJ*. michi *E* eo homine *Brixius ad Menaechm. v. 650.* hoc homine libri conuento est *ex* conuenito est *B*. conuento est *EJ* 303. querit *BEJ* curgulio *FZ* 305. haud mage me cupis quam ego te cupio *Gz*. haud magis cupis quam ego te cupio *libri*. haud magé cupis quam égo t. c. *Bothius. cf. Mahlerus de pron. pers. ap. Pl. colloc. p. 10.* hau tu me magis cupis *e. q. s. Muellerus Pros. Pl. p. 31* oportunitas *BE*. opurtunitas *J* 306. Curcu. *(del. m. 3)* Salue *(ex* salui *m. 3) E* saluum *BEJ* 307. ad uenire *B* michi *E* dexteram *J*. dextram (r *ex* e) *B*. dextram *EFZ* meę *E* 308. eloquere (r *ex* l) *B* te obsecro hercle *Bothius ex cod. Guelferbytano.* te obsecro *BEJFZ* *Hiatum defendit Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 23.* de cubi *cogitat Bergkius Symbol. ad gramm. lat. p. 119* meę *E* *Ceterum commemoro versum excludere Guyetum* 309. tibi est *libri* tenebrę *B*. tenebre *EJ* ob oriuntur *B* inedia *BEJ*: *G. Valla.* media *FZ*

CVRCVLIO

Tenebrae óboriuntur, génua inedia súccidunt.

PHAEDROMVS

Lássitudine hércle credo.

CVRCVLIO

Rétine, retine me, óbsecro. 310

PHAEDROMVS

Víde ut expalluít: datin isti séllam ubi adsidát cito
Ét aqualem cum aquá? properatin ócius?

CVRCVLIO

Animó malest.

PHAEDROMVS

Vín aquam?

CVRCVLIO

Si frústulentast, da, óbsecro hercle, obsórbeam.

PHAEDROMVS

Vaé capiti tuo.

CVRCVLIO

Óbsecro hercle, fácite ventum ut gaúdeam.

PHAEDROMVS

Máxume.

CVRCVLIO

Quid fácitis quaeso?

PALINVRVS

Véntum.

CVRCVLIO

Nolo equidém mihi 315
Fíeri ventulúm.

311. 312. *Osbernus p. 11:* aqualis ..... unde Plautus 'date isti sellam ubi assideat et aqualim cum aqua' 313. *Osbernus p. 237:* Frustulentus ..... unde Plautus: 'si frustulenta est aqua da obsecro ut obsorbeam'

310. retinete retinete *JF* 311. uide ut *Pylades.* uiden ut *libri* datinisti *E* assidat *BEJ* 312. properatim ocitius *E* male est *libri* 313. *Palinuri person. praefigunt BE.* Lÿč *J* frustulenta est *BEJ* 314. *Palinuri person. praefiguntBEF, Curculionis J* ue *BEJ* uentum mihi *F* 315. *Palinuri personam praefigunt BEF* maxime *EJ* queso *BEJ* michi *EJ* 316. *Palinuri person. inserunt JF* igitur *Bothius.* igitur uis *libri, nisi quod* uis *ex* uir E^3 *et* ergo *F*

PHAEDROMVS

Quid igitur?

CVRCVLIO

Ésse, ut ventum gaúdeam.

PHAEDROMVS

iter te díque perdant.

CVRCVLIO

Périi: prospició parum:
umarum habeo déntes plenos, líppiunt faucés fame:
:ibi vacívitate vénio lassis láctibus.

PHAEDROMVS

edes aliquid.

CVRCVLIO

Nólo hercle aliquid: cértum quam aliquid mávolo. 320

PHAEDROMVS

o si sciás reliquiae quaé sint.

CVRCVLIO

Scire nímis lubet
sient: nam illís conventis sáne opus est meis déntibus.

PHAEDROMVS

ım, callum, abdómen, sumen, glándium.

CVRCVLIO

Ain tu ómnia haec?
ırnarió fortasse dícis?

---

19. *Nonius p. 331, 25:* Lactes dicuntur intestina . . . . . Plauurculione: 'ita cibi uacuitate . . . . lactibus' 324. *Os-*

---

n uentum ut ? 317. *Pal. person. praefigunt BEJF* diique *J* ›spitio *E* 318. Lacrumarum habeo *Kochius Emend. Pl. p. VII.* ıarum habeo *libri, unde* os amarumst *Fleckeisenus* dentes flent *pius.* dentes lippos *Lambinus.* dentes haerent *Guyetus* aciuitate *Camerarius.* uacuitate *libri cum Nonio* laxis *Pius* liquit mauolo *B* 321. *Palinuri personam praefigunt BEJF* *BJ* reliquię *EJ.* requię *B* quę *EJ* sunt *J* nimis (ni *ex* lubet *ex* iubet E^3 322. scient *J* conuentus *EJ.* conuentis 323. *Person. add.* E^2 Pernam callum *Pylades.* Pernam *libri, uod* pern nam *J.* pernam suis *Bothius,* suis *ex verbis sequentibus* *o* sumen *om. EJFZ* glandium *Gz.* suis glandium *libri.* glandium *Scaliger.* suillum glandium *Camerarius* ain *ex* am *E* tu/// *E* hęc *E.* hec *J* ain tu haec omnia *Muellerus Plaut. p. 649* 324. incarnario *BEJ* dicis fortasse *F* inlancibus *BEJ*

PHAEDROMVS

Immo in láncibus:
Quaé tibi sunt paráta, postquam scímus venturúm.

CVRCVLIO

Vide 325
Né me ludas.

PHAEDROMVS

Íta me amabit quám ego amo, ut ego haud méntior.
Séd quod te misí sum nihilo cértior.

CVRCVLIO

Nihil áttuli.

PHAEDROMVS

Pérdidisti me.

CVRCVLIO

Ínvenire póssum si mi operám dabis.
Póstquam tuo iussú profectus súm, perveni in Cáriam.
Vídeo tuom sodálem, argenti rógo uti faciat cópiam. 330
Scíres velle grátiam tuam: nóluit frustrárier,
Út decet velle hóminem amicum amíco atque opitulárier:
Réspondit mihi paúcis verbis átque adeo fidéliter,
Quód tibist, itém sibi esse, máxumam argenti ínopiam.

PHAEDROMVS

Pérdis me tuis díctis.

---

bernus p. 119: Carnarium ..... unde Plautus 'tuo haec fortasse in carnario dicis?'

---

325. quę *EJ* scimus *ex* sciimus *B.* sci imus *J* **326.** neme *BJ* laudas *J. om. FZ: add. Hermolaus* ego *om. Z.* **327.** quod *Guyetus.* quo *libri* sum nihilo *Muellerus Pros. Pl. p. 545 adn.* nihilo sum *libri, nisi quod* nichilo *J* cercior *B* Nichil attuli *J. idem in ras. E* **328.** possim *EJZ* simihi *B.* si michi *EJ* dabis *Pylades.* datis *libri.* datas *Gruterus.* duis *Pius* **329.** pueni *ex* ueni E^2 *An* perveni Cariam? **330.** tuum *libri* uti *ex* ut B^2 fatiat *E* copiam faciat *FZ V. 331sq. del. iussit Guyetus: recte ut vid.*
331. scires uelle *B, Pius.* scire uelles *ex* scires uelles *ras. E.* scires uelles *JFZ* gratia tua *Lipsius. Lambinus.* gratiam tuam *ad* frustrarier *refert Scaliger* **332.** docet *J* **333.** michi *EJ* fidelister *E.* fedeliter *F* **334.** Qđ *ex* Sed E^2. quid *J* tibi est *BEJ* maxumam *Fleckeisenus.* magnam *libri.* Phaed. Quid? Curc. Magnam *Muellerus Pros. Pl. p. 603* incopiam *servato* magno *Loewius: quod optime v. 330 commendatur omissis 331 et 332: iocatur Curculio* **335.** me *om. J*

CVRCVLIO

Immo sérvo et servatúm volo. 335
Póstquam mihi respónsumst, abeo ab íllo maestus ád forum
Méd illo frustra ádvenisse. fórte adspicio mílitem
* *
Ádgredior hominém: saluto advéniens: 'salve' inquít mihi,
Préndit dexterám, seducit, rógat quid veniam Cáriam:
Díco me illo advénisse animi caúsa: ibi ille intérrogat 340
Écquem in Epidauró Lyconem tárpezitam nóverim.
Díco me novísse. 'Quid? lenónem Cappadocem?' Ádnuo
Vísitasse. 'Séd quid eum vis?' 'Quía de illo emi vírginem
Tríginta minís, vestem, aurum: et pro hís decem accedúnt minae.
'Dédistin tu argentum?' ínquam. 'immo' inquit 'ápud tarpezitám situmst 345
Íllum quem dixí Lyconem, atque eí mandavi, qui ánulo
Meó tabellas óbsignatas áttulisset, út daret

---

336. Post quam *E*. Ph. Postquam *Z* responsum est *B*. responsus est *J et (t* sum *sup. v. m. 3) E* ab eo *E* abillo *B* mestus *BEJ* adforum *BJ* 337. med *Guyetus. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 36.* me *libri* frustra] nequiquam *Muellerus Pros. Pl. p. 596* deuenisse *Camerarius* aspicio *(p ex corr.) B.* auspicio *J.* aspitio *E*
Post hunc versum velut haec intercidisse putat Seyffertus Stud. Pl. p. 16: Therapontigonum qui anno erat hic. novistin? Ph. Novi et scio
338. aggredior *BEJ* ad ueniens *B* inquid *E: corr. E*³ michi *EJ* 339. Prehendit *libri* dextram *BEZ* rogitat quid ego in Cariam Veniam *olim Ritschelius Proleg. p. 148.* rogat quid veniam in Cariam *Kampmannus de In praep. p. 26. Lorenzius ad Mostell. v. 425* 340. illo me *F* aduenisse *ex* uenisse *B, non B*². venisse *Ritschelius Proleg. p. 148* causad *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63*
ibi ille *Gz.* ibi me *libri.* ibi med *Ritschelius Opusc. philol. vol. III p. 126 spretis eis quae antea proposuerat* 341. ec quem *BEJ*
inepidauro *(ida e corr.) B.* inepidauro *EJ* ly conem *B.* liconem *J* tarpezitam *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 525.* trapezitam *B.* trapezitam *ex* trepezitam *E*². trapazetam *J* 342. lenonem *(n s. vers.) J* capadocem *B* annuo *BEJ* 343. uitasse *J* eumuis *J* deillo *J.* ab illo *sup.* de illo *E*³ uirgine/// *E*
344. accedunt *Guyetus.* coaccedunt *libri.* accedent *Bentleius ad Hautontim. IV, 7, 8* minę *BEJ* *Ceterum spurium esse hunc versum putat Ussingius* 345. dedistin *Fleckeisenus.* dedisti *libri.* ibi dedistin *Ritschelius Proleg. p. 126* argentum in manum *Muellerus Pros. Pl. p. 235* immo inquit *Pylades.* immo *libri* aput *J* tarpezitam *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 525.* trapezitam *BEFZ.* trapaezitam *J* situm est *BEJ* 346. quęm *J* liconidem *BEJ*
qui anulo *ex* quia nullo *E*³. qui//// *(a eras.)* anulo *B* 347. tabu-

Óperam, ut mulierem á lenone cum aúro et veste abdúceret.'
Póstquam hoc mihi narrávit, abeo ab íllo. revocat me ílico,
Vócat me ad cenam: réligio fuit, dénegare nólui. 350
'Quíd si abeamus, décumbamus?' ínquit. consiliúm placet.
Néque diem decét remorari néque nocti nocérier.
Ómnis res parátast et nos quíbus paratumst ádsumus.
Póstquam cenati átque adpoti, tálos poscit síbi in manum.
Próvocat me in áleam ut ego lúdam. pono pállium: 355
Ílle suom anulum ópposiuit, ínvocat Planésium.

PHAEDROMVS

Meósne amores?

CVRCVLIO

Táce parumper. iácit volturios quáttuor.
Tálos arripio, ínvoco almam meám nutriciam Hérculem,

---

357. *Servius ad Aen. VI v. 595:* Sane in usu est vultur, lic[illegible] Cicero vulturius dixerit [et Plautus in Curculione: 'iacit vulturio[illegible] quattuor']

---

las *B* attullisset *J.* obtulisset *Z: corr. Angelius* uti? 348. al-none *BEJ* et cum et *J.* cum et *E* auro ueste *J* 349. po[illegible]quam *BE* michi *EJ* abillo *BEJ* ilico *ex* illico E^3 350. vocat ad *Pylades* religio (i *post. sup. v.*) *J* denagare *B* 351. Quod *B* si abeamus *Brantius.* siadeamus *B.* si adeam[illegible] *EJFZ.* si actutum *Ussingius* decumbamus *Reisius. Bothius.* [illegible] decumbamus *BEZ.* ac decubamus *JF.* ac cubemus *Guyetus* [illegible]quit *ex* inquid E^3 placet (et *e corr. m. 2*) *B* 352. remorari *Camerarius.* me morari *BEF.* memorari *J.* me memorari *Z.* mor[illegible] *Scaliger. Guyetus* neque (ne *ex* m) *B* 353. paratast *Z.* para[illegible] *BEJ.* paratos *F* omnes et nos *F* paratum est *BEJ* assum[illegible]us *BEJ* 354. appoti *BEJ* talos (tal *m. 3 e corr.*) *E* sibimanum (i *m. 2 postea inscruit*) *B.* sibi inmanum *EJ.* in manum *Reisius* 355. inaleam *BEJ* 356. suum *BEJ* anulum *JFZ.* an[illegible]ulum *ex* animulum E^3. at anulum *in marg.* B^2. animulum *BE* opposivit *Camerarius.* opposuit *libri* inuocat (t *m. 2*) *B* [illegible]lenesium *J* 357. meos ne (ne *sup. v. m. 2*) *B* iacit uoltorios qu[illegible]tuor *EJFZ.* quattuor volturios iacit *Guyetus. Ritschelius Prolegg. p. 149* 358. talos *ex* tales E^3 almam meam nutriciam *Gs.* almam meam nutricem *libri.* meam almam nutricem *Muellerus Pros. Pl. p. 695.* almam meam nutriculam *Bothius.* almam nutricem m[illegible]am *Muellerus l. s. s. post Pyladem.* almam meam mihi nutricem *F Zeckeisenus* herclem *F*

Iácto basilicúm, propino mágnum poclum: ille ébibit,
Cáput deponit, cóndormiscit. égo ei subduco ánulum, 360
Déduco pedés de lecto clám, ne miles séntiat.
Rógant me servi quó eam: dico me íre quo saturí solent.
Óstium ubi conspéxi, exinde me ílico protenám dedi.

PHAEDROMVS

Laúdo.

CVRCVLIO

Laudató, quando illud, quód cupis, effécero.

* *

Eámus nunc intro, út tabellas cónsignemus.

PHAEDROMVS

Núm moror? 365

CVRCVLIO

Átque aliquid prius óbtrudamus, pérnam, sumen, glándium:
Haéc sunt ventris stábilimenta: páne et assa búbula,
Póclum grande et aúla magna, ut sátis consilia súppetant.

---

359. *Osbernus p. 80:* Basilicus iactus . . . . . Plautus: 'iacto basilicum' iacit volturios quattuor 363. *Nonius p. 376, 9 de* protinam *agens:* Idem *(*Plautus*)* in Curculione praepositione addita: 'ostium ubi prospexi exinde me ilico protenam dedi' quasi in longam fugam 367. *Nonius p. 218, 12:* Panis consuetudine masculino genere appellatur. Neutro Plautus in Curculione: 'haec sunt ventris stabilimenta pane et assa bubula' *Charisius p. 90, 5:* Panis masculino genere dicitur. nam etsi neutro genere Plautus dixit 'pane et assa bubula' tamen vitiose

---

359. pasiliscum *B.* basiliscum E^2 poclum *Bothius.* poculum *libri* 360. caput *ex* capud E^3 condormiscit *ex* condormescit *B.* cum dormiscit *EJFZ* ei subduco *in ras. B.* ei sub duco *E.* ci subdudo *J* 361. delecto *BJ* 362. rogitant servi *Bothius. Ritschelius Proleg. p. 148* ego dico *JF* saturi *ex* satari *J* 363. hostium *JF* prospexi *Nonius* exin *F* illico *ex* ilico E^2 protenam *Nonius.* protinam *libri Post h. v. nonnulla interc. putat Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765: cf. v. 364* 364. id *Z* qd *in marg.* B^2 cupisti *Muellerus Pros. Pl. p. 51* effecero *(*ce *s. v.) J Lacunam indicavi: cf. v. 363* 365. tabulas *B* non *ex* num E^3. non *FZ* moror *(*oror *in ras. m. 2) B* 366. *Personam om. B* optrudamus *J* obstrudamus *Scaliger comparato Festo p. 192: cf. Placidus p. 71, 16* glandium *(*n *add. m. 2) E V. 367. 368. obelo notat Guyetus* 367. hęc *E.* opus *Ussingius* uentris *Nonius. Fleckeisenus.* uentri *BEJFZ* pane *Nonius. F. idem Pylades et Scaliger.* panem *BEJZ* assabu*(altera* a *ex* u *m. 2)*bula *(ex* lala*) B* at pabula *in marg.* E^3 368. Poclum grande et *Fleckeisenus.* poculum grande *libri*

Tú tabellas cónsignato, hic míhi ministrabit, dúm ego edam.
Dícam quem ad modúm conscribas. séquere me hac intró.

PHAEDROMVS

Sequor. 370

---

369. tutabellas *J.* tu tabellas *(ex* tabillas*) B.* tu tabulas *Z* consignatod *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 102* hic mihi *Pylades.* hic *libri* ministrabit *(*it *m. 3 ex* at*) E.* minstrabit *Fleckeisenus* dum ego edam *Fleckeisenus. Reizius.* ego edam *libri.* ego bibam *Brixius emend. Pl. (1854) p. 14: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 243* 370. quem admodum *B.* quem ad admodum *J.* quemadm *E ceteris usque ad finem versus abscissis* sequere hac intro me *Muellerus Nachtr. p. 50*

ACTVS III

LYCO. CVRCVLIO. CAPPADOX

LYCO

ᵉátus videor: súbduxi ratiúnculam,
ıantum aéris mihi sit quántumque alienî siet.
·vés sum, si non réddo eis quibus déhibeo.
i reddo illis quibus debeo plus alieni est.]
ᵉrum hércle vero bélle quom recógito, 375
mágis me instabunt, ád praetorem súfferam.
ıbént hunc morem plérique argentárii,
; álius alium póscant, reddant némini,
ˈgnís rem solvant, síquis poscat clárius.
i homó mature quaésivit pecúniam, 380
ɜi eám mature pársit, mature ésurit.

380. 381. *Charisius p. 204, 25:* Mature duo significat, et cito et e. Plautus in Curculione: 'Qui homo ..... esurit.' est ı sensus: qui homo vix et aegre quaesiit pecuniam

Actus III Sc. 1. LICO TRAPEZITA . PARASITVS · LENO *BJ.* *et* NO *E ceteris abscissis* 371. *In E nil nisi personae nota* O) *servatum est* Beatus (B *m. 2) B* raciunculam *J* Quantum — sit quan *abscissa in E* *Ante* eris *3 litt. ras. B* uichisit *J* 373. Dives — eis *abscissa sunt in E* debeo *libri* 74. *Versum damnavit Bothius, quem frustra corrigas* si — qui- *abscissa in E* sireddo *B* debeo (e *post. sup. v.) J* i—*381 ita a Plauto profectos esse non credo ut qui sententiae contem turbent: aut interpolatione aut lacunis laborant* 375. Verum ɔscissa *in E* belle quom recogito *Bothius.* cum uelle reco- conuellere cogito *ex* cum uelle recogito E^3. conuellere cogito cum belle recogito *Gulielmius.* cum vere recogito *Camerarius.* *An post hunc versum lacuna est?* 376. Si *abscissum in E* *rarius* adpretorem *B.* adpretorem *EJ* sufferam (fer *e corr.)* 7. mortem *J* pleriquę *J* argentarii (i *alt. m. 2) E* ·ant *ex* poscat *B* 379. soluant (uant *m. 2 in ras.) B.* soleant larius *B.* *Langiani.* durius *ex* derius E^3. durius *JF'Z* iuit *EJ* Matúre qui quaesívit homo pecúniam *Bothius* it *E.* parsat *B*

Cupio áliquem mi emere púerum, qui usurárius
Nunc míhi quaeratur: úsus est pecúnia.

CVRCVLIO

Nil tú me saturum mónueris: memini ét scio.
Ego hóc effectum lépide tibi tradám: tace. 385
Edepól ne ego hic med íntus expleví probe,
Et quídem reliqui in véntre cellae uní locum,
Ubi réliquiarum réliquias recónderem.
Quis hic ést operto cápite qui Aesculápium
Salútat? attat quém quaerebam. séquere me. 390
Simulábo quasi non nóverim. heus tu, té volo.

LYCO

Unócule salve!

CVRCVLIO

Quaéso, deridésne me?

LYCO

De Cóculitum prosápia te esse árbitror:
Nam ei súnt unoculi.

CVRCVLIO

Cátapulta hoc ictúmst mihi

389. 390. *Servius ad Aen. XII v. 257:* Nam salutari dicimus deos ..... [Plautus in Curculione: 'Quis est qui operto capite salutat Aesculapium'] 393 sqq. *Varro de L. L. VII, 71:* Ab

382. mi emere *Fleckeisenus.* emere *libri* usurariis *JF* 383. Nunc michi quęratur usus *EJ.* ne mihi quaeratur, usus *Ussingius* *Post* est *inserunt* etiam E^3Z 384. *Person. om. J* 386. hodie hic *Muellerus Pros. Pl. p. 729.* hic nunc *Hermannus Philol. vol. III (a. 1848) p. 464* med *Lambinus.* *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 49.* me *libri* 387. Et quidem *Camerarius.* Et equidem *libri.* Equidem *Guyetus* inuentre *BJ* cellę *EJ.* celle *B* *Ante* unilocum *(sic!) 2 litt. ras. B* 388. reconcederem *F* 389. operto capite qui *Bothius.* qui operto capite *libri.* operto qui capite *Guyetus.* qui operto capitulo *scribi posse monet Muellerus Pros. Pl. p. 521.* qui operto capited *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63* esculapi um *B.* esculapium *E.* osculapium *(e sup. o) J.* salutat aesculapium *Servius* 390. quęrebam *B.* querebam *EJ* 391. nouerim *(nouer in ras.) B* tu *om. F* 392. Unocule *Camerarius.* une ocule *BEFZ.* une oculę *J* Quaeso *(aeso e corr.) B.* quęso *J.* queso *E* derides ne *(ne ex m) B.* derides ne *(s sup. v.) J* 393. Coculitum *Ribbeckius Nov. annal. vol. 77 (a. 1858) p. 194: cf. Ritschelii Opusc. phil. vol. II p. 587 et 515.* coclitum *libri cum Varrone et Servio, nisi quod* celitum *F* prosapientia *B* 394. ei *Camerarius.* hi *libri* cum *Varrone et Servio*

Apud Sícyonem.

LYCO

Nám quid id refért mea, 395
An aúla quassa cúm cinere effossús siet?

CVRCVLIO

Supérstitiosus híc quidemst: véra praédicat.
Nam cátapultae illaec ád me crebro cónmeant.
Aduléscens ob rem públicam hoc intús mihi
Quod ínsigne habeo, quaéso ne me incómities. 400

LYCO

Licetne ínforare, si íncomitiare haúd licet?

CVRCVLIO

Non ínforabis mé quidem, nec míhi placet
Tuóm profecto néc forum nec cómitium.
Sed húnc quem quaero cónmonstrare sí potes,

---

oculo cocles ut ocles dictus, qui unum haberet oculum; quocirca in Curculione est: 'De Coclitum ..... nam hi sunt unoculi' *Servius ad Aen. VIII v. 649:* Nam luscos coclites dixerunt antiqui .... Plautus in Curculione: 'De Coclitum ..... nam hi sunt unoculi' 400. *Festus Pauli p. 107, 5:* Incomitiare significat tale convicium facere, pro quo necesse sit in comitium, hoc est in conventum, venire. Plautus: 'Quaeso ne me incomities' 401. *Osbernus p. 110:* incomitio ..... in comitium adducere; unde idem Plautus: 'licetne inforare si incomitiare non licet' *Idem p. 217:* Et inforo, as ·i· inplacitare in foro, unde Plautus: 'licetne .... non licet' *Cf. p. 292. Ex Osberno fluxit glossa 'Isidoriana' Loewii Prodr. p. 261*

---

uno oculi *J* ictum est *EJFZ.* iectum est *B. an fuit* eictum? michi *E* 395. sycionem *ex* sicionem *B.* sitionem *E.* sicione *J* 396. quassa *ex* quasa B^2 397. super sticiosus *B.* super stitiosus *EJ* quidem est *BEJ* predicat *BE* 398. namque *Fleckeisenus* catapultae illaec *Guyetus: Muellerus Pros. Pl. p. 745.* illaec catapultae *libri, nisi quod* illec *BE,* illęc *J,* catapultę *E.* illaec catapultas *Ritschelius* commeant *BEJ* 399. adolescens *BEJ* obrem *BEJ* ictus *ex corr. F. idem Acidalius, unde* ictumst *Bothius, ut taceam alios* 400. quid *ex* quod *F* queso *BEJ* neme *J* incomities *ex* incomicies *B.* incomicies *J* 401. Licet ne *BEJ* inferare *(o sup. e prior.) J* in comiciare *B.* incomiciare *J* haud *Bothius, Reizius.* non *libri* 402. quidem *(i sup. q) B* non michi *EZ* placet *Hermolaus.* placens *libri.* placent *Gruterus. Gertzius* 403. tuum *libri* nec forum *(ex* feram*) E in marg.* comitium *ex* comicium *B.* comicium *J* 404. quem *om. Z: corr. Hermolaus* quęro *BJ.* quero *E* commonstrare *BJ.* commostrare *E* sipotes *B*

Iníbis a me sólidam et grandem grátiam. 405
Lycónem quaero tárpezitam.

LYCO

Díc mihi,
Quid eúm nunc quaeris? aút quoiati's?

CVRCVLIO

Éloquar:
Ab Thérapontigono Plátagidoro mílite.

LYCO

Novi édepol nomen: nám mihi istoc nómine
Dum scríbo explevi tótas ceras quáttuor. 410
Sed quíd Lyconem quaéris?

CVRCVLIO

Mandatúmst mihi,
Ut hás tabellas ád eum ferrem.

LYCO

Quís tu homo's?

CVRCVLIO

Libértus illius, quem ómnes Summanúm vocant.

LYCO

Summáne, salve. quí Summanu's? fác sciam.

CVRCVLIO

Quia véstimenta méa, ubi obdormivi ébrius, 415

405. *Donatus ad Eun. III 5, 9:* Gratiam inire ..... Plautus: 'iniet tamen solidam et grandem gratiam'

405. inibis ame *BEJ.* iniet tamen *Donatus* graciam *J* 406. liconem *BJ* quęro *BEJ* tarpezitam *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 525.* trapezitam *BEJFZ* michi *E* 407. Ly. *praem. Z: corr. Saracenus* quęris *BJ.* queris *E* cuiatis *libri* /// Eloquar *B* 408. abthera pontigono *BF.* ab thera pontigono *Z.* ab ethera *(corr. in* thera *m. 3)* plontigono *(l exp. m. 3) E.* ab thera plontigono *J* 409. michi *J* 410. quatuor *B* 411. Sed — Ma *abscissa in E* liconem *BJ* queris *BJ* mandatu st *BEZ.* mandatum est *J* michi *EJ* 412. Ut — Qu *abscissa in E* ferret *B.* ferrem *(alt.* r *sup. v.) J.* feram *Z: corr. Pylades* homo es *BEJ* 413. Libertus — Summanum uo *abscissa in E* 414. summanes *B.* summane *ex* summanes E^3 ue — sciam *abscissa in E* quid *F* summanus *libri* sciã *ex* scia B^2 415. qui *F* vestimenta mea *Fleckeisenus.* uestimenta *libri* ubi in lecto ob-

Summáno, ob eam rem me ómnes Summanúm vocant.

LYCO

Alibí te meliust quaérere hospitiúm tibi:
Apud mé profecto níhil est Summanó loci.
Sed istúm quem quaeris égo sum.

CVRCVLIO

Quaeso, túne is es,
Lycó tarpezita?

LYCO

Égo sum.

CVRCVLIO

Multam mé tibi 420
Salútem iussit Thérapontigonus dícere
Et hás tabellas dáre me iussit.

LYCO

Míhine?

CVRCVLIO

Ita.
Cape, sígnum nosce. nóstin?

LYCO

Quidni nóverim?
Clypeátus elephantum úbi machaera díssicit.

---

424. *Nonius p. 290, 5:* Diligere manifestam habet significationem ut plerumque. Diligit dividit. Plautus in Curculione: 'Clipeatus eligantum ubi macera diligit' *Quaeritur num huc spectet Festus Pauli p. 69, 15:* 'dirigere apud Plautum invenitur pro discedere' *ubi* discindere *correxit Scaliger,* discidere *Meursius*

---

dormivi *Muellerus Pros. Pl. p. 530.* ubi obdormivi humi *idem Muellerus eodem loco* ui ebrius *abscissa in E* 416. obeam *J* um uocant *abscissa in E* homines *Gruterus* uocant (n *s. v. m. 2) B* 417. *Person. not. praef.* E^2 alibi (bi *e corr.)* te *B.* alibi te *ex* alibite E^3. alibite *J* melius est *J* quęrere *J.* querere uel *E.* quaerere uel *Z: corr. Pylades* hospicium *BJ.* hospitium (h *m. 3) E* 418. aput *J* nichil *EJ* 419. quemqueris *B.* quem queris *EJ* Queso *BEJ* tu ne *B* 420. Lico *BE* tarpezita *Fleckeisenus.* trapezita *libri* me *add.* E^2 421. thera pontigonus *BEJ* ore dicere *F* 422. mihin *B.* michin *EJ* 423. nostin nostra *F* Quid ni *EJ* 424. clipeatus *BEJ* eligantum *Nonius* tibi *EJFZ: corr. Pylades* machera *BEJ* dessicit *BE.* at diligit E^3. diligit *F, Nonius. Saracenus.* delicit *Scaliger.* dirigit *ex Festo Rostius Opusc.*

CVRCVLIO

Quod ístic scriptumst, íd te orare iússerat 425
Profécto ut faceres, suám si velles grátiam.

LYCO

Concéde: inspiciam quíd sit scriptum.

CVRCVLIO

Máxume
Tuo árbitratu, dum aúfero abs te id quód peto.

LYCO

'Milés Lyconi in Épidauro hospes hóspiti
Suo Thérapontigonus Plátagidorus plúrumam 4
Salútem dicit.'

CVRCVLIO

Méus hic est, hamúm vorat.

LYCO

'Tecum óro et quaeso, qui hás tabellas ádferet
Tibi, út ei detur quám istic emi vírginem,
Quod té praesente isti égi teque intérprete,
Et aúrum et vestem. iám scis ut convénerit:
Argéntum des lenóni, is huic det vírginem.'

---

434. *Servius ad Aen. IV v. 608:* Sane interpres quid sit secundum veteres ipse exposuit [*Vergilius*] dicendo conscia: veteres enim interpretem conscium et auctorem dicebant. Plautus .... idem Curculione: 'Quod te praesente hic egit teque interprete'

I p. 122: cf. Ribbeckius fragm. Com.[2] *praef. p. 14 et Muellerus Pros. Pl. p. 490 adn.* desicit *Puteanus apud Gruterum* 425. istic *ex* istuc *E*[3] scriptum est *BEJ.* scriptum esset *Fleckeisenus* orare *ex* orate *man. rec. in J* 426. perfectum *Brantius* graciam *J* 427. inspitiam *E* maxime *BEJ* 428. Tuo *(o sup. v. m. 2) B* auferam *ex* adferam *E*[3]. adferam *B* ab ste id quod *B.* abste idquod *J* 429. Epta *praef. EJ. person. om. Z: corr. Angelius* liconi *BE* inephidauro *B.* inepidauro *EJ* hospes hospiti *Fleckeisenus.* hospiti *libri* 430. thera pontigonus *BEJ* plantagidorus *J* plurimam *BEJ* 431. *Person.* [illegible] *add. B*[2]. *om. EJZ: corr. Pius* 432. *Person. om. EJZ: corr.* [illegible]us queso *BJ.* queso *E* afferet *J* 433. quam hic *J* [illegible]nam *JF* presente *BEJ* isti egi *Camerarius.* istic egi [illegible]isi *quod* aegi *J.* hic egit *Servius* te que *B.* te que *J.* atque [illegible] interpraete *J* 435. etuestem *J* iam *om. JF* con[illegible] *Z.* conuenerit *ex* conuerit *E*[3] 436. ut des *Muellerus Pros. 683* lenoni *ex* lemoni *B*[2] *ut vid.* is huic det *Muellerus*

Ubi ípsust? quor non vénit?

CVRCVLIO

Ego dicám tibi:

Quia núdiusquartus ádvenimus Cáriam
Ex India: ibi nunc státuam volt dare aúream
Solidám faciundam ex aúro Philippo, quaé siet 440
Septémpedalis, fáctis monimentúm suis.

LYCO

Quam ob rem ístuc?

CVRCVLIO

Dicam. quía enim Persas, Páphlagonas,
Sinópas, Arabes, Cáras, Cretanós, Syros,
Rhodiam átque Lyciam, Pérediam et Perbíbesiam,
Centaúromachiam et Clássiam Unomámmiam 445
Libyámque totam et ómnem Conterebrómniam,
Dimídiam partem nátionum usque ómnium
Subégit solus íntra vigintí dies.

---

441. *Festus p. 214, 28:* Perediam et bibesiam Plautus finxit **sua** consuetudine cum intellegi voluit cupiditatem edendi et bibendi *Cf. Festus Pauli p. 215, 12:* Perediam et bibesiam Plautus cum **dixit** intellegi voluit cupiditatem edendi et bibendi

---

1. s. s. huic des *libri.* et huic des *Fleckeisenus* uirginem (n *exp. m. 3*) *E* 437. Lyc. *praefig. EJF* ipsust *Fleckeisenus.* ipsus *libri, nisi* **quod** ipsius *J* cur *libri* dicā *videtur in* dica *corrigere voluisse B²* **438.** quia nudiusquartus advenimus *Gz.* quia nudius quartus (quar *ex* **ter** *E)* uenimus *libri* Cariam *Gz.* incariam *libri* In Cáriam quia **núdiusquartus** vénimus *Fleckeisenus: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 57* **439.** uol *J* 440. fatiundum *E* exauro *EJ* Philippo *Fleckeisenus.* **Philippeo** *libri* quę *BEJ* 441. Septem pedalis *BEJ* sitis *E* **442.** obrem *BEJ* istuc (uc *e corr.*) *B* enim *om. JF* Plaphlagonas *E.* **paflagonas** *J* **443.** sinopas *BJFZ.* sinopas (p *ex* b) *E* Arabas *Lambinus* **caras** *ex* cares *E* siros *J* 444. rhodia *B* liciam *BJ.* **litiam** *E* Perediam *Pius ex Festo.* perreh diam *BE.* perbediam *J.* **perhediam** *F.* perrhediam *Z* et Perbibesiam *Camerarius.* et bibesiam *Festus, unde primus recepit Pius.* et per heblesiam *B.* perhehlesiam *E.* et perheliam *(?) JF.* et perhelesiam *Z* 445. centauro **machiam** *B.* contauro machiam *EJ.* contauromachiam *Z.* contarhoumachiam *F* elatiam *Pius, Lambinus* uno (o *ex* a *E)* mammiam *BEJ* 446. libiamque *BEJ* totam et *Bothius.* oram *libri* **conterebrom niam** *E.* contere bromiam *J.* contenebrom////niam *B².* con**terebrominiam** *Z.* cum terebromia *F. de B cf. Epid. 476. plerique* Conterebroniam 447. dimidiam (d *post. ex corr.*) *B* 448. sub egit

LYCO

Vah.

CVRCVLIO

Quíd mirare?

LYCO

Quía enim in cavea sí forent
Conclúsi illi itidem ut púlli gallinácei, 450
Ita nón potuere uno ánno circumírier.
Credo hércle te esse ab íllo: nam ita nugás blatis.

CVRCVLIO

Immo étiam porro, sí vis, dicam.

LYCO

Níl moror.
Sequere hác: te absolvam, qua ádvenisti grátia.
Atque éccum video. léno, salve.

CAPPADOX

Dí te ament. 455. 456

LYCO

Quid hóc quod ad te vénio?

CAPPADOX

Dicas quíd velis. 457

LYCO

Argéntum accipias: cúm illo mittas vírginem.

CAPPADOX

Quid quód iuratus súm?

LYCO

Quid id refért tua,

B. subęgit *J* intra *ex* interea E^3. interea *BJ* 449. incauea *BEJ* siforent *BJ* si forent in cauea *F* 450. conclusi illi *Fleckeisenus.* conclusi *libri.* conclusis *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 114* utpulli *B.* ut sunt pulli *Pylades* 451. potuere *(o e corr.) J* circumirier *ex* circum irier B^2. circum irier *EJ* 452. abillo *BJ* iam, ita *Gulielmius* blatis *Scutarius.* blattis *BEJZ.* blactis *F* 453. porro *om. F* nihil *B.* nichil *EJ* 454. te *ex* ted E^3. te *Pylades.* ted *BJ. om. Z* redabsoluam *Z* *V. 455—461 a retractatore in brevius contractos esse docui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 278 sq. Ceterum ante v. 455 intercidisse quaedam coniecerat Ballas Gramm. lat. spec. p. 30 sq., post verba* eccum video *Fleckeisenus* 455. 456. eccum (u *e corr.) B* dii *JF* 457. adte *BEJ*

Dum argéntum accipias?

CAPPADOX

Quí monet quasi ádiuvat. 460

Sequímini.

CVRCVLIO

Leno cáve mora in te sít mihi.

---

461. mora in te sit mihi *Muellerus Pros. Pl. p. 4.* in te sit mora mihi *B.* inte sit morari michi *EJFZ, nisi quod* mihi *FZ*

ACTVS IV

CHORAGVS

Édepol nugatórem lepidum lépide hunc nactust Phaédromus
Hálophantamne an sýcophantam hunc mágis dicam esse néscio
Órnamenta quaé locavi métuo ut possim récipere.
Quámquam cum istoc míhi negoti níhil est (ipsi Phaédromo
Crédidi), tamen ádservabo. séd dum hic egreditúr foras,
Cónmonstrabo quó in quemque hominem quís facile inve-
niát loco,

463. *Nonius p. 120, 8*: Halophantam ut sycophantam hominu genus nequam quod ob suenda mendacia miserrima mercede conducit Plautus: 'halofantam aut sycofantam magis esse dicam' alius nobilitatis obscurae 'halophantam mendacem velim' *Fest Pauli p. 101, 18:* Halapanta significat omnia mentientem ab quod halet omnia. Ἅλην enim Graeci τὴν (?) πλάνην, id est fallente appellant

Actus IV sc. 1. CHORAGVS *B. spatium vacuum E.* MILES *J E³ Z*
Nonnulla in hac scaena e septimo saeculo repetenda esse docuerunt Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 385 et Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 85: integram scaenam Plauto eripit Osannus Ann. p. 186: cf. praef. 462. Edepol (E *m. 2*) *B* nactus est *BJF Z.* nactus est *ex* natus est *E³* phedromus *BEJ* 463. Halophantamne *Guyetus.* kalophantam (am *ex* em) *B.* kalophantam *EZ.* halophantam *EJ. Nonius.* halapanta *Festus Pauli.* halophantam hunc *Lambinus. Muellerus Pros. Pl. p. 299 Quis sit* halophanta *nondum satis enucleatum est* sicophantam *E.* sichophantam *J* hunc magis dicam esse *Bothius.* hunc magis hoc esse dicam *BEJFZ.* hoc *delevit Hermolaus.* esse hunc mage dicam *idem Bothius* 464. que *BEJ* ut *Aldina.* huad *B.* haud *EJFZ.* ĩ an *in marg. E³* 465. quanquam *BJ* michi *EJ* negotii *ex* negoti *B².* negotii *EJ* nichil *EJ* ipsi *ex* ipse *B* phedromo *BJE* 466. asseruabo *BEJ* hic dum *Z* regreditur *F* 467. commonstrabo (n *ex* s) *B.* commostrabo *EJ.* commostrato *F* quo *ex* que *E³.* que *J.* quom *F* inquemque *BJ.* quenque *F Post* hominem *ras. in B* quis facile *Gz.* facile *B² in marg.: om. EJFZ* inveniat *Gz.* inueniatis *libri*

ɛ́ nimio opere súmat operam, síquem conventúm velit
ɛ́l vitiosum vél sine vitio vél probum vel ínprobum.
ıí periurum cónvenire vólt hominem, ito in cómitium: 470
ıí mendacem et glóriosum, ápud Cloacinaé sacrum.
ítis damnosós maritos súb basilica quaérito.
ıidem erunt scorta éxoleta quíque stipularí solent:
ímbolarum cónlatores ápud forum piscárium.
ı foro infumọ boni homines átque dites ámbulant: 475
ı medio proptér canalem ibi óstentatorés mieri.
ónfidentes gárrulique et málevoli suprá lacum,
ui álteri de níhilo audacter dícunt contuméliam
t qui ipsi sat habént quod in se póssit vere dícier.
úb veteribus íbi sunt qui dant quíque accipiunt faénore. 480
óne aedem Castóris ibi sunt súbito quibus credás male.
n Tusco vico íbi sunt homines qui ípsi sese vénditant.

---

474. *Varro de L. L. V § 146:* Secundum Tiberim ad Iunium † orum piscarium vocant: ideo ait Plautus: 'apud piscarium', bi variae res *Cf. de hoc loco Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) 88*

---

468. si quem *EJ.* siquis *Fleckeisenus.* qui quem *Pylades* conuen- *ex* concentum *B* uelit *add. B²* 469. uel uiciosum *BJ. idem ex* ıtiosum, *ut vid., E²* uicio *BJ* improbum *BEJ* 470. uult *(uu r.) B.* uult *E* periurum hominem convenire qui volt *Bothius.* ɔeriurum h. volt convenire *Pylades* ito *Gruterus.* mitto *libri.* mitto nem *Spengelius Plaut. p. 100* incomitium *(ium e corr.) B.* in- ·ium *EJ* 471. apud *corruptum esse putat Muellerus Pros. Pl.* ?· cloacinę *B (ę ex* e *m. 2) E.* cluacinae *Z.* cloniae *JF* *l. v. parallelum esse cum 485 perspexit Osannus Anal. p. 186: cf. Rit- Parerg. p. 207 et Urlichsius l. s. s.* dampnosos *B et (os s. v. m.* damnosos *(sos ex* sus *m. 3) E* subbasilica *E* quęrito *BEJ* ·runt *J* adstipulari *Passeratius.* exstipulari *Scaliger. Langiani* ı. *H. v. post v. 480 ponit Urlichsius l. s. s.* simbolarum *BEJ.* ırum *Z* collatores *BEJ* aput *J* 475. inforo *EJ* infimo *Post* dites *1—2 spat. B* 476. inmedio *BE* 477. confitentis ·rulique *(a e corr.) B* maliuoli *J* supera *Luchsius Studem.* l. *I p. 60, quod dissuadet Lorenzius Philol. vol. 30 (a. 1871)* ıunt supra *Niemeyerus* 478. denichilo *BEJ* audacter *ex B* 479. inse *B.* ipse *EJ.* ipsis *E³FZ* ditier *E* 480. ue- eterib *in ras.) B* ibi *(i prior ex* u*) B.* ubi *J* qui dant *om.* ɔiunt *(iunt e corr.) B* fenore *BE.* foenore *J* 481. edem ı *J.* ubi *J* 482. intusco *B* ibi *ex* ubi *J* homines *J* ipsi *(ex* ipse*)* se se *E* *V. 482—484 ex altera re- epetit Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 85,*

Ín Velabro vél pistorem vél lanium vel harúspicem
* *
Vél qui ipsi vortánt vel qui aliis, út vorsentur, praébeant.
[Dítis damnosós maritos úpud Leucadiam Óppiam.] 485
Séd interim forés crepuere: línguae moderandúmst mihi.

CVRCVLIO. CAPPADOX. LYCO

CVRCVLIO

Ei tú prae, virgo: nón queo quod póne mest serváre.
Et aúrum et vestem omném suam esse aiébat quam haec habéret.

CAPPADOX

Nemo ít infitias.

CVRCVLIO

Át tamen meliúsculumst monére.

LYCO

Meménto promisísse te, si quísquam hanc liberáli 490

---

v. 483—485 damnat Ussingius, 484 sq. Guyetus 483. inuelabro *BEJ* aruspicem *BE.* auruspicem *J* *Post h. v. intercidisse puto unde et accusativi pendeant et lucem accipiat versus proximus* 484. ipsi (ip *e corr.*) *B* uorsant *Lipsius* aliis ut uorsentur *Lipsius.* alii subuersentur *BEJFZ.* alii subvertendos *Lambinus.* aliis subversandos *Turnebus* prebeant *BEJ* 485. *Hunc versum spurium esse post Camerarium sensit Scaliger* dampnosos *BJ* aput *J* leucadiam oppi am *B.* lede cadiam *ex* lei cadiam *E*³. Concordiam Opimiam *Beckerus Antiqu. Rom. vol. I p. 309* 486. iterum *J* linguę *EJ* moderandum est *BEJ* michi *EJ*

Act. IV sc. 2. PARASIT'. LENO · TRAPEZITA · LORARIVS MVLIER · *B.* PARASITVS (*supra* CVR) LENO (*supra* CA) TRAPEZITA (*supra* LI) LORARIVS MVLIER (*supra* PLA) *E.* CVR PARASIT'. CAP LENO. LYC TRAP LANNVRI' (?). PLAN VIRGO *J* 487. Ei (E *add. m. 2*) *B.* I *JFZ* prc *J.* proę *E.* pro de (d *add. m. 2*) *B* poene *J* me est *BEJ* 488. aurē *E* omnem *ex* et omnem *E*³. ///om///nē *J* quam *Gruterus.* cuiquā *B.* *Langiani.* cuiquā (*s. vers.* t quicqd *m. 3*) *E.* quicquid (?) *J.* quicquid *FZ* hęc *E* 489. it inficias *B.* idem (*corr. in* it *m. 3*) inficias *E.* it facis *J* Lyconem *pro* Curculione *substituunt libri: corr. Saracenus* Attamen *E* meliusculum est *BEJ* 490. *Person. add. Pylades: om. libri* siquisquam *B.* si quisquam *ex* si quas quam *E*³

Causá manu adsererét, mihi omne argéntum redditum eíri,
Minás triginta.

CAPPADOX

Méminero: de istóc quietus ésto:
Et núnc idem dico.

CVRCVLIO

Átque ego conméminisse haec volám te.

CAPPADOX

Memini ét mancupio tíbi dabo.

CVRCVLIO

Egone áb lenone quídquam
Mancúpio accipiam, quíbus sui nihil ést nisi una língua, 495
Qui abiúrant siquid créditumst? aliénos mancupátis,
Aliénos vos emíttitis aliénisque inperátis.
Nec vóbis auctor úllus est nec vósmet estis úlli.
Itém genus est lenónium inter hómines meo quidem ánimo
Ut múscae culices címices pedésque pulicésque: 500
Odio ét malo et moléstiae, bono úsui estis núlli:

---

496. *Serv. ad Aen. VIII v. 263:* Abiurare est rem creditam negare periurio: 'Qui abiurant si quid creditum est' 499 sq. *Festus p. 210, 13:* Pedes autem pro pediculis, sic Plautus refert Curculione: 'Item genus inter homines meo quidem animo, ut muscae, culices, cimices pedesque pulicesque'

---

491. causa *(a post. in ras.) B.* causam E^3FZ: *corr. Pius* assereret *J* michi *EJ* omne *ex* omnem *E* reditum *J* eiri *Ussingius.* firi *BEJ.* fieri *F. idem* E^3 *et in marg.* at iri 492. deistoc *B* qui etus *J* 493. Cu. Atque ego *Gz.* Ly. Et *BEJFZ: pers. iam Acidalius corr.* sed haec *Lachmannus ad Lucr. p. 389.* Cu. Et tum *Muellerus Pros. Pl. p. 636* commeminisse *BEJ* ego haec *BZ.* ego hęc *E.* ego hęc *(ex* hic*) J.* hec ego *F.* ego *Lachmannus* 494. mancipio *BEJ* *Lyc. pers. substituit J* egon *libri* ablenone *B.* a lenone *F* quic quam *B.* quicquam *ex* quicũque E^3. quiq *J* 495. mancipio *BEJ* accipiam *Pius.* occipiam *libri* nichil *EJ* 496. si quid *ex* si qui E^3. siqui *B. Langiani* creditum est *BJ cum Servio* mancupatis *(ti in 3 litt. ras.) B.* mancipatis *J.* mancupatos *E: corr.* E^3 497. alienos vos *Geppertus.* alienos manu *libri, nisi quod* alienos *ex* alienus E^3. manu alienos *Fleckeisenus* emittitis *Kampmannus de re mil. p. 37.* mittitis *libri* alienis que *B* imperatis *BEJ* 498. ullust *B (2 litt. ras. post.* t*) EZ* uosme testis *E.* uos met testis *ex* uos me testis B^2 499. *Super* item *add.* sitr E^3 est leonium *J.* est lenonum *FZ. om. Festus* q dem *B* 500. muscę *J.* musce *E.* mus//cae *(1 litt. eras. m. 2) B* culices cimices *ex Festo Bothius.* culices *libri.* cimices culices *Guyetus* 501. molestię *E*

Nec vóbiscum quisquam ín foro frugí consistere aúdet:
Qui cónstitit, culpánt eum, conspúitur, vituperátur:
Eum rém fidemque pérdere, tametsí nil fecit, áiunt.

LYCO

Edepól lenones méo animo novísti, lusce, lépide.

CVRCVLIO

Eodem hércle vos pono ét paro: paríssumi estis híbus.
Hi sáltem in occultís locis prostánt, vos in foro ípso:
Vos faénore homines, hí male suadéndo et lustris lácerant
Rogitátiones plúrumas proptér vos populus scívit,
Quas vós rogatas rúmpitis: aliquám reperitis rímam:
Quasi aquám ferventem frígidam esse ita vós putatis lége

LYCO

Tacuísse mavellem.

CAPPADOX

Haú male meditáte maledicáx es.

---

506. *Priscianus II p. 10, 15:* .... quamvis et hibus pro [illegible] antiqui protulerunt. Plautus in Curculione: 'eodem hercle vos pa[illegible] et pono, parissimi estis hibus' *Charisius p. 54, 19:* Plau[illegible] in Curculione 'hibus'

---

502. uobis cum *B* quisquam vobiscum *posse scribi monet* [illegible] *rius de iamb. ap. Pl. sept. p. 21* inforo *BJ* 503. culpatur *Z:* [illegible] *Pylades* conspuitur E^3 *in marg. G. Valla.* conspititur *B.* conspi[illegible]tur *EJFZ* uituperatur *ex* uitupetatur E^3 504. fidem que *B* perdere tam et si *ex* perderetam et si B^2. perdere tam et si *E.* pdere *(ex* prebere*)* tam & si *J* nihil *BFZ.* nichil *EJ* 505. *Person. om. J.* Cap. *praef. EZ: corr. Pylades* nouisti *(post* ui *1 litt. eras. m. 2) B* 506. *Person. om. EJ:* Cap. *praef.* E^3. Ly *Z:* [illegible] *Pylades* eo dem *B* paro et pono *Priscianus.* pono et trah[illegible] *Niemeyerus.* pono loco *Ussingius* parissimi *BEJ* hiibus *ex* hibus E^3. iibus *Z* 507. his *B, quod servandum duxit post Paresum Fleckeisenus.* hii *J* inoccultis*BEJ* inforo *J. idem* E^3. inuoro *BE* 508. fęnore *B.* fenore *E.* foenore *J* homines, hi *Ussingius.* hi *libri, nisi quod* in *(*inmale*) EJ* malesuadio *Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765.* malo consuadendo *Reizius* lacerant *Ussingius.* lacerant homines *libri Ceterum versum hunc expungit Guyetus* 509. rogitationis *BEZ* plurimas *BEJ* 510. rogitas *(*a *sup.* i*) J* reperitisrimam *ex* reperitissimam E^3 511. feruuentem *ex* feruuent em B^2. feruuentem *E* 512. *Person. om. EJZ: corr. Pylades* mavellem *Camerarius.* mallem *libri* Capp.] LE *in 3—4 litt. ras.* B^2. Cur. *JFZ: corr. Pylades* hau male *Camerarius.* au male *B.* aumale *E.* aut male *Z.* haud uel inmale *JFE*^{3} meditantem *EJFZ* maledicaxes *E.* male dita[illegible]

CVRCVLIO

Indígnis si male dícitur, male díctum id esse dúco:
Verúm si dignis dícitur, bene díctumst meo quidem ánimo.
Ego máncupem te níl moror nec lénonem alium quémquam. 515
Lycó, numquid vis?

LYCO

Béne vale.

CVRCVLIO

Vale.

CAPPADOX

Heús tu, tibi ego díco.

CVRCVLIO

Elóquere, quid vis?

CAPPADOX

Quaéso ut hanc curés, ut bene sit ísti:
Bene ego ístam eduxi meaé domi et pudíce.

CVRCVLIO

Si huius míseret,
Ecquíd das qui bene sít?

CAPPADOX

Malum.

CVRCVLIO

Tibi opúst qui te procúres.

CAPPADOX

Quid, stúlta, ploras? né time: bene hércle ego vendidí te. 520

J. maledicasses *F, unde* male dicassis *Meursius* haud male meditate male locutus *Scaliger* 513. Ca. *praem. E*, Lyc. *praem. JFZ: corr. Pylades* indignis si maledicitur *BE*². indignissimale dicitur *E* maledictum *BEJ* duco *Lambinus.* dico *libri* 514. sidignis *B* benedictumst *E.* benedictum st *B.* benedictum est *J* 515. *Hunc versum collocat ante v. 499 Ussingius* Cur. *praem. EJFZ: corr. Pylades* mancipem *BEJ* nihil *BJ.* nichil *E* 516. Lyconum quid *ex* liconum quid *B*². liconum quid *E.* lico num quid *JE*² me uis *JF* 517. Queso *BEJ* ut bene *Pylades.* bene *libri.* bene ut *Camerarius: cf. Lachmannus ad Lucr. p. 362* 518. ego *s. v. B* meae *(ex* mea *m. 2)* domi *B.* mea edomi *praemisso 2 litt. spatio E* pudice *J* hius *E* *Super* miseret *inserui* me *E*² 519. ec quid *BJ.* ec quid *E* qui *Camerarius.* q *B.* quod *EJFZ* tibi opust *Pylades.* opus est hoc *libri, nisi quod* hoc *s. vers. E*². hoc tibi opust *Bothius* qui *Camerarius.* q *B.* quod *EZ.* quo *JF. Scutarius* 520. hercle ego vendidi *Mahlerus l. s. s. thes. IV.*

Fac sís bonae frugí sies: sequere ístum bella bélle.

LYCO

Summáne, numquid núnciam me vís?

CVRCVLIO

Vale atque sálve.

Nam et óperam mi et pecúniam benígne praebuísti.

LYCO

Salútem multam dícito patróno.

CVRCVLIO

Nuntiábo.

LYCO

Numquíd vis, leno?

CAPPADOX

Istás minas decém, qui me procúrem, 525

Dum mélius sit mihi, dés.

LYCO

Dabuntur: crás peti iubéto.

CAPPADOX

Quandó bene gessi rém, volo hic in fáno supplicáre.

Nam illám minis olím decem puéllam parvolam émi,

Sed eúm qui mihi illam véndidit numquám postilla vídi:

Periísse credo: quíd id mea refért? ego argentum hábeo. 530

Quoii hómini dei sunt própitii, lucrum eí profecto obíciunt.

Nunc reí divinae operám dabo: certúmst bene me curáre.

---

hercle vendidi ego *libri*. ego hercle vendidi *Fleckeisenus*. hercle vendidi *Ussingius* 521. bonę *J*. bone *E*. bene *F* si es *EJ* bellę *E* 522. numquid (num *s. v. m. 2*) *B* nunc iam *BEJ*. iam nunc *F* atque salve *om. Z: add. Pylades* 523. operam mi *Pylades*. *Muellerus Pros. Plaut. p. 745*. operam *libri*. operam tu *Fleckeisenus* prebuisti *BE* 524. nunciabo *BJ* 525. Ly. *om. EJZ* pro curem *B* 526. sit michi *E*. fit mihi *B*. mihi fit *F* Ly. *in ras. 4 litt. B²*. Curc. *EJFZ* 527. benegessi rem *ex* beneges sirem *B²* infano *BJ* 528. decem puellam *ex* detem puellam *E³*, *ex* dete puella *B²* 529. eum (u *s. v.*) *E* michi *EJ* illam vendidit *Gruterus*. uendidit illam *libri* post illa *BEJ* 530. pisse *J* quid *ex* quod *E* 531. *Versum spurium esse (propter v. 557?) putat Scaliger: idem certe de initio suspicatur Muellerus Pros. Plaut. p. 756* Quoii *Gz.* quoi *BEFZ*. cui *J*. siquoi *vel* quoique *Muellerus l. s. s.* homini de///i s̃ *ex* homini de ius *E³* di sunt homini *Fleckeisenus* propicii *J* obitiunt *E* *Ceterum Langiani exhibent:* lucrum est profecto optimum (opeimum?), *unde hausit Palmerius* 532. diuinę *BJ*. diuine *E* certumst *Pius*. certum sit *libri* me bene *Fleckeisenus*

THERAPONTIGONVS. LYCO

THERAPONTIGONVS

Nón ego nunc medíocri incedo irátus iracúndia,
Séd eapse illa qua éxcidionem fácere condidici óppidis.
Núnc nisi tu mihi própere properas dáre iam trigintá minas, 535
Quás ego apud te déposivi, vítam propera pónere.

LYCO

Nón edepol ego núnc mediocri mácto te infortúnio,
Séd eopse illo quó mactare sóleo quoi nil débeo.

THERAPONTIGONVS

Né te mi faciás ferocem aut súpplicare cénseas.

LYCO

Néc tu me quidem úmquam subiges rédditum ut reddám tibi 540
Néc daturus súm.

THERAPONTIGONVS

Idem ego istuc quóm credebam crédidi
Té nihil esse rédditurum.

---

534. *Festus Pauli p. 80, 9:* Excidionem urbis a caedendo dictam manifestum est *Cf. glossa quam edidit Loewius Prodr. p. 262:* excidio: excisio

---

Act. IV sc. 3. MILES · LYCO TRAPEZITA · *dein versus sine scriptura B.* MILES LICO TRAPEZITA *EJ, nisi quod* LYCO *J* 533. ego nunc mediocri (o nunc m *in ras.) B* 534. *Verba* eapse — oppidis *add. in lac. B²* exciditionem *JF* condidici (d *post. ex* c) *B* qua condidici facere excidium oppidis *Hermannus* 535. michi *E* propere *ex* propere *E³* 536. quas (u *m. 1 e corr.) B* apud *ex* aput *B.* aput *J* deposiui (o *e corr.) B.* deposui *EJFZ* deponere *FZ* 537. ego nunc mediocri macto te *Lomanus Spec. crit. p. 33.* nunc ego te mediocri macto *libri, nisi quod* temediocri *J,* mediocri (ediocri *m. 2. et* edio *in ras. 5 litt.) B,* macto (c *ex* r *ut vid. m. 3) E.* ego mediocri nunc te macto *Bothius* infurtunio *J* 538. *Versum praeter* Sed *addidit in lacuna B²* sed eopso *B.* sede apse *E.* sed eapse *JFZ* illa qua *EJFZ* mattares illa oleo *E* cui *J* nichil *BEJ* 539. *Person. om. BEJ* ne (nec) te mi facias *Lambinus.* ne te mihi facias *libri, nisi quod* nete *J et* michi *E.* ne mihi te facias *Pylades. cf. Mahlerus l. s. s. p. 42 Ante* Aut *personae spatium, in quo 2 litt. erasae B.* M. Aut *E, unde* haud *E³Z.* Mil. An *Lomanus Spec. crit. p. 34* 540. Ly *praem. E, ubi* y *add. E³, pro quo* E *exstat in J: person. om. B* unquam *J* 541. sum.. *(sic!) B* quom *ex* quem *E³.* cum *J* 542. nichil *EJ* redidi-

LYCO

Quór nunc a me igitúr petis?

THERAPONTIGONVS

Scíre volo quoi réddidisti.

LYCO

Lúsco libertó tuo:

Ís Summanum sé vocari díxit: ei réddidi.

[Qui has tabellas obsignatas attulit.

THERAPONTIGONVS

Quas tu mihi tabellas] 54[illegible]

Quós tu mihi luscós libertos, quós Summanos sómnias?

Néc mihi quidem libértus ullus ést.

LYCO

Facis sapiéntius

Quám latronum párs libertos quí habent et eos déserunt.

THERAPONTIGONVS

Quíd nunc?

546. *Donatus ad Adelph. V 7, 9:* Turbas, lampades, tibicin[illegible] Bene totum pluraliter ut qui reprehendit sic multa. Plautus 'qu[illegible] tu mihi parasitos luscos, quos Summanos somnias?' 547 sq. *Donatus ad Adelph. V 9, 22:* Hoc est patroni, ut libertum m[illegible] deseras, sed ut alas manumissum. Plautus: 'Facis melius qu[illegible] pars lenonum qui libertos habent et eos deserunt: *cf. idem Adelph. III 4, 12:* .... patronus deserit ..... Plautus: 'Qui lib[illegible] tos habent eos deserunt' *Ad* latronum *spectare coniecit Ritschelius Parerg. vol. I p. 381, quae ex Sisennae commentario excerpsit Rufinus p. 561, 3:* Sisenna in Rudente sic ..... et postea sic ..... postea sic: Latronem producit metri causa: *in Rudente illa vox non exstat*

turum (tu *e corr.*) *B* quur *BE.* cur *J* ame *BEJ* 543. cui reddidisti (cu *s. v.;* ·i· cui *add.* E^3) *E.* cui reddidisti *J* liberto (lib *e corr.*) *B* 544. issum manum *E* seuocari *J* 545. *Versum spurium esse vidit Weisius* adtulit tabellas *F* michi *E* tabulas *cum ed. Camerarii Guyetus, Lomanus l. s. s. p. 34, Ritschelius Proleg. p. 136 in versu sequenti collocatum: glossema putaverunt Camerarius et Schmidtius de pron. demonstr. form. p. 60* 546. quos luscos *Guyetus, Lomanus l. s. s., Ritschelius l. s. s.* parasitos luscos *Donatus* quos summanos *J* somnias *ex* somnis as E^3 547. michi *J* quidem (q *e corr.*) *B* ullus est *F.* illus (u *sup.* i) est *J.* ullust *B.* est ullust *E.* est ullus *Z* facis melius *Donatus* 548. latronum pars *Fleckeisenus.* pars lenonum *libri cum Donato, nisi quod* leonum *J.* pars latronum *Dousa.* pars militum *Lambinus* libertos (o *ex* u *m. 3*) *E* qui libertos habent *Donatus* 549. *Person. om. B* Quid nunc *Gz.* Quid feci *BE.*

LYCO

Quod mandásti feci, túi ut honoris grátia
Tuóm qui signum ad me áttulisset núntium ne spérnerem. 550

THERAPONTIGONVS

Stúltior stultó fuisti, qui hís tabellis créderes.

LYCO

Quís res publica ét privata géritur, non eis créderem?
Égo abeo: tibi rés solutast récte. bellatór, vale.

THERAPONTIGONVS

Quíd, valeam?

LYCO

At tu aegróta, si lubét, per me aetatém quidem.

THERAPONTIGONVS

Quíd ego nunc faciám? quid refert mé fecisse régibus 555
Út mi oboedirént, si hic me hodie umbráticus deríserit?

CAPPADOX. THERAPONTIGONVS

CAPPADOX

Quoí homini di súnt propitii, ei nón esse iratós puto.
Póstquam rem divínam feci, vénit in mentém mihi,

Quid feci//// *J*. Quid fecisti *FZ* *Ceterum duorum versuum particulas inter* quid *et* feci *intercidisse putat Ussingius* *Person. om.* *BE* Quid *(o sup.* i*) J* *Post* mandasti *Muellerus lacunam statuit* *Pros. Plaut. p. 701* feci tui ut *Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1875) p. 111.* feci tui *libri.* tui *Pylades.* feci *Guyetus* gratiam *B* 550. tuum qui *B.* tuum qui *(*qui *s. v.) J.* tuumqui *ex* tuumq, E^3 adme *EJ* adtulisset *E* nuncium *BJ* nespernerem *EJ* 551. Stultior stulto *ex* stulto *(*o *ex* ior*)* stultior *E* his *JF.* iis *BEZ.* *del. Ussingius* tabellis *ex* tabelles E^3 crederes *ex* credes B^2 552. Ther. *praem. E* *Post* publica *erasa* s *B* priuata *ex* parata *E, ex* priuatam *J.* patria *F* non eis *JF.* non ne//is *(1 litt. eras.) B.* non ne iis *ex* non neiis E^3, nonne iis *Z*: *cf. Spengel 'Nonne' p. 4* 553. abeo *Pius.* habeo *libri* solutast *Pius.* solutas *libri, nisi quod* solutus *F* 554. Qui *Bothius* Ly. at *ex* aut *ut vid.* E^3. aut *J* ęgrota *E.* egrota *B* si lubet *Camerarius.* si uiuet *B.* si uiuet *et s. v.* aī siuiuis *J.* si uiues *ex* siuiuet E^3. siuiues *Z.* siuiuis *F* perme *EJ* aetatem quidem *Pylades.* quidem aetatem *BEJFZ, nisi quod* ętatem *E* 555. Qđ *E* ego *s. v. B* 556. mihi *BFZ.* michi *EJ* hodie *s. v.* E^2

Act. IV sc. 4. CAPADOX LENO · MILES · *(pro* S *librarius* X *scripturus erat in B) BJ.* CAPPADOX MILES LENO *E* 557. Ca. *ex* M E^3. ////t *(*MI *eras.) B* Quoi *(*Q *add. m. 2) B.* Cui *J* dii *EJ* propicii *J* 558. post quā *ex* post qua B^2 post in mentem

Né tarpezita éxulatum abíerit, argentum út petam,
Út ego potius cómedim quam ille.

THERAPONTIGONVS

Iússeram salvére te. 560

CAPPADOX

Thérapontigone Plátagidore, sálve: salvos quom ádvenis
Ín Epidaurum, hic hódie apud me númquam delingés salem.

THERAPONTIGONVS

Béne vocas: verúm locata rés est ut male sít tibi.
Séd quid agit meum mércimonium ápud te?

CAPPADOX

Nil apud mé quidem —
Né facias testís — neque equidem débeo quidquám.

THERAPONTIGONVS

Quid est? 565

CAPPADOX

Quód fui iurátus feci.

THERAPONTIGONVS

Réddin an non vírginem,
Príusquam te meaé machaerae huic óbicio, mastígia?

566—568. *Festus p. 372, 30:* Aelius ..... vapula positum esse ait pro dole: Varro pro peri teste Terentio ..... et Plauto in Curculione: 'Reddin an non mulierem prius quam te huic meae machaerae ..... vapula ergo te vehementer iubeo, ne me territes'

---

mihi venit *Fleckeisenus* michi *EJ* 559. trapezita *libri* exul///atum (t *eras.*) *B.* exultatum *EJFZ* petam *ex* petat B^2. petat *EJFZ: corr. Saracenus* 560. comedam *JFZ* MIL B^2 *in ras.: om. JFZ* (Iusseram *J, non* iusseram). Ca. *E, del.* E^3 Iusserim *Acidalius* 561. *Person. om. EJFZ* thera pontigone *B.* thera ponti gone *E.* therapontigne *J* saluus *BEJ* cum *J.* quomodo *Z* aduenis (ad *vid. addidisse m. 2) E* 562. inepidaurum *BE* aput *J* me numquam *ex* menum quam E^3 delingens *EZ* 563. M. (Miles) *ante vers. 564 huc rettulit* E^3 locata *Fleckeisenus comparato Stich. v. 472.* uocata *libri.* invocata *Ussingius* 564. M *praem. E: cf. v. 563* quod *F* meum *om. F* nihil *B.* nichil *EJ* aput *J* 565. nefacias *J* testes *ex* testis *J* quic quam *BEJ* quidē est *EZ: corr. Hermolaus* 566. Quid (*s. v.* ī qd *m. 3*) *E* annon *BJ* mulierem *Festus* 567. prius quam *B* meae machaerae huic obicio *Muellerus Pros. Plaut. p. 552.* huic meae machaerae obicio *libri cum Festo, nisi quod* meae *ex* maae *et* macherae *B,*

CAPPADOX

Vápulare ego té vehementer iúbeo: ne me térrites.
Ílla abductast: tu aúferere hinc á me si pergés mihi
Mále loqui profécto, quoi ego nísi malum nil débeo. 570

THERAPONTIGONVS

Míhin malum minitáre?

CAPPADOX

Atque edepol nón minitabor, séd dabo,
Sí perges moléstus esse.

THERAPONTIGONVS

Léno minitatúr mihi
Meaéque pugnae proéliares plúrumae obtritaé iacent?
Át ita me machaéra et clypeus * * * * * * *
Béne iuvent pugnántem in acie: nísi mi virgo rédditur, 575
Iam égo te faciam ut híc formicae frústillatim dífferant.

CAPPADOX

At ita meae volséllae, pecten, spéculum, calamistrúm meum

---

576. *Osbernus p. 237:* frustillatim: unde Plautus: 'iam ego faxo ut hunc formicae frustillatim deferant' *Vocem* frustillatim *ex hoc loco adfert glossarium Plautinum: cf. Ritschelii Opusc. philol. vol. II p. 247* 577. *Charisius p. 80, 11:* Calamistros Cicero in Oratore masculine dixit, et Varro de scenicis originibus hunc cala-

---

meę machera eobitio *E (corr. E³)*, macherae *(e pr. s. v.) J* magstigia *E* 568. uapula ergo *Festus* *Post* te *ras. 6 litt. B: an* iubebo? iubeo *J, Festus: Camerarius.* iubebo *BEFZ* neme *J* 569. ab ducta st *B.* abducta est *EJ* auferre *J* hinc *(in m. 2 e corr.) B* ame *BEJ* michi *EJ* 570. Male *ex* Mala *B* loqui *F, Pylades.* eloqui *BEJZ* cui *BEJ* nihil *(prior* i *e corr. m. 2) B.* nichil *EJ*
571. Michin *EJ* minitare *ex* minitaris *B²* at *F* 572. si perges molestus esse *Muellerus Pros. Pl. p. 244.* mihi *(*michi *J)* si perges molestus esse *libri, nisi quod* si perges mihi *F.* mihi molestus si esse perges *Bothius.* mihi si perges esse molestus *Weisius.* mihi esse si perges molestus *Enger. de Pros. Pl. p. XIV* michi *EJ* 573. meaeque *(*me *ex* ma *et* que *s. v. m. 2) B.* meęque *E* pugnę *BEJ* praeliares *B.* preliares *(*pr *ex* ph *E³) EJ.* prelia res *F.* proelia et res *Lambinus* plurime *EJ* optritae *B.* optrite *EJ* lacent *B*
574. Capa. *praem. F* machera *BEJ* clipeus *BJ.* clippeus *E* *Lacunam indicavit Lambinus, nullo in libris vestigio relicto: suspicor praeter supplementum huius versus integrum intercidisse versum: dimetrum defendit Spengelius T. M. Plautus p. 149* 575. uiuent *E* in atie *ex* i atie *E²* mihi *BE.* michi *J* 576. formicę *J.* for mice *E*
577. *Person. om. FZ* meae *Bothius.* me *libri: cf. v. 578* uolsellę

Béne me amassint méaque axicia línteumque extérsui,
Út ego tua magnífica verba néque istas tuas magnás minas
Nón pluris fació quam ancillam meám quae latrinám lavat. 580
Égo illam reddidi eí qui argentum a te áttulit.

THERAPONTIGONVS

Quis is ést homo?

CAPPADOX

Tuóm libertum sése aiebat ésse Summanúm.

THERAPONTIGONVS

Meum?
Áttat, Curculio hércle verba míhi dedit, quom cógito:
Ís mihi anulúm subripuit.

CAPPADOX

Pérdidistin tu ánulum?
Míles, pulcre cénturiatus és expuncto in mánipulo. 585

THERAPONTIGONVS

Úbi nunc Curculiónem inveniam?

CAPPADOX

In trítico facíllume
Vél quingentos cúrculiones pro úno faxo réperies.
Égo abeo: vale átque salve.

---

mistrum; sed idem in Triphallo calamistra; et Plautus in Curculione: 'pecten ..... meum'

J. uolselle (s *add. rubricator, quod post del. est*) *E* 578. me *s. v. B, unde* bene mactassint *Ritschelius Mus. Rhen. vol. XII (a. 1853) p. 431. Ceterum* me *deleri posse iam Pareus coniecit* meque *J.* meaque *ex* maque E^3 axicia *ex* acicia *ut vid.* B^2. axitia *E* linteum que *B* extersui *Palmerius.* extersum *libri, nisi quod* extersim *E* 579. magnifica (g *s. v.*) *J* atque tuas *Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765: quem contra vide Muellerum 'Sive' p. 36* 580. fatio *E* quę *EJ* lavit *Seyffertus Stud. Pl. p. 6* 581. reddidi ei *Geppertus.* reddidi *libri* qui (i *m. 3 in ras.*) *E* ate *BJ* attulit *ex* attuli B^2 582. tuum *libri* sese aiebat esse *Camerarius.* esse aiebat sese *libri* sumanum *J* 583. Atat *EFZ* ercle *E* uerba michi *J.* mihi uerba *F* cum *BEJ* 584. michi *J* sub ripuit *J.* subripuit (sub *m. 2. in ras.*) *B* 585. pulchre *EJ.* pulchere *B* excenturiatus *Dousa* es *Pius.* est *libri* expuncto *ex* expucato *ut vid. B.* ex puncto *E.* expugno *J* inmanipulo *J.* manipulo *Scaliger* 586. Intritico *BEJ* facillume *ex* facillime E^2 587. reperies *F, Bothius.* reperias *BJZ.* repperias *E* 588. Cap. *praem.*

THERAPONTIGONVS

Mále vale, male sít tibi.

Quíd ego faciam? máneam an abeam? sícin mihi esse os óblitum?

Cúpio dare mercédem, qui illunc úbi sit conmonstrét mihi. 590

E^2J habeo *ex* abeo *in ras.* E^3 ualeatque E sit tibi *ex* tibi sit J 589. Quid *ex* Quod B^2 abeam *ex* aueam B. habeam J sicin *Fleckeisenus.* sicine B. siccine $EJFZ$ sublitum *Ussingius* 590. commonstret BJ. cõmostret *ex* comostret E^2 michi E

ACTVS V

CVRCVLIO

Ántiquom poétam audivi scrípsisse in tragoédia,
Múlieres duás peiores ésse quam unam: rés itast.
Vérum mulierém peiorem, quam haéc amicast Phaédromi,
Nón vidi aut audívi neque pol díci nec fingí potest
Péior: quae ubi med húnc habere cónspicatast ánulum, 595
Rógat unde habeam. 'Quíd id tu quaeris?' 'Quía mi quaesitóst opus.'
Négo me dicere: út eum eriperet mánum ea arripuit mórdicus.
Víx foras me abrípui atque effugi. ápage istanc canículam.

597. Mordicus *ex hoc loco affert glossarium Plautinum: cf. Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 247*

Act. V sc. 1. PARASITVS CVR. *dein versus sine scriptura B.* PARASITVS *E: idem J cohaerens cum v. 590* 591. Antiquom (Anti *m. 2 in 11 litt. spatio B.* Antiquum *J* poetam *B* intragoedia *BJ* 592. peioras *E* una. res *ex* res una *E*. una. res *Z: corr. Pylades* ita st *B.* ita est *EJ* 593. hec *E* amica est *BEJ* phedromi *BEJ* 594. aut audiri *Fleckeisenus.* neque audiui *libri* fingi . i prior *ex* 2 *litt. m.* 2 *B* fringi *J* 595. peior *Pylades. Ritschelius Nov. exc. Pl. p.* 27. peior quam haec est *libri. nisi quod* hec *E: integra verba erat Fleckeisenus* que ubimet t *eras.*) hunc habere *E* que ubi me hunc habere *JFZ.* quae ubi me habere hunc *ultimo servato Geisler.* quae exemplo ubi med hunc habere *Fleckeisenus* conspicata st st *m. 2 ex* sta *B* conspicata est *EJ* 596. quidé *E eras. F* quaeris *J* quia *ex* qui *E*? mihi *BE.* mihi *J* quaesitost *ex* quaesito est *E*? quaesito st *B.* quesito est *J* 597. manum *ex Ritschelius opusc. philol. vol. II p. 248.* manum libri manum meam *Fleckeisenus* arripuit *ex* eripere *E*? 598. abripui *Lambinus* arripui *libri* praeripui *ed. Ald. Müllerus Prog. Plaut.* p. 5 vix atque que *s. l.* apage *FJ* inde istanc rel a me istam canicularem *Müllerus l. c.*

PLANESIVM. PHAEDROMVS. CVRCVLIO. THERAPONTIGONVS

PLANESIVM

Phaédrome mi, properá.

PHAEDROMVS

Quid properem?

PLANESIVM

Párasitum ne amíseris.

Mágna res est.

PHAEDROMVS

Núllast mihi: nam quam hábui absumpsi céleriter. 600
Téneo: quid negótist?

PLANESIVM

Rogita unde ístunc habeat ánulum:
Páter istum meus géstitavit.

CVRCVLIO

Át pol mea matértera.

PLANESIVM

Máter ei uténdum dederat.

CVRCVLIO

Páter tuos rusúm mihi.

PLANESIVM

Núgas garris.

Act. V sc. 2. PLANESIVM · PHEDR OMVS · CVRCVLIO · MILES ·, *dein versus sine scriptura B.* PLANESIVM VIRGO. PHEDROMVS ADOLESCENS EIDEM CVR MILES *EJ, nisi quod* EIDEM *om. J* 599. Phaedrome mi *Fleckeisenus.* Phedrome *JFZ.* Phedrome *(P add. m. 2) B.* hedromę *E* 600. Mana *J* nulla est *BE.* nulla est est *J* michi *J* nam quam habui absumsi celeriter *B.* nūquam abituri assumpsi celerier *E, quod corr. E³.* numquam *(e corr.)* abiit absumpsi celerier *J* Celeriter *ad sequentia (Tene) rettulit Acidalius* 601. Teneo: quid *Bothius.* Plan. Teneo. Phaed. Quid *libri.* Plan. Tene. Phaed. Quid *Camerarius* negotii *(i add. m. 2) st B.* negotii *(ex* negostin *m. 3) E.* negocii est *J.* negotii *Z* unde istuc *J.* istunc unde *Z* habeat *(t add. m. 2) E* 602. *Curculionis person. praem. EJFZ* istum/ *J* meus *ex* meum *E³* gestauit *EJFZ* P . ; *(LA er.)* At *B.* Plan. At *(Ac J) EJFZ.* a *Muellerus Pros. Pl. p. 9* pol mea *Pylades.* mea *libri.* prius mea *Ussingius* mater tera *B* 603. *Person. om. EJFZ* illi *Guyetus* pater tuos rusum mihi *Gruterus.* pater tuos *(ex* uois *m. 3)* rursum tibi *E.* pater uo is risum tibi *B.* pater tuus rursum tibi *JFZ*

CVRCVLIO

Sóleo: nam proptér eas vivo fácilius.

Quíd nunc?

PLANESIVM

Obsecró, parentes né meos mihi próhibeas. 605

CVRCVLIO

Quíd ego? sub gemmáne abstrusos hábeo tuam matrem ét patrem?

PLANESIVM

Líbera ego sum náta.

CVRCVLIO

Et alii múlti qui nunc sérviunt.

PLANESIVM

Énimvero irascór.

CVRCVLIO

Dixi equidem tíbi unde ad me hic pervéner
Quótiens dicundúmst? elusi mílitem, inquam, in álea.

THERAPONTIGONVS

Sálvos sum: eccum quém quaerebam. quíd agis, bone vir?

CVRCVLIO

Aúdio:

Sí vis tribus bolís vel ìn chlamydem.

THERAPONTIGONVS

Quín tu is in malám cruc
Cúm boleis, cum búlbis? redde míhi iam argentum aut ginem.

---

604. ꝑpt̄ nā soleo ēas *E* 605. quid *ex* quod E^3. Phaed. Dic *Usingius* nemeos *BJ* michi *J* 606. sub (b *ex* m *m. 2)* *B*. sub *ex* *(pers. not.)* *E* gemman *J*. gemman *ex* geminā E^3. geminam *Z* beatur *E* 607. ego sum *in ras. B* 608. *Phaedromo initium tribuit Seyffertus Stud. Plaut. p. 3: fortasse recte* unde *ex* uide E^3 adm *B* perueniret *EZ: corr. Saracenus* 609. dicendum est *BEJ* in *J* 610. Saluos *(s s. v.)* *J* equum *J. om. F* quem *s. v. B.* *EJFZ: corr. Pius* querebam *BEJ* CVR̄ *in ras. B*². PH. *EJZ: in F persona erasa est: corr. Pius* 611. uelin *EZ.* uelim *JF* clamidem *BEJ* is *ex* es E^3. es *B* inmalam *BJ.* in *(ex* e *3)* malam *E* 612. cumbolis *J.* cum bolis E^3FZ bullis *EJFZ* redde mihi iam *Pylades.* redde etiam *libri, nisi quod* etiam *om. F.* reddin etiam *Dousa (?).* etiam redde *Fleckeisenus.* redde mi aut *Muellerus Pros. Pl. p. 576*

CVRCVLIO

Quód argentum, quas tú mihi tricas nárras? quam tu vírginem
Mé reposcis?

THERAPONTIGONVS

Quam áb lenone abdúxisti hodie, scélus viri.

CVRCVLIO

Núllam abduxi.

THERAPONTIGONVS

Cérte eccistam vídeo.

PHAEDROMVS

Virgo haec líberast. 615

THERAPONTIGONVS

Méane ancilla líbera ut sit, quam égo numquam emisí manu?

PHAEDROMVS

Quís tibi hanc dedít mancupio aut únde emisti? fác sciam.

THERAPONTIGONVS

Égo quidem pro istác rem solvi áb tarpezitá meo:
Quam égo pecuniám quadruplicem abs téd et lenone aúferam.

PHAEDROMVS

Quí sceis mercarí furtivas átque ingenuas vírgines, 620

---

613. *Nonius p. 8, 15:* Tricae sunt impedimenta et implicationes . . . . . Plautus Curculione: 'quod argentum, quas ... narras'

---

613. *Pers. om. F* quod *ex* quid E^3 quod tu argentum, quas mihi *Bothius. Ritschelius Proleg. p. 136* quas mihi *JF* 614. Quamne *Muellerus Pros. Pl. 553* ablenone *J* abduxisti *Z: cf. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 75.* abduxti *BF.* ab duxsti *ex* ad duxsti E^3. adduxti *J* hocedie *dubitanter Ritschelius l. modo comm.* tu hodie *Fleckeisenus* 615. Curc. *praef. Pylades,* Phaedr. *BJZ: om. JF* ab duxi *B.* adduxi *EJ: corr.* E^3 hec *J* libera est *libri* 616. Mean *libri* ancilla *ante* ancilla *del.* E^2 nunquam *ex* numquam *B* manu *ex* manum *ras. E* 617. hanc *ex* han E^3 mancipio *libri* 618. ego quidem herle *Muellerus Pros. Pl. p. 748* rem solvi pro istac *Guyetus.* pro istac resolvi *Dousa* ab trapezita *libri, nisi quod* abtrapezita *J* 619. *Versum Phaedromo tribuit Demelius Annal. iur. hist. ed. Rudorff vol. I (a. 1861) p. 352 iure vituperatus a Voigtio Mus. Rhen. vol. XXVII (a. 1872) p. 169 idn.* quam ego quadruplicem pecuniam *Muellerus Pros. Pl. p. 554* abste *BEJ.* abs ted *Guyetus. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 36: f. tamen Opusc. phil. vol. III p. 122* ab lenone *Fleckeisenus.* atque lenone *Hermannus: alia Muellerus l. s. scr.* 620. scies *EJFZ,*

Ámbula in ius.

THERAPONTIGONVS

Nón eo.

PHAEDROMVS

Licet ántestari?

THERAPONTIGONVS

Nón licet.

[PHAEDROMVS

Iuppiter te male perdat: intestatus vivito.]

CVRCVLIO

Át ego quem licét te.

PHAEDROMVS

Accede huc.

THERAPONTIGONVS

Sérvom antestarí? vide.

CVRCVLIO

Ém ut scias me líberum esse.

PHAEDROMVS

Ergo ámbula in ius.

THERAPONTIGONVS

Ém tibi. 624. 625

CVRCVLIO

Ó cives, cívés.

THERAPONTIGONVS

Quid clamas?

---

idem ex scias *B.* scis *Pius* furtitiuas *B* *V. 621—627 tractavit Voigtius Mus. Rhen. vol. XXVII (a. 1872) p. 168 sqq.* 621. noneo *J.* non ego *E.* non eo E^3. non ego *Z: corr. Pius* licet *Z.* licet te *BEJF.* licetne *Muellerus Pros. Pl. p. 116* 622. *Versum spurium esse vidit Guyetus* at te Iuppiter *Fleckeisenus* disperdat *Aldina* 623. Curc. *praef. Robertus.* Mil. *libri.* Phaed. *Ussingius* te. Phaed. Accede *Robertus.* te accede *BEJZ.* tu accede *F.* Phaed. Tu accede *Angelius* Mil. Servom *Robertus.* Curc. Seruõ *J.* Curc. Serum *(m in ras.; dein spat. 2 litt.) B.* Curc. Seruum *(prior* u *e corr. m. 3) E.* Curc. Seruum *FZ* uide *Camerarius.* Mil. Vide *BEJFZ.* Curc. Vide *Ussingius* 624. 625. Curc. *praem. EJFZ.* Mil. *B, sed erasa postea* em *Ribbeckius de part. p. 33.* hem *libri* Phaed. Ergo *Gz.* ergo *BEF.* Mil. ergo *JZ* Mil. Em tibi *Ussingius.* em tibi *BE.* hem tibi *JFZ* 626. Phaed. *praem. B* O *om. B* *Post* clamas B^2 *personae spatio nullo* Pb *inseruit* quidē *(ē er.) E* tibi istum *Guyetus.* istum tibi *libri*

PHAEDROMVS

Quíd tibi istum táctiost?

THERAPONTIGONVS

Quía mi lubitumst.

PHAEDROMVS

Áccede huc tu: ego íllum tibi dedám: tace.

CVRCVLIO

Phaédrome, obsecró, serva me.

PHAEDROMVS

Támquam me et geniúm meum.
Míles, quaeso te út mihi dicas, únde illum habeas ánulum,
Quém parasitus híc te elusit.

PLANESIVM

Pér tua genua te óbsecro, 630
Út nos facias cértiores.

THERAPONTIGONVS

Quíd istuc ad vos áttinet?
Quaératis chlamydem ét machaeram hanc, únde ad me pervénerit.

CVRCVLIO

Út fastidit glóriosus.

THERAPONTIGONVS

Mítte istum, ego dico ómnia.

CVRCVLIO

Níhil est quod ille dícit.

PHAEDROMVS

Fac me cértiorem, te óbsecro.

---

tactio est *libri* 627. mihi *JFZ.* mihi//// (l *ut vid. erasa)* *B.* michi *E* lubitum est *B.* libitum est *EJ* tibi illum *JF* 628. *Initium Planesio tribuit Seyffertus Stud. Plaut. p. 3, fortasse recte* Phedrome *BEJ* tamqua *B.* tanq *J* met *JFZ. idem ex* metin *E* meum *om. Z: add. Pius* 629. quaeso te *Beckerus in Studemundi Stud. vol. I p. 183.* quaeso *BFZ.* queso *EJ* ut tu *Ussingius.* uti *Bothius.* tu *Fleckeisenus* michi *J* 630. ptua *J.* per////tua (pe *er.)* *E* 631. ut nos facias ut nos facias *J* cerciores *B* 632. quaeratis *x* quaratis *B.* quęratis *J.* queratis *E* clamidem *BEJ* machaam *BEJ* admeperuenerit *J.* ad me pervenerint *dubitanter Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 205* 633. fastidit (d *ex* t *m. 2)* *B* *Totum versum Curculioni tribuit Ussingius* 634. Plan. *praem. Ussingius* Nichil *EJ* dicat *F* *Planesio dat Lambinus, quae Phaedromo libri*

THERAPONTIGONVS

Ego dícam: surge. hanc rem ágite atque animum advórtite. 635
Patér meus habuit Périphanes Plothénius.
Is príusquam moritur míhi dedit tamquám suo,
Ut aéquom fuerat, fílio

PLANESIVM

Pro Iúppiter!

THERAPONTIGONVS

Et íta me heredem fécit.

PLANESIVM

O pietás mea,
Servá me, quando ego té servavi sédulo. 640
Fratér, mi salve.

THERAPONTIGONVS

Quí ego istuc credám? cedo,
Si véra memoras, quaé fuit matér tua?

PLANESIVM

Cleobúla.

THERAPONTIGONVS

Nutrix quaé fuit?

PLANESIVM

Archéstrata.
Ea mé spectatum túlerat per Dionýsia.

---

cerciorem *B* te obsecro *Bothius.* obsecro *libri* 635. *Novam scaenam incipiunt BE, cuius superscriptio in B est* MILES, *in E* EIDEM *Personam om. BEF* Ego *(E add. m. 2) B* surge *(et in marg.* al' surgite *m. 3) E.* surgite *(et sup. v.* t surge*) J.* surgite *F* agite///// *J* ad uortite *E* 636. Periphanes *Pius.* Periplanes *libri* Plothenius *scripsi exempli causa: cf. Epid. v. 434, ubi* Platenius *B.* planesium *libri, quod falsum esse vidit Acidalius* Periphanes *repetens et Planesio tribuens, unde* Hem Periphanes *Fleckeisenus* 637. prius quam *B* 638. ęquum *BJ.* equum *E* 639. *Ther. pers. om. B* ita *Gz.* iste *libri.* isti *Bothius.* istic *Weisius.* is *Ussingius* O *add. sup. v. E³: idem Weisius: om. BEJFZ* 640. *An servas?* 641. qui ego istuc credam *Fleckeisenus.* qui credam ego istuc *libri.* qui ego credam istuc *vel* qui credam ego istuc tibi *Muellerus Pros. Pl. p. 712, ut tamen plura turbata esse suspicetur nec ad eundem cum antecedentibus haec versum spectare* 642. quę *EJ* 643. Cleobula *(ob e corr. et* ula *in ras.) B, ubi in margine* Cleobi *m. 1 ceteris abscissis.* Clebula *J* quę *BEJ* PŁ *inseruit spatio nullo B²* arthestrata *B.* arche strata *J* 644. per dionisia *E.* per-

* 645

Postquam íllo ventumst, iam út me conlocáverat,
Exóritur ventus túrbo: spectacla íbi ruont:
Ego pértimesco: ibi mé nescio quis árripit
Timidam átque pavidam néc vivam nec mórtuam:
Nec quó me pacto abstúlerit possum dícere. 650

THERAPONTIGONVS

Memini ístanc turbam fíeri: sed tu díc mihi,
Ubi is ést homo, qui té subripuit?

PLANESIVM

Néscio.
Verum húnc servavi sémper mecum una ánulum:
Cum hoc ólim perii.

THERAPONTIGONVS

Cédo ut inspiciam.

CVRCVLIO

Sánane es,
Quae istí conmittas?

PLANESIVM

Síne modo.

THERAPONTIGONVS

Pro Iúppiter! 655
Hic ést ego quem tibi mísi natalí die:

---

dionisia *BJ* *Post hunc versum lacunam merito statuit Fleckeisenus, cuius nullum in libris indicium: aliquid turbatum esse senserat Geppertus* ad Dionysia *scribens* 646. post quam *B* uentum est *libri* iam *s. v. E* collocauerat *libri* 647. ex oritur *B* spectacla ibi///// *(*ibi *e corr.: post* ibi *3 litt. er.) B.* specta *cum lacuna c. 6 litt. (quam explevit* spectacula *scribendo m. 3: eadem in marg.* al' spectatores*) E.* spectacula *Z.* spectatores *JF* ruunt *libri* 648. ego me *E* ibi *Kampmannus de Ab p. 20.* tum ibi *libri* nescioquis me *vel* me nescioqui *Bothius* arripuit *JF.* abripit *Lambinus. Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765* 650. nequeo *F* 651. Memini istanc *Gulielmius.* Meministin hanc *(*n *e corr. ut vid.) B.* Meministin hanc *EJFZ* Sed *(non* sed*) libri* 652. surripuit *(*subripuit *E) libri* 653. seruaui *(*a *ex* i*) B* 654. hoc *ex* olim perii *ut vid. B* olim *(*o *e corr.) B* credo *(*r *del. m. 3)* ut *E.* credo quid *J* inspitiam *E* CVR̃ Sanan es *B, Acidalius.* PHE sananes *E.* Phaed. Sanan es *JFZ* 655. quę *BJ.* que *E* committas *libri* 656. ego quem tibi *Guyetus. Mahlerus l. s. scr. p. 11.* quem ego tibi *libri.* quem tibi ego *Fleckeisenus* misi *(ut et* tibi*) in ras. B*

Tam fácile novi quám me. salve, méa soror.

PLANESIVM

Fratér mi, salve.

PHAEDROMVS

Deós volo bene vórtere

Istám rem vobis.

CVRCVLIO

Ét ego nobis ómnibus:

Tu ut hódie adveniens cénam des soróriam, 660

Hic núptialem crás dabit: promíttimus.

PHAEDROMVS

Tace tú.

CVRCVLIO

Non taceo, quándo res vortít bene.

Tu istánc desponde huic, míles: ego dotém dabo.

THERAPONTIGONVS

Quid dótis?

CVRCVLIO

Egone? ut sémper dum vivát me alat.

PHAEDROMVS

Ultro hércle dico: mé lubente féceris. 665

THERAPONTIGONVS

Sed léno hic debet nóbis trigintá minas.

PHAEDROMVS

Quam ob rem ístuc?

---

657. tamfacile *J* soror mea *B* 658. *Phaedr. pers. om. Z* 659. nobis *Z* *Curc. pers. del.* E^3 661. *Pers.* Mil. *(post* dabit*) del. Acidalius* Promittitin *Acidalius* 662. *Phaed. pers. add. Acidalius: om. BEJ.* Ther. *pers. praem. FZ* taceo *ex* teceo *B* uortit *ex* uertit E^2. uortat *J* 663. *Post* desponde *num scriptum fuerit* huic *in J nunc quidem incertum* huic. Mil. ego *F* 664. *Pers. corr. Bothius:* Phaed. *libri* *Curc. pers. del.* E^3 ego me *J.* ego ne *E* uiuat *ex* iuuat E^3 me alat *FZ.* med alat *BJ.* me dalat *E* 665. *Phaedromo dedi quae militi tribuunt libri, nisi quod* ·M· *eras. in B: Curculioni continuat Pistoris, initium Curculioni, finem (*me l. f.*) Therapontigono Ussingius adsignat* Ultro *Gz.* uerum *libri* dicit *Acidalius* lubente *Camerarius.* iubente *libri, nisi quod* u *e corr. B* 666. Mil. Sed *Pistoris.* et *libri* 667. obrem *BE* *Curc. inserit B* enim ille *Gz.* ille *libri.* illic *Fleckeisenus* ita *om. Z: corr. Pylades* mihi *om. F*

THERAPONTIGONVS

Quia enim ille íta repromisít mihi,
Si quísquam hanc liberáli adseruissét manu,
Sine cóntroversia ómne argentum réddere.
Nunc eámus ad lenónem.

CVRCVLIO

Laudo.

PHAEDROMVS

Hoc príus volo 670
Meam rem ágere.

THERAPONTIGONVS

Quid id est?

PHAEDROMVS

Út mihi hanc despóndeas.

CVRCVLIO

Quid céssas, miles, hánc huic uxorém dare?

THERAPONTIGONVS

Si haec vólt.

PLANESIVM

Mi frater, cúpio.

THERAPONTIGONVS

Fiat.

CVRCVLIO

Béne facis.

PHAEDROMVS

Spondésne, miles, mi hánc uxorem?

THERAPONTIGONVS

Spóndeo.

CVRCVLIO

Et ego huíc dotem una spóndeo.

---

668. quis quam *B* liberalias *E* asseruisset *BJ.* seruisset *E* 669. controuersia (con *s.v. m. 3*) *E.* contra uersia *B* reddere *Scaliger. Gulielmius.* redderet *libri* 670. Nunc *Ussingius.* Phaed. Nunc *libri* adlenonem *BJ* Curc. Laudo *Ussingius.* Mil. Laudo *libri* hic *Z* prius (r *add. m. 3*) *E* 671. *Post* Quid *ut vid.* est *erasum B* 673. Si (S *e corr.*) *B* hec *J* uult *B* mi *ex* Fr *B* 674. spondes ne miles mihi *BE.* spondes me miles michi *J.* spondesne mihi miles *F.* sponden mihi miles *Muellerus 'Nachtr.' p. 103* 675. Phaed. *praem. B* huic dotem una *Gz.* hoc idem unum *libri.* huic cibum una *Acidalius Phaedromo tribuens.* a me huic

PHAEDROMVS

Lepidé facis. 675

THERAPONTIGONVS

Sed eccúm lenonem incédit thensaurúm meum. 676—678

CAPPADOX. THERAPONTIGONVS. PHAEDROMVS. PLANESIVM

CAPPADOX

Árgentariís male credi qui áiunt, nugas praédicant:
Nam ét bene et male crédi dico: id ádeo ego hodie expértus sum. 680
Nón male creditúr qui numquam réddunt, sed prorsúm perit.
Vélut decem minás dum hic solvit, ómnis mensas tránsiit:
Póstquam nil fit, clámore hominem pósco: ille in ius mé vocat.
Péssume metuí, ne mi hodie ápud praetorem sólveret.
Vérum amici cónpulerunt: réddit argentúm domo. 685
Núnc domum properáre certumst.

THERAPONTIGONVS

Heús tu, leno, té volo.

---

victum *Fleckeisenus.* huic quidem victum *Muellerus 'Nachtr.' p. 105* *Phaedromo extrema verba dedi, quae Therapontigono libri, Curculioni Fleckeisenus adsignant* *Post hunc versum lacunam statuit admodum probabiliter Fleckeisenus* 676—678. *Phaedromi pers. praem. B* *Act. V sc. 3* CAPADOX *B.* CAPPADOX · EIDEM · LENO · C · *E.* LENO CAP · MILES · PHEDROMVS · ADOLESCENS · PLANESIVM · VIRGO *J* 679. Argentariis *(A in 3 litt. sp.) B* qui aiunt *ex* quia iunt *man. Camerarii B* predicant *B* 680. Nam etiam *F.* nam et male *(male eras.) E* Nam nec bene nec *Lambinus, unde* nec bene nec *Bothius* ego hodie *Bothius.* hodie ego *EJFZ.* hodie *B* ex pertus *B* *Post hunc versum nonnulla intercidisse puto velut haec:*

Quí cunctanter réddunt illis mále ego credi exístumo.

681. Non *ex* Nã E^3. nam *Z* nunquam *B* prorsus *Z* 682. uel ut *B.* velut hic *Pylades.* vel hic *Ussingius* ·x· *E* dum hic *Lambinus.* dum *libri* mensis E^3FZ 683. Post quam *BJ* nihil *B.* nichil *EJ* clamore *(e erasa et denuo add. m. 3) E* in *(i add. m. 3)* ius *E.* inius *J* ille: in ius me voca *Scaliger* 684. pessu me *E* ne mihi *Pylades.* nemihi *ex* nemini *et* ne *e corr. B.* nemini *E.* ne minis E^3. nememini *JFZ* aput *J* pretorem *BJ* 685. *Ante* compulerunt *(sic BEJ) parva ras. in J.* contulerunt *Casaubonus* reddet *JF* 686. certum st *B.* certumst *ex* certust E^3.

PHAEDROMVS

Ét ego te volo.

CAPPADOX

Át ego vos nolo ámbos.

PHAEDROMVS

Sta sis ílico.

Átque argentum própere propera vómere.

CAPPADOX

Quid mecúmst tibi?

Aút tibi?

THERAPONTIGONVS

Quia ego ex te hódie faciam pílum catapultárium
Átque ita te nervó torquebo, ítidem ut catapultaé solent. 690

PHAEDROMVS

Délicatum te hódie faciam cúm catello ut áccubes,
Férreo ego dico.

CAPPADOX

Át ego vos ambo ín robusto cárcere
Út pereatis.

THERAPONTIGONVS

Cóllum obstringe, abdúce istum in malám crucem.

PHAEDROMVS

Quídquid est, ipse íbit potius.

690. *Nonius p. 552, 12:* Catapulta, iaculum celer vel sagitta. Plautus in Curculione: 'Atque ita .... torquebo ut ... solent'

691 *sq. Nonius p. 199, 11:* Catellae .... Neutrum, a catulis, si militer diminutivum. Plautus Curculione: 'Delicatum ..... ferro ego dico'

---

certum est *J* tuleno *J* 687. uos *s. v. add. B* uolo *F* ambo *E* stasis *EZ* illico *ex* ilico E^3 688. *Phaedr. pers. praem. Fleckeisenus* mecum est tibi *libri.* tecum est mihi *Bothius: cf. v. 689* 689. aut tibi *Luchsius Hermae vol. XIII (a. 1878) p. 498.* aut tecum aut *(dein 2 litt. sp.) B.* aut tecum aut *EJFZ.* aut tecum *Pius* quia ego exte hodie *BEJ.* quia hodie ex te ego *F.* quia ex te hodie *Pylades.* quia ego ex te *Camerarius.* quin ego te *Muellerus Pros. Pl. p. 554* 690. torquebo hodie *Muellerus Pros. Pl. p. 554* itidem *om. Nonius* catapultę *B.* catapulte *E* 691. *Phaed. pers. praem. Pistoris: om. libri* accumbes *F* 692. ferreum *Bothius* at *e corr. B* inrobusto *BJ.* inrobusto *(n add. m. 3) E* 693. ab duce *B.* obduce *J* inmalam *B* 694. quid quid

CAPPADOX

Pró deum atque hominúm fidem.
Hócine pacto me índemnatum átque intestatum ábripi? 695
Te, óbsecro, Planésium, et te, Phaédrome, auxilium út feras.

PLANESIVM

Fráter, obsecró te, noli hunc índemnatum pérdere:
Béne et pudice mé domi habuit.

THERAPONTIGONVS

Haúd voluntate íd sua:
Aésculapio huíc habeto, quóm pudica's, grátiam.
Nám si is valuissét, iam pridem quóquo posset mítteret. 700

PHAEDROMVS

Ánimum advortite húc, si possum hoc ínter vos conpónere.
Mítte istunc. accéde huc, leno: dícam meam senténtiam,
Sí quidem voltis quód decrero fácere.

THERAPONTIGONVS

Tibi permíttimus.

CAPPADOX

Dúm quidem hercle ita iúdices, ne quísquam a me argentum aúferat.

THERAPONTIGONVS

Quódne promistí?

---

est *BJE*. quicquid *EZ*. *in marg.* aĩ quid E^3 695. hoccine *lib*[illegible] pacto me *Gz*. pacto *libri nisi quod* pactum *F*. pacto hi[illegible] *Fleckeisenus*. pacto vi *Muellerus 'Nachtr.' p. 79 adn.* indempn[illegible] tum *BEJ* abripi *Gz*. me arripi *libri*. me abripi *Lambinus* 696. Te obsecro *Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765*. obsec[illegible] *libri* phedrome *BEJ* feratis *JF* 697. te *e corr. ut vid.* [illegible] indemnatum *Pius*. condempnatum *libri* 698. pudice *(e e cor*[illegible] *B* *Phaed. pers. inseruit in ras. B²* haud *ex* aut E^3. haut [illegible] 699. esculapio *E* hanc *Ussingius* q *ex* q̃ *ut vid.* E^3. qu[illegible] *JFZ* pudica es *libri* 700. si uolnisset *(post* si *er.* uo*)* *E*. si [illegible] luisset *JFZ:* si valuisset *Hermolaus* quoque *EJFZ: corr. Hermola*[illegible] mittere *ex* mitteret *ras. E*. mittere *Z* 701. *Person. om. B: exhibet* [illegible] *ras. E* aduorte *EJFZ* huc si *Muellerus Pros. Pl. p. 23*. si *libri*. e[illegible] si *Fleckeisenus* *Ante* conponere *eras.* sententia *E* componere *BE* [illegible] sententia componere *Z* 702. istuc *B* leno *om. EJFZ* 703. siquid[illegible] *B (cum ras. post* m*)* *J* uultis *BE* decreto *J*. de crero *ex* de cret[illegible] E^3 qd̃ decrero facere *in 23 l. sp. B²* *Ther. pers. restituit* [illegible] *thius, Cappadocis exhibent libri* 704. *Capp. pers. praem. Bothius,* [illegible] *libri* iudeces *B* nequis quã *B*. nequisq *J* ame *BJ* 705. q[illegible]

CAPPADOX

Promisi? quí?

THERAPONTIGONVS

Lingua.

CAPPADOX

Eadem núnc nego. 705

Dícundi, non rém perdundi grátia haec natást mihi.

THERAPONTIGONVS

Níhil agit: collum óbstringe homini.

CAPPADOX

Iámiam faciam ut iússeris.

THERAPONTIGONVS

Quándo vir bonú's, responde hoc quod rógo.

CAPPADOX

Roga quód lubet.

THERAPONTIGONVS

Prómistin, si líberali quísquam hanc adsererét manu,
Te ómne argentum rédditurum?

CAPPADOX

Nón conmemini dícere. 710

THERAPONTIGONVS

Quíd? negas?

CAPPADOX

Nego hércle vero. quó praesente? quo ín loco?

THERAPONTIGONVS

Mé ipso praesente ét Lycone tárpezita.

CAPPADOX

Nón taces?

---

ne *libri*. quod *Geppertus* promisti *EJ*. promisisti *BE³FZ* promisi? qui *Bothius*. qui promisi *libri* *Verba* lingua — nego *Cappadoci* tribuunt *EJFZ*. *Scaliger* nunc *ex* non *E³* 706. dicendi *BEJ*. discendi*F*. ditandi *Pius et Acidalius* rem (m *in ras.*) *B* perdendi (endi *in ras.*) *B*. perdendi *EJ* gratia hec (hec *s. v. m. 2*) *B*. haec gratia *JFZ*. hec gratia *E* nata est *BEJ* 707. Nichil *EJ* *Capp. pers. restituerunt Pius et Acidalius: Phaedr. libri praebent* iam iam *BEJ* 708. bonus es *libri* hoc quod *Fleckeisenus*. quod *libri* qid' *E* lubet *ex* iubet *E³* 709. promistin *B*, *Scaliger*. promisistin *EJFZ* liber aliquis quam *EJ* assereret *BEJ* 710. cõmemini *ex* c̃ memini *E³*. commemini *J*. commeni *B* 711. presente *B* inloco *J* 712. Curc. *praef. B*

THERAPONTIGONVS

Nón taceo.

CAPPADOX

Non égo te flocci fácio: ne me térrites.

THERAPONTIGONVS

Me ípso praesente ét Lycone fáctumst.

PHAEDROMVS

Satis credó tibi.

Núnc adeo, ut tu scíre possis, léno, meam senténtiam, 715
Líbera haec est, híc huius frater ést, haec autem huius ést soror.
Haéc mihi nubet, tu huíc argentum rédde: hoc iudiciúm meumst.

CAPPADOX

Hércle istam rem iúdicasti pérfidiose, Phaédrome:
Ét tibi oberit ét te, miles, dí deaeque pérduint.

THERAPONTIGONVS

Tu aútem in nervo iám iacebis, nísi mi argentum rédditur. 720

CAPPADOX

Tú me sequere.

THERAPONTIGONVS

Quó sequar te?

CAPPADOX

Ád tarpezitám meum,

---

ipso *om. JF* presente *BJ* lycone *ex* licone *J.* licone *E* trapezita *BEFZ.* trapezeta *J* nontaces *B.* non *(*n *post. ex* m*)* taces *E. Militi haec verba dat Ussingius Ceterum hunc v. et sequentem delet Guyetus* 713. *Ther. pers. praem. EFZ. Curc. B. totum versum Capp. tribuit Ussingius Capp. pers. inserunt* E^3Z*: om. reliqui* 714. *Pers. add.* E^3Z*: om. BEJF* meipso *E* presente *B* licone *EJ* factum est *BEJ* 715. leno *om. JF* 716. hec *J* hic hic *F' An* huius hic*?* est *om. Fleckeisenus* hęc *EJ* huius est *Luchsius de genet. pron. p. 44.* illius *(*ill *e corr.) B.* illius *EJFZ.* illiust *Fleckeisenus: cf. Ritschelius Op. philol. vol. II p. 684* soror est *F'* 717. hec *J* meum est *libri V. 718. 719 huc revocavit Acidalius, quos libri praebent post v. 720* 718. hercle *(*her *rubricator ex* h = haec*) E* per fidio se *B* phedrome *BEJ* 719. te *s. v. B* dii *J.* di *ex* dię *ras. E* deae que *B.* deęque *E* pdiunt *(ante* p *2 litt. erasae et* p *e corr.) B.* pduint *(*i *s. v.) J* 720. *cf. 718. 719 Person. add.* E^3 inneruo *J* mihi *BE.* michi *J* 721. Tum *Acidalius* ego te *Pylades. Muellerus Pros. Pl. p. 650, non libri* tarpezitam *Ritschelius Op. philol. vol. II p. 525.* trapaezitam *B.* trapezitam *EFZ.* trepe zeta *J*

Ád praetorem: nam índe rem solvo ómnibus quibus débeo.

THERAPONTIGONVS

Égo te in nervom, haud ád praetorem hinc rápiam, ni argentúm refers.

CAPPADOX

Égo te vehementér perire cúpio, ne me néscias.

THERAPONTIGONVS

Ítane vero?

CAPPADOX

Ita hércle vero.

THERAPONTIGONVS

Nóvi ego hos pugnós meos. 725

CAPPADOX

Quíd tum?

THERAPONTIGONVS

Quid tum, rógitas? hisce ego sí tu me inritáveris,
Plácidum te hodie réddam.

CAPPADOX

Age ergo récipe hoc actutúm.

THERAPONTIGONVS

Licet.

PHAEDROMVS

Tú, miles, apud mé cenabis: hódie fient núptiae.

THERAPONTIGONVS

Quaé res bene vortát mi et vobis.

---

722. ad pretorem *B*. adp̄torem *J* soluo *(prior* o *ex* a *m. 1 et post. in ras. m. 3) E*. resoluo *Z* 723. *Person. om. B* in nervom *Pylades*. in neruo *EFZ*. inneruo *BJ* haud *ex* aut E^3 ad pretorem *B*. adp̄torem *J* ni *(ex* in *m. 3)* argentum *E*. inargentum *J* referas *F* 724. *Person. om. J* te *s. v. J* ne me *Bothius*. ne tu me *libri*. ne tu *Guyetus* hauscias *Seyffertus Stud. Pl. p. 4* 725. *Person. om. J* Ita ne *J* 726. Quid tu *EJFZ bis* irritaueris *BEJ* 727. Placidū dum *J* recipe hoc actutum *Fleckeisenus*. recipe actutum *libri, nisi quod* ac tutum *E*. recipe. Ther. At actutum *Ussingius* licet *lenoni tribuens*. recipe iam actutum *Geppertus* *Ante* Licet *Ther. pers. restituit Pylades, Phaedromum exhibent libri* 728. *Pers. restituit Pylades: om. libri* miles *(s s. v.) J* aput *J* caenabis *J*. cenabis *ex* cenebis *E* fient *ex* feient *ras. E* nuptie *E* 729. *Pers. om. F* que *BJ* uortant *F* mihi *libri, nisi quod* michi *J* Cantor *add. Bothius. om. spatio 9 litt. relicto E:*

CANTOR

Spéctatores, plaúdite.

sine spatio B J Z. Auctor *praebet F* Plaudite *F, Hermolaus.* Plaudite plaudite *B E J Z* *Addit* B^2 *haec:*

PLAVTI CVRCVLIO EXPLI CIT
INCIPIT *(*P *ex* I*)* PROLVGVS IN CASSINA

haec autem E: PLAUTI CVRCULIO EPLICIT. *(super* P *ras.)* INCIPIT CASSIANI PLOGUS

euer Verlag von B. G. Teubner in Leipzig.

1879. II. Semester.

Philologie und Alterthumswissenschaft.

och, Dr. Heinrich, die Quellen des Flavius Josephus in seiner Archäologie. [X u. 169 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 4.—

ırist, Wilhelm, Metrik der Griechen und Römer. Zweite Auflage. [VIII u. 716 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 11.60.

ıatzko, Karl, zur Kritik des nach Aelius Donatus benannten Terenzcommentars. Besonderer Abdruck aus dem zehnten Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [S. 659—696.] gr. 8. geh. n. ℳ 1.20.

ɔrard, Guilelmus, de ablativi locativi instrumentalis apud priscos scriptores latinos usu. Commentatio ex supplementis annalium philologicorum seorsum expressa. [S. 575—658.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.—

;elhaaf, Gottlob, Vergleichung der Berichte des Polybios und Livius über den italischen Krieg der Jahre 218—217 bis zur Schlacht am Trasimener See. Besonderer Abdruck aus dem zehnten Supplementband der Jahrbücher für classische Philologie. [S. 471—524.] gr. 8. geh. n. ℳ 1.60.

lm, Dr. ph. Franciscus, Quaestiones syntacticae de participiorum usu Tacitino Velleiano Sallustiano. [IV u. 139 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 3.—

hrbücher für classische Philologie. Herausgegeben von Dr. Alfred Fleckeisen, Professor in Dresden. Zehnter Supplementband. 3. Heft [IV S. u. S. 471—696.] gr. 8. geh. n. ℳ 4.80.

Inhalt: Vergleichung der Berichte des Polybios und Livius ;r den italienischen Krieg der Jahre 218—217 bis zur Schlacht am .simener See. Von Gottlob Egelhaaf. — De *qui* localis modalis d priscos scriptores latinos usu. Von O. Kienitz. — De ablativi

locativi instrumentalis apud priscos scriptores latinos usu. Scripsit Guilelmus Ebrard. — Zur Kritik des nach Aelius Donatus benannten Terenzcommentars. Von Karl Dziatzko.

Keller, Otto, Epilegomena zu Horaz. Erster Theil. [XII u. 290 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 8.—

Kienitz, O., de *quî* localis modalis apud priscos scriptores latinos usu. Commentatio ex supplementis annalium philologicorum seorsum expressa. [S. 525—574.] gr. 8. geh. n. ℳ 1.20.

Ritschelii, Friderici, opuscula philologica. Vol. V. Varia. Friedrich Ritschl's kleine philologische Schriften. Fünfter Band: Vermischtes. [XII u. 772 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 18.—

Roscher, W. H., Professor an der Fürsten- und Landes-schule zu St. Afra bei Meissen, die Gorgonen und Verwandtes. Eine Vorarbeit zu einem Handbuche der griechischen Mythologie vom vergleichenden Standpunkte. [IX u. 138 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 4.—

Schmidt, Dr. J. H. Heinrich, Synonymik der griechischen Sprache. Dritter Band. (Schluss.) [XVI u. 736 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 14.—

Stoll, H. W., Professor am Gymnasium zu Weilburg, die Götter und Heroen des classischen Alterthums. Populäre Mythologie der Griechen und Römer. Sechste verbesserte Auflage. Zwei Bände (in einen Band geheftet). 8. [I. Band XII u. 314 S. mit 22 Abbildungen. II. Band IV u. 268 S. mit 20 Abbildungen.] geh. ℳ 4.50. Elegant gebunden ℳ 6.—

Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Ad opti-morum librorum fidem editos explanavit Ernestus Fridericus Poppo. Editio altera quam auxit et emendavit Ioannes Matthias Stahl. Vol. III. Sect. I. [IV u. 196 S.] gr. 8. geh. ℳ 2.40.

Zur Bibliotheca graeca cur. Jacobs et Rost.

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS II

EPIDICVM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MCMII

T. MACCI PLAVTI

E P I D I C V S

ITERVM RECENSVIT

GEORGIVS GOETZ

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS II

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MCMII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

PRAEFATIO

"Tres iam praeterlapsi sunt anni ex quo FRIDERICVS RITSCHELIVS, praeceptor dilectissimus, reversus ad studia Plautina aliquantum intermissa ceteras quoque octo fabulas ad Trinummi exemplum iterum edere iisque nondum editas adiungere instituit: cuius operae GVSTAVVM LOEWE et FRIDERICVM SCHOELL meque voluit esse socios. Qua in re quamuis viribus diffideremus, tamen laeta tenebamur spe fore ut magistri incomparabilis consilio atque auxilio adiuti labore admodum difficili perfungeremur. Quod fata secus voluerunt. Nam iam cum occupatissimus ille esset his ipsis studiis undique colligendo et comparando quae usui forent, acerba mortis necessitate spes opesque nobis optimae conciderunt. Quod tamen ne sic quidem incepto desistendum putavimus, ipsius obsequimur voluntati, qui quaecumque ad Plautum edendum expoliendumque pertinerent nobis utenda permitti iusserat: simulque illud nobis animum addidit, quod memores dicti Ritscheliani 'promus, non condus sum' non posse non praestare duximus Plauti recensionem qualemcumque — dummodo ne fidei laude aut diligentiae careret — tandem aliquando ad usum doctorum hominum accommodari quam thensauros diutius in bibliotheca detineri". Haec olim verba priori editioni quam anno 1878 publici iuris feci praemisi: ac ne nunc quidem post viginti et tres annos iuvenilis audaciae ardorisque quo tunc temporis ad hanc fabulam lepidam recensendam aggressus sum cur me paeniteat invenio. Nam ut mutatum esse mutarique iudicium philologorum in quaestionibus permultis

probe scio, ita nec emendationis ratio ipsa nec fundamentum ullo modo mutari potuerunt. Ac si in universa re codicibus manu scriptis nunc minus quam olim diffidere didicimus, id ipsum non tam ingeniorum segnitiam a RITSCHELIO castigatam quam disciplinae limatioris severitatem ab illo commendatam effecisse certum est.

Ambrosiani codicis scripturam ex LOEWII olim collatione editam cur post STVDEMVNDI curas egregias denuo examinare noluerim periti ultro intellegent. Etenim cum in priore editione LOEWII apographon publici iuris fecissem, STVDEMVND, qua fuit diligentia et constantia, et suas quas in schedas rettulerat lectiones et LOEWII ut inter se ita cum ipso palimpsesto denuo contulit: ex quo labore novum quod prodiit apographon a SEYFFERTO post auctoris flebilem mortem editum superari posse aut minima aut nulla spes est. Ex descriptione tamen LOEWII quae ex usu esse visa sunt nolui supprimere: cum omnibus STVDEMVNDI adnotationes nunc conferendas esse vix opus erit monere.

'Epidicus continebatur tribus quaternionibus, quorum paginas superstites numeris novae compagis (librorum regum vulgatae) MAIANIS, deperditas litteris signabo. Foliorum paria etiam nunc conexa lineis coniungam. Quaterniones autem illi hi sunt:

Fascic. XXXIII	A. a	[Cistellariae exitus]
	313. 314.	1—13. 14—27[a]
	B. b	
	465[A]. 466[A] [1])	52[b]—81
	479. 480 [2])	82—95. 96—113
	C. c	
	319. 320	150—166[a]. 166[b]—184
	D. d [3])	

1) A litteras non adiecit MAIVS.

2) Numeri sunt a STVDEMVNDO in priorum 465[B]. 466[B] locum substituti.

3) Cum ipsa pagina d intercidit quaternionis nota quae fuerat XXXIII.

Fascic. XXXIV	195. 196	214—232. 233—251
	E. e	
	F. f	
	G. g	
	H. h	
	I. i	
	K. k	
	205. 206[1])	450—468. 469—486
Fascic. XXXV	317. 318	487—504. 505—525
	191. 192	526—540[a]. 540[b]—554
	183. 184	555—570. 571—586
	181. 182	587—607. 608—624
	187. 188	625—641. 642—659
	185. 186	660—676. 677—693
	177. 178	694—710. 711—727
	315. 316[2])	728—733[3])

Hunc indicem qui perlustraverit, ei facile videatur satis secunda fortuna esse usa Epidicus, cuius servata sint folia quattuordecim, interciderint tantum modo novem. At summopere dolendum quod maioris illorum partis hodierna condicio perquam miserabilis est. Exceptis enim foliis 313/314. 319/320. 195/196. 205/206. 317/318. 315/316 reliqua omnia aut nihil fere praeter margines exiguasque lacinias[3]) exhibent, aut — si membrana exstat — adeo a librario Bobiensi olim detrita et nova scriptura chemicisque liquoribus offuscata sunt, ut lectio modo ingenti cum difficultate, modo omnino non procedat. Quam difficultatem auget, quod in foliis pessimis aut nihil aut parum medicamenti ut nunc dicitur 'reagentis' adhibitum est: nec dubito quin, si iteratus illius concedatur usus, sat multa quae nunc latent in novam quodam modo lucem proditura sint. Singulorum foliorum condicio lectioque talis est:

1) In inferioris marginis angulo dextro XXXIIII.

2) Pagina 316 nihil exhibet nisi quaternionis notam XXXIIII, ex mero librarii erore pro XXXV.

3) Ima horum foliorum pars servata esse solet; quo autem propius ad principia redimus, eo plus membranae desideramus.

Foliorum 313/314 et 319/320 etiamnunc cohaerentium par describi nequit quot parvulis foraminibus insigne sit: id quod cum in utrumque cadit tum maxime in folium 319/320, cuius in versibus 5/6 et 12/13 praeterea duo habes longiora foramina. Idem cum sit perquam tenue, alterius paginae et vetus et nova scriptura perlucent. Vulgatae atramentum raro tam nigrum vidi. Lectio paginarum 313 et 319 ex parte difficilis, 314 paucis versibus exceptis satis facilis, 320 magnam partem difficilis.

Folii 465[A]/466[A] nihil servatum est praeter margines et perexiguas lacinias: atque harum quidem in parte dextra laevaque idem fere ambitus. P. 466[A] minus quam altera detrita. Neutra liquorem chemicum experta, si exceperis marginis superioris eam partem, ubi EPI et DICUS scriptum est. Lectio praeter modum difficilis.

Folium 479/480 in duas partes discissum est. Inferioris, principium versus 16 et v. 17—19 complectentis, condicio tolerabilis est, perquam misera contra superioris, cuius praeter margines laciniae exstant maiores in parte interiore, perparvae in exteriore. Lectio perdifficilis.

Foliorum 195/196 et 205/206, quorum nexus non solutus est, par bene servatum est, praeter alterius v. 1—6, ubi maiora foramina habes. Lectio paginarum 195 et 196 paene ubique facilis, 205 v. 1—5 perdifficilis et 6—19 satis facilis, 206 v. 1—5 difficilis et 8—19 facilis.

Folium 317/318 etiam nunc cum 315/316 conexum est. Foramina fere nulla. Paginae 318 et 315 valde detritae. Lectio paginarum 317 non difficilis, 318 saepiuscule satis difficilis, 315 non nimis facilis: 316 quaternionis tantum notam exhibere supra vidimus.

Folia 191/192 ut nunc sunt non possunt non movere tristitiam. Licet enim membranae bona pars etiamnum exstet (quamquam rimae longae cum in omnibus, tum maxime in versibus 1. 2. 5. 6. 7. 8. 14. 15. 16), tamen vetus scriptura tam penitus exstincta est, ut maximo cum labore oculorumque detrimento paucas tantum litterulas expiscari potuerim. Accedit quod in p. 191 (quae detritior quam altera

scriptura Plautina liquore chemico non resuscitata est. Lectio praeter modum difficilis.

Pessime habitum est etiam par foliorum 183/184 et 185/186. Nam quamquam magna ex parte servatum est, tamen scriptura admodum evanuit et foramina continua paene omnes versus occupant. Lacunas maiores habes in partibus superioribus utriusque folii dextroversum (si paginam rectam aspexeris): [illegible], praeterea duos largiores defectus in prioris folii parte inferiore sinistrorsum: [illegible]. Medicina chemica oblitae sunt parvae horum foliorum partes, unde quantopere auctus sit legendi labor facile est ad intellegendum. Lectio paginarum 183 et 186 v. 13—19 perdifficilis, 184. 185. 186 v. 1—12 praeter modum difficilis.

Folii 181/182, cuius p. 181 pallidior quam altera, versus 1—6 paene integri exciderunt, 7—14 multis eisque ex parte continuis foraminibus pessumdati, 15—19 bene conservati sunt. Lectio paginae 181 versibus 15—19 exceptis perdifficilis, p. 182 non adeo difficilis.

Folii 187/188 prior pagina minus detrita. Exstant versus 17—19, reliqui interciderunt omnes, si exceperis parvulas reliquias, quas servavit interior folii margo: atque paullulo maiores quidem versus 4. 5 et 14—16. Lectio prioris paginae difficilis, alterius praeter modum difficilis est.

Folii 177/178 planior pagina est 177. Marginibus dextro laevoque adhaerent (maxime in parte inferiore) frustula nonnulla misere davastata. Quattuor parvula fragmenta fasciculo adiecta sunt, quorum duo pristinae sedi adsignare potui. Liquore oblita est paginae 178 perparva particula et paginae 177 ima pars sinistrorsum et dextrorsum. Lectio praeter modum difficilis." —

Haec LOEWE scripserat antequam STVDEMVNDI operam novisset: quae cur post apographon editum omitterem non inveni. Contra quae sequebantur ad externam Ambrosiani speciem pertinentia, ad titulos, versus ab initiis remotos et non remotos, litteras initiales, deminutas, compendiose scriptas, similia, haec omnia diligentissime a STVDEMVNDO adnotata nolui iterari. Subscripta sunt haec:

Ṭ MACCI PLAUTI
EPIDICUS EXPLICIT
INCIPIT MERCATOR
FELICITER

De codice *B* haec olim scripsit LOEWE: 'Praeter primam manum (*B*) notabis secundam correctoris (*B*²), qui fabulam emendare studuit[1]). Praeterea rarissime obvia est manus tertia (*B*³) subflavo atramento ea usa (III 4) et alia quaedam recentior quam *B*² (III 2, 13), raro denique recens Camerarii (cf. velut III 3, 2. 4, 43. IV 1, 5. 33), qui nonnulla in ipso codice corrigenda putavit. Manus prima et secunda non numquam difficillimae sunt ad discernendum, unde explicandum quod toties 'ut videtur' adiecimus.

Lacunarum, quae frequentissimae sunt in hac fabula, et rasurarum spatia ita testamur, ut quot singulis litterae contineantur narremus. Quem quidem dimetiendi modum facile patet non nimis accuratum esse, quoniam aliae litterae maiores minoresve sunt aliis. At non sunt ullius tales errores momenti propterea, quod ipse librarius neque voluit neque potuit prorsus congruenter et ut ita dicam mathematice litterarum quae intercidissent ambitum indicare.

Scaenarum titulos scripsit rubricator. Ab initio usque ad III 1, 15 personarum notae in principio et in fine rubro colore pictae sunt, in mediis autem versibus atramento ita scriptae, ut rubricator ornandi causa singulis litteris plus minusve minii adiecerit. Inde a III 2, 1 usque ad V 1, 37 omnes notas personarum addidit manus secunda (correctoris), a V 1, 38 usque ad finem item omnes rubricator. Diversarum autem personarum nomina si non integris litteris perscripta habes, notis (quibus puncta, velut THES·, et lineolae, velut EPID THES simil., modo addita sunt, modo non addita) indicantur hisce:

EPIDICVS: EP (II 2, 1), EPD (III 2, 1), EPID, EPIDI (I 1, 5). In scaenis V 1 et 2 appellatur SERVVS (SER, SERV).

---

1) Cf. nunc CLAES LINDSKOG, de correcturis secundae manus in codice Vetere Plautino (a. 1900) p. 15 sqq., qui nonnulla correxit.

THESPRIO: THES.

STRATIPPOCLES: STR, STRA, STRT (I 2, 24. 41), STRAT, STRATIP, STRTIP (I 2, 29). In scaena V 1 nominatur ADOLESCENS (ADOŁ).

CHAERIBVLVS: CHE, CHER, CHERI, CHERIB. Nusquam CHAE–.

APOECIDES: APE (III 3, 26), APOE, APOEC, APOET (III 3, 23), APOECI, APOEID (II 2, 17), APOETI (ib. 18), APOCI (II 2, 52), APOECID, APOEIð, APOCID (II 2, 75).

PERIPHANES: PER, PERI, PERIP, PERIPH, PERIPħ (V 2, 62), PERIħ (II 2, 106. 108. 117), PERPħ (V 2, 45), PERIPħA (V 2, 13), PERIPHAN, PERIFAN (V 2, 1). SENEX (SEN, ·S· IV 2, 33) audit IV 1 et 2.

MILES: MIŁ.

FIDICINA: Fið, FIDI, FIDIC, FIDICI, FIDICIN.

MVLIER: MVŁ, MVLI. Nusquam PHILIPPA.

DANISTA: DANIS, DANIST.

POETA praefigitur paene ultimo versui."

His LOEWII verbis pauca addenda sunt. Ac primum quidem me etiam in codicis Veteris lectione indicanda ex STVDEMVNDI apographo, quod bybliotheca Vratislaviensis mihi liberaliter Ienam transmisit, paucis quibusdam locis dubitationes quae interim obortae erant removisse moneo[1]): alterum quod supplendum putem ad lacunas spectat codicis Veteris, quarum in hac fabula (ut in Aulularia) singularem quandam rationem esse SEYFFERT (cf. 'Jahresber.' 1890—1894 p. 241) monuit. Ordiar a v. 438 sq. cuius haec est in B discriptio:

Caue pr. ullas ędis quin roges senex ubi habitat periphanes *(10 litt. spat.)* platenius e. q. s.

Contra haec in EJ:

Caue praeterbitas ullas ędis quin roges senex hic ubi habitat Periphanes platenius e. q. s.

Eadem sine dubio in communi archetypo cum fuerit discriptio, librarius Veteris qui errore 'periphanes' anticipaverat spatio relicto discriptionem rursus cum illo in concordiam revo-

---

1) De v. 1—209 FRIDERICVS PRADEL in meum usum apographon inspexerat.

cavit. Eandem esse rem v. 433 nec dissimilem v. 459[1]) eorundem codicum *EJ* testimonio comprobatur. Nec aliter sentio de v. 207, 404, 461, quamvis reliqui libri eandem vel paene eandem discriptionem exhibeant. Contra v. 540 Veteris discriptio mirum est ni cum Ambrosiano nescio quo modo contineatur: nam si statueris, librarium Veteris illam discriptionem ante oculos habuisse, facile explicabis quomodo de lacuna inter 'east' et 'quam' cogitare potuerit. Quamquam re vera aut nihil aut paene nihil deest. Lacunam denique quae v. 547 est ad versus initium discrepans spectare putaverim. Haec quae dixi si quis secum reputaverit, quin ne versibus quidem 186 sq. e codicum vestigiis lacunae quam signavimus adminiculum accedere fateatur vix poterit fieri, praesertim cum *EVJ* verba 'ipsum . . . . uetulos duo' uno comprehendant versu, id quod sero demum vidi. Quod cum ita sit, locus nescio an sic potius constituendus fuerit:

Sed eccum ípsum ante aedis cónspicor ⟨et úna cum eo⟩
Apoécidem,
Qualís uolo uetulós duo.
Iam ego mé conuortam in hirúdinem atque eorum éx-
sugebo sánguinem
Senáti qui columén cluent.

Num etiam v. 100, de cuius lacuna ex *A* constet, huc pertineat, merito dubitari poterit. De reliquis spatiis non est cur ambigamus.

Codex Ambrosianus J 257 infer. (*E*) membranaceus forma quaternaria minore, de cuius auctoritate LOEWE et ego Mus. Rhen. a. 1879 p. 53 sqq. diximus, duodecimi saeculi (non tertii decimi ut nobis olim videbatur), foliis 94 octo priores fabulas exhibet. Fol. 34—39 (Aulul. II 2, 14—IV 1, 19) saeculo XV suppleta sunt: eodem tempore Volcacii Sedigiti versiculi notissimi in fine additi. Correxit codicem homo cum librario aequalis, quibus correctionibus cum m. 1 par est auctoritas: quae contra saec. XV ex vulgato textu m. 3

1) A 'mihi' in B novus versus incohatur, ut ex STVDEMVNDI demum apographo vidi, cum in *EJ* verba 'mihi . . . militem' superioribus continuentur.

interpolavit, indigna sunt quae respiciantur. Fuit olim codex VINCENTII PINELLI, postea FRIDERICI BORROMEI cura in Ambrosianam translatus est. Cuius codicis anno 1878 nondum noti lectiones praefationi Curculionis inserueram. Cf. quae in praef. Asin. LOEWE et ego de eodem libro exposuimus.

Codicem Vossianum Q. 30 saeculi XII, quem iam GRONOV, BOSSCHA, FRANCKEN inspexerunt, J. S. SPEIJER accuratius descripserat, diligentissime exhausit SCHOELL praef. Cas. p. XX sqq. Continet codex Aulularíam mutilatam, Captivos, Curculionem, Casinam, Cistellariam, Epidici v. 1—244. Scripturae discrepantiam quam SCHOELL p. XXXVII—XXXIX exhibet huic editioni fundamentum esse volui.

Codex Musei Britannici (*J*), numero insignitus $\frac{15\,C}{XI}$, membraneus, ex tribus partibus diversis compositus[1]), tertio loco (a fol. 113—194) manu duodecimi saeculi scriptas has Plauti fabulas continet: Amphitruonem (a fol. 113), Asinariam (a fol. 127[a]), Aulularíam (a fol. 139[a]), Captivos (a fol. 149[b]), Curculionem (a fol. 162[a]), Casinam (a fol. 170[b]), Cistellariam (a fol. 180[b]), Epidicum (a fol. 186[a]). In fine exstat hoc epigramma:

Exemplar mendum tandem me compulit ipsū
Cunctantem nimiū plautū exemplarier istū.
Ne graspicus mendis ꝑprias idiota reꝑtis
Ad deret. & liber hic falso patre falsior ess&;

Ceterum commemoro pessime codicem esse habitum, maxime in Amphitruone (cf. WAGNER Aul. praef. p. III). De Epidico monendum est v. 621—695 loco motos post 698 exstare folio 193 inverso ordine inserto. Personarum notae initiis versuum saepius dispici nequiverunt, quod tamen, ubicumque consensus ceterorum codicum eas testabatur, non adnotavi. Partes folii 192[a] dextera et folii 192[b] sinistra abscissae sunt, ut versuum 534—539 haec verba non exstent: mise]*ratur*, in]*uenit. aut ubi habitet. estne annon est,* versuum autem 575—583 haec: *ego istanc quae sciet neque s*]cio. *scio*

1) Paucula quaedam, quae in proecdosi minus recte adnotaveram aut omiseram, correxit DZIATZKO in cens. (Jen. Litt. Z. 1879 p. 237[b]—239[a]).

quid erres quia uest]itum. *aliter catuli longe ole*]nt. *atque hominum fidem. atque argentum. uocas me.* — De auctoritate codicis non esse puto cur hoc loco diserte disputem; minorem eam esse quam olim visum est codicibus *EV* inventis facile et ipse et alii intelleximus.

Eiusdem familiae (*EVJ*) codex fuit ad quem ceteri octo priorum fabularum libri decimi quarti saeculi decimi quinti decimi sexti redeunt, nisi quidem statueris non unum his subesse, sed duo vel plures eosque simillimos libros: quam tamen sententiam magnus inter eos consensus dissuadere videtur. Ex his autem recentioribus codicibus quod Lipsiensem elegi, cuius discrepantiam respicerem, in eo RITSCHELII exemplum secutus sum. Puriorem librum adhibere velut Laurentianos non nullos et potui et olim volui: sed quo pleniorem horum librorum notitiam nactus sum, eo magis apparuit, ne purissimum quidem huius generis maiore rei criticae emolumento adhiberi quam peiores[1]); qua propter

1) Inter sex codices Palatinos, quibus PAREVM usum esse scimus sextus dignus est, de quo paucis hoc loco disputem. Est ille chartaceus saec. XV, numero insignitus 1619: cf. RITSCHELIVS Opusc. phil. vol. II p. 231 adn. Saepius enim hic liber bonas vel adeo optimas exhibet scripturas, quae tamen non possunt non coniectura esse inventae. Velut ibi *familiam* v. 172 man. II correxit in *filiam;* v. 211 *quinque* exstat pro *quisque;* v. 298 *decem* pro *decet;* v. 593 sup. vers. additum est *audiuero,* confirmatum id testimonio Ambrosiani; v. 705 *istam ob rem* pro *iste ab ore;* 707 *recte factum,* non cum EJZ *rectum factum.* Cui debeantur hae coniecturae, ex parte certe colligere licet ex hac codicis subscriptione: 'Explicit Aulularia comedia plauti comici. 1496 et correcta diligenter secundum omnibonum leonicenum. die primo marcii'. Verba *et correcta — leonicenum* addidit manus altera; eadem verba eadem adscripta manu in fine Cistellariae leguntur. OMNIBONVM LEONICENVM fuisse virum bonarum litterarum peritissimum testantur multi: cf. FABRICIVS, Bibl. med. et inf. lat. tom. V p. 482; QVIRINI, de Brixiana litt. p. 114 sq.; LAIRE, Specimen hist. typ. Rom. p. 225: Plauto eum operam navasse ex sola hac adnotatione discimus. Sed multo maioris momenti illud est, quod PYLADES Brixianus hoc codice videtur esse usus, audax ille Plauti interpolator idemque emendator felicissimus: velut *decem* ille scribit 'ex codicibus antiquis ad litteram' ut ipse ait; idem *istam ob rem* posuit et *audiuero* et *recte factum.* Ex eodem codice pendet ea coniectura, quam ad 627 profert *soccos iussi adimere,* ubi Palatinus *socio iussi adimere;* porro scriptura *id adeo scio* v. 215; denique *fondis* v. 226, quae scriptura apertissimo testimonio est patriam Palatini esse Italiam. Excussit codicem in usum meum LOEWE.

exemplum RITSCHELII nolui relinquere. Editionis principis scripturas ut adderem, eadem me novit auctoritas. Quam non semel correctam esse ex ipso codice *E* facile videbunt qui hac editione utentur. Quod SCHOELLII exemplum secutus appendicem ab apparatu distinxi, id multis commodum fore confido. Testimonia OSBERNI olim consulto omissa cur adderem non inveni.

Fabula Plauti num integra ad nos pervenerit multi quaesiverunt: nec desunt quae eam quaestionem excitent. Velut LEO 'Pl. F.' p. 179 narrationem argumenti in prologo olim extitisse adfirmat. Versibus enim 87 sq. Epidicus dicit suis dolis senem adductum esse, ut fidicinam a filio amatam pro filia emeret; id quomodo fieri facile potuerit ex versibus demum 634 sqq. plane intellegimus. Quod poetam sic instituisse negat LEO: rem antea fusius exponendam fuisse primum propter v. 598 et 169 tum propter consuetudinem ceteroquin observatam. Qua in re nescio an plura adfirmet vir doctissimus quam argumentis evincere possit. Fraus ipsa cur aliquoties commemorata sit facile intellegimus — cohaeret enim haec res cum argumento ipsius fabulae — rationem fraudis minus desideramus. Quodsi quae in paenultima scaena narrantur simul explicant, quomodo servolo fidem habere potuerit senex, id ipsum non spectavit poeta, sed docere voluit, quomodo sine fraude servolus genuinam filiam novisse posset. Mihi certe probabile est spectatores in fraude cuius rationem non plane perspicerent non magis offendisse quam in aliis dolis fabulae etiam perplexioribus. Quae cum ita sint, coniecturam illam — speciosam per se — idoneo fundamento carere existimo. In ceteris, ut paucis quid sentiam exponam, etiamnunc nihil invenio, quod fabulam contaminatam esse demonstret, contra non pauca quae aut obscuritate aut nimia brevitate laborent nec sine probabilitate ex retractatione repeti possint. Quamquam, cum constet poetam Graecam fabulam retractasse, aegre dicas, quid ipsi Plauto Graecam fabulam vertenti, quid poetae recentiori Plautina retractanti adscribamus. CAROLO SCHREDINGER, qui sine retractationis suspicione difficultates expedire posse sibi videbatur (cf. obs. in T. Macci Pl. Epidicum, Schweinfurt 1884), iure iam alii sunt oblocuti.

Ceterum in hac quoque fabula ut in omnibus quas edidi me SCHOELLII et SEYFFERTI amicorum consilio atque opera usum esse eisque nunc tertium se adiutorem acceptissimum adiunxisse FRANCISCVM SKVTSCH gratissimo animo et lubentissimo profiteor. GVYETI exemplar Parisinum HENRICVS GELZER, collega coniunctissimus, meo rogatu descripsit. Nonnullos errores qui in apparatum prioris editionis irrepserant ante me investigaverat diligentia viri desiderabilis, ALFREDI FLECKEISEN, qui, qua semper fuit erga me benevolentia, sua exemplaria fabularum Plautinarum post mortem mihi tradi testamento iusserat.

Ienae, Kalendis Septembribus.

G. G.

T. MACCI PLAVTI

EPIDICVS

Etiam Epidicum, quam ego fabulam aeque ac
me ipsum amo,
Nullam aeque inuitus specto, si agit Pellio.

Bacch. 214 sq.

ARGVMENTVM

Emít fidicinam fíliam credéns senex
Persuásu serui †atque conductam
Iterúm pro amica eí subiecit fílii.
Dat eríli argentum. eó sororem déstinat
Inprúdens iuuenis. cónpressae a se ac mílitis 5
Cognóscit opera síbi senex os súblitum.
Vt ílle amicam, haéc quaerebat fíliam.
Sed inuénta gnata séruolum emittít manu.

ARGVMENTVM INEPIDICVM PLAVTI *B E V J, nisi quod* INEPVDVCV̄ *J*

1. Mit *cum spat. init. V E et sic semper in principiis scaenarum* filiam *ex* fidicinam E^3 *Super* filiam *sup. scr.* suam *in J: similia glossemata passim argumento adcripta amplius non notabo* 2.* 3.* *Post* filii *distinxit Gz Anal. Pl. 82* 4—8. *Verba* Dat erili, Inprudens, Cognoscit, Vt ille, Sed inuenta *in J dispici nequeunt* 4.* erili E^1. herili E^3FZ sororem *ex* sorores *E* 5.* Imprudens *E* conpressę *B.* cōpressę *V.* compressae *Z.* compsse *E.* compresse *JF* a se ac *Opitz p. 264.* ac *libri* inclitis *Z* 6. oblitum *F* 7.* haec *B E V.* hic *JZ.* hic senex *F* quęrebat *BZ.* querebat *ceteri* 8.* Set E^3 *ex* Se emittat *V*.

PERSONAE

EPIDICVS SERVOS
THESPRIO SERVOS
STRATIPPOCLES ADVLESCENS
CHAERIBVLVS ADVLESCENS
PERIPHANES SENEX
APOECIDES SENEX
SERVOS
FIDICINA
MILES
PHILIPPA MVLIER
ACROPOLISTIS FIDICINA
DANISTA
TELESTIS VIRGO
POETA (GREX)

[A]

ACTVS I

EPIDICVS. THESPRIO
SERVI II

EPIDICVS

ulescens.

THESPRIO

Quís properantem mé reprehendit pállio?

EPIDICVS

s.

THESPRIO

Fáteor: nam odio's nímium familiáriter.

EPIDICVS

Réspice uero, Thésprio.

THESPRIO

Oh,
Épidicumne ego cónspicor?

EPIDICVS

Sátis recte oculis úteris. 5

I sc. 1 THESPRIO EPIDICUS *A.* EPIDICVS THESPRIO
O (*vel* II) *BEVJFZ, nisi quod* TESPRIO, *ut constanter,*
e personarum notis vide praefationem 1.* *Ita A, nisi quod*
m. adules///cens (s‿c *m. 2*) *B.* adulesces *V.* adolescens
r. alia m.) E. adolescens *JFZ* me reprehendit *Guyetus*
prehendit *iam Gulielmius*). me prehendit *BEVJZ* 2. *Ita A,*
ODIOES odio es *etiam reliqui, nisi quod* hodio es *J*
ter (a‿r *e corr. m.*², *ut vid.*) *B* 3. 4. *Ita A: uno v. com-*
BEVJ dhesprio *B. om. V* 4. epidicum ne *BEVJFZ*
Ita A: uno v. comprehendunt BEVJ 5.* SATISRECTEOCU-
A. Certe oculis uteris *BEVJFZ*

THESPRIO

Sálue.

EPIDICVS

Di dent quaé uelis.

Veníre saluom gaúdeo.

THESPRIO

Quid céterum?

EPIDICVS

Quod eo ádsolet:

Cená tibi dabitur.

THESPRIO

Spóndeo —

EPIDICVS

Quid?

THESPRIO

Me áccepturum, sí dabis.

EPIDICVS

Quid tú agis? ut ualés?

THESPRIO

Exemplum adést.

EPIDICVS

Intellego. eúge:

Córpulentiór uidere atque hábitior.

---

10. *Donatus in Ter. Eun. II 2, 11:* Quae habitudo est corporis]

6.* *Ita A* dident *B.* dii dent *EJ* quę *BJ.* que *EF* 7.* ———RESALUUMGAUDE(o♯)QUIDCE(te)RUMQUODEOADSOL(e?)T *A* Venire *in ras. praeter* V *B* saluon *FE*[1] (saluom *E*[*]) EP. Quod eo *BVJ.* esse quod eo *E (pers. add. m. 3).* EP. Esse quod *Z.* EP. Quod esse *F* assolet *libri praeter A* 8.* *Ita A, nisi quod* ACCEPTURUMSIDABIS dabitur tibi *JF* spondeo *BE*[2]*FZ cum A.* splendeo *E*[1]*VJ* quid (q *ex* e *corr.*) *E* *Inter* th esp *et* Me *24 litt. spat. V* sidabis *J* 9.* *Ita A* (QUID, TU, EXEMPLUM *initia constituens), nisi quod* ADESSEINTELLEGO♯EUGAE Quid magis *F* ut uales *iam Camerarius (ut A).* ut uelis *BEVJFZ* adest. EP. Intellego. euge *Gruterus atque (nisi quod* habes *pro* adest *scribit) Palmerius.* adesse intellego (intelligo *JZ*). EP. Euge *BEVJFZ* 10.* *Ita A, nisi quod* ABILIOR Opulentior *libri Donati* habere (*vel* — ri) *iidem* habitior *Donatus (Festus, Placidus): et sic Scutarius, Lipsius.* agilior *BEVJFZ*

THESPRIO

Huic grátia. 10

EPIDICVS

Quám quidem te iám diu 11[a]
Pérdidisse opórtuit. 11[b]

THESPRIO

Mínus iam furtificús sum quam antehac.

EPIDICVS

Quíd ita?

THESPRIO

Rapio própalam.

EPIDICVS

Di ímmortales te ínfelicent — út tu es gradibus grándibus.
Nam út apud portum té conspexi, cúrriculo occepí sequi:
Víx adipiscendí potestas módo fuit.

THESPRIO

Scurrá's.

EPIDICVS

Scio 15

Te ésse equidem hominem mílitarem.

Plautus in Epidico: 'Opulentior habere atque habitior' *(de libris Donati cf. Sabbadini Stud. It. II 96). Festus Pauli p. 102, 1:* habitior inguior. *Placidus Corp. gl. V p. 25, 22 = 72, 22 = 107, 36:* habitior plenioris habitus. *Huc rettulit Koch Mus. Rhen. vol. XXVI (a. 1870) p. 550* 12. *Cf. Ammian. Marc. XV 13, 3:* abiecte gnauus et, ut ait comicus, arte despecta furtorum rapiens propalam. *Cf. appendix.*

---

huic grā (*in ipso v. fine rubr.* EPIDICVS) *B.* hac gratia *JFZ.* huic (hac *m. 3*) gratia esse *E* 11[a].* 11[b].* *Ita A: contrahunt ceteri* EPI. *praem.* E^3 12.* *Ita A, nisi quod* FURTIFICUS *et* RAPIO furtificus (r *m. 2 ex* i *et* fi *m. 3 ex* si) *E* ante hac *BEV* quid ita? *Γ.* quid ita *Z. Inter* ita? *et* thes. *9 litt. sp. V* 13.* *Ita A, nisi quod* INFELICENT *et* UTTUES (*vix* —IS) *A* Dii *EJFZ* immortales im mortales *V*) *libri cum A* te infelicent *cum A Dousa.* infelicent *BEVJFZ, nisi quod ante* inf. *fortasse spatiolum in E* ut tu es *B* (*scr. m. 2 et* es *ex* is *corr.*). ut tu es (*vel* tues) *EVJFZ* 14.* *Ita A, nisi quod* OCCEPI aput *J.* ap̄ *E* curculio BE^1VZ (*corr.* E^3) 15.* *Ita A, nisi quod* SCURRAES ad ipisscendi *V* Scurra es *libri (cum A), nisi quod* ////Scurra es *(eras.* Sur *vel* Ser*) et* [illegible] *ras. B.* Scurraes *V* 16.* *Ita A* quidem *libri praeter A*

THESPRIO

Audácter quamuis dícito.

EPIDICVS

Quíd ais? perpetuén ualuisti?

THESPRIO

Várie.

EPIDICVS

Qui uarié ualent,
Capreáginum hominum nón placet mihi néque pantherinúm genus.

THESPRIO

Quid tíbi uis dicam nísi quod ést?

EPIDICVS

Vt illí res, respondé probe.
Quid erílis noster fílius?

THESPRIO

Valet púgilice atque athlétice. 20

EPIDICVS

Voluptábilem mihi núntium tuo aduéntu adportas, Thésprio. Sed ubíst is?

---

qđuis *J*. quđ uis E^3. quod uis *F*. quid uis *Z* ditito *B* 17.* *Ita A, nisi quod* QUIDAGIS *et* UARI(e#) EPI. E^3 *ex* thes Quid ais? *J, atque ita iam Acidalius.* Quid agis *ceteri cum A* perpetuon *FZ* ualuistin *F* 18.* *Ita A, nisi quod* CAPRIAGINUM Capre (Capere *V*) aginum B^1E^1V. Capreaginum *J (cf. Skutsch de nom. lat. suff. etc p. 28)*. Caprigenum B^2FZ. Capriginum E^3 hominem E^1VJ *(corr.* E^3*)* nonplacet *B* phantherinum (h *exp. m. 3*) *E*. panterinum *F* 19.* QUIDTIBIUISDICAMNISIQUODEST#UTIL-LAERESOBSTENIA— *et in novo v.* —P(roba)E *A (sed incertissima lectione)* TH. *ex* EP. E^3 EP. Vt illi res, responde probe *Gz exempli causa.* EP. Vt illi respon *(sequitur spat. circ. 7 litterarum)* probe B^1E^1VJ. EP. (Tepri E^3) Vt illa (ille *F*) respondeas probe E^3FZ (respondit E^2 *correxerat*). EP. Vt illi respondi THES Probe *correxit* B^2 20. *Ita A* EP. *praemitt. libri* herilis *JFZ* nr̃ E^1. nr̃ E^3 filius ualet? THESP. *BEVJFZ* pugilicę *V*. pugelice E^1 *(corr.* E^3*)* athletice (e *post* h *expuncta*) *E* 21.* *Ita A, nisi quod* ATPORTAS EP. *om. J* Voluptabile *J* michi *J* nuncium *JZ* adportas, Thesprio] adtulisti *BEVF*. attulisti *JZ* 22.* *Ita A, nisi quod* ADUENIT *et* ERGOESTNISI Set *E* ubi est is B^2FZ. ubi estis B^1EVJ

THESPRIO

Aduenít simul.

EPIDICVS

Vbi is érgost? nisi si in uídulo
Aút si in mellina áttulisti.

THESPRIO

Deí te perdant.

EPIDICVS

Té uolo —
Percóntari, operam da: ópera reddetúr tibi.

THESPRIO

Ius dícis.

EPIDICVS

Me decét.

THESPRIO

Iam tu autem nóbis praeturám geris? 25

EPIDICVS

Quem díces digniórem esse hominem hoc hódie Athenis álterum?

THESPRIO

At únum a praeturá tua, Epídice, abest.

àduenit *cum A Dousa.* adueni *BE³JFZ.* aduenis *E¹V* simul//ubi *B.* simul ubi *E¹V (pers. add. E³)* ergo est nisi *F cum A.* ō g̃ est n̄ *J.* ergost nisi *E³Z.* egost. EP. Nisi *BE¹.* ego est EP. nisi *V* si inuidulo *BE¹VJZ.* si innidulo *E³.* simmidulo *F* 23.* *Ita A, nisi quod* INMELLINA si *sup. scr. E²* imellina *B* adtulisti *F* Di *B.* Dii *EJFZ* 24.* *Ita A, nisi quod versum a margine sinistro reductum habet et* PERCUNCTARI ‖ Percontari operam (perctari *B.* p̄ contari *J,* percunctari *F*) *libri praeter A* operam *E¹V (corr. E³)* reddetur *cum A etiam E³F.* redditur *E¹JZ.* //reditur *B.* reditur *V* 25. 26. *Quattuor versiculis discribit A* IUS, DICIS, IAM, DICTIS *initia constituens. In BEVJ verba* Ius — decet *versui 24 adhaerent, a* Dices *novus v. incipit* 25. *Ita A* //Ius (*erasa* p) *B* Medec & (Medec& *B²*) *B* aut *ex* antē *E³* preturam *EJFZ* 26.* *Ita A, nisi quod* DICTIS *et* (at)HEN(is)ALTERUM *om.* hominem hoc hoc *add. Gz. om. libri* digniorem alterum esse hominem hodie Athenis alterum *F* 27.* ATUNUMAPRAETURA *A medio versu. Cetera usque ad v. 52ᵇ in A desunt: quem tamen in duabus paginis plus quam Palatinos habuisse vix probabile, cum nihil desideretur et discriptio incerta sit propter versus 9 et 24 sqq.*

EPIDICVS

Quidnám?

THESPRIO

Scies:

Lictóres duo, duo úlmei fascés uirgarum.

EPIDICVS

Vaé tibi.

Séd quid ais?

THESPRIO

Quid est quód rogas?

EPIDICVS

Vbi árma sunt Stratíppocli?

THESPRIO

Pól illa ad hostis tránsfugerunt.

EPIDICVS

Ármane?

THESPRIO

Atque quidém cito. 30

EPIDICVS

Sérione dícis tu? 31ᵃ

THESPRIO

Sério inquam, hostés habent. 31ᵇ

EPIDICVS

Édepol facinus ínprobum.

Thesprionis nota in E versui 26 *adhaeret* apraetura *B*. aptura *J*. a praetura (*vel* pret.) E^3FZ. ad praetura E^1V epudice *V* ab est *B* Quid (qid̃ *V*) nam *BEVJFZ* 28.* Licto res *B*. Littores *F* ulmei *quosdam coniecisse dicit Hermann Elem. p. 161.* uiminei *libri (nisi quod* inminei *V*, iuminei *ut vid.* E^1: ui- E^3) fasces (s *post* a *s. scr.*) *J* Ve *EVF*. Vt *J* 29.* Set *E*. S; *J* ///ais *B*. ais *reliqui* est quod *add. Skutsch. om. libri* strathippocli *BV*. strathiphocli (*altera* h E^3 *ex* r) *EJFZ* 30.* adhostis *B*. adhostes *J*. ad hostes *FZ* trans fugerunt *B* arma ne *J* At *F* 31ᵃ. 31ᵇ.* *contrahunt libri* Serio ne *BF* dic^{s}/// /// *J* 32.* Aedepol *Z* facinus *B*, *sed* cin *in ras* B^2 improbum *EVJFZ*

THESPRIO

At iam ante álii fecerúnt idem.
Érit illi illa rés honori.

EPIDICVS

Quí?

THESPRIO

Quia ante aliís fuit.
Múlciber, credo, árma fecit quaé habuit Stratíppocles:
Tráuolauerúnt ad hostis.

EPIDICVS

Túm ille prognatús Theti 35
Síne perdat: alia ápportabunt éi Nerei fíliae.
Id módo uidendumst, út materies súppetat scutáriis,
Si in síngulis stipéndiis is ad hóstis exuuiás dabit.

THESPRIO

Supérsede istis rébus iam.

EPIDICVS

Tu ipse úbi lubet finém face.

---

35. 36. *Priscianus VI p. 252, 7:* *Θέτις Θέτιδος*, Thetis Thetidis, quamuis ablatiuum eius 'ab hac Theti' Plautus protulit in Epidico: 'Tum — filiae' 39. *Nonius p. 40, 5:* Supersedere manere, perseuerare, quasi in uoluntate et consilio sedere . . . Plautus Epidico: 'Supersede . . . face'

33.* Qui *pro* Quia *V* ante *JF, Ritschelius Op. phil. II p. 546.* antea *BEVZ* alios *F* 34.* quę *J.* que *EF* stratiphocles *JFZ* 35.* Transuolauerunt *EFZ.* Tra uolauerunt *J* adhostis *B.* adhostes *J.* ad hostes *FZ* *Pers. om. F* tethi *Z* 36.* adportabunt *cod. H Prisciani* ei nerei *EVJF*, *Priscianus.* ei naerei (*ex* narei) *B.* nerei *Z* filię *BVJ.* filie *EF* 37.* Idmodo *J* uidendum est *libri, nisi quod* uiuendum est *J* at scutariis B^2 *in margine.* scutariis *FZ.* scrutariis *in contextu B.* scrutariis at scrutariis *V.* scrutariis at scrutariis *(priorem* r *m 3 expunxit) E.* scrutariis *et s. scr.* t scrutariis *J* 38.* EP. *praem. F* Si in *om. F* stipendiis, *sed tert.* i *s. scr. J* 39.* TH. *add.* B^2 Sup sed istis B^1V: sed^c *corr.* B^2. Super set istis E^1. superside istis E^3, *pars. codd. Non.* Sup se deistis *J* Tum *JF* ubi B^2. ibi B^1 lubet finem (finē B^2. fine B^1) face *BJFZ.* iubet finem face *V.* lubet finem face (l *m. 3 ex* i, t f *e corr.,* face *ex* facere *et ante* face *m. 1 ut vid.* fine *del.*) *E*

THESPRIO

Desíste percontárier.

EPIDICVS

Loquere: ípse ubist Stratíppocles? 40

THESPRIO

Est caúsa qua causá simul mecum íre ueritust.

EPIDICVS

Quídnam id est?

THESPRIO

Patrém uidere sé neuolt etiámnunc.

EPIDICVS

Quaproptér?

THESPRIO

Scies:
Quia fórma lepida et líberali cáptiuam adulescéntulam
Dé praeda mercátust.

EPIDICVS

Quid ego ex te aúdio?

THESPRIO

Hoc quod fábulor.

EPIDICVS

Cúr eam emit?

40.* percontrarier *J.* percunctarier (nc *e corr. atque ex parte in ras. B*) *B E V F Z* ipse ubi est *B V J F.* ubi ipse est *Z atque E (ubi tamen* ubi *m. 3 addidit)* stratiphocles *J F Z.* stratipocles *E.* stratippodes *V*
41. Est causa — ueritust *Epidico tribuit F, unde personae usque ad finem scaenae commutantur* Est causa simul *J* (qua causa *add. m. 2*) ueritus est *V J* Quid nam *B J* 42.* Patrem uidere se neuolt *Bothe, Hermann El. p. 161.* Patrem (Paterem *J*) uidere senem non (sene ñ *V*) uult (uolt *E J F Z*) *B E V J F Z* etiã nunc *B* quampropter *Z* *Pers. add. E³: om. E¹* Scies *B.* Tu scies (*vel* tusc.) *E V J F Z (ubi* Tu *delevit Pylades)* 43. THE. *ante* Quia *del. E³* adolescentulam *B E V J Z*
44. Depraeda *B.* Deꝑda *J.* De preda *V F.* Da praeda (De *m. 3*) *E* mercatus est *V J* exte *B E V J* 45—60. *Haec sunt initia in B E V J:* Cur eam, Animos habet, Ipse mandauit, Emeretur sibi, Inalto uentus est, Male pdidit me, Quid istanc, Istuc te rogo, Tot quadraginta, Apud thebas, Singulas nummis, Vna cum eo, Ego interii, Epidice, Num quid ita, Mittebat sed, Seruũ homine, Trepidas 45. Quor *F* emet *E¹ V J (corr. E³)*

THESPRIO

Ánimi causa.

EPIDICVS

Quót illic homo animós habet? 45

Nam cérto prius quam hinc ád legionem abiít domo,

Ipse mándauit mihi áb lenone ut fídicina

ıam amábat emeretúr sibi: id ei ímpetratum réddidi.

THESPRIO

cúmque in alto uéntust, Epidice, éxim uelum uórtitur.

EPIDICVS

ıé misero mihí: male perdidít me.

THESPRIO

Quidnam istúc? quid est? 50

EPIDICVS

ıíd? istanc quam emit quánti eam emit?

THESPRIO

Vílei.

EPIDICVS

Haud istuc té rogo.

THESPRIO

Quíd igitur?

EPIDICVS

Quót minis? 52ª

---

qđ *V* annos *F* 46.* ad legionem *EVJFZ.* adlegationē *B* *d* at *exp. m. 2)* 47.* michi *EJ* ab lenone E^3VF. ablenone *BJ* *si quod* ablectione *J ante ras.).* ab lenonem E^1. ad lenonem *Z* cina *ex* fidicinā *ras. BE.* fidicinam *Z* 48.* quamamabat *B* i *E* imperatum *E (et in marg.* at impetratum *m. 3)* 49.* Vtıque *FZ* inalto *BJ* uentus est *libri* exim VE^1. exin *ex* m *B.* eximo (*vel* ex imo) E^3FZ. exuno *J* uelum *ex* uelim E^2 *in* *ura* uoratitur E^1V *(corr.* E^3*).* uertitur *J* 50.* Ve *libri* Quidn istuc? quid est *Camerarius.* Quid istuc quidnam (quid nam *BJ*) *libri (in ras.* E^2*)* 51. 52. *Verba* Quid — Quot minis *add.* E^2 51. Quid istanc *in ras. E* istam *F* qua *V* quanti *s. scr.* B^2 ei *B: s. scr.* p uili B^2. uilei *E.* uili VJE^3FZ istac *J* 52ª.* Quidi ur *ex* reddigitur E^3. Quid igitur *JFZ.* Reddigitur B^1E^1V. Reddiur B^2 qđ *V.* quot *ex* qui *vel* quid *corr.* E^3

THESPRIO

Tót, quadragintá minis. 52ᵇ
Íd adeo argentum áb danista apud Thébas sumpsit fénore
Ín dies minásquè argenti síngulas nummís.

EPIDICVS

Papae.

THESPRIO

Ét is danista aduénit una cúm eo qui argentúm petit. 55

EPICICVS

Dei ímmortales, út ego interii básilice.

THESPRIO

Quid iam? aút quid est, Épidice?

EPIDICVS

Male pérdidit me.

THESPRIO

Quís?

EPIDICVS

Ille qui arma pérdidit.

THESPRIO

Nam quíd ita?

EPIDICVS

Quia cottídie ipse ad me áb legione epístulas

52ᵇ.* *Ab hoc v. accedit A, ubi* —AMINIS *est versu a fine reducto* Tot quadraginta *BEVJFZ* 53.* IDADEO(ar)GEN *et in fine* RE *A* EP. Id adeo *Z* *Ante* Id *m. 3* e *vel* c *scr. et del. in E* EP. Ab danista *F.* TE. Ab danista *E*³*Z* *Ante* danista *ut vid.* a *del. E* Aput *J* thebas EP. *E*³*Z.* thebas TH. *F* sumpsit *B.* sumpsti *EVZ.* sumpsisti *JF* foenore *libri* 54.* IN— *ab initio A* TH. *praem. E*³*Z.* EP. *praem. F* indies *BJ* minas que *EV* nũ mis *V.* numis *F* TH. *F* Pape *BJE*³. Eape *E*¹*V* 55.* ETISDA— *a principio A* 56.* DEIIMMORT— *et* —DEST *in fine A* Di *BVJ.* Dii *EFZ* immortalis *ex* immortales *E.* inmortalis *V* basilice *FZ atque ante corr. J.* balisce *B.* basilisce *EVJ corr.* Qui///iam aut est *J* 57.* EPIDIC— *a principio (non reducto) A* Male *add. Brix praef. Curc. p. XVII. om. libri* arma perdidit *Pylades.* perdidit arma *libri (nisi quod* perdidit me arma *V)* 58.* NAMQU— *a principio et* —LAS *in fine A* Namquid *E*³*FZ cum A.* Num quid *BEV.* Numquid *J* cottidie *B.* cotidie *EVJF.* quottidie *Z* ad me *VEFZ.* adme *BJ* ab legione *E*³*FZ.* ablegione *BJ.* ad legione *E*¹*V* epistolas *BEVJZ*

Mittébat — sed taceam óptumumst.
Plus scíre satiust quám loqui seruom hóminem:
ea sapiéntiast. 60ᵃ 60ᵇ

THESPRIO

Néscio edepol quíd tu timidu's: trépidas, Epidice: íta * * * *
* * * * * * * * * * * * * uoltúm tuom 61ᵇ
Videór, uidere cómmeruisse hic me ábsente in te aliquíd mali.

EPIDICVS

Potin út molestus né sies?

THESPRIO

Abeo.

EPIDICVS

Ásta: abire hinc nón sinam.

THESPRIO

Quíd nunc me retinés?

EPIDICVS

Amatne istam quam émit de praedá?

59.* MI(tteb)A— *A a principio (remoto, ut vid.)* s, *B.* set *E* optumum est *BJFZ.* obtumum est *EV* 60ᵃ.* 60ᵇ.* PLUSSCI— *et in fine* AST *uno v. A* satius est *BEVFZ.* satis est *J* seruum *BEVJZ.* seruon *F* sapientia est *BEVJFZ* *Versuum* 61—76 *haec sunt initia in BEVJ:* Trepidas epidice, Hic me absente, Abeo ♯ Assta, Amat ne, Detegetur, Iuppiter te, Venire. adcheribolum, Eo uenturus, Prius se, Quod debetur, Mitte me, Pereunda est 61.* NESCIOEDE— *a principio A* Te nescio edepol *Z* quid *JFZ.* qđ *V.* qđ/// *pro* quid *B*². qui *E*¹ (quid *E*²) timidus es (timides *V.* timidus est *F*) trepidas *BVJF.* trepidas *EZ* *Lacunam indicavit Gz* tuum *libri* 62.* UIDE(o)RUIDER— *A* uidere *om. F* ab sente (s *ex* a) *E* inte *et supra scr.* ɔtrate *B.* inte *EVJ* 63. PO(t)EN— *A* Potui *J* ne sies *Camerarius.* nesis (*vel* ne sis) *BEVJFZ* assta *B.* asta *EJZ.* astat *V.* adsta *F* hinc *BF.* huic *EV.* hunc *J.* nunc *Z* 64.* QU(idn)UNCM— *A, quibus sub finem* Q *addit Studemundus: secuntur tres versus, quibus nihil dispici potuit: quorum quidem primi et initium et finis scriptura caruit, ut extrema verba v. 64 ibi extitisse videantur. De reliquis duobus versibus nihil adfirmari potest, nisi quod initia et exitus scriptura carere videntur* THES. *ex* EP. *E*³ merecines *V* Amat ne *BEVFZ.* Amat me *J* depda *BJ.* depreda *VF.* de praeda (d *in* de *m. 3 e corr.*) *E*

THESPRIO

Rogas?

Déperit eam —

EPIDICVS

Détegetur córium de tergó meo. 65

THESPRIO

Plúsque amat quam te úmquam amauit.

EPIDICVS

Iúppiter te pérduit.

THESPRIO

Mítte nunciám * * * * * * * * *

* * * * nam ílle me uetuít domum

Veníre: ad Chaeribúlum iussit húc in proxumúm.

Íbi manere iússit: eo uentúrust ipsus.

EPIDICVS

Quíd ita?

THESPRIO

Dicam:

Quía patrem prius cónuenire sé non uolt neque cónspicari 70

Quám id argentum quód debetur pró illa dinumeráuerit.

EPIDICVS

Eú edepol res túrbulentas.

---

65. *Nonius p. 278, 20:* degere est detrahere. Plautus in Epidico: 'Degitur . . . meo'

65.* DEPER— *et* —GOMEO *A* eam *add. Gz. om. libri* deperiit *F* degetur E^3. degitur *FZ cum Nonio* detergo *BJ* 66.* PLUSQ·AM— *et* —P(erd)UIT *A* plusque *B.* plus te *EVJFZ* quam unquam *F* Iupiter *F.* Iuppiter, *sed prior* p *ex* u *corr., B* 67—72. *In A ultimus folii rectae pag. v. legi nequit: item duo primi paginae versae (initia et exitus prioris scriptura carent): deinde haec apparuerunt in proximis quinque v.:* U(en)IR— *(non reducto v.) et in fine* —ROXUMUM, IBIM— *et in fine* —DICA, QU— *et in fine* —NEQ·CONSPICARI, QU — *et in fine* —MERAUERIT, E— *et* —NCIAM 67ᵃ.* 67ᵇ.* *Ita Gz e vestigiis Ambrosiani* nunc iam *libri* 68.* adcheribolum *BJ.* ad cheribolum *EVFZ* in proxumum *F.* inproxumum *BJ.* in proximum *EVZ* 69.* *Post* ibimanere *Camerarius in B* se *adscripsit* uenturus est *libri* ipsus *ex* ipse *E.* ipsius *J.* ipse *Z* 70.* conuenire se *Pylades.* se conuenire *BEVJFZ (nisi quod* Priusse *iungit V)* neq conspicari/// *B* 71.* debet *F* 72.* eu aedepol (h *et* a *m. 2) B.* euedepol E^1V. tu edepol E^3JFZ res turbulentas (r *in ras.*) B^1. res turbulentast B^2. res turbulentus E^1V. re es turbulentus E^3FZ. re es turbulentius *J*

THESPRIO

Mítte me, ut eam núnciam.

EPIDICVS

Haécine ubi scibít senex,
Púppis pereundást probe.

THESPRIO

Quíd istuc ad me áttinet, 75
Quó tu intereás modo?

EPIDICVS

Quía perire sólus nolo, té cupio períre mecum,
Béneuolens cum béneuolente.

THESPRIO

Ábi in malam rem máxumam a me
Cúm istac condicióne.

EPIDICVS

I sane, síquidem festinás magis.

THESPRIO

Númquam hominem quemquám conueni, unde ábierim lubéntius.

EPIDICVS

Íllic hinc abiit: sólus nunc es. quo ín loco haec res sít uides, 81

---

nunc iam *BE*. nuntiam *F* 73—76. *Quattuor quos dedi v. in A quinque occupaverunt: sed nihil dispici potuit* 73.* Hęcine *BE*. Hecine *V*. Haeccine *JZ*. Hec *F* ubiscibit *J* 74.* pereunda est *libri*

75.* istac *J* adme *BJ* adtinet *F* 76.* ǫtu *V* 77—103. *Haec sunt in BEVJ initia*: Quia perire, Abi inmalam, I sane, Abierim libentius, Epidice, Impendent, Itaque inte, Ex impedito, Senem ut, Emit quam, Si sibi nunc, Nā ubi, At enim tu, Nequā, Qui lubido, Tuquidem ante hac, *(lacuna)* quid?, Adolescenti, Cum cheribulo, Placide 77.* QU— *et* —REMECUM *A* 78.* B(e)NEUO(le)NSCUMBEN— *et* L (malam) *A, in quo versus bipartitus fuit* inmalam *B* maxumam *BJF*. maximam *EVZ* a me *FZ*. ame *BEV* 79. CUMISTAC(co)N(di)C(io)N(e ‖ eisanesiqu)IDEMFE(st)INASMAGIS *A* conditione *EVJZ* Isane *J* siquid (si quid *FZ*) *libri praeter A* 80.* NUMQU— *A (ubi versus bipartitus fuit)* nunquam *BJF* libentius *B*. iubentius E^1V *(corr.* E^3*)* 81.* ILLICHINCA(bii)T(sol)USNUNCESQUO(inl)OCOHAECRESSITUIDES *A* illic hinc, *sed* hinc *ex* huic *corr. B*. illinc hinc E^1V*: corr.* E^3. Illic hic *F* solus es nunc *EVJZ*. Scelus es nunc *F*. *Cetera usque ad v.* 85 (nunc) *desiderantur in EVJFZ: cf. Anal. Pl. p. 74* inloco *B* hęc *B* fit B^1*: corr.* B^2

Épidice: nisi quíd tibi in tete aúxilist, absúmptus es.
Tántae in te inpendént ruinae: nísi suffulcis fírmiter,
Nón potes subsístere: itaque in te írruont montés mali.
Néque ego nunc quó modo 85
Me éxpeditum ex ímpedito fáciam consiliúm placet.
Égo miser pérpuli
Meís dolis senem, út censeret súam sese emere fíliam.
Ís suo fílio
Fídicinam emit quam ípse amat, quam ábiens mandauít mihi. 90ᵃ
Sí sibi nunc álteram 90ᵇ
Áb legione abdúxit animi caúsa, corium pérdidi.
Nam úbi senex sénserit
Síbi data esse uérba, uirgis dórsum despoliét meum.
Át enim tu praécaue.
Át enim — bat enim: níhil est istuc. pláne hoc corruptúmst caput.
Néquam homo's, Épidice. 96
Quí lubidost mále loqui? 97ᵃ
Quía tu te déseris. 97ᵇ
Quíd faciam? — Men tú rogas?

82.* EPIDICENISIQU(i)D— *A* intete auxilii ē *B* 83.* TANTAKINTEINP— *et* —R *in fine A* tantę *B*². tante *B*¹ inte *B* Impendent *B* ruinę *B*². ruine *B*¹ 84.* NONPO(te)SSUBSI— *A* inte irruunt *B*

85.* (ne)Q— *et in novo v.* QUOMODO *A* quomodo *B*. qm̊ *E*¹. q̊m̊ *JE*³ modo *om. Z* 86. MEEXPEDITUMEXIMPE— *A* Eximpedito *J* 87. Ego *(sic, non* ego *in medio v.) B* *Duobus versiculis discribit A, quorum in priore nihil, in altero* —PUL— *apparuit* 88. MEISDOL(ei)SSEN— *A* senem *ex* senex *E* 89.* *Duobus v. discribit A, sed nihil apparuit* Is *(non* is *B, in medio v.)* filio *om. E*¹*: add. in marg. E*³ 90ᵃ.* FIDICIN— *A* 90ᵇ.* 91.* *Coniungit ut vid. A, ubi* SI— *ab initio dispici potuit* 90ᵇ. Si sibi *B*. Sibi *EVJFZ* ablegione *B* adduxit *FZ*. abduxi *J* anima *EV* 92. *Monometros discribit A, sed nihil apparuit* nā/// *B* 93.* SIBIDATAESSEUE— *A* esse data *F* *Ante* dispoliet *del.* pdae *E*² *ut vid.* despoliet *BE*²*JFZ*. dispoliet *E*¹*V* 94.* ATENI(mtu) *et in novo v.* PRAECAUE *A* tunc *Z* 95.* *Ita A* At enim bat enim *om. libri praeter A* nichil *EJ* plane hoc *BEVFZ cum A (nisi quod in* plane p *ex* p̄cau *E).* plane *J* corruptumst *B*²*E*³*VZ (sequitur 6 litt. spat. in B).* corruptust *E*¹. corpuptūst *B*¹. corruptum est *F* 96. *Monometros discribit A, sed nihil legi potuit* Nequā/// /// /// *B*. neq. *J* homo es *libri* *Post* epidice *plus quam dimid. v. vac. V* 97.* *In A qui uno v. omnia comprehendit nihil nisi* —RI— *sub finem apparuit* lubido st *B*. libidost *EFZ*. lubido est *VJ* quia tu te *B*¹ (tu te te *B*² *ut vid.*). quia tute *EJFZ*. quia tute te *V* desideris *J* 98.* Q(uif)ACIAM *et in novo v.* (m)ENROGAS *A* fatiam *E* men

Túquidem antehac aliís solebas dáre consilia mútua.
Áliquid aliqua réperiundumst. séd ego cesso ire óbuiam 100
Ádulescenti, ut quíd negoti sít sciam: atque ipse íllic est.
Trístis est: cum Chaéribulo incédit aequalí suo.
Húc concedam, orátionem unde hórum placide pérsequar.

STRATIPPOCLES. CHAERIBVLVS. EPIDICVS
ADVLESCENTES II SERVOS

STRATIPPOCLES

Rém tibi sum elocútus omnem, Chaéribule, atque ádmodum
Meórum maerorum átque amorum súmmam edictauí tibi. 105

CHAERIBVLVS

Praéter aetatem ét uirtutem stúltus es, Stratíppocles.

---

tu rogas *libri praeter A, nisi quod* mentii *(4 litt. sp.)* rogas *V et* mentu- rogas *J* 99.* TUQ— *et* S(darec)ONSILIAMUTUA *A* Tuquidē *B*. Tu quidem *reliqui* ante hac *BE¹VJ*. antehac *E³FZ* 100. ALIQ— *et* GO(cessoire)OBUIAM *A* Aliquid aliqua *Geppert duce A*. quid? aliqua *BEV cum lac. in principio v.* Quid? aliqua *sine lac. JFZ* reperiundum est *JFZ*. repperi undū est *V*. reppiundum est *E*. reperi- periundū st *B* set *E* censo *E¹V*. ceso *E³* 101. ADULES— *et* TSCIAM- ATQ·IPSEILLECEST *in fine A* adolescenti (*vel* Ad.) *BEVJZ* negotii *BEVJFZ* Atq, (*non* atq,) *B* illic *libri praeter A* 102. —LISU— *A* Cum cheribulo *BEV atque, nisi quod* cheribolo *ante corr., E*. Cum cheribolo (Cumch. *J*) *JFZ* equali *EJF* 103. —QUAR *A* huc *ex* huic *E³* concedā *ex* concedo (*vel* -de) *B* eorum *F*

Act. I sc. 2 —EPIDICUS *A*. STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADO- LESCENTES *et secundo v.* EPIDICVS SERVVS DV *B*. STRATIP- POCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES EPIDICVS SERVVS DV *V*. STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES SERVVS DV *E*. STRATIPHOCLES CHERVBVLVS ADOLESCENS EPIDICVS SERVVS *J* *(et, nisi quod* CHERIBOLVS *et sine* SERVVS, *FZ)* *Personae in B* STRA *et* CHERI *et* EPID *notis indicantur* 104—111. *Initia haec sunt in BEVJ:* Rem tibi, Merorum, Praeter, Quia captiuam, Vicio qui, Illoc facto, Iam istoc 104. —DMODUM *A* cheribole *EVJF*. chęribole *Z*. chribole *B* ad modum *Z* *Post* admodum *4—5 litt. ras. B* 105.* —DICTAUITIBI *A* meorum *BE³FZ*. eorum *E¹VJ* Merorum *B*. Merorum *EVJF*. Moerorum *Z* edictauit ibi *E¹V (corr. E²)*. edictau tibi *J* 106.* —OCLES *A* Praeter *(et post id voc. circ. 6 litt. eras.) B*. Pret̃ *V*. Praeter *ex* propter *corr. E²*. Preter *JF* ętatem *(sed.* ę *ex* e *m. 2 et* a *ex corr.) B*. etatem *EF* strati- phocles *JFZ. idem ex* stratipoces *E³*. stratippodes *V*

Ídne pudet te, quía captiuam génere prognatám bono
Ín praeda's mercátus? quis erit uítio qui id uortát tibi?

STRATIPPOCLES

Qui ínuident, omnés inimicos míhi illoc facto répperi:
Át pudicitiae éius numquam néc uim nec uitium áttuli. 110

CHAERIBVLVS

Iam ístoc probior méo quidem animo's, quóm in amore témperes.

STRATIPPOCLES

Níhil agit qui díffidentem uérbis solatúr suis:
Ís est amicus qui ín re dubia ré iuuat, ubi rést opus.

CHAERIBVLVS

Quíd tibi me uis fácere?

STRATIPPOCLES

Argenti dáre quadragintá minas,
Quód danistae détur unde ego íllud sumpsi fénore. 115

CHAERIBVLVS

Si hércle haberem, póllicerer.

107.* —GNATAMBONO *A* id ne pudet *BEZ.* idnepud&t *V* bono at probo *EV.* bono *et s. scr.* t probo *BJ* 108.* IMPRAEDAESMERCATUSQ(ui)SERITUIT(io)QUIIDUERTATTIBI *A* in praeda es *Z.* inpraeda es *BE.* inpreda es *V.* inpda es *J.* in preda es *F* Vicio *BJ* qui id *B.* quid E^1V. qui id non E^3JZ. qui non *F* 109—111.* *omittit A* 109.* inimicis *ex* inimicos *corr. ut vid.* E^3 repperi *E* 110. ac *Z* puditiţię *V.* pudicitie *EJF* eius *B.* & *V.* et *ante ras. E. om. JFZ* necuim *B* uicium *BJ* adtuli *F.* attuliţ *V* 111.* istac *J* meo quidem animo's *Bothe.* es meo (modo *Z*) quidem animo *libri* cum *libri praeter F* inamore *BJ* 112—120. *Initia haec sunt in BEVJ:* Nihil agit, Dubia, Argenti dare, Illud sumpsi, Nam quid, Auxilium, Differor, Furno mensos 112.* *Ita A* Nichil *EJ* consolatur *EZ* 113.* *Ita A, nisi quod* QUII(nre) *et* REEST isē *V.* Is (*non* is) est *B* inre *B* inte *J* reiuuat *B* (*et s. scr.* .i. ope). reuiuat *V.* te iuuat *ex* re iuuat E^3. te iuuat *Z* re est *BEFZ.* rē est *V.* te est *J (corr.* re *man. rec.)* *V.* 114—149 *desunt in A* 114. qid *V* minas, *sed* s *e corr., fort. ex* m, *B* 115.* qđ *ex* q E^3 daniste *EVF.* dastinae *J* detur *Pius.* datur *libri* *Post* sumpsi *2—3 litt. ras. B* foenore *J.* fenore *F.* fenore *ceteri* 116.* pollicerer *Mueller Pl. Pros. p. 257 adn. coll. v. 331. om. libri*

STRATIPPOCLES

Nám quid te igitur rétulit
Béneficum esse orátione, si ád rem auxilium emórtuomst?

CHAERIBVLVS

Quín edepol egomét clamore dífferor, difflágitor.

STRATIPPOCLES

Málim istius modí mihi amicos fúrno mersos quám foro.
Séd operam Epidicí nunc me emere prétio pretiosó uelim: 120
Quém quidem ego hominem írrigatum plágis pistorí dabo,
Nísi hodie prius cómparassit míhi quadragintá minas,
Quam árgenti fuero élocutus eí postremam sýllabam.

EPIDICVS

Sálua res est: béne promittit. spéro, seruabít fidem:
Síne meo sumptú paratae iám sunt scapulis sýmbolae. 125
Ággrediar hominem. áduenientem péregre erum Stratíppoclem
Ímpertit salúte seruos Épidicus.

STRATIPPOCLES

Vbi is ést?

STRATIPPOCES *in B scripsit rubricator: similiter E in lacuna habet* STRATIPOCLES. *lac. J Post* te *4—5 litterae erasae in B* rettulit *Z* 117. Beneficum *BE*^{3}. beneficium *E*^{1}*JFZ*. benefitiū *V* adrem *BJ* emortuum est *libri* 118.* Qui *J* edepol, *sed* p *e corr. et* e *ex* i *B* amore *JFZ* differor, difflagitor *Skutsch de nom. lat. comp. thes., Vsener Mus. Rh. t. LVI (a. 1901) p. 12.* Differor diffatigor *B et ante corr. J.* Differor difatigor *V.* Differor defatigor *EFZ* 119.* michi *E* mensos — hodie *(v. 122) add. E*^{2} mersos *FZ.* mensos *BEVJ Ad* quā foro *(ita B*^{1} *in contextu) pertinent in margine B*^{2} *adnotata haec:* ī quā tefore 120.* s, *BEJ* epidice *J* precio *BJF* precioso *BF* 121—130. *Haec initia sunt in BEVJ:* Quem quidem, Prius comparassit, Elocutus ei, Spero seruabit, Aggrediar hominem, Salua impertit, Saluum te, Bene ne, Quod ad me 121.* ego *om. F* 123. sillabam *BEVJ* 124. promittit *B.* promitte *EVJFZ* Spero, *sed* p *ex* pr *ut vid., B* fidem *Lambinus.* idem *BVJF.* id̄ *E.* id *Z* 125. parate *BEF.* paratę *J* iamsunt *B* simbolę *B.* simbole *EVJF* 126.* Adgrediar *ex* Aggrediar *E* herum *F, Bentley.* erum suum *BEVJZ, nisi quod* herum *JZ* stratiphoclem *E*^{3}*FZ.* stratippoclen *BV* (n *ex* m *B.* n̄ *V*). stratiphoclen *J.* stratipoclen *E*^{1} 127.* Impertit *Weise.* Salua impertit *BEVJ.* salua impartit *FZ* salutem *Z* seruus *libri*

EPIDICVS

Adest.

Sáluom huc aduenísse —

STRATIPPOCLES

Tam tibi ístuc credo quám mihi.

EPIDICVS

Bénene usque ualuísti?

STRATIPPOCLES

A morbo uálui, ab animo aegér fui.

EPIDICVS

Quód ad me attinuit, égo curaui. quód mandauistí mihi,
Ímpetratumst: émpta ancillast, quód tute ad me lítteras
Míssiculabas.

STRATIPPOCLES

Pérdidisti omnem óperam.

EPIDICVS

Nam qui pérdidi?

STRATIPPOCLES

Quía meo neque cárast cordi néque placet.

EPIDICVS

Quid rétulit
Míhi tantopere té mandare et míttere ad me epístulas?

---

ad est *B* 128.* Saluum *BEVZ.* saluon *F* huc *Seyffert praef. Curc. p. XVII.* te gaudeo (a *ex* e B^2) huc *libri* tibi *corr. ex* istuc *B* 129.* Benene (ne *poster. s. scr. E*) usque *EZ.* Bene neusq. *V.* Bene ne usque *BF.* Bene ne *J* ST. *s. scr. B* Amorbo *EVJ* abanimo *J.* ab āmo (imo *corr. m. 3*) *E* eger *BEVJ* 130.* adtinuit *VF* qđ *ex* q E^3 mandauisti *Bentley, Bothe.* mandasti *libri* 131—140. *Haec sunt in BEVJ initia:* Emptast ancilla, Perdidisti, Cordi neque, Et mittere, Impendet, Id quod, Desipiebam, Oportet fieri, Subdas succidaneum 131.* impetratum *(ex* imperatum E^2*)* est *libri* empta ancilla est *Camerarius.* Emptast ancilla *BEZ.* Empta est ancilla *VJF, nisi quod* Emta *J* adme *BJ* 132. missiculabus J^1 *(corr. m. recentior)* per didisti *J.* perdidisti *ex* perdisti *E* Nam quid *F* 133. qui ameo *V* cara est *libri* 134.* temandare *J* Et mittere *BVE²Z.* Emittere E^1JF adme *B* eptas *BVJ.* epistolas *EFZ*

STRATIPPOCLES

ım amabam olím: nunc iam alia cúra impendet péctori. 135

EPIDICVS

rcle miserumst íngratum esse hómini id quod faciás bene.
o quod bene fecí male feci, quía amor mutauít locum.

STRATIPPOCLES

sipiebam méntis, quom illa scrípta mittebám tibi.

EPIDICVS

n piaculárem oportet fíeri ob stultitiám tuam,
meum tergum túae stultitiae súbdas succidáneum? 140

STRATIPPOCLES

íd istic uerba fácimus? huic homini ópust quadragintá minis
eriter calidís, danistae quás resoluat, ét cito.

EPIDICVS

; modo: unde auférre me uis? á quo trapezitá peto?

---

138. *Nonius p. 499, 1:* Sic 'desipiebam mentis' pro 'mente desi-
ɔam'. Plautus Epidico: 'Desipiebam . . . mitterem' 139. 140.
lius N. A. IV 6, 4: Quod 'succidaneas' hostias senatus appellauit,
eri solet, quid uerbum id significet. In Plauti quoque comoedia
e Epidicus inscripta est super eodem ipso uerbo requiri audio in
uersibus: 'Men . . . succidaneum'

135.* nunc iam *J. post* nunc///iam *2—3 litterae erasae in B.* nunciam
'*FZ* Impendet (Impudet *V.* det *e corr. B*) *libri* 136.* miserum
BEVZ. mirum est *JF* gratum *F* homini *Palmerius, Scioppius.*
ıinem *libri* id] ad *ex* id *corr. E*³ idquod *J* 137.* benefeci *EV*
ea ma *del. E).* feci bene *B* male feci *BF.* malefeci *EV.* male-
JZ 138.* *Pers. om. V. add. E*³ quom *F.* cum *EVJ. idem B,*
m *e corr.* quum *Z* illa scribta *Nonius* (*vel* scripta). illas scriptas
i mitterem *Nonius* 139.* men piacularem *et in marg.* ī pecu-
ē *B.* men aī piacularem *E*¹*V* (aī *del E*²). mē piacularem *Z*
ıultitiam *BE.* obstulticiam *V.* ob stulticiam *JF* 140. tuae stulti-
Gellius, Bothius. stultitiae tuae *Z.* stultitię tuae *B.* stulticię
V. stultitię tuę *E.* stulticie (ci *s. scr.*) tuae *J.* stulticie tue *F*
·idananeum *EV* 141—150. *Haec sunt in BEVJ initia:* Opus est,
:ito, Vnde libet, Meam domum, Facile tu, Ego nostros, Vt ego me,
clum potius 141.* *Stratippocli dat Angelius, Chaeribulo libri*
s est *libri* 142.* callidis *F* danistę *E.* daniste *VJF* reso-
Pylades. resoluas *libri* 143.* dic *B, sed* c *ex* i *corr.* modo
lomo *E*³ auferre, *sed* r *post. ex* i *ut vid. B.* aufferre *Z*
o *J.* aquo *B* trapezeta (ta *ex* to) *J.* trapezita *ex* trapecita *E*

STRATIPPOCLES

Vnde lubet: nam ni ánte solem occásum elo * * * * *
Méam domum ne inbítas. tute in prístinum * * * * * 145

EPIDICVS

Fácile tu istuc síne periclo et cúra, corde líbero
Fábulare: nóui ego nostros: míhi dolet, quom ego uápulo.

STRATIPPOCLES

Quíd tu? nunc patiérin ut ego me ínterimam?

EPIDICVS

Ne féceris:
Égo istuc accedám periclum pótius atque audáciam.

STRATIPPOCLES

Núnc places: nunc égo te laudo.

EPIDICVS

Pátiar ego istuc quód lubet. 150

STRATIPPOCLES

Quíd illa fiet fídicina igitur?

144.* libet *BEVZ* nam *(sed* a *e corr.) B* ni/// *(fort.* si *er.) B* mante *pro* ni ante *V* solis *EJFZ* ἕλω *Z* *In libris lacunae nullum indicium, ut in fine* 145.* tu te *FZ* inpristinum *BZ.* inpistrinum *EVJ.* in pistrinum *F* *In libris lacunae nullum indicium, ut in fine* 146. periclo *ex* periculo E^2. periculo *Z* 147.* ioui. Ego nr̄ōs *V.* ioui (u *e corr.*) Ergo nostros E^1 (tergo nostro set E^2). ioui Ergo nr̄ō s; *J.* ioui Tergo nostro sed *FZ* cum *libri, nisi quod* quum *Z* 148.* Quid tu? nunc *Seyffert Stud. Pl. p. 18.* quid tu nunc? *vulgo cum B* nefeceris *J* 149.* *Post* istuc *delet* q̣ iubet *E* Periculum *EJFZ* audatiam *BEV* 150.* *Ab hoc v. accedit A* *Ita A, nisi quod* PATIARISTUTQUODLIBET nc̄ *(4 litt. sp.)* ego *V* quod iubet E^1V (quod lubet E^3) 151—160. *Haec sunt in BEVJ initia:* Quid de, Aliqua ope, Noui ego, Qui ubi, Continuo, Quam tu, Agimus, Luculente, Iam senatum, Indicatur 151.* *Ita A, nisi quod* REPPE(ri)BITUR ISSTROTINO *praem. E,* ISSTRTMO *V* Quid illa *Nonius, Acidalius (cum A).* Quid de illa *BEVJFZ, nisi quod* deilla *J*

EPIDICVS

Áliqua res reperíbitur:
Áliqua ope exsoluam, éxtricabor áliqua.

STRATIPPOCLES

Plenus cónsili's:
Nóui ego te.

EPIDICVS

Est Eubóicus miles lócuples, multo auró potens,
Qui úbi tibi istam emptam ésse scibit átque hanc adductam álteram,
Cóntinuo te orábit ultro, ut íllam tramittás sibi. 155
Séd ubi illast quam tu ádduxisti técum?

STRATIPPOCLES

Iam faxo híc erit.

CHAERIBVLVS

Quíd hic nunc agimus?

STRATIPPOCLES

Eámus intro huc ád te, ut hunc hodié diem
Lúculentum habeámus.

---

151. *Nonius p. 508, 7:* Reperibitur . . . Plautus in Epidico: 'Quid . . . reperibitur' 152. *Nonius p. 8, 11:* Tricae sunt impedimenta et inplicationes . . . Plautus . . . Epidico: 'Aliqua . . . aliquam'

---

res *Nonius cum A.* re *reliqui* (re *om. Z*) repperibitur *E.* repperibitur *V.* reperebitur *J* 152.* *Ita A, nisi quod* EXSOLUAREXTRICABOR *et* (co)NSILIIS exoluam *E V (s s. scr. V) J* aliquam *Nonius* plenus consili es *Pylades.* plenus consilii es *B E J F Z, nisi quod* es *in ras. B,* consilues *V,* consiliis *F (ut A)* 153.* *Ita A* est *om J Z* 154. *Ita A, nisi quod* QUIUBIISTAMEMPT(a)MESSESCIBI(tatqu.h)ANC ubi *et* istam *om. Z* /// ///emptam *B* hanc (h *ex corr.*) *B* 155. *Ita A, nisi quod* CONTINUO *et* TRAMITTAS tramittas *B²* *cum A.* trans mittas (ns *eras. in B*) *B E V J.* transmittas *F Z* 156. *Ita A, nisi quod* ILLAEST Set *E* illa est *libri cum A* ad duxisti *J* *Verba* Iam — erit *Chaeribulo tribuunt una cum sequentibus E J F* 157. *Ita A, nisi quod* AGIMUSEAMUSINT(ro)HUCAD *et* HOD(ie)DIĒ CHER Quid hic nunc *B²* *et ex parte* (CHER Quid hic) *in ras.* Quid hic nunc *E¹ V (pers. add. E³)* STR. *del. E³* huc *om. Z* adte *B J* uthunc *J* 158.* *Ita A* LUCULENTUM *A.* Luculente/// *B.* Luculente *E V J F Z*

EPIDICVS

Ite intro: égo de re argentária
Iám senatum cónuocabo in córde consiliárium,
Quoí potissumum índicatur béllum, unde argentum aúferam. 160
Épidice, uide quíd agas: ita res súbito haec obiectást tibi.
Nón enim nunc tibi dórmitandi néque cunctandi cópiast.
Ádeundumst: senem óppugnare cértumst consiliúm mihi.
Íbo atque adulescénti dicam, nóstro erili fílio,
Ne hínc foras exámbulet neue óbuiam ueniát seni. 165

---

dere *ex* dare *E* 159. *Ita A* incorde *BEJ* consiliarium *(ante* l *del.* d*) E* 160. *Ita A, nisi quod* QUI *et* POTISSIMUM cui *BEVJZ* potissimum *libri (praeter F) cum A* *Post* auferam *4 litt. spat. B* 161—165. *Haec sunt in BEVJ initia:* Quid agas ita, Dormitandum, Oppugnare certum, Diciam nostro 161.* *Ita A, nisi quod* OBIECTAS(tt)IBI hęc *EV.* hec *JF* obiectast *EZ cum A.* obiecta est *BVJF* 162.* *Ita A, nisi quod* CUNCTAN(di)COPIA— Dormitandum *libri praeter A: corr. iam Bentley* cunctandi copia est *Camerarius (de A non satis constat).* cunctandi (di *e corr. m. 2, ut vid.*) copia est (*4 litt. erasae ante* copia) tibi *B.* cunctandi copia est tibi *EVJFZ* 163.* *Ita A, nisi quod* ADEUNDUMSENEM *et* OPPUGNARE *et* CERTUMESTCONSILIUMMI(hi) Adeundum est *Z.* adeundum *J cum A.* igitur adeundum *F.* at eundem *(sed* u *ex* n *ut vid. m. 1 et* n *sup. scr. m. 2 ut vid.) B.* adeundẽ E^1V. adeund'ẽ E^3 certum est *libri* mihi *Camerarius.* MI— *A. 4 litt. spat. B. om. EVJFZ* 164.* *Ita A, nisi quod* IBOINTROATQ· *A* Ibo *(sic iam Camerarius)* atque *R. Mueller l. s. s.* ii abi intro atque *BEVJ, nisi quod* abi *ex* abe *ut vid. E.* i abi intro atque *F.* abi intro atque *Z* adolescenti *BEVJZ* Dicam *JF cum A.* Dicam *et in marg.* at ditiã *E.* at ditiã Dicam *V.* Diciam *BZ* herili (h *s. scr. E*) *BEVJFZ* 165.* *Ita A: pro quibus sic est in reliquis:* ne (nec *B*) hic foras ambulet neue (ue *s. scr. B*) usquam obuiam ueniat *(add.* E^2*)* seni, *nisi quod* sen. *V,* seni obuiam ueniat *Z*

ACTVS II

APOECIDES. PERIPHANES
SENES II

APOECIDES

Plérique homines, quós quom nihil refért pudet, 166[a]
Vbi pudendumst, íbi eos deserít pudor, 166[b]
Quom usúst ut púdeat. 167
Ís adeo tú's. quid est quód pudendúm siet,
Génere natám bono paúperem domúm
Ducére te uxórem, 170[a]
Praesértim eam qua ex tibi cómmemores hanc quaé domist
filiam prógnatam? 170[b]—172

Act. II sc. 1 APOEODES PERIPHANES *A*. APOECIDES PERIPHANES SENES II DV *EV*. APOECIDES PERIPHANES SENES DV *B*. *idem nisi quod* DVO *JF*. APOCIDES PERIPHANES SENES DVO *Z* 167—172. *Secutus sum Ambrosianum: in B haec sunt:*
Plerique homines quos cum nihil refert pudet ubi pudendum est
Ibi eos deserit pudor cum usus est ut pudeat. Is adeo tues qui
Des quod pudendum siet Genere natam bono pauperem domum
Ducere uxorem presertim eam qua ex tibi commemores
Hanc quae domi est familiam *(in ras.)* prognatum *e. q. s.: a quibus non discrepant nisi in pusillis rebus ceteri libri* 166[a].* *Ita A, nisi quod* CUM *Super* homines E^3 sunt *scripsit* quos *om. Z* cum *libri cum A, nisi quod* quom *F* nihil (nichil *E*) *libri cum A* 166[b].* *Ita A, nisi quod* EST pudendum est (pudendumst E^1) *libri cum A* 167.* *Ita A, nisi quod* PUDEAT cum (quom *F*) usus est *libri praeter A* 168.* *Ita A, nisi quod* I(sa)DEOTUES tu es *libri cum A* (tues *BJ*) qui Des *libri praeter A: corr. Lambinus* 169.* *Ita A, nisi quod* PAREM *et in marg.* PAUPEREM gnatam *ante corr. E* 170[a].* DUCER(et)E(UXO)REM *A* te *om. libri praeter A* 170[b].* 171.* 172.* *Ita A, nisi quod* DOMOST *et in novo v. reliqua* praesertim *EVJZ* qua *ex* quam *ras. E.* quam *V* que *JV.* que *EF* domi est *BEJVFZ* FILIAM *A, Aldina.* familiam *ceteri (in ras. B)*

PERIPHANES

Réuereor fílium.

APOECIDES

At pól ego te crédidi
uxórem quam tu éxtulistí pudore éxsequi:
Quóius quotiéns sepulcrúm uides, sácruficas 175
Ílico Orco hóstiis néque adeo iniúria,
Quiá licitumst eam tíbi uiuendo uíncere.

PERIPHANES

Oh,
Hércules égo fui, dum ílla mecúm fuit:
Neque séxta aerumna acérbior Hercúli quam illa mihi obiéctast.

APOECIDES

Pulcra édepol dos pecúniast.

PERIPHANES

Quaequidém pol non marítast. 180

---

177. *Servius Dan. in Aen. XI 160:* ueteres . . . 'uiuendo uincere' dicebant superuiuere . . . Plautus in Epidico: 'Quia tibi licuit eum uiuendo uincere' 180. *Porphyrio ad carm. saec. 20:* Maritam autem legem pro maritali Plautina uidetur auctoritate dixisse. Similiter enim ille locutus est, ubi ait senex: 'Pulchra . . . pecunia est' et alter respondet: 'Quae quidem non marita est' pro eo quod est: quae non maritalis est.

V. 173—180. *ita dispositos exhibet A: in BEVJ haec initia sunt:* At pol, Cuius, Neque adeo, Oh hercules, Acerbior, Edepol 173.* *Ita A* Reuereor *B, sed* reor *in ras. 9 litt. B*². Reuereor *ex* Reuertor *E* Ad *E*¹*V (corr. E*³*)* 174. *Ita A, nisi quod* QUAMTU expulisti *F* ex///sequi *(s e corr. m. 2 quae signo addito* ex *cum* sequi *coniunxit) B.* exequi *EVJFZ* 175.* *Ita A, nisi quod* CUIUS *et* SACRIFICAS Cuius *etiam BEVJZ* quociens *B* sepulchrum *libri praeter A* sacrificas *EZ* 176. *Ita A, nisi quod* HORCOOSTIIS ilico ilico *Z* horco *JZ.* orcho *ex* orco *E*³ hostiis *ex* hostias *E.* hostias *Z* 177.* *Ita A, nisi quod* QUIALICITUMESTEAM(t)IBIUI(ue)NDO quia licitum est *EVJFZ (nisi quod* est *in J pro* eã *m. rec. s. scr.)* quia tibi licuit eum *Servius* o *Z.* Ho *F* 178. *Ita A, nisi quod* (he)RCULES 179.* *Ita A* ęrumna *B.* erumpna *E.* erũ na *V.* erumna *JF* Acerbor *J* hericuli *J* obiecta est *VJF* 180.* *Ita A, nisi quod* PULCHRA *et sine pers. spat.* Pulchra *EVJFZ cum Porph.* pecunia est *JF cum Porph.* Quae (Quę *BJ.* Que *F*) quidem *libri* pol *om. Porphyrio* marita est *Porph., G. Valla (cf. A).* maritata st *B.* maritatast *(sed. sup.* a *post. add.* e*) E.* maritata est *VJFZ* (—taest *V.* —tast *Z*)

EPIDICVS. PERIPHANES. APOECIDES
SERVOS SENES II

EPIDICVS

St.

Tacéte: habete animúm bonum.

Liquido éxeo auspició foras, auí sinistra. 183. 184

Acútum cultrum habeó senis qui exénterem marsúppium. 185

Sed eccum ípsum ante aedis cónspicor: Apoécidae * * * * * * *

* * * * * * * * * * * * qualís uolo uetulós duo.

Iam ego mé conuortam in hirúdinem atque eorum éxsugebo sánguinem

Senáti qui columén cluent.

---

188. *Nonius p. 479, 19:* Exugebo. Plautus in Epidico: 'Iam ego . . . . sanguinem' *Idem p. 102, 31:* Exorbebo pro exhauriam (*ita Quicherat pro* exorbeam). Plautus Epidico: 'Iam . . . sanguinem' *Cf. Nov. ann. t. LXIX (a. 1854) p. 35; Caesar p. 6, 86, 143*

189. *Nonius p. 484, 14:* Senati uel senatuis pro senatus. Plautus Epidico: 'Senati . . . cluent'

Act. II sc. 2 EPIDICUS PERIPHANES APOETIDES *A.* EPIDICVS SERVVS. APOECIDES. PERIPHANES SENES DVO C *B: idem sed sine* C *exhibent E VJ.* EPIDICVS SERVVS APOECIDES ET PERIPHANES SENES *F.* APOCIDES. PERIPHANES. SENES DVO *Z*

Versuum 181—190 *haec sunt in BEVJ initia:* Statetacete, Acutum, *(lacuna)* qualis uolo, Iam ego me, Qui columen, Nam ego 181—184.* *Dedi ex A, nisi quod is* STTACETE *eodem v.,* FORASAUSPICIO, SINIXTRA

Statetacete (eta *in ras.* B^2 *ut vid.*) *B.* tat *(c. spat. init.)* certe (certe *in* tacete *corr. m. 3*) *E.* tat cete *cum sp. in. V.* atat tacete *J (ut vid.) cum FZ* lonum *V. idem ante corr. E (corr.* E^3*)* ex eo *B* auspicio foras *Reiz apud Hermannum.* foras auspicio (auspitio *EV.* auspicō *Z*) *libri cum A* aui] et ĩ *F* 185—213 *non servati sunt in A*

185.* cliltrum *V.* clilistrum E^1 *(corr.* E^3*)* senis *om. JF* ṭ extenterem *adscripsit in marg.* B^2 marsupium E^3VJFZ. marsupii E^1 186.* S, *B.* Set *E* Sedeccum (*5 l. spat.*) ipsū *V* eccum *ex* haeccum E^3 aedes *J.* edes *F* *Ita Gz.* conspicora poecidę (—de *E*) *EV.* conspicor apoecidę *JFZ* (apoecide *F.* apecidę *Z*). conspicor apeciden B^1 (apecide/// B^2) 187.* *Circ. 27 litt. spat. relinquit B: om. reliqui* quat *E* duoṣ *V.* duos *FZ* 188. cōuortã *V.* uortam *Non. p. 479* in hirudinem E^3. inhirudinem *B.* in hirundinem (*vel* inh.) E^1VJF. in hiridinem *Z.* in erundinem *Non. p. 479.* in irundines *et* in urundine *vel similiter Non. p. 102* horum *Non. p. 102* exsugebo *B.* exugelo E^1VJ. exugebo E^3FZ, *Non. p. 479.* exorbebo *Non. p. 102.* at exorbebo *in marg.* E^3 189.* columen *(sed* n *ex* m *ras.) B* cluenṭ *B (puncta m. 2 addidit).* duent *F*

PERIPHANES

* * * * * * * * * * * * *

APOECIDES

* * * * * * * * * * * * *

Cóntinuo ut marítus fiat.

PERIPHANES

Laúdo consiliúm tuom. 190

Nam égo illum audiui in amórem haerere ápud nescioquam fídicinam:

Íd ego excrucior.

EPIDICVS

Di hércle omnis me ádiuuant, augént, amant:

Ípsi hiquidem mihi dánt uiam, quo pácto ab se argentum aúferam.

Age núnciam orna te, Épidice, et pallíolum in collum cónice

Itaque ádsimulato, quási per urbem tótam hominem quaesíueris. 195

Áge, siquid agis. di ímmortales, útinam conueniám domi

---

194. *Gellius N. A. IV 17, 4:* Item apud Plautum in Epidico 'con' syllabam productam pronuntiant: 'Age . . . et pallium . . . conice'

Lacunam post h. v., cuius in libris nullum indicium, signavit R. Mueller l. s. s. p. 16, firmavit ex Ambrosiani titulo scaenae Studemund de Vid. Pl. p. 20: cf. Goetz Anal. Pl. p. 111 190. *Pers. spat. praem. B.* AP. *praem.* E^3. *om.* E^1VJZ. *omnia usque ad. v.* 196 *Epidico dant JF* maritus *(r ex corr. et cum ras.) V.* moritur *J* fiat t *ante corr. E* *Ante* Laudo *8 litt. spat. sine nota EV, om. J. Apoecidae notam praem.* B^2. PER. Laudo *Z* cosilium *F* tuum *libri* 191—201. *Haec sunt in BEVJ initia:* Nam ego, Id ego, Ipsi hi, Age nunc, Quasi per urbem, Coueniam, Per medicinas, Circumque, Epidice 191.* inmorem B^1E^1V: *unde* inamorem *supra scripto* a B^2. in morem *J.* iuniorem E^3FZ herere BE^3VJF. haere E^1 aput *J.* ap̃ *E* nescio quam *libri* 192.* PER. *praem.* B^2 excrucior *J (ubi lacuna sequitur) FZ.* excruor *cum lacuna* E^1V: *idem sine lac. B.* excrutior *corr.* E^3 EPIDIC' B^2. EPI E^3 Di *BEVZ.* Dii *JF* ōs me *J.* omnes me *EZ.* me omnes *F* augent et *F* 193.* Ipsi *corr. ex* Ipse *ut vid. ras. B* hii quidem *J.* quidem hi *Z* abse *BEJ* 194. nunc iam *BJ* ornate E^1VF *(corr.* E^3*)* epydice *B* pallium *F cum Gellio* incollum *BEJ* conice BE^1V, *Gellius.* coniice E^3FZ. c̄oce *J* 195. itaque BE^1VJ. atque E^2FZ adsimulato (d *ex* s) *E.* assimulato *JF* perurbem *BJ* quaesiueris *E.* quęsiueris *B.* quesiueris *VJF.* quęsieris *Z* 196. siquid *BE.* si quid *reliqui* dii *JF* inmortales *V.* imortales *ante corr. E* ut *F* Coueniam *B*

Périphanem, per ómnem urbem quem súm defessus quaérere:
Pér medicinas, pér tonstrinas, ín gymnasio atque ín foro,
Pér myropolia ét lanienas círcumque argentárias:
Rógitando sum raúcus factus, paéne in cursu cóncidi. 200

PERIPHANES

Épidice.

EPIDICVS

Epidicúm quis est qui réuocat?

PERIPHANES

Ego sum, Périphanes.

APOECIDES

Ét ego Apoecidés sum.

EPIDICVS

Et egoquidem sum Épidicus: sed, ere, óptuma
Vós uideo opportúnitate ambo áduenire.

PERIPHANES

Quíd reist?

EPIDICVS

Mánedum, sine respírem, quaeso.

PERIPHANES

Immo ádquiesce.

197.* periphanem *(sed* m *e corr.) B* per totam omnem *E ante corr.* (totam *del. m. 1*). peromnem *BJ* quę sū *V* quaerere *EZ.* quęrere *BJ.* querere *VF* 198.* medicinas (med *ex* me fid *m. 3) E* per *posterius om. EVJFZ* ingynasie *J* inforo *BEJ* 199. myropolia *ex* miropolia *E.* miropolia *J.* mytropolia *Z* Circum q (q *ex* q̄) *E* 200. raucus *corr. ex* taucus *J* pene *BEFZ.* penę *VJ* incursu *B. idem (sed* su *ex* si *m. 3) E.* incursū *V.* in *(s. scr.)* cursu *J* ocidi *V* 201. *Apoec. pers. praemittunt libri: del. Acidalius* epidictum *EV et ante corr. B* uocat *F* PERPH *notae hic et v.* 203—205 *rubricator I inseruit in B* pheriphanes (pher *in ras. m. 2) B* 202—210. *Haec sunt in BEVJ initia:* Et ego, Vos uideo, Mane sine, Recipiam, Alegione, *(lacuna)* ego ita, *reliqua ut supra* 202.* Apocides *Z* ego quidem *libri* sed here *JE³FZ.* sedere *E¹V* optume *F* 203.* opportunitate ambo aduenire *Bothe.* ambo aduenire opportunitate *libri, nisi quod* amabo *EVJFZ (quod corr. Saracenus) et* oportunitate *EVJ* rei est *BEVJF* 204.* Manedum *Brix Emend. Pl. ed. a. 1847 p. 15.* Mane *libri* quęso *J.* queso *F* Immo (m *post. e corr.) B.* Imitio *J* EP. *s. scr. E³*

EPIDICVS

Animó malest.

PERIPHANES

Récipe anhelitúm.

APOECIDES

Clementer, réquiesce.

EPIDICVS

Animum aduórtite:
Á legione omnés remissi súnt domum Thebís.

APOECIDES

Quis hoc 206
Dícit factum?

EPIDICVS

Ego íta factum esse díco.

PERIPHANES

Scin tu istúc?

EPIDICVS

Scio.

PERIPHANES

Quí tu scis?

EPIDICVS

Quia ego íre uidi mílites plenís uiis.
Árma referunt ét iumenta dúcunt.

PERIPHANES

Nimis factúm bene.

---

animo — requiesce *om. V* *Ante* animo *2—3 litt. eras. B* non *pro* animo *F* male est *BJF* 205* *sq.* PER. Recipe *Bentley (cf. Brix Nov. ann. t. CI a. 1870 p. 765).* Recipiam *libri* anhelitum *ex* hanelitum *E* AP. Clementer, *(ita distinxit Leo)* requiesce *editores cum Z* (Elementer). PER. Clementer *BEVJF* 206. Alegione *BJ.* Ab legione *F*

Exitus huius v. et insequentis initium sic habentur in B:

Quis hoc
APOECIDES Scit factum
(14 litt. spat.)
EPID . . . . . ego ita factum esse dico *e. q. s.*

Verba Quis hoc, *quae in ceteris libris desunt, add. Camerarius, qui primus in editione sic scripsit* 207.* Dicit factum *Reis, Wagner Nov. ann. t. LXXXIX (a. 1864) p. 632.* Scit factum *BE¹V.* Sic factum *E²JZ.* Sic factum est *F* *Post* factum EP. *lacunam quam B reliquit, eandem fere V habet, minorem E. om. JFZ* scinc tu *V* 208. *Post* Qui *1 litt. eras. B.* Quin *J* uidi ire *F* *Ante* ire *3—4 litt. eras., fort.* red, *B*

EPIDICVS

Túm captiuorúm quid ducunt sécum: pueros, uírgines, 210
Bínos, ternos, álius quinque. fít concursus pér uias:
Fílios suos quísque uisunt.

PERIPHANES

Hércle rem gestám bene.

EPIDICVS

Túm meretricum númerus tantus quántum in urbe omní fuit
Óbuiam ornatae óccurrebant súis quaeque amatóribus:
Éos captabant. íd adeo qui máxume animum aduórterim: 215
Pléraeque eae sub uéstimentis sécum habebant rétia.
Quom ád portam uenio, átque ego illam illi uídeo praestolárier
Ét cum ea tibícinae ibant quáttuor.

PERIPHANES

Quicum, Épidice?

EPIDICVS

Cúm illa quam tuos gnátus annos múltos deamat, déperit,
Vbi fidemque rémque seque téque properat pérdere: 220
Éa praestolabátur illum apud pórtam.

---

210. *Verba* Tum . . . secum *Periphani dant FZ: item Camerarius, quamvis iam Pylades correxisset* dicunt *J.* dicunt *V* 211—220. *Haec sunt in BEVJ initia:* Binos, Filios, Tum, Obuiam, Quã maxime, Habebant retia, *reliqua ut supra* 211.* quinque *Palat. sextus Parei, Camerarius.* quisque *libri* peruias *BJ* 212. *Ante* suos *1 litt. eras. B* quique uisunt *F.* quisquam uisit *Z* 213.* quantus *EFZ* inurbe *J* 214.* *Ab hoc v. accedit A* *Ita A, nisi quod* AMATORIBUS ornatę *B.* ornate *EVJF* occurrebat B^1, *sed* n *add. s. v.* B^2 quęq. *J.* quęque *ex* quisque E^2 215.* *Ita A, nisi quod* MAXIMEANIMADUORTERINT idadeo *J* Quã *ex* Qui B^2 maxime *libri cum A praeter JZ* 216.* *Ita A* plerę que B^2. plereque B^1EVF. plerique *J* haeę *J.* hae (*vel* he) *FZ* sub *(sed* s *e corr. et* a *ut vid. ante* sub *eras.)* uestimentis *B.* subuestimentis *J* recia *J* 217.* *Ita A, nisi quod* CUM cum *J* ADPORTAM *A.* ad portam *VFZ.* adportam *BJ.* ad portum *E* (*cf. v.* 14) illi B^1 *(c s. scr.* B^2*)* prestolarier *V* 218. *Ita A, nisi quod* TIB(icin)AE tibicinę *BJ*, *sed* ę *ex* es *corr. B.* tibicine *EVF* quattuor E^1. quatuor BE^2VF. quattor *J* 219. *Ita A, nisi quod* TUUS Quom *BEV* illam E^1 *(corr.* E^3*)* tuus *libri cum A* de amat *E.* deamabat *(exp. m. 2 ut vid.) B* 220. *Ita A, nisi quod* FIDEMQUAEREM-QUAE 221.* *Ita A, nisi quod* BENEFICÃ prestolabatur *VF* aput *EJ* portam (p *ex* f *corr. B*) *libri cum A*

PERIPHANES

Viden uenéficam.

EPIDICVS

Séd uestita, auráta, ornata ut lépide, ut concinne, út noue.

PERIPHANES

Quíd erat induta? án regillam indúculam? an mendículam?

EPIDICVS

Ínpluuiatam, ut ístaec faciunt uéstimentis nómina.

PERIPHANES

Vtin inpluuium indúta fuerit?

EPIDICVS

Quíd istuc tam mirábilest? 225

Quási non fundis éxornatae múltae incedant pér uias.

---

222. *Placidus V 11, 19 = V 57, 6:* Concinne composite 223. *Nonius p. 539, 9:* Regilla uestis, diminutiue a regia dicta, ⟨id est⟩ basilica *(add. L. Mueller):* 'An regillam .... mendiculam' 224. *Nonius p. 548, 21:* Inpluuiatus color, quasi fumato stillicidio inplutus, qui est Mutinensis quem nunc dicimus. Plautus in Epidico: 'Inpluuiata ... nomina'

---

ueneficiam *J* 221—241. *Initia versuum in BEVJ recte conservata sunt* 222. *Ita A* aurota E^1V. aurata *corr.* E^3. autata *J* ORNATA *A, Camerarius.* ornamenta *BEVJFZ, nisi quod* ornamenta aurata *F* cõcinne *V* 223.* *Ita A, nisi quod* INDUTA#AN *et* INDUC(*vel* T)ULAM anregillam *B* tuniculam indulam *Nonius intruso glossemate.* indutulam *F* Anmendiculam *J* 224.* *Ita A, nisi quod* INPLUUIATAUTISTAE Inpluuiatam *BEV.* Impluuiatam *JFZ.* inpluuiata *cum A* (*vel* inpluiata) *Nonius* istaec *BJ.* istęc *Z.* istec *EVF.* istae (*vel* -te) *Nonius cum A* faciunt *Nonius cum A, Pylades.* facimus (mus *m. 2 in ras. in B*) *BEVJFZ* 225.* *Ita A, nisi quod* UTINPLUUIUM *et* MIRABILEEST PER. *Bothe* (EP. *Pareus*). *om. libri* Vtin impluuium *Acidalius.* Vt ininpluuium *B.* Vt in inpluuium *EV.* Vt impluuium *JFZ* induta *ex* inducta *corr.* E^3 erit BE^1V. erat E^3JFZ: *corr. iam Bentley* EP. *Bothe.* PER. *BEVJFZ* tam *om. libri praeter A* mirabile est *libri cum A praeter Z* 226.* *Ita A, nisi quod* EUNDIS exornatę *BJ.* exornate *EF* multę *B.* multe *EF* peruias *BJF*

Át tributus quom ímperatus ést, negant pendí potis:
Íllis quibus tribútus maior pénditur pendí potest.
Quíd istae quae uesteí quot annis nómina inueniúnt noua?
Túnicam rallam, túnicam spissam, línteolum caesícium, 230
Índusiatam, pátagiatam, cáltulam aut crocótulam,
Súpparum aut subnímium, ricam, básilicum aut exóticum,

---

230. *Nonius p. 539, 15:* Ralla uestis dicta a raritate. Plautus in Epidico: 'Tunicam . . . spissam' *Cf. Isid. Orig. XIX 22, 23:* Ralla quae uulgo rasilis dicitur. *Ex Isidoro fluxisse Loewii glossam Prodr. p. 263 ipse intellexit ibidem p. XIII (cf. Thes. gl. sub* Rasus*) Adde Martial. II 85, 4:* rasam tu mihi mitte togam. — *Nonius p. 539, 31:* Caesicium linteolum dicitur purum et candidum, a caedendo . . . Plautus in Epidico: 'Linteolum caesicium' 231. *Varro de l. l. V 131:* Alterum quod intus, a quo intusium, id quod Plautus dicit: 'Intusiatam . . . ac crocotulam' *Nonius p. 539, 35:* Indusium est uestimentum quod corpori intra plurimas uestes adhaeret, quasi intusium. Plautus in Epidico: 'Indusiata . . . aut proputulam' *Idem p. 540, 4:* Patagium aureus clauus qui pretiosis uestibus inmitti solet. Plautus Epidico: 'Indusiata, patagiata' *Idem p. 548, 24:* Caltulam et crocotulam, utrumque a generibus florum translatum . . . Plautus in Epidico: 'Illusiatam . . . crocotulam'

232. *Nonius p. 540, 8:* Supparum est linteum femorale . . . Plautus in Epidico: 'Supparum . . . exoticum' *Idem p. 539, 17:* Rica est quod nos sudarium dicimus. Plautus in Epidico: 'Ricam . . . exoticum' *Idem p. 540, 17:* Exoticum dicitur peregrinum. Plautus in Epidico: 'Basilicum aut exoticum'

227.* *Ita A, nisi quod* CUM *et* IMPERATUSEST quom *F.* qum *B.* quin *V.* maior penditur *(utrumque del. m. 1)* qui *E.* cum *JZ cum A* POTIS *A.* potesse *BEVJFZ* 228.* *Ita A, nisi quod* TRIBUTIS pditur *E* 229.* *Ita A, nisi quod* QUODANNIS istę B^2. iste B^1EVF quae *B cum A.* quę *VJ.* que *EF* uesti *libri praeter A* quotannis *Z* inueniunt nomina *om.* noua *J* 230.* *Ita A, nisi quod* LINTEOLUM rallam E^3Z *cum A.* raliam *BJF, sed* li *ex* bi *corr. B.* ralia E^1V caesitium *B.* cęsitium *V.* cesitium *EJF* 231.* *Ita A* Indusiatam *libri Plauti, nisi quod* s *ex* t *E et* Inclusiatam *F.* intusiatam *Varro.* indusiata *Nonius p. 539; 540, sed* illusiatam *p. 548* patagiata *Nonius p. 539; 540* catulam E^1VJF *(corr.* E^3*), Nonius p. 539.* caltulum *cod. Varronis* ac *Varro* crocotulam *Nonius p. 548 cum Varrone et A, Saracenus.* croculam *FZ.* crotulam E^3. crutulam BE^1VJ. proputulam *Nonius p. 539* 232.* *Ita A, nisi quod* SUBNIMNIAM Sub parum *BE.* Subparum *V* subnimium *Nonius (cf. Brandis de aspir. p. 23, Onions 'Journ. of Phil.' XIV p. 75).* sub miniam *BEVJ.* subminiam *FZ.* SUBNIMNIAM *A* ricam *libri Plautini.* est ritam *(vel* ricam*) Nonius p. 540.* rica *idem p. 539* basiliscum *J.* basilicum *ex* basilicam E^2. uasilicam *Nonius p. 540* exoticum (c *add. s. v. m. 2) B*

Cúmatile aut plumátile, carinum aut cérinum, gerrae máxumae.
Cáni quoque etiam adémptumst nomen.

PERIPHANES

Quí?

EPIDICVS

Vocant Lacónicum.
Haéc uocabula aúctiones súbigunt ut faciánt uiros. 235

APOECIDES

Quín tu ut occepísti loquere?

EPIDICVS

Occépere aliae múlieres
Dúae sic post me fábulari intér sese: ego abscessí sciens
Paúlum ab illis: díssimulabam earum óperam sermoní dare:
Néc satis exaudíbam nec sermónis fallebár tamen,
Quaé loquerentur.

---

233. *Nonius p. 548, 10:* Cumatilis aut marinus aut caeruleus, a Graeco tractum quasi fluctuum similis . . . Plautus in Epidico: 'Cumatile aut plumatile' *Idem p. 540, 20:* Plumatile aut clauatum aut ex plumis factum. Plautus in Epidico: 'Cumatile aut plumatile' *Idem p. 548, 37:* Cerinum a cerae colore. Plautus in Epidico: 'Plumatile aut cumatile, cerinum aut gelinum'

233.* *Ita A, nisi quod* GERREMAXUME Cũ atile *V.* Cunatile *Z* plum. aut cum. *Non. p. 548, 37* garinum *BE¹VJ* (ger. *E³*). cerinum *FZ, Nonius* aut *om. F* cerinum *L. Mueller.* gerrinum *BJF cum A.* gerrinium *E.* gerinium *Z.* gelinum *Nonius* gerre *EVF cum A.* gerrę *BJ.* gerere *Z* maximę *BZ.* maxumę *J.* maxime *EV.* maxume *F* 234.* *Ita A, nisi quod* ADEPTUSŢ *et* EUBEANT Cã quoque *V.* Caniquoque *J* et iam *B* ademptũ st *EZ.* ademtũ st *B.* ademptum est *VF.* adeptum est *J* *Ante* nomen *2—3 litt., fort.* est *vel* st, *erasae in B* EP. Qui? PER. Vocant *BEVJFZ: corr. Bothe (cf. 225)* Laconicum *B cum A.* laconum *EVFZ.* iaconum *J* 235.* *Ita A* EP. *praem. libri praeter FZ* auetiones *B.* aut tiones *E.* aut ciones *V* subigunt (g *s. scr.*) *J.* subiungunt *F* faciam *F* uiri *libri praeter A* 236. *Ita A* AP. *praem. BEV.* PER. *JZ. om. F* occipere *B¹E¹V. corr. B²E³* alię *J.* alie *EF* 237.* *Ita A, nisi quod* QUAESIC *et* FABULARE Duae (Duę *JV.* Due *EF*) post me sic *libri praeter A* inter sese *(alt.* s *ex* r *V) libri cum A* abcessi *BV* solens *BEVFZ.* soleas *J* 238.* *Ita A* abillis *BJ* me harum *libri praeter A* sermoni operam dare *libri praeter A* 239.* *Ita A, nisi quod* EXAUDIEBAM exaudibam *BEV, Bentley.* exaudiebam *ceteri cum A* 240. *Ita A, nisi quod* SCIRĘ Quem *F.*

PERIPHANES

Íd lubidost scíre.

EPIDICVS

Ibi illarum áltera 240
Díxit illi quícum ipsa ibat —

PERIPHANES

Quíd?

EPIDICVS

Tace ergo, ut aúdias.
Póstquam illam sunt cónspicatae quám tuos gnatus déperit:
'Quám facile et quam fórtunate éuenit illi, óbsecro,
Múlieri quam líberare uólt amator.' "Quísnam is est?"
Ínquit altera ílli: ibi illa nóminat Stratíppoclem, 245
Périphanai fílium.

PERIPHANES

Perii hércle: quid ego ex te aúdio?

EPIDICVS

Hóc quod actumst. égomet postquam id íllas audiuí loqui,

Quęm *ex* Quem *J.* Que *E* lubido *(ex* libido E^2*)* est *libri praeter A* 241—250. *Haec initia sunt in BEJ:* Dixit, Postquam, Et quam, Quam uult, Stratippoden, Hoc quod, Vorsum ad, Me uis, Qui scis 241. *Ita A* illi qui cum *BJZ.* illiqui cum *E* ibat, *sed* a *ex* i *corr. B* Tacegut *B* 242.* *Ita A, nisi quod* TUUS conspicatę *BJ.* conspicate *EF* tuus *libri cum A* 243.* *Ita A* furtunate *J* 244.* *Ita A, nisi quod* UULT liberare Quam uult *et in marg.* ď *B, sed* liberare *add.* B^2 *post* mulieri *in fine versus.* liberę Quam uult *E (et in marg.* ať liberare *m. 3).* liberę *(post hoc vocabulum deficiunt reliqua omnia usque ad finem) V.* liberę Quam uol *J.* libere Quam uolt *F.* liberae. Quam uult *Z: corr. Pylades* quis nam *BJ.* Quisnam *ex* Quisquam E^2 245. *Ita A, nisi quod* INQUID *et* IBILLI *et* STRATHIPPOCLEM illi *om. F* ibi illa *Ritschl Op. II 250 ex A, ut putabat.* ibi *libri praeter A* Stratippoden *B.* Stratiphoclen *J.* Stratippoden E^1 *(corr.* E^3*).* Stratiphoclem *FZ* 246.* *Ita A, nisi quod* PERIFANI *et* PERIHERCLE Periphanai *Ritschl l. s. s.* Periphanae *Z.* periphanę B^2J. periphane B^1EF qd *ex* q E^3. quod *J* exte *J. om. F* 247.* *Ita A, nisi quod* ACTUMEST quod *B, sed* d *inseruit* B^2 actum est, *Bentley, Brix Em. Pl. a. 1854 p. 11 cum A.* actum *BEJFZ* ego met *J* post ibi (*pro* POSTQUAMID) *BEJFZ.* postibi B^2

Coépi rursum uórsum ad illas paúsillatim accédere,
Quási retruderét hominum me uís inuitum.

PERIPHANES

Intéllego.

EPIDICVS

Íbi illa interrogáuit illam: 'Quí scis? quis id dixít tibi?' 250
"Quín hodie adlataé tabellae súnt ad eam a Stratíppocle,
Éum argentum sumpsísse apud Thebas áb danista fénore:
Íd paratum et sése ob eam rem id férre."

PERIPHANES

Certo ego óccidi.

EPIDICVS

Haéc sic aiebát se audiuisse éx eapse atque epístula.

---

248. Pausillatim *gloss. Pl.: cf. Ritschelii Op. phil. t. II p. 250*

---

248. *Ita A, nisi quod* UERSUM cepi *EJF* rursum (um *ex* us *m. 1 ut vid.*) *E* adillas *J* pausillatim *gloss. Pl. cum A.* pauxillatim *BEJFZ* 249.* *Ita A* hominem E^1JFZ *(et in marg.* at hominum E^3*)* Me uis *ex* Meuis E^3 Intelligo *J* 250.* *Ita A, nisi quod* QUIID interrogaũ (ũ *in ras.*) *E* PER. Qui scis *F* quis id *BF.* quis is *J.* qui *(s. v. videtur* s *erasa esse)* id *E.* qui id *Z cum A* 251—260. *Haec sunt in BEJ initia:* A stratippocle, Foenore, Haec sic, Consilium (Nunc. c. *J*), Conducibilis, Aut iam ad est, Vobis consilium, Ergo ubi, Quid istuc 251.* *Ita A, nisi quod om.* SUNT *et exhibet* STRATHIPPOCLE EP. *praem. F* adlatae tabellae sunt ad eam *Bentley, Guyetus.* allatę (allatae *J.* allate *EF*) sunt tabellę (tabellae *J.* tabelle B^1EF. tabellę B^2) ad eam (adeam *BJ*) *BEJFZ* Astratippocle *B (sed* c *ex* l *ut vid. corr.).* Astratippocle *E.* Astratiphocle *J.* A stratiphocle *FZ* 252.* *Ab hoc v. usque ad 449 deficit A* sũp sisse *ex* sum sisse *B* aput *J* abdanista *BEJ* Foenore *BEJZ.* fęnore *F* 253.* idparatum *J* obeam *J* rem *om. F* Certo (*vel potius* Certe) ego occidi *Kampmann de Ab praep. p. 29, Brix Emend. Pl. (ed. a. 1847) p. 18.* Cedo ego occidi (*sed sup.* Cedo *scriptum est* · i · dic) *B.* Cede ego occidi *JF.* ego occidi *EZ* 254.* *Ita Gz duce Kampmanno de Ab praeposit. p. 29: qui versus talis est in B:* Haec sic aiebat sic audiui sese (audiuisse se B^2) abse atque (ab *post* atque *eras.*) epistola: *idem E, nisi quod* sic *prius delevit* E^3, agebat sic, se ab se atque epta (at epl'a; *m. 3*), *et J, nisi quod* audisse se abse atque epta: *nec discedunt FZ, nisi quod prius* sic *om. Z,* audiuisse se ab (abs *Z*) se *FZ,* epistolã *F exhibent*

PERIPHANES

Quíd ego nunc faciám? consilium a te éxpetesso, Apoécides.

APOECIDES

Réperiamus áliquid calidi cónducibilis cónsili. 256
Nam ílle quidem aut iam hic áderit, credo hercle, aút iam adest.

EPIDICVS

Si aequóm siet
Mé plus sapere quám uos, dederim uóbis consiliúm catum,
Quód laudetis, út ego opinor, úterque —

PERIPHANES

Ergo ubi id est, Épidice?

EPIDICVS

Átque ad eam rem cónducibile.

APOECIDES

Quíd istuc dubitas dícere? 260

EPIDICVS

Vós priores ésse oportet, nós posterius dícere,
Quí plus sapitis.

PERIPHANES

Éia uero: age díc.

EPIDICVS

At deridébitis.

255.* nunc faciam *Seyffert praef. Curc. p. XVIII.* faciam nunc *libri* ate *BJ.* abs te *F* ex petesso *B.* expetesso *(prima* e *ex* a *m. 1 et altera* s *ex* r *m. 3) E* apoetides *B (sed potest* c *fuisse pro* t*).* apocides *Z* 256. AP. *om. FZ* Riperiamus *B.* Reppiamus *E* calidi *Dousa.* callidi *libri* *In marg. inter.* NT *add. m. rec. in B* consilii *libri* 257. hic (h *ex* n) *E* ad erit *BJ* ad est *B* aequum *J.* ęquum *BZ.* equum *EF* 258.* dederim (i *ex* e *corr.*) *E* *Ante* catum *2—3 litt. spat. B* callidum *F* 259.* ludetis *F* opinior *J* idem epidice *J* 260. adeam *B* adeadẽ rẽ *J* 261—270. *Haec sunt in BEJ initia:* Qui plus, Non edepol, Si non, Nec metitur, Tuae sapientię, Illam, Curetur, Fieri 261.* 262.* Quid *JF.* Qd̃ E^1. Quod *Z.* Qid̃ E^3 *Apoecidi dant verba* Eia . . . dic *FZ atque editorum plerique: corr. Bothe cum reliquis libris* Eia *ex* Euge *ut vid.B.* Eya *F* ŭ *B* agedic *J* deridebitis (bi *s. scr.*) *E*

APOECIDES

Nón edepol faciémus.

EPIDICVS

Immo sí placebit, útitor
Cónsilium, si nón placebit, réperitote réctius.
Míhi istic nec seritúr nec metitur, nísi ea quae tu uís uolo. 265

PERIPHANES

Grútiam habeo. fác participes nós tuae sapiéntiae.

EPIDICVS

* * * * * * * * * * * * * * * *
Cóntinuo arbitrétur uxor túo gnato atque ut fídicinam
Íllam quam is uolt líberare, quaé illum corrumpít tibi,
Vlciscare atque íta curetur, úsque ad mortem ut séruiat.

APOECIDES

Fíeri oportet.

PERIPHANES

Fácere cupio quíduis, dum id fiát modo.

EPIDICVS

Em, 270
Núnc occasiót faciundi, prius quam in urbem aduénerit,
Sícut cras hic áderit: hodie nón uenit.

PERIPHANES

Qui scís?

263.* 264.* Sinon *J* reppitote *E*. reperitore *J* 265. ne seritur *JF* metitur (e s. r.) *E* quę *BJ*. que *EF* 266—270. *Verba* tuae sapientiae — Em *om. EJFZ* 266.* sapientię *B* 267.* *Lacunam sign. G2* 268.* uult *B* 270. quid uis *B* Em *Brix Rheinl. in Oppt. p. 30.* Hem *B* 271—280. *Haec sunt in BEJ initia:* Nunc occasio st. Sicut. Quia. Quin. Quasi. Quasique, Vt enim, Libertatem. Vt aliquo. Immo dicete 271.* EPI. *praem. E²Z* occasio st *B* occasio est *JF* *Ante* faciundi *1—2 litt. spat. B* prinsquam *EJFZ* inurbem *B* aduenerit *cod. Palat. VI Parv. Acidalius* adueniit *BEJFZ* 272.* heras Heras *s. r. m. 3 E* non uenit *Acidalius. Reisig N. ph. Rundsch. a. 1888 p. 116.* non uenerit *libri, sed quod nisi pro non F*

EPIDICVS

Scio,
Quía mihi alius díxit qui illinc uénit mane hic ádfore.

PERIPHANES

Quín tu eloquere, quíd faciemus?

EPIDICVS

Síc faciundum cénseo,
Quási tu cupias líberare fídicinam animi grátia, 275
Quásique ames uehemènter tu illam.

PERIPHANES

Quam ád rem istuc refért?

EPIDICVS

Rogas?
Vt enim praestinés argento, príus quam ueniat fílius,
Átque ut eam te in líbertatem dícas emere.

PERIPHANES

Intéllego.

EPIDICVS

Vbi erit empta, ut áliquo ex urbe ámoueas, nisi quíd tuast
Sécus sententia.

PERIPHANES

Ímmo docte.

EPIDICVS

Quíd tu autem ais, Apoécides? 280

273.* EP. *praem. Z* michi *E* illic E^1J *(corr.* E^2*)* mane (a *ex* e *corr.*) *E* hic *Seyffert, Leo.* hunc *B* (*sed in marg.* at hic). hic hunc *EJFZ* affore *JF* 274.* PER. *om. Z* Quintu *J* quid tu (tu *del. m. 3*) *E* *Verba* Sic fac. censeo *Apoecidi tribuunt BEJ* faciendum *E.* faciundo *J* 275. EP. *praefigunt* E^3J*: Apoecidi continuant* BE^1*, Epidico FZ* 276. Quasi que *EZ* istoc *J* EP. Rogas *om. E.* rogas *om. JFZ* 277. EP. *praem. J* ut ei *F.* ut eam *Pal. VI Parei* prestines *B.* prestines *JF* argento *(s. v.* uz *m. 3) E.* argentum *F* priusquam *JZ.* iam priusquam *F* eueniat *F* 278. At *F* Intelligo *EJZ* 279.* aliqua *F.* ex *ante* aliquo *ras. del. E* amoueas (as *in* ris *corr. ut vid. m. 3*) *E* tuast *Weise* (*e v.* 280). tua *libri* 280.* secus sententia est *libri, nisi quod ante* secus *erasum est in B* sententia tu autem ais, Apoecides *Mueller* '*Pl. Pros.*' *p. 306.* tuautem apoecides *B.* tu aut ema poecides *E.* tu autem apoecides *JFZ*

APOECIDES

Quíd ego iam? nisi té commentum nímis astute intéllego.

EPIDICVS

Iam ígitur amota éi fuerit ómnis consultátio
Núptiarum, né grauetur quód uelis.

PERIPHANES

Viué sapis,
Ét placet.

EPIDICVS

Tum tu ígitur calide quídquid acturú's age.

PERIPHANES

Rem hércle loquere.

EPIDICVS

Et répperi haec te qui ábscedat suspício. 285

PERIPHANES

Síne me scire.

EPIDICVS

Scíbis: audi.

APOECIDES

Sápit hic pleno péctore.

EPIDICVS

Ópus est homine, quí illo argentum déferat pro fídicina:
Nám te nolo néque opus factost.

281—290. *Haec sunt in BEJ initia:* Iam nisi, Amota ei, Viue sapis *etc.* 281.* Quid *JFZ.* Qui *BE* intelligo *JZ* 282.* fuerit *Lindemann Nov. ann. t. XIX (a. 1837) p. 163, Loman Spec. crit. p. 42 (cf. 225).* erit *BEJF* (erit ei) *Z* consultio *F* 283.* negrauetur *B* PER. *Acidalius.* AP. *libri* Viue *B.* Vi (t ut *s. v. m. 3*) *E.* Visapis *J.* Vi sapis *Z.* Vt sapis *F* 284.* EP. *add. Camerarius. om. libri* iugit̃ *J* calide *B, Palmerius.* callide *EJFZ* quidquid *B.* quicquid *ceteri* acturus *libri* 285.* reppi *ex* reppe E^3 haec te *BEJZ.* hec a te *F* suspicio *JFZ.* suspitio *BE* 286.* me *om. Z* 287.* defecat *E* ꝓfidicina *J* 288.* Nam te nolo neque opus factost *Vssing.* Nā telonon (*m. 2 ex* N////telo ////non) eque opus factost *B.* Namtelo nō ep *(del. m. 1)* eq̃ (t te illo *in marg. m. 3*) opus factost *E.* Nam telo (*s. scr.* t illo) non eque opus factus est *J.* Nam telo non aeque opus factost *Z.* Nam te illo non eque opus facto est *F*

PERIPHANES

Quíd iam?

EPIDICVS

Ne te cénseat
ausa fácere, —

PERIPHANES

Docte.

EPIDICVS

Quó illum ab illa próhibeas:
ı ob eam suspícionem difficultas éuenat. 290

PERIPHANES

hominem inueniémus ad eam rem útilem?

EPIDICVS

Hic erit óptumus:
ıoterit cauére recte, iúra qui et legés tenet.

PERIPHANES

ce, habeo grátiam.

EPIDICVS

Sed ego ístuc faciam sédulo:
lum conueniam éamque adducam huc ád te, quoiiast fídicina,
ı argentum ego cum hóc feram.

PERIPHANES

Quanti émi potest minimo?

Nec BE^1 (Ne E^3) 289. Filii *libri* (filia E^1: *corr.* E^3) abilla *B*. *J* probibeas *E* 290. illam *JF* euenat *Bothe.* eueniat *libri* 300. *Haec sunt in BEJ initia:* 291—297 *ut supra; dein* Atque id, enim, Magnus miles 291.* adeam *J* EP. *in textu* (*add. m. 3 rg.* t apeades) Hic *E.* AP. Hic *JFZ* erit optimus *BEZ.* certe is est *F* 292. tenet. PER. *E* 293.* PE. *om.* B^1E. *add.* B^2 *Guyetus.* habeas *libri* Set *E* faciam *ex* facio *B* 294.* eamque tque *BEFZ. om. J* adducam, *sed poster.* d *ex* u facta, *B.* cam *J.* abducam *F* adte *J* quoiiast *B.* quo iiast *E.* st *J.* quoia est *F.* quoiast *Z* fidicina epid illane *E.* fidi-ıpōe illa ne *J.* fidicina. AP. illane (illamne *F*) *FZ: cf. v.* 295 95.* EPI. *praemitt.* E^3JFZ minimo *BEJF.* maxime *Z*

EPIDICVS

Íllane? 295

Ád quadragintá fortasse eam pósse emi minimó minis:
Vérum si plus déderis, referam: níhil in ea re cáptiost.
Átque id non decem óccupatum tíbi erit argentúm dies.

PERIPHANES

Quídum?

EPIDICVS

Quia enim múlierem alius íllam adulescens déperit
Aúro opulentus, mágnus, miles Rhódius, raptor hóstium, 300
Glóriosus: híc emet illam dé te et dabit aurúm lubens.
Fáce modo: est lucrum híc tibi amplum.

PERIPHANES

Déos quidem oro.

EPIDICVS

Ímpetras.

APOECIDES

Quín tu is intro atque huíc argentum prómis? ego uisam ád forum:
Épidice, eo uení.

EPIDICVS

Ne abitas, prius quam ego ad te uénero.

---

298. *Nonius p. 355, 25:* Occupare est rursus detinere. Plautus Epidico: 'Atque . . . dies'

EP. Illane B^2: *om. hoc loco EJFZ (cf. ad v.* 294) 296.* EPI. *praem.* E^3JFZ potest *F* minimo *libri omnes* minis *Bentley, Gronov.* minas *libri* 297.* siplus *J* nichil *E.* nihil *om. J* inea *BJ* captio st *BE.* captio est *JF* 298. decem *F, Pal. VI Parei, Pylades.* decet *BEJZ cum Nonio* erit tibi *F* dies *et s. v.* t dues *J* 299.* Quid *(exp. m. 2)* dum *B.* Quid dum *F* alius illam *Bothe.* illam alius *libri* adolescens *EJ.* adolesens *B* 300. opulentus *ex* opolentus *B* rodius *E* 301—305. *Haec sunt in BEJ initia:* Et dabit, Deos quidem, Argentum promis, Ne abitas, Sequere tu 301.* emit *ex* emet E^2 *ut vid.* dete *BJ.* dare *F* lubens *Gruterus.* iubeas *libri* 302.* Face *Palmerius, Acidalius.* Tace *libri* amplum *ex* ambium *ut vid. B (fort.* B^2*)* Impetras *Palmerius, Acidalius.* Impetra *libri* 303. tu is (*m. 2 ex* tuis) *B* hic BE^1 (u *s. scr.* E^3). huc *Z* pronus *J* Ego *B* adforam *J* 304. epidice (di *ex* ce *corr.*) *E* *Ante* ueni *del. 1 litt. E* non *F* abitas *ex* habitas E^3. abeas *FZ* priusquam *JF* adte *BJ*

APOECIDES

Vsque opperiar.

PERIPHANES

Séquere tu intro.

EPIDICVS

I, númera: nil ego té
moror. 305

EPIDICVS

SERVOS

Nullum ésse opinor égo agrum in agro Áttico
Aequé feracem quám hic est noster Périphanes.
Quin éx occluso atque óbsignato armário
Decútio argenti tántum quantum míhi lubet.
Quod pól ego metuo sí senex rescíuerit 310
Ne ulmós parasitos fáciat, quae usque attóndeant.
Sed me úna turbat rés ratioque, Apoécidi
Quam osténdam fidicinam áliquam conductíciam.
Atque íd quoque habeo: máne me iussít senex
Condúcere aliquam fídicinam sibi húc domum, 315

305.* operiar *JF* PERIPHANES *integris litteris B. pers. om. F* i numera *B* (*sed* num *in ras. B*² *pro* mun). i numera (ra *s. v. m. 3*) *E.* inumera *J* nihil *BFZ.* nichil *EJ*

Act. II sc. 3 EPIDICVS SERVVS *BE. idem, sed cum eis quae praecedunt iungens, J.* EPIDICVS *FZ* 306—310. *Haec initia sunt in BEJ:* Nullum, Quam hic, Atque armario, Quod pol ego

306.* oppinor *B* ego *om. Z* inagro *BJ* athico *Z*

307. aequę *J.* eque *EZ* periphanes (p *post e corr.*) *E* 308. atquę *J* armario *Pylades.* Atque armario *libri* 309. argenti *EJZ.* argentum (*lineola add. m. 1, ut sit* argenti) *B.* argentum *F* lubet *ex* iubet *E*³ 310. s/////tsenex *ex* si senex *J* rescierit *Camerarii m. ex* resciuerit *corr. in B* 311—319. *Haec sunt in BEJ initia:* Faciat, Apoecidi, Atque id, Fidicinam sibi, Ea conducetur, Aduersus senem 311. Faciat quę *B.* Faciat que (*s.* at *add.* at *m. 3*) *E.* Faciat atque *FZ.* Pati atque *J* attondeant *B* (*sed* ant *add. m. 2 in ras.*). attondeant *ex* attonedat *E.* attondeat *JFZ, nisi quod* adt. *F*

312. S, *B.* set *E* res turbat *JF* racioque *J.* ratio q, *B*

313.* conductitiam *J.* conductiuam *F* 314. q̊q; *ex* qq *E*³ hao *ex* heo *E* 315.* hunc *J*

⟨Vt⟩, dúm rem dinam fáceret, cantarét sibi.
Ea cónducetur átque ei praemonstrábitur,
Quo pácto fiat súbdola aduersús senem.
Ibo íntro: argentum accípiam ab damnosó sene.

316.* Vt *addidit Abraham p. 224 duce Buechelero Mus. Rh. t. XXXV (a. 1880) p. 629. om. libri* dinam B^1 (diuinam *corr.* B^2). diuinam *EJFZ* facret *E* cantare *F* 318.* 319. ab dampnoso *BE*. abdampnoso *J*

ACTVS III

STRATIPPOCLES. CHAERIBVLVS
ADVLESCENTES II

STRATIPPOCLES

Expectando éxedor míser atque exénteror, 320
Quó modo mi Épidici blánda dicta éuenant.
Nímis diu máceror: sítne quid nécne sit
Scíre cupió.

CHAERIBVLVS

Per illám tibi cópiam
Cópiam paráre aliam licét: sciui equidem in príncipio ilicó,
nullam tibi ésse in illo cópiam.

STRATIPPOCLES

Interii hércle ego. 325

Act. III sc. 1 STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES *BE.* STRATIPHOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES DVO *J. Idem F, nisi quod* EPIDICVS *addit.* STRATOPHOCLES CHERIBOLVS *Z* 320—330. *Haec sunt in BEJ initia:* Expectando, Epidici, Siọ nequit, *reliqua ut supra* 320.* *Stratippoclis pers. praem. B²* Ex pectando *B* 321. quomodo *BEJF* mihi *libri* euenant *Bothe.* eueniant *libri* 322.* Siọ (o *ex* c *corr. et del. m. 2: post* o *1—2 litt. spat.*) nequit nec nescit *B.* Sit (t *corr. in* c *m. 3*) nequid nec nescit (c *ante* i *del. m. 3*) *E.* Sic nequit nec ne scit *J.* Sic nequit nec nescit *F* sciret *J* 323.* 324.* *Versum cum sequenti systematis vinculo conecti puto* Copiam parare *EJFZ.* Copiam tibi (*e v.* 323) parare (*sed* ra *ex* re) *B* Sciui (*non* sciui) *B* ęquidem *J* inprintipio *B.* inprincipio *J* 325.* *Ante* in *del.* c *E* inillo *J*

CHAERIBVLVS

Ábsurde facis qui ángas te animi: si hércle ego illum semel préndero,
Númquam irridére nos íllum inultúm sinam seruom hóminem. 327. 328

STRATIPPOCLES

Quíd illum facere uís, qui, tibi quoi díuitiae domi máxumae sunt,
Ís nummum núllum habes néc sodalí tuo in te cópiast? 330

CHAERIBVLVS

Si hercle hábeam, polliceár lubens: uerum áliquid aliqua aliquó modo
Alicúnde ab aliqui aliquást tibi spes fóre mecum fortúnam.

STRATIPPOCLES

Vaé tibi, muricíde homo.

CHAERIBVLVS

Qui tíbi lubet mihi mále loqui?

---

333. *Festus Pauli p. 125, 10:* Murricidum ignauum, stultum. Plautus: 'Murricide homo' ignaue, iners: *quae in glossaria manaverunt: cf. Loewe Prodr. p. 282 sq.*

326.* *Chaeribuli notam praem.* B^2 facias *F* STRAT. Si *libri: pers. del. Bothe* p̄hendero *BJ.* prehendero *EFZ* 327.* 328.* Numquam ego (ego *del. m. 1 et m. 3 puncta subscr.*) *E* inultum *FZ.* inultimum BE^1J (at inultum *in marg.* E^3) seruum *BEJFZ* 329.* STRAT. *Bothe. om. BEJF.* CHAER. *praem. Z* facere E^3 *in marg. et J s. v.* fere E^1J. ferre *BFZ* qui tibi quoi *B (sed* quoi *ex* qui B^2*).* qui tibi cui *EJF.* qui tibi qui si *Z* diuitie *E.* diuicię *(sed* c *ex* i *corr.) B* maxumę *BJ.* maxime *E.* maxume *F.* maximę *Z* 330.* Is nūmū *(ex* nūmi *corr.) B.* Nūmum (*vel* Nummum) his *EJFZ* has *J Post* sodali *apex vel litterula erasa in B* inte *BJ* copiast *EZ.* copia st *B.* copia est *JF* 331—340. *Initia in BEJ non discrepant ab eis quae supra exstant* 331.* CHAER. *notam praem.* B^2EJF, *Stratippoclis Z* ///habeam (p *eras.*) *B* policear *F* luberis *ex* iuberis E^3 modo est *F* 332.* Allicunde (A B^2 *in ras.*) *B.* aliquunde *F* aliquibus E^3FZ aliquast tibi spes *Mueller 'Pl. Pros.' p. 334.* aliqua tibi spes est *libri* furtunam *J* 333.* STRAT. *praem.* B^2EJF, *om. Z* Ve tibi *EJFZ.* Vetibi *B* muricide homo *EJFZ.* muri///cidę *(sed in 7 litt. spat. m. 2)* homo *B.* murricide homo *Festus Pauli* lubet *ex* iubet E^3

STRATIPPOCLES

Quippe tú mi aliquid aliquó modo alicúnde ab aliquibús blatis,
Quód nusquamst: néque ego id inmítto in aurés meas, 335
Nec míhi plus adiuménti das quam ille quí numquam etiam nátust.

EPIDICVS. STRATIPPOCLES. CHAERIBVLVS
SERVOS ADVLESCENTES II

EPIDICVS

Fecísti iam officiúm tuom: me méum nunc facere opórtet.
Per hanc cúram quieto tíbi licet esse: hóc quidem iam périit.
Níquid tibi hinc in spém referas: óppido hoc pollínctumst.
Créde modo mihi: síc ego ago: síc egerunt nóstri. 340
Pro di ímmortales, mi húnc diem dedístis luculéntum,
Vt fácilem atque impetrábilem. sed ego hínc migrare césso,

334.* STRAT. *praem.* B^2 mihi *libri* aliquunde *F* blatis *JZ.* blactis E^2F. latis B^1E^1. *in marg.* t latras B^2 335.* *Creticos admisi praeeunte Weisio* Quod (o *ex* i *m. 3*) *E* nusquamst *EZ.* nusquam ///st *B* (e *erasa*). nusquam est *JF* inmitto *(ita B.* immitto *EFZ.* immi///to *J, ubi* t *eras.)* in aures (inaures *BJ*) meas *libri* 336.* michi *E* adiumenti das *Pylades.* adiumenti ades *B.* adiumenta ades *E.* adiumenta des *JFZ* et iam *E* natust *BEZ.* natus est *J.* nactus est *F*

Act. III sc. 2 EPIDICVS SERVVS STRATIPPOCLES CHERIBOLVS (CHER̄ *E*) ADOLESCENS (ADOŁ *B*) *BE.* EPIDICVS SERVVS *(om. Z)* STRATIPHOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES *JZ. om. F, superioribus continuans* 337.* *Personarum nomina ab hoc v. add.* B^2, *nisi ubi contrarium testor* officium iam *Z* tuum *EJFZ.* tutuum *B* *Post* me *una littera erasa in B* 338.* *Post* tibi *circ. 5 litt. eras. B* hic *F* periit *F, Pylades.* perit B^1EJZ. per it B^2 339.* Niquid *J. idem B, sed* d *e corr.* Ni quid (q *ex* t) *E.* Ni qui *F.* Nisi quid *Z* huic *Z* *Post* in *2—3 litt. erasae B* inspem *J* opido *J* pollinctumst *Gz Act. Soc. ph. L. t. VI p. 288.* pollitum est *B.* politum est *EJFZ* 340—350. *Haec sunt in BEJ initia:* Crede, Mihi hunc, Sed ego, Hunc auspicio, Ante ędis, Accipe hoc, Et plus: *reliqua ut supra* 340.* Crede *ex* Credo E^3 si ego *F* aegerunt *J.* egere *Z* 341.* ꝑdii *J.* pro dii *F* immortales *(sed* l *ex* i *corr.) B* Mihi *BFZ.* Michi *EJ* dedisti loculentum *B* 342. Sed migrare hinc cesso *JF, nisi quod* censeo *F*

Vt ímportem in colóniam hunc meo auspício commeátum?
Mihi césso quom sto. séd quid hoc? ante aédis duos sodáles
Erum et Chaéribulum cónspicor. quid hic ágitis? accipe
hóc sis. 345

STRATIPPOCLES

Quantum híc inest?

EPIDICVS

Quantúm sat est et plús satis: supérfit:
Decém minis plus áttuli, quam tú danistae débes.
Dum tíbi ego placeam atque óbsequar, meum térgum flocci fácio.

STRATIPPOCLES

Nam quíd ita?

EPIDICVS

Quia ego túom patrem faciám parenticídam.

STRATIPPOCLES

Quid istúc est uerbi?

EPIDICVS

Níl moror uetera ét uolgata uérba 350
'Perátum ductitáre': ego follítum ductitábo.
Nam léno omne argentum ábstulit pro fídicina: ego resólui.
[Manibus his dinumeraui, pater suam natam quam esse credit.]

343.* inportem *E* incoloniam hunc *B* (hunc *lineola del.* B^2). incoloniam hunc *EJ* meo auspicio *duce Pylade Gz.* Hunc auspicio (auspitio *E*) *BEJFZ* 344. michi *E* concesso (con *del. m. 3*) *E* quom sto *F.* cum sto *E.* cumsto *BJ.* quum sto *Z* set *E* ędis *B.* aedes *J.* edes *EFZ* duos *BEFZ.* duo *J* sodales (a *ex* o *corr.*) *B.* sodales (e *ex* i *corr.*) *E* 345. herum *EJFZ* cheribulum *BE.* cheribolum *JZ* hoc agitis *F* 346. *Ab hoc inde v. pers. add.* E^3 superfit *Camerarius.* supersit *libri* 347. adtuli *F* quatu *J* danistę *B.* daniste *EF* 348. tergam *J* floccifatio *E* 349.* ego *add. in B man. recentior quam* B^2 tuum *libri* 350. Nil *F.* Nihil *BZ.* Nichil *EJ* uulgata *libri* 351—360. *Haec sunt in BEJ initia:* Peratum ductare, Argentum abstulit, Dinumeraui, Nunc iterum, Ita suasi, Euge, Dedit mihi, Quasi quae, Ipse in 351.* Peratum *B.* Paratum *EJFZ* ductitare *Gz.* ductare at (At *B*) *libri* 352. ꝑfidicina *BJ* 353.* *Versum damnavit Ritschelius Proleg. p. CLVI: cf. v.* 367 *sq.* dinumeraui (ui *ex* uit *corr.*) *E* credit *pro* credidit *lineola subducta corr.* B^2 *(ita Loewe, Studemund, Lindskog 'de corr. sec. m.' p. XVIII) cum Pylade.* credidit B^1EJFZ

Nunc íterum ut fallatúr pater tibique aúxilium apparétur
Inuéni: nam ita suasí seni atque hanc hábui oratiónem, 355
Vt, quóm redisses, né tibi eius cópia esset.

STRATIPPOCLES

Eúge.

EPIDICVS

Ea iám domist pro fília.

STRATIPPOCLES

Iam téneo.

EPIDICVS

Nunc cautórem
Dedít mihi ad hanc rem Apoécidem — is ápud forum manét me —
Quasi qui á me caueat.

STRATIPPOCLES

Haúd male.

EPIDICVS

Iam ípse cautor cáptust.
Ipse ín meo collo túos pater crumínam collocáuit: 360
Is adórnat adueniéns domi extemplo út maritus fías.

STRATIPPOCLES

Vnó persuadebít modo: si illám quae adductast mécum
Mihi adémpsit Orcus.

---

354. tibi q, *B* auxsilium *ex* consilium *E* 355.* inueni. nam *R. Mueller l. s. s. p. 6 ducibus Saraceno et Pio.* inueniam *libri* 356.* cum *libri, nisi quod* quum *Z* ne *(sed* n *ex corr.) B.* ue *E.* ut *J* 357.* *Pers. om. JFZ. spat. E* ea *ras. ex* eam *corr. J* domist *EFZ.* domi st *B.* domi (mi *ex* mũ *ras.*) est *J* pro filia *Acidalius, Brix Em. Pl. ed. a. 1847 p. 17.* pro illa B^2 *in ras.* pelia *EJZ.* prelia *F* Strat. *om. EJFZ* Iam teneo *Brix l. s. s.* teneo *libri* cautorem *Angelius.* auctorem *BJ.* actorem *EFZ* 358.* mihi *libri* adhancrem *B* 359.* Quasi qui a me caueat *Buecheler Nov. ann. t. XCIX (a. 1869) p. 536.* Quasi quae (quę *J.* q̃ *E.* qui *F*) amaret caueat *libri* STRAT. *et* EP. *notas om. EJFZ* iam ipse *ex parte in ras.* B^2 captus est *libri* 360. inmeo *BEJ* tuus *libri* crumenam *F* 361—370. *Haec initia sunt in BEJ:* Domi extemplo, Quę adducta, Astutiam institui, Siquid ad eum, Minas se, Meis manibus, Ibi leno, Argentum acceperit
361. adueniens *Camerarius.* ueniens *libri* ubi *pro* ut *F* 362. STR. *om. F* Quę *BJ.* Que *EF* adducta est *libri* 363.* adempsit *ex* dempsit (a *s. scr.*) B^2 ortus *J.* orchus *pro* orcus E^3. orchus *F*

EPIDICVS

Núnc ego astútiam hanc instítui:
Deuéniam ad lenoném domum egomet sólus, eum docébo,
Siqui ád eum adueniant, út sibi essé datum argentum dícat 365
Pro fídicina, argentí minas se habére quinquagínta.
Quippe égo qui nudiustértius meis mánibus denumeráui
Pro illá tua amica quám pater suam fíliam esse rétur.
Ibi léno sceleratúm caput suom imprúdens alligábit,
Quasi pró illa argentum accéperit, quae técum adducta núnc est. 370

STRATIPPOCLES

Vorsútior es quám rota figuláris.

EPIDICVS

Iam ego parábo
Aliquám dolosam fídicinam, nummó conducta quaé sit,
Quae se émptam simulet, quaé senes duo dócte ludificétur.
Eam dúcet simul Apoécides ad túom patrem.

---

371. *Serv. Dan. in Aen. II 62:* Plautus: 'Versutior . . . figularis' *Cf. Isid. Orig. X 277* (uersutior est).

---

astutiam hanc *Pylades.* hanc Astutiam *libri* institui *ex* instituam *E* 364.* adlenonem *B.* adlonenem (?) *J.* ad le nonem *E* ego met *EJ* solus *ex* solū *E* eum *Pylades.* eum ego *libri* (cum ego *Z*) 365.* Siqui *Camerarius.* Siquid BE^1. Si quid *J.* siquidem *FZ.* Siquod E^3 adeum *J* adueniant *Camerarius.* adueniam *B (sed* du *ex al. litteris ut vid. correctum et ante* ad *3—4 litt. erasae).* ádueniam *EJF.* ueniam *Z* *Ante* esse *8 litt. erasae in B* dicat *om. hoc loco F* (*v.* 366) 366.* profidicina *BE.* pro fidicina dicat *F* 367.* nudius tertius *BE.* nudius tercius *J* denumeraui *BE.* dinumeraui *JFZ* 368. *Post* pater *3—4 litt. erasae in B* 369. suum *libri* caput suum sceleratum *Z* alligabit E^3, *Saracenus, Pius.* alligauit BE^1JFZ 370. qua si, *sed* a *ex* i *corr., B* ꝑilla *BJ* accepit (ꝑ *ex* p̄ *corr.*) *E* quę *BJ.* que *EF* nunc est adducta *E ante corr. et Z* 371—381. *Haec initia sunt in BEJ:* Es quā rota, Nummo conducta, Docte ludificetur, Eam permeditatam, Longum loquor, Bene ambulato, Me equidem, Atque aliquanto, Virtute atque 371. CHAER. *praem. JFZ, atque ita editores plurimi* uersutior *Servius Dan.* est *codd. Isidori* quā B^2. qua B^1 Iam *B.* ha *E.* ah *JF. om. Z* 372. numo *F* quęsit *B.* quė sit *F.* ep̄. quę sit *J* 373. que *E.* quę *J* que senes *E.* quę senes *J* docte *B, Pylades.* docta *EJFZ* 374.* ad tuum B^2E^3FZ. adtuum *J.* ad suum B^1E^1

STRATIPPOCLES

Vt paráte.

EPIDICVS

Eam pérmeditatam, meís dolis astútiisque onústam 375
Mittám. sed nimis longúm loquor: diu me éstis demoráti.
Haec scítis iam ut futúra sint. abeó.

STRATIPPOCLES

Bene ambuláto.

CHAERIBVLVS

Nimis dóctus illest ád male faciéndum.

STRATIPPOCLES

Mequidem cérto
Seruáuit consiliís suis.

CHAERIBVLVS

Abeámus intro hinc ád me.

STRATIPPOCLES

Atque áliquanto lubéntius quam abs té sum egressus íntus:
Virtúte atque auspicio Épidici cum praéda in castra rédeo. 381

STRĀ ut B^2 *in ras.* ut *sine pers. nota* $EJFZ$ parate (ra *ex* te *corr.*) E 375.* EP. *om.* $EJFZ$ premeditatam F astutiisque *(sed* ast- *ex* st- B^2*)* B. astutusque E honustam EJ 376. mittam. Sed (*non* sed) B. mitram *ex* nutram *(in marg.* at mittam *m. 3)* set E. mitrã. sed J minis J loquar J *(sed* o *supra adscripsit m. recentior)* 377. hęc J. hec F habeo (abeo E^3) E. Abeo B STRAT. *om.* J ambulabo Z 378.* nimisdoctus J illest *Camerarius.* ille *libri* admale faciendum BE. admaleficiendum J. ad malefaciundum F Me quidem FZ. Meę quidem E. Me equidem B^2. Me aequidem J. Met quidem B^1 379.* CHAER. *om.* E^1JF *(add.* E^3*)* abeamus (*sed* abe *m. 2 add. et* be *in ras. fueratne* eamus?) B *Ante* intro *una litt. erasa in* B hinc (h *ex* n *corr.*) E adme J 380.* STRAT. *om.* JF Atque *add.* E^2 lubentius (l *ex* i *m. 3*) E abste BEJ 381. auspitio E cump̄da J. cum preda EF incastra BEJ

PERIPHANES. APOECIDES. FIDICINA. SERVOS
SENES II

PERIPHANES

Non óris causa módo homines aequóm fuit
Sibi habére speculum, ubi ós contemplarént suom,
Sed quí perspicere póssent [cor sapiéntiae,
Igitúr perspicere ut póssint] cordis cópiam: 385
Vbi id ínspexissent, cógitarent póstea,
Vitam út uixissent ólim in adulescéntia.
Fuit cónducibile hocquidém mea senténtia.
Vel égo, qui dudum fíli causa coéperam
Egomét me excruciare ánimi, quasi quid fílius 390
Meus déliquisset méd erga, aut non plúruma
Malefácta mea essent sólida in adulescéntia.

Act. III sc. 2 PERIPHANES APOECIDES SENES ·II MVRIER FIDICINA *B*. PERIPHANES APOECIDES *(utrumque in ras.)* SENES ·II· MVLIER FIDICINA *E*. PERIPHANES APOECIDES SENES ·II· FIDICINA *J*. PERIPHANES APOECIDES FIDICINA *F*. PERIPHANES APOCIDES SENES DVO *Z* 382—390. *Haec sunt initia in BEJ:* Non oris, Contemplarēt, Igitur perspicere, Cogitarent postea, Vel quasi, Ego me 382. onoris *cum spat. init. E*. Honoris *JFZ* mo *et sup. vers.* do *B* hominis *BE¹J*. homines *E³FZ* aequum *BFZ*. ęquum *J*. equum *E* 383. os Contemplarent *E³JZ*. os Contemplaret *BE¹ (in B m. Camerarii* ē *corr.)*. contemplarent os *F* suum *libri* 384.* 385.* Sed qui *Camerarius*. si (ed *B²* *ex* i) id qui *BZ*. sibi id qui *EJ*. sibi idque *F* perspicere *ex* spicere *corr. J* possent *ex* possem *ut vid. corr. B* sapientię *B*. sapientie *E* *Quae uncis inclusi, damnavit Geppert* utpossint *B* 387. uitā *ex* uita *corr. E²* uicissent *E¹: corr. E³* in adolescentia *Z*. inadolescentia *BEJ* (-a *ex* -ā *ras. E*) 388.* *Huc transposuit Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 761: in libris est post* 393 hoc quidem *libri* 389.* Vel ego qui dudum *Guyetus*. Vel quasi egomet (ego met *J*) qui dum (quidum *BE*) *libri* filii *J* ceperam *EJF* 390.* Egomet me *Mueller 'Pl. Pros.' p. 31. 487*. Ego me *libri* ex cruciare *B*. excrutiare *E* 391—400. *Haec sunt in BEJ initia:* Melius deliquisset, Male facta, Profecto, Sed meus, Quid sit, Quō homini, Abduci heus, Atque audin 391.* Meus *E³JFZ*. Melius *BE¹* mederga *BEZ*. me derga *J*. me erga *F* aut non *Ritschelius Nov. Exc. p. 27*. aut quasi (qua si *B*) non *libri* plurima *Pius*. plurumum *ex* plurimum *B²*. plurimum *EJFZ* 392.* Male facta *BJ* inadulescentia *B*. inadolescentia *E*. in adolescentia *FZ*. inolescentia *J*

Profécto delirámus interdúm senes.
Sed méus sodalis ít cum praeda Apoécides.
Veníre saluom mércatorem gaúdeo. 395
Quid fít?

APOECIDES

Di deaeque te ádiuuant.

PERIPHANES

Omén placet.

APOECIDES

Quin ómini omnis súppetunt res prósperae.
Sed tu hánc iube, si sápis, intro abduci.

PERIPHANES

Heús foras
Exíte huc aliquis: dúce istam intro múlierem.
Atque aúdin?

SERVOS

Quid uis?

PERIPHANES

Cáue siris cum fília 400

---

393. *Hunc v. excipit in libris v.* 388 deliramus (ra *add. m. 2*) *E* 394.* sodali s it (s it *ex* sit *m. 3*) *E* p̄da *BJ.* preda *F* apoetides (t *ex* c) *B.* apocides *J (corr. m. rec.) Z* 395. saluum *libri* mercato rem *B* 396. fit E^3Z. sit BE^1JF AP. *om.* E^1F. *add.* E^3 dii *J* deae que *B.* de aeque *J.* deeque *EF* te *s. v.* E^2 adiuuant. PER. Omen placet *Gulielmius.* adiuuant res ꝓpere PERĪ omen placet (ꝓperę B^2. *pers. add.* B^2) *B.* res propere om̄s *(s add. m. 3, sed postea er. est)* placet *E.* aduant. res ꝓpere omen placet *J.* adiuuant res prospere tum placent *F.* adiuuant res prosperę omen placet *Z: cf. v.* 397 397.* AP. *add. Gruter. om. libri* Quin omini *Gruter.* Qui (o *sup.* i) nomini (homini *m. 2*) *B.* Cum nomini E^1. Cum homini E^3J. quom homini *F.* quom omini *Z* omnes *J* *Post* omnis *eras.* res *ut vid. in B* suppetunt res prospere E^3. suppetunt res ꝓpere BE^1. res ꝓpere suppetunt *J.* res prospere suppetunt *F* 398.* *Ante* S, *1—2 litt. spat. B* set *E* iube, si sapis, *Seyffert.* iubes (lubens *B*) *libri* Ab duci *J.* adduci *F* PER. *om.* BE^1 *(add.* E^3*)* heus *(ita m. 2 pro* huis*) B.* eus *J* 399. duae *J* mulierem concludi uolo *EJFZ.* mulierem *cum decem litt. rasura B: cf. v.* 402 400.* audiri *F* SERV. Quid uis *Angelius.* EPĪD quid? uis (? *add. m. 2*) *B.* AP. Quid uis *EJFZ* PERĪ *add.* B^2 *in 12 litt. spatio* cauesiris cum E^1. caue siriseū B^2. caue si ris eū B^1 *(in marg. exteriore* siriscū nom̄ ꝓp̄ū B^2*).* cauesis cum E^3JFZ

Mea cópulari hanc néque conspicere: iám tenes?
In aédiculam istanc sórsum concludí uolo:
Diuórtunt mores uírgini longe ác lupae.

APOECIDES

Docte ét sapienter dícis. numquam nímis potest
Pudicítiam quisquam súae seruare fíliae. 405
Edepól ne istam témperi gnató tuo
Sumus praémercati.

PERIPHANES

Quíd iam?

APOECIDES

Quia dixít mihi
Iam dúdum se alius túom uidisse hic fílium.
Hanc édepol rem apparábat.

PERIPHANES

Plane hercle hóc quidemst.

APOECIDES

Ne tú habes seruom gráphicum et quantiuís preti: 410
Non cárust auro cóntra. ut ille fídicinam

401—410. *Haec sunt in BEJ initia:* Mea (mea Cop. *J*) copulari, Diuortunt, *(vac. spat.)* dicis num, Filiae edepol, Quid iam?, Hanc edepol, Ne tu 402. inędiculam *J.* in ediculam *E.* in edicula *F* istanc *ex* istaec B^2. istac *E.* istae *J.* istec *F.* istęc *Z* sorsum BE^1J. seorsum E^3F. seo sum *Z* *Verba* concludi uolo *quae hoc loco* B^1EJFZ *omittunt* (*cf.* 399) *add.* B^2 403. Di uortunt (i *del. m. 3*) *E* lupę *J.* lupe *EF* 404.* sapienter (a *ex* e, r *ex* m) *E* *Ante* dicis *9 litt. spat. B (cf. praef.)* numquam *Fleckeisen Philol. t. II (a. 1847) p. 87.* num BE^1J. non E^3FZ *Post* potest *erasum* a *ut vid. in B* 405.* puditiciam *B.* pudiciciam *FZ* sue *EF* Filie *EJF* 406.* ne istam *(sed post* istam *8 litterarum ras.) B.* neistam *J.* ne istam *EFZ* temperi *Guyetus.* tp̃r *E.* tempore *BF.* tẽpr̃e *J. om. Z* tuosuo *J.* 407. p̄mercati *J.* premercati *F* AP. *add.* E^3 *spatio nullo* michi *EJ* 408. tuum uidisse E^3JFZ. tuū nisse E^1. uidisse *(ex* uisse *m. 2) B* *Ante* hic *5 litt. (fortasse* filiu*) erasae in B* hic *(sed* hi *ex* m, *ut vid.) B* 409.* PER. *praem. libri praeter B* AP. *libri praeter B* quidem est *libri* 410. AP. *omittunt EJFZ* nae *FZ* seruum *F* quanti uis *libri praeter F* p̄ti *B.* precii *J.* precii *FZ* 411—420. *Haec sunt in BEJ initia:* Vt ille, Atque hilaram, APOE Te pro, Me autem 411. PER. *praem.* E^3JFZ caru st *BEZ.* carū est *J.* carus est *F* auro B^1. aurum B^2 ɔtra *B* AP. Vt ille E^3JFZ

Fecít sese ut nescíret esse emptám tibi:
Ita rídibundam atque hílaram huc adduxít simul.

PERIPHANES

Mirum hóc qui potuit fíeri.

APOECIDES

Te pro fílio
Factúrum dixit rém esse diuinám domi, 415
Quia Thébis saluos rédierit.

PERIPHANES

Rectam ínstitit.

APOECIDES

Immo ípsus illi díxit conductam ésse eam
Quae hic ádministraret ád rem diuinám tibi.
[Facturum hoc dixit rem esse diuinam tibi domi]
Ego íllic me autem síc adsimulabám: quasi 420
Stolidúm, combardum mé faciebam.

PERIPHANES

Immo íta decet.

412.* Fecit sese ut nesciret *Leo.* fecit nescire *libri (nisi quod* c *in* nescire *ex* t *corr. B)* esse] hosse (h *del. et* o *scr. m. 3 e corr.*) *E* 413. Ita (*ita* B^2. ita B^1) ridibundam *B.* laridibundam E^1. illam ridibundam E^3JFZ (red. *Z*) atque *ex* aquę E^1. atquę E^3 simul *una cum sequentibus Periphani tribuunt* E^3JF 414. hoc qui *JF, Pylades.* hoc quod *B.* hoc qđ (qđ *s. scr.*) *E.* hoc quidem *Z* 416—419 *om.* B^1EJFZ: *in marg. inf. addidit* B^2 *versuum distributione nulla et signo adiecto quo pertineant, sic:* diuinam domi.hđ Ego illic *et in margine:* ħp quia thebis *e. q. s.* 416. saluus *B* Rectam *Lambinus.* Recte *B* 417.* *Post* dixit *in B* d *deleta est* 418.* quę *B* *Post* tibi *litterula vel apex litt. eras. in B* adrem *B* 419.* *Versum spurium delevit Acidalius: cf.* 415 420.* sic *om. JF* adsimulabam *B* 421—430. *Initia haec sunt in BEJ:* Immo, Ire aduocatus, Ad////me, Amico st, Ego si, Quam doctum, Me albis 421.* combardum *Leo.* cumbardum *B.* cum bardum *EJFZ* (-dum *ex* -dus *E.* quom *F*) me esse *F* ita *Pylades.* sta *EJFZ.* stat *B (puncto incerto)*

APOECIDES

Res mágna amici apúd forum agitur: eí uolo
Ire áduocatus.

PERIPHANES

Át, quaeso, ubi erit ótium,
Reuórtere ad me extémplo.

APOECIDES

Continuo híc ero.

PERIPHANES

Nihil hómini amicost ópportuno amícius: 425
Sine túo labore quód uelis actúmst tamen.
Ego si ádlegauissem áliquem ad hoc negótium
Minus hóminem doctum mínusque ad hanc rem cállidum,
Os súblitum esset ítaque me albis déntibus
Meus dérideret fílius meritíssumo. 430
(Atque haéc stultitiast mé illi uitio uórtere
Egomét quod factitáui in adulescéntia
Quom mílitabam: púgnis memorandís meis
Erádicabam hominum aúreis, quando occéperam.)

422.* apud *ex* aput E^3 ei *JFZ: idem ex* eum *ut vid. E.* eum *B* 423. Ire *Z.* Ire *B, sed* I *e corr. fortasse* B^2. Ere (Ire *m. 3*) *E.* Esse *et s. scr.* t ire *J.* Esse *F* At queso *B.* atque esto *ex* atquest E^2. atque esto *JF.* atque *Z* ocium *F* 424. reuortere *B.* reuertere *EJFZ* ///me (*eras.* q') *B* ex templo *B* 425.* PE. *s. v.* E^3 nichil *EJ* Amicost *B.* Amico est *JF* oportuno *EJ* amitius E^3. amictius *J.* amititius *B.* amicitius E^1. amicicius *F* 426. actūst *BE.* actum est *JF.* actunst *Z* 427.* adlegauissem *Bothe.* allegassem E^3FZ. adligassem BE^1 *(sed* d *ex* l *B).* alligassem *J* 428. hominem *Camerarius.* hominem Quam *libri* callidū *B* (ū B^2 *in ras.*). callidum (u *ex* a *m. 3*) *E* 429.* ossublitum *E* Me albis *B.* Mealchis E^1. Me alchis E^3JF. Me aleatis *Z* 430. Meus *om. Z* derideret *EFZ.* deridere *J.* deridet B^1. deriđet *et in marg.* derideret B^2 filius *ex* filiis *ut vid. B* meritissumo B^2. meritis sumo B^1EJ. meritussumo *Z* 431—436. *Haec sunt in BEJ initia:* Atque haec, Cum militabam, Aures quando, Suam qui, *nisi quod* Factitaui cum militabam *EJ* 431*—434* *ut vetus additamentum uncis circumdedit Gz* 431. hęc *J.* hec *EF* stultitiast *EZ.* stulticia est *JF.* stultia st *B* uicio *B* 432. inadulescentia *B. om. hoc loco EJFZ (cf. v.* 434) 433. *Ab initio 11 litt. spat. B (cf. praef.)* quom *F.* quum *Z.* cum *BEJ* 434. hominum adolescentiam *(post* ad *ex* o *corr.* u E^1 *et* m *add.* E^3*) EJFZ (cf.* 432) Aureis B^1EJFZ. Aures B^2 acceperam (*sed* o *sup. v.,* occ-) *J*

Sed quís illic est quem huc áduenientem cónspicor, 435
Suám qui undantem chlámydem quassandó facit?

MILES. PERIPHANES
SENEX

MILES

Caue praéterbitas úllas aedis, quín roges
Senex híc ubi habitat Périphanes Platénius.
Incértus tuom caue ád me rettulerís pedem.

PERIPHANES

Aduléscens, si istunc hóminem quem tu quaéritas 440
Tibi cómmonstrasso, ecquam ábs te inibo grátiam?

MILES

Virtúte belli armátus promerui, út mihi
Omnís mortalis ágere deceat grátias.

---

436. *Nonius p. 254, 33:* Quassare est mouere . . . Plautus Milite: 'Qui suam . . . facit' *Cf. Donatus ad Eun. IV 7, 1*

435.* S, *B*. Set *E* quis illic *Seyffert Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 412.* quis hic *libri* hunc *J*. nunc huc *F* 436. qui suam *Nonius* chlamydem *F*. clamydem *B*. clamidem *EJZ, Nonius* fecit *vel* facit *Nonius*

Act. III sc. 4 MILES SENEX (X *ex* F *ut vid. B*) PERIPHANES FIDICINA *B*[1]*EJF, quibus* MVLIER *addit B*[2], *et* LIER *in rasura.* MILES SENEX PERIPHANES *Z* 437—440. *Haec sunt initia in BEJ:* Caue, *(spat.)* platenius (Periphanes pl. *EJ*) Adolescens 437. preterbitas *BE, sed posterior* r *ex* b *ut vid. B.* p̄teribitas *F* ędis *BZ.* ędes *JF.* edis *E* 438.* hic *om. B* habitas *J* platenius *praemisso spatio 10 litt. B (cf. praef.).* platemus *JF.* platenus (n *ex corr.*) *E* 439. PER. *praem. E*[3]*JFZ* tuum *B.* tuum (tu *e corr. m. 3*) *E.* sum *JFZ* caue/// admeretuleris (*sed* ad *add. et* s *ex* t *corr. ut vid. m. 2*) *B.* cauead (d *ex* t *corr. E*[3]) me retulit *E.* caue ad me retulit *JFZ* 440. PER. *om. hoc loco EJFZ (cf.* 439) Adolescens *libri* quęritas *J.* queritas *BEF* 441—450. *Haec sunt in BEJ initia:* Abste, Omnis, Adolescens, Nam strenuiori, Sed istum, Nempe quem 441. commonstrasso *B*[2]*JZ.* commostrasso *EF.* commonstrauero *B*[1] hecquam (h *add. m. 3. erasa est postea*) *E* Abste *BEJ* 442.* ꝑmerui *ex* p̄merui *ut vid. B*[2]. promirui *ante corr. J* michi *E* 443. omnes *E*[3]*Z* deceat agere deceat *BE*[1]. deceat agere *E*[3]*Z.* agere deceat *JF*

PERIPHANES

Non répperisti, aduléscens, tranquillúm locum,
Vbi túas uirtutes éxplices, ut póstulas. 445
Nam strénuiori déterior si praédicat
Suas púgnas, de illius íllae fiunt sórdidae.
Sed istúm quem quaeris Périphanem Platénium
Ego súm, siquid uis.

MILES

Némpe quem in adulescéntia
Memoránt apud reges ármis, arte duéllica 450
Diuítias magnas índeptum?

PERIPHANES

Immo si aúdias
Meas púgnas, fugias mánibus dimissís domum.

MILES

Pol egó magis unum quaéro meas quoi praédicem,
Quam illúm qui memoret súas mihi.

---

446. 447. *Priscianus I p. 87, 1:* . . . quamuis Plautus ex eo comparatiuum protulit 'strenuior' in Epidico: 'Nam . . . sordidae'

---

444. reperisti *J* Adolescens *libri* 445. utpostulas *B*. ubi postulas *F* 446.* sipredicat *B* 447.* suas (u *ex* it *m. 3*) *E* de illius illae *Priscianus*. deillius illae *B*. de illius ille (ore *pro* ille *corr. m. 3*) *E*. de illius illę *J*. de illius ore *FZ* (ore *etiam cod. Halberstad. Prisciani s. v.*) sunt *F cum aliquot libris Prisciani* sordidę *B*. sordide *ex* ordine *corr. E*³. ordine *(et* t sordide *s. scr.) J*. sordide *F* 448.* set *E* queris *BEJF* periphanen *BJ* platenium (e *ex* a *corr. B*) *BEZ*. platemum *JF* (*cf.* 438) 449.* si quid uis *EFZ*. si uis quid *J* inadolescentia *BJ*. in adolescentia *Z* 450. *Ab hoc v. accedit A* M(emoranta)PU(dreges)AR(mi)SARTE(d)UELLICA *A* 451—460. *Haec initia sunt in BEJ:* Diuicias, Meas pugnas, Magis unum, Suas mihi, Cui centones, Adte uenio, Attate, Adulescens ita est 451.* DI(uiti)ASM(a)G(nasi)N(dep)T(um ♯)IMMOSIAUDIAS *A* Diuicias *B* indēptum *B*. adeptum *EFZ*. ademptum *J* PERIPHANES *in 11 litt. spat. B*². phi *in 11 litt. spat. E*³ *Post* audias *eras.* meas pugnas *in B* 452.* ME(as)PUGNASFUGIASMAN(ib)USDEMISSISDOMUM *A* dimissis *Lambinus, fortasse cum A*. demissis *reliqui* demum *BZ* 453.* MIL. *in ras. E*³ *Ita A, nisi quod* MEASC(uip)R(aedi)CEM polego *J* quero *J*. quero *BEF* cui *BEJZ* prędicem *B* 454.* QUA(me *vel* ill)UMQUIMEMORETSUASM(ihi) ♯ HICNONESTLOCUS quam illum qui *BEJFZ* Suas (a *ex* u *m. 3*) *E* michi *E*

PERIPHANES

Hic non ést locus:
Proin tu álium quaeras quoí centones sárcias. 455

MILES

Animum áduorte, ut quod ego ád te aduenio intéllegas:
Meam amícam audiui té esse mercatum.

PERIPHANES

Áttatae,
Nunc démum scio ego hunc quí sit: quem dudum Épidicus
Mihi praédicauit mílitem. adulescéns, itast
Vt dícis: emi.

MILES

Vólo te uerbis paúculis, 460
Si tíbi molestum nón est.

PERIPHANES

Non edepól scio
Moléstum necne sít, nisi dicis quíd uelis.

MILES

Mihi illam út tramittas, árgentum accipiás: adest.

455.* *Ita A, nisi quod* CUI *et* FARCIAS quo intu E^1. quin (in B^2 *in ras.*) tu *B*. quin tu E^3JFZ alium (m *ex* s *m. 3*) *E* queras *BJ*. queras *EF* Cui *libri praeter F* sarcias *Lambinus, Meursius*. farcias E^3FZ *cum A*. fartias *B*. faruas E^1J 456.* *Ita A,* ADORTE *sup. scr.* ad uorte *B* Adte *B* uenio *libri praeter A* intelligas *EJFZ* 457.* *Ita A, nisi quod* ME(am) audiuite *ex* andiuite *E* Attate *B*. Aetate E^1. Atat E^3JZ. At at *F* 458. *Ita A* Nunc *om. F* quisit *B*. quiscit *(c eras.) E* epidicus *(sed* p *ex* st *ut vid.) B* 459. *Ita A, nisi quod* M(i)LI(te)M *Ante* mihi *26 litt. spat. B, sed nihil deest (cf. praef.)* predicauit *BF* Adulescens ita est *F et* B^2 *in ras.* Adolescens itast *Z*. adolescensitast (nsitast *ex* ntiast E^3) *EZ*. Adolescens est *J* 460.* *Ita A* ut dicis emi. MIŁ B^2 *in ras.* MI. *s. v.* E^3 461—470. *Initia haec sunt in BEJ: (spat.)* si tibi, Molestum non, Mihi illam (non edepol, Michi *EJ*), Nam quid ego apud, Facere libertam, Te ab soluam, Sexaginta mihi, Atque ita profecto 461. *Ita A Ab initio 10 litt. spat. B (cf. praef.)* nonst *BEZ* PERĪ *in 12 litt. spatio Post* est *pers. om. JF* 462.* PER. *praemittunt JF Ita A, nisi quod* SITNIHILDICISQUODUELIS necne sit nisi *Studemundus Stud. t. I p. 218 duce A.* non est nisi *BFZ, nisi quod* non *om. F.* non est *(spat. 9 litt.)* nisi *EJ* 463. *Ita A, nisi quod* ♯ADEST Michi *EJ* transmittas *F* adest] habeas *EJFZ.* PERĪ habeas *B: cf. v.* 471

Nam quíd ego apud te uéra parcam próloqui?
Ego illám uolo hodie fácere libertám meam, 465
Mihi cóncubina quaé sit.

PERIPHANES

Te absoluám breui.
Argénti quinquagínta mihi illa emptást minis:
Si séxaginta míhi denumerantúr minae,
Tuas póssidebit múlier faxo férias,
Atque íta profecto, ut eam éx hoc exonerés agro. 470

MILES

Estne émpta mihi istis légibus?

PERIPHANES

Habeás licet:
Concíliauisti púlcre. heus foras edúcite,
Quam intróduxistis fídicinam. atque etiám fides
Ei quae áccessere tíbi addam dono grátiis.

464.* MIL *praem. B²* *Ita A, nisi quod* UERBA apud (d *ex* t *m. 3*) *E* uera *Gz duce A. om. BEJFZ* parcam *B cum A.* paream *E¹.* parem *E³JFZ* 465. *Ita A, nisi quod* (uo)LOHOD(ie) hodie uolo *BEJFZ* liberam *F* 466. *Ita A, nisi quod* QUAESI(tte *vel* t ‡)ABSOLUAM michi *E* que *BJ.* que *EF* ab soluam *B* 467. *Ita A, nisi quod* QUINQUAGINT(ami)HIILLAEMPTAEST quinquaginta *ex* quinqua ginta *B* empta est *etiam BEJFZ* nimis *J* 468. *Ita A, nisi quod* DINUMERANTUR si *add. B². om. B¹EJFZ* denumerantur *BEZ.* denumerentur *J.* dinumerentur *F* mine *BEJ.* mine *F* 469.* TUASPOSSI(de)BITMULIERF(axo)F(eria)S *A* 470.* ATQ·ITAPROFECT(o)UTE(amexhocex)ONERESAGRO *A* MI. *praem. F* exhoc *B* exhoneres *EJ* agyo *B.* agro *J (sed* t auro *s. scr.)* 471—480. *Haec sunt initia in BEJ:* Haec istis, Foras educite, Ei quae, Quae intemperie, Fidicinam, Non mihi, Haec inquam 471.* PER. *praemittunt JF: spat. E* ESTNEEMPTAMIHIIS(tis)LEGIBUS ‡ HABEASLICET *A* Est ne *J* mihi Hec (hec *JF*) *EJFZ.* tibi Haec *B* istis legibus? PERĪ *B. person. om. EJF, praemittit ante* istis *Z* 472.* MIL. *om. EJF* CONCILIAUI(stip)ULCH(re ‡)HEUSF(oras)EDUCITE *A* concilia iusti *E* pulchre PER. *Z.* pulchre (pulchre *J*) *sine pers. spat. BEJF* Eioras (Ei *ex* F) *E* ducite *F* 473.* QUAMIN(tro)DUXISTISFIDICINA(mat)Q·ETIAMFIDES *A* intro duxistis *BE* etiam *B* 474.* EIQUAEA(cc)ES(se)RETIBIADDAMDONOGRATI(i)S *A* eique *EJZ.* ei que *F* accersere *F* gratis *ex* gratiis *B².* gratis *(sed s. scr.* t tus*) J.* gratus (u *in* i *corr. m. 3*) *E.* gratis *FZ*

PERIPHANES. MILES. FIDICINA
SENEX

PERIPHANES

Age áccipe hanc sis.

MILES

Quaé te intemperiaé tenent? 475
Quas tú mihi tenebras trúdis? quin tu fídicinam
Prodúci intus iubés?

PERIPHANES

Haec ergost fídicina:
Hic ália nullast.

MILES

Nón mihi nugarí potes:
Quin tu húc producis fídicinam Acropolístidem?

PERIPHANES

Haec ínquamst.

MILES

Non haec ínquamst: non nouísse me 480
Meam rére amicam pósse?

PERIPHANES

Hanc, inquam, fílius
Meus déperibat fídicinam.

Act. III sc. 4[b] *Novam scaenam A incohat uno v. vacuo relicto. superioribus continuant reliqui Cf.* 471—480 475.* *Ita A* PER. *om. libri* MIL. *om. J* Quae (Quę *J.* Que *EF*) intemperiae (intemperię *BJ.* intemperie E^3F. intemperi E^1) tenent *libri praeter A (corr. iam Saracenus)* 476.* *Ita A* mithi *E* tenebras trudis *B, sed* tr B^2 *in ras.* tenebras cudis (at trudis *m. 3 in marg.*) *E.* tenebras cudis *Z* 477.* *Ita A, nisi quod* ERGOEST perduci *F* PER. *om.* E^1FZ: *add.* E^3 Hec (e *m. 3 ex* o) *E.* hec *F* ergo est *BEJFZ* *Post* fidicina *3 litt. spat. B* fidicina? Est *F* 478. *Ita A* nulla st *B.* nulla est *J.* PER. Nulla est *F* michi *E* 479. *Ita A* hic *Z* cropolistidem *BEJZ.* exopolistidem *F.* A *add. in B Camerarius* 480. *Ita A* inquam est *utroque loco BEJFZ* hęc *J* noiusse *E* 481—490. *Haec sunt in BEJ initia:* Hanc inquam, Quid non est?, Equidem hercle, Immo haec, Meum gnatum, Hem istic, Quid concidit? 481. *Ita A, nisi quod* ESSE *pro* posse eam *BEJFZ (corr. iam Pius)* recte *Z* hanc inquam deperibat *J* filius *ex* fidicinā *B* 482.* *Ita A* deperibat *B (sed* e *post* i *eras.) om. hoc loco J (cf. v.* 481)

MILES

Haec non ést ea.

PERIPHANES

Quid? nón est?

MILES

Non est.

PERIPHANES

Vnde haec igitur géntiumst?
Equidem hércle argentum pro hác dedi.

MILES

Stulté datum
Reór, peccatum lárgiter.

PERIPHANES

Immo haéc east. 485
Nam séruom misi, quí illum sectarí solet,
Meum gnátum: is ipse hanc déstinauit fídicinam.

MILES

Em istíc homo te articulátim concidít, senex,
Tuos séruos.

PERIPHANES

Quid 'concídit'?

---

485. Largiter *ex hoc l. excerpsit gl. Plaut. Cf. Ritschl Op. II p. 251*

---

483. *Ita A* hęc *EJ.* hec *F* gentium est *BEJFZ* 484. *Ita A* phac *BJ* dedi *B, sed* i *in ras. B²* MI. *spatio non relicto E²* stulte *ex* stultē *B* 485.* *Ita A, nisi quod* LARG(it)ER *et* HAECEST reor et *BEJFZ* haec (hęc *E*) east *BEZ.* haec ea est *J.* hec ea ea *F* 486.* *Ita A, nisi quod* SERUUM seruon *F.* seruum *BEJF* qui illum] qui *(m. 2) praemisso 12 litt. spatio B. utraque voce om. spat. indicant EJZ, non indicat F* 487.* *Ita A, ubi* is *om. reliqui* hanc *(sequitur lac. circ. 18 litt.)* fidicinam *EJZ. lacunam om. F.* hanc fidicinam emit fidicinam *(del. B²) B (et post* emit *12 litt. spat., ubi* MIŁ *m. 2 scripsit et del.)* 488.* *Ita A, nisi quod* ARTICULATUMCONCIDIS, *ubi* Hem *reliqui* articulatin *Z* 489. *Ita A, nisi quod* TUUSSERUUS *(cum reliquis) et* QUI Quid *BEJZ*

MILES

Sic suspíciost:
Nam pró fidicina haec cérua subpositást tibi. 490
Senéx, tibi os est súblitum plane ét probe.
Ego illám requiram iam úbiubist.

PERIPHANES

Bellatór, uale.
Eugae, eúgae, Epidice, frúgi's, pugnauísti, homo's,
Qui me émunxisti múcidum minimí preti.
Mercátus te hodiest dé lenone Apoécides? 495

FIDICINA

Fando égo istunc hominem númquam audiui ante húnc diem,
Neque mé quidem emere quísquam ulla pecúnia
Potuít: plus iam sum líbera quinquénnium.

PERIPHANES

Quid tíbi negotist méae domi igitur?

MIL Sic suspiciost B^2 *in ras.* suspitiost *E.* suspicio est *JF* 490.* *Ita A, nisi quod* EST nam profidicina *J.* nam profididicina (nam pro *m. 2 in ras. cf.* 489) *B* hęc *J* cerua *om. libri praeter A* subposita est/// *(fort.* o *eras.) B.* supposita est *EJFZ* 491—500. *Haec sunt in BEJ initia:* Senex, Bellator, Qui me, Delenone, Ante hunc, Plus iam, Audies conducta 491. *Ita A* sulitum (i *ex* a *corr. m. 2) B* 492.* *Ita A, nisi quod* ESTBELLATOR PER. *praem.* B^2FZ. MIL. *E* illā B^2. illa B^1 ubi ubi est (ubiubi est *E*) *libri cum A* PER. Bellator *EJ, Gz. om. BFZ cum A* 493.* *Ita A, nisi quod* FRUGIES *et* PUGNASTIHOMOES Eugae eugae] Euge frugi/// *(1 litt. erasa:* euge *corr. Cam.) B.* euge frugi *F.* euge fruge (ge *ex* gi *m. 3)* *E.* euge fruge *JZ* epidici *F* frugi es *EJFZ.* frugi es *ex* frugist *B* pugnauisti *man. Camerarii in B.* pugnasti *libri cum A* homo es *etiam BEJZ.* homines *F* 494.* *Ita A, nisi quod* MUCCIDUM hem unxisti (h *del. m. 3) E.* exmunxisti *F* mucidum *libri praeter A* preti *E cum A.* preci *(sequ. sp. 1—2 litt.) B.* precii *JFZ* 495. MERCATUM-ESTTEHODIEESTLENONEAPOETIDES *A* hodie est *libri* Delenone *B* apoetides *J* 496.* *Ita A, nisi quod* FANDUM Fando *Geppert.* Eandum E^1J. *idem ut vid. ante ras. B.* Ehodum (E *e corr. et* ho *in ras. m. 2) B post corr.* Eandem *Z.* Ehandum E^3. Eundem *F* ego *om. F* istunc (nc *ex* m *corr.) B* unquam *Z.* nunquam *ex* numquam E^3. nunquam *F* 497. *Ita A, nisi quod* EQUIDEM quis quam *B* 498.* *Ita A* quinquennio *corr.* E^3 499. *Ita A* FI. *praem.* E^3 negoti est *E.* negotii est *BJZ.* negocii est *F* meę *BEJ.* mee *F*

FIDICINA

Aúdies:

Condúcta ueni ut fídibus cantarém seni, 500
Dum rém diuinam fáceret.

PERIPHANES

Fateor me ómnium
Hominum ésse Athenis Átticis minimí preti.
Sed tú nouistin fídicinam Acropolístidem?

FIDICINA

Tam fácile quam me.

PERIPHANES

Vbi hábitat?

FIDICINA

Postquam líberast,
Vbi hábitet dicere ádmodum incerté scio. 505

PERIPHANES

Eho, an líbera illast? quís eam liberáuerit
Volo scíre, si scis.

FIDICINA

Íd quod audiui aúdies:

Adies B^1. Audies B^2 500. *Ita A, nisi quod* UENI(ut) conductam *Z* cantare, *sed utraque* a *ex* o *ut vid.* B^1. cantarē B^2 501—510. *Haec sunt in BEJ initia:* Fateor, Nouisti, Vbi habitat, Dum incerto, Volo scire, Filium, Si istaec 501. *Ita A* 502. *Ita A* minimi *etiam BEJFZ* preti *ex* preci *B.* p̄cii *J.* precii *FZ* 503.* SEDTUPROBISTIINMULIEREMFIDICINAMACROPOLISTIDEM *A* set *E* Nouistin *EJZ.* Nouisti *BF* cropolistidem *BJZ, nisi quod* A *add. in B man. Camerarii.* reropolistidem *E.* exopolistidem *F* 504. *Ita A* postquam *omissa pers., 2 litt.* (po *ut vid.) ras. et spatio 13 litt. praemisso B* liber ast (li *ex* u *m. 3*) *E.* liberta est *JF.* libertast *Z.* ubertast *B* 505.* *Ita A, nisi quod* DICERE habitet B^2. habitat B^1. habitaret E^1: *corr.* E^3. habitat *Z* dicere admodum] Dum *libri praeter A* incerto BE^1Z *(corr.* E^3*)* 506.* *Ita A, nisi quod* ILLAEST *et* LIBERAUIT Ehoani *omissa persona, sed praemisso spatio et sequente lacuna 11 litt. B.* eo (h *s.* e) an/// (*er.* i) *sequente lacuna E.* ehe ani *lacuna relicta J.* eho (eo *Z*) an *sine lac. FZ* Quis eam *BF (sed* Q *addita a manu tertia in B).* aliquis (ali *m. 3*) eam *E.* aliquis eam *Z.* ius eam *J.* liberauerit *EZ. idem B,* sed erit *ex* i *m. 3 ut vid. add. B.* liberauit *JF cum A* 507.* *Ita A, nisi quod* IAMAUDIENS FID *add.* B^2 *ut vid.* audiui audies *libri praeter A*

Stratíppoclem aiunt, Périphanai fílium,
Abséntem curauísse ut fieret líbera.

PERIPHANES

Perii hércle, si istaec uéra sunt, planíssume: 510
Meum exénterauit Épidicus marsúppium.

FIDICINA

Haec síc audiui. númquid me uis céterum?

PERIPHANES

Maló cruciatu ut péreas atque abeás cito.

FIDICINA

Fidés non reddis?

PERIPHANES

Néque fides neque tíbias.
Propera ígitur fugere hinc, sí te di amant.

FIDICINA

Ábiero: 515
Flagítio cum maióre post reddés tamen.

PERIPHANES

Quid núnc? qui in tantis pósitus sum senténtiis,
(Eámne ego sinam inpúne? immo etiam si álterum

---

508. *Ita A, nisi quod* STRATHIPPOCLENAIUNTPERIPHANI stratiphoclem *FZ.* stratippoden *B.* strapoden E^1. stratiphoclen E^3J aiunt *om. libri praeter A (cf. Brix Nov. ann. t. CI a. 1870 p. 767)* Periphanai *Bothe.* periphani *BFZ.* perifani *EJ* 509. *Ita A, nisi quod* FILIA (*vix* FILIAM) *pro* libera absentē E^3. absente E^1 510. *Ita A, nisi quod* PERI si (i *ex* c *ut vid. m. 3*) *E* istęc *JZ.* istec *E.* isthec *F* planissume *E.* Planissume *praem. pers. spatio B.* planissime *sine sp. JZ.* meum planissume *sine sp. F* 511—520. *Haec sunt in BEJ initia:* Haec sic, Vt pereas, Tibias, Flagitio, Positus sum, Tantum, Depeculatum eis 511. *Ita A, nisi quod* EPIDICUSMARSUPPIUMEPIDICUS meum meum *J* exenterauit *ex* ex intrauit B^2 *ut vid.* exenterauit (en *ex* in *corr. et* t *post. add. m. 3) E.* exinterauit *J* marsupium *EJFZ* 512. *Ita A, nisi quod* NUNCSIQUID hec *F* numquid (m *ex* c *ut vid.*) *B* cęterum *BJZ* 513.* *Ita A, nisi quod* UTCRUCIATUUT crutiatu *E* obeas *EJFZ* 514.* *Ita A* neque (que *e corr.*) fides *B* 515. *Ita A, nisi quod* PROPERASISFUGERE *et* TESIDI dii amant *JF* 516. *Ita A* tamen (n *ex* m *m. 2 ut vid.*) *B* 517.* QUINUNCQUINTANTISPOSITUSSISSENTENTEIS *A* qui intantis (int. *B*) *BJ.* in tantis *F* sim *E V.* 518—520* *absunt ab A: v.* 520 *delevit Guyetus,* 518—520 *Geppert* 518.* eam ne *libri omnes* impune *JFZ* Immo *EJ* etsi *Z*

Tantúm perdundumst, pérdam potius quám sinam
Me inpúne irrisum esse, hábitum depeculátui.) 520
Ei seíc data esse uérba praesentí palam.
Atque mé minoris fácio prae illo qui ómnium
Legum átque iurum fíctor, conditór cluet.
Is étiam sese sápere memorat: málleum
Sapiéntiorem uídi excusso mánubrio. 525

519.* perdundum st *B*. perdundum est *JF* pdam *B*. predam *F* pocius *J* qua *B*. Quam *J* 520.* impune *JFZ* depeculatui *Buecheler de decl. p. 110*². Depeculatum *libri* 521—525. *Haec sunt in BEJ initia:* Depeculatum eis, Facio pro, Is etiam, Sapientiorem 521.* *Ita A* eis sic *libri praeter A* presenti *B* 522.* *Ita A, nisi quod* FACIOFACIO memineris *BEJZ*. memineis (*et* a *sup.* ei) *F. corr. iam Pylades* fatio *E* prę *J*. pre *F*. ꝑ *B* illo *J* Qui *J* 523.* *Ita A, nisi quod* CONDICTOR iurum *ex* uirum *B*. uirum *J*. iurium *F* elucet *F* 524. *Ita A* se se *J* 525.* *Ita A* Sapientiorem /// /// /// *(sequitur c. 20 litt. spat.)* manubrio *(sed* u *in* i *corr. m. 2) B*. Sapientiorem *(sequitur 17 litt. spat.)* manubrio *E*. Sapientior est *(spat. 15 litt.)* manubrio *JFZ* mulier *add. EJFZ (et in fine v. denuo* MVLIER *J)*. MVLIER *ut videtur erasum in B*

ACTVS IV

PHILIPPA. PERIPHANES
MVLIER SENEX

PHILIPPA

Síquid est homini míseriarum quód miserescat, míser ex animost.
Íd ego iam expérior, quoi múlta in unúm locum
Cónfluont, quaé meum péctus pulsánt simul.
Múltiplex aerúmna me exércitam habet.
Paúpertas, pauor térritat méntem animi, 530
Neque ubí meas collocém spes habeo mi úsquam munitúm locum:
Ita gnáta mea hostiúmst potita néque ea nunc ubi sít scio.

Act. IV sc. 1 *In Ambrosiano inter v.* 525 *et sequentem qui scriptura caret* PERIPHANES *minoribus litteris scriptum est, ante quod nomen quin* PHILIPPA *in codice exstiterit non dubium est. Sine interuallo superioribus adnectunt BEJ (cf. ad v.* 525*).* MVLIER PERIPHANES *exhibent FZ* 526—540. *Versuum discriptio haec est in BEJ:* Siquid est, Id ego, Pectus pulsant, Pauor territat, Habeo usquam, Neque ea, Pectore peregre, In his dictust, Me nominat, Peruelim, Noscito, Quam animus, Certo east, Pauperculam memini 526.* SIQ *et in med. v.* Q *et sub finem* MISER— *A* Si quid *FZ* est homini *BEZ.* homini *JF* miser *om. Z* ex animost *EZ.* ex animo st *B.* ex animo est *JF* 527—530. *Trium versuum has reliquias habet A:* 1. IDE, *dein suo loco* LO, *in fine* NTQ— *et in proprio v.* —SPULSA— 2. SI *ab initio et* P *in medio v.* 3. TE(rrit)ATMM(ente)M— *versu ab in. reducto* 527.* iam *Spengel 'Reformvorschl. p. 252. om. libri* cui *BEJ* inunum *B* 528.* confluunt *BEJFZ* que *J.* que *EF* 529.* erumnam (erumnā *B.* erumpnam *E*) exercitam (exercitatam *ante corr. [m. 2] E*) habet: *corr. Gulielmius* 530.* 531.* NEC *et suo loco* O(mih)IUSQ(uam)MUN(itu)MLOCŪ *A* mihi *om. libri praeter A* 532.* I *initio et suo loco* NEQ·EANUNCUBIS(it)SCIO *A* Ita (*non* ita) *B* gnata (ta *s. v. m. 3*) *E* hostium st *B (sed* st *post* potita *lineola usus posuit Camerarius).* hostium est *JF.* hominūst *Z* neque ea nunc ubi sit nescio *BEFZ, nisi quod* nunc *post* nescio *F.* neque nunc *(s. v.)* ubi sit nescio *J*

PERIPHANES

Quís illaec ést muliér timidó péctoré peregre ádueniéns
Quae ípsa sé miserátur?

PHILIPPA

In hís díctus locís habitáre mihí
Périphanés.

PERIPHANES

Me nóminat haéc: crédo ego illi hóspitio úsus
uenít. 535

PHILIPPA

Péruelim mércedém dare, quí mónstret eúm mi hominem aút
ubi habitet.

PERIPHANES

Nóscito ego hanc: nám uideor néscio ubi mí uidísse prius.
Éstne ea an nón east quam ánimus retúr meus?

PHILIPPA

Di boni, uisitaui * * * * * * * * antidhac?

---

533. *Vix huc spectat Marius Plotius Sacerdos I 89 (p. 449, 24 ed. K.):* . . . Plautus: 'Sed quis illaec mulier est' pro 'sed quae illaec'. *Cf. Mil. gl. 361, Pseud. 963 et Schoell ad Truc. 92*

533.* QUISILL(ae)ĊĘṢ— *et suo loco* PEREGREAD(ue)NIENS *A: accentibus distinxerunt, ut in sequentibus, Seyffert, Leo* illęc *J et E (post* c *erasa* i). illec *F* *Post* adueniens *ut vid.* s *erasa in B* 534.* Q(uae)-IPSA(se)MIS— *et in fine* ḤI *A* ///quae *B.* quę *J.* que *EF* *Post* ipsa *6 litt. erasae in B* se] est *F* miserętur *(corr. m. 2) B.* miserеatur *F* dictus *Pius.* dictust *BJZ.* dictus est *F. post* dictust *1—2 litt. erasae in E* michi *E* 535.* PER(ip)HA— *et suo loco* REDO-EGOILL(ius)ṮṢ(hos)PI *et in novo v. exitus, qui dispici non potest* hęc *EJ* hospicio *J* uenit *Pius, Scaliger.* inuenit *libri (de A non constat)* 536.* PEṚ— *et* ḌĘMḌAṚĘQUIMQ(n)ṢTṚ(e)ṬĘṮM(mi)ḤI-HOMINĒ *et in seq. v.* —ṮBIḤ(ab)ITĘ(t) *A* Peruelim *B (sed* r *s. scr.)* qui (qu *ex* m) *E* mihi *libri* *Verba* aut ubi habitet *in J legi non iam possunt* habitet *ex* habitaret E^1 *ut vid.* 537.* (n)Q— *et in fine* UIDISSEPRIUS *A* mi *Lindemann.* me *libri* *Post* prius *litterae vel apicis rasura in B* 538. —N(ea)STQU(am)ANIMU(sreturm)ĘṮS *A* est ne *BEJFZ* annon east *Bothe cum A, ut vid.* an non est *B et E (ubi* est *eras.).* annon est *JF.* an nun *Z* retur (t *ex* c) *E* 539.* (di)ṮQ *et in medio v.* ḤUN *A, in quo exitus proprium versum videtur occupasse* *Pers. om. EJFZ (spat. E)* Dii *JF* uisitaui *(sequitur lacuna 14 litterarum)* antidhac *B.* uisitaui antidhac *EJFZ, nisi quod* antehac *F*

PERIPHANES

Certo éast quam mé in Epidaúro paupercúlam memini comprímere — 540

PHILIPPA

Plane hícinest, qui mihi in Épidauro primús pudicítiam pépulit.

PERIPHANES

Quaé meo compréssu peperit fíliam, quam dómi nunc habeo. Quíd si adeam —

PHILIPPA

Hauscio án congrediar —

PERIPHANES

Si haéc east?

PHILIPPA

Si is ést homo:

Sícut anni múlti dubiam dánt * * * * * * * *

---

543. *Nonius p. 473, 11:* Congredias. Plautus in Epidico: 'Quid . . . si hoc est'

540.* *Tres in A fuere versus quorum primo (ab init. vacuo) nihil apparuit, altero remotiore ab initio loco* QU, *tertio item remotiore loco* PAUPER(cul)AM—— *Pers. om. EJFZ* Certe (e *add. m. 3*) *E* east *sequente 25 litterarum spatio B.* east *cum 16 litt. sp. E.* ea est *c. sp. 19 litt. JF, sine sp. Z: cf. praef.* me in *Gz.* in *libri* memini (n *e corr.*) *E* 541—550. *Haec sunt initia in BEJ:* Primus, Quam domi, Si haec ea est, Longa dies, Hanc congrediar, Compellabo, Salutem accipio, Quod credidisti, Si ego te 541.* *Duo v. in A, quorum in priore (reducto ab init.)* PLANEHIC(inee)S *apparuit,* —I(hi)INEPIDAUROUIRGINIPRIMUSPUDI(cit)IAMPE(rp)ULIT *in posteriore* hici/// ///ne est *B.* hiccine est *EJFZ, nisi quod* est *s. scr. E*[2] mihi in (in *s. scr. m. 3*) *E* inepidauro *B* primus (imu *ex* umi) *E* puditiam *E.* pudiciciam *FZ* 542.* —RESSUPEPERIT-FIL— *apparuerunt in A, sed ut praeter* IAM *nihil scriptum fuisse videatur* que *J.* que *EF* 543.* Q(ui)DSI(ade)AM # HAUSCIOANCONGREDIA(rs)IHAEC(easts)I(ni)S *et in proximo v.* S *sub finem* PHIL. *praem. BEJFZ: del. Gz* ad eam *J* PHIL. *Gz.* SENEX *libri* haud scio *BEJFZ.* aut sicia (= sciam?) *Nonius* ancongrediar *B.* an congredias *Nonius* PER. *Gz. om. libri* hec *J.* hec *F* ea est *libri praeter A* si hoc est *Nonius* Si is est homo *Geppert.* Sin is est homo *J cum A ut vid.* Sin est is homo *BEZ.* Sin is homo est *F* 544—546.* SICUTANNIMUL(ti)DUBIADA(nt)LON— *et sub finem* NC, *dein in proximo v. sub finem* UM, *dein in proximo v.* SEINEASTQUAMINCERTEAU(di)OH(ancc)ONGREDIARASTU *et in sequenti:* MULIEBRISADHIBENDAM(ihima)LITIANUNCEST *A* dubiam dant *E*[2]*JFZ.* de ubi andant *B.* de ibandant *E*[1] *Lacunam significavit Gz ad similitudinem v.* 545 *explendam*

PERIPHANES

Lónga dies meum incértat animum, seí east quam incerte aútumo. 545

Hánc congrediar ástu.

PHILIPPA

Muliebrís adhibenda míhi malitiast.

PERIPHANES

Cónpellabo.

PHILIPPA

Orátionis áciem contra cónferam.

PERIPHANES

Sálua sis.

PHILIPPA

Salútem accipio míhi et meis.

PERIPHANES

Quid céterum?

PHILIPPA

Sáluos sis: quod credidisti réddo.

PERIPHANES

Haud accusó fidem.

Nóuin ego te?

PHILIPPA

Si égo te noui, animum índucam ut tu nóueris. 550

---

545. *Nonius p. 123, 28:* Incertat incertum facit . . . Plautus Epidico: 'Longa . . . animum'

---

meum animum incertat *J.* animum incertat meum *F* si *Geppert.* sin *libri praeter A* ea est *JF* incerto *libri praeter A* autumo *Camerarius.* animo *BEJFZ: cf. A* Muliebris mihi (mihi *erasum*) adhibenda mihi *E* malitiast *Jacob.* malitia (malicia *B*) nunc est *libri cum A* 547. SEN *om. B* *Ita A, nisi quod* CONPELLAB(o)# compellabo *BEJFZ* SENEX orationis *B* atiem *E* *Post* conferam *spat. 11 litt. B* 548. *Ita A, nisi quod* SIES *et* QUI(d)C(e)TERUM SEN *ante* Salua *om. B* (*cf.* 547) cęterum *Z* 549. PHIL. *add. E*[3] *Ita A, nisi quod* SALUUS *et* REDDOHAUT saluus *etiam BEJFZ* *Ante* sis *del.* saluu *E*[1] 550.* MVL *praem. B, unde hoc v. et sequenti personae perpetuo mutantur* NOUINEGO *et* NIMUMINDUCAMUTTUNOUERIS *A* egote *et* Siego *B* inducam uti noueris *libri praeter A*

PERIPHANES

Vbi te uisitáui?

PHILIPPA

Inique iniúriu's.

PERIPHANES

Quid iám?

PHILIPPA

Quia

Túae memoriae intérpretari me aéquom censes.

PERIPHANES

Cómmode

Fábulata's.

PHILIPPA

Míra memoras. áge plane.

PERIPHANES

Em istuc réctius:

Méministin?

PHILIPPA

Memini íd quod memini.

PERIPHANES

At ín Epidauro —

PHILIPPA

Ah, gúttula

Péctus ardens míhi aspersisti.

551—560. *Haec sunt in BEJ initia:* Inique, Me ęquum, Hem istuc, Ah guttula, Tuae que matri, Tuam in me, Salua sum quia, Accipe ęrumnosam, Quid est quod 551. *Ita A, nisi quod* UISITAU(i ♯ i)NIQUEINIURIUS iniurius *(u post. ex* i *corr. E) BEJFZ* 552. *Ita A, nisi quod* INTERPRETARIMEAECUMCEN(ses ♯ c)OM(mo)DE tuę memorię *J.* tue memorie *EF* aequum *JF.* ęquum *B.* equum *EZ* *Pers. spat. pro nota B* 553.* FABULATAS ♯ MIRAMEMORAS(peripha)N(e ♯)EMISTUCRECTIUS *A* fabulata es *BEJFZ* *Pers. spat. pro nota ut v.* 552 *B* Periphane *in A fuisse suspic. Studemund (cum Bothio). om. reliqui.* age plane *suppl. Seyffert exempli causa* PER. Hem *EJFZ.* MVL. Hem *B* *Post* rectius *pers. sp. in E* 554.* *Ita A, nisi quod* QUODMEM(in)I *et* HA Memini PER. Id *JF.* Memini id SENEX *BEZ* quod memini *et* At *om. BEJFZ* inepidauro *B* Ah *BEJF.* An *Z* 555. PETTUSARDENSMIHIAS(p)ERSISTI ♯ UIRGINIP(auperc)UL— *A* ardens (n *e corr.*) mihi *E.* mihi ardens *JF* asperxisti *F*

PERIPHANES

Vírgini paupérculae 555
Túaeque matri mé leuare paúpertatem?

PHILIPPA

Tún is es,
Quí per uoluptatém tuam in me aerúmnam obseuistí grauem?

PERIPHANES

Égo sum: salué.

PHILIPPA

Sálua sum, quia té esse saluom séntio.

PERIPHANES

Cédo manum.

PHILIPPA

Accipe. aérumnosam et míseriarum cómpotem
Múlierem retinés.

PERIPHANES

Quid est quod uóltus turbatúst tuos? 560

PHILIPPA

Fíliam quam ex té suscepi —

---

559. *Nonius p. 456, 23:* Compotem in bonam partem solum accipi putatur, cum et in malam positum sit. Plautus Epidico: 'Cedo . . . compotem'

PER. *add.* E^3 pauperculę *EJ.* paupercule *F* 556. TUAEQ·MATRI-M(ele)UAREPA(upe)R— *A* Tuae que *B.* Tueque *J.* Tuę que *E.* tueque *F* me leuare *ex* leuare me *E* Tum *pro* Tun *J* 557.* QUIPERUOLUP-TATEMTUAMIN— *A* tuam *om. JF* in me aerumnam *Camerarius.* in mea (inmea *E.* In me *J*) erumna *EJFZ.* inmea aerumna *B* grauiter *JFZ et ex* grauem E^3 558.* EGOSUMSALUE#SALUASUMQ— *A* esse saluum *BEZ.* saluum esse *JF* 559.* CEDOMANUM#ACCI-PEAERUMNOS— *A* cedo *vel* caedo *libri Nonii* ęrumnosam *B.* erumnosam *EF.* erumpnosam *J.* aerumnarum *Nonius* et *om. F* 560.* MULIEREMRE(ti)NES#QUID(estquod)UO— *A* mulierum *F* Quid est quod uoltus turbatust tuos *Gz.* Quid *(et* est *s. scr.* B^1*)* quod duo itus *(corr. in* uol tus *man. Camerarii)* te turbat tuus *B.* Quid quod digitus *(corr. ex* dii oitus E^3*)* te turbat tuus *EJFZ, nisi quod* deturbat *F* 561—569. *Haec sunt in BEJ initia:* Quid eam, Habe animum, Nam postquam, Vt emeretur ille, Vt alias res, Eho istinc, Vt suam uideat 561. FILIAMQUAM(ex)TESUSC(ep)I#Q— *A* MVL. *om. EJFZ* exte *BE*

PERIPHANES

Quíd eam?

PHILIPPA

Eductam pérdidi:
Hóstiumst potíta.

PERIPHANES

Habe animum lénem et tranquillúm: tace.
Dómi meae eccam sáluam et sanam. nám postquam audiui ílico
É meo seruo illam ésse captam, cóntinuo argentúm dedi,
Vt emeretur: ílle eam rem adeo sóbrie et frugáliter 565
Áccurauit, út — ut ad alias rés est inpense ínprobus.

PHILIPPA

Fác uideam, si me ésse saluam uís.

PERIPHANES

Eho istinc, Cánthara,

---

562. *Donatus ad Phorm. III 1, 5:* Legitur et potiretur ... Plautus: 'Hostium potitus est'

PER. *om. EJFZ* MVLIER *in ras., ubi* Eductam pdidi *scriptum erat, B* educatam *JF* 562. HOSTIUMESTPO(t)ITA # HABEAN(im)UM(l)ENEMETRANQ— *A* hostium est *libri cum A* potitus est *Donatus* lenem (m *ex* ne///, *ut vid.*) *B.* leuem *J* tace *Geppert.* face *BEJFZ* 563.* DOMIMEAEECCAMSALUAMETSANAMNA(mp)O— *et in proximo v.* —AU(diuii)L— *A* meę *BJ.* mee *EF* heccam (h *del. m. 3*) *E.* etiam *F* 564.* EMEOSERUOILLAMESSECA(pt)A— *A* ex meo *libri praeter A* captiuam *B* 565. UTEMERETURILLEEAMREMADEOSOBRIEETFR— *A* illic *F* 566.* ACCURAUITUT(ut)ADALIASRESESTINPE(nsein)PR(o)BU— *A* adcurauit *F* Vt — ut *distinximus in ed. minore.* ut *libri praeter A* ad *om. libri praeter A* *Post* res *addidit, post* est *scripsit et delevit Camerarius* Mr. *in B:* mulier *vel simile quid in margine paulo post* uis *idem* impense improbus *BEJFZ* 567.* FACUIDEAMSIM(ea)SEISALUAM— *et* EOIS(tincca)NTH(a)RA *A* si me esse saluam uis *scripsimus in ed. minore duce Seyfferto* (si saluam me uis). si me uis *B.* sime (m *e corr.* E^3) *EZ.* sit ne *JF*

Eho istinc canthara *BE.* Eho statim cantharai *J.* Eho cantari statim *F.* Eo cantara statim *Z*

Iúbe Telestidem húc prodire fíliam ante aedís meam,
Vt suam uideat mátrem.

PHILIPPA

Remigrat ánimus nunc demúm mihi.

ACROPOLISTIS. PERIPHANES. PHILIPPA
FIDICINA SENEX MVLIER

ACROPOLISTIS

Quíd est pater, quod me éxciuisti ante aédis?

PERIPHANES

Vt matrém tuam
Vídeas, adeas, áduenienti dés salutem atque ósculum. 571

ACROPOLISTIS

Quám meam matrem?

PERIPHANES

Quae éxanimata exséquitur aspectúm tuom.

PHILIPPA

Quís istaec est quam tu ósculum mihi férre iubes?

568.* IUBEACRO(po)LISTHIDEMHUCPRODIREFILIAM(ante)AEDISMEÃ *A* Telestidem *G. Valla, Camerarius.* acropolistidem *B.* cropolistidem *JE*[s]*Z.* morodolistidem *ut vid. E*[1]. exopolistidem *FZ* huc *om. BEJFZ* ędis *Z.* edis *BE.* edes *JF* 569.* *Ita A, nisi quod* REMIGAT-ANIMUS mihi (m *e corr.*) *E.* michi *J*

Act. IV sc. 2 PERIPHANES *A medio v. (insequens v. scripturam non continet).* FIDICINA. PERIPHANES. SENEX. MVLIER *BEF et, nisi quod* PERIFANES, *J.* PERIPHANES SENEX MVLIER *Z*

570—580. *Haec sunt initia in BEJ:* Quid est, Adeas uenienti, Quę exanimata, Osculum mihi, Egone osculum, Tu homo, Ego hanc quae, Scio quid erres, Aliter catuli, Atque hominum 570. *Ita A, nisi quod* AEDI(s ♯)UT ex ciuisti *B* edis *E.* edes *JF* 571. —DES-SALUTEMATQ·OSCULUM *A* aduenienti *Camerarius.* uenienti *BEJFZ* salutem (u *ex corr. m. 3*) *E* 572. Q(u)AMM— *dein* EXANIMATA-(exse)QUITURASPEC *et* TUMTUUM *in proximo v. A* Quę *BEJ* ex animata *B.* examinata *Z* ex seqtur *B, sed* seq *in 3—4 litt. ras. B*[2]. exequitur *EFZ* tuum *BEJFZ* 573.* Q— *et* —MIHIFERRE-IUBES ♯ TUAFILIA *A* Que *F* istęc *J.* istec *EF* mihi ferre *(prior* r *s. scr.)* iubes *B*

PERIPHANES

Tua fília.

PHILIPPA

Haécine?

PERIPHANES

Haec.

PHILIPPA

Egone ósculum huic dem?

PERIPHANES

Quór non, quae ex te náta sit?

PHILIPPA

Tú homo insanis.

PERIPHANES

Égone?

PHILIPPA

Tune.

PERIPHANES

Quór nam?

PHILIPPA

Quia ego hanc quaé siet
Néque scio neque nóui, neque ego hanc óculis uidi ante húnc diem. 576

PERIPHAEES

Scío quid erres: quía uestitum atque órnatum immutábilem
Hábet haec * * * * * * * * * * s

---

574. —CULUMHUICDEM ⁜ QU(O)RNŌ *et in proximo v.* QUAEEXTE(nat)ASIT *A* haecinę *E.* haeccine *BZ.* heccine *JF* hęc *E.* hec *F* Ego ne *J* Cur non *BEJZ* quę *J.* que *EF* exte *J* natast *BEZ.* nata est *JF (corr. iam Aldina)* *De v.* 575—583, *qui ex parte abscissa membrana mutilati sunt in J, cf. praef.* 575.* —QUIAEGOH(an)C *et in proximo v.* QUAESIET *A* MVL. *om. Z* Ego ne *J* Tune? *B.* Tu ne *J.* Tu *Z* qur *B.* cur *EJZ.* quor *F* nam *add. Gz. om. libri* que *EF* 576. NEQ·SCIONE(q·)NOUINEQ(·egoh)ANCOCULISU(id)IANT(e)H(u)NCDIĒ *A* die *J* 577.* SCIOQ— *et* UM(i)MM(ut)ABILĒ *A* quia (a *add. B*²) uestitum *B.* quia uestimentum *EZ* inmutabilem *J* 578.* 579.* *Duo in A fuerunt versus quorum in priore* s *in fine apparuit,* OLEN(ta)L(it)ERS(ue)S *in posteriore (totum*

PHILIPPA

* * * * áliter catuli lónge olent, alitér suis.
Né ego nego me nósse hanc quae sit.

PERIPHANES

Pró deum atque hominúm fidem. 580
Quíd? ego lenocínium facio, quí habeam alienás domi
Átque argentum egúrgitem domo prósus? quid tu, quaé patrem
Túom uocas me atque ósculare, quíd stas stupida? quíd taces?

ACROPOLISTIS

Quíd loquar uis?

PERIPHANES

Haéc negat se túam esse matrem.

ACROPOLISTIS

Né fuat,

---

582. *Nonius p. 103, 1:* Egurgitem exhauriam significat. Plautus Epidico: 'Atque . . . prorsum'

---

versum scriptum fuisse ex incertis umbris coniecit Studemundus): unde profectus lacunam sic indicavit Gz: uno versu comprehendunt libri praeter A
Pers. notam ante aliter *om. B* alter E^1*: corr.* E^3 *Post* catuli *2—3 litt. spat. B* sues *ex* suis B^2, *ex* suus E^3. sues *JFZ*
580.* NEEGOMENO———SSEH(ic)Q———PRO(deum)A(tq·)HOMINUMFIDĒ *A*
Ne ego nego me nosse hanc quae sit *Gz (cf. A).* neego eam nouisse *(2 litt. sp. ante* ne*) B.* ne ego *(in marg.* at nego *m. 3)* eam nouisse *E.* ne ego eam nouisse *JZ.* nec ego eamnouisse *F*
PER. Proh deum atque E^3FZ, *nisi quod* pro *F.* PER. deum *J.* Atque *reliquis omissis* BE^1 581—590. *Haec sunt in BEJ initia:* Atque argentum, Vocas me, Quid loquar uis, Si non uult, Cogere aequum, Vocabas, Vbi tu tuam, Matrem uocem 581.* QUID(e)QQ-LE(nocini)UMF(aci)QQUIHABE(a)M(a)NC(illasd)OMI *A* *Ante* Quid (*non* quid) *3 litt. sp. B* alienos domi *libri praeter A: corr. Dousa*
582.* ATQ·ARG(entumegurgi)TEDOMOPROSUSQUIDTUQUAEPATREM *A*
argentum *om. Nonius* egurgitem (rgitem *e corr. m. 3*) *E* domo *(ex* domum E^3*)* prorsum *BEJFZ, Nonius, nisi quod* domum *J et* r B^2 *in ras. 2 litt. et* prorsum *ex* prosum E^3 *Ante* Quid (*non* quid) *1 litt. spat. B* tū *EZ* quem *EJFZ (corr. Pylades)* 583.* TUUMUQ(casme)ATQ·OSCULAR(ei)QUIDSTASSTUPIDAQUIDTACES *A* tuum *etiam BEJFZ* osculari *B, sed* c *ex* t *corr.* osculare *EFZ.* obsculare *J*
584. *Ita A, nisi quod* QUID(loquarui)S#HAEC hec *F* negat (a *ex* e *corr.*) *E* nefuat *B.* ne suat *J*

Sí non uolt: equidem hác inuita támen ero matris fília: 585
Nón med istanc cógere aequomst méam esse matrem, sí neuolt.

PERIPHANES

Cúr me igitur patrém uocabas?

ACROPOLISTIS

Túa istaec culpast, nón mea.
Nón patrem ego te nóminem, ubi tu túam me appelles fíliam?
Hánc quoque etiam, sí me appellet fíliam, matrém uocem.
Négat haec filiám me suam esse, nón ergo haec matér meast. 590
Póstremo haec mea cúlpa non est: quaé didici dixi ómnia:
Épidicus mihi fúit magister.

PERIPHANES

Périi, plaustrum pérculi.

---

586. *Cf. Donat. ad Eun. III 3, 2* (ne pro non: Plautus: neuult, inquit, pro non uult), *nisi ad v. 42 pertinent* 592. *Festus p. 230 de hoc proverbio agens utitur hoc loco: sed in lacera membrana nihil hodie superest praeter* cebant *et* euer *et* id quod *et* pidicus *et* um perculi. *Cf. Donatus ad Eun. II 3, 87:* Perculeris tu me] peruerteris, unde prouerbium: 'Bene plaustrum perculit'

585.* *Ita A, nisi quod* SINONUU(lte)QUIDEMHANC non uult *B.* nonuult (o *sup.* u *post. m. 3*) *E* hanc *etiam Z* in uita *Z* 586.* NONM———COGEREAECUMESTMEAMESSEMATREMSINEUULT *A* Non med *Bothe, Ritschl Nov. exc. p. 37.* non me *BEJFZ* aequum (equum *EF.* equum *Z*) est *BEJFZ* sine uolt *B.* si non uult *E.* si non uolt *JFZ* 587. CURM— *A* Quor *F* uocabas (bas *ex* bis *m. 3*) *E.* uocabis *F* istec *BJ.* istec *EF* culpa est *BEJF.* culpa *Z* 588. NON— *et in fine* SFILIAM *A* te *B. om. EJFZ* appelles *B correctus.* appellas *B ante corr. et EZ.* appellabas *JF* 589. HA(nc)QUOQ———*A* Hanc (*non* hanc) *B* sime *BE* filiam (m *add. m. 3*) *E* 590.* NEG(atha)ECFILIA— *A* hec *J* *Post* me *3—4 litterae* (*fort.* esse) *erasae in B* hec *J.* hec *EF* (mater hec *F*) mea est *BEJFZ* 591—605. *Haec sunt in BEJ initia:* Postremo, Magister fuit, Si hercle te, Non uoco ubi, Quid ob eam, Agnoscebas, Seruus epidicus, Poteras nouisse, Nunquam uidi, Abi habeto, Athenis ciuis, Emisse, Circa solis, Si inuenio 591.* POSTR— *et in fine* —A *A* hec *J.* hec *F* que *J.* que *EF* 592.* EPIDICU(smihifuitmagiste)R (#perii)PLAUSTRUMPERCU— *A* mihi fuit magister *Bothe cum A, ut vid.* mihi (michi *E*) Magister fuit *BEJFZ* *Ante* austrum *2—3 litt. spat. B* austrum *BEJFZ (corr. Saracenus cum A): cf. testim.* perculi (r *add. m. 3*) *E.* ptuli *F*

ACROPOLISTIS

Númquid ego ibi, patér, peccaui?

PERIPHANES

Si hércle te umquam audíuero
Mé patrem uocáre, uitam túam ego interimam.

ACROPOLISTIS

Nón uoco.
Vbi uoles pater ésse, ibi esto: ubi nóles, ne fuerís pater. 595

PHILIPPA

Quíd si ob eam rem istánc emisti, quía tuam gnatam és ratus,
Quíbus de signis ágnoscebas?

PERIPHANES

Núllis.

PHILIPPA

Qua re fíliam
Crédidisti nóstram?

PERIPHANES

Seruos Épidicus dixít mihi.

PHILIPPA

Quíd si seruo alitér uisumst, non póteras nouisse, óbsecro?

PERIPHANES

Quíd ego, qui illam ut prímum uidi, númquam uidi póstea? 600

593.* *Ita A, nisi quod* IBIPATERPECC(aui#)SI *et* UNQUAM numquid ego ibi peccaui *B, sed* peccaui *add.* B^2. numquid (nunquid *Z*) ego ibi *(ex* tibi E^3. tibi *F.* t bo *sup.* ibi *J) EJFZ* unquam *etiam B.* nunquam *F* audiuero *om. libri praeter A: addidit iam Pylades* 594. *Ita A, nisi quod* TUA(me)GOIN(t)ERIMAM tuam *s. v. E* 595. *Ita A, nisi quod* PATERESSEPATERES(t)O(ubi)NOLES nefueris *B* 596.* QUI(dsi)O(beamremhan)C(emisti)SQUITUAMGNATAMESRATUS *A* Quid si *Studemund.* Quid *BEJFZ* obeam *J.* ob hanc (hanc *del. m. 1*) eam *E* istanc *Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766.* hanc *libri* PER. Quia *JF* gnatam ratus *libri praeter A V.* 597—599* *absunt ab Ambrosiano, errore, ut videtur* 597.* MVL. Quibus *JF* designis *B* Quare *BEJFZ* 598. crd *m. 1 del. ante* credidisti *in E* Seruus *BEJZ* michi *E* 599.* Quid si *(ex* Quasi E^2*)* seruo (siseruo *B*) aliter uisum *(ex* uisum aliter *E)* est *libri: quae tamen sana esse non possunt* poteras *(o e corr. m. 3) E)* nouisse *BE (sed* se *add.* B^2E^3*)* 600.* QUIDEGOQUIILI(am)U(tprei)MUMU(idi)NUMQUAMUIDIPOSTEA *A* primum qui uidi *B, sed* primum *ex* primam B^2. primam qui uidi *EJFZ* Nunquam *BFZ* p̊ ea *J*

PHILIPPA

Périi misera.

PERIPHANES

Né fle, mulier. íntro abi, habe animúm bonum:
Égo illam reperiam.

PHILIPPA

Hínc Athenis cíuis eam emit Átticus:
Ádulescentem equidém dicebant émisse.

PERIPHANES

Inueniám: tace.
Ábi modo intro atque hánc asserua Círcam, Solis fíliam.
Égo relictis rébus Epidicum óperam quaerendó dabo. 605
Si ínuenio, exitiábilem ego illi fáciam hunc ut fiát diem.

601.* *Ita A, sed omisso pers. spatio* fle E^3. fles E^1Z A///bi *B* habeto *libri praeter A* 602.* *Ita A, sed omisso pers. spatio* repperiam *E* hinc *et sup. v.* t hic *J* ciuis E^2. quis E^1. ciuis quis *Z* 603.* *Ita A, nisi quod* ♯EXÇ(in)Ụ(eni)AMTACE, *i. e. ni fallor* EGOINUENIAM, *etsi* G (*non* O) *improbabilius esse Studemund adnotat* adolescentem (m *add.* E^3) *BEJZ* quidem *F* Ẹmisse E^3. Emisse E^1 PER. *s. v.* E^3 604. *Ita A, nisi quod* OBSERUA *et* SOLUS asserua *BEJZ*. adserua *F* Circa *B, supra addito* S· B^2, *sed nihil extat quo hoc signum pertineat* (*voluitne* Circã?). Circa *E* (at circē *m. 3 in marg.*). Circa *J*. Circem *F*. Circē *Z* 605. *Ita A* Ego *(non* ego*) B* epydicum *B* quẹrendo *J*. querendo *E* 606.* SIINUENIOEXITIABILEMEGOFACIAMHICUTFIATDIES *A* inuenio *ex* inueniam *E*. inueniam *Z* fiat *ex* fiad *E*

ACTVS V

STRATIPPOCLES. ADVLESCENS **EPIDICVS.** SERVOS **DANISTA.** **TELESTIS** VIRGO

STRATIPPOCLES

Mále morigerus míhist danista, quei á me argentum nón petit
Néque illam adducit quam émi ex praeda. séd eccum incedit Épidicus.
Quíd illuc est, quod illí caperrat fróns seueritúdine?

609. *Nonius p. 8, 25:* Caperrare est rugis frontem contrahere et asperare: tractum a caprorum frontibus crispis. Plautus Epidico: 'Quid illud . . . seueritudine?' *Idem p. 173, 7:* Seueritudine pro seueritate. Plautus Epidico: 'Quid illud . . . seueritudine'

Act. V sc. 1 STRATIPPOCLES (STRATIPPODES *E*) ADOLESCENS· SERVVS EPIDICVS DANISTA MVLIER (MVLIER *add.* B^2 *in eo qui praecedit v.*) *BE.* STRATPLHOCLES ADOL EPIDIC' SERVVS DANISTA MVLIER *J.* STRATIPHOCLES EPIDICVS DANISTA MVLIER VIRGO *F.* STRATIPHOCLES ADOLESCENS *Z.* *In A inscriptio deest unius v. spatio relicto* 607—618. *Haec sunt initia in BEJ:* Male, Neque, Quid, Si, Ex cruciatu, Aderat, Senserunt, Quod miser, Visticum, Prius quam pereo, Habe bonum. *Reliqua usque ad finem ab eis quae dedi non discrepant* 607.* *Ita A, nisi quod* MIHIEST *et* ARGENTUMNPETIT mihi est *etiam BEJFZ, nisi quod* michi est *E* qui a me *iam Loman Spec. cr. 45, Kampmann de De et Ex p. 9.* quid me B^1E^1. qui de me B^2E^3JFZ, *nisi quod* quide me B^2J 608.* NEQ·ILLAMADDUCIT— *et in fine* —UMINCEDIT *A (exitus qui proprium v. occupavit dispici nequit)* quam emi ex praeda *Gz.* quae est preda *B, sed* est B^2 *in ras. et post eam v. 10 litt. spat.* quae ex praeda (ex *add. m. 3 in 3 litt. sp.*) *E.* quę expda *J.* quae (que *F*) ex praeda *FZ* set heccum (h *m. 1 e corr. del. m. 3*) *E* epydicus *B* 609.* QUIDILL— *et suo loco* F(rons)SEU(e)R(itu)DINE *A* illud *Nonius* illi caperrat *Nonius utroque loco.* illic aperat BE^1. illic aspat *J.* illi caperat F^3FZ *Post* frons *lac. 5 litt. in E.* fros *aliquot Nonii libri p. 173*

EPIDICVS

Si úndecim deos praéter sese sécum adducat Iúppiter, 610
Íta non omnes éx cruciatu póterunt eximere Épidicum.
Périphanem emere lóra uidi: ibi áderat una Apoécides.
Núnc homines me quaéritare crédo. senserúnt, sciunt,
Síbi data esse uérba.

STRATIPPOCLES

Quid agis, méa commoditas?

EPIDICVS

Quód miser.

STRATIPPOCLES

Quíd est tibi?

EPIDICVS

Quin tú mihi adornas ád fugam uiáticum 615
Príus quam pereo? nám per urbem dúo defloccatí senes
Quaéritant me: in mánibus gestant cópulas secúm simul.

STRATIPPOCLES

Hábe bonum animum.

EPIDICVS

Quíppe ego quoi libértas in mundó sitast.

STRATIPPOCLES

Égo te seruabo.

---

610. ṣ— *et in fine* UPPITEṚ *A* preter *B* se se *J.* se *Z* iupiter *F.* *ante* iuppíter *del.* epidi E^1 611.* IṬA— *et in fine* XIṂ(eree)PIDICŨ *A* Excruciatu *EJF* epydicum *B* 612.* *Ita A, nisi quod* PERI-(ph)ANEN *et* ṮNA Periphanem *Scutarius.* periphanen *BEJFZ cum A* Aderat ibi una BE^3JFZ (ubi E^1) 613. *Ita A* hinc (ĩ nunc *s. v.*) *E.* hinc *Z* quẹritare *B.* queritare *EJF* 614.* *Ita A, nisi quod* QU(id)AGIṬIS esse data *F* ST. *s. v. spatio nullo relicto* E^3 615. *Ita A, nisi quod* ad *omittit* Quidest E^3. Quidem E^1 adfugam *BEJ* 616. *Hunc v. post* 617 *collocant BEJFZ: corr. signo in B addito Camerarius cum Pylade* *Ita A, nisi quod* ḌU(o)ḌEFLOCCATISENEX priusquam *EJFZ* purbem *B* deflocati *F* senis BE^1 (senes E^3) 617.* *Ita A, nisi quod* GESTAṆTÇOPUḶAS Queritant (*vel* qu.)*EJF* secum simul *iam Balbach Obs. crit. p. 23.* secum siaui *B ubi* ·) *add.* B^2 *(nec tamen quidquam in marg.).* secum suaui E^1JFZ, *nisi quod* sua ui *FZ cum* E^3 618.* *Ita A, nisi quod* HABENUMANIMUM *Post* habe *6 litt. erasae* (animum?) *in B* qpp *E* cui *BEJZ* inmundo *BE* sita st *B.* sita est *J*

EPIDICVS

Édepol me illi mélius, si nanctí fuant.
Séd quis haec est muliércula et ille gráuastellus quí uenit? 620

STRATIPPOCLES

Híc est danista, haec íllast autem quam égo emi de praeda.

EPIDICVS

Haécinest?

STRATIPPOCLES

Haéc est: estne ita, út tibi dixi? aspécta et contempla, Épidice.

---

620. *Festus p. 273 vocem* rauistellus *ex hoc l. affert: sed in cod. unico ignem haec modo fugerunt:* appellantur . . . rauo sub con . . . quod genus hominum . . . Sed quis hec est . . . uenit *Cf. Paulus p. 272:* Raui coloris appellantur qui sunt inter flauos et caesios, quos Plautus appellat rauistellos. 'Quis' inquit 'haec est mulier et ille rauistellus qui uenit' *Festus Pauli p. 96:* Grauastellus senior. Plautus: 'Qui est grauastellus qui aduenit' ut puto grauastellus a grauitate dictus *De duplici Festi testimonio cf. Leidolph p. 204, 211. Placidus sub* grauescella *num huc spectet admodum dubito: v. thes. gl. s. h. v. Praeterea cf. test. ad v. 533*

619.* *Ita A, nisi quod* NACTI si nancti/// *(s eras., ut vid.) B.* sinanctis E^1. sinancti E^3. si nacti *JFZ* 620.* *Ita A, nisi quod* H(aec) *et* RAUISTELLUS Sed *B (*ed *in ras. B^2).* Set E^3. Si E^1 hęc est *J.* est hec *F* grauas tellusq, *B.* grauas tellus q, E^1. grauas tellus qui E^3. grauas tellus q; *et s. v.* aĩ graius cellus qui *J.* grauistellus qui *F.* rauistellus *ex hoc l. affert Festus Pauli altero loco* grauastellus *exhibens.* aduenit *altero loco Festus Pauli De versibus* 621—695 *transpositis in J v. praef.* 621.* *Ita A, nisi quod* ILLAEST STRAT. *om. JFZ* Hicest *E* hęc *J.* hec *EF* illa est autem *libri cum A, nisi quod* illa autem est *F* quam emi ex praeda (ex preda *BF.* exp̄da *J*) *pro* quam ego emi de praeda *libri praeter A* EP. *s. v. spatio nullo E^3. om. F.* Strat. *Z* Hę cine est *B.* Haeccinest *E.* Haeccine est *Z.* Heccine est *JF* 622.* *Ita A, nisi quod* ISTA STRAT. *om. JFZ* Haec est *EZ.* Hec est *JF.* Haec *B, sed* ē *add. B^2 sup. v.* est ne *BEZ.* STRAT. Est ne *JF* ita *Mueller 'Pl. Pros.' p. 207.* ISTA *A. om. BEJFZ* *Ante* aspecta *pers. sp. E* ut dixi tibi *Z.* ut tibi *JF* aspecta haec contempla *B.* aspecta (EP. *s. v. spatio nullo E^3*) hęc STR. contempla *E.* aspecta. EP. Hec. STRAT. Contempla *JFZ* epydice *B*

Ýsque ab unguiculo ád capillum súmmumst festiuíssuma.
Éstne consimilis, quási quom signum píctum pulcre aspéxeris?

EPIDICVS

É tuis uerbis méum futurum córium pulcrum praédicas, 625
Quém Apella atque Zeúxis duo pingént pigmentis úlmeis.

STRATIPPOCLES

Di ímmortales, sícin iussi ad me íre? pedibus plúmbeis
Quí perhibetur príus uenisset quám tu aduenistí mihi.

DANISTA

Haéc edepol remoráta med est.

STRATIPPOCLES

Síquidem istius grátia
Id remoratu's quód ista uoluit, nímium aduenistí cito. 630

623.* *Ita A, nisi quod* UNGULO *et* FESTIUISTIUISSIMA EPID. *praem.* E^2F ungniculo *B*. ugniculo *E*. unguinculo *Z*. ungulo *F cum A*. angulo *J* adcapillum *BJ* summum est *BJF*. summum *Z*. summum *(dein* EP. *s. scr. m. 3 spatio nullo)* est*E* festu uissima B^2. ///festu uisse *ut vid.* B^1. estestu (e *prior m. 3: s. v.* EP. *m. 3.* u *man 3 in ras.*) uisse (e *m. 3*) *E*. ẽ. ẽ. tu uise *J*. est tu uise *F. om. Z* 624.* *Ita A, nisi quod* CUM *et* PULCHRE Est ne considera *(10 litt. sp.)* signum *B (sed* idera B^2 *add.)*. STR. Est ne conspice (pice *m. 3 in sp. 7 litt.*) signum *E*. Est ne conspice signum (STR. *praem. F*) *JFZ* pulchre *libri, nisi quod ex* pulcrhe *E* uideris *BEJFZ, nisi quod* is B^2 *in ras.* 625. ETUIS(uerbi)SM(eum)F(uturu)M(cori)UMPUL(ch)RUM#-PRAE(di)CA(s) *A* Ex *libri praeter A* *Post* corium *2—3 litt. spat. E* pulchrum *EJFZ: idem B, sed* h *s. scr.* predicas *BJF* 626.* QUEMAPELLA— *et in fine* —L(meis) *A* appelles *BEJFZ, nisi quod* p *sup. scr.* B^2*: corr. Geppert cum A* zeu xis *J*. zeusis *FZ* pingent pigmentis *Z*. pincent (c E^3 *videtur mutare voluisse: super* pincent *add.* S· B^2*: cf. v.* 620) pigmentis *BE*. pinsent pigmentis *JF* ulmeis *B, sed* e *s. scr.* B^2. ulmis *J*. ulmeis E^3. ulmiis E^1 627.* *Nihil in A apparuit* Dii *EJFZ* Sicin iussi ad me ire *Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 767 (quem dubitanter secutus sum).* socio iussi admirer *EJZ*. scio iussi admirer *BFZ (unde* scio iussi admirer B^3*)* plumbeis *Brix l. s. s.* pulmunes *BE*. pulmones *JFZ* 628. QUIPE(rhibetur)PRI(u)S-UEN(is)SEQUAMTU— *et in fine* I *A* Quod perhibetur *EJF*. Quod perhibent *Z* uenisset *libri praeter A* michi *EJ*. mihi *addidisse videtur* B^2 629.* HAEC(edep)O— *et* RATI(a) *in fine A* EPID. *praem. F* Hec *EF*. Ec *B* remorata E^3. rem orata E^1 inedem E^1. me est E^3JF. est me *Z* ADOL *in 10 litt. sp. B* si quidem *JFZ* illius *JF* 630.* IDRE— *et in fine* C(it)O *A* remoratu's *Gz.* remoratus *BEJFZ*

DANISTA

Áge age, absolue me átque argentum númera, ne comités morer.

STRATIPPOCLES

Pérnumeratumst.

DANISTA

Téne cruminam: huc índe.

STRATIPPOCLES

Sapientér mones.

Ópperire, dum éffero ad te argéntum.

DANISTA

Maturá.

STRATIPPOCLES

Domist.

EPIDICVS

Sátin ego oculis útilitatem optíneo sincere án parum?
Vídeon ego Teléstidem te, Périphanai fíliam, 635
Éx Philippa mátre natam Thébis, Epidaurí satam?

631.* AGEAGEABS— *et* RER *in fine A* absolue me *Camerarius.* absolue *BEJFZ* (Ab solue *J*) numera numera *BE*[1]. numera *E*[3]*JFZ* necomites *B* 632.* PE— *et in fine* NIS *A* Pernumeratust *EZ.* Pernumeratust *B (sed* a *e corr.).* Pernumeratum est *JF* EPID. Tene *EJFZ* (ne *s. scr. J*) crumenam hinc *F* DAN. Sapienter *EJFZ* mones *Acidalius.* uenis *BEJFZ* 633. OPP— *A* STRAT. *praem. EJFZ* Operire *B*[1], *sed corr. in* Opperire *B*[2] *ut vid.* Opperire *(alt.* p *add. m. 3) E.* Operire *JF* adte *BJ* STR. *s. v. spatio nullo E*[3]*, Taubmann.* EPID. *JFZ. om. B* domist (st *eras.*) est *E.* domi est *B* (est? *B*[2]). domiest *J.* domi est *FZ* 634.* SAT— *A* EPID. *om. JFZ* Satin// (*ex* Satim?) *B.* Statin (n *ex* m *ras. m. 1 et in marg.* t satin *m. 3) E.* Statin *Z* egon *J* obtineo *JZ* *Ante* sincere (*post* n *erasa* e) *1—2 litterarum spat. in E* anparum *J.* an parum *B*[2]. am parum *B*[1] 635. *Hunc versum post* 636 *exhibent BEJFZ: correxit iam Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p.* 761 UI— *A* Video ne ego *E*[3]*Z.* Video nego *E*[1] thelistidem *F* te Periphanai filiam *Bothe.* te periphani filiam *JFZ.* tephere pani filiam *B.* te periphanifiliam *E*[3]. tephere panifiliam *E*[1] 636.* *Cf. ad v.* 635 EX(philipp)A— *A* Ephilippa *BEJ.* Ephillippa *Z* natam Thebis *Pylades.* natam asthebis *BE*[1]. natan es thebis *E*[3]*JFZ, nisi quod* natan *ex* natam *correxit J* sata *JF.* satam *E*[1]. satan *E*[3]. satan *Z*

TELESTIS

Quís tu homo's, qui méum parentum nómen memoras ét meum?

EPIDICVS

Nón me nouisti?

TELESTIS

Quód quidem nunc uéniat in mentém mihi.

EPIDICVS

Nón meministi me aúream ad te adférre natalí die
Lúnulam atque anéllum aureolum ín digitum?

TELESTIS

Meminí, mi homo: 640
Túne is es?

EPIDICVS

Ego sum ét istic frater quí te mercatúst tuost.
* * * * * * * * * * ália matre unó patre.

TELESTIS

Quíd pater meus? uíuost?

---

640. *Priscianus GR. L. II 112, 13:* . . . aureus aureolus. Plautus in Epidico: 'Lunulam aureolam' *Idem GR. L. III 113, 15:* . . . Luna, lunula. Plautus in Epidico: 'Lunulam . . . aureolum'

---

637. QUISTUHO(mo)ESTQ(ui)M— *dein sub finem* S *et in proximo versu* ETMEUM *A* tu *s. scr. J* homo es *BEJFZ* quod *(s. scr.* t qui *m. 3) E* 638.* NONMENOUIS(ti ♯)QUODQU(id)EMNUNCU(eniatin)MENTE(m)MIHI *A* Num *J* nouistis *B* VI (*h. e.* VIRGO) *s. v. E*³ *spatio nullo. om. BJF* qui quidem *Z* inmentem *J* michi *E. idem J, ubi* t tibi *s. scr.* 639. 640 *ita collocatos A exhibet: inverso ordine BEJFZ (correxerat iam Acidalius)* 639. NONMEMINISTIMEAUREAM(adt)E(adfer)RENA(ta)LIDI(e) *A* Num *JF* adte *BJ* adferre *BE*¹*Z*. adferri *E*³. afferri *JF* 640.* LUNULAMATQ·ANELLUMAUREOLUMINDIGITUM♯MEMINI *et in proximo v.* —HOMO *A (Studemundo ante* HOMO *nonnumquam* HERCLE *vel* HEMMI *exstare videbantur)* EPI. *praem. E*³ Iunulam *B*. Lunulam *E*³. Tunulam *E*¹. Innullam *J*. Inulam *F* indigitum *BE*. indigito *J*. in digito *FZ* homo mi *F* 641.* *Ita A, nisi quod* EGOET *et* MERCATUSTUUS *sine* est MVL. *praem. BZ,* VIR *EJF* Tu ne *BJFZ* ego sum et *libri praeter A* illic *F* qui te mercatus (mercatust *Gz*) *om. libri praeter A* tuus est *BEJFZ* 642.* —MM, *dein paullo post* UTF *et in medio v.* L *A: quae dedi ceteri libri exhibent versui superiori continuantes nullo lacunae indicio* inalia *B (in lineola del. B*²*).* in alia (in *del. m. 3) E.* alia *JFZ* 643.* *Nihil in A apparuit* uiuust *B*². uiui st *B*¹. ui uist *E.* uiuus est *JFZ*

EPIDICVS

Animo líquido et tranquillo's: tace.

TELESTIS

Dí me ex perditá seruatam cúpiunt, si uera aútumas.

EPIDICVS

Nón habeo ullam occásionem, ut ápud te falsa fábuler. 645

STRATIPPOCLES

Áccipe argentum hóc, danista: hic súnt quadragintá minae.
Síquid erit dubium, ímmutabo.

DANISTA

Béne fecisti: béne uale.

STRATIPPOCLES

Núnc enim tu meá's.

TELESTIS

Soror quidem édepol, ut tu aequé scias.
Sálue, frater.

STRATIPPOCLES

Sánan haec est?

EPIDICVS

Sána, si appellát suom.

STRATIPPOCLES

Quíd? ego nouo modó sum huic frater fáctus, dum intro eo
atque éxeo? 650

---

tranquillo es *libri* 644. *Nihil in A apparuit* Dii *EJ* experdita *BEJF* siuera *B* 645. —F(abu)L— *A* *Ab hoc v. pers. notas rubricator add. in B* aput E^3. apud E^1 646. —MINAE *A* ADOL *praem. BE, Pylades. om. JFZ* minę *EJ*. mine *BF* 647. —ALE *A* si quid *BJFZ* erit erit BE^1 (erit *del.* B^2E^3) Benefecisti. Beneuale *J* 648.* N— *et* EQ·SCIAS *A* mea es *BEJFZ* VI. *s. v. spatio nullo E.* SERV *B* tu aequae B^2. tuae quae B^1. tue que *E*. tueque *J*. tu eque *F* 649.* S— *ab initio A* MVL Salue *B* Sanan (n *ex* m *ras.*) *E* hec *JF* EP. *om. Z* suum *BEJFZ* 650.* *In versu bipertito nihil servavit praeter* Q *ab initio A* nouo modo sum *Gz.* modo *BEJFZ* ego intro eo *JFZ* atque *J* ex eo (x *ex* a *m. 3*) *E*. ea eo *B*

EPIDICVS

Quód bonist, id tácitus taceas túte tecum et gaúdeas.

STRATIPPOCLES

Pérdidisti et répperisti mé, soror.

EPIDICVS

Stultú's: tace.
Tíbi quidem quod amés domi praestost — fídicina illa —
operá mea:
Ét sororem in líbertatem idem ópera concilió mea.

STRATIPPOCLES

Épidice, fateór —

EPIDICVS

Abi intro ac iúbe huic aquam calefíeri:
Cétera haec postérius faxo scíbis, ubi erit ótium. 656

STRATIPPOCLES

Séquere me, soror, hác.

EPIDICVS

Ego ad uos Thésprionem iússero
Húc transire. séd memento, siquid saeuibúnt senes,
Súppetias mihi cúm sorore férre.

STRATIPPOCLES

Facile istúc erit.

---

651. *In A nihil apparuit* Quid *B* boni est (o *ex* i B^2) *BEJFZ* idtacitus *J*. tacitus *Z* te cum *B* 652.* *Nihil in A apparuit* reperisti *EJ* stultus *BEJFZ* 653.* —NAOPE(ra)MEA *A* prestost *B*. prestost *E*. praesto est *JF*. presto *F* fidicina est *F* illa *Gz. om. libri* 654. *Vers. add.* E^2 E— *et* RACONCILIOMEA *A* inlibertatem *BE*. inlibertatem meam (in l. m. *F*) *JF* 655.* EP— *et* AQ(uam)CALEFIERI *A* Epydice *B* atque *F* huit *J* cale fieri *BJ* 656. CETERAHA(ecp)OSTER— *et* ISUBIFUER(it)OTIUM *A* Cętera *BEZ*. Caetera *J* . hęc *J*. hec *F* faxos cibis *B*. faxo scibis E^3. faxost cibis E^1 ubi erit *Camerarius* (ubi *cum A*). cum erit (cūerit *J*. quom e. *F*. quum e. *Z*) E^3JFZ. erit BE^1 ocium *F* 657. *Ita A* hac me soror *libri praeter A* tesprionem *F* 658.* *Ita A, nisi quod* SAEUIUITSENEX si quid *FZ* saeuiunt senes *BEJFZ, nisi quod* seuiunt E^3JFZ *et* sic uiuit E^1 *(corr. Dousa)* 659. *Ita A, nisi quod* FACILEISTUCER(i)T Suppetias *(post* p *ex* r *m. 3) E.* Supcias *B* michi *E* ferre *s. scr. J* ADOL *in 10 litt. sp. B*

EPIDICVS

Thésprio, exi istác per hortum: adfér domum auxilium mihi.
Mágnast res: minóris multo fácio quam dudúm senes. 661
Rémeabo intro ut áccurentur áduenientes hóspites.
Éadem haec intus édocebo quae égo scio Stratíppoclem.
Nón fugio: domi adésse certumst, néque ille haud obiciét mihi
Pédibus sese próuocatum. abeo íntro: nimis longúm loquor. 665

PERIPHANES. APOECIDES. EPIDICVS
SENES II SERVOS

PERIPHANES

Sátine illic homo lúdibrio nos uétulos decrepitós duos
Hábet?

APOECIDES

Immo edepol túquidem miserum méd habes miserís modis.

PERIPHANES

Táce sis: modo sine me hóminem apisci.

APOECIDES

Díco ego tibi iam út scias:

660.* TH— *A* EP. *om. E* exiistac *B.* exi istac exi *F* ortum *BEJFZ* adfer *BEFZ.* affer *J* auxilium *(prior* u *s. scr. m. 3) E* michi *E* 661.* —GNA— *A (praecessit velut* ESTMA, *non* MA*)* Magnas tres *BE*¹*J* (t *exp. E*³ *et rubricator in B.* ĭ res *s. scr. J*). Magnas (Magna *F*) res *FZ* multos *JF* facito *B.* facto *EJFZ (corr. Camerarius)* senes *E*³*Z.* senex *BE*¹*JF* 662. REMEAB(oint)R(out)ACCUREN(tu)RADU— *A* intro (ro *ex* o) *E* accurrentur *JZ.* adcurrentur *F* 663. EA(de)MHAECINT— *A* hac *BE*¹ *(corr. E*³*).* hec *F* que *J.* que *EF* stratippodem *E.* strathippoclem *B.* stratiphoclen *J.* stratiphoclem *FZ* 664.* NONFUGIODOM— *A* Nonfugio *B* ad esse *J* certūst *BE.* certum est *JF* obitiet *E.* obiiciet *FZ* michi *E* 665. PED(ib)U(ss)ESEPROU(ocat)U— *A* habeo *BE*¹ *(corr. E*³*)* lo quor *B*

Act. V sc. 2 SENES ·II· SERVVS · MVLIER *BE.* SENES · PERIPHANES APOECIDES EPIDIC' SERVVS MVLIER *J.* PERIPHANES. APOECIDES. SENES DVO *Z.* PERIPHANES APOECIDES SENES DVO EPIDICVS MVLIER *F.* *In A nihil dispici potuit* 666.* SATIN— *A* Satin ne *F* illic homo *Bothe.* ille hic (c *add.* homo *ex* ille homo hic *B.* ille huic homo *JF.* huic homo *E.* ille homo ludribrio *B* 667.* HABET— *A (ubi bipertitus est v.)* Ymmo *J* quidem *libri* med *Bothe, Ritschl Nov. exc. p. 37.* me *BEJFZ* 668.* TACES(ei)SS—— *A* apisci *B, sed* di *sup. v. add. B*². aspici *EJFZ*

Álium tibi te cómitem meliust quaérere. ita, dum té sequor,
Lássitudine ínuaserunt mísero in genua flémina. 670

PERIPHANES

Quót illic homo hodié me exemplis lúdificatust átque te.
Vt illic autem exénterauit míhi opes argentárias.

APOECIDES

Ápage illum a me. nam ílle quidem Volcáni iratist fílius:
Quáqua tangit, ómne amburit. si ástes, aestu cálefacit.

EPIDICVS

Dúodecim deis plús quam in caelo deórumst immortálium 675
Míhi nunc auxilio ádiutores súnt et mecum mílitant.
Quícquid ego male féci, auxilia míhi et suppetiae súnt domi.
Ápolactizo inimícos omnis.

---

670. *Cf. thes. gloss. sub* Flemina

669.* ALIUM— *et* ER(ei)TADUMTESEQUOR *A* tibi te *BEJFZ, nisi quod* melius *eras. post* te *B* comitem te *B.* comitem te (te *del. m. 3*) *E* meliust *Lambinus.* melius *BEJFZ* querere *BJ* (re *in fine s. scr. J*). querere *EF* 670. LASSITUDIN(einu)ASERUNTMISERO-INGENUAFLEMIN(a) *A* Lassitudinem *BEJFZ: corr. Pius* miserum *Z* ingenua *BEJF* flegmina *FZ* 671.* QUODILLIC(hom)O-(ho)DIEM(eexe)M(pl)ISL(udific)ATU(stat)Q—— *A* Quot illic hodie E^3JFZ. Quod illi hodie BE^1 *(corr. cum A Studemund Herm. t. VI a. 1872 p. 279, Mueller 'Pl. Pros.' p. 743 coniectura)* ludificatus est *JF* *Ante* atque *2—3 litt. spat. E* te (t *ex* m *m. 1*) *E* 672. UTILLICAUTEM-EXENTERAUITMIHI(opesargent)A— *A* exenterauit (uit *ex corr. m. 2*) *E* opes michi *J.* opes mihi *F* 673.* APAGEILLUMAMENAMILLE-QUIDE(m)UULCANI(ir)A(tis)TFILIUS *A* Apage (a *ex* g) *B* amenam *BJ.* amenam E^3. amen *(2 litt. sp.)* E^1 uulcani *BEJFZ* irati est *BEJFZ* 674.* QUAQUATANGITOMNEA(mburitsiastes)AESTUCALE-FACIT *A* Quanquam *F* omne amburit si propius as testa es tu calefacit *B.* omne amburit si propius astesta *(post.* t *eras.)* es tucalefacit *E.* omnem hamburit si propius estes (a *sup.* e *prior.*) estu calefacit *J.* omne amburit si propius astes aestu calefacit *FZ, nisi quod* omen *et* adstes estu *F (correxit duce A Studemund)* 675.* DUO-(deci)MDEISPLUSQUAMINCAELODEORUMESTIM(mo)RTALIUM *A* de is plusquam *J.* deis *(ex* dehis E^3*)* plusquam *EF* incelo *B.* placeo *(ex* ploceo E^3*)* *EJFZ* deorumst BE^1. de///orum est *J.* deorum E^3FZ 676. M(ihi)NUNCAUXILIOADIUTORESSUNTET(mec)UM(milit)AN(t) *A* Michi *EJ* auxilo *B* 677.* QUIDQUIDEG(o)M(a)LEFE(c)IAUXIL(ia)-MI————UNTDOMI *A* Quic quid *BJ* malefeci *FZ* michi *EJ* suppetie (suppetię *corr.* B^2) sunt *BEF.* suppeciae . ẽ. *J* domi E^2 *e corr.* 678. APOLACTICOINIMICOSOMNES *et* AERAMGENTIŨ *A* Apolatizo *JF*

PERIPHANES

Vbi illum quaeram géntium?

APOECIDES

Dúm sine me quaerás, quaeras mea caúsa uel medio ín mari.

EPIDICVS

Quíd me quaeris? quíd laboras? quíd hunc sollicitas?
écce me. 680
Núm te fugi? num áb domo apsum? num óculis concessí tuis?
* * * * * * * * * * * * * * * *
Néc tibi supplicó. uincire uís: em, ostendó manus.
Tú habes lora: ego te émere uidi. quíd nunc cessas? cónliga.

PERIPHANES

Ílicet: uadimónium ultro míhi hic facit.

EPIDICVS

Quin cónligas? 685

APOECIDES

Édepol mancupiúm scelestum.

---

queram *EJF* 679.* DV— *et* ASQVAER(as)MEACAVSAM(edi)OINMARI *A* me queras *EF.* mequeras *J* quaeras *alterum om. BEJFZ: supplevit iam Camerarius* *Ante* uel *2 litt. sp. E* uel medio (di *e corr.*) /// *(1—2 litt. erasae)* inmari *B.* uel medio inmari *E.* uel inmedio inmari *J.* uel in medio mari *F.* uel medio in mari *Z* 680. LA *in med. v., dein* —CSOLLICITASEC(ce)ME *A* EP. *om. E* quaeris? B^2. quaeras B^1. queris *EJF* solicitas *JF* 681.* —OAPSUMNUMOCULISCONCESSITUIS *A* fugitiuum (fugiti num *m. 3*) *E* abdomo *B* absum *BEJFZ* concessit uis *BE* 682.* *Intercidit v. in BEJFZ: bipertiti versus haec vestigia in A apparuerunt:* —F(iret)VTQ·VDIO—Q—O *et in proximo v.* HI(be)S 683.* ——VISEMOSTEN(do)M(a)NVS *A* Hec *F* supplice *J* uincire uis em B^2. uincere uisem B^1. uincire uis .ẽ. *J.* uincere uis ẽ E^1. uincere ius est *Z.* uincire ius est *F.* uince ius ẽ E^3 ostendo *ex* ostende *B (post* ostende *eras.* ndo *in B)* 684. T(uh)ABES(lorae)AT(ee)MEREVI(di)QVIDNUNCCESSASCOLIGA colliga *EJFZ* 685.* ILICETVA(di)M(oni)VMVLTROMIHIHICFAC(it)#QVINCOLIGAS Ilice tua dimonium (um *ex* a *E*) *BE.* illicet uadimonium *F* ultro mihi hic *BEZ.* mihi hic ultro *JF* facis *BEJFZ (corr. Pius)* EPID. Quin *G. Valla, Dousa.* APOECID Quid *B. idem EJFZ (nisi quod* qid' *ex* qid E^2*)* colligas *JFZ* 686. EDEPOLMA(ncupium)SCELESTVM#TEPRO(fe)CTO— APOECIDES AP. *Dousa.* PER. *BEJFZ* mancipium *EJFZ.* macipium *B* SERVVS *in 14 litt. sp. B. om. EJFZ (corr. Pylades)*

EPIDICVS

Té profecto, Apoécides,
Níhil moror mihi déprecari.

APOECIDES

Fácile exoras, Épidice.

EPIDICVS

Écquid agis?

PERIPHANES

Tuon árbitratu?

EPIDICVS

Méo hercle uero atque haú tuo
Cónligandae haec súnt tibi hodie.

PERIPHANES

At nón lubet: non cónligo.

APOECIDES

Trágulam in te inícere adornat: néscioquam fabricám facit. 690

EPIDICVS

Tibi moram facis, quom égo solutus ásto. age, inquam, cólliga.

PERIPHANES

Át mihi magis lubét solutum té rogitare.

---

teprofecto *J* apoetides *J* 687.* NIHIL(m)ORO(r)MIHIDEPRAECARI(facilee)XORASEPIDICE Nichil *EJ* michi *E* deprecari. AP. Facile *Bothe.* deprae facilexoras B^2. deprae facilex oras *et sup. scr. rubro colore* APO B^1. depre faciliex (i *post. add. m. 3*) oras *E.* de praefacili exoras *JFZ* 688. *Ita A* Eo quid *EZ* tu on *J* hercle uerbo *BEJFZ (corr. Pius)* audtuo *B.* auttuo *corr. in* haudtuo *E.* haud tuo *JFZ* 689. *Ita A, nisi quod* COLLIGANDAEHAE *et* COLLIGO Conligandę *BE.* Colligende *F.* Colligandę *JZ* *Post* conligandę *eras.* sunt *in B* hec *E.* hę *J.* he *F* odie *B* libet *BE* colligo *BEJFZ*

Hunc v. in BEJFZ sequitur 692, qui suo loco redit: om. A: delevit Acidalius 690. *Ita A* Tragula BE^1J *(corr.* E^3*)* inte *BJ* iniicere E^3FZ nescio quam *BEJZ.* EP. Nescio quam *F* facit *Pius cum A.* fęcit *ex* fecit *J.* fecit *BEFZ* 691. *Ita A, nisi quod* CUM AP. *praem. F* cum *libri praeter F* adsto *F* age *R. Mueller de Pl. Ep. p. 23 cum A:* alege *BEJFZ* 692. *Cf. ad v.* 689 *Ita A* *Pers. om. priore loco JFZ* Ast *F hoc loco* michi *E* libet *BE* rogitarier *hoc loco Z*

EPIDICVS

At níhil scies.

PERIPHANES

Quíd ago?

APOECIDES

Quid agas? mós geratur.

EPIDICVS

Frúgi's tu homo, Apoécides.

PERIPHANES

Cédo manus igitúr.

EPIDICVS

Morantur níhil: atque arte cólliga.
Níhil uero hoc obnóxiosse —

PERIPHANES

Fácto opere arbitrámino. 695

EPIDICVS

Béne hoc habet: age núnciam ex me exquíre, rogita quód lubet.

PERIPHANES

Quá fiducia aúsu's primum quae émptast nudiustértius
Fíliam meam dícere esse?

---

nichil *EJ* 693. *Ita A, nisi quod* FRUGIES EP. Frugi (i *s. scr. J*) es tu (tu es *F*. estu *Z*) *EJFZ*. PERĪ Frugies *B* SER. Apoecides *B* 694. CEDOMANUSIGITU— *et* —EÇOLLIG— *A* nihil *BFZ*. nichil *EJ* arcte *ex* arte *(ita E¹) E²F* colliga *J*. colligat *B (sed* t *del. B²) et ante ras. E* 695.* NIHIL— *et* —RAMINO *A* Nihil uero hoc obnoxiosse — *dubitanter Gz.* Nihil (Nichil *E*) uero obnoxios se *BE¹* (obnoxias se *E²*). PER. Nichil uero obnoxiasse (t noxius *s. scr.*) *J*. PER. Nihil uero obnoxiassem *F*. PER. Nihil uero obnoxias *Z* PE. *B. spat. E.* EP. *JFZ* arbitra mino *E*. arbitranunc *J*. arbitrare nunc *F*. arbitra in me *Z* 696. BEN(eh)OCH— *et* ODL(ib)ET *A* EPID. *om. EJFZ* *Post* habet *pers. spat. E* exme *J* ex quire *B*. equire *E* quid *EFZ* lubet *ex* iubet *corr. B²E²* 697. QU(a)-F(iduc)I(aa)U(susp)RIMUMQUA(ee)MPT(as)TNUD(iusterti)US *A* Quae (e *distinxit B² ut vid.)* fiducia *B*. Qua (a *ex* o *m. 3*) fiducia *E* ausus *BEJFZ (corr. Lambinus)* que empta st *ex* que emta st *B*. que empta est *J et, nisi quod* que, *F* nudius (i *s. scr. E²*) tertius *BE*. nudias tercius *J* 698. FIL(iamm)EAMDICER— *et suo loco* BUIT *A*

EPIDICVS

Lúbuit: ea fidúcia.

PERIPHANES

Aín tu? lubuit?

EPIDICVS

Áio, uel da pígnus, ni east fília.

PERIPHANES

Quám negat nouísse mater?

EPIDICVS

Ni érgo matris fíliast, 700
Ín meum nummum, in túom talentum pígnus da.

PERIPHANES

Enim istaec cáptiost
Séd quis east muliér?

EPIDICVS

Tui gnati amíca, ut omnem rém scias.

PERIPHANES

Dédin tibi minás triginta ob fíliam?

Libuit *BEJFZ, nisi quod* Libut *Z* fidutia *BE* 699.* AIN(tu)-LIB———DAP— *A* Aintu *E* libuit *BEJFZ* Aio phi *(pers. s. scr. E³ spatio nullo) EJFZ (corr. Pylades)* uel (*non* uel) *B* da *Pylades (cf. A).* ad *BEJFZ* pingnus *B* ni east *Brugmann de NI p. 8.* ni ea sit *B, Pylades.* mea sit *EJFZ* 700.* QUAM(negatnouis)SE——— *et* —FIL— *A* PER. Quam *B, Pylades.* Quam *EJFZ, nisi quod* m *add. E²* negat (n *ex* u *m. 2*) *E* non ergo *E³JFZ* filia est *BEJFZ* 701.* IN— *dein in fine* NIM, *reliqua proximum v. occupaverant, sed dispici nequeunt A* PER. *praem. EJFZ* Inmeum *B.* Inmeũ *J* numum *F* intuum *BJ.* in tuum *EFZ* da. PER. Enim istaec *Brix Emend. in Capt. p. 21 et Mueller 'Nachtr.' p. 128* (*sed* Em *pro* Enim). da. PER. *(pers. not. s. scr.)* enim iste *B.* da enī iste (ni ste *corr. m. 3*) *E.* daenim istę (*et s. scr.* daniste) *J.* daniste (*vel* -ę) *FZ* captio st *B.* capiti ost *(corr. m. 3) E.* captio est *JF* 702. SEDQUISEAST— *et* SCIAS *A* S' *J* ea st *B.* ea est *ex* east *corr. E³.* ea est *JZ.* est ea *F* EP. *s. scr. E³* tu ignati *J* omnem rem *Pylades.* omnem *BEZ.* omẽ/// *J.* omne *F* 703.* DEDINTIBIM— *et* OB(da)T— *A* Dedin *E³ZZ.* De din *J.* Diden *BE¹* xxx *J* obfiliam *J*

EPIDICVS

Fateór datas
Ét eo argento illám me emisse amícam fili fídicinam
Pró tua filia: ís te ob eam rem tétigi trigintá minis. 705

PERIPHANES

Quómodo me ludós fecisti dé illa conductícia
Fídicina?

EPIDICVS

Factum hércle uero et récte factum iúdico.

PERIPHANES

Quíd postremo argénto factumst quód dedi?

EPIDICVS

Dicám tibi:
Néque malo homini néque benigno túo dedi Stratíppocli.

PERIPHANES

Quór dare ausu's?

EPIDICVS

Quía mihi lubitumst.

---

704. ETEGOARGENTO——— *et* —CIN— *A* eo B^2. ego B^1EJFZ filii *JF*. *idem ex* fili E^2 fidicina *Z* 705.* PROTUA(fili)A-ISTAA— *A* is te ob eam tetigi *Gz*. iste (is te *Z*) ab ore (abore *BEJF*) tetigi *BEJFZ*. istam ob rem te tetigi *Palat. VI, Pareus* XXX *J* minis *EJZ*. minas *BF* 706. QUOMODOMEL(ud)OSF— *A* Quo modo *B* ludos *Z cum A*. ludo *BEJF* deilla *J* conductitia *EF* 707. FIDICINA#FACTU— *et in fine* U(di)CO et recte factum *B, Pylades*. et rectum factum *EJZ*. et factum hercle *F* 708. QUIDPOSTREMOARGE— *et* ODDEDI#DICAMTIBI *A* argentum *F* factum est *(ex* factum es B^2. *sequitur pers. sp. in E)* *BEJFZ* EP. *s. scr.* E^3 *spatio nullo* 709.* NEQ·MALOHOMINI-NEQ·—A(*non* N)———RASI(pp)OCLIS *A* homine *E* neque (ne *add. m. 3*) *E* tuo dedist ippocli *B, sed* tuo *sup. scr.* B^2. tuo dedistippocli (*s.* s *add. m. 3* tra) *E*. tuo stratiphocli dedi *JF*. tuo dedi stratiphocli *Z* 710.* QUORDAREAUSUS#Q— *et in fine* QUAE(hic)MALŪ—, *dein in proximo v.* —NPUDENTIAST *A* Cur *BEJZ* ausus *BEJFZ* SER quia *ex* quia *B* mihi (michi *J*) libitum est *BEJFZ, nisi quod* mihi lubitum est *F*

PERIPHANES

Quae haéc, malum, inpudéntiast? 710

EPIDICVS

Étiam inclamitór quasi seruos?

PERIPHANES

Quóm tu's liber, gaúdeo.

EPIDICVS

Mérui ut fierem.

PERIPHANES

Tú meruisti?

EPIDICVS

Vísse intro: ego faxó scies
Hóc ita esse.

PERIPHANES

Quíd est negoti?

EPIDICVS

Iam ípsa res dicét tibi:
Ábi modo intro.

APOECIDES

Ei, non íllue temerest.

---

710. *Donatus ad Eun. IV 7, 10:* Qui malum]... Plautus in Epidico: 'Quae malum haec impudentia est' 711. *Huc refertur a Deuerlingio gl. Placidi V 29, 2 = V 76, 16 (cf. thes. gl.) haec:* Inclamitari conuitium pati. interdum 'corripi' est. *Cf. Loewe Prodr. 337*

PER. *om. E* quae haec malum inpudentiast *Camerarius duce Donato* (*ubi* malum haec). quae haec malum *BEJZ, nisi quod* quę hęc *J et* hec *E* 711. —RAGAUDEO *A* EP. *om. BE* indamitor *BE*[1] *(corr. E*[2]*)* que si *BE*[1] *(corr. E*[2]*)* seruus *libri praeter F' Pers. Ep. inserit hoc loco B* Cum tues *B.* Tum tu es (Tum *ex* Cum *fecit et in marg.* aĩ tun *add. m. 3*) *E.* Cumes *J.* tu es *FZ* 712. MERU— *et* —IES *A* EP. *om. B initio* uisse *B.* iusse *EJ.* uise *FZ* 713.* —SDIĊETTIBI *A* Quid (i *ex* o *m. 3*) *E* negotii *BEJFZ, nisi quod* negocii *F* *Post* Iam *del.* est *in J* dicet (i *ex* e *m. 3*) *E* 714.* APOECIDES *in proprio v. A, cetera dispici non possunt* Abi *JFZ.* Ibi *B.* Ibo (aĩ abi *m. 3*) *E* modo *B, sed* d *ex* i *ut vid.* AP. Ei, non illuc temerest. PER. *Seyffert Studemundi Stud. t. I p. 470.* PER. Ei (Hei *corr. B*[2]) non illuc

PERIPHANES

Ádserua istum, Apoécides.

APOECIDES

Quíd illuc, Epidice, ést negoti?

EPIDICVS

Máxuma hercle iniúria 715

Vínctus adsto, quóius haec hodie ópera inuentast fília.

APOECIDES

Aín tu te illius ínuenisse fíliam?

EPIDICVS

Inueni ét domist.

Séd ut acerbumst pró bene factis quóm mali messím metas.

APOECIDES

Quámne hodie per úrbem uterque súmus defessi quaérere?

EPIDICVS

Égo sum defessús reperire, uós defessi quaérere. 720

PERIPHANES

Quíd isti oratis ópere tanto? prómeruisse intéllego,

Vt liceat merito húius facere. cédo tu, ut exsoluám manus.

---

temerest (temere est *F*) ♯ Adserua (Aduersa *E*. aduersa *sine sp. Z*. aduorsa *s. sp. F*. PER. adūsa *J*) apoetides *J* 715. ǫ— *et* —ıni— *sub finem A* epydice *B* negotii *BEJZ*. negocii *F* Maxima *BEJZ* 716.* u— *A* Vinctus (n *ex* c *corr.*) *B* asto *EJZ* cuius *BEJZ* hęc *J*. hec *EF* *Post* opera *eras.* sifilia *in B* inuenta si B^1E^1. inuenta sit B^2E^3JFZ 717.* ạ— *et in fine* —ṣ *A* Ain tute *BE*. Aintu te *J* inueni et B^2E^3JFZ. inueniet B^1E^1 domi est *BEJFZ* 718. SED— *et in fine* —ṃmetas *A* ut *ex* aut *J*. haud *F* a cerbum est *B*. acçerbum est *J*. acerbum est *EFZ* pro bene factis *E*. probene factis *BJ* cum *BEJZ* mali *Pius*. malis *BEJFZ* messim *Iacob*. me sim *B*. mesim E^1. mesem E^3. messem *JFZ* m&as *B* 719.* qū— *et* ḍefessiquaerere *A* Quam ne *EJFZ* perurbem *B*. per *(ex* pro *m. 1)* urbem *E* querere *BEJF* 720.* *Hunc v. om. EJFZ* ęǫ— *et in fine* ręę *A* repperire *B* querere *B* 721.* qū(idi)ṣtiǫ *et in fine* seiṇtęllęǫ PER. *om. EJFZ: corr. Pylades* Qui disti *E*. Quid istis *B* promeruisse *Seyffert*. meruisse *libri* intellego (le *ex* li) *E*. intelligo *Z* 722.* uṭliç— *et* ṃaṇus *A* merito huius (t eius *m. 3*) *E*. eius merito *JF* PER. *(pers. s. scr. E^3)* Cedo *EJFZ (corr. Pylades)* tu *om. E* ut ex soluam *B*. ut exoluas *F*. cui *(s. scr.* t ut *E^3)* resoluam (s *e corr.* E^3) *EZ*

EPIDICVS

Ne áttigas.

PERIPHANES

Osténde uero.

EPIDICVS

Nólo.

PERIPHANES

Non aequóm facis.

EPIDICVS

Númquam hercle hodie, nísi supplicium míhi das, me soluí sinam.

PERIPHANES

Óptumum atque aequíssumum oras. sóccos, tunicam, pállium 725
Tíbi dabo.

EPIDICVS

Quid deínde porro?

PERIPHANES

Líbertatem.

EPIDICVS

At póstea?

Nóuo liberto opus ést quod pappet.

PERIPHANES

Dábitur: praebebó cibum.

EPIDICVS

Númquam hercle hodie, nísi me orasseis, sólues.

---

723. N— *et in fine* UMFACIS *A* attigas E^3. atticas BE^1. attingas *JZ*. adtingas *F* ęquum *JZ*. equum *BEF* 724. NU— *et in fine* MIHI(das)MESOL *et in proximo v.* —UI(si)N— *A* supplitium *B* michi das *E*. das michi *J*. das mihi *F* mesolui *J* 725. OPTI(mum)ATQ——COSTUNICAMPALLIŨ *A* Optimum *BEJZ* aequissimum *Z*. ęquissimum *J*. equissimum *E*. equissumum *F* 726.* TIBIDA(bo♯)QUI *et* A *in fine A* 727.* NOUOLIBERTO-(opuse)STQUODPA(pp)ET(d)ABITURPRAEBE(bo)CIBUM *A* PER. *praem. JF* pap& *J*. pape *F* PER. *s. v. spatio nullo* E^3. *om. JF* praebebo *(post.* e *s. v. m. 2) E*. p̄bebo *J*. prebebo *B. om. F* 728.* *Ita A* Nunquam *J* orassis *BJFZ*. oras sis *E*

PERIPHANES

Oro te, Épidice,
Míhi ut ignoscas, síquid inprudens cúlpa peccauí mea:
Át ob eam rem líber esto.

EPIDICVS

Inuítus do hanc ueniám tibi, 730
Nísi necessitáte cogar. sólue sane, sí lubet.

POETA

Híc is homost qui líbertatem málitia inuenít sua.
Plaúdite et ualéte. lumbos pórgite atque exsúrgite.

729.* *Ita A, nisi quod* IGNOSCANS Michi *EJ* imprudens *libri praeter A* 730. *Ita A* PER. *praem. E* eam ob rem *JF* esto *ex* est B^3 dohanc *B* 731.* *Ita A, nisi quod* SOLUES *Post* cogar *pers. spat. E in quo scripsit et del.* EP E^3 lubet *ex* iubet *E* 732. POETA *praem. B,* GREX E^3JFZ *Ita A, nisi quod* HIC·SISHOMOESTQUA Hic is *ex* Hicis E^3 homo est *etiam BEJFZ* 733.* PLAUDITEETUALETELUMBOSPURGITEATQ·EXSO(*vel* U)RGITE *A* et *om. BEJFZ (add. iam Camerarius)* lumbos *(sed* b *in* r *ut vid. mutata m. 2) B.* lumbos (l *corr. ex* il) *J* porgite *Dousa (cf. A).* surgite *B.* exurgite *ex* surgite E^3. surigite *J.* exurgite *FZ* atque exsurgite] atque extollite *BEJFZ De subscriptione quae est in A cf. praefatio.* PLAVTI EPIDICVS EXPLICIT, *dein 12 v. scriptura vacant: sequitur* IN CI PIT BA CHI DES· *B.* PLAVTI EPIDICVS EXPLICIT *EJ (sequitur in J epigramma de quo cf. praef.)*

APPENDIX CRITICA

Arg. 2. aliam qui conducticiam *Pylades: unde* qui aliam c. *olim edidi.* qui aliquam c. *Opitz Stud. Lips. t. IV p. 253 (cf. v.* 312 *sq.).* qui aeque c. *Geppert.* atque idem c. *Seyffert.* atque conductam is is aliam *Klotz Nov. annal. t. CXLIII (a. 1891) p. 829*[1]. atque conductam alteram *Leo.* atque is conductam mulierem *Hasper in Epid. p. 8. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 45.*

Arg. 3. ei subiecit. filio *cum v.* 4 *iungens Camerarius.* gnati ei sŭbicit. filio *O. Brugmann diss. p. 11.* subiecit ei pro amica *Opitz l. s. s. p. 273. De* ei *pronominis mensura cf. arg. Trin. v.* 6. *Nihil agit Hasper p. 8.*

Arg. 4. De erili *cf. arg. Pseud. I v.* 6. — *Pro* eo *proponit* quo *O. Brugmann l. s. s. p. 11; item Opitz p. 273.*

Arg. 5. mox compressae *Pylades: quem olim secutus sum.* compressae atque *Abraham Stud. Pl. p. 220.*

Arg. 7. ita haec *Mueller 'Pros. Pl.' p. 685, Opitz p. 274.* — quaeritabat *Camerarius: quem olim secutus sum.*

Arg. 8. gnata inuenta *Pylades, Ritschelius Op. II p. 415. Cf. Mueller 'Pros. Pl.' p. 359.*

1 *sqq. Scaenam insigni metrorum varietate compositam, quam meris trochaeis (usque ad v.* 81) *discripserat R. Mueller 'de Pl. Epidico' p. 24 sqq., tractavi Anal. Plaut. p. 117 sqq. Post me rem metricam explicuerunt Spengel 'Reformvorschl.' p. 369, Leo Mus. Rhen. t. XL (a. 1885) p. 81 sqq. (9, 25, 29, 52, 57, 67, 68), de cantic. p. 9, 30, 99.*

5—12. *Versus a retractatore additos esse suspicatur Reinhardt Nov. ann. t. CXI (a. 1875) p. 199 (cf. Hasper p. 9, Langen 'Plaut. Stud.' p. 288, Francken Mnemos. t. VII p. 186): contra disputavit Schredinger (Obs. in T. M. Pl. Epidicum) p. 21, 67 sq. Vinculo laxiore ioci serviles conexi videntur. Cf.* 12—19.

5. Recte *etiam Scaliger (sine* satis). *Cf. Anal. Pl. p. 104, Langen 'Beitr.' p. 24, Baier de Pl. fab. rec. p. 144.*

7. ceterum quod *non recte tutabar Anal. Pl. p. 85.* — eo *del. Gruterus, quem multi secuti sunt.* coadsolet *Acidalius: quem olim secutus sum.* Quid, ceterum quod eo addi solet *Vssing. Cf. v.* 8.

8. tibi *delet Dziatzko 'Jen. Litt. Z.' a. 1879 p. 238.* — Quid ceterum quod eo adsolet: 'Cena tibi dabitur'? EP. Spondeo. TH. Quid? EP. Me acc. *Leo in adn.: quod probarem, si* ceterum *deesset.*

9. *Totum v. Epidico tribuit Geppert: ipse antea librorum scripturam dederam.* Exemplum adesse intellege *exspectat Leo.* — Eugepae *Camerarius, Acidalius, Gz olim. Cf. Schredinger p. 67, Studemund Stud. I 520 adn., H. Weber Philol. t. LVII (a. 1898) p. 243 sqq.*

11. *De Ambrosiani scriptura et Schoell ('N. Heidelb. Jahrb.' II p. 45 sq.) et Seyffert dubitant: ubi* deperdidisse *Camerarius,* hercle iam

diu te p. *R. Mueller p. 30,* iamdiu edepol *Mueller 'Nachtr.' p. 124 sq., Gz*[1], iam diust quom perd. *Nencini 'Stud. Ital. di fil. cl.' III p. 92.*

12—19. *Versus in suspicionem vocat Hasper p. 9 (cf.* 5—12).

12. *Aristoph. Plut. v. 372* (*μῶν οὐ κέκλοφας ἀλλ' ἥρπακας;*) *contulit Leo. — Testimonio Ammiani usus iambicum senarium ἀδέσποτον effecit Seyffert Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 409 hunc:* Arté despecta fúrum rapiens própalam, *contra quem disputavit Ribbeck praef. Com.*[2] *p. 45. Cf. Mueller 'Nachtr.' p. 4.*

13. *De* infelicent *cf. Buecheler Mus. Rh. t. XV (a. 1860) p. 433.* — ut tu is *Scutarius, Vssing, Hasper p. 7, Abraham p. 220: at cf. praeter Poen. v.* 506 *sq. et Merc. v.* 595 'obuiam esse', 'aduersum esse' *al.* cum tuis *Mueller 'Pl. Pros.' p. 44 adn.*

14. portam *Langrehr Misc. phil. (Gotting. a. 1876) p. 18: cf. v.* 217; 221; *Langen 'Pl. Stud.' p. 138.*

15. apiscendi *Bothe, Gz*[1] *(cf. Anal. Pl. p. 102).*

16. quidem *tut. Skutsch Herm. t. XXXII (a. 1897) p. 95, fort. recte.*

17. agis *tutatur Hasper l. s. s. (cf. ad* 12—19). — *Personas mutat Leo* (Quid ais? *Thesprioni continuans): at ne sic quidem difficultates siquae sunt tolluntur. Cf. v.* 5—12 *et H. Weber loco ad v.* 9 *allato.*

18. Caprigenum *olim edidi trochaeos discribens.* Caprineum *Geppert.*

19. *Dubitanter dedi quae posui Palatinos secutus: nam de A nulla fides est. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 46.* EP. Mitte illa ac responde hoc. TH. Probe *olim edidi: at nescio an* probe *sic adhiberi non possit* (Ep. Vt illae res, responde. Th. Probe *Leo.* EP. Vt ualui, respondi. EP. Probe *R. Mueller p. 30.* EP. Vt ualui, respondi tibi *Brix Em. Pl. a. 1847 p. 6.* EP. Vtilia responde. TH. Probe *W. Wagner 'L. Centralbl.' a. 1878 p. 1045.* EP. Iam ut alia responses. TH. Probe *Geppert*). EP. Vt illae res constant? Th. Probe *Gustafsson.* EP. Vt facies ostentat: probe *vel* EP. Vt res ipsa ostentat: probe *Hasper p. 10.* EP. Vt id mi responses probe: *Vssing.* Vt illae res obsteneant. TH. Probe *Lindsay 'Harv. Stud.' IX p. 130. Cf. Seyffert 'Berl. ph. W.' a. 1901 p. 205.*

21. *Cf. Baier de Pl. fab. rec. p. 17, Mueller 'Pl. Pros.' p. 262 adn.*

22. Aduexi *Ladewig.*

23. *De* pelle mellina *cf. Bluemner 'Maximaltarif' p. 124.* mallina *Dziatzko l. v.* 9 *allato p. 238.*

24. Percontari, Thesprio *olim edidi. Cf. Anal. Pl. p. 105, Mueller 'Nachtr.' p. 125.* mihi operam *Geppert.*

26. *Hiatum hoc loco admittere nolui.* hocedie *Geppert, Fuhrmann Nov. ann. t. LXXXXVII (a. 1868) p. 851.* esse aeque *Mueller 'Pl. Pros.' p. 617.* me esse *idem Fuhrmann l. s. s.* me hodie *Hasper l. s. s.* Quem digniorem dices esse h. h. A. a. *Schoell in ed. min. praef. p. XI. Versum Ambrosiani ad similitudinem v.* 29, 52, 57 *revocat Leo.*

27—28. *Quattuor versiculis discribit Leo Ambrosiani vestigia (incertiora tamen) secutus.*

28. uiminei *tutatur Vssing.*

29. Sed quid ais tu? *olim edidi cum Bothio* (eloquere *addideram Anal. Pl. p. 113*). Sed quid tu ais *Hasper p. 10 (cf. 'Phil. Anz.' XII p. 491).* Quid me rogas *Vssing.* Quid tu rogas *Schredinger cum Bentleio.* Quid aliud rogas *Geppert.*

30. Et quidem *Bentley ad Hor. Ep. I 16, 27: cf. ad Ter. Andr. II 3, 8.* Atque equidem *Luchs Herm. t. VI (a. 1872) p. 277, Gz*[1]*: cf. Skutsch ibid. t. XXXII (a. 1897) p. 95.*

31[a]. 31[b]. *Contraxi olim cum libris* dicis istuc *cum Grutero scribens.* dicis haec tu *Camerarius.* dicis id tu *Bentley.* istuc dixisti *Schrader de part. NE etc. p. 7.* Serion tu dicis istuc *anon. ind. Phil. (a. 1886) p. 398. — De interpunctione cf. Vahlen Herm. t. XVII (a. 1882) p. 619.*

31[a]—33 *olim post* 36 *collocavi verbis* Tum — filiae *Thesprioni tributis. Versus* 34—36 *retractatori adscripsit Seyffert praef. Curc. p. XVII et Hasper l. s. s. p. 10. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 289, qui Seyfferto assentitur, Vssing, qui contra disputat (cui accedunt Leo et Schredinger p. 24). Adde Anal. Pl. p. 113 et praef. editionis prioris p. XXII. Mihi ne nunc quidem omnia se recte habere videntur.*

32. *Cf. Merc. v.* 318. — Achili *Muretus.*

33. Achilli *Kiessling Mus. Rh. t. XXIV (a. 1869) p. 119.*

34. *Epidici personam et recentiores codices aliquot et editionum post Taubmannum multae praefigunt.*

35. prognatust *olim scripsi. Cf. Olsen p. 101.*

36. Nerei ei *Mueller Pl. Pros.' p. 460.* ei Nerie (*h. e.* Neriae) *Dziatzko 'Jen. Litt. Z.' a. 1879 p. 238.*

37. 38. *Retractatori dat Reinhardt Nov. ann. CXI (a. 1875) p. 199. Cf. Schredinger p. 22.*

38. is *del. Pylades, quem olim secutus sum.*

39. 40. TH. Supersede . . . EP. Tu ipse . . . TH. Desiste percontarier. EP. *commendabam Anal. Pl. p. 114: cf. Hasper p. 10.* — em *pro* iam *Geppert.* — Loquere ipse: ubist *Leo.* — *Cf. Langen 'Beitr.' p. 189.*

42. patrem se uidere non uult *Pylades.*

46. priusquam hinc in Thebas *olim edidi, trochaeos discribens. Cf. Koenig p. 2, Goerbig p. 25; item Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' t. II p. 46. — Ceterum v.* 46—49 *pro spuriis secludit Reinhardt Studemundi Stud. I p. 104: at cf. Anal. Pl. p. 105, Langrehr l. s. s. p. 16, Schredinger p. 24. Adde Langenum 'Pl. Stud.' p. 289, Leonem 'Pl. Forsch.' p. 179, Hasperum p. 10.* — legationem *tutatur Iacob: sed cf. Kampmann de re mil. p. 33.*

47. ipsus mandauit mi *Bothe, Leo.* — mihi interim *olim edidi cum Ribbeckio.* mihi hic interim *Dziatzko l. s. s. p. 238.*

49. Vtut in alto *Langen 'Pl. Stud.' p. 290. — Cf. Poen. 754, Ritschelius Op. II 281 sqq. 456.* — exin *tutatur Skutsch 'Forschungen' I p. 91.*

50. Quid ais tu? EP. Quid est *olim edidi. Ceterum totum v. delere maluerunt cum Weisio Geppert, Vssing, alii. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 290. Metrum tutatus est Leo. Cf. Spengel 'Reformvorschl.' p. 370.*

52[a]. 52[b]. Quid uis igitur *olim edidi unum v. discribens* (Totis). Redde id igitur *R. Mueller l. s. s. p. 33.* Recte igitur roga *Schoell.* Reddic igitur (= itera tua uerba) *Speijer Mnemos. t. XVI p. 135.* Quid rere igitur *Geppert.* Quid cedo igitur *Hasper p. 12.* Quid rogitas igitur *Mueller 'Nachtr.' p. 125* (rogas *idem Mus. Rh. t. LIV a. 1899 p. 389, non improbabiliter*). — Tot. EP. *Gruterus.* Totis *Meursius.* THES.

Tot. EP. Quot? THES. Quadraginta *Seyffert praef.*[1] *p. XXII, Hasper p. 12. Cf. etiam Schoell 'N. Heidelb. Jahrb. t. II p. 46. Ambrosiani vestigia ut sequerer ipsius versus ratio suadere visa est, quamvis de priore parte dubitem.*

53. *Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 139.*

54. In diem — singulis *Hasper p. 12. Cf. Schredinger p. 74.*

55. qui argentum petat *vel* atque argentum petit *Seyffert praef.*[1] *p. XXII liberiore collocatione improbata. Cf. ad v.* 294.

56. Quidnam tibist *proposui Anal. Pl. p. 83. Cf. Mil. gl. 469. V. Fleckeisenum Nov. annal. t. CI (a. 1870) p. 78.*

57. *Tradita tutatur Leo collato v.* 29. Epidice. EP. Ei me perdidit *edidi olim.* Epidice. EP. Ei deperdidit *vel* Hercle perdidit *vel denique* Epidice. EP. Male me p. *(cum Brixio praef. Curc. p. XVII) Hasper p. 12.* Epidice. EP. Homo me p. *Geppert. Alii iamb. octonarium discribunt velut Bothe hunc:* Epídice. EP. Perdidít me. TH. Quis? EP. Quis? ílle qui arma pérdidit. *Cf. praeterea Bentley ad Hor. Ep. I 16, 67, Spengel T. Macc. Pl. p. 143, Mueller 'Pl. Pros.' p. 334.*

58—60[b]. *Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 465, Spengel T. Macc. Pl. p. 143, 'Reformvorschl.' p. 370. V.* 59 *et* 60[a] *olim coniunxi.*

61. Nescio pol *olim edidi cum Luchsio Herm. t. VI (a. 1872) p. 273: at cum neque hac scriptura neque eiecto aut cum EZ* timidus es *aut cum Leone Mus. Rh. t. XL (a. 1885) p. 182* trepidas *versus sanari possit, lacunam quam olim signavi, ne nunc quidem abieci nisi quod post* ita *potius hiatum esse puto, ut etiam Seyfferto videtur* (ita paues: Vt ego nunc interpretari posse mihi uoltum tuom Videor *lusi*). ita in uoltu tuo *Leo.* ita uoltus tuost *Seyffert praef.*[1] *p. XXIII.* ita uoltum tuom Tuor, uidere *Hasper p. 12. Cf. etiam Francken Mnemos. VII p. 188, Mueller 'Pl. Pros.' p. 466, Schredinger p. 27.* Videor uidere *qui coniungunt conferunt Curc. v.* 260, *Rud. v.* 254. Video, uidere *Gulielmius.* uti *vel* ut *pro* ita *v.* 61 *Acidalius simul Gulielmio ob-secutus* (Video).

63—76. *Cf. Seyffert de bacch. p. 28.*

64. Quid núnc me retines? EP. Istam amatne *Fleckeisen Nov. ann. t. CXIX (a. 1879) p. 767.* Adamatne *Geppert.* — *De lacuna cf. Francken l. s. s., Baier p. 126.*

65. Deperit. EP. Hercle detegetur *olim edidi.* Deperit. EP. Tum detegetur *Geppert.* Deperit. EP. Ei, detegetur *R. Mueller l. s. s. p. 34.* Deperbitit. EP. Detegetur *Hasper p. 13.* Deperit. EP. Detegetur credo *Neumann de fut. p. 34 et thes. 2. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 46, Mueller 'Pl. Pros.' p. 87, Caesar p. 69.* — Degitur *a Nonio adscito* Déperit. EP. Dégitur *Kiessling apud Reblinum p. 116.* Degetur *Pius, Scaliger: unde* Deperit. EP. Perii, degetur *Weidner p. 19;* Deperit. EP. Degetur igitur *Leo;* Immo deperit. EP. Degetur *Fleckeisen loco ad v.* 64 *allato.* — Deperit. EP. De tergo corium detergebitur meo *Francken Mnemos. t. VII p. 189 sq. Cf. Palmer Hermath. t. XX (a. 1894) p. 63* (detergetur). — eam *ante me Weise.*

66. Plus eam amat *W. W(agner) 'L. Centralbl.' a. 1878 p. 1045.* — quam ante *Mueller 'Pl. Pros.' p. 87.*

67. Mítte nunciám me. nam ille mé uotuit domúm uenire *edidi*

olim, nunciam me *cum Camerario*. Mítte me núnciam. nam ílle me notuít domum *Kiessling apud Reblinum p. 10. De toto hoc loco cf. Leo de cant. p. 11; Spengel 'Reformvorschl.' p. 370. Sententiae sufficeret* Mitte nunciam me*: at Ambrosianus lacunam maiorem indicare visus est.*

68. Ad sodalem Chaeribulum *olim edidi*. Et deuorti ad Ch. *Nencini 'Stud. Ital.' III p. 92. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' t. II p. 46.* Ire ad Ch. *et* proxumum ibi manere *Vssing*. Ad suom amicum Ch. *Hasper l. s. s.*

69. *Cf. ad* 68 *et* 67 *(Leo).* — iussit me *Fleckeisenus Nov. ann. t. LXI (a. 1851) p. 36. — Cf. Ritschelius Op. II p. 249* (*de* 69—71).

70. *Cf. ad* 68 *et* 67 *(Leo).* — neuolt *Bothius. — Cf. Langen 'Beitr.' p. 60.* — neque se conspicari *Iacob.*

71. *Cf. ad* 68 *et* 67 *(Leo).* quoi debetur *Skutsch.* denumerauerit *Leo (cf.* 367: *utrumque bonum est).*

72. *De* eu *cf. P. Richter p. 512; Langen 'Beitr.' p. 199.* Heu *Gz*[1].

73—76. *Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 732.*

73. *Cf. Warren 'on the enclitic NE in early Latin' p. 2.* Haec hercle *vel* Haec hodie *Mueller 'Pl. Pros.' p. 732.* — senex rescibit *Geppert.*

74. *Cf.* pereunda: periclitanda *in gloss. Sal.* pereundost prope *Francken Mnem. t. VII p. 190. Cf. Herkenrath de gerund. p. 13.*

75. ad med *Bothe, Gz*[1].

76. interbitas *R. Mueller l. s. s. p. 34; Gz*[1]. *Cf. Spengel T. Macc. Pl. p. 148; 'Reformvorschl.' p. 369.*

77 *sqq. Cf. Leo de cant. p. 30.*

78. sum beneuolenti *olim edidi. Librorum scripturam cum alii tutati sunt tum Seyffert (cf. 'Jahresbericht' t. XXXI p. 76) adhibitis velut Bacch. v.* 88 *et Heautont. v.* 1033 *simili duritie insignibus. Quamquam illis locis minor insolentia est.* Beneuolum cum beneuolente *R. Mueller p. 34.* mecum. Beneuolens cum beneuolente — *Schoell. Cf. Hasper p. 13.* — a me *delet Gulielmius, quem olim secutus sum.*

80 *sq. Cf. Baier p. 111.*

81. *Cf. Skutsch 'Forschungen' I p. 115.* — quo in luto haereas *Kiessling Mus. Rh. t. XXIV (a. 1869) p. 119.*

82. *De* tete *cf. Ritschl Nov. exc. p. 29.*

83. *Cf. Bentley in Ter. Phorm. I 4, 2.*

84. *De* itaque *cf. Brix ad Mil. gl. v. 108.*

85 *sqq. Monometros servat Lindsay in Capt. p. 91.*

90. ille amabat *Guyetus, Gz*[1]. iste amat quamque *Geppert.* ipse amauit *Bentley.* istam amabat *Mueller 'Pl. Pros.' p. 751.* ipse amât eamque *Lachmann in Lucr. p. 290: contra quem cf. Fleckeisen Nov. ann. t. LXI (a. 1851) p. 63.* quam ipse emundam abiens mandauit *Vssing. Cf. Bach l. s. s. p. 278.* ipse amat *vix sana sunt.*

91[a]. 91[b]. *A secutus olim coniunxi, verbis* animi causa *eiectis (cf. Anal. Pl. p. 99): quod merito plerique omnes reiecerunt, ut Vssing, Hasper l. s. s., Leo, alii. Quamquam mirum est qui Ambrosianus omnia capere potuerit.* Si alteram nunc sibi *Spengel 'Reformvorschl.' p. 369.* — adduxit *Leo.*

93. dispoliet *Pareus, quem olim secutus sum. Cf. Anal. Pl. p. 92 et 100.* depoliet *Palmerius.*

94. praecaues *Vssing. Cf. Seyffert 'Berl. ph. W.' a. 1889 p. 343.*

95. *Cf. Studemund Herm. t. I (a. 1866) p. 295; Pers. v. 213, Pseud. v. 235. Adde Richterum Studemundi Stud. t. I p. 422.*

97. *Duobus colis discripsi cum Spengelio 'Reformvorschl.' p. 369 et Leone.* quia tute te ipse *olim edidi.* qui? quia tu tete *Hasper p. 15.* quia tute tete *Seyffert praef. Ourc. p. XVII, Klotz 'Metrik' p. 512. At v.* 96 + 97ᵃ = 97ᵇ + 98 *tutari visa est aequabilitas: quamquam de metro et scriptura dubitari poterit.*

98. *Palatinorum scripturam abiciendam esse negat Seyffert (cf. ed. min.). Cf. etiam Spengel 'Reformvorschl.' p. 64, 369. Ambrosianum secutus sum olim. Cf. Schrader de part. NE p. 6.*

99. Tŭquidem *egregie Buecheler Woelfflini Arch. III p. 146.* Tu equidem *edidi olim cum Seyfferto.* Tu qui *Jacob. Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 750.*

105. Meum maerorum meumque amorum *Vsener Nov. ann. t. CVII (a. 1873) p. 176. Cf. Langen 'Beitr.' p. 108.*

106—108. *V. damnat Schuster 'Quomodo Pl.' etc. thes. I.*

107. *Cf. Langrehr l. s. s. p. 16: cuius suspiciones reicit Schredinger p. 45.*

108. In praeda *admisi.* De praeda *cum Studemundo Nov. ann. t. CXVII (a. 1876) p. 67 olim edidi.* Ex praeda *Geppert. Cf. v. 44,* 64, 621. *V. Abraham p. 201.*

109—111. *Versus Geppert abiecit: cui olim adstipulatus sum. Tutatur (cf. Dousa Expl. II 15) Leo. Cf. Francken Mnem. t. VII p. 189, Langen 'Pl. Stud.' p. 291. Aliud expulsum esse censet Hasper p. 15 (v.* 112—113 *aut transponens post* 117 *aut delens).*

109. Quin uide *Gulielmius.* Quin uide ut *Scioppius.* Qui uident *Acidalius. Cf. Truc. v. 745, Most. v. 307.* — factos *Classen apud Iacobum et Brix Em. Pl. (a. 1849) p. 16. Cf. praeterea Lachmann in Lucr. p. 63.*

111. Em *Brix Em. in Pl. Capt. p. 21. Cf. Richter Studemundi Stud. t. I p. 500.* — meo quidem animo es *etiam Mueller 'Pl. Pros.' p. 136.* es *del. Bentley. Cf. Ahlberg de procel. II p. 14.* — temperas *Brix l. s. s. Cf. Luebbert Stud. gr. II p. 32, 133* (qui in amore *Iacob*).

112. suis] meris *Hasper p. 15 coll. Vssingio p. 255.* rebus — suis *Gertz apud Vssingium.*

113. re iuuat] opere iuuat *Pareus.*

115. dabitur *Schoell.*

116. non negarem *add. Camerarius (non Langiani: cf. Anal. Pl. p. 82).* hau pollicerer *Leo in adn.* haberem — STR. Polliceres *Blase de mod. temp. perm. p. 6.* STR. Tute haberes *Hasper p. 15. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 46.*

118. diffatigor, differor *Gulielmius (ita olim edidi).* defatigor, differor *Camerarius.*

119. isti modi *Vsener Mus. Rh. t. LVI (a. 1901) p. 12. Cf. Ritschl Op. II p. 691.* — forno *Scaliger, Buecheler Nov. ann. t. CV (a. 1872) p. 117, Vsener l. s. s.* furno *pronuntiatione ad* forno *accessisse utut scribes dixi Anal. Pl. p. 115.* — occensos *Vsener l. s. s., ingeniose.*

120. mi emere *Redslob 'N. phil. Rundsch.' a. 1887 p. 213.*

121. quem equidem *Hasper l. s. s. p. 15.* ego hercle hominem

Mueller 'Pl. Pros.' p. 597. hercle h. *Schoell praef. Ep.*[1] *p. XXIII.* ego hominem iam *Redslob l. s. s. Cf. Birt Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 239.*

126. *Cf. Leo 'Pl. Forsch.' p. 246, Ahlberg II p. 15.*

127. Sua impertit *R. Mueller l. s. s. p. 21. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47.*

128. te aduenisse huc *edidi olim cum R. Muellero p. 21.* Saluom gaudeo aduenisse *Pylades.*

129. Benene] *cf. Ritschl. Op. II p. 560.*

130. tu mandasti *cum Guyeto olim edidi. Ita vel* mandasti tu *Mueller 'Pl. Pros.' p. 729. Cf. Francken Mnem. VII p. 190.*

131. emptast illa *R. Mueller p. 21.* empta ancilla *Leo. Cf. Francken Mnemos. VII p. 190.*

134. Te tantopere mihi *Mahler de pron. person. apud Pl. colloc. p. 32.*

135—137 *alienos videri olim adnotavi. V.* 137 *damnat Langen 'Pl. Stud.' p. 291. Cf. tamen Hasper l. s. s. p. 15, Schredinger p. 27.*

135. nunciam *ferri non posse vidit Vssing: cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 287.* Illam amăbam *Skutsch 'Forsch.' I p. 107 sq. (qui iam cum Muellero facit). Cf. quae adnotavimus in ed. minore.* iam *del. Geppert.* nunc mi *Mueller 'Nachtr.' p. 38, Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 389, fortasse recte.* olim *del. Schoell.*

136. Hercle qui *olim edidi.* — miserrumumst *inter alia Mueller 'Plaut. Pros.' p. 576; cf. idem Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 388.* — homini omne *Seyffert praef. Curc. p. XVII.* — hominem *aliquo modo defendi posse, si* id quod *pro obiecto ingratitudinis habeamus adnotat Seyffert ad ed. min.* homini id quod tu *Enger de pros. Pl. p. 10.* si homini quid *Mueller 'Pl. Pros.' p. 576.* homoni id quod *Hasper p. 16.* id homini *Geppert.*

137. *Cf. Leo 'Pl. Forsch.' p. 140 (Prop. I 1, 36).*

138. *Cf. Loch de gen. p. 27; Baier p. 91.*

139 *sq. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 38.*

141. Quid istic? uerba f. *auctore Studemundo Bach Stud. II p. 271. Contra Seyffert Most. v. 584 et Stich. 716 adfert. Cf. Donat. in Andr. III 3, 40.* — est *del. Bentley.*

142. sed cito *Leo in adn.*

143. uis me *et* tarpezita *olim edidi cum Guyeto et Ritschelio Op. II p. 524.* — quo a *Bentley.* — petam *Geppert.*

143—145 *interpolatos esse olim putavi (item Weise): cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 38.*

144. eloculassis minam *Hasper l. s. s. p. 16.* edolaueris (*et* solis) *Francken Mnemos. t. VII p. 190.* e loculis prompseris *Vssing.* eas explorauerís *Geppert.* alicunde elicueris *Leo in adn., ut alia mittam.*

145. tete in p. conferas *Geppert.* i recta uia *add. Hasper p. 16.* tu te in pristinum ipsus conferas *Francken l. s. s.,* ultro c. *Leo, ut alia mittam. Cf. Ritschl Op. II 459; Schredinger p. 46.*

147. nostrum *Bentley in Hor. Serm. II 6, 48.*

148. Quid? tu nunc *Vssing.* Quid tu nunc? patierin *Kaempf p. 42.*

149. atque audaciter *Guyet.* aliqua audacia *Gz*[1] *in adn. Versum post* atque audaciam *intercidisse suspicatur W. W(agner) 'Litt. Centralbl.'*

1879 p. 336: Méam exercebo, ut mea uirtute seruem hodie uitam tuam. *Cf. praef. Epid. p. XXIII.* atque anclauero *Loewe ibidem.* ista audiam *Hasper p. 16.* quam te deseram *vel* quam illa ex te audiam *Vssing.*

150. qua lubet *olim edidi cum Guyeto.* dis quicquid lubet *Seyffert Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 389.* quodlubet *Vssing.*

151. *Cf. Caesar l. s. s. p. 115; praef. Epid.*[1] *p. XXII.*

152. Aliqua ope ĕxsoluar *cum A Leo, fort. recte: cf. 'Pl. Forsch.' p. 246, Ahlberg II p. 13. Cf. Caesar l. s. s. p. 32, 66.* Aliqua exsoluar *Langen ('Beitr.' p. 67), Nettleship, Abraham Stud. Pl. p. 221. De* ope *cf. Lindsay in Capt. prol. 15.* Exsoluam *suspectum.*

153. *Discrepantiam quae est inter h. v. et 300 alii excusaverunt (ut Geppert Stud. Pl. I p. 66, Goetz Acta VI p. 287), alii laudaverunt (ut Schredinger p. 9 cf. p. 26, 46: cf. R. Mueller l. s. s. p. 13) quasi consulto admissam, alii ad contaminationem revocaverunt (ut Ladewig 'Z. f. Alterth.' 1841 p. 1079 sqq.), alii ad retractationem (cf. Goetz Act. VI 287). Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 140; de Wilamowitz de trib. carm. lat. p. 14 sq.; Hueffer p. 38.*

158. luculente *cum Vssingio Hasper coll. Bentleio in Terent. Ad. II 4, 22. V. Abraham p. 221.*

161. subita *Dousa.*

162. *Cf. Baier l. s. s. p. 96. — Post hunc v. maiorem lacunam signavit R. Mueller l. s. s. p. 15, parum respiciens artem histrioniam.*

163. At tandem *Acidalius.* Audendumst *Weise.* Actutum senem *Vssing*[2]. Adeundust senex: eum oppugnare *Martley Hermath. VIII (a. 1882) p. 307.*

164 *sq. Cf. Schredinger l. s. s. p. 47.*

164. I ábi intro atque . . dic iam *Iacob, Leo.* Ibo intro: adulescenti *Weise, fortasse vere. Cf. Seyffert 'Berl. ph. W.' 1896 p. 847.*

165. *Ambrosiani scriptura falsa non videtur: quamquam Veteris scripturam praeferunt Spengel T. Macc. Pl. p. 184, Studemund Nov. ann. t. LXXXXIII (a. 1866) p. 60, Hermae t. I (a. 1866) p. 296, Langen 'Beitr.' p. 206, alii.* huc *Hasper l. s. s. p. 16 cum Langeno. Loewio Palatinorum recensio ad* Ne hinc foras usquam ambulet neue obuiam ueniat seni *redire videbatur.* — prodambulet *W. W(agner) 'Litt. Centralbl.' a. 1879 p. 336. Cf. etiam Baier l. s. s. p. 53.*

166 *sqq. Hanc scaenam tractaverunt Hermann El. d. m. p. 315 sqq., Crain Act. gymn. Berol. t. XX (a. 1866) p. 483, Spengel T. Macc. Pl. p. 166 sq., 'Reformvorschl.' p. 371, Klotz 'Metrik' p. 499, Leo de cant. p. 99, ipse in priore ed.: priorem partem Christ 'Bemerk.' p. 56, Seyffert de vers. bacch. p. 41, Kiessling Mus. Rh. t. XXIV (a. 1869) p. 119, Mueller 'Pl. Pros.' p. 306, Vahlen Herm. t. XIV (a. 1869) p. 263, Hasper l. s. s. p. 16, Roppenecker Nov. ann. t. CIL (a. 1894) p. 608: quorum sententias exscribere longum est.*

166. pudeant *Palmerius, Lachmann ad Propert. p. 155.*

167. 170[a]. *Cf. Lindsay Capt. p. 94 (aut dactylis aut dochmiis discribens).*

169. gnatam *W. W(agner) 'Litt. Centralbl.' a. 1879 p. 336.*

170. *De nuptiarum consilio Periphanis cur postea nihil dicatur quaerit Schredinger p. 9—11.*

173. Quam tu uxorem *Hermann, Gz*[1]*: cf. Spengel l. s. s. Amph. 223, Rud. 677 contulit Leo.* Quom tu uxorem . . . pudorem *Dziatzko in censura p. 238.* pudorem *Langrehr Miscell. phil. p. 18. Cf. Francken Mnemos. VII p. 191.*

175. sepulcrum uides] speciem conspicis *expectat Francken Mnemos. a. 1879 p. 191.*

177. uincere uiuendo *olim transposui: at cf. Klotz 'Metr.' p. 342 et W. Meyer Act. ac. Bav. class. philos.-philol. t. XVII a. 1884 p. 96.*

179. *Pro* Herculi *Seyffert* illi *proponit praef. Curc. p. XVIII. Cf. Skutsch 'Forsch.' I p. 136, 1. — Ante hunc v. nonnulla deesse suspicatur Hasper p. 17, non recte.*

180. *Personas invertit Hasper l. s. s. p. 17.*

181—185 *(quos damnat Weise) tractat Mueller 'Pl. Pros.' p. 615, Studemund Stud. t. I p. 44, Spengel 'Reformvorschl.' p. 371, Leo de cant. p. 35, 100. Cum Reizio facit etiam Studemund.*

184. *Cf. Klotz 'Metrik' p. 153.*

185. erum meum atque Apoecidem *olim edidi.* Apoecidae *del. Geppert. Aliquid deesse putat etiam Mueller 'Pl. Pros.' p. 295.* cum Apoecide *Leo. Cf. Hasper l. s. s. p. 17. De toto loco cf. praef.*

187. *Lacunam vario modo explebant, velut sic Palmerius:* Vno bolo duos senes! *ellipsi admissa. De* duos *cf. Studemund Woelfflini Arch. III p. 551. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47.*

189. *Cf. Anal. Pl. p. 111; Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47.*

191. in amore *Camerarius, quem multi secuti sunt. Cf. adn. Leonis, Abraham p. 223.* — nescio apud quam *Bentley.*

192. Di me hercle omnis *Langen Mus. Rh. t. XII (a. 1857) p. 430.* Di hercle me omnes *Seyffert 'Berl. ph. W.' a. 1889 p. 343; Kellerhoff p. 78.*

193. *Iambis discripsi olim.*

197. quem omnem per urbem *olim edidi cum Bothio.* per omnem quem urbem *Brix praf. Curc. p. XVIII.*

198. guminasio *Ritschl Op. II 484. Cf. p. 385.*

202. et quidem ego sum *Mueller 'Nachtr.' p. 105;* Et ego quidem *omisso* sum *Geppert. Cf. Luchs Comm. pros. I p. 16, Ahlberg II p. 15.*

203. aduentare *ordine servato minus probabile sit.* aduenire ambo opp. *Bentley cum Guyeto.*

204. Ah mane *Schoell ad ed. min. Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 267* (Mane sis). St, mane *Hasper p. 17.* Mane, mane *Weise.* — Mane, sine ut respirem *Bentley, Reiz.*

205. *Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 267. Apoecidi consulto idem vocabulum, sed paulo mutatum* (requiesce) *datur: nam tali est ingenio, ut iteret, quae alii dixerint. Olim Brixio obsecutus sum.*

206 *sqq. Versus non sine scrupulo edidi (cf. praef.).* Quis hoc Scit factum? Ego sic esse factum dico *Guyetus.* Quis hoc Scit factum esse? Ego ita factum esse dico *Brix Em. Plaut. (a. 1847) p. 18.* Quid est? Scin tu factum? *Appuhn Quaest. Pl. p. 43. Cf. Lindemann Nov. ann. t. XIX (a. 1837) p. 162; Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47* (Noscit factum *idem nuper*).

207 *sqq. Cf. Schredinger p. 47.*

211. alius (*vel* aliquis) quinque *Lambinus.* alii quinos *Vssing.*

unusquisque *cum eodem Vssingio vel potius* Alii binos, ternos alii *Hasper p. 18.*

213. *Cf. Leo 'Pl. Forsch.' p. 283* (quantus).

214. quaeque ibi *Mueller 'Nachtr.' p. 125, Gz*[1], *recte ut vid.* quaequae *Lindsay 'Journ. of Phil.' XXVII p. 222.* quisquis *Hasper p. 18.* quaeque suis *Guyetus.* suis sibi quaeque *Seyffert.*

215 *sqq. Hos v. spurios esse censet W. W(agner) in cens. p. 337: item Dziatzko l. s. s. p. 238, Hasper p. 18, Langen Nov. ann. t. CXXV (a. 1882) p. 680. Cf. Schredinger p. 28* (atque adeo qui).

217. *De verborum structura, quam perperam removit Geppert, v. Lorenz ad Most. v.* 1036, *Baier l. s. s. p. 57. Cf. Gellius X 29, 4. De* portam *cf. ad v.* 14.

221. portum *Acidalius. Cf. ad v.* 217; 14. — Vide ueneficam *Morris 'on the sentence-question' ('Am. Journ. of Ph.' X) p. 17: cf. Seyffert Bursiani annal. a. 1894 p. 344.*

223. *De Nonio cf. praeter Caesarem p. 37 Duentzerum 'Zeitschr. f. Alt.' t. VI (a. 1848) p. 485.*

224. Impluuiata *retineri posse, si v.* 223 *ablativi* (*et* Qui) *restituerentur monuit L. Mueller. Ceterum cf. Caesar l. s. s. p. 13. 14. 53. 115; Reblin p. 33 sq., Bach Studemundi Stud. II p. 256.*

225. eat *ex* erat *pro* fuerit *Acidalius.* — AP. Quid *edidi olim. Periphani continuat Schredinger p. 36.*

226. *Cf. Acidal. in suppl., ubi Cypriani, Tertulliani, Hieronymi similes loci adferuntur.*

227. pote *Kampmann de re mil. p. 20: at cf. Zimmermann Quaest. Pl. p. 7.* — 227. 228. *delet Geppert.*

V. 229—235 *interpolatos esse censet Wagner de Aul. p. 32, quamquam iam a Varrone atque Nonio (cf. O. Ferrarius de re vest. I p. 240; R. Mueller l. s. s. p. 10) commemoratos, probante Brixio Nov. ann. t. LXXXXI (a. 1865) p. 57, negante Spengelio (cf. Eos a. 1865 p. 112), contra quem idem Wagner dixit in adn. ad Aul. v. 471 sq. Ad duplicem potius recensionem hos versus spectare Reinhardt censuit Nov. ann. t. CXI (a. 1875) p. 199: cui in proecdosi assensus sum. Contra disputavit Schredinger p. 29 sqq. 70. Adde Hasperum p. 18.*

229. *Epidici personam olim praefixi.*

231. *Cf. Iordan 'Krit. Beitr.' p. 119.*

232. subminiam *Gz*[1]. *Cf. Caesar l. s. s. p. 37, 53, 65, 91.*

233. *De Nonio cf. Caesar l. s. s. p. 33, 66, 70; Reblin p. 28.* — carinum = *καρύϊνον Wilamowitz teste Leone.* — cerinum aut gelinum *tutatur Stowasser Stud. Vind. VI p. 213.* gelinum (l = r) *ad* cerinum *spectare videtur. Cf. Brandt Nov. annal. t. CXVII (a. 1878) p. 385, 389.* — *Non recte olim cum Guyeto versum delevi.*

234. *A Gepperti lectione Ambrosiani profectus talem versum proposuit Kiessling Mus. Rhen. t. XXIV (a. 1869) p. 120:* Canis quoque etiam adeptust nomen quem uocant L. *Contra quem dixi Anal. Pl. p. 100. Mira excogitavit Ladewig 'Z. f. Alterth.' a. 1841 p. 1085, rectissime improbata a Wagnero de Aul. p. 34.* — *In* eubeant *quaerit velut* boani *Schoell. At cf. Poen. 474* (Euolaticorum = Volaticorum *cum pers. nota*).

235. 236. — *Cf. Baier l. s. s. p. 50, Schredinger p. 73.* — PER. *cum Z olim edidi.*

237. inter se *Bothe, Ritschl Prol. p. 130, ipse in ed. I. Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 355.* — uolens *Ritschl l. s. s.* silens *Lambinus.*

238. *Cf. Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766, Seyffert Stud. Pl. p. 17, Baier p. 166.* me earum ori operam *Schoell.* me *del. Bentley.*

239. *Cf. Loch de gen. p. 27.*

242. *Versum delet Guyet.*

243—249. *Cf. Ritschl Opusc. II p. 250.*

243. *De* fúrtunate *cf. Loewe Prodr. p. 360.* — illi te obsecro *Ritschl l. s. s., Gz*[1] *(cf. Lindskog de parat. p. 8).* illic, obsecro *Mueller 'Pl. Pros.' p. 577.* illi euenit *Pylades, Ritschl Proleg. p. 87.* inquit *addit post* facile *R. Mueller l. s. s. p. 22; mavult tamen v.* 242 *ante v.* 241 *ponere.* ait *post* illi *add. Geppert.*

244. *Falsa profert Spengel T. Macc. Pl. p. 100.*

246. hercle perii *Ritschl l. s. s. Cf. Seyffert Stud. Pl. p. 24.*

247. factumst *Mueller 'Pl. Pros.' p. 597.* — POSTQUAMDE *ex A Geppert, unde* postquam ita *Mueller l. s. s.*

249. med hominum *Ritschl Opusc. t. II p. 250, Gz*[1]. quasi hominum retruderet me *vel* retruderet inuitum me h. uis *Mueller 'Pl. Pros.' p. 66.*

250. quis dixit *Iacob.* qui id *cum A Gz*[1]. *Cf. Baier p. 95.*

251. Quia *Bothe, quem olim secutus sum.*

252. Eum *del. Iacob, Vssing.* — Argentum se sumpse *Hasper l. s. s. p. 18. Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 291.*

253. paratum esse et se ob *Gz*[1]. paratum esse et ob *Geppert.* — Credo ego: occidi *Acidalius, unde* credo. PER. Ego occidi *Guyetus.* Hercle ego occidi *olim in apparatu proposui.* Epidice, ego occidi *Loewe praef. ed. mai.*[1] *p. XXIII.* Credo aquam: ego occidi *Schoell.*

254. Haec sic aibat: sic audiuisse ex ea atque ep. *vel* Haec aiebat sic audisse se ex ea atque ep. *vel* Haec se aiebat sic audisse ex ea atque ep. *vel* Haec se aiebat sic audiuisse ex eapse atque ep. *vel denique* Haec aiebat sic audisse se ex eapse atque ep. *Kampmann de AB p. 29: unde* Haec sic aibat: sic audiuisse *e. q. s. olim edidi.* Haec sic aibat audiuisse se ab eapse atque ab epistula *Mueller 'Pl. Pros.' p. 603.* Haec sic aibat se audiuisse sic eapse epistula *vel* Haec sic aiebat sic audiuisse se eapse ep. *Hasper p. 19.* Haec sic aibat se audiuisse ex eapse adlata epistula *Vssing.*

255. nunc faciam *etiam Kellerhoff Studemundi Stud. t. II p. 55. Libris olim obsecutus sum.*

258. *Cf. Soph. Trach. 52; de* dederim *Cramer de perf. coni. p. 29.*

259. opino *olim edidi cum Bothio.*

V. 261—266 *a retractatione repetit Hasper l. s. s. p. 19. Etiam v.* 259 *addit Langen 'Pl. Forsch.' p. 292. Cf. Schredinger p. 27.*

261. 262. Quin *Seyffert: at cf. Vssing et adn. ad. v.* 294. Quia *Langrehr Misc. phil. p. 18. Cf. Richter Studemundi Stud. I p. 541. De sententia v. Cato de r. r. V 2.*

263. utite *Hasper l. s. s. p. 19: at cf. 'Phil. Anz.' XII p. 492.* utitor, Consilium si *Niemeyer ad Trin. v. 1: quem sequitur Leo, fortasse recte. Cf. eius Anal. Pl. p. 24. De sententia cf. Horat. Epi. I 6, 67 (Landgraf).*

264. Consilio *Bentley.* — reperito tu *Hasper l. s. s. p. 19.* reperi tute *Bentley.*

266. *Post hunc v. quaedam intercidisse olim visa sunt et nunc videntur. Exempla Holtzii Synt. prisc. scr. lat. t. II p. 161 partim falsa, partim aliter comparata sunt. Contra disputat Vssing.*

267. arbitrator *Scaliger. Cf. de hoc v. Langen 'Pl. Forsch.' p. 141, Leo Anal. Pl. p. 42, Lindskog de parat. p. 52.*

268. corrupit *Bentley.*

271. ille aduenit *Vssing.*

272. non ueniet *Guyet.* haud uenerit *Weise, Gz*[1]. *De* haud *et* non *mutatis cf. Seyffert Stud. Pl. p. 4. Cf. Langen 'Beitr.' p. 250.*

273. huc *Bothe, Gz*[1]; hunc *Bentley.*

274 *sqq. Cf. Langen 'Pl. Forsch.' p. 143; Francken Mnemos. VII p. 186, Schredinger p. 66.*

279. eam amoueas *olim edidi cum Luchsio Studemundi Stud. t. I p. 25. De* aliquod *vel* urbed *cogitavit Ritschelius Nov. Exc. Pl. p. 76 et 80.* est *ex sequenti v. huc traiecit Weise* nisi si *cum Bentleio et Bothio scribens.* nisi quidem tua *Mueller 'Pl. Pros.' p. 306 (cf. p. 555 et 'Nachtr.' p. 32).* Secust *Geppert. Adde Ritschl Nov. Exc. Pl. p. 56 et contra eum Bergk 'Beitr.' p. 54.* nisi quid est tua *Leo.* nīsi *tutatur Brock Quaest. gr. p. 176.* est *del. Vssing.*

280. *Cf.* 279. Quid tu autem ais, Apoecides *etiam Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766.* Quid autumas *Geppert.* Quid tua autem, Ap. *Leo. Cf. Birt 'der Hiat' p. 311.*

281. aiam *edidi olim cum Brixio l. m. c., fortasse recte.* — Quid ego? nisi iam *Gulielmius.*

282. *Mensura suspecta* (ēi). Tum igitur demum *Mueller 'Pl. Pros.' p. 48. 602* (Tum igitur *cum Gepperto*). Iam simul igitur *Leo. Aliquid intercidisse etiam Birtio ('der Hiat' p. 358) videtur.* omnis tota consultatio *Lindsay 'Harv. Stud.' IX p. 130.*

283. Viue] Nimium *Geppert.* Euge *Mueller 'Nachtr.' p. 126. Cf. Richter l. s. s. p. 525.* Valide *Ribbeck praef. ed.*[1] *p. XXIII.* Viue ut *Bothe.* Plane *Loewe.* Sane *edidi olim exempli causa.* Sibe *Nencini l. s. s. p. 92.* Tu ne *Vssing.* quod uis. Ap. Diuine *Hasper l. s. s. p. 19.* — sapit *olim edidi.* — quod uelis uelle. AP. Et sapis *Koch Emend. Pl. p. 8.*

284. siquid *Luchs Herm. t. VIII (a. 1874) p. 118.*

285—287 *olim non recte post* 290 *posui.*

285. Bene hercle *Geppert.* — eloquere *Schoell praef.*[1] *p. XXIII.* — repperi a te *Geppert. Cf. Rothe quaest. gr. p. 10.* repperi hercle *Hasper l. s. s. p. 19.* repperi, aps te haec qui abscedat *Hahn de verbor. c. praep. comp. . . . structura p. 22.*

288. Cum lenone quae opus sunt facto *olim edidi, lacuna praemissa. Cf. v.* 285—287. Nam tuo nomine, ere, opus tacitost *Mueller 'Pl. Pros.' p. 306.* Nam de lenone aeque opus cautost *Gz Act. soc. ph. L. t. VI p. 324* (de lenone *iam Scioppius*).

291 *sq. Cf. Langen 'Pl. Forsch.' p. 144.*

293. Epidico *Vssing, Leo.* — habeam gratiam *coll. Trin. v. 1136, Bacch. 1058 Seyffert.* — AP. Epidice *e. q. s. qui scribunt vereor ne recentioris aetatis consuetudinem nimium respexerint.* — *Verba* Sed . . . *una cum antecedentibus Apoecidi tribuit Bothe.* AP. Sed *etiam Gz*[1].

293 *sqq. Cf. Schredinger p. 38, 74.*

294. *H. e.* Ego illum quoiast fidicina conueniam eamque huc ad te adducam *(sed res dubia): de colloc. enuntiati relativi cf. ad v.* 55, 262. *Versum, qui ut traditur intellegi vix potest, in ed. I pro spurio seclusi spretis eis quae Act. soc. ph. Lips. t. VI p. 324 proposueram. Varia de eo commenti sunt R. Mueller de Pl. Ep. p. 5, Reinhardt Studemundi Stud. t. I p. 105, Geppert in editione, denique censor Reinhardti Ind. phil. t. IV p. 395.* — hunc ad eum quoiast fidicina *Vssing.*

295. Illaec quanti emi minumo potest *olim edidi cum Luchsio Studemundi Stud. t. I p. 36.* Quanti potest minumo illa emi *Vssing.* fero illo. PE. Quanti emi minumo potest *Hasper l. s. s. p. 20.* — *De* minimo *cf. Brock Quaest. gr. p. 50.*

296. minas *olim cum libris edidi, non recte.*

297. nihil] nulla *Weise cum aliis.*

299. illam alius ad. perit *dubitanter proponebam olim in adn.*

301. is *pro* hic *Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766, fortasse recte.*

302. orabo *Bothius, Brix Curc. p. XVIII.* — Et impetras *Reiz, Gs*[1]. oro ego *vel* Impetraueris *Hasper l. s. s. p. 20.* Immo impera (*vel* impetras) *Mueller 'Pl. Pros.' p. 650; cf. Rh. Mus. t. LIV (a. 1899) p. 390.* Quin para *Geppert. Cf. Bentleius in Heaut. III 3, 48.*

305. i numero *Scaliger, Gulielmius. Cf. Langen 'Beitr.' p. 94; Leo Pl. F. p. 108.*

306. *Hiatus non tolerabilis.* in omni agro *Loman Spec. crit. p. 42, quem olim secutus sum,* in agro omni *Reiz apud Hermannum.* De hercle *ante* ego *inserendo cogitat Darmann Obs. in c. XIV proleg. p. 35, de* omni in agrod *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 69.* in hoc agro *Brix Em. Pl. (a. 1847) p. 18.* ego quidem *vel* egomet agrum in agro *Hasper l. s. s. p. 20.* Nullum ésse aut fuisse opino ego agrum in agro Attico *Mueller Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 390. Etiam alia excogitari possunt. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47; Maurenbrecher p. 52; 199.*

313. Qua *Bentley.* — *Ad* quam . . . aliquam *cf. Balbach Observ. cr. p. 20 et Brix Nov. ann. t. LXXXXI (a. 1865) p. 58; ad Mil. gl. 432. Eundem pleonasmum habes Most. v. 256 et Aul. 810.* — aliqua *Gruterus.*

315. quae hodie domi *olim edidi* (*et mox* diuinam). sibi huc domum, ut *Vssing.* me quae domi *Guyet* enim *scribens v.* 314 *pro* me. sibi, ut domi *Geppert. Cf. Abraham p. 224.*

316. Quae *pro* Vt *Buecheler Mus. Rh. t. XXXV (a. 1880) p. 628 sq., ubi* dinam *vindicavit idem. Cf. Hasper p. 20. Tradita tutantur Sjögren de part. cop. p. 33, Bennet 'Transactions' etc. 1900 p. 235.*

318. aduorsum *olim edidi cum Gepperto coll. Pseud. v. 453, Mil. gl. v. 1080, Poen. 400.*

V. 320—336 *tractaverunt Lindemann Nov. ann. t. XIX (a. 1837) p. 164 sq., Brix de Pl. et Ter. pros. p. 18, Fleckeisen Exerc. cr. p. 24, Spengel T. Macc. Pl. p. 167 et 117, Mueller 'Pl. Pros.' p. 334, Seyffert Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 448* (326—330), *Spengel 'Reformvorschl.' p. 371, Leo de cant. p. 100, 52, 36, ut alios mittam.*

320. *Cf. Schredinger l. s. s. p. 48.*

322. necne seit *Hasper p. 7.*

323. Per illum *W. W(agner) 'Litt. Centralbl.' a. 1879 p. 337*

324. per illum copiam | Tibi parare aliam licet *Vssing.* comparare *pro* Copiam parare *olim edidi: cf. Anal. Pl. p. 77. Iambicum versum constituit Leo, ut v.* 325 *(cf. de cant. p. 36).* in *del. Abraham p. 224.*

325. Tibi nullam *Geppert.* — ego oppido *olim edidi trochaicum septenarium constituens. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47.*

326. *Cf. Birt 'der Hiat' p. 358.*

327 *sq. Creticos esse statuit Lachmann: idem Lindemann l. s. s. atque Seyffert l. s. s. Duobus versiculis* (Númquam inridére nos | Íllum inultúm sinam séruom hominem) *olim discripsi: nunc creticotrochaicum v. longiorem dubitans praetuli cum Leone.* Numquam ínridere nós inultum illúm sic seruom hominém sinam *Ribbeck praef.*[1] *p. XXIII. Alia Hasper l. s. s. p. 20, Spengel 'Reformvorschl.' p. 371. Cf. Skutsch 'Forsch.' I p. 107, Zander Vers. Ital. p. CV.*

329. *De* qui tibi quoi *cf. Acid. Divin. in Curc. c. IV, Bach de attr. inv. p. 28.* quin tibi quoi *olim Seyffert l. s. s.* qui tibi quom *Guyetus.* — diuitiae sunt maxumae *olim edidi cum Gepperto.*

330. Ais nummum nullum habere *olim edidi. Versum cretice dimensi sunt Lindemann l. s. s., Mueller l. s. s., Seyffert l. s. s. adscita clausula trochaica: medebantur transponendo Bothe, Geppert, alii.* Aeris nummum nullum habes nec tuo in te copiast sodali *Hasper l. s. s. p. 21.* Is habes nummum nullum nec *Spengel 'Reformvorschl.' p. 371. Cf. etiam Vssing* (Amicis *vel* Miseris *vel* Subito *initio scribens*). Is númmum nullum habés neque sodáli tuo in te cópiast *Leo versu minus tolerabili propter* ∪ – ∪ – *ante diaeresim*).

331 *sq.* aliquando *pro* aliquid *Mueller 'Pl. Pros.' p. 334: quem olim secutus sum. — Cf. Ritschl Op. II p. 257* (uerum aliquam tibi aliquo modo). mecum fortunam fore *cum Acidalio olim edidi.* Alicunde, aliquando, ab aliqui spes est fore mecum f. (*vel* mecum fore f.) *Ritschl l. s. s.* — aequam fortunam fore *Schneidewin Philol. t. V (a. 1850) p. 377.* spes est fore aliam fortunam *Vssing.* fore meliorem fortunam *Leo versum anapaestis discribens* (Alicúnde ab alíqui aliqua tíbi, *ubi* alíqui *intolerabile*). *Cic. Ep. XIV 4, 1 confert idem. Cf. Skutsch 'Forsch.' I p. 67.*

333. *Iambice olim dimensus sum* (Vae tíbi iners, muricíde *e. q. s.*). muricida *G. Valla. τοιχωρύχος conferunt Rost Op. I p. 163, Hirth de interiect. p. 20, Skutsch.* murcide *Hermolaus, Salmasius.* Vae tíbi, murcíde homo, ignaue, iners *Loewe (cf. Prodr. p. 282).*

334. ab aliqui *Acidalius. Cf. Kienitz p. 534.*

335. Quod nusquam gentiumst neque ego id aures inmitto meas *olim edidi coll. Capt. v.* 548*: ubi* Quód nusquamst neque égo id inmitto méas in aurés néc mihi *multi cum Acidalio.* Quod nusquamst fabularis *Hasper p. 21.* Quod nusquam nusquamst *W. W(agner) l. s. s. p. 337.* Quod nusquam quoiquam usquamst neque ego id in aures inmitto meas *Schoell. Versum aut senarium aut creticum tetram. esse annotavit Leo.*

336. adiumenti des *Saracenus, Pius.* adiumenti addis *Kiessling Mus. Rh. t. XXIV (a. 1869) p. 120 et Mueller 'Pl. Pros.' p. 334.* adiumenti habes *Leo.* adiumento ades *Seyffert coll. Amph. 1131. Cf. Skutsch 'Forsch.' I p. 112.* — natus est *Gz*[1].

337. *A B profecti* iam *delent Iacob, Mueller 'Pl. Pros.' p. 277, de* fecisti *disyllabo cogitat coll. Mil. gl. v.* 456 *Fleckeisen Nov. ann.*

t. CI (a. 1870) p. 76. Fecisti iam probe tu tuom *Schoell praef. ed. I p. XXIII.*

338—340. *Del. Vssing*[1] *(solum v.* 340 *in ed. alt.),* 339—340 *Weise. Cf. Langen 'Pl. St.' p. 39; 293.*

338. *De* quieto *cf. Fleckeisen Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 76, quae non recte reieci Act. Soc. ph. L. VI p. 288.* Per hanc curam tibi licet quieto *Mueller 'Pl. Pros.' p. 277.*

339. 340. *Quomodo hic v. et* 340 *dimetiendus esset perspexit Leo (cf. ed. min.): quos sic olim edidi:* Ni quíd hinc in spem referas tibi *(ita Geppert):* hoc oppido p. *(ita Pylades).* Credé modo tu mihi *(ita Camerarius),* síc ego ago: sic e. n. — Ne quíd tibi hinc in spém tu referas, oppido h. *Seyffert 'Jahresber.' a. 1890 p. 71.* Ni quid tibi hinc in spem aliud referas, oppido h. p. *Nencini l. s. s. p. 93.* — *De* ni *cf. Ritschl Op. II p. 629.* — hoc hostium potitumst *Acidalius.* hoc oppido potitumst *Balbach Obs. crit. p. 22.* hic oppido potitust *vel* hoc oppido potitus (sum) *Bothe.* hoc oppido polluctum est *Geppert.* omne oppido hoc sepelitumst *Hasper l. s. s. p. 21.* hoc oppido pollutum est *Palmer Hermath. t. XX (a. 1894) p. 64.* sic ego ipse ago *Hasper l. s. s. p. 22.* sic ago ego *Mueller 'Pl. Pros.' p. 154.*

341. diem ut *edidi olim cum Guyeto;* ut *supervacaneum esse demonstrare studet Rauterberg Quaest. Pl. p. 10 sqq. De constructione ἀπὸ κοινοῦ cogitat Leo (cf. Anal. Pl. p. 40).* mi ut hŭnc diem *Skutsch.*

343. hoc auspicio *R. Mueller p. 22.* auspicio meo *Pylades.*

V. 349—351 *del. Guyet v.* 352 Nunc *pro* Nam *scribens: contra ante hos v. quaedam intercidisse non improbabiliter coniecit Seyffert Stud. Pl. p. 16. Cf. etiam Hasper p. 22. — De explicatione versuum cf. quae optime cum Dielsio (post Lambinum) exposuit Leo Vind. Pl. (ed. Rostoch. a. 1887) p. 3 sqq. (adde Schoell Woelfflini Arch. t. IV p. 632; Francken Mnemos. t. VII p. 194 sqq.).* parieticidam *Vssing*[1]. feci iam panticidam *Palmer Hermath. X p. 58.* perenticidam *Gz*[1] *cum Camerario.* — Peratum ductarent *Leo l. s. s.* Peratim ductare *Gz*[1] *cum Camerario.* Perá tu ductares, at ego *Vssing.* — hodie ego *Gz*[1]. at ego nunc *Reinhardt Nov. ann. t. CXI (a. 1875) p. 199.* at ego erum *Seyffert Stud. Pl. p. 16.* (ductate:) ast ego *Bothe.* ast *etiam Reiz. Quod dedi sententia poscere visa est: metrum excusat, ut alibi, sermonis ratio.* — follitim *olim cum Camerario edidi.* — *Totum v.* 351 *cum Gepperto Stratippocli tribuit Reinhardt l. s. s. mutatis verbis* faciam perent. *cum* peratim duct. *ex hoc v. haustis. Cf. etiam Schredinger p. 39.*

353. *Pro spurio versu extitisse olim velut haec putat R. Mueller de Pl. Ep. p. 18:* Hic erat in senis marsuppium quem intendi primus ictus. — *Versum tutatur Vahlen Ind. lect. 1880 p. 15: cui adstipulatus est Leo* (manib' his). *Cf. idem 'Pl. Forsch.' p. 250, Langen 'Pl. St.' p. 294.* — Manibus denumeraui *Guyetus.* — *Cf. v.* 367.

355. inueni iam *Saracenus, Acidalius.* inueniam: nam *Pylades (hoc nomen pro Pio supra repone).* — *Post hunc v. hiare sententiam post Taubmannum statuit R. Mueller l. s. s. p. 6. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 145.*

356. *Post hunc v. quaedam intercidisse probabiliter putat cum Taubmanno Brix Em. Pl. ed. a. 1847 p. 17, item Leo: nisi totus locus contractus est. Cf. Hasper p. 22.*

357. euge, Quae iam *et* Tenen? STR. Téneo *R. Mueller p. 8.* —

auctorem *tutatur Seyffert in praef. ed. min.* cautorem *etiam Kiessling Mus. Rh. t. XXIV (a. 1869) p. 120, Mueller 'Pl. Pros.' p. 744, Leo.* adiutorem *Spengelio duce Schredinger p. 42 versibus aliter collocatis.*

358. Apoeciden *cum Angelio Lachmann: sed cf. praef. Trin.*[2] *p. 68.* — Mihi dedit *Abraham l. s. s. p. 212.*

359. *Versus in principio corruptus (pro quibus sic scripsi olim:* Qui recte caueat *v.* 276 *collato).* Quasi quom amet *Geppert.* Quasi qui eam amet *Bothe.* Quasi quoi emeret *Lambinus,* [Quasique amaret] *Leo (cui haec videntur reliquiae esse eorum quae post v.* 355 *interciderunt).* Quasi is istanc emeret *W. W(agner) l. s. s. p. 337.* Quasi ab ea quam amet *Hasper l. s. s. p. 22.* Quasi qui cautaret (*vel* cauitaret) *Redslob 'Phil. Rundsch.' VIII p. 117.* — STR. Haud male iam ipse *e. q. s. Vssing.* Sed iam *olim edidi.* nunc *Weidner Adv. Pl. p. 18.* Iam iam *Kiessling, Geppert. Cf. Capt. v.* 256. Iam spisse *Schoell.* Iam is saepe *Buecheler,* is *recte ut vid., cf. v.* 487.

363. astutiam hanc *quod cum Pylade edidi, impugnavit Kaempf de pron. pers. p. 23.* astutiam astu *Weidner Adv. Pl. p. 18, Leo.* institiui *Bothe: cf. Fleckeisen Mus. Rh. t. XIV (a. 1859) p. 632.* astutiam etiam *Guyetus.* astutiam ergo *Schoell* (*cf.* ego *v.* 364).

V. 364—370 *tractavit Ladewig 'Z. f. A. W.' a. 1841 p. 1087, contra quem dixit R. Mueller de Pl. Ep. p. 8 sqq.: quaestionem retractavit Reinhardt Studemundi Stud. t. I p. 105 sqq., ad quae conferenda sunt quae ipse protuli Act. soc. phil. Lips. t. VI p. 283 sqq. Copiosius eadem de re disseruit Reinhardt Nov. ann. t. CXI (a. 1876) p. 196 sqq. Ad Ladewigii sententiam de contam. rediit Langrehr Misc. phil. ed. Gottingae a. 1876 p. 16. Interpolatori tribuit v.* 366—370 *Francken Mnemos. t. VII (a. 1879) p. 192. Totam quaestionem denuo excussit Schredinger l. s. s. p. 12 sqq., 39 sqq., 62 sqq. Adde Geppertum 'Pl. St.' I p. 66, Hasperum l. s. s. p. 21, Langenum 'Stud. Pl.' p. 145.*

364. ego eum *Weidner Adv. Pl. p. 18. Cf. Leo 'Pl. F.' p. 245.*

365. aduenìat *olim scripsi: libros tutatur Leo.* Si quicum ad eum ueniam *Weidner l. s. s. p. 18.* Si qui ad eum aduenìat iam *Hasper l. s. s. p. 22.* — datum esse *olim edidi cum Pylade.*

366. *Versum spurium esse iudicat R. Mueller l. s. s. p. 12. Cf. v.* 703.

367. ego ei *pro* ego qui *W. W(agner) in censura l. s. s.* ego quod *Dziatzko in censura cum R. Muellero l. s. s. p. 12.* ego quas *Guyetus.* ego quoi *Bothe.* — dinumeraui *Gz*[1]*: cf. 71.*

374. perite *Acidalius.*

375. praemeditatam *etiam Vssing post Guyetum.*

378. med quidem *Ritschl Nov. Exc. Pl. p. 32.* Me equidem *olim edidi.*

379. seruabit *Acidalius.*

380. aliquanto ego *Bothe.* a. id *Mohr de septen. p. 21.*

382 *sqq. Cf. Schredinger l. s. s. p. 48; Leo 'Pl. F.' p. 103.*

384 *sq. Geppertum pracivit Weise. — Cf. Anal. Pl. p. 98. Tradita tutatur Acidalius qui v. quartum scaenae post duodecimum collocat, quem nos cum Brixio septimum fecimus.* Igitur perspicere ut possint cordis copiam *seclusit Leo, post* 393 (*ante* 388) *collocavit Guyetus. Versum* 384 *sqq. licentius tractavit Francken Mnemos. VII p. 196.*

388. *V. damnat Vssing: post quartum huius sc. v. ponit Geppert.*

Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 40, Francken l. s. s. — mea quidem *cum Acidalio Luchs Comm. pros. I 17; II 9, fortasse recte. Cf. Ahlberg p. 64.*

389. Velut egomet dudum *Fuhrmann Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 687 (cf. Seyffert Philol. t. XXIX a. 1870 p. 389), Gz*[1]. Vel egomet dudum *Hasper p. 22.*

390. *De* Egomet me *cf. etiam Mueller Herm. t. XXXIV (a. 1899) p. 325.* Animi med excruciare *olim edidi.* Me excruciare animi quasi quid filius meus *W. W(agner) in cens. l. s. s.* Ego med excruciare animi *e. q. s. Leo. Fuit cum de* Me excrúciare animi nimis quam quasi *cogitarem.*

391. *De* med erga *cf. Ritschl Nov. exc. Pl. p. 27.* me erga *Camerarius cum F.* — quasi non *omisso* aut *Geppert.*

392. Mea malefacta *Mueller 'Pl. Pros.' p. 308.* — stolida *Francken l. s. s.*

394. Sed huc meus *olim edidi.* — uenit cum praeda *Hasper p. 22.* redit cum praeda *Abraham p. 202.* cum praeda eccum *Geppert.*

397. Quoi homini aeque *Brix Emend. Pl. ed. Brieg. a. 1847 p. 18.* — prospere *Leo tutatur.*

398. istanc intro iube sis *olim edidi duce Brixio Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766,* iube sis *cum Grutero.* hance iubeas intro *Ritschl Nov. Exc. Pl. p. 81.* hanc hinc iubeas intro *Mueller 'Pl. Pros.' p. 650* (*et* Heus uos): *cf. idem Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 390.* tute (!) hanc iubeas *Haspêr l. s. s. p. 23* (Heus heus foras). tu hánc iube si lubét intro a. *Schoell. Cf. Bach l. s. s. p. 333; Birt Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 62; 'der Hiat' p. 71.*

400. *De* siris *cf. Brugmann p. 32.*

404. *De spatio in B cf. praef. p. XII.* — nemo nimis *Mueller 'Pl. Pros.' p. 276.* non nimium *Luchs Studemundi Stud. t. I p. 53: cf. Handii Tursell. IV p. 210.* numquis nimis *Hasper l. s. s. p. 23; cf. W. W(agner) in censura l. s. s. Cf. Lange Nov. ann. a. 1894 p. 281* (numquam nimis *et* pudicam)*; Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 47.*

405. *Cf. Skutsch 'Iambenverkürz. u. Syniz.' (Sat. Viadr. p. 30).* Pudicitiam quis *olim edidi cum Bentleio ad Andr. I 5, 53.* Pudicitiam *vel* Pudicitiam umquam *Mueller 'Pl. Pros.' p. 276. Cf. Spengel T. M. Pl. p. 84.* numquam nimis pater Pudicitiam pote suae *e. q. s. Fleckeisen Philol. t. II (a. 1847) p. 87.*

406. ne istam hodie *olim edidi cum Muellero 'Pl. Pros.' p. 747, fortasse recte.* ne istam nos *Acidalius. Cf. Birt 'der Hiat' p. 358.* — *De* tempore *cf. Ritschl Op. III 245, Leers de nom. quibus temp. s. p. 5, Lindsay in Capt. v. 836.*

409. planum *Geppert cl. Capt. 564; Mil. 406. At cf. idem 'Pl. St.' II 145 et Truc. 618. Vtrumque dici potest.*

410—421. *Cf. Schredinger l. s. s. p. 15.*

412. Facete fecit *olim edidi ceteroquin nihil mutans.* Tam facile fecit *Fleckeisen Philol. t. II (a. 1847) p. 87.* — Fecit ut se nesciret esse *vel* Fecit ut nescia esset se esse *vel* Fecit nesciret sese esse emptam iam *Mueller 'Pl. Pros.' p. 505.* Fecit nesciret esse sese *Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766.* nesciam *vel* nescientem *vel* nesciret *desiderat P. Barth de infinit. p. 33, Reinkens de acc. c. inf. p. 8.* Fecit

nescire lepide se esse *Ritschl Op. phil. II p. 261.* Fecit nescire prorsus se esse *Pylades.*

413. adduxei *Geppert 'Pl. Stud.' t. I p. 145 (adde supra stellulam).*

416—419. *Cf. Anal. Pl. p. 74 (adde supra stellulam).*

417. Inde orsus *Vssing.*

418. administret *Mueller 'Pl. Pros.' p. 263.* adminstraret *Fleckeisen Nov. ann. t. LX p. 261. Cf. Brugmann l. s. s. p. 46.* — rem *pro* ad rem *Guyetus.* — *Cf. Langen 'Stud. Pl.' p. 294.*

420. *Cf. Bentleius ad Eun. V 8, 49.*

421. Stolidum atque bardum *Guyetus.* stolidus sim. bardum *Geppert (cf. Amph. 115).* stolidum, cum surdum *Ladewig Diar. antiqu. stud. a. 1841 p. 1096.* subbardum *Gertz Cf. Rothe Quaest. gramm. p. 37.* — Em istuc *Leo.* Immo haud *Vssing: at* Immo *sanissimum est.*

422. *Cf. Leo 'Pl. F.' p. 226* (*de* apúd).

425. antiquius *Vssing.*

427 *sq.* adlegauissem *Bothe (ex cod. Guelf.).* adlegassem aliquem hominem *olim edidi* (*cf.* 428). aliquem alium *vel* alium aliquem *Mueller 'Pl. Pros.' p. 505.* aliquem alicunde *W. W(agner) in censura. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 48, Seyffert 'Jahresb.' 1890—1894 p. 241.* — minus quam hunc *olim edidi.* Hominem minus doctum *Vssing.*

429. Mi os *Hasper l. s. s. p. 23.* — ei atque *Kiessling Mus. Rhen. t. XXIV (a. 1869) p. 118.* mi atque *Mueller 'Pl. Pros.' p. 505, Vssing.*

431—434 *post* 455 *collocabat Acidalius, post* 447 *ipse in priore ed. In A eundem quam in reliquis libris locum videntur habuisse. Delendos esse et ipse olim conieci et Rodenbusch de temp. usu Pl. p. 35 post me. Cf. Francken l. s. s.* — Atqui *Vssing.*

435. recta *post* huc *addi posse monet Seyffert Stud. Pl. p. 27.* nunc *vel* ad me *inseruit Mueller 'Pl. Pros.' p. 506.* quis hic homost *idem 'Nachtr.' p. 82.* quem ego huc *Leo. Cf. Maurenbrecher p. 70; 71 adn. 2.*

437. *In titulo* FIDICINA *delet et ante v.* 475 *novam scaenam incohat* FIDICINA EIDEM *A. Spengel 'Sitzungsber. d. Bay. Ac. d. W.' a. 1883 p. 286.*

438. Plothenius *olim edidi cum Petito.* Pallenius *de Wilamowitz Ind. Gott. a. 1893/1894* (Plothieus *Schoemann ad Is. p. 302*).

442. ornatus *Geppert.* animatus *Ribbeck praef.*[1] *p. XXIV.*

446. si deterior *Bothe, Brugmann l. s. s. p. 51.*

447. *Cf. Buecheler Mus. Rh. t. XXXVII (a. 1882) p. 524; Bach l. s. s. p. 311, Leo 'Pl. F.' p. 290.* duellis *olim edidi ducibus Ribbeckio et Loewio. Cf. Prodr. p. 125 et L. Lange 'de duelli voc. origine et fatis' p. 14.* prae huius (*vel* eius) *Vssing cum Gertzio.* Suas pugnas miles *Hasper l. s. s. p. 23.* suillac *Palmer Hermath. t. XX (a. 1894) p. 64.* — *Cf. ad v.* 431—434.

448. Plothenium *olim edidi: cf. ad v.* 438.

449. nempe quem *tutatur Skutsch 'Forsch.' I p. 34.* quemne *olim edidi cum Acidalio.* nempe *Bothe* quem *in v.* 450 *collocato* (quem apud reges memorant *e. q. s.*).

451. *Cf. Anal. Pl. p. 103.*

452. demissis *tutatur Dousa. Cf. Pseud. v. 841 sq.* pedibus dimissis *Geppert.*

453. *De* mage *noli cogitare. Cf. Leo 'Pl. F.' p. 265.* unum] illum *Koch Em. Pl. p. 8.* Pol ego unum quaero magis *Hasper l. s. s. p. 23.*

454. Quam eum qui *olim edidi ex vestigiis Ambrosiani.*

455. Proin *iam Camerarius. Cf. Baier p. 93. — Cf. Lucil. XXVIII 45 L. M., Cato de agric. II 3; Gronov l. Pl. p. 154 sq. — Ceterum cf. ad v.* 431—434.

456. uenio *olim edidi. Cf. Baier p. 154.*

457 *sqq. Cf. Schredinger l. s. s. p. 46.*

460. Te uolo u. p. *Kellerhoff p. 82.*

462. an non est nisi si *Bothe duce Rostio Op. I p. 165* (nisi si *etiam Bentley*). mihi non est nisi *Pylades.* non est mihi si *Camerarius. Cf. Mueller 'Nachtr.' p. 126.* — quod uelim *Dousa. — Cf. Baier p. 70.*

464. uerum *Geppert in corrigendis.*

469. post sedebit *Acidalius coll. Capt. III 1, 8.* pol sedebit *Bothe.* praesidebit *Iacob.* — serias *miro modo Dousa.*

470. profesto *Classenus apud Iacobum.* — exornes *Geppert.* — *Cf. Bach Studemundi Stud. II p. 155.*

471. haec mihi *Bothe. — Cf. Ribbeck trag.*[2] *praef. p. XIV.* PER. Istis *Geppert. Adde Muellerum 'Pl. Pros.' p. 54.*

472. *Cum A olim distribui: item Leo.* — educito *Camerarius.*

473. introduxisti *Camerarius.*

474. tibi dono addam *olim edidi cum Brixio Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 767.* addam tibi dono *Enger de pros. p. 10.*

475. *Cf. ad* 437, *Geppert Pl. St. II 105, Baier p. 117.*

476. Quae intemperiae te *Camerarius.* — me in *pro* mihi *W. W(agner) in censura l. s. s. p. 337.* — tenebras = terebras *(ita Scaliger, fortasse coll. Bacch. V 2, 82 = 1199) esse monet Buecheler Nov. ann. t. CV (a. 1872) p. 113.* — tenebras tradis *Vssing.*

477. Intus iubes produci *cum Muellero 'Pl. Pros.' p. 633 et Brugmanno p. 9 olim edidi.* Intus produci iubes *Geppert.* — *De* ergo *cf. Langen 'Beitr.' p. 238.*

482 *sqq. Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 634.*

484—490. *Cf. Ritschl Op. t. II p. 251.*

485. Immo *corruptum videtur Muellero 'Pl. Pros.' p. 633 (inter alia* Certo *pro* Immo *proponenti), non recte.*

486 *sq. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 48, Seyffert 'Jahresb.' 1890—1894 p. 241.* — 486. sectarier *Camerarius.*

487. hanc meo articulo emit fidicinam *Pius: unde pendent commenta Gulielmii, Bothii, aliorum. Cf. Langen 'Beitr.' p. 300.*

488. *Cf. Baier l. s. s. p. 71.*

489. Quid 'concidit' *tutatur Vssing.* Qui concidit *olim edidi.*

490. Nam pro fidicina uera haec suppositast *Francken l. s. s. p. 198: at* cerua, *ut pro Iphigenia.*

492. *Periphani tribuunt totum v. editorum plerique, militi Camerarius, Bothe. Cf. Curc. v.* 553.

493. pugnasti bene *olim scripseram* (bene p. *iam Weise): neque nunc hiatum quomodo excusem invenio.* pugnasti *καλῶς Loewe.* pugnasti *σοφῶς W. W(agner) in censura l. s. s. p. 337.* curasti probe *Mueller 'Pl. Pros.' p. 521.* nugacissume *Umpfenbach Philol. t. XXXII (a. 1873) p. 668.* frugi — ita pugnasti — homo es *Vssing.* purgasti bene (*et*

múcidum, homo's minumi preti *v.* 494) *Francken Mnemos. t. VII (a. 1879) p. 200.* frugi's, Ep., et guminasticus *Ribbeck praef.*[1] *p. XXIV.* pugnauisti, homo's *Camerarius. Ad* pugnasti *Ad. 843 contulit Hasper p. 23, ad* homo's *Ad. 107. 934 idem.* pugnasti optume *Brock l. s. s. p. 130.*

494. mucidum, homo's m. pr. *Francken l. s. s. — Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 634.*

496 *sqq. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 142.*

496. *Cf. Bergk Op. I p. 617.* — istuc nomen *Gz*[1] *cum Guyeto et Bothio coll. Capt. 634, fortasse recte. Cf. Richter de usu part. excl. p. 457.*

498. plus iam quinquennium sum libera *R. Mueller l. s. s. p. 53, Mueller 'Pl. Pros.' p. 4, Fleckeisen 'Krit. Misc.' p. 17; Gz*[1]*; Klotz 'Metr.' p. 208, fortasse recte.* libere *Lindsay 'Introd.' p. 29. Cf. idem Capt. p. 42.* libera ego *Skutsch.*

503. probe scein *Geppert.* — tu nouisti *vel* tun nouisti *Kaempf p. 42.*

505. *Cf. Becker Studemundi Stud. t. I p. 215 adn., Mueller 'Pl. Pros.' p. 288, Baier p. 98.*

506—508. *Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II 48, Seyffert 'Jahresb.' 1890—1894 p. 242.*

506. *Cf. Becker Studemundi Stud. t. I p. 161, 180.*

507. iam audies *metro non obstrepit* (aŭdiui). *Cf. Leo 'Pl. F.' p. 228.*

513. Malo tu cruciatu ut *Hasper l. s. s. p. 24. Cf. Baier p. 65.*

514. *Cf. Vahlen Ind. lect. a. 1880 p. 6.*

517. *De* Qui nunc *cf. Lindsay in Capt. 930.* — potitus sum *Iacob deleto* in *et* tantis *in* tot *mutato: idem servato* tantis *et* i *correpta Lindemann Nov. ann. t. XIX p. 167.* promptus sim *Geppert.* qui in antis positus sum (*vel* sis) senatuis *Leo Herm. t. XVIII (a. 1883) p. 582 sq. — Post hunc v. nonnulla intercidisse suspic. R. Mueller p. 18.*

518—520. *Cf. Anal. Pl. p. 93, Langen 'Pl. Stud.' p. 294.*

518. Eumne *Pius. Cf. Birt 'der Hiat' p. 315.*

520. hodie inrisu habitum, depeculatu, meis *Bothe.* despicatui *Redslob 'N. ph. Rundsch.' VI p. 279. Pers. 555 et carm. lat. epigr. 134, 6 confert Leo 'Pl. F.' p. 250. Cf. Arch. II p. 535.*

521. Mei sic *Buecheler de decl. p. 110*[2]. Tibi sic *Leo Herm. t. XVIII (a. 1883) p. 584.*

522. *De* Atque *cf. Skutsch 'Forsch.' I p. 53.* Ac *Bothe, Gz*[1]. Sed *Mueller 'Pl. Pros.' p. 437, sed ut de maioribus turbis cogitet.*

523. condĭtor *cf. Luchs Studemundi Stud. t. I p. 55.* condictor *aut* conuictor *proponit Dziatzko l. s. s.: at cf. adn. Leonis.*

525. *Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II 48, Bergk Op. I p. 86.*

526—545. *Tractaverunt hos v. Lindemann Nov. ann. t. XIX (a. 1837) p. 168, Spengel 'Reformvorschl.' p. 372, Leo de cant. p. 51 et 100; v.* 526—530 *Crain Annal. gymn. t. XX (a. 1866) p. 869. — De inscriptione cf. Baier p. 107, de re Schredinger l. s. s. p. 48.*

526. ex animo *deleto* est *cum* miserescat *olim iunxi* duce *Lambino* hominist *cum Bothio transponens. In* est *latere* em *suspicatur Seyffert Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 389 iungens cum sequentibus. Cf. Skutsch 'Forsch.' I p. 9 adn. 2.*

527. *Bacchiacum olim tetr. catal. feci Lachmannum et Ritschelium secutus. Creticos discripserunt Spengel T. Macc. Pl. p. 222, 'Reformvorschl.' p. 252* (id ego iam), *Crain* (experior quoi iam), *Mueller*

'*Pl. Pros.*' *p. 624* (experior domi *et* multa quoi unum in locum). *Res dubia.*

529. *Versum dubium sic intellego cum Seyfferto:* _ ⏑ _ _ | _ ⏑ _ | _ ⏑ ⏑ _. aerumna exercitam med h. *olim cum Gepperto edidi.* aerumna *primus Pius,* aerumna me *Gulielmius,* aerumna med *Bothe, sed verbis sic positis:* mult. med h. ae. ex. Multiplex aer. ex. me habet *Skutsch. Miserrimum octonarium finxit Crain l. s. s. adscito* paupertas pauor *et clausula submissa.*

530. mei animi *Geppert, non recte; cf. Cist. v. 210.* animi mentem *Spengel* '*Reformvorschl.*' *p. 194, 253.* mi mentem animi *Leo. Cf. Birt* '*der Hiat*' *p. 358. Versum ita metitur Seyffert:* _ _ _ ⏑ ⏑ | _ ⏑ _ | _ ⏑ ⏑ _.

531. 532. meas spes collocem *Weise, Iacob, Gz*[1]. spes collocem meas *Bothe.* mihi *etiam Leo omisit.* — Postquam *pro* Ita *Vssing.* mea gnata *Mueller* '*Pl. Pros.*' *p. 327 cum Gepperto.* — *Cf. Ritschl Op. II p. 335* (neque nunc — nescio *cum Bothio: item Gz*[1]).

533. *Cf. etiam Leo de cant. p. 51.* Quis illaéc est timido pectore quae peregre adueniens ipsa se *Gz*[1]. Quis illaéc est mulier quae ipsa se miseratur timido pectore *Spengel* '*Reformvorschl.*' *p. 372.* Quis illaéc est mulier peregre adueniens t. p., quae ipsa se *Brix Curc. p. XVIII.*

534. Miserátur? ♯ In his dictust mihi locis habitare Periphanes *olim edidi ex parte duce Bothio.* In his mihi dictust locis habitare Periphanes senex *Spengel l. s. s.*

535. Me nóminat haec: credo ego illic hospitio usus meo uenit *olim edidi,* illic *cum Muellero* '*Pl. Pros.*' *p. 58,* meo uenit *cum Lindemanno l. s. s.* (euenit *Lambinus*). hosp. opust ut inuenat *Schenkl* '*Pl. St.*' *p. 616.* usus hospitio uenit *Spengel l. s. s.* illic hospitio inuentost opus *Vssing cum Langeno* '*Beitr.*' *p. 162.*

536. *Ita Leo de cant. p. 51.* Peruelim mércedem dare qui || Monstret eum mi hominem aut ubi habet *idem in adn. Trochaeos fecit Gz*[1]. *Cf. Becker in Studemundi Stud. t. I p. 191 sqq., qui* aut *delet vel in* hic *mutat. Cf. Kohlmann de VEL p. 44.*

537. *Obsecutus sum Leoni de cant. p. 51.* Nóscito ego hanc nam mi uideor nescio ubi uidisse prius *idem in editione adnotavit.* Nóscito ego hanc: nam uídeor nescio úbi uidisse míhi prius *olim edidi* uidisse mihi *cum Lindemanno, ubi* uidisse me *Bothe.* uideor nescio ubi uidisse prius eam *Vssing. Licentius versum tractat Spengel l. s. s.*

539. hunc ego umquam *addidi olim.* uisitauine ego hunc *Spengel l. s. s.* hunc an non *Geppert.* hunc hominem *Hasper l. s. s. p. 24. Cf. Langen Anal. Pl. III p. 12. V. Schoell* '*N. Heidelb. Jahrb.*' *II 48.*

540. Cérto east quam in Epidauro memini me pauperculam conprimere *Gz*[1]. *Cf. Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 199 (de lacunis).*

541. *Trochaeis olim discripsi* (hicinest is qui in Ep. primus pud. mihi pepulit, *ex parte cum Bothio*). *Aliter Spengel l. s. s. Cf. Mueller* '*Pl. Pros.*' *p. 276.* hic illest *Vssing cum Camerario.* Plane is hicinest *Hasper l. s. s. p. 24.* Pláne hicinest quí mihi ín Ep. uírgini || Prímus pud. p. *Seyffert* '*Wochenschr.*' *1896 p. 266. Cf. Bach l. s. s. p. 295.* prius *pro* primus *Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 199. Adde Ahlbergium de procel. p. 30.*

V 542—548 *perverse tractat A. Mueller* '*Zu Pl.*' *p. 9 sqq.*

543. *Versum ita conformavit Kiessling Mus. Rh. t. XXIV (a. 1869) p. 120:* PHIL. Quíd si adeam, si is est homo? PE. Haud scio an con-

grediar, si haec east. *Vbi* Ni haec est *et* Ni is est homo *Hasper l. s. s. Cf. Caesar l. s. p. 60, Langen 'Beitr.' p. 62.*

544. dubiam dant (me dub. d. *Camerarius.* m. d. danunt *Gruterus) suspectum.* dubiant *Seyffert Burs. ann. t. XLVII p. 92.* d. reddunt *Vssing.* — dubiam dant ⟨mihi mentem. PER. Quin cauto opus est⟩ *Hasper p. 25.* homo, sicut ‖ Anni multi dubia dant *Leo. Cf. Langen 'Beitr.' p. 214. Versus dubitationis plenus* (me dant, animi pendeo *Gz*[1]).

545. me incertat animi *Mueller 'Pl. Pros.' p. 349.* — sin east, quam animo memini infirmo *Hasper p. 25.* animum: si . . . autumo *Gz*[1] *cum aliis. Exitus incertissimus* (autumo *suspectum*). *Cf. Spengel T. M. Pl. p. 150, Baier p. 98, Vssing.*

546. aggrediar *Lambin.* — mi adhibenda malitiast *Gz*[1] *cum Lindemanno.* Hánc congrediar astu. ‖ PH. Múliebris adhibénda mĩhi malitia núnc est *Leo: sed cf. eius adnotatio, ubi de anapaesticis cogitat. Certe metrum versus suspectum videtur. Cf. Brix (Nov. annal. t. CXXIII p. 54 adn.* Adhibenda muliebris mihi malitiast: *item Franke de caes. p. 4) et Schoell (praef. ed. min.* Muliebri usus mihi nunc malitiast). Mi adhibenda muliebris nunc malitia est *Geppert. Cf. Hasper l. s. s. p. 25.*

550. tu animum *Mueller 'Pl. Pros.' p. 577. Cf. Schnoor 'Zum Gebr. von ut' p. 25; Arch. III p. 155.* — ut noueris *Gz*[1]*: cf. Zander p. CX.*

553 *sq. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 48.*

553. Mira ni me noris *Acidalius.* At tu mira memoras *Mueller 'Pl. Pros.' p. 577.* Mire immemor es *Bothe Diar. antiqu. stud. a. 1841 p. 280, simul* quomodo | Fabulata es? *commendans.* PER. Quid nunc *supplevi olim.* PER. Te memini PHIL. Em *Leo in ed. (cf. Vind. Pl. p. 11).* Mira memoria's. PER. Nempe — PHIL. Em *e. q. s. Hasper l. s. s. p. 25.* Mulier, em *Langrehr Miscell. phil. ed. Gottingae a. 1876 p. 18.* — rectiust *olim edidi cum Gepperto.* tectius *Acidalius. Cf. Richter Studemundi Stud. t. I p. 479 (et Seyffert 'Jahresb.' 1890—1894 p. 325).*

554. Meministin? PHIL. Id memini. PER. Quid? amantem in Epidauro — *Leo Vind. Pl. p. 11, quod postea abiecit.* Meministin? PHIL. Quid? PER. Meministin tu in Epidauro *Vssing.* Meministin? PHIL. Memini. PER. Quid? meministi, in Epidauro — *olim edidi* (Ecquid *Loewe*). *Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 577, Hasper p. 25 sq.*

557. per tuam uoluptatem in *Mueller 'Pl. Pros.' p. 261.* tuam per uoluptatem in *Bothe.* tuam in med aerumnam *Hasper l. s. s. p. 26.*

558. saluaen *Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 767.*

559. *De Nonio cf. Caesar l. s. s. p. 64.*

560. conturbat t. *Bothe.* se turbat t. *Iacob.* tam turbat tuos *Schoell in ed. minore.* ita turget tuos *Geppert. Cf. Leo 'Pl. F.' p. 256.*

563. *Cf. Leo 'Pl. F.' p. 313; 322.* — 564. ilico] Epidico *Acidalius.*

564 *sqq. Cf. Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 202.*

566. utut *Skutsch cum Leone: nostram distinctionem* adeo *videbatur commendare.* ut is ad alias *Gz*[1] *cum Brixio Em. Pl. a. 1847 p. 19.* ad alias res ut is *Geppert.* ad alias res etsist (*vel* tametsist) *Mueller 'Pl. Pros.' p. 301. Cf. Langen 'Beitr.' p. 140; Birt 'der Hiat' p. 358.*

567 *sq. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 48.*

567. si mea si salua mea sit *olim edidi cum Studemundo Stud. t. I p. 41, unde* si mea si salua mihi sit *Leo.* (Fac uideam sis eam) si me uis uiuere *Dziatzko (cum Reizio) in censura l. s. s.,* si me uis

saluam, obsecro *Vssing.* sis meam si me uis saluam esse *Hasper l. s. s. p. 26.* Fac uideam, si me ueis saluam. i uoca. P. Eo istinc C. *Seyffert 'Jahresb.' 1890—1894 p. 316. Non recte h. v. tractaverunt Lachmann ad Lucr. p. 406, Fleckeisen 'Krit. Misc. p. 19, Mueller 'Pl. Pros.' p. 7,* iube *ex sequenti v. adsciscentes. Cf. Birt 'der Hiat' p. 358.*

568. *Cf. R. Mueller de Pl. Ep. p. 12, Luchs Studemundi Stud. t. I p. 39.*

569. *Cf. Bentley ad Andr. II 1, 33.*

573. dare iubes *Mueller 'Nachtr.' p. 15.*

575. Quia ego istanc *olim edidi cum Muellero 'Pl. Pros.' p. 712: at cf. Bach p. 333 (qui* Quornam *ante me commendavit.* quid iam *Leo in adn.).* quia hanc ego *Guyetus: at cf. Fleckeisen Philol. t. II (a. 1847) p. 91, qui* Quia pol ego hanc *proposuit. Adde Brixium Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 766; Birt Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 65.*

577. mutabilem *Pius.*

578 *sq.* Habet haec. MVL. Habeat: aliter *Acidalius.* Habet haec. MVL. Aliter felis catuli *Geppert.* Habet haec mulier. PHIL. Aliter *Bothe.* Leonis *ante* catuli *intercidisse putat Lindemann Nov. ann. t. XIX (a. 1837) p. 171, unde profectus olim haec conieci:* Quia leonis aliter catuli longe olent, aliter suis. *Cf. etiam Hasper p. 26.*

580. Nego eam me nouisse quae sit *cum Camerario olim edidi.* Nego me eam nouisse *Seyffert praef. Curc. p. XVIII.* Nego ego eam nouisse quae sit *Iacob.* Ne ego meam nouisse nequeam *Vssing.* Ne ego meam noui nouisse *Hasper p. 27.* Ne ego me nego nosse hanc quae sit *Leo in adn. Cf. Klotz 'Metr.' p. 128.* — diuom *Abraham p. 205.*

581. Quod ego lenocinium *Vssing.*

582. omne prorsum *Guyetus. Cf. Caesar p. 130, Reblin p. 35.*

583. oscularis *olim edidi.* osculare *etiam Nencini l. s. s. p. 114.*

585. neuolt *Bothe. Cf. Ritschl Op. II p. 249.* — tam ero *Bothe, Seyffert Stud. Pl. p. 14, ipse in priore ed.* meae ero *Mueller 'Nachtr.' p. 58.* matris ero tamen filia *Guyetus. Cf. Leo 'Pl. F.' p. 246.*

586. Non me cogere istanc *Guyetus, Mueller 'Pl. Pros.' p. 729 (ubi simul* Non pol *vel* Non enim *vel* Noenum *proponit).*

590. haec me suam filiam esse *Geppert.*

591. didici quae dixi omnia *R. Mueller l. s. s. p. 22.*

592. *Cf. Fleckeisen Exerc. crit. p. 15; Klotz 'Metr.' p. 87.* — perculit *Vssing (cf. Donatus). Cf. Otto 'Sprichw.' p. 282.*

593. *Cf. Kiessling Mus. Rhen. t. XXIV (a. 1869) p. 120, Mueller 'Pl. Pros.' p. 605.*

596. Quid, ob *Gz*[1]. — istanc *etiam Mueller 'Nachtr.' p. 118. Cf. idem Mueller 'Pl. Pros.' p. 758* (Quid si, *ut Studemund ex A*). ob eamne *Guyetus. V. Birt Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 66.*

597—599. *Aliter de his olim iudicavi: cf. Anal. Pl. p. 93; Hasper l. s. s. p. 27; Langen 'Plaut. Stud.' p. 294; Francken l. s. s. p. 199; Baier p. 127.*

597. *Cf. Brix ad Mil. gl. 1405, Abraham Stud. Pl. p. 185* (De nullis. PH. Quor filiam), *Seyffert 'Berl. phil. W.' 1891 p. 111, Niemeyer 'Pl. Stud.' p. 13.*

599. Quid si seruolo aliter *Hasper l. s. s. p. 27.* Quid? seic seruo uisumst? aliter non *Langen 'Pl. Stud.' p. 295.* Quid si inrisit? PER. Aliter uisumst. PH. Non *Leo.* Quid, si seruo aliter uisum esset,

non pote nouisse *Mueller 'Pl. Pros.' p. 758.* Quid, ipse si seruo aliter uisumst, non poteras nosse *Geppert.*

600. Qui ego *Vssing. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 144.*

601. habe *iam Bentley, Guyetus, Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 767. Cf. Baier p. 92.*

602. heic *Acidalius.* — eam *delet Mueller 'Pl. Pros.' p. 389.*

603. quidem *cum F Ritschelius Proleg. p. 78 (aliter ad Trin. v. 352): de tota re cf. Skutsch Herm. t. XXXII (a. 1897) p. 95* (aliquem).

606. *Ambrosiani scripturam tutatur Vahlen Hermae t. XVII (a. 1882) p. 598. At cf. Baier de Pl. fab. rec. dupl. p. 48; 69; 166. Cf. Plac. glossam sub* exitiabilis *allatam.* exitialis illi ego faciam ut hic fiat dies *Geppert.*

607. quod a me *olim edidi.* qui de — haud petit *Weise.*

608. quae ex praeda emptast *olim edidi.* quae empta ex praeda est *Camerarius. Idem in A legi dicit Geppert, non recte.* quae mihi emptast *vel* quaest mihi empta *Abraham p. 201 sq.* quaest mea pr. *Iacob.* quae est de pr. *Lindemann l. s. s.*

609. caperat *olim edidi.* caperrat *tutatur iam Roeper in Eumen. part. I p. 15. Cf. Caesar p. 10, 143; Reblin p. 39; Festus Pauli p. 48, 8, gloss. in thes. gl. sub* caperrata *allata.*

611. Ita] Tam *vel* Tamen *Luchs Hermae t. VI (a. 1872) p. 275. Cf. Braune de ITA etc. p. 7.*

612. ibi aderat *iam Bothe, Gz*[1].

614. *Cf. Baier p. 65, 87.*

617. *Balbachium male impugnavit Duebner Nov. ann. t. IV (a. 1832) p. 318.* sescuncias *Scaliger.*

618. Quidni? ego *Vssing.*

619. ne illi *Gulielmius, Fleckeisen Philol. t. II (a. 1847) p. 75, quibus olim obsecutus sum.*

620. *Cf. Studemund Hermae t. I (a. 1865) p. 284. Adde Arch. I p. 391; Baierum p. 20 sq. 155; Leidolphium p. 212.*

621. quam ego emi ex pr. *olim edidi cum Muellero 'Pl. Pros.' p. 389.* emi ego de pr. *idem Mueller ibid. Cf. Abraham Stud. Pl. p. 201; Baier p. 146; ad v.* 608.

622—623. Estne, ita ut tibi dixi — adsp. et cont., Epidice — Vsque . . . summum festiuissuma? *Vssing.* — Haec east *Back l. s. s. p. 351.*

623. ungulo *olim edidi: cf. Arch. IV p. 179.*

624. Est *olim edidi.* — *V. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 48.*

626. Zeuxisque *Pylades deleto* atque *et* Apelles *servato.* Apelles ac Zeuxis *Bothe.* — pigmentis pingent *Gz*[1]. pingent duo pigmentis *Mueller 'Pl. Pros.' p. 178. Cf. Klotz 'Metr.' p. 210.*

627. otiose adbitis: pedibus plumbeis *Gz*[1], plumbeis *cum Brixio Nov. ann. t. CI (a 1870) p. 767.* sicin iussi ad me ires *Leo.* sei iussem ad me ire *Mueller 'Pl. Pros.' p. 207* pulmoneis *cum Camerario probans.* sic te iussi ad me ire pedibus? palmipes *Vssing.* scio si iussem ad me ire, pedibus plumbeis *Rauterberg l. s. s. p. 11.* si Iouis iussu ad me iret pedibus, plumipes *Palmer Hermath. IX p. 447. Emendatio incerta.*

629. *De* illius *cf. Brandt de varia . . . gen. forma et mensura*

p. 22. — gratia et *cum aliis Holtze Synt. t. II p. 371.* — *Cf. Ritschl Op. II p. 691.*

630. *De* 'id' *olim dubitavi, ut dubitat Seyffert.* es remoratus *Camerarius.* id remoratumst *Mueller 'Pl. Pros.' p. 207. Intellege 'id quod uoluit remoratus es' Leo coll. Rud. 440 et Langeno 'Beitr.' p. 179. 180.*

631. Age, age, absolue, argentum numero numera *Schoell in ed. minore. Cf. Langen 'Beitr.' p. 94.*

632. huc inde: capit. ST. An tu neuis *Vssing.*

634. oculis utor? aciem optineo *Vssing.*

636. natam abs Thebis *Bothe.* nata's — sata *Koenig p. 7, Goerbig p. 30.*

638. nouisti *duarum syllabarum. Cf. Luchs comm. prosod. I p. 22 et Ahlberg l. s. s. p. 65.*

640. in digitulum *olim edidi.* in digitum *glossema esse iudicat Brix Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 768* tun is es *verbis in hoc v. collocatis. Cf. Birt Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 66.* in dig. T. Memini, sed, mi homo *exspectat Skutsch.* — *De re cf. Schuster l. s. s. p. 16.*

641 *sq. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 48.*

641. te mercatust tuus *Geppert, Leo.*

642. *Cf. Anal. Pl. p. 106.* — Hem meus frater ille ut fiat — *temptat Leo.*

643. uiuit *Leo.* — ualet *pro* tace *Seyffert Curc. p. XVIII, quod Vssing probat.* — *Ceterum hunc v. post* 645 *ponit Ribbeck praef.*[1] *p. XXV.*

648. mecum *desiderat Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 200.*

649. Sanane *Schrader de part. NE etc. p. 19.*

650. ego modo sum huic frater factus dúm ego eo intro atque exeo *Gz*[1] (sum *cum Reizio*). ego modo amator sum huic *etc. Leo.* egon huic modo frater factus sum, dum eo *Elste de 'DVM' p. 10.* ego modo sum frater factus huic, dum *Bothe. Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 713.* — dum ego eo intro (*et* egon modo) *Brix Emend. Pl. a. 1854 p. 4. Cf. Anal. Pl. p. 77.* dum domum intro eo atque exeo *Birt Mus. Rh. t. LIV (a. 1899) p. 66; 'der Hiat' p. 61.*

652. repperisti et perdidisti *Bothe.* ut *pro* et *improbabile.*

653. fidicina est *cum F Bothe.* fidicina empta *Hasper l. s. s. p. 28. Graviorem labem v. traxisse putat Leo. Cf. Langen 'Pl. Stud.' p. 141; Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 49.*

655. i intro *Mueller 'Pl. Pros.' p. 46.* — atque huic calefieri aquam iube *Fleckeisen Nov. ann. t. LXI (a. 1851) p. 27: sed cf. Luchs Studemundi Stud. I p. 27.* — *Adde quae temptavit Mueller l. s. s.*

658. *Cf. Baier l. s. s. p. 46.*

660 *sqq. Cf. Dziatzko in censura l. s. s., Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 201, Schredinger p. 43.*

660. abi domum. auxilio mihi *olim edidi* abi *cum Acidalio* (abei domum. ausculta mihi). *Cf. Mueller 'Pl. Pros.' p. 605, Vssing, Abraham Stud. Pl. p. 225.* exi istac per hortum domum: adfer *Appuhn p. 75.*

661. facto *tut. Fleckeisen Nov. ann. t. CIII p. 460.*

664. *Cf. Ritschl Op. II p. 335.*

666. ludibrio nos *Koehler p. 25; Ribbeck praef.*[1] *p. XXV.*

667. me miserum *idem Bothe, Kellerhoff p. 77, Luchs Comm. pros. I p. 19.*

668. Tace, sine modo me *olim edidi: quod in A* (seis: sine modo me?) *non quadrare monet Studemund.* Tace modo: sine me *Geppert, Mueller 'Pl. Pros.' p. 742.* Tace sis, sine med *Ribbeck praef.*[1] *p. XXV.* Tace seis, sine modo [me] *Schoell in ed. min. (cf. A).* — tibi nunc *olim edidi.* Tibi ego iam dico *vel* Ego iam tibi dico *inter alia Mueller 'Pl. Pros.' p. 742.* Dico tibi iam ut tu scias *Abraham 'Wochenschr. f. kl. Ph.' II p. 492. Cf. Luchs Studemundi Stud. t. I p. 28, Anal. Pl. p. 101.*

669. te tibi *olim edidi cum Mahlero p. 32.* — comitemst melius *Schoell.*

671. Quot illic hocedie *Geppert, Ritschl Nov. exc. p. 94.* — med *Bothe, Ritschl l. s. s. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 49.* homo *iam Mueller 'Pl. Pros.' p. 743.*

671—674 *eicit Guyetus.*

674. omne amburit. prope sist, aestu *olim edidi: cf. Anal. Pl. p. 76.* si prope abstes *Gruter ex Langianis duce Scioppio* abstes *scribente.* prope *iam Weise omisit. Cf. W. W(agner) l. s. s. p. 337.*

675. *Vexaverunt versum sanum plerique docti: cf. R. Mueller l. s. s. p. 23 et C. F. W. Mueller 'Pl. Pros.' p. 271; Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 200; Schredinger p. 49.*

677. Quidquid égo malfeci *Seyffert praef. Curc. p. XVIII.*

679. Dummodo sine me quaeras, quaeras *olim edidi* (tu *pro* modo *Anal. Pl. p. 96*). mea causa quaeras *Guyetus. Cf. Leo 'Pl. F.' p. 323 et contra eum Skutsch Sat. Viadr. p. 40.* uel *del. Gimm de adiect. p. 25.* domo *pro* ab domo *Abraham l. s. s. p. 198. Cf. Hasper p. 28.*

681. a tuis *Becker Studemundi Stud. t. I p. 167, Gz*[1], *fortasse vere* (abs tuis *Studemund*). ab oculis *pro* num oc. *iam Geppert.*

682. nec mihi gratu's neque odiosus neque timorem mi exhibes *temptat Leo.*

683. uincire uis, en *Dousa.* em *iam Ribbeck 'Beitr.' p. 32.*

685. hic mihi *Kaempf p. 28 cum Gepperto. Cf. Baier p. 86.*

687. precatorem. AP. Facile exoras *Camerarius.* deprecantem *e. q. s. Iacob. Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 49.*

695. Nimis erunt obnoxiossae *Gz*[1]. Nihil moror. EP. obnoxiose *Leo.* Nil uerod obnoxiosso *Ritschl Nov. exc. p. 86.* Nil uero obnoxiosum *Geppert.* Nihil uero es obnoxiosus (*vel* mi obn.) *Dziatzko in censura l. s. s. p. 238.* Nihil uolunt obnoxiae esse *Vssing.* Nil sunt uero obnoxiossae *vel* Nil uereor obnoxiosse *Hasper l. s. s. p. 28.* Nihilo uero obnoxior sum *Mueller 'Pl. Pros.' p. 605.* Nihil uero asto obnoxiosse *Schoell coll. Stichi v.* 497. *Cf. Langen 'Beitr.' p. 114.*

699. *De* pingnus *cf. Loewe Anal. Pl. p. 203.* — ni ea sit *Gz*[1]: *cf. Bennett 'Transactions' etc. 1900 p. 399. De* uel *cf. Kohlmann de VEL p. 49.*

700. Quamne *Rauterberg p. 13.*

701. Enim istic captiost *Vssing. Cf. Richter Studemundi Stud. I 500 et Langen 'Beitr.' p. 263; Mueller 'Nachtr.' p. 128.*

703. tibi ego *Ritschelius Proleg. p. 327.*

704. Quid istic opere tanto oratis *Geppert 'Pl. St.' II 146.*

705. istam ob rem te *Gz*[1]. is te abore *tutatur Schoell in ed. min. coll. Men. 1011 (cf. idem 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 49).* is te eam ob

rem *Leo.* is te fateor *Vssing.* te istam ob rem *Pylades.* istis te adeo *Guyetus, Enger de pros. p. 8.* istis adeo te *Camerarius.*

709. neque benigno *tutantur Bothe, Skutsch.* neque maligno *Scaliger, Gz*[1]. neque te indigno *Lambinus.* neque ego indigno *Geppert.* neque eo indigno *W. W(agner) in cens. l. s. s. p. 337.* neque bono, gnato tuo *Vssing.* neque ere ignoto *Asmus de apposit . . . colloc. p. 52.*

710. quae haec malum ferociast *Lambinus.*

713. Quid est negoti *Studemund 'Die Fragm. d. Pl. Vid.' p. 71.*

714. PER. Ei non pol temerest *olim edidi duce Muellero 'Pl. Pros.' p. 357.* illuc non *in adn. Leo. Cf. Skutsch 'Forschungen' I p. 106.*

716. huic *pro* haec *Vssing.* heic *Iacob.* — hocedie *Geppert.* hodied *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 90.* — opera est *Pylades. Cf. Mueller 'Nachtr.' p. 119.*

717. *Cf. Leo 'Pl. F.' p. 290.*

V. 719—720 *post v.* 714 *ponit Bothe probavitque R. Mueller de Pl. Ep. p. 14: sed cf. Ladewig Diar. antiqu. stud. a. 1841 p. 1087 et Reinhardt Studemundi Stud. t. I p. 107; Schredinger p. 61.*

721. *Extrema nondum sanata sunt.* mi euenisse *olim edidi cum Brixio Nov. ann. t. CI (a. 1870) p. 768.* nam meruisse *Weise.* me meruisse *Geppert: cf. H. Weber Philol. t. LVII (a. 1890) p. 247.* me? meruisse *vel* commeruisse *Bothe.* sic meruisse *Vssing.* quem meruisse *Hasper p. 28.* rem tulisse *W. W(agner) in censura l. s. s. p. 337.* mi orandum esse *Leo.* mi inuenisse intellego *Bach Studemundi Stud. II p. 271.* ita me iuuisse *Schoell. Cf. Birt 'der Hiat' p. 358.*

722. lubeat *Bothe.* deceat?

724—731 *ex duplici recensione repetii olim p. XXV. Cf. Francken Mnemos. VII (a. 1879) p. 203, Schredinger p. 44.*

726. *Aut* Quid postea? *scribendum aut interrogationis signum delendum putat Vssing.*

727. *De* pappare *cf. thes. gloss. sub* papilla. — *Cf. Schoell 'N. Heidelb. Jahrb.' II p. 49.*

728. *Totum v. parallelum esse v.* 724 *iudicat Mueller 'Pl. Pros.' p. 634.*

729. si qui *olim edidi cum Bothio: cf. Kienitz p. 560.* si quid culpa imprudens *idem. Cf. Lindskog de enunt. condic. p. 14.*

731. cogor *Bothe, Vssing.*

733. *Cf. Anal. Pl. p. 149; Baier p. 142.*

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT

INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI III FASCICVLVS V

MENAECHMOS CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXIX

T. MACCI PLAVTI

MENAECHMI

RECENSVIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A FRIDERICO SCHOELL RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI III FASCICVLVS V

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIX

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI

'Menaechmi quo gravius cum aliorum inveteratorum vitiorum tum lacunarum multitudine laborat, eo magis dolendum est et paucas tantum eius fabulae membranas Ambrosianas superesse et eas maximam partem tam male habitas ut Plautinae scripturae investigandae operam omnem eludant. Quarum pristinam compagem, quantum indagari potuit, hanc habetote.'

427 a.	428 a	Mil. glor.	L
*	*		
*	*		
379.	380		
381	382	= Mil. 1423—36. 37 et Men. inscr.	
A.	a		
B.	b		
427 b.	428 b	= 57 — 75. 76 — 91*)	
423.	424	= 92—110. 111—125**)	LI
C.	c		
439.	440	= 159—176. 177—193	
409.	410	= 193***)—212. 213—227	
415.	416	= 228—246. 247—265	
441.	442	= 266—283. 284—302	
D.	d		
429.	430	= 341—357. 358—373	

*) Nihil adnotaverat Ritschelius, nisi v. 90 finiri hoc folium (cf. etiam praef. Mil. p. VI): unde aberravit Geppertus Stud. Pl. II p. 64. Loewius vero haec adscripsit '*427 B. 428 B (nicht von Mai's Hand), die mit 427 A und 428 A an dem oberen Theile noch etwas zusammenhängen, sind das miserabelste Blatt, das mir bisher vorgekommen. Ausser einigen Laciniae an der inneren Seite ist vom Texte nichts erhalten. Aber auch von den Rändern fehlt der ganze äussere, die äussere Hälfte des unteren und ein kleines Stückchen des oberen Randes. Das beiliegende Pergamentstreifchen kann ich nicht sicher unterbringen* [cf. ad v. 76]. *Zuletzt ganz deutlich die Quatern.-Nota* L.'

**) Recte hoc folium definivit Geppertus (nihil legens in cohaerente folio), cum Ritschelius f. 423. 424, 429. 430, 455. 456, 457. 458 sedem pristinam definiri posse negaverit 'ut in quibus nihil veteris scripturae superstes sit.'

***) Cf. adn. et append. ad v. 193 (a v. 195 vel potius 194 paginam incipere notaverat Ritschelius).

E. e
F. f
391. 392 = 446—462. 463—482
411. 412 = 483—501. 502—521
413. 414 = 522—541. 542—560*) } LII
401. 402 = 561—576. 577—594
G. g
H. h

I. i
K. k
L. l
M. m } LIII
N. n
O. o
P. p
Q. q

R. r
S. s
T. t
455. 456 = ? — 1017**). 1018—1036
457. 458 = 1036—1050. 1051—1065***) } LIIII
U. u
X. x
211. 212 = 1132—1151. 1152—Trin. inscr.

Praeter paginas 423, 424. 429, 430 et 455—458 nihil pellucebat Ritschelio in paginis 427b et 211, propemodum nihil praeter initia quaedam vel exitus versuum in p. 42[illegible] 440. 411. 412. 413. 414. 401, item in superiore parte paginarum 409. 410. 415. 416. 391. 392: non multum in p. 4[illegible]

*) Non recte inter versus 540 et 541 paginarum interstit[illegible] notaverat Ritschelius. Cf. p. IX.

**) Nonus huius paginae versus cum v. 1007 fuerit, ipsum initium eo minus cum aliqua probabilitate definiri potest, quia praecedentia utrum dimetris an tetrametris *A* exhibuerit nescitur. V. [illegible] —1022 complectebant sex versus (bipartito, ut vid., ultimo).

***) Huius quoque folii sedem in universum recte iam Geppertus definivit, etsi neque ipsum initium neque finem indicare potuit. Praecedens vero folium, etsi cum hoc cohaerere suspicatus est, tamen fortasse aliorsum pertinere opinabatur non amplius rem explanans.

441. 442. 212: haud paulum in inferiore parte p. 391. 392: aliquanto plus in inferiore p. 409. 410. 415. 416: plurimum in p. 402, quae omnium integerrima mansit.

Non minoribus difficultatibus laborabat Loewius ubi partem harum paginarum potiorem accurata lectione retractabat: quin immo ex eo tempore quo Ritschelius legerat nova accessisse detrimenta et per se consentaneum erat et nonnullis locis demonstrari poterat. Nihilo minus qua fuit sollertia non mediocriter auxit provexitque lectionem. Illius autem fide nituntur quaecunque de paginis 427 b, 428 b. 439, 440. 409, 410. 415, 416. 441, 442. 391, 392. 401, 402 testati sumus (v. 57—91. 159—302. 446—482. 561—594), nisi quod extremam paginam cum Loewii descriptio aliquamdiu latuerit ipse quoque pertractavi. Itaque mihi addendae erant paginae 423, 424. 429, 430. 411, 412. 413, 414. 455, 456. 457, 458. 211, 212 (v. 92—125. 341—373. 483—560. 1017—1065. 1132—1162), in quibus partim prima legendi experimenta feci a. MDCCCLXXXV, alia aut supplevi aut correxi a. MDCCCLXXXVIII. Quodsi multo pleniora et accuratiora testimonia de *A* iam exhiberi poterant quam in proecdosi, non miraberis vel sic multa desiderari. Velut de spatiis eorum versuum, quorum non nisi singulae litterae legi poterant, nequaquam constanter iudicari poterat modo propter membranarum miseram condicionem, modo propter ipsorum versuum rationem, variam scripturam recipientium, modo propter metiendi molestiam, cui tempus non sufficeret.

Ritschelius vero haec adiungebat:

'Paginae 212 haec species est post undecim versus primos exitum fabulae complexos:

12
13
14 . . . . . TA
15
16 . . . . . MENAECHMI — — — — TRINUMMU ·
17
18 FELICITER
19

De quibus reliquiis dixi Parerg. Pl. I p. 297*). — In paginae 382 versu 7 apparuit MENAECHM, in versu 15 FELICITER. Ipsius igitur fabulae initium fiebat in membrana *Aa*: nec tamen, quantum assequi coniectura licet, in pagina *A*, in qua videri didascaliam scriptam fuisse l. s. s. dixi, sed in *a* demum. Nam cum pagina 428*b* terminetur fabulae versu 90 [i. 91], ad sex autem paginarum spatium complendum versus requirantur CXIV, apparet unam paginam superfieri. Nisi quidem etiam ampliorem in Ambrosiano codice fuisse prologum fabulae statueris, qui vel nunc ieiunis additamentis potius quam ulla sententiarum lacuna laborat. Illis autem nonaginta versibus ubi unum addideris a scenae primae inscriptione, unum vel duos ab inscriptione prologi, habebis XCII vel XCIII: ut (modo talem in *A* fuisse, qualis est in Palatinis, prologum credideris) ad plenam quinque paginarum mensuram duo vel tres versus hodie desint. Quibus commodiorem quam post v. 78 locum vix excogitabis.'

'Vnum autem versum, non duos, primae scenae inscriptioni tribui**), quod in Menaechmis quidem hanc ipsam rationem constantem fuisse in Ambrosiano codice fidem faciunt exempla earum scenarum omnium, quarum in illo initia supersunt***): quae sunt e tralaticia scenarum descriptione I, 4. II, 1. II, 2. IV, 2†), et ut calculis recte subductis efficitur III, 2 (quode vid. annot. v. 466) atque III, 3: nam de I, 3 et IV, 1 non licet quicquam definire††). Quodsi

*) Mihi in versu 14 apparuit T- ———— UTI, quo accedit fragmentum huc pertinens et illam continens litteram quam Ritschelius hic A notavit, cum in Parergis diceret '*ein* A *oder halbes* M'. Mihi punctum cum initio M litterae inesse visum est. Versu autem 16 non modo MENAECKMI plene apparuit, sed etiam (minus certum) INCIPIT ante TRINUM et in medio fortasse EXP.

**) At ipsum initium fabulae revera duobus versibus inscriptioni relictis distinctum esse Loewius vidit itemque inter v. 78 et 79 nihil intercessisse in *A*, cum in fine prologi potius unus accedat versus. Itaque nihil sic deest ad plenam quinque paginarum mensuram.

***) Excipitur I 2, ubi versu nullo vacuo inscriptionem inter v. 18 et 19 (109. 110) inculcatam esse litteris minoribus iam Geppertus vidit in ipsa sane lectione paululum a me discrepans.

†) Accedunt iam praeter I 3 et IV 1 (vide infra) V 8 et V 9.

††) De III 2 ipsa lectione confirmavit Loewius, item de I 3, ubi

scenae I, 3 inscriptionem item uno fuisse versu conclusam credideris, non repugnat certe reliqua condicio paginae 440. In qua quanquam videri possunt quindecim tantum versus scripti esse, qui sunt scenae I, 2 quattuor extremi cum proximae undecim primis, e quibus unus 192 per duorum spatium dispestus apparuit: tamen, etiamsi reliquorum quattuordecim nullus bipertitus fuerit, nihil impedit quominus post v. 182 non unus, sed duo intercidisse putentur. — — —*). De scena autem IV, 1 quod dixi nihil definiri posse, id caussam hanc habet quod vel sine ulla inscriptione a v. 541 ad 560 hodie numerantur viginti versus**): ut, si unum inscriptioni tribueris, duobus caruisse Ambrosiani paginam 414 appareat quos servarint Palatini. Quanquam hoc quidem soli casui tribuendum est, nec cogitandum de interpolatione, cuius suspicio in illorum versuum nullum cadit.'

'Nomen fabulae cum acrostichidis scriptor per decem litteras enarravit quae sunt MENAECHMEI, antiquitatem quam alibi affectat servavit***): atque notabilis est in hac

---

praeterea nihil deesse post v. 182, contra novum accedere versum post v. 179 intellexit.

*) Cf. append. ad v. 182 sqq.

**) Et a v. demum 542 incipere paginam vidi et unum versum vacare inscriptioni et pro versibus 545—550 quinque tantum exstare, ut summa cum probabilitate de versibus 547 sq. (*Non .... dato, Num .... dicito*) propter externam similitudinem contractis cogites, cum eandem ob causam in praecedente pagina v. 537 videatur omissus esse.

***) Mirum nuper iudicium tulit L. Muellerus cum in Indice Noniano scriberet p. 382 sq.: ''Menechmis scribi oportuit, per 'e', non sicut factum, per 'ae'. sane acrostichis fabulae exhibet illud 'Menaechmei', cum codices Plauti multum varient. itaque Ritschelius inscripsit 'Menaechmos'. at apud Nonium L, H, G nusquam diphthongum (cf. comm. in 1, 8); quem ne in Bambergensi quidem libro aut in Helveticis inveniri memini. 24, 18 L_1 'Menechimis'; cf et comm. in 338, 14. 15. sed recte a Ritschelio Opusc. II, 521 [500. 502. 506] improbatur tetrasyllabum. nam cum '-imus' antiquissimo tempore non efficeret nominum finalem, cur epenthesis fieret in talibus? ortum vero 'Menechimis' ex eo quod subinde in libris scriptis vel impressis invenitur 'Menechinis'. 'Menecmus' ut 'Clutemestra' Plauti quidem aetate seu 'Menecmum' seu potius 'Menegmum' vulgo pronuntiatum existimo''. At ex Nonii libris quales habemus in 'e' vel 'ę' exhibendo ne de Nonii quidem scriptura, nedum de Plauti, satis certum iudicium ferri potest. Qua in re multo gravius est argumenti acrostichi testimonium.

potissimum fabula pristinae EI pro I scripturae non in *A* tantum sed in *Ba* quoque frequentia: nam rasuras et radendo ortas lacunas in Menaechmis quoque multas *B* habet, in quarum partem idem cadit quod praef. Bacch. p. IX [p. VII ed. alt.] narravi.'

Ceterum codicem *B* denuo excussit Hinckius, *CD* codices Heidelbergensem*) et Vrsinianum (in quo legendo operam suam Ritschelio praestiterat Henricus Brunnius) ipse iterum versavi: de *FZ* Lipsiensi codice et principe editione deque Pyladis Pii aliorum codicibus Ritschelii adnotationes intactas reliqui**). De *R* et *S* editorum notis non est quod moneam, neque (*) signum lectorem delegare ad appendicem. Ex Ritschelii praefatione (quam scripsit Bonnae m. Sept. a. MDCCCL) haec quoque repetam:

'In perpolienda fabula cum ad actum quintum pervenissem, emendationes accepi Fleckeiseni, a quo petieram ut, si quid (ut solet) haberet quo meam operam sublevaret, id mecum amice communicaret. Quibus ita usus sum ut in labore pro virili parte peragendo pergerem et absoluta demum fabula illius sive correcturas sive coniecturas aut Plautinis verbis adhiberem aut in annotatione commemorarem. Quo factum est ut in hac toties legatur *R*, *item Fleckeisenus*:

Huic vero accedit Ambrosiani auctoritas, qui et MENAEC——KMI singulis paginis inscriptum habet (nisi quod bis erravit librarius p. 428B MENEC, p. 430 MENES, ut vid., exhibens) et saepius in ipso contextu veram formam, nusquam alteram, perhibet. Ceteri codices Plautini cum et ipsi per se in eiusmodi quaestione minoris momenti sint, item 'ae' firmant saepius. Neque recte 'Menechimis' scripturam Muellerus ex 'Menechinis' derivavit. Illa enim saepius etiam in antiquioribus codicibus invenitur (velut 'Menaechimis' Keilius apud Varronem de r. r. II ad antiquiorem refert archetypum), hanc Itali invexerunt ex 'Meneghino' Mediolanensis similitudine (cf. Burckhardtius, '*Cultur der Renaissance*' II[4] p. 40 adn.). Ceterum 'Menechinus' forma cum constans sit in recensione Itala, fortasse nostro iure concludimus ab illa non alienum esse aliquem hominem doctum Mediolano oriundum vel Mediolani degentem. Cf. Voigtius, '*Wiederbel. d. cl. Alt.*' II[2] p. 390 sq.

*) Ex *C* interdum *a* ex *o* correctum adnotaverat Ritschelius, ubi de forma litterae *a* agitur saepius usurpata, non de correctura.

**) Singulas editiones commentationesque iam a Ritschelio adhibitas etsi non perpetuo contuli, tamen ubi res monebat inspexi nonnulla addens vel corrigens.

nec enim mirum saepe nos in easdem prorsus corrigendi vias incidisse. Qui si in paucis quibusdam rebus, e metrico potissimum genere, ita discrepabamus ac fortasse discrepamus ut ab illius partibus stare nullo modo possem: (quo illud pertinet quod monosyllaba *me nam* cum similibus omnibus hiatum non in arsi tantum bisyllaba, verum etiam in thesi eaque monosyllaba pati sibi persuasit:) tam late patentis dissensionis caussas intellexi futurae disceptationi reservandas esse. — Vnum est autem quiddam in hoc metrico genere, quod cum ad Menaechmos praeter alias fabulas spectet, hoc loco commemorandum duxi. Nam cum in universum tanta sit fabularum Plautinarum omnium et in sermone et in numerorum tractatione aequabilitas, ut singularum discrepantias indagaturum verendum sit ne plerumque spes eludat, tamen aut fallimur aut a plerisque fabulis haec ipsa hoc distat, quod multo maiore in eo hiatu admittendo libertate usa est, quo trochaici septenarii binae partes dirimuntur. Quodsi eas fabulas, de quibus ex proposito a nobis apparatu certo iudicari potest, cum hac diligenter contenderis, in nulla vel omnino tot quot in Menaechmis illius hiatus exempla reperies vel tot ita comparata ut nullam ab eis condicionibus, quas prolegomenis Trinummi explicavimus, excusationem habeant. Ac primum quidem eos hinc versus segregamus, quorum in legitima caesura hiatus coniunctus est cum mutatione personarum, quales habes v. 152. 379. 384. 422. 650. 651. 868. 937. 1075. 1077. 1094:

Té morare, míhi quom obloquere :: Óculum ecfodito — ⏑ —.
Vbi tute hunc hominém nouisti :: Íbidem ubi hic me iám diu.
Nímis miror quid hoc ést negoti :: Óboluit marsúppium.
Núnc quando uis ĕamus intro :: Étiam parasitúm manes.
Quís hic homost :: Menaéchmus quidam :: Édepol factum néquiter.
Quís is Menaechmust :: Tú istic inquam :: Égone :: Tu :: Quis árguit.
Míhin' equis iunctís minare :: Écce Apollo dénuo.
Quíd ego dixi :: Insánu's inquam :: Égone :: Tu istic quí mihi.
Te hódie mecum exíre ex naui :: Énimuero aequom póstulas.

Húnc ego esse aió Menaechmum :: At ego me :: Quae haec fábulast.
Húnc meum fratrem ésse :: Spero :: Ét ego idem speró fore.

In quibus tanto offensionis minus hiatus habet, quanto ei certior in aliis versuum locis quibuslibet defensio ab eadem personarum mutatione parata est, ut v. 380 *Ín Epidamno* :: *Ín Epidamno*, 547 *Non hábeo* :: *Át tu*, 623 *Quó redeám* :: *Equidem ád*, 898 *hóminem* :: *Ópseruemus*, 954 *médice* :: *Ímmo*, fortasse etiam 299 *nouisti mé* :: *Vbi ego*, non tamen, si quid video, v. 147 *essé mé* :: *Vbi éssuri* —. Minimo intervallo ab horum ratione ea exempla distant, quae a fine sententiae atque enuntiationis aut ab aliqua saltem structurae conclusione, quanquam non coniuncta cum personarum mutatione, item veniam prorsus legitimam habent, ut v. 219. 431. 696. 847. 851. 940:

Spórtulam cape átque argentum. éccos tris nummós habes.
Ĕamus intro :: Iám sequar te: húnc uolo etiam cónloqui.
Nímis iracunde hércle tandem. heús tu, tibi dicó: mane.
Ni óccupo aliquod míhi consilium, hí domum me ad se aúferent.
Ne híc te obtundat :: Fúgio. amabo, ádserua istunc, mí pater.
Égomet haec te uídi facere: égomet haece te árguo.

Quorum altero non magis opus est *tód* forma, quam *te* inserto in paenultimo. Et firmant hoc quoque genus certissima ex aliis versuum locis quibuslibet exempla, ut v. 1125 *sálue: égo sum Sósicles*, v. 1158: *Vaénibunt seruí supellex aédes fundi. ómnia Vaénibunt* —, alia. Verum his omnibus, quorum simillimis nec Pseudulus nec Stichus nec ceterae adhuc emendatae carent, prorsus praetermissis talium in Menaechmis multitudo restat, quae sententiae atque adeo constructionis continuitate non mediocriter offendant. E quorum numero quaedam sane et facile et probabiliter removeas. Sic destitutum est ratione, poetam credere in medio septenario *me te* pronomina ante vocalem dedita opera servasse, ubi commodissimis ascitis *med ted* formis in promptu esset vitare hiatum. Quemadmodum igitur versum 942 ipsi codices fidem faciunt a Plauto talem profectum esse:

Et ob eam rem in cárcerem ted ésse conpactúm scio,

ita v. 1044 dubitari nequit quin ex *a me habeat* rectius *a med abeat* quam *a me abeat* fiat:

Íd si attulerit, dícam ut a med ábeat liber quó uolet.

Inaudita foret pronuntiatio *úna ópera*, quae voces tam necessario inter se vinculo continentur ut nusquam non coalescant in *unópera*: quo confidentius addito, quale ad ipsam sententiam requiritur, pronomine sic versum 796 formavimus:

Póstulas uirós? dare illi una ópera pensum póstules.

Alibi vitii suspicio aliunde vel movetur vel augetur, velut cum accentus quaedam molestia accedit. Quo nomine cum vix tolerabilis v. 681 esset qualis in codicibus exstat: *Tíbi dedi equidem illam, ád phrygionem út ferrés, pauló prius*, praeterea autem non *tibi* potius quam *dedi* notionem intendi sententia iubere videretur, cum Bothio transpositis verbis simul hiatum sustulimus:

Dédi equidem illanc, ád frugionem ut férres, tibi pauló prius.

Similis ratio versus 930 fuit, ubi cum hiatu coniuncta accentus non insolentia at insuavitas

Óbdormisco, sí resolui árgentúm quoi débeo

in caussa fuit cur *ego* addito numerorum elegantiae consulendum putaremus. Item mutilum in libris versum 1087 ne sic redintegrandum putes: *Íllic homost aut súcophanta aút geminus fratér tuus*, satis indicio esse accentus in ultima syllaba *geminus* vocis poterit. — Contra haec omnia vix quicquam auxilii, quo ad removendum hiatum cum aliqua et facilitate et probabilitate utare, praesto est his quos infra scripsimus versibus 399. 778. 841. 870. 913. 1112. 1113:

Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó: neque huc —.
Néscio quid uos uélitati éstis inter uós duo.
Vaé capiti tuo :: Écce Apollo éx oraclo mi ímperat.
Sét quis hic est qui mé capillo hínc de curru déripit.
Nón potest haec rés ellebori únguine optinérier.

Cúm patre ut abií Tarentum ád mercatum: póstea
Ínter homines mé deerrare á patre atque inde áuehi.

Nam nec quattuor syllabarum esse *deerrare* potuit, nec tertio versu poetam ullo modo credibile est *Apollo mi ex oraculo imperat* dedisse. Haec igitur cum dubitationem non habeant in quantavis orationis perpetuitate, hinc proficiscendum erit ad ea quoque exempla tutanda quae, absque illo esset, sat lenibus corrigendi artificiis hiandi offensione omni liberarentur. Ergo non sollicitandos duxi v. 407. 435. 611. 667. 923. 950. 1072. 1091:

Nám nescio quem, múlier, alium hóminem, non me quaéritas.
Hábeo praedam: tántum incepi óperis. i et quantúm potest —.
Cérte familiárium aliquoi írata's :: Nugás agis.
Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.
Díc mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fíeri.
Hélleborum potábis faxo áliquos uigintí dies.
Húnc censebam té esse: huic etiam éxhibui negótium.
Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

Quorum primo licebat *alium tu hominem*, altero *incepi hic operis*, tertio *aliquoi tu irata's*, quarto *plane iam excidisse*, quinto *umquamne oculi*, sexto *faxo potabis*, septimo *téd esse: huíc etiam*, octavo *adíre atque húnce*. — Haec igitur cum ita sint, haud scio an non praeter similitudinem veri quispiam hanc ipsam hiatus frequentiam inde repetat, quod Menaechmorum fabula ex antiquissimis esse Plautinis, quae quidem aetatem tulerunt, existimatur. Eodemque fortasse illud pertinet, quod sero animadverti aut mihi visus sum animadvertere plus licentiae in hac quam in aliis fabulis sumpsisse sibi poetam in producenda eademque acuenda ultima syllaba *mihi tibi sibi* pronominum. Quorum cum hanc mensuram ⏑⏑ esse olim dixi, dixi quod usitatum est et consuetudine receptum, nimius ut videtur in eo quod pristinae mensurae iambicae iam Plautina aetate vel Plautina in poesi evanuesse usum omnem credidi: nam a principio longam, non brevom vocalem fuisse evidentissimis ut puto argumentis demonstrari contra Theodorum Bergkium potest. Verum de

hoc alibi explicatius dicendi locus erit.' [Cf. Opusc. II p. 632 sqq.].

Quas hoc loco Ritschelius adumbravit sententias, eas notum est cum alios impugnasse tum Spengelium (T. M. P. p. 55 sqq. et 178 sqq.), qui neque in admittenda *mihī tibī sibī* mensura neque in hiatu septenario trochaico concedendo Menaechmos differre a ceteris fabulis ostendit, siquidem ipsam librorum memoriam sequeremur. Ac de pronominum illorum prosodia prorsus legitima hodie lis iam non est: de hiatu vero in diaeresi rem nondum confectam esse ex adnotationibus ad singulos versus modo enumeratos aliosque apparet. Quem hiatum etsi pauci prorsus excludunt, plerique liberalissime defendunt, tamen nequaquam continuo relinquendum esse, ubi exstare videatur, ipsa librorum memoria saepius edocti sumus. Neque in locis modo enumeratis desunt, qui aut propter lectionem omnino dubiam afferri non debuerint (velut v. 407. 841. 913, al.) aut aliis rationibus evanescant.

Quod vero sententiis illis ductus Ritschelius modo posuerat Menaechmorum fabulam ex antiquissimis esse Plautinis — de quo longe aliter postea iudicabat Nov. exc. Pl. I p. 126 —, id non defuerunt qui denuo contenderent, velut Stiefelius ('Bl. f. b. Gymn.' XV p. 312 sq.) eumque secutus Reinhardstoettnerus in libro amplissima doctrina insigni ('Plautus. Spätere Barbeitungen plautin. Lustsp.' ed. Lipsiae a. 1886 p. 490).

Sed praeter locum conclamatum de Hierone regnante*) ex Windischmanni Visseringiique opinione in hanc sententiam adhibitum, cum ad Plauti exemplar potius eiusque aetatem trahendum esse iam plerique consentiant, nihil attulit Stiefelius nisi eiusmodi rationes, quales dudum explosit Rit-

*) Mire Reinhardstoettnerus scripsit Stiefelium interpolatos habere v. 407 sqq.: quam ille sententiam disertis verbis reiecit. Sed non minus mire ipse Stiefelius errores historicos Erotio maxime imputari vult ('*vergessen wir nicht, wem die Worte in den Mund gelegt sind: ein m Mädchen, das jene Namen öfters von seinem Geliebten gehört und nur teilweise richtig im Gedächtnis behalten hat*'): ubi prorsus neglexit Menaechmum Syracusanum addere 'haud falsa, mulier, praedicas' ipsaque verborum illorum 'veritate' commoveri.

schelius (Parerg. p. 200 adn., 268), vitia inveniri in ἤθεσιν describendis argumentoque explicando et rariores esse sententias communes: quae nihil valere ostendunt argumenta gravissima et ex ipsis quae accuratius novimus fabularum temporibus petenda et ex graecorum exemplarium quae poeta expressit varietate*).

Non minus inconsiderate Stiefelius l. s. p. 310 sqq., laudatus sane a Lorenzio, impugnavit Ladewigii coniecturam et acutam et satis probabilem, qua hanc fabulam ex Posidippo conversam esse sumpsit, sive Ὅμοιοι eius quam novimus exemplar fuerit**) sive aliqua Δίδυμοι vel Μέναιχμοι fabula inter duo et viginti eius comoedias referenda, quarum inscriptionem iam non tenemus. Nam vim testimonii ex Athenaeo petiti cum infringere studeat, in eodem quo Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 265 errore versatus summam rei plane pervertit. Scilicet δοῦλος μάγειρος cum invalescente demum luxuria usu venerit apud Graecos et posterius etiam apud Romanos — id quod testimoniis apte fulciri potest —, ille antiquioribus tribuit temporibus***): quibus servi atque vi-

*) Omnino falsam de Plauti indole ac de arte scaenica aetatis Plautinae opinionem prodit, qui monologorum facetias tanquam summae caveae concessisse poetam scribat ('*eine Concession des Dichters an die Gründlinge seiner Zeit*'): neque rectius de aliis rebus iudicat (velut p. 316, ubi notat '*ein gewisses selbstbewusstes Auftreten des vom Schicksal früh auf die eigenen Beine gestellten Menaechmus I gegenüber des hasenfüssigen Verhaltens* [sic] *seines erklärlicherweise verhätschelten Bruders*'). Multo melius de imitatoribus Plauti ex Italia oriundis disputavit Stiefelius. Quem iam longe superavit Reinhardstoettneri diligentia, cui utinam cura et elegantia in digerenda mole par esset. Ceterum cum nuper Mediolani degerem a grege Taurinensi, quem ducit Gemellius, lepide actam vidi fabulam '*I due gemei*', in qua argumentum Διδύμων ita mutatum est, ut alter vir sit honestissimus, alter nebulo ac fur — utrumque idem histrio nomine Vaser mira egit dexteritate —: atque inter alia pallae causa ita rediit, ut nequam ille vestem surrupuerit, quam a scrutario redemptam aliquis dono dat gemino: unde confusio augetur.

**) Cf. Ribbeckius 'Gesch. d. R. D.' p. 125. Quae una sententia servata est ex hac fabula etsi in Menaechmis non redit, tamen facile potuit proferri aut a parasito (III 1) aut a sene (V 2 in.) aut a Menaechmo I (V 5 in.).

***) '*So möchte der δοῦλος μάγειρος ganz wohl jener Zeit entsprechen, wo der Luxus noch innerhalb gewisser Schranken blieb... sollte Erotion zweier Personen halber immer einen Koch miethen? Nein, diese*

lissima adeo mancipia coquebant nec tamen coqui audiebant*), utpote qui non tam ex arte quam ex usu cottidiano culinam administrarent. Iam accedit, quod illud de Hierone regnante Posidippo convenit, non convenit plerisque aliis, quos comicis Latinis auctores fuisse praecipuos sciamus.

Iam ipsa ratio qua argumentum lepidissimum**) Plautus ex graeco exemplari non sine solita libertate traduxit cum saeculorum gentiumque plausu ac perpetua imitatione probata fuerit, hac ipsa aetate haud paucos vituperatores invenit, nimis saepe serio considerantes, quae facile conceduntur aut scaenicis rationibus***) aut ioculari licen-

---

ist ökonomischer [scilicet ut amatoris pecuniae parcat!] *und setzt einen Sklaven über die Küche*'. Quin immo hoc ipsi Plauto tribuit immutanti: at cf. adn. sq.

*) Itaque Cuamus in Truculento quamvis 'in culina clueat' v. 615. 627 sq. — nimirum bellator veru exarmatus! — SERVVS est, non COQVVS: id quod propter Lorenzium moneo ('phil. Anz.' VII p. 306 sq.) aliosque, qui et hoc exemplum perperam contra Ladewigium attulerunt et sine idoneo argumento coquos in Curculione et in Milite glorioso servos domesticos esse contenderunt. Paulo aliter res habet in Aulularia, ubi v. 309 coqui se servos esse significant. At iidem aperte conducticii sunt de foro (v. 280 sq.): unde patet coqui cuiusdam ministros illos esse, qualem ipse Posidippus alias exhibuit dicentem *κατ' ἀγορὰν ἐργάζομαι Ἐπρίατο γάρ τις ὁμότεχνός με γνώριμος*. Quode recte exposuit Vssingius ad Aulul. p. 300 sq. (cf. Ribbeckius 'Alazon' p. 25). Adde I. Muellerum 'griech. Privatalt.' p. 443 d. et Marquardtum 'Privatleben d. Römer' p. 146.

**) Quod nuper Zielinskius noster Quaest. com. ed. Petrop. a. 1887 p. 71 sqq. fabulae argumentum ad paramythium quoddam revocare studuit, argutius quam verius disputasse videtur. Quae enim necessario aut resecanda aut immutanda fuisse poetae comico statuit, in eis ipsis propria vis ac natura paramythii consistit. Quibus demptis quae restant, rectius ex ipso vitae usu ipsiusque artis comicae inventionibus atque exaggerationibus derivantur.

***) Velut Langenus Stud. Pl. p. 149 vituperat, quod Menaechmus II cum nondum in tabernam deverterit, veste communi, non viatoria incedat: quam quidni in ipsa navi mutare potuit, antequam in urbem iret, servis illam tradens? Idem notat v. 230 sqq. spectatorum gratia Messenionem sciscitari, quod probe sciat: qua libertate quis non utitur poeta scaenicus? Dein negat p. 150 pallam 'hodie' reconcinnari potuisse (v. 466 sq.): quod qui promittit aperte mentitur. Dein p. 153 patrem adscitum, quamvis moleste progrediatur, celerrime adesse dicit: quod cum omnino minus curent poetae, quid impedit quominus in proxima vicinia illum habitare sumamus? E contrario p. 155

tiae*): nam propius haec fabula ad tricarum genus (*Schwank*) accedit quam ad iustam comoediam (*Lustspiel*). Qua in re nemo gravius peccavit quam Sonnenburgius quaecunque displicere posse videantur ad dittographiam revocans nonnullis sane locis apertissimam: ac plerumque ille ita agit, ut tanquam circino potius quam stilo adumbrandam esse comoediam postulet. Itaque quaedam acute recteque observata nube errorum circumdedit. Quos cum plerosque Ribbeckius Langenusque optime perstrinxerint, alios paucis in appendice nos tetigerimus, nolim hoc loco plura subiungere.

Inter eos qui post Ritschelium hanc fabulam tractarunt iniuria prorsus neglecta iacuit Kayseri censura Annal. Heidelberg. XLVII, a. 1854, p. 414 sqq., qua nonnulla saltem bene monuit. Longe maiora partim commentando partim emendando praeter Langenum Ribbeckiumque quos modo commemoravi praestiterunt Brixius, C. F. W. Muellerus, Spengelius, Vssingius, Vahlenus, alii. Quamquam pleraque minus recte cum alii administrarunt tum Vahlenus, etsi per plus quam viginti annos huic maxime fabulae continuam operam navavit. De cuius editione obiter compilata**) cum 'phil.

Messenionem sero advorsum venire dicit pro negotio imperato: 'at quidni tabernam illam longius abesse sumamus? Praeterea 'ante solem occasum' illum venire erus iusserat, cum ipsa fabula sub meridiem incipiat. Denique miratur (p. 158) quod Menaechmus I familiam Syracusanam, ex qua se ortum esse probe sciat, plane non curavit: at bene illi est Epidamni, qui omnino diem carpat homo levior lasciviorque. Talia cum responderi possint, rectius omnino non quaerimus, quae vix offendunt, si non tam singula curiosius expendimus, quam lepide vivideque fabulam peragimus.

*) Huc pertinet quod uterque frater quae per apertum errorem accipiat in usum convertere vult improbissime (Langenus p. 151) quodque Matrona 'idem quod semper facit' male virum habens, vel cum fecisse videatur quae iusserat (Sonnenburgius p. 20, Langenus p. 152).

**) Ceterum tandem aliquando publice pronuntiandum est, etsi leges non impediant — quod sane dolendum —, parum honestam esse eorum rationem, qui collationes multo labore magnoque impendio comparatas nulla venia neque ab editoribus neque a redemptoribus impetrata perpetuo exscribant, etiamsi in potiore quam dicunt lectione se contineant. Ribbeckius sane, cui nos ipsi laeti lubentes copias commisimus quique eodem quo nos redemptore usus est, noluit tamen aliter adhibere quam quivis, qui honeste modesteque uteretur paratis in communem usum. Sed aliter sentiunt Ribbeckii, aliter — alii.

Rundsch.' II, a. 1882, p. 719 sqq. nequaquam iusto acerbius retulissem, ultra modum iratus ille in me desaeviit per observationes Hermae XVII p. 610 sqq. insertas. Quas quo animo conscripserit uno exemplo notabo, quo quia Brixium cum Ritschelio in v. 155 Gellium secutum esse dixi, ubi Wagnerum dicere debui — scilicet confusis in schedis meis *Br.* et *Wr.* notis —, Vahlenus scripsit (p. 617): 'de Brixio hoc ille homo diligens mentitus est'. At in eadem statim pagina ipse 'mentitus est' vir diligentissimus Gellium 'propter *umbilicum* versum afferre', quem propter *dimidiatus* affert. Et quotiens in editione*) aliasque 'mentitus est'. Velut ad v. 645, ubi Ritschelius adnotabat 'mihi *quidam apud Lambinum*', compilator Ritschelii habet 'mihi *Lambinus*': itaque Lambinum fingit commentum esse, in quo refutando, frustra sane, dimidiam fere paginam ille consumpsit. Etiam propius ad mendacii speciem illud accedit, quod v. 824 — ubi apud Ritschelium testimonium de *B* casu interciderat, quem defectum disertis verbis tetigit Muellerus 'Nachtr.' p. 129 a Vahleno ipso adhibitus — sine ullo fundamento *tu* tribuit codici, quem *tu te* habere ex nota *B* iuxta *D* facile omissa vel conicere potuit coniector paulo felicior coniecitque Muellerus. Neque vero per solam aut neglegentiam aut confidentiam Vahlenus 'mentitur.' Quomodo enim appellabis quod p. 622 se a me scribit 'in summa re mirifice alucinatum increpari', cuius similem locutionem per totam censuram frustra quaesiveris, cum Vahlenus si in talibus se continuisset**), modeste sobrie humane scripsisse videri pos-

*) Sat multa menda invenies, si accurate Vahleni apparatum non modo cum nostro, sed etiam cum proecdosi contuleris. Non is sum qui eiusmodi peccata ultra modum efferam, quippe cum expertus sciam vel omni cura adhibita interdum vix evitari. Sed indignum est eum, qui nullo negotio alterius diligentia abutatur ne correcta quidem interim corrigens novaque vitia inferens, sic invehi in eum, qui — quomodocunque de ceteris iudices — saltem in fundamentis rei criticae parandis aliis viam muniat molestiamque minuat. Itaque quamvis diu tacuerim, hac occasione data non potui non punire Vahleni superbiam.

**) Ceterum risum non mihi tantum movit, quod ille tales maxime locutiones decerpsit, quales olim in ipsum coniecit L. Muellerus. Quem si imitari voluit, utinam potius in arte metrica severius exercenda imitatus esset.

set. Atque statim ab initio p. 610 scribit sibi 'iniuriosa convicia repellenda' esse. Iam si ex censura illa unum verbum proferre potuerit, quod convicii atque adeo iniuriosi convicii nomine recte appelletur, me iniuriam fecisse illi publice fatebor. Quodsi non poterit, ipse fatebitur se 'mentitum esse' atque iniuriam mihi fecisse.

Quod vero per hanc editionem permultos — nequaquam omnes — notavi Vahleni errores, non ideo feci, ut par pari referrem — quod me noluisse ipse tenor adnotationum mearum demonstrabit —, sed ideo, quia hac aetate 'laxae observantiae', quam facete Ritschelius dixit, vindex exstitit, quem iam nonnulli pro duce atque antesignano habere videantur. Hunc vero 'ordinem' improbandum esse novis exemplis demonstrare possumus in hac editione, ubi haud raro novis Ambrosiani testimoniis veram viam munire licuit. Vt pauca hoc quoque loco delibem: quod v. 299 Pylades *tu* sermoni aptissimum adiecit propter hiatum, tanquam commentum prorsus inutile ne commemoratione quidem dignum habuit Vahlenus, item quod v. 495 propter proceleusmaticum*) Ritschelius *mihi qui* traiecit: — utrumque *A* confirmat. Contra v. 589 *me* in *CD* iteratum reduxit Vahlenus, qui non facile patitur quidquam perire, quod librarius aliquis scripserit: iam *A* cum *B* consentiens afuisse ab archetypo demonstrat recteque omissum esse a plerisque editoribus. Puram putam habes 'laxitatem' in eis, quae Vahlenus de incisione anapaesti disputat Hermae XVII p. 604. Proficiscitur a v. 556, ubi cum eo ipso loco de quo agitur a libris dissentiat Nonius, quicunque via ac ratione progrediatur, diffidet potius. Immo cum Nonii scriptura exquisitior sit, librorum qua abutitur Vahlenus aperto nitatur errore (cf. adn. et append.), in contrariam partem hoc exemplum valet. Cui Vahlenus alterum adiungit 'item librorum testimoniis firmatum' *Tu magnus amator* v. 268. De testimoniis cum dicat videtur *BCD* scripturam pro diversis venditare, quod nobis 'criti-

*) Aut ridet aut contemnit Vahlenus eos, qui velut in anapaesto v. 204 vel v. 300 haereant: iam *A* docet iustam fuisse offensionem, etsi altero loco remedium simplicissimum nemodum invenerat.

castellis' unum est. Iam a Loewio discet *A* hanc scripturam non firmare. Id scire non potuit: sed non magis sciverunt Ritschelii Fleckeisenique, neque tamen hoc exemplo ad vitium commendandum abusi sunt, id quod proprium est Vahleno. Denique tertium addit exemplum*) 'item librorum testimoniis firmatum' scilicet 'senarium' v. 601 *Quam hodie úxori ábstuli átque huic détuli Erótio.* Hoc loco *A* non exstat, *B* autem *hodie* non habet: itaque egregie firmata est scriptura! Iam vero ipsa vox *hodie* minus quadrat. Nam haec verba quae olim Vahlenus ipse aliique damnabant etsi omitti non posse Langenus praeclare demonstravit, tamen mira sunt, si sic simpliciter rem enarrat Menaechmus saepius iam narratam; contra optime quadrant, si solita iactatione furtum 'lepidum' effert: unde exempli gratia *Quam commode* reposui tam hac ratiocinatione ductus quam metrica condicione. Nam 'senarius' ille adplicatur dimetris quibuscum arctissime cohaeret sententia ipsaque structura, sequuntur autem mutatis personis anapaesti. Quare senarius per se ne probabilis quidem est, nedum certus. Atque aliter discribendum esse hunc versum cum ex testimonio demonstrari nequeat, feliciter accidit, quod in simili causa erroris convincere possumus Vahlenum. V. 367 sq. pro longo in *B* dimetros omnes post Hermannum discripserunt: unus Vahlenus post Bothium malum effecit octonarium (cf. etiam l. s. s. p. 612 adn.): quem iam ipse *A* redarguit, quo duce totum illud canticum multifariam reformare licuit. Quo minus dubitabimus etiam sine testimonio non modo 'senarium' illum removere, sed etiam alios versus (velut 773 sq.), de quibus perperam Vahlenus iudicavit. Quid enim? num putabis saniore illum atque acutiore iudicio usum esse, ubi *A* aut non exstat aut opem non fert, sed eisdem tamen rationibus impugnari potest, quas hic illic ipsa memoria librorum confirmare possumus quasque ex universa memoria recte perpen-

*) Quasi ipse irrideat rationi suae — si rationem dicere fas est qua contrarium potius efficitur — addit singula huius dactyli exempla sparsa per omnes comoedias inveniri! Ceterum ex eiusmodi exemplis discant etiam alii, maxime metrici, quanta opus sit cautione in librorum Plautinorum 'auctoritate' laudanda.

sitata haurimus*)? Nam id summum est in hac disputatione mea — quam facile augere potui aliis exemplis —, quod non singula Vahleni commenta damnantur eis quae attuli — id quod non minus aliis accidit, cum singula etiam illius probari possint ac probanda sint, siqua diligentius, ut solet, observaverit subtiliusque —, sed ipsa eius ratio damnatur superstitiosa. Liberiorem vero rationem eandemque severiorem lubricam esse ac per multos demum labores et contentiones sensim sensimque propius ad veritatem perduci posse haud ignoramus. Neque tamen est quod Vahlenus rideat 'usquequaque per arva critica testas fractarum coniecturarum sparsas iacere': nam prae his testis videre non videtur montes silvasque explicationum artificiosarum, vindiciarum inutilium, defensionum inanium. Quarum ingentem tumulum ipse exstruit, sub quo olim sepelietur, ut nos si dis placet sub testis illis. At infracta manebit vis rationis, quam pro virili parte propugnamus, et profligabitur nesciendi non ars, sed inertia.

Probe scio propter haec similiaque quae unius veritatis causa scribo Vahlenum eiusve satellites vehementius etiam in me invecturos esse, ac fortasse invenient non tantum quae solito more modoque vituperent maligne, sed etiam quae suo iure castigent. Quo ex genere unum iam proferendum est idque gravissimum, quod nuper in RVDENTE edenda commissum est**). Vbi in contextu — non in apparatu — integri interciderunt versus duo, v. 499:

*) Quo etiam illud pertinet, quod Vahlenus perpaucis locis exceptis — ubi interdum erravit etiam — lacunas non agnoscit in eis partibus, quibus *A* non exstat. Miro igitur casu vel potius insigni fortunae beneficio integriorem habet recensionem Palatinam ab Ambrosiana destitutam, nedum utrique similem defectum tribuat.

**) Ceterum hoc nullus notavit censorum sat levia ex parte vanaque proferentium. Cum iam ipse et animadvertissem et cum socio communicassem, humane per litteras monuit Redslobius simul v. 751 *clauis* pro *clauos* expressum esse indicans. Alia melius complectentur in Addendorum et Corrigendorum fasciculo post absolutam editionem parando. In hac fabula praeter menda quaedam levicula — velut *40* pro *4* in marg. p. 36, accentus quosdam detritos, *s* interdum pro *f* expressam — corrigas ad v. 57 'Epidamnenſiſ *Z*', ad v. 195 (testim.) '[suc]cingulum', ad v. 380 'Epidanno *bis F*', v. 515 del. comma,

Deosque ínmortalis quaéso, dum uiuás, uti

et v. 874:

LA. Quid id ést? CH. Vt id quod quaérant inueniánt sibi.

Quod quomodo accidere potuerit et me et socio invito, qui solitam et in illa editione et in hac paranda operam mihi praestitit, explicare nil attinet, cum excusari nullo modo possit. Alia nolim hoc loco persequi, quae non modo excusari, verum etiam vindicari posse contra censorum quorundam opprobria putem: sed omnem potius curam aliis fabulis mox edendis impendam.

Scripsi Heidelbergae m. Iun. a. MDCCCLXXXIX.

F. S.

---

ad v. 604 corr. *Philol. II* pro *Exerc.*, v. 617 add. comma post *ei*, ad v. 656 et 768 add. (*), ad v. 925 sq. testim. suppl. ex append., ad v. 1156 corr. MENAECHMVS I (pro II).

T·MACCI·PLAVTI

MENAECHMI

ARGVMENTVM

Mercátor Siculus, quoí erant gemini fílii,
Ei súrrupto altero ócius mors óptigit.
Nomén surrupti deín illi indit, qui domist,
Auós paternus, fácit Menaechmum e Sósicle.
Et ís germanum, póstquam adoleuit, quaéritat 5
Circum ómnis oras. póst Epidamnum déuenit:
Hic fúerat alitus ílle subreptícius.
Menaéchmum ciuem crédunt omnes áduenam,
Eúmque appellant méretrix, uxor ét socer.
I sé cognoscunt frátres postremo ínuicem. 10

INCIPIT MENECHMVS. ARGVMENTV̄ MENECHMI · *B.* ARGVMENTV̄ IN menehmos PLAVTI POETę *D. om. C.* PLAVTI. POETE. CL^m^I. MENECHINI. FABVLA. INCIPIT. ARGVMENTVM *F.* Plauti Comici feſtiuiſſ. Menęchini *Z.* Menechini *per totam fabulam inscribit F. Nec in ipsis sermonibus aliam formam FZ norunt, nisi quod* ę *pro* e *Z constanter. Veram nominis formam ex editoribus primus restituit Scutarius*

1. ſyculuſ *C* quoi *pro* cui *B* 2. Ei *e corr. post. ras. Ba.* Et *F* ſurrupto *BaC.* ſubrupto *D* (*er.* e *supra* ru) *Z.* ſubrepto *F, codd. Pii.* surrepto *Bb* altero ocius mors optigit ☙. altero .. morſ optigit (*ex* mor ſoptigit) *cum ras. Ba.* alię rumor ſoptigii *C et (nisi quod* optigii *separ. m. 3) D.* altero morſ obtigit *FZ* (*) 3. ſurrupti dein ☙. ſurrepiti *B.* ſurrepit *CD.* ſubrepit *F.* ſubrepti *Z* domi ſt *pro* domi eſt *B* (*) 4. Auoſ paternuſ *FZ.* Auoſ *(ex* Auo *Db)* paternoſ *BCD* Menaechmum e Sosicle ℞, *et* ex *pro* e *substituto Osannus in Bergkii Diurn. antiqu. a. 1849 p. 208.* menechumeſoſicle *Ba* (menech . me *B ex ras.*). menęchume ſoſicle *CD.* menęchinū ſoſiclē *Z.* menechiniſ ſoſicleſ *F* 5. queritat *Ba* 6. *om. CDFZ: ex B addidit Camerarius* (*) 7. alitus *codd. Pii, Pylades.* auitus *libri* ſubrepticuſ *Ba.* ſurrepticiuſ *CD.* ſubrepticiuſ *BbFZ* (*) 8. Maenaechmum *B.* Menechmū *D* ciuem credunt omnes *Pylades.* omneſ (omſ, ſ *ex* i *ut vid., D*) ciuem credunt *libri* 9. appellant *C.* apellant *BD.* appellat *F* 10. Ii *CD et ab initio* E *littera erasa B.* Hi *FZ* (I *Osannus*) ſe *Bb.* ſi *Ba* (*)

PERSONAE

PENICVLVS PARASITVS
MENAECHMVS I } ADVLESCENTES
MENAECHMVS II (SOSICLES) } ADVLESCENTES
EROTIVM MERETRIX
CYLINDRVS COQVOS
MESSENIO SERVOS
ANCILLA
MATRONA
SENEX
MEDICVS

PROLOGVS

Salútem primum iam á principio própitiam
Mihi átque uobis, spéctatores, núntio.
Appórto uobis Plaútum lingua, nón manu:
Quaeso út benignis áccipiatis aúribus.
Nunc árgumentum accípite atque animum aduórtite: 5
Quam pótero in uerba cónferam paucíssuma.

Atque hóc poetae fáciunt in comoédiis:
Omnís res gestas ésse Athenis aútumant,
Quo uóbis illud graécum uideatúr magis.
Ego núsquam dicam, nísi ubi factum dícitur. 10
Atque ádeo hoc arguméntum graecissát: tamen
Non átticissat: séd sicilissat. scílicet

11. 12. *Glossae latino-graecae p. 34, 56 G. (Philoxenus p. 103, 32):* graeciscat: ἑλληνίζει *(cf. p. 295, 31 G.). — glossar. Salomonis f. 91ra:* graecissat: Graecos imitatur: *cf. Loewius Prodr. p. 267 sq. — Consentius art. p. 376, 31 K.:* scire autem debemus etiam a nominibus

PROLOGVS POETA · *B D cum spatio satis amplo inter utramque vocem. om. C (ubi* alutem primũ *versum explet).* PROLOGVS *F Z* (*) 1. iam *om. Z (add. Scutarius)* aprintipio *B* propiciam *B C D Z* 2. nuncio *C D Z* 3. Aporto *B* (p *s. scr. B b*). Adporto *Z* 4. Qnefo *(sic) B.* queso *C D* 5. argumẽntum *C* atq *B* aduorate *C ante corr.* 6. portero *D* pauciſſima *D Z* 7—16 *duce Osanno Anal. p. 178 sq. secl. Langenus Ind. lect. Monast. a. 1873* 7. comediiſ *C D* (*) 8. omĩſ *C D.* Omneſ *F.* 9. uobis illud graecum *Pylades.* illud (illuc *D*) uobiſ grecum *libri, nisi quod ante* uobiſ *c. 8 litt. rasura est in B* (*) 10. ubi] ego *C* 11. greciſſat (◡ *sub* ſſ *B b*) *B D.* geciſſat *C* 12. sed sicilissat. scilicet ℭ (sed *cum Paulo,* sicilissat *cum Paulo Consentioque*). uerum ſicilicíſ ſitat *B* (ſſ *lineola coni. B b*). uerum ſyciliciſſitat *C Z.* uerum ſy ciliciſſitat (cíſ *fort. in* tíſ *corr.*) *D (alt.* ci *exp. Dc).* uerum ſiciliriſſitat *F* (*)

Huic árgumento antélogium hoc fuit ínterim:
Nunc árgumentum uóbis demensúm dabo,
Non módio neque trimódio, uerum ipso hórreo: 15
Tantum ád narrandum argúmentum adest benígnitas.)

Mercátor quidam fuít Suracusís senex.
Eí sunt natei fílii gemineí duo,
Ita fórma simili púerei, uti matér sua
Non ínternosse pósset quae mammám dabat, 20
Neque ádeo mater ípsa quae illos pépererat.
(Vt quídem ille dixit míhi, qui pueros uíderat:

---

fieri frequentatiua uerba, ab appellatiuo ut 'graecizat sicilizat patrizat', a proprio ut 'lentulizat'. *Paulus p. 28, 17 M.:* atticissat: attice loquitur Plautus: non atticissat sed sicilissat i. e. sicule loquitur: *cf. Leidolphus 'de Festi et Pauli l. Pl.' p. 249, Baierus 'de Pl. fab. rec. A et P' p. 75.* atticissabas *hinc habere videtur Sidonius Apollinaris Epist. IV 1, 4* 13. *Ausonius Epist. XVI (XII ed. Peip.):* libello tamen apologorum antetuli paucos epodos . . . fors fuat, ut si mihi uita suppetet aliquid rerum tuarum quamuis incultus expoliam . . . . hi igitur, ut Plautus ait, interim *[sic cod. T, vulg., Peip.:* interim ut Plautus ait *cod. M, Schenkl]* erunt antelogium fabularum, garruli et deceptores. *Cf. Fulgentius contin. Verg. p. 148 M.* 19—21. *Nonius p. 343, 30 M.:* matrem ueteres etiam nutricem dici uolunt. Plautus Menaechmis 'ita . . . . pepererat'. — *idem p. 423, 23:* mater aliquando pro nutrice ponitur . . . . Plautus Menaechmis 'ita . . . . pepererat'. *Cf. Reblinius 'de Non. l. Pl.' p. 104, Caesar 'de Pl. mem. ap. Non. serv.' p. 31. — [Seruius] ad Verg. Aen. VIII 632:* sane ueteres etiam nutrices matres uocabant ut ait Plautus in Menaechmis 'et mater non possit dignoscere, quae mammam dabat'

---

13. argumento *ex* argumentu *C* antelogium *Muretus.* antilogium *Ausonius.* ante elongium *Ba.* ante elogium *BbCDF, nisi quod* elogium *Dc.* elogium *Z* interim *add.* ☙ *ex Ausonio. om. libri* (*) 14. demenſuſ *Ba: corr. Bb* 15. modo *C* neque] atque *F* crimodio *C ante corr.* 16. argum̄tũadẽbenignitaſ (d *et* b *e corr. ut vid.*) *C* (*) 17. *Ante* quidam *ras. 2 litt. B* ſiracuſiſ *B.* ſyracuſiſ *reliqui (prima* ſ *ex* q *Da)* 18. ei' *C* natei *Ba.* nati *reliqui (B ex ras.)* geminei duo *Ba.* gemini duo *B ex ras. C.* duo gemini *D.* duo gemini *FZ* 19. puerei *Ba praecedente c. 7 litt. rasura.* pueri *reliqui* uti mater sua *Camerarius.* ut mater ſua *cum libris Nonius.* et mater *Seruius* (*) 20. non poſſit dignoſcere *Seruius* que . . amam *c. ras. Ba:* quę . mãmam *Bb* 21. Noque *Ba: corr. m. Camer.* ipſa que *Ba* (quę *Bb*). ipſaque *CD* pepererat *BDc, Nonius.* peperat *CDaFZ (corr. Beroaldus)* 22. dixit mihi *B.* mihi || Dixit *reliqui*

Ego illós non uidi, né quis uostrum cénseat.)
Postquám iam pueri séptuennes súnt, pater
Oneráuit nauim mágnam multis mércibus. 25
Inpónit geminum item álterum in nauém pater,
Taréntum auexit sécum ad mercatúm simul:
Illúm reliquit álterum apud matrém domi.
Tarénti ludei fórte erant, quom illúc uenit:
Mortáles multi, ut ád ludos, conuénerant: 30
Puer ínter homines íbi aberrauit á patre.
Epidámniensis quídam ibi mercatór fuit:
Is púerum tollit áuehitque Epidámnum eum.
Pater éius autem póstquam puerum pérdidit,
Animúm despondit: eáque is aegritúdine 35
Paucís diebus póst Tarenti emórtuost:
(Sicút pollinctor díxit qui eum pollínxerat.) 36b

36b. *Fulgentius p. 560, 8 (p. VIII sq. ed. Lersch.):* pollinctores dicti sunt qui funera morientium curant. unde et Plautus in Menaechmis comoedia ait 'sicut . . . . pollinxerat'. pollinctores dicti sunt quasi pollutorum unctores, id est cadauerum curatores. *Versum in libris omissum (ut v. 23 in CD) huc revocavit* ℭ, *quem vulgo referunt ad similem (non parem) locum in Poenuli prologo 63* (alter est emortuos. Propterea apud uos dico hoc confidentius, Quia mihi pollinctor

---

23. *Hunc omissum in CDFZ servavit B: una cum v. antecedenti seclusit Teuffelius Annal. phil. XCV p. 32 sq.* uostrum] uſm *B*, uerū *B marg. m. Camer.* 24. ſeptuenſ . eſ *c. ras. Ba*, ſeptuen . neſ *Bb.* ſeptenneſ *F* sunt] ſt *(sic) C* 25. onerabit *C ante corr.* nauim *CD.* nauem *BFZ* 26. Inponit *B.* imponit *ceteri* geminum item *Muellerus Pros. p. 490.* geminum *BDbFZ.* gemitum *CDa* (*) 27. Tercentum *Z (corr. Scutarius)* 28. reliquid *CDa (corr. Dc)* 29. ludei *Ba.* ludi *BbFZ.* iudei *C.* iudęi *D* cum *BCD* 30. ut *om. Da (suprascr. Dc).* et *F* 31. Puer] *post* P *una litt. erasa in B, quam puncto del. Bb* ibi aberrauit ℜ. aberrauit *libri* (*) 32. Epidamnenſiſ *FZ* quadam *C* 33. auehitque Epidamnum eum *Seyffertus Philologi XXV p. 451.* auehit que epidamnium *BCD.* auehitque epidamnum *Z.* aduehitque epidannum *F* (*) 34. autem *om. DFZ* pedidit *Bb* 35. diſponit *Ba.* diſpõdit *B manu Camer.* eaque iſ *Dc, Camerarius.* eaquiſ *CDa.* ea quiſ *B.* aquiſ *FZ* egritudine *BCD* (*) 36. tarenti emortuuſt *BD* (tarentie *D ante ras.*). tarentie mortuuſt (*ex* moſtuuſt) *C.* tarenti eſt mortuuſ *FZ* 36b. *Cf. testim. et append. ad v. 13*

Postquám domum autem de eá re rediit núntius
(Ad auóm puerorum, púerum surruptum álterum
Patrémque pueri maérendo esse emórtuom),
Immútat gemino nómen auos huic álteri. 40
Ita illúm dilexit, quí subruptust, álterum:
Illíus nomen índit illi quí domist,
(Menaéchmo, idem quod álteri nomén fuit.
Et ípsus eodemst áuos uocatus nómine.
Proptérea illius nómen memini fácilius, 45
Quia illúm clamore uídi flagitárier.
Ne móx erretis iám nunc praedicó prius:
Idémst ambobus nómen geminis frátribus.
Nunc ín Epidamnum pédibus redeundúmst mihi,
Vt hánc rem uobis éxamussim dísputem. 50

---

dixit qui eum pollinxerat). *Sed non aliter v. 51—55 consentiunt cum Poenuli v. 80—82 et v. 62 cum Poenuli v. 77. Eandem vero hic versus indolem habet quam in hoc prologo v. 22 sq., 45 sq.* 45. *Nonius p. 499, 35 M.:* accusatiuus pro genetiuo . . . Plautus . . . et Menaechmis 'propterea . . . . facilius' 50. *Nonius p. 9, 10 M.:* examus-

---

37. domum autem *exempli causa* ℜ. ſiracuſaſ *BCD, sed cum rasura 9 litt. ante eam vocem B.* ſyracuſaſ *F.* ſyracuſiſ *Z* de ea re rediit *DFZ.* deea re redit *B.* deaearerediit (dea *corr. in* dee) *C* nunciuſ *Z* (*) 38. auom *omnes* ſurruptum *BaCD.* ſubruptum *F, codd. Pyladis, item Lambini.* ſubductum *Z.* ſubduptum *B man. Camer.* 39. maerendo ℜ. tarenti *libri* emortuum *BCDF.* mortuum *Z Totum versum uncis inclusit Bothius unaque cum antecedenti Dziatzko Annal. phil. CVII p. 836* (*) 40. Immittat *Da.* Imnuttat *(sic) Db* gemino nomen auos huic ℜ. nomen auoſ huic gemino *libri, nisi quod* auo̊ſ *Bb* (*) 41. ſubruptuſt *BCD.* ſubruptuſ eſt *FZ* 42. illi *BCD. om. FZ (add. Scutarius)* domi eſt *libri V.* 43—56 *ducibus ex parte Teuffelio Langenoque seclusit Dziatzko l. s. s.* (*) 43. Mena hec moidem *Ba,* Mena—ec-mo,idem *Bb.* Mane hec moidē *C et, nisi quod* hęc*** *(er.* ⊢ *?) D* 44. eodem eſt auuſ *B et, nisi quod* eoḋe *(uti saepius) C.* eodem eſt *DFZ post* uocatuſ *in C erasum* ē 45. Proterea *C* nomem *B* 46. clamorr' *C* 47. eretiſ *Db* predico *Ba* (ę *Bb*) 48. Idem (iḋe *C*) eſt *libri* fratribus] fratib; ſibi uelit *C (vide ad v. 51), in quo v. 49 (item ut in D) versum explet cum spatio in fine* 49. epidannum *F* eſt *libri* 50. Vt *in ras. Bb ante* examuſſim *una litt. erasa in B.* examu^s ſim *C.* examuſim *Z*

Si quís quid uostrum Epidámni curarí sibi
Velít, audacter ímperato et dícito:
Sed ita út det, uude cúrari id possít sibi.
Nam nísi qui argentum déderit, nugas égerit:
Qui déderit, magis maióres nugas égerit. 55
Verum íllue redeo, unde ábii, atque uno adsto ín loco.)
Epidámniensis ílle, quem dudum díxeram,
(Geminum íllum puerum quí surrupuit álterum,
Ei líberorum, nísi diuitiae, níl erat.)
Adóptat illum púerum surruptícium 60
Sibi fílium eique uxórem dotatám dedit,
Eúmque heredem fécit, quom ipse obiít diem.
(Nam rús ut ibat fórte, ut multum plúerat,

---

sim dicitur examinate ad regulam uel coagmentum; est enim amussis regula fabrorum, quam architecti cum opus probant rubrica inlinunt. Plautus .... idem Menaechmis 'ut hanc .... disputem' 63. *Consentius art. p. 378, 32 K.:* sunt etiam praesenti tempori et praeterito perfecto quaedam uerba communia, ut incendit obruit pluit suit. haec enim nulla mutata praesentis temporis forma in declinatione

---

51. uestrum *libri, nisi quod* uestrm̃ *C,* uẽm *D* epidamni *codices Pyladis.* epidamnum *BCDZ.* epidannum *F* sibi ‖ Velit audacter *R: v. Prol. Trin. p. CLXXXIII.* ſibi uelit ‖ Audacter *BCDFZ.* Audacter *C: vide ad v. 48* (*) 53. det unde *Ba.* de inde *B ex ras.* 54. qui argentum *Beroaldus.* qui non (*vel* ñ) argumentum *libri, sed ut in B spatium e rasura c. 8 litt. ortum sit ante* non dederit, r *ex* t *ut vid. corr. Da et Db* migaſ *C* 55. Qui *Pylades.* Nam niſi qui *libri* (*) 56. illuc *Dc* redeunde *BaCDa.* redeunde *BbDc* tq; *in* atq; *rescripsit Bb post* adſto *spatium e rasura vocis* loco *B* 57. Epidãnniensis *B.* Epidamnienſiſ *Z.* Epidannenſiſ *F* —— SILL —— *apparuit in A* (*) *V.* 58 *sq. seclusit* ☙ 58. ſurrupuit *BCD.* ſubripuit *FZ* alteram *CD et ex* alterum *c. rasura* alter *vocis ante eam vocem Ba (corr. Bb)* 59. ELIBERO —— *A* diuiliae *BCD* erat *suprascr. C,* era *in ras. Ba* 60. ADO —— *A ante* illum *et post* puerum *rasuras C (fuit* adoptabat *et* puerum ei' *ut vid.)* surrupticium *BC (ex* ſurrupuitũ, *ut vid., corr.).* ſuprupticium *D.* ſubrupticium *F.* ſubrepticium *Z* 61. eique] ei quod *F* 62. EUMQ —— *A* cum *Pius.* quam *libri, nisi quod* quam (*et mox* die *pro* diem) *Bb V.* 63—66 *seclusit Dziatzko l. s. s. p. 836, quibus v.* 67 *adi.* ☙ (*) 63. NAM —— *A* pluuerat *Dc.* pluerat *Da cum reliquis et Consentio* (*)

Ingréssus fluuium rápidum ab urbe haud lóngule,
Rapidús raptori púeri subduxit pedes, 65
Apstráxitque hominem in máxumam malám crucem:
Illi aútem diuitiae éuenerunt máxumae.)
Is íllic habitat géminus surruptícius.
Nunc ílle geminus, quí Suracusís habet,
Hodie ín Epidamnum uéniet cum seruó suo 70
Hunc quaéritatum géminum germanúm suom.
(Haec úrbs Epidamnus ést, dum haec agitur fábula:
Quando ália agetur, áliud fiet óppidum.
Sicút familiae quóque solent mutárier:
Modo hic hábitat leno, módo adulescens, módo senex, 75
Paupér, mendicus, réx, parasitus, háriolus.)

* * * * * *

---

praeteriti temporis proferuntur, in tantum ut etiam pluit utrobique pronuntietur priore correpta, quamuis Plautus produxerit in Menaechmis 'forte .... pluerat' 64. longule *hinc habet glossar. Plaut.: cf. R Opusc. II p. 252*

---

64. INGRESS———— *A* Ingroeſſuſ *Bb* ab urbe *BbDb.* burbe *BaCDa* haud, d *e corr. Bb* (*) 65. RAP———— *A* Rapiduſ ..... hominem *suo loco omissa in imo paginae margine habet Da additis* 3 Rapide *FZ* pedes *Saracenus.* fideſ *libri* 66. Apstraxitque *B.* ab ſtraxit q' *CD.* ABSTRAX———— *A* maximam *libri* malam] malam matam *C, sed* t *vel* l *ex* c *ut vid. corr.* 67. Illi autem diuitiae ☙. Illi diuitiae *Z.* Illi diuicie *B.* illi diuitię *DF.* diuiciæ (*om.* illi) *C.* ILL———— *A* euenere *Z* maximę *CD.* maxume *FZ.* maxime *B* (*) 68. Is illic *Camerarius.* Iſtillic *C.* Iſtilic *BaD.* Iſillic *Bb.* Iſtic *FZ* habitant *C* ſubrupticiuſ *FZ* 69. germanuſ *Z* ſyracuſiſ *FZ.* ſiracuſſiſ *BCD* (r *ex* c *Da,* ſ *ex* ſſ *Dc*) habet *BbDc* 70. epidã nũ *BC.* epidannum *FZ* ueniet *Geppertus.* uenit *libri* ſuo ſeruo *B* 71. Nunc *F* queritatũ *BC* ſuum *libri V.* 72 *sqq. secl. Teuffelius l. s. s.* 72. Hec *B et,* ec *ex* od *ut vid. in ras., C.* KAE———— *A* epidãpnuſ *D.* epidannuſ *FZ* hec *C* 73. QUA———— *A* opidum *B* 74. SICUT———— *A* familię *C* mutarier *Camerarius.* mutari *BCD.* mutari modo *FZ omissis ceteroqui v. 75. 76* 75. Modo hic habitat ☙. Modo ni cadit at *B.* modonicaditat *CD.* MOD—— *A* adolescenſ *Ba.* adoleſcenſ *CD* ſexnex *ante ras. C* (*) 76. medicoſ *Ba* arioluſ *libri praeter A* (arioluſ peniculuſ *B*) *Mutilum in fine esse prolo-*

m Bothius perspexit: atque uno versu vel A auctior fuit, in quo te sequentis scaenae inscriptionem haec apparuerunt:

——————————————————PARASITUSKARIOLUS
——————————————————E * MELIS——————————,

i perdubias ante ELIS *litteras etiam* TUU *esse posse Loewius adnota-*
:. Praeterea fragmentum quoddam adiacet ex trium versuum spatio
scissum, ubi in primo versu Q *certum est in altero* LUO *praecedente*
tasse A *subsequentibus* MS *(litteris a* Q *illo paullulum remotis): quae*
ad hunc locum revocanda sunt, in priore v. 75 *parte A* Q *habuit —*
potuit aut QUE (Q·) *male inseri aut loco vocis* Pauper *velut* COQUOS
QUOQUOS *poni — alterius reliquias tali exemplo illustret 'hariolus':*

⟨Fratrem ille s⟩aluom s⟨aluis u⟩elis ⟨auehet,
Bonitas si uostra adiutat atque aequanimitas.⟩

ACTVS I

PENICVLVS

Iuuéntus nomen fécit Peniculó mihi
Ideó quia mensam, quándo edo, detérgeo.
* * * * * *
Hominés captiuos quí catenis uínciunt,
Et quí fugitiuis séruis indunt cómpedes, 80

---

77. *[Seruius] in Georg. I 137:* 'nomina fecit' uero notamina: Plautus in Men(a)echmis 'iuuentus . . . mihi' 78. *Festus p. 258, 33 M. (suppletus partim ex Paulo):* [quando cum graui uoce pro]nuntiatur significat [quod: acuta est temporis aduerbium] ut Plautus in Mae[naechmis ait 'ideo quia] mensam quando edo detergeo' *Marius Plotius Sacerdos p. 486, 10 K.:* tergeo tersi. dicimus et tergo tergis tertia correpta: legimus et 'spicula lucida tergent' quod uenit a tergeo ⟨terges⟩ et ⟨'ter⟩gunt' ab eo quod est tergo tergis *[cf. p. 490, 25 cum Probi cath. 34, 14 et 38, 21, unde patet et* 'tergunt' *et* 'tergent' *pertinere ad discrepantem scripturam apud Verg. Aen. VII 626, quod non significavit Keilius].* 'qua mensas detergeo': *ubi hoc testimonium a Probo omissum a Sacerdote neglegentius adscriptum esse Keilius vidit*

Act. I Sc. 1 PENICVLVS PARASITVS *BD (in marg. iuxta v. 75 sq. nullo v. vacuo) FZ. unius v. spat. C. in A fuit inscriptio uno praeterea v. vacuo. Ceterum personarum in mediis scaenis notas per totam fabulam tam raras CD habent, ut non quas omittunt, sed quas addunt commemoremus. Plerumque autem ne spatia quidem ulla relicta sunt. Nisi quod paulo aliter res se habet in actus V scaenis 1. 2. 9: de quo diximus ad v. 701. 1102* 77. fecit *ex* fuit *C* paeniculo *Seruius* 78. ——— GEO *A* edo] ego *Z* detergeo *BC, sed* o *e corr. Bb.* detergo *D.* detergo *FZ: cf. testim. Post hunc versum quaedam intercidisse sensit R* (*) 79. ——— IUNT *A* cathenif *Z* 80. ——— NPEDES *A* (compedef *BCDFZ*)

mis stúlte faciunt meá quidem senténtia.
ım hoc hómini misero si ád malum accedít malum,
ıiór lubidost fúgere et facere néquiter.
ım se éx catenis éximunt aliquó modo,
ım cómpediti aut ánum lima praéterunt 85
ıt lápide excutiunt cláuom: nugae súnt eae.
ıem tu ádseruare récte, nè aufugiát, uoles,
ca átque potióne uincirí decet:
ɔud ménsam plenam hamo hómini rostrum déliges.
ım tu ílli, quod edit ét quod potet, praébeas 90
o árbitratu usque ád fatim cottídie,

---

85. *Nonius p. 333, 36 M.:* limare, exquirere et delinire, secundum ısuetudinem, a lima dictum. Plautus Menaechmis 'anum lima aeterunt' 89. *Nonius p. 455, 10 M.:* rostrum hominis dici non ɔere consuetudo praesumpsit. apud Plautum in Menaechmis posin sic 'apud....deligis': *cf. Reblinius l. s. s. p. 93, Caesar l. s. s.*

---

81. ——ENTENTIA *A* fatiunt *B* 82. ——LUMACɔITMALŪ *A, qui ceteris non videtur auctior fuisse* hoc homini *ıellerus Add. ad Pros. p. 117.* homini *libri, post quam vocem litt.* mifo *:) erasae in B* mifero *C* accidit *B* (*) 83. ——NEQU—— libido *FZ* eſt *libri inter* nequĩt *et* nã *rasuram C (fuit* neitũ iã, *ut vid.)* 84. cathęniſ *Z* —— ——MODO *A, ubi nihil paruit in duobus qui sequuntur versibus* 85. Dum *R.* Tum *libri* aut anum *R, Bentleius.* anum *B, Nonius.* ianũ *CD, codd. Pyla-*ı. ianuam *FZ* praeterunt *Nonius.* p̄terunt *CD.* preterunt *Ba.* ęterunt *Bb.* prętereunt *FZ, Nonii LA* (*) 86. excuciunt *B* clam *CD (non B)* nugę, gę *pro* ſunt *in ras. B.* Nuge *D* eae] *FZ* (*) 87. ——OLES *A* afferuare *CD (non B)* rectǫ *C* afugiat *C* 88. *Nihil apparuit in A* Aeſca *CD* uincire *C te ras.* decet *B.* debet *reliqui V.* 89—91. *haec apparuerunt in A:*

——INIROSTRUMDELIGES
——UODPOTETPRAEBEAS
——COTIDIE,

ı C expunxit m. 1, versus autem 89 *et* 91 *auctiores fuisse spatium cet* 89. aput *Nonius* (apud *Bamb.*) plena *C* hamo homini *R nvenienter spatio in A.* homini *BCDFZ.* hominiſ *Nonius* deriſ *Nonius.* diligeſ *F.* dilieſ *C* (*) 90. edit *Ba, Camerarius.* at *BbCDFZ* praebeaſ, p *ex* d *corr. Ba.* prębaſ *C* 91. Sū. *b* usque adfatim *R coll. Poen. v. 534: atque* USQ· *accurate spaım in A explet.* ad fatim *B.* affatim *reliqui* cottidie *BC.* cotidie

Numquam hércle effugiet, tam étsi capital fécerit.
(Facile ádseruabis, dúm eo uinclo uíncies.)
Ita istaéc nimis lenta uíncla sunt escária:
Quam mágis extendas, tánto adstringunt ártius. 95
Nam ego ád Menaechmum huc núnc eo, quo iám diu
Sum iúdicatus: últro eo, ut me uínciat.
Nam illi íllic homo homines nóu alit, uerum éducat
Recreátque: nullus mélius medicinám facit.

---

p. 15. 31 92. *Nonius p. 38, 14 M.:* capital dictum est capitis periculum. Plautus Menaechmis 'numquam .... fecerit': *cf. Reblinius p. 65, Caesar p. 38. 50 (ubi scripturam A ignorat)* 94. *Nonius p. 108, 21 M.:* esculentum et escarium ab escis et ab edendo dictum .... Plautus Menaechmis 'ea .... escaria'. *idem p. 338, 14:* lentum, tenax. Plautus Menaechmis 'lenta ... escaria': *ubi cum* Menechmiſmiſ *L ante corr. et* menecminiſ *H Gen. praebeant, cogitari posse de* nimis *addendo Muellerus animadvertit: cf. Reblinius p. 67. 102*
97. *Placidus p. 59, 12 D.:* iudicatus: iudicio addictus damnatusque: *huc revocavit Deuerlingius neque rectius ad Asin. v. 937 adhibueris, ubi* iudicatum *legitur* 98. *Nonius p. 422, 10 M.:* alere est uictu temporali sustentare, educare autem ad satietatem perpetuam educere. Plautus in Menaechmis 'nam ... educat'

D cum A corr. quotidie *FZ* (*) 92. NUMQ*****RQL**FF——— *A* hercle effugiet tametſi *Nonius.* edepol te fugi & tiam & ſi *Ba.* edepol te fugi& etiam & ſi *Bb.* edepol te fugiet iã & ſi *CDZ.* edepol confugiet iam etſi *F.* edepol fugiet tametsi *Pylades* capitale *B, sed* e *e corr. Bb* fuerit *C ante corr.* (*) 93. *Hunc v. melius abesse sentiebat Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635* adſeruabiſ *B.* aſeruabiſ *C.* aſſeruabiſ *DFZ* dum eo] Dueo *C* uinculo *B* 94. **A——— *A* ea enim fere lenta *Nonius p. 108.* nimiſ lenta *idem fortasse p. 338* istec *Z* uincta *Nonius p. 338.* uincla (c *ex* l) uincla *C* ſcaria *Nonius utroque loco* (*) 95. ——TIUS *A* Quãqu̇ã magiſ *D* adſtringunt *B.* aſſtringunt *D.* aſtringunt *CF.* aſtringant *Z* artiuſ, u *in ras. Bb* (*) 96. ——IU *A* menechmũ *CD* huc nunc ☙. hunc *BCD.* nunc *F, Pylades. om. Z* cui *FZ.* quo *BD et* (q̊) *C, ante quam vocem gratius vulgo distinguebant* (*lenius ante* ultro eo)*: corr. Langenus Philol. XXXIII p. 709* (*) 97. ——T *A* uincia *C.* uinciet *ut vid. D ante corr.* 98. illi ☙. *om. libri cum Nonio et A, in quo* **MILL****M——UCAT *apparuerunt* homo *ex* hemo *ut vid. Db. rasuram litterarum* mo *post* homo *B* hominiſ *Nonius* alii *CD* aut uerte ducat *Nonius* (*) 99. R*Q——Q——LL——IT *A* recreatque *cum BC etiam A, ut vid., et codd. Pyladis.* creatq̊' *D.* recte atque *Z.* rete atque *F* meli·ſ, *er.* o *ut vid., C*

Itást adulescens: ípsus escae máxumae, 100
Ceriális cenas dát: ita mensas éxtruit,
Tantás struices cóncinnat patinárias:
Standúmst in lecto, sí quid de summó petas.
Sed mi ínteruallum iam hós dies multós fuit:
Domi dómitus sum usque in iúre cum careís meis: 105
Nam néque edo neque emo, nísi quod est caríssumum.
Id quóque iam cari qui ínstruontur déserunt.
Nunc ád eum inuiso. séd aperitur óstium:
Menaéchmum eccum ipsum uídeo: progreditúr foras.

---

101 *sq.* ***Festus p. 310, 30 M.:*** struices antiqui dicebant extructiones omnium rerum. Plautus 'cerialis .... patinarias'. ***fragm. Bob. p. 542, 27 K.:*** struices compositiones dicuntur patinarum (patinantur *B: corr. Keilius,* patinariae *ed. Vindob.*), unde etiam structores dicuntur. ***[Seruius] in Aen. IV 267 (cf. ad v. 270):*** exstruis a struice: Plautus in Menaechmis 'tantas .... patinarias' 103. ***Donatus in Ter. Phorm. II 2, 29:*** cena dubia . . . ubi tu dubites quid sumas potissumum] non potius, sed potissimum dixit, ut in re omni aliis alia monstraret potiora. Plautus 'standum . . . petas'

---

100. ——————ę *A, in quo nihil apparuit v. 101 sq.* eſt *libri* aduleſcenſ *B.* adoleſcenſ *CDFZ, post quam vocem distinxit Weisius* ipſiuſ *Z* eſcę *rasura ex* ſeſcę *C* maxĩmę *D.* maxime *Ba* (ę *Bb*) 101. cerialiſ *Festus.* Cerealiſ *DcFZ.* Certaliſ *Ba CDa.* Cer.talis *Bb* caenaſ *Festus* menſaſ *Festus, codd. Pyladis.* mensam *BCDFZ* 102. tantaſ ſtruiceſ *Seruii cod. T cum libris.* tantant aſtruiciſ *Seruii cod. F* concinat *uterque cod. Seruii* (*) 103. ſtandum ſt *B.* ſtandũſt *CD.* Standum eſt *FZ, Donatus* ſiquid *BC* ſummo *libri.* ſumma *Donati ed. princ.: atque id Lipsius Ant. lect. III dicit in libris aliquot antiquis exstare* S****UM —— ——————ṢUMMOṖEṬ** *A* 104. ——————L****UI* *A* (L *in fragmento*) mihi *vel* m *libri* hoſ *rasura ex* hodie *ut vid. C* multo *Z* 105. ——————Ṣ*MU——————M**Ṣ *A (priores litterae in fragmento) A* Domo *Ba.* Domi *Bb cum reliquis* sum usque in iure *B.* ſummuſ que *Ba.* ſum · uſ que *Bb.* ſumuſq', q *ex* o *ut vid. corr., C.* ſum uſque *DFZ* careiſ *Ba.* cariſ *Bb, ceteri* (*) 106. - - M *A* Nãneque *B.* nãq' *CDFZ* kariſſimum *B.* cariſſimum *FZ*

107. Idquoq' *B.* Id q̊q̊, ° *fere evanida, D.* Id qq *C* qui, i *e corr., Bb* inſtruntur *BaC.* inſtruuntur *BbDFZ* (*) 108. N*N*A—— ——————— *A, in quo nihil apparuit versu antecedenti* ſed *C.* ſ& *ex* & *Bb.* ſ' *D.* ſi *FZ (corr. Scutarius)* apperitur *Z* hostium *FZ* 109. M*ṆA*CK——————IPSU——————ROGREDITURF**AS *A* menechmũ *D* progredietur foriſ *Z* foras Menaech peniculuſ *B*

MENAECHMVS I. PENICVLVS

MENAECHMVS

Ní mala, ni stúlta sies, ni índomita impósque animi, 110
Quód uiro esse odió uideas, túte tibi odio hábeas.
Praéterhac sí mihi tále post húnc diem
Fáxis, faxó foris uídua uisás patrem.
Nám quotiéns foras íre uoló, mé retinés, reuocás, rogitás:
Quó ego eam, quám rem agam, quíd negotí geram, 115
Quíd petam, quíd feram, quíd foris pépigerim.
Pórtitorém domum dúxei: ita omném mihi
Rém necesse éloquist, quícquid egi átque ago.

---

110. *Seruius in Aen. III 686:* ni teneant cursus] antiqui 'ni' pro 'ne' ponebant, qua particula plenus est Plautus 'ni mala ni stulta sis'. *Donatus in Eun. II 3, 36:* quid ni] . . . est enim 'quid ni' aut quid nisi aut cur non, quia ueteres 'ni' pro 'ne' ponebant et 'ne' pro 'non', ut Plautus 'ni stulta sis' pro 'ne' et 'ne uult' pro 'non uult'. *Cf. R Opusc. II p. 629* 118 *sq. Nonius p. 24, 19 M.:* portitores di-

---

Act. I Sc. 2 M***ECKMUS MENA *litteris minutis inter v. 109 et 110 habet A nullo vacuo relicto.* MENECHMVS ADOLESCENS PARASITVS PENICVLVS *B.* MENehcm̃ ADOLESCENS PENICVL PARASITVS *D: item, nisi quod* Menęchinuſ *FZ. unius v. spat. C. MENAECHMOS I et II discriminavit R. Versuum fines B eosdem atque nos servat, praeter v. 120—122: itemque A praeter v. 110 et 120—122, ubi tamen v. 113. 115. 118. 120a nihil apparuit* (*) 110. *Sic A:*

NIMALA——————
——————A**PO*Q·ANI**

sies *Reizius, Bothius, Hermannus.* ſiſ *BC, Seruius, Donatus. om. DFZ* nundomita *C* ipſoſque *Z* 111. ——————AS *A* urro *C* uideaſ tute *BC.* uideſ tute *FZ.* uidetute *D, ubi* tu te *separ. Dc* (*)

112. ——————DIEM *A* Preter hac *B* ſi mi·hi *Ba.* ſimile *FZ* poſt *BFZ.* p̃ *CD* 113. uiſaſ *ex* uidu *ut vid. Da* (*) 114. ——————ÇAS *A traiectis, ut vid.,* rogitas reuocas foraſ *BC. om. DFZ* (*) 115. ego *suprascr. Db* negotii *BCD.* negocii *FZ* geritur *FZ: atque* ã *in D fere* ĩ *videtur esse* 116. petam *Camerarius.* detam *BaDa.* dedam *Bb.* detiam *C.* dicã *Dc.* detur *FZ* færam *C* ——————AMQUIDFORIS——Q——*A, ubi cum inter* FORIS *et* G *spatio* LE *non sufficiat* pepigerim *corr.* ꝑ (pegerim *Vssingius*), *ubi* legerim *BaCDF.* egerim *B ex ras. Z* (*) 117. ——————XEIITAO——*A* Portitiorem *C* duxi *BCDFZ.* dixit *Nonius* omnem *om. Nonius* 118. Rem *om. Nonius* necesse

Nímium ego te habui délicatam. núnc adeo, ut factúrus, dicam.
Quando égo tibi ancillás penum, 120
Lanám linum, aurum púrpuram
Bene praébeo nec quícquam eges, 121
Maló cauebis, sí sapis:
Virum óbseruare désines. 122
Átque adeo, ne mé nequiquam sérues, ob eam indústriam
Hódie ducam scórtum atque aliquo ad cénam condicám foras.

PENICVLVS

Íllic homo se uxóri simulat mále loqui, loquitúr mihi: 125
Nám si foris cenát, profecto me, haúd uxorem, ulcíscitur.

---

cuntur telonearii, qui portum obsidentes omnia sciscitantur, ut ex eo uectigal accipiant . . . Plautus Menaechmis 'portitorem . . . . ago'

120 *sq. [Seruius] ad Aen. IV 373:* litore egentem] . . . . et in tribus modis haec elocutio profertur. 'egeo hanc rem' Plautus Menaechmis 'linum lanam praebeo neque quicquam eges'

---

eloqui est *Dousa.* neceſſe loqui eſt *BCDF.* neceſſe eſt loqui *Z.* neceſſe eſt eloqui *Nonius* quidquid *Nonii L* (*) 119. ——————————USDICÃ *A* nimiũ *ex* nuniũ *Dc* (*) 120—122. *Post duos versus versui 120a respondentes haec apparuerunt in A (ex parte in panno nunc abscisso: cf. ad v. 104 sq.):*

LAN**LIN————————————
——————G*SMAL————————IS
————————————————————,

ubi sic B:

Quando ego tibi Ancillaſ penum
Lanam aurum neſtem purpuram bene prębeo nec quicquam egeſ
Malo cauebiſ ſiſapiſ uirum obſeruare desineſ:

itaque duobus versiculis duos senarios cum dimetro subiunxit A, duos octonarios B, ubi dimetros discripsit Geppertus Lanam linum aurum *duce A et Seruio.* Lanam (lanã, ã *e corr., C*) aurum ueſtem *BCD FZ* prebeo *C* neque *Seruius* molo *C* (*) 123. ATQ——————————— *A* neme *BC.* me *Z* nequicquam *BaFZ.* nequiçquam *Bb.* quicquam *C.* quicq *D* induſtriam] ſ *abscissum cum marg. C.* induſtiã, r *Dc* 124. atque aliquo ad coenam *Acidalius.* ad cenam (cęnam *C*) atque aliquo *libri cum A, ut vid., in quo* K*D ——————— Q****Q**C**D*C*M *apparuit sequente versu voci* foras *vacante* conducam *DcFZ* (*) 125. ILLICKOM****XOR————————QUILOQUITURMIKI *A* ſimulat, at *e corr., Bb* 126. cęnat *C*

MENAECHMVS

Eúax, iurgio hércle tandem uxórem abegi ab iánua.
Vbi súnt amatorés mariti? dóna quid cessánt mihi
Conférre omnes congrátulantes, quía pugnaui fórtiter?
Hánc modo uxori íntus pallam súrrupui: ad scortúm fero. 130
Sic hóc decet, darí facete uérba custodí catae.
Hoc fácinus pulcrumst, hóc probumst, hoc lépidumst, hoc factúmst fabre:
[Meó malo a mala ábstuli, hoc ad dámnum deferétur.]
Auórti praedam ab hóstibus nostrúm salute sócium.

PENICVLVS

Heús adulescens, écqua in istac párs inest praedá mihi? 135

MENAECHMVS

Périi, in insidiás deueni.

PENICVLVS

Immo ín praesidium: né time.

---

127. *Varro de l. l. VII 93:* apud Plautum 'euax . . . . ianua' euax uerbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est: *cf. Bergkius 'Beitr.' I p. 157* 134. *Priscianus inst. VII 26 p. 309, 4 H.:* in pronominibus quoque fecerunt antiqui 'meum' pro 'meorum', 'tuum' pro 'tuorum', 'nostrum' pro 'nostrorum' dicentes. Plautus . . . . idem in Menaechmis 'auerti . . . . socium'

---

127. hercle *C. om. Varro* (ab regia ianua *Flor.*) (*) 128. ſ amatoreſ, a *ex corr. (incohata* m *ut vid.) D* (*) 129. qui *Ba.* quia *Bb cum reliquis* (ϝ *D*) foriter *B* (*) 130. palam *C* ſubrupui *FZ* (*) 131. Sic hoc *BbCD* (ħ). Si hoc *Ba.* Si hic *FZ* *post* decet *distinxit Geppertus* cate *BZ (corr. Lambinus)* (*) 132. pulcrum eſt *B.* pulchrum eſt *reliqui* probum est hoc lepidum eſt *libri* factuſt *BCD.* factumst *F.* factum eſt *Z* 133. *Versum seclusit Goetzius Mus. Rhen. XXXV p. 481 adn.* amala *D, sed . Dc* ſuſtuli *Z* dampnum *D* (*) 134. Aduorti *B.* Auerti *reliqui cum Prisciano* (auertit *Prisciani PWr*) predam *Ba* (ę *Bb*) oſtibus *Bb.* oſtib; *C* ſalutē, *Dc.* ſaluto *Z* ſotium *D* (*) 135. adoleſcenſ *DFZ* ecqua *BbFZ.* et qua *BaCD* in] mihi *Z* praeda mihi *Camerarius.* pre mihi *BaC.* p.re mihi *(sic) Bb.* pmihi *Da.* pmihi *Dc.* premii *FZ* (*) 136 *sqq. Spatia usque ad v. 142 personis relinquunt CD (pers. suppl. Dc v. 137 sq.)* 136. Perii *om. Z* deuenit *BaCD.* deueni *B ex ras. Dc* preſidium *BC*

MENAECHMVS

Quís homost?

PENICVLVS

Ego sum.

MENAECHMVS

O méa Commoditas, ó mea Opportúnitas,
Sálue.

PENICVLVS

Salue.

MENAECHMVS

Quíd agis?

PENICVLVS

Teneo déxtera Geniúm meum.

MENAECHMVS

Nón potuisti mágis per tempus mi áduenire quam áduenis.

PENICVLVS

Íta ego soleo: cómmoditatis ómnis articulós scio. 140

MENAECHMVS

Vín tu facinus lúculentum inspícere?

PENICVLVS

Quis id coxít coquos?
Iám sciam, si quíd titubatumst, úbi reliquias uídero.

---

137. homo est *libri* ME· Oh *B.* #oh *CD* ó *C* oportunitaſ *BC.* °portunitaſ *Da* (*) 138. Qui *Ba* agiſ *BCDF*. aiſ *Z* dextra *libri: corr. Camerarius* meum] mihi *C* 139. *ante* magis *er.* g *C* mihi *libri* quem *Bb* 140. omneſ *F* 141. lutulentum *F.* lucĕlentum *Da* Inspice *Da: corr. Db* quiſ hid *D.* quid iſ *F* ·quocuſ *c. ras. litt.* e *(puncta ab ead. m.) B.* quocuſ *C.* cocuſ *DF.* coquuſ *Z* (*) 142. ſiquid *BC* titubatumſt *BF.* titubatuſt *CD.* titubatum est *Z* (*)

MENAECHMVS

Díc mi, en umquam tú uidisti tábulam pictam in páriete,
Vbi aquila Catameítum raperet, aút ubi Venus Adóneum?

PENICVLVS

Saépe. sed quid istaé picturae ad me áttinent?

MENAECHMVS

Age me áspice. 145
Écquid adsimuló similiter?

PENICVLVS

Quí istic ornatúst tuos?

MENAECHMVS

Díc hominem lepidíssumum esse méd.

PENICVLVS

Vbi essurí sumus?

MENAECHMVS

Díc modo hoc quod égo te iubeo.

PENICVLVS

Díco: homo lepidíssume.

---

143. *Ausonius (Edyll. VI) epist. ad Gregor. fil.:* En umquam uidisti nebulam *(cf. Epist. XVII [II] 407)* pictam In pariete? *Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 21, Goetzius Act. soc. phil. Lips. IV p. 355* 144. *Liber glossarum:* Catamitus quidam uir fuit. Plautus 'ubi ... Adoneum': *cf. Loewius Prodr. p. 256. Praeterea probabile est ad hunc versum spectare Paulum p. 44, 6 M.:* Catamitum pro Ganymede dixerunt, qui fuit Iouis concubinus.

---

143. mihi *libri* en umquam *Brixius confirmante Ausonio.* nũqũa *C.* nũq *D.* numqua *B.* numquid *FZ* (*) 144. aqulã *C* catameitum *Da.* catamei tum *Ba.* cate mei tũ *C.* catamettum *F.* catamitum *BbDcZ* adoneum *Bb.* 145. Sepe *BCD* picture *BaD.* pictu . . rẽ, ti *ut vid. er., C* adtinent *B* 146. Ecquid *Bb.* Ecquidem *Z* adſimulo *B.* aſſimulo *CDFZ* quid *F* ornatuſt *Weisius.* eſt ornatuſ *libri* tuuſ *libri* (*) 147. *Spat. D* lepidiſſimum *libri* med *Guietus.* me *libri* eſſuri ſumuſ *Ba.* eſſuri ſum *C.* eſſuri ęę mę ſum' *D.* eſuri ſumuſ *BbDcFZ* (*) 148. *Spat. D* hoc *om. Z* quod *Bb.* quid *Z* ibéo *C* dico *BbCDZ.* dic *Ba F* lepidiſſime *libri, ex* lepidiſſſe me *C*

MENAECHMVS

Écquid audes dé tuo istuc áddere?

PENICVLVS

Atque hilaríssume.

MENAECHMVS

Pérge, perge.

PENICVLVS

Nón pergo hércle, nísi scio qua grátia. 150
Lítigium tibíst cum uxore: eo mi ábs te caueo caútius.

MENAECHMVS

Clam úxoremst * * * * * * * *
Vbi sepulcrum habeámus atque hilare húnc conburamús diem.

PENICVLVS

Age sane igitur, quándo aequom oras, quám mox incendó rogum?
Díes quidem iam ad úmbilicum est dímidiatus mórtuos. 155

---

152. *Charisius inst. I p. 145 K.:* 'te' ablatiuus 'clam te est'. atquin Plautus in Menaechmis 'clam uxorem est': nisi forte clam et accusativo et ablatiuo possit aptari 155. *Gellius N. A. III 14, 16:* Varro . . . disseritque ac diuidit subtilissime, quid 'dimidium' 'dimidiato' intersit . . . . propterea Plautus quoque in Bacchidibus 'dimidium auri' dicit non 'dimidiatum 'aurum' . . . . in Menaechmis autem 'dimidiatum' diem non 'dimidium' in hoc uersu 'dies . . . mortuust'

---

149. *Spat. D* Ec quid *B.* Etqd *C.* et qid̃ *D* iſtic *F* PE. *om. BZ* atqui *BCD* hilariſſime *BCDZ* 150. ME. *om. Z* Perge, perge *Schwabius Ann. phil. CV p. 407.* Perge *libri* (*) 151. Litigium *BbDcZ.* Litidium *CDaF.* Litutium *Ba* tibi eſt *libri* uxore: eo *R et Brixius in progr. a. 1847 p. 3 (praeeunte* uxore: hoc *Acidalio).* uxore oh *C.* uxore M o *B.* uxore ♯oh *D.* uxore ME. hoc *FZ* mihi *libri* 152 *sq. Sic constituit* ☒ *cum lacuna ad hoc exemplum explenda:* Clam uxoremst⟨, ubi bene erit nobis, oblatratricem meam⟩ Vbi, *ubi* clam uxorem eſt *testatur Charisius: libri habent:* Clam uxorem ubi ſepulchrum habeamuſ atque hunc comburamuſ diem, *nisi quod* habemuſ *F,* combura · · uſ *c. ras. Ba.* conburamuſ *Bb.* c̃burnauſ *Da (corr. Dc).* c̃ burnauſ *C* (*) 154. equum *BaZ.* ęquum *Bb CD* eraſ *Z* incendo rogũ *add. Bb* 155. ME. *praemittunt FZ* iam ad umbilicum *FZ, Gellius (sed* in ad *Gellii P ante corr. itemque R ex* iad *corr.).* iã ad um bilicum *Bb.* iã dumbilicum *CD.* ia · dum bilicum *c. ras. Ba* dimidiatuſ mortuuſ eſt *Gellius* (mortuuſt *Carrio).* eſt dimidiatuſ (dimi di atuſ *Db*) mortuuſ *libri* (*)

MENAECHMVS

Té morare míhi quom obloquere.

PENICVLVS

Óculum ecfodito pér solum
Míhi, Menaechme, si úllum uerbum fáxo, nisi quod iússeris.

MENAECHMVS

Cóncede huc a fóribus.

PENICVLVS

Fiat.

MENAECHMVS

Étiam concede húc.

PENICVLVS

Licet.

MENAECHMVS

Étiam nunc concéde audacter áb leoninó cauo.

PENICVLVS

Eú: edepol ne tu, út ego opinor, ésses agitatór probus. 160

MENAECHMVS

Quídum?

PENICVLVS

Ne te uxór sequatur, réspectas idéntidem.

MENAECHMVS

Séd quid ais?

---

156. *Personas om. B* Te morare *CD.* Nemorare *B, sed* N *e corr. Bb.* Remorare *FZ* quom *FZ.* quam *CD.* quin *B, in e corr. Bb* obloquere PE. oculum *F et, nisi quod* occulum, *Z.* obloquere oculum *CD.* obloquere. occulum *B* ecfodito *CD.* effodito *BbFZ.* hec fodito *Ba* perſolum *libri: sed* ꝑſolũ· *add. Bb* (*) 157. Mihi *BbCDFZ.* Mi *Ba* mẹnẹchine *C.* menechmẹ *D* iuſerif *Ba: corr. Bb* 158. fiat etiam M concede huc licet *B: in CD spatium est post* fiat 159. *Sic libri cum A, nisi quod* ALEONINO *A.* ab leomino *Z* (*) 160. EUEDEPOLNETU — — *A* Eu *BCD.* Heu *FZ ultimam litteram in* eſſef *e corr. Bb* 161. ME. *om. B* QUIDUM#NETEUX— — —— *A* Quidum ne *B* ſequatuf *C* 162. SEDQUIDAISEGON- — — —— — *A* quid *ex* quif *Bb* ais *Pylades cum A.*

PENICVLVS

Egone? íd enim quod tu uís, id aio atque íd nego.

MENAECHMVS

Écquid tu de odóre possis, sí quid forte olféceris,
Fácere coiectúram, quoi sit *?

PENICVLVS

* * *

Cíeo res nasum * * * * cáptum sit collégium. 165

MENAECHMVS

Agedum, odorare hánc quam ego habeo pállam: quid olet?
ápstines?

PENICVLVS

Súmmum oportet ólfactare uéstimentum múliebre:
Nam éx istoc locó spurcatur násum odore inlútili.

---

168. *Nonius p. 394, 16 M.:* spurcum etiam fetidum. Plautus Menaechmis 'nec isto . . . . inlutibili': *cf. Reblinius p. 119, Caesar p. 38. 56. 71*

---

agiſ *BCDFZ* Ego ne *BC* quid *Z* aio *B ex ras. Z.* ato *B ante ras.* dato *CDF* nego *BbZ.* nega *BaCDF* 163. ECQUIDTUDEODOR———— *A* Ecquid *F.* Hec quid *CD.* Haec quid *B.* En ecquid *Z* deo dore *B* ſiquid *B* forte *ex* fecte *Da* 164 *sq. Sic versus constituit* ☙ *ad hoc exemplum explendos:*

Facere coiecturam, quoi sit ⟨demptum (*vel* aptum)?
PENICVLVS
Ex latebris aeque ego⟩

Cieo res nasum ⟨si scit⟩ (*vel* nasum ciens) q⟨uasi⟩ c. s. c., *quos libri praeter A in unum exhibent contractos:*

Facere coniecturam captum ſit collegium,

nisi quod coniecturū *CD, spatium post* ſit *C,* colegium *B ante corr. In A vero haec apparuerunt:*

FACERECOIECTURAMCUIṢI (*vix* CVM) ——————
CITO—S—ASUM— Q————————,

ubi re(s)n(asum)siscit(q—) *spatia accurate explent* (*) 166. ME. *om. B* AGEDUMODORAREKANÇQUAMEGOKABEOPA———— *et in versu sequenti dubiam* N *litteram vocis* abstines *A* hanc . . . . olfactare *om. Da, add. Db in marg. (suo loco* d *adscripto): unde factum, ut* PE. Agedum odorare *verba in FZ collocata sint inter* olfactare *et* oportet palam *C* quod *Ba* apſtineſ *BaC.* abſtines *reliqui* 167. SUMMUM —————— *A* oportet olfactare *Guietus:* olfactare (olfaetare *C*) oportet *libri* (*) 168. NAMEXISTOCLOCO——GA———— *A* Nam ex *CDF cum A.* Nam *B.* Nec ex *Z.* Nec *Nonius* ifto *Nonius.*

MENAECHMVS

Ólfacta igitur híuc, Penicule: ut lépide fastidís.

PENICVLVS

Decet.

MENAECHMVS

Quíd igitur? quid olét? responde.

PENICVLVS

Fúrtum, scortum, prándium. 170

MENAECHMVS

Tíbi fuat . . nqu * * * * *
Élocutu's: nam * * * * *
Núnc ad amicam déferetur hánc meretricem Erótium.
Míhi, tibi atque illí iubebo iam ádparari prándium.

---

hoc *F* ifto cloco *CDa: corr. Dc* loco ſpurcatur *ex* locoſ purcatur *Bb, ubi ex A si recte* —GA *notatur, spatium docet* LOCOPURGATUR *vel tale quid exstitisse* naſum odore *BbZ, Nonius.* naſum modori *BaC.* naſũmodori *D, ubi insolentiorem* n *litterae formam* n *suprascripto expunxit et* m *lineola separavit Dc.* a ſummo odore *F* inlutili *R.* inlutibili *Nonius ex eoque Z.* inlucido *BCD.* in lutido *F* (*) 169. DIFACTAIGITURKINCPEN———— *A* Olfacta *Dc in marg.* (O *abscissa*) *F, codd. Pyladis, Saracenus.* Di facta *B.* Difacta *CD cum A.* Dii facta *Z* ut lepide *R.* lepide ut *libri* PE. *Saracenus. om. libri sine spatio* (*) 170. ME. *Scutarius. om. libri* QUIDIGITURQUIDOLETRE———— *A* Quĩ igitur *Z* quod olet *CDFZ* 171 *sq. Duobus versibus auctior A est, quorum initia quae sola nunc exstant, sic descripsit Loewius:*

TENFUAT——NQU————————————
ELOCUTUSNAM——U————————————

initio tamen TIBIFUAT *(ut interpretari posse Ritschelius visus erat) non prorsus excludens: quae ad hoc exemplum explet* ⊠ *(quadrante* co *et* ego*):*

ME. Tibi fuat ⟨co⟩nqu⟨isite exstructum epulum: ut paucis rem meram⟩
Elocutu's: nam ⟨ego⟩ u⟨xori pallam hanc surrupui modo.⟩

(*) 173. ME. *praem. B* NUNCADAMICAMDEFER————EROTIUM *A* defertur *Z* ro etium *D* 174 *sq. Haec apparuerunt in A:*

MIKITIBIATQ·ILLIIUBEBOI————————NDIUMEU
INDEUSQ·ADDIURNAMSTELLAMCRASTINAMPOTERIMUSEU,

ubi eu *Peniculo tribuendum utroque versu omiserunt ceteri, praeterea v.* 174 PEN. *praemittit F* iubeo *BZ* apparari *FZ, v.* 175 MEN. *praemittit F* ad diurnam *DcFZ cum A.* ad diurnum *CDa.*

PENICVLVS

Eu!

MENAECHMVS

Índe usque ad diúrnam stellam crástinam potérimus—. 175

PENICVLVS

Eu!

Éxpedite fábulatu's. iám foris ferió?

MENAECHMVS

Feri.

Vél mane etiam.

PENICVLVS

Mílle passum cómmoratu's cántharum.

MENAECHMVS

Plácide pulta.

PENICVLVS

Métuis credo, né fores Samiaé sient,

F * * * * * * * *

MENAECHMVS

Máne mane, obsecro hércle: eapse eccam éxit: ah, solém uide, 180
Sátin ut occaecátust prae huius córporis candóribus?

---

d. adiurnvm *B* poterimus—. ☙ *cum A.* potabimuſ *BCDFZ* (*) 176. *Sic libri cum A, nisi quod* fabulatuſ *(corr. Lambinus)*, FERIOFORIS *A.* foreſ ferio *reliqui* (*) 177. ——COMMORATUSCANTKARŪ *A Peniculi pers. add. Acidalius: om. libri cum A, ut vid. ex spatio* millę *D* paſſuſ *F* commoratuſ *libri: corr. Pistoris* 178. ME *B, Acidalius. om. FZ* pulta. P metuiſ credo *B (sed* met *Bb e corr.) F, Pylades* (metuiſ *afferens e codd. ant.*). pultā & uiſ (inſ *D*) credo *CD.* pulta. PE. credo *Z* ſcient *BaCD* P——SAMIAESIENT *A, in quo versus sequebatur a ceteris omissus, quem ad hoc exemplum explet* ☙ *(vel* F *dubia):*

F⟨rangi quae tam facile possint, quam in me uas Samium solet⟩.

180. ——PA——SOLEMUIDES *A, ubi ex certis quae videntur* PA *litteris et ex spatiis concludas tale quid exstitisse:*

⟨Mane, mane obsecro, heus:⟩ pa⟨tent ipsae aedes. ah⟩solem uides eapse *Acidalius.* ab ſe *libri* eccam *Bothius.* ecca *libri* exit oh *Acidalius* (ah *Bothius*). exitoh *CD.* exit. PE. oh (o *Z*) *BFZ* uide *Acidalius.* uideſ *libri cum A* (*) 181. MEN. *praemittit F* ——ORISCANDORIBUS *A* Santin *B.* Statin *F.* Statim *Z* occaecatust *Pylades.* occecatuſ *libri* pre *BaC.* prę *Bb.* p̄ *D. om. A, ut vid. ex spat.* candoribuſ erotium peniculuſ *CD itemque B ante ras.* (*)

EROTIVM. PENICVLVS. MENAECHMVS I

EROTIVM

Anime mei, Menaéchme, salue.

PENICVLVS

Quíd ego?

EROTIVM

Extra numerum és mihi. 182

PENICVLVS

Ídem istuc aliis ádscriptiuis fíeri ad legioném solet. 184

MENAECHMVS

(Égo istic mihi hodie ádparari iússi apud te proélium. 185

EROTIVM

Hódie id fiet.

---

184. *Varro de l. l. VII 56:* in Menaechmis 'idem .... solet' ascriptiui dicti, quod olim ascribebantur inermes armatis militibus qui succederent, si quis eorum deperisset: *cf. Muretus Var. Lect. VI 4*

Act. I Sc. 3 EROCIUM MVLIER · PENICVLVS PARASIT'. MENECHM' · ADOL *B itemque* (*sed* EROTIVM) *rubricator in D deletis* erotiũ mulier peniculuſ pa menechm' ado, *quae scripserat Db, ut vid.* Erotium mulier meretrix. Menechinuſ adoleſcenſ. Peniculuſ paraſituſ *F*. *unius versus sp. ACDa* 182. ——— LUE#QUIDEGO#EXTRANUME ‖ RUMESMIKI *A (ubi* animemimenaechmesa *spatium explet)* Mei *B* (Mi *m. Camer.*). mei *CDFZ* menechme *D*. menaech me, h *ex* b, *C* ſalue · qd ego extra *B (sed* ego *Bb*, r *erasa).* ſalue quid ego (ergo *FZ*) extra *CDFZ (pers. rest. Camerarius)* (*) 184. ——— IUISFIERIADLEGIONEMSOLET *A (ubi* idemistucaliissadscript *spatium explet)* P *B*. MEN. *FZ* aſcriptiuſ *Da*. aſcriptiuiſ *DbFZ, Varro* fieri ad legionem *Varro* (in *pro* ad *ed. princ., non cod. F*) *cum A*. ad legionem fieri *BCDFZ* *Versus 185—188 alienos hinc esse intellexit Langenus Stud. Pl. p. 298 sq. duce Sonnenburgio* (*)

185. ME *B, Saracenus. om. FZ* ——— IUSSIAPUDTEPPROELIUM *A* istuc *Z* adparari, ri *ex corr., B*. apparari *FZ* proelium *Z*. plium *D*. prelium *Bb*. prelium *BaCF* 186. ——— ABIMUS *A (ubi* hodieidfiet#ineouterq.proeliopot *quadrat)* ER. Hodie id fiet. ME. In eo *Gruterus*. Hodie id fletineo *BC, sed erasa ante* Hodie *nota* ME *B*. Hodie id fleti nec *DF*. Hodie id feci. neque *Z* proilio *B*. pro ilio *CDaF*. pro illo *DcZ (corr. Scaliger)* (*)

MENAECHMVS

Ín eo uterque proélio potábimus.
Vter ibi meliór bellator érit inuentus cántharo,
Tuaé legioni adiúdicato, cúm eo ut hanc noctém sies.)
Vt ego uxorem, méa uoluptas, úbi te aspicio, odí male.

PENICVLVS

Ínterim nequís quin eius áliquid indutús sies. 190

EROTIVM

Quíd hoc est?

MENAECHMVS

Induuiaé tuae atque uxóris exuuiaé, rosa.

EROTIVM

Súperas facile, ut súperior sis míhi quam quisquam qui ímpetrant.

PENICVLVS

Méretrix tantispér blanditur, dúm illud quod rapiát uidet: 193

---

187. ——————ITINUENTUSCANTKARO *A (ubi* uteribimeliorbellatorer *quadrat)* Vter, r *ex* l, *D a (suprascr.* r *D c)* Vter° ibi erit melior *B, ubi* Vtrobi *corr. B b,* erit *del. B a* bellatorérit *C* 188. —— ——ROKANCNOCTEMSIES *A* Tuae legioni adiudicato, cum eo ut ☠. Tueſt legio (Tueſt legio *B b.* Tu eſ legio. *F Z*) adiudicato cum utro *libri* (utro *cum A, ut vid., in quo spatium ceteroqui corruptam librorum scripturam vix totam capiat)* ſcieſ *B ante ras. C D a:* c *exp. D c: ceterum in D aliquid ad hunc v. er. est in marg.,* ⁎S *ut vid.* (*) 189. ——————ODIMALE *A quadrante spatio* (aspicio) uxore *C D a* meã *B* uolupta ſubite *B a C D a: corr. B b D c* aſpi·cio *C, erasa* t *ut vid.* 190. PE. *Vssingius.* ER. *F Z. om. B* ——————NDUTUSSIES *A quadrante spatio* eiuſ·ali (ſ *er.*) quid *B.* eiuſ ſaliquid *C* intuta *B a.* induta *B b* sies *Pylades, A.* ſiſ *libri* 191. ERO *praem. B, om. ceteri, restituit Vssingius* QU——————Q·UXORISEXUUIAEROSA *A* h̄ ē *D a.* h̄ ē *D b.* hē *D c* M *B. om. reliqui sine spatio, fortasse cum A* uxori ſexu uiae roſa *B a.* uxori ſexu uia (ſexuuia *D a,* ſ *separ. D c*) eroſa *C D* 192. ER *B, Pylades. om. F Z* SUPER——————QUAMQUISQUAM ‖ QUI—— *A quadrante spatio* quisque *Z* impetrat *F Z* (*) 193. MERETRIXTANTISPERBLANDITURDUMILLUDQUODRAPI ‖ *A, ut* ATUIDET (*vix* IATUIDET) *extiterit in versu sequenti, ubi iam nihil apparet* Meretrix *C* tantiſ ꝑblanditur *B C* (ſ ꝑ *lineola iunxit B b*)

Nám si amabas, iám oportebat násum abreptum mórdicus. 195

MENAECHMVS

Sústine hoc, Penícule: exuuias fácere quas uouí uolo.

PENICVLVS

Cédo. sed opsecro hércle, salta síc cum palla póstea.

MENAECHMVS

Égo saltabo? sánus hercle nón es.

PENICVLVS

Egone an tú magis?
Sí non saltas, éxue igitur.

MENAECHMVS

Nímio ego hanc perículo
Súrrupui hodie.

PENICVLVS

Meó quidem animo ab Híppolyta subcíngulum 200
Hércules haud aéque magno umquam ábstulit perículo.

---

195. *Nonius p. 138, 21 M.:* mordicus . . . Plautus Menaechmis 'iamdudum oportuit . . . . mordicus' 201. *Festus p. 302, 4 M.:*

---

195. NAMSIAMABASIAMOP———— *A* iamdudum oportuit *Nonius* naſſum *C et D ante ras.* adeptum *Nonii codd.* (ademptum *edd.*) modicuſ *Ba* (r *suprascr. Bb*). mordiciuſ *Z* (*) 196. SUSTINEKOCPENICU———— *A* exſuuiaſ *BaC* quas uoui uolo *Camerarius: vide Turnebum Advers. XX 27.* quaſ ſuo uiuolo *BD.* quaſ ſuo uiuilo *C.* quam ſuauum (ſuauium *F*) uolo *FZ* 197 *sq.* PE. Cedo. sed *et mox* ME. Ego saltabo? sanus *Acidalius.* PE. Cedo. ME. ſed *et mox* PE. Ego ſaltabo. ME. ſanuſ *FZ. personarum notas om. B. in A apparuit:* CEDOSEDOPSECROKEROLES———— *et* EGO ——— o———— *quadrante* saltab Caedo *C* obſecro *libri praeter A* ſiccum *D.* ſiccam *C* ſaltõ bo *C* PEN. *om. B* 199. Si *Acidalius.* ME. Si *FZ* SINONSALTASEXUE———— *A* exuigitur *Ba* (e *rescripsit Bb*). exuigitur *CD.* exi igitur *FZ (corr. Camerarius)* ME. nimio *Acidalius.* nimio *libri* 200. *sq. om. F* 200. SURIPUIKODIE———— *A* Surrupui *B et* (ru *ex* rip) *C.* Suruptui *D.* Subrupui *Z* PE. *om. libri: cf. ad v. 202* ab *ex* ap *C* ipolita *BCD* ſubcingulum *BbDcZ.* ſubgingulum *BaCDa* (*) 201. KAUDKERCULESAEQ***AGN———— *A* Haud hercle ſeque *B*

MENAECHMVS

Cápe tibi hanc: quando úna uiuis mieís morigera móribus.

PENICVLVS

Hóc animo decét animatos ésse amatorés probos,
Quí quidem ad mendícitatem próperent se detrúdere.

MENAECHMVS

Quáttuor minís ego istanc émi anno uxorí meae. 205

PENICVLVS

Quáttuor minaé perierunt pláne, ut ratio rédditur.

MENAECHMVS

Scín quid uolo ego te áccurare?

EROTIVM

Scío, curabo quaé uoles.

[suc] singulum ap[pellabant antiqui bal]teum. Plautus [ab Hippolyta succingul]um Herculis [aeque magno neu]tiquam abstu[lit periculo]: *ubi* Hercules *corr. Vrsinus,* tiquam *ex* [u]nquam *corruptum habent Leidolphus Sigismundusque in Comment. philol. Ien. II p. 225 sq., III p. 256 adn. post* Hercules *supplentes* haud aeque magno. *At Verrius nescio an legerit velut* Hercules nimio magis neutiquam abstulit periculo

---

(ſ *exp. Bb*). Aud hercule ſeque *C.* Apud hercule ſeq' *Da* (Aut *corr. Db*, ſ *lineola separ. Dc*). Haud Herculeſ eque *Z cum libris quibusdam Lambini* Hercules haud *traicientis: cf. test.* (*) 202. CAPITITIBIKA———— *A* ME *B. om. FZ (reduxit B)* mieiſ *BaC.* meiſ *Da: prius* i *del. BbDc* morigera] *prior* r *e corr. Da,* g *suprascr. C* 203. KOCANIMODECETANIMATOSESSEAMA*****P — *A* (*) 204. QUIQ******DMENDICITATEMPROPERENTSED———— *A* medicitatem *Bb.* mendititatem *C* properent se *Bothius cum A.* ſe properent *FZ.* ſe proderent *BaCD.* ſe proderent *Bb* detendere *Z (corr. Scutarius)* 205. *om. F* QUATT———— *A* Quatuor *BDZ (non CA)* mineſ *D ante corr.* ego istanc emi *Fleckeisenus.* ego emi iſtanc *FZ.* ego emi iſtanc *BbDc.* egomi iſtanc *BaCDa* auo *Z* (*) 206. QUATTUORMINAEPERIERUNTPLANEU******REDUR *A* Quatuor *DFZ.* Quatuor *Ba* mine *CD* perieſ *D.* periere *FZ* reditur *Bb* 207. SCINQUIDUOLOTEACCURARE#SCIOCURABOQUAEUOLES *A, ubi* uolo ego te *ceteri* accurrare *C* curaro *Ba: corr. Bb* que *BaCD* (*)

MENAECHMVS

Iúbe igitur tribus nóbis apud te prándium accurárier,
(Átque aliquid scitámentorum dé foro opsonárier:
Glándionidám, suillam, láridum, pernónidam 210
Aút sincipitaménta porcina aút aliquid ad eúm modum,
Mádida quae mi adpósita inmensam míluinam súggerant.)
Átque actutum.

EROTIVM

Lícet ecastor.

MENAECHMVS

Nós prodimus ád forum:
Iam híc nos erimus. dúm coquetur, ínterim potábimus.

EROTIVM

Quándo uis, uení: parata rés erit.

MENAECHMVS

Properá modo. 215
Séquere tu me.

---

208. *Sic libri cum A, nisi quod* nobiſ tribuſ *D (sed add.* : :) *FZ V. 209—212 secl.* ☙, *v. 210 sqq. cum Buechelero apud Sonnenburgium p. 6 adn.* (*) 209. *om. FZ (add. Pylades)* ATQ·ALIQUIDSCITAMENTORUMDEFOROOPSONARIER *A* Atq', q' *in ras. Bb* ſit ȯmentorum *Ba.* ſit amentorum *reliqui (em. Turnebus Advers. XVIII 14 cum A)* obſonarier *BCD* 210. GLANDIONIDAMSUILLAMLARIDUMAUTPERNONIDAM *A, ubi* Glandionicam *FZ,* ſuillam *B.* ſullam *CDF* (ſuillam *Z cum A*), laridum *B* (. *Bb*), aut *om. BCDFZ,* pernonidem *B.* per nonidem *C.* per non idem *Da.* pernam idem *Dc.* pernam itidem *FZ:* pernonidam *(ut A) Schwabius* (*) 211. AUTSINCIPITAMENTAPORCINAAUTALIQUIDADEUMMODŨ *A, ubi* ſincipit amenta *BaCDa (coni.* ℜ *cum A),* ſinciput amenta *Db.* ſinciput omenta *Bb.* ſinciput aut menta *F.* ſinciput aut polimenta *Z* porcina *om. B: add. Bb in marg.* (*)

212. MADIDAQUAEMIKIAPPOSITAINMENSAMM——UEINAMSUGGERA (eil *vel* ul *lacunam explet, in fine vix* ĀT *fuit) A* que *CD* appoſita *Z (non BCDF)* in mensam *CDFZ.* mensam *B et pro* in *rasuram duarum litt.:* inmenſam *coni.* ☙ (*) 213. ATQ·ACTUTUM#LICETECASTOR#NOSPRODIMUSADFORUM *A, ubi* ER. *et* ME. *om. BF sine spatiis,* licete caſtor noſ *BaCDa* (licet ecaſtor *BbDb*) 214. IAMK——M OQUETURINTERIMPOTABIMUS *A, ubi post* Iam *rasuram 4 litterarum (quarum ultima* ſ *fuit) B,* quo quitur *B.* quoquitur *CD.* coquitur *FZ:* coquetur (quoquetur *A ut vid.) em. Bothius, Bentleius* (*)

215. QUA——PERAMODO *A quadrante* ndoueisueniparatareserit#pro erit propera *om.* ME *et sp. B* 216. SEQU——QU—— *A, in quo versus minor fuit, quam qui ceterorum*

PENICVLVS

Ego hércle uero te ét seruabo et té sequar,
Néque hodie, ut te pérdam, meream deórum diuitiás mihi.

EROTIVM

Éuocate intús Culindrum míhi coquom actutúm foras.

EROTIVM. CYLINDRVS

EROTIVM

Spórtulam cape átque argentum. éccos treis nummós habes.

CYLINDRVS

Hábeo.

EROTIVM

Abi atque obsónium adfer. tríbus uide quod sít satis: 220
Néque defiat néque supersit.

---

218. *Charisius inst. gr. II p. 201, 5 K.:* intus Plautus in Menaechmis 'euocate . . . . foras': praepositiones enim aduerbiis denegantur: *ubi quod supra* enim *in N adscriptum est* et — *unde* etenim *retinuerunt Keilius alii — videtur ad* ex *praepositionem subintellegendam spectare*

---

scripturam totam caperet (nedum me *Lambini)* tu me *Lambinus.* tu *BCDF. om. Z* hecle *C* tifequar *CDa.* tifequar *Db.* assequar *Dc* (*) 217. NEQ·————————MEREARDEORUMDI———AS-MIKI *A spatiis quadrantibus* merear *B ante corr. et F cum A* diuiciaſ *B* (*) 218. E***ATEINT————————QUOQUOMACTUTUMFORAS (*quadrante* usculindrummihi *et* UM — *fortasse etiam* AS — *per ligaturam, ut vid.*) *A* culindrum mihi quoquum *BCD* (quo quum *B*). cylindrum mihi coquum *FZ.* mihi cocum cilyndrum *Charisius* foraſ erotium cilinorus *CD.* foraſ *cum circa 15 litt. ras. B*

Act. I Sc. 4 EROCIVM MERETRIX·CILINIDORVS COCVS· *B itemque* (*sed* EROTIVM *et* CILINDOR' *rubricator in D erasis eisdem verbis a Db, ut vid., scriptis.* Erotium mulier. Cylindrus coquus *F.* Erotium meretrix. Cylindrū coquus *Z. unius versus spat. AC* 219. S————ENTUMECCOSTREISNUMMOS ‖ KABES (*quadrante* portulamcapeatq.arg) *A* hec coſtriſ *BaCD, ubi* eccoſ triſ *corr. Bb,* triſ *separ. Db,* heccoſ *coni. Dc* habeſ, ſ *ex* a *ut vid. C* (*) 220. **BE————Q·OB***IUMADFERTRIBUSUIDEQUODSIT‖SATIS (*quadrante* o#abiat) *A* Abeo *CDa (corr. Dc)* absonium *Z* affer *FZ* (*) 221. N————————INESERUNT (UNT *per ligaturam*) *A* Neq defiat neq *C*

CYLINDRVS

Quoíusmodi isti hominés erunt?

EROTIVM

Égo et Menaechmus ét parasitus éius.

CYLINDRVS

Iam isti súnt decem:
Nám parasitus núnc hominum octo múnus facile fúngitur.

EROTIVM

Élocuta súm conuiuas: céterum curá.

CYLINDRVS

Licet.
Cócta sunt: iube íre accubitum.

EROTIVM

Rédi cito.

CYLINDRVS

Iam ego híc ero.

---

223. *Nonius p. 497, 6 M.:* accusatiuus positus pro ablatiuo... Plautus Menaechmis 'nam ... fungitur'

---

cuius modi *libri cum As* isti homines *Fleckeisenus confirmante, ut vid., spatio in A.* hiominef *BaC.* hi hominef *Bb.* iom̃s *Da, ut vid.* iom̃f *Db.* hominef *Z.* omnef *F* (*) 222. EG***MEN——ASITUSEIUS#IAMISTISUNTDECĒ mendechmuf *CD* (d *exp. Dc*) de.cem *c. ras. B* (*) 223. NAMPARASITUSOCTOKOMINUMNUNCFACILEFUNGITUR (UR *per ligaturam*) *A* nunc hominum octo munus *duce A.* octo hominum munuf *libri cum Nonio* (*) 224. ELOCUTASUMÇOMUIUASCETERUMCURAREIICET *A, ubi* conuiuaf *ceteri* cęterum *Z* cura. CY. licet *Camerarius.* curaticet *BaCD.* cura licet *Bb.* cura tu et *F Z* (*) 225. COCTASUNTIUBEIREACCUBITUM#REDICITO#IAMEGOKICERO *A, ubi* CIL *praem. B.* CY. *Z* Coacta *CD* iubire *BaCDa.* iubere *F (corr. BbDbZ cum A)* redi cito iam *omissis spatiis et personis B* (ER. *om. etiam F*) redicito *C.* re dicito *D* ero. Menaechmuf (a *ex* e *m. ead.*) mef fenio taciti *B*

ACTVS II

MENAECHMVS II. MESSENIO

MENAECHMVS

Volúptas nullast náuitis, Messénio,
Maiór meo animo, quám quando ex altó procul
Terrám conspiciunt.

MESSENIO

Máior, non dicám dolo,
Si aduéniens terram uídeas, quae fuerít tua.
Sed quaésso, quamobrem núnc Epidamnum uénimus? 230
An, quási mare, omneis círcumimus ínsulas?

226—229. *Placidus Lactantius in Papinii Statii Theb. II 194:* prospectet amicam Puppis humum] suffecerat addidisse 'humum' nisi iungeret 'amicam': ut Plautus in Menaechmis 'voluptas nulla est ..... fuerit tua'.

Act. II Sc. 1 MENECHMVS ADOLESCENS·MESSENIO SENEX· *B itemque D partim iuxta v. 225 partim iuxta alteram inscriptionem* Menechmuſ meſſenio taticj *(cf. ad v. 225): eandem — sed* meſ ſenio taciti — *C habet ut primum versum scaenae.* Menęchinuſ adoleſcenſ. Meſſenio ſeruuſ *FZ. unius versus spatium A* 226. *Sic (sed* NULLAEST) *A cum Placido, ubi* Nullaſt uoluptaſ *BCD et, nisi quod* eſt, *FZ,* nautiſ *Z* 227. *Sic libri cum A et Placido, nisi quod* quando *Placidus solus cum Lambino, ubi* QUOM *A itemque Dc suprascr. F.* quin (i *ex incohata* a) *Da.* qum *C.* q̃um *Ba.* cum *Z* (*) 228. TERRA———— *A* conſpitiunt *BC.* proſpiciunt *Placidus, fortasse recte* MES *om. BF s. sp.* maior eſt *Placidus post* dicam *una littera erasa B* dolor *ex* dolo *Bb* 229. ——M——N———— *A* Si *Acidalius, Bentleius in Hor. Serm. II 6, 32.* Quam ſi *libri cum A, ut vid., et Placido* terram conſpiciaſ *Placidus* que *C* (*) 230. SETQUAESSOQUAMOBREMN————N—— (N *incerta ex* uenimuſ) *A* MES. *F* Sed queſo *BCD* quam obrem *B* epidam num *C.* inepidãnũ *B.* epidannum *FZ* (*) 231. ANQUASIMAREOMNEISCIR———— *A* Iam *FZ* omniſ *BCDFZ* circuimus *Z.* circum imuſ *reliqui*

MENAECHMVS

Fratrém quaesitum géminum germanúm meum.

MESSENIO

Nam quíd modi futúrumst illum quaérere?
Hic ánnus sextust, póstquam ei rei operám damus.
Histrós, Hispanos, Mássiliensis, Hílurios, 235
Maré superum omne Graéciamque exóticam
Orásque Italicas ómneis, qua adgreditúr mare,
Sumus círcumuecti. seí acum, credo, quaéreres,
Acum ínuenisses, sei áppareret, iám diu.
Hominem ínter uiuos quaéritamus mórtuom: 240
Nam inuénissemus iám diu, sei uíueret.

MENAECHMVS

Ergo ístuc quaero cértum qui faciát mihi,
Quei sése deicat scíre, eum esse emórtuom:

232. FRATREMQUAESITUMGEM———— *A* MEN. *om. B* queſitũ *CD* 233. NAMQUIDMODIFUTURUM***ILLUM——— *A* MES. *om. B* Iam *Z* eſt *libri cum A* querere *D.* que///rere, n *ut vid. er., C* 234. KICANNUSSEXTUSPOSTQUAM———— *A* ſextuſ eſt *BCDFZ (corr. Pylades)* ei rei *Gruterus.* ire hi *BaCDa.* ire hi^nc *Bb.* huic rei *Dc in marg.* rei huic *FZ* (*) 235. KISTROSKISPANOSMASSILIEN ———— *A* Hyſtroſ *F.* Iſtroſ *Z* hyſpanoſ *FZ* maſſiliehſiſ *C* hiliriof *ex* hiluriof *B m. rec.* illyrioſ *F.* illyricoſ *Z* (*) 236. MARESUPERUMOMNEGRAECIAMQ——— *A* ſupremũ *Ba.* ſupernum *F* gretiamq' *BCD* (*) 237. ORASQ·ITALICASOMNEISQUAADGREDITUR**RE *A (fortasse* QUO) omniſ *BCDFZ* quaſ *Z* adgreditur, *prius* d *ex* g *incohata D.* aggreditur *F* 238. SUMUSCIRCUMUECTISEIACUMCREDOQ——— *A* *post* circũ uecti *rasuram trium litt. B* circũ uectiſ iacum *CDa (corr. Dc)* ſi *ex ras. B* quereres *BCD* 239. ACUMINUENISSESSEIAPPARE———— *A* ſi *reliqui* apareret *C* iam diu *Gulielmus.* tamdiu. *C.* tamdiu *B.* tam diu *D et, cum proximis constructa, FZ* (*) 240. KOMINEMINTERUIUOSQUAERITAMUSMORTU** *A* queritamuſ *BDc.* querit amuſ *CDa* mortuum *libri* 241. NAMINUENISSEMUSIAMDIUSEIUEIUERET *A (exitu valde incerto)* inueniſſeſ id diu *F* ſi uiueret *BCDFZ* 242. MEN. *om. B* ERGOISTUCQUAEROCERTUMQUIDIDFACIATMIKI *A, ubi* iſtu///c *c. ras. Ba.* iſtunc *Bb,* quero *C,* certum *om. FZ (restituit Pylades ex codd.),* quid faciat *C.* qui faciat *BDFZ* (*) 243. QUEISESEDEICATSCIREEUMESSEEMORTUUM *A, ubi* Qui ſeſe dicat *ceteri,* eſſe mortuum *BZ* (*)

Operám praeterea númquam sumam quaérere.
Verum áliter uiuos númquam desistam éxsequi: 245
Ego illúm scio quam córdi sit carús meo.

MESSENIO

In scírpo nodum quaéris. quin nos hínc domum
Redímus, nisi si históriam scripturí sumus?

MENAECHMVS

Dictúm fac cesses dáre, ne edis. caueás malo:
Moléstus ne seis: nón tuo hoc fiét modo.

MESSENIO

Hem, 250
Illóc enim uerbo ésse me seruóm scio:
Non pótuit paucis plúra plane próloquei.
Verúm tamen nequeo cóntineri quín loquar.
Audín, Menaechme? quom ínspicio marsúppium,

---

244. OPERAMPRAETEREANUMQUAMSUMMAMQUAERERE *A (puncto supra* M *non prorsus certo), ubi* Opera *FZ*, pterea *BD*. preterea *C*, ſumã *Bb*. ſinam *F*, querere *BaCD* 245. *Sic libri cum A, nisi quod* Verum inter uiuos *FZ et* exſequi, ſ *ex* i *corr. m. ead.*, *B*. ex///ſequi, i *ut vid. er.*, *C*. exequi *FZ* (*) 246. EGOILLUMSCIOQUAMCARUSSITCORDIMEO *A, ubi* cordi sit carus *reliqui* (*) 247. MESSE *add. Db* ——————NCDOMUM *A, ubi ceterorum scriptura duabus tribusve litteris superat spatium* Inſcir pono dum *DaC* (*corr. Dc*, no *separ. Db*) ſcyrpo *Z* queriſ *BaCD* 248. ——————RIAMSCRIPTURISUMUS *A quadrante spatio* niſi *Db* ſcripturi, c *ex* r, *C* 249. MEN. *om. BZ* D ——————EDISCAUEASMALO *A* (*ubi* ictum facessasdatum *spatium expleret*) fac cesses dare, ne ☙. fac ceſſaſ datum *BaC*. faceſſaſ datum *BbDFZ* ediſ caueaſ *BCD cum A, ut vid.* et diſcaueaſ *FZ* (*) 250. —————— NONTUOKOCFIETMODO♯EM *A, ubi* molestusneseis *spatium explet* Meleſtus *CDa* (*corr. Db*) neſcieſ *F*. ne ſiſ *BCDZ* MEN. *Z. om. F* em (*sic in fine versus*) *BCD cum A*. hem *FZ* (*) 251. ——————SERUOMSCIO, *quadrante* illocenimuerboesseme, *A* ſeruon *F*. ſeruom *reliqui* (*) 252. NON——————RAPLANEPROLOQUEI *A* (*quadrante* potuitpaucisplu), *ubi* proloqui *BDbFZ*. proliqui *CDa* 253. ——————EOCONTINERIQUINLOQUAR *A* (*quadrante* uerumtamennequ) Verumtamen *B*. Veruntamen *CDFZ* nequeo contineri *Fleckeisenus cum A, ut vid.* nequeo continere *BDbcFZ*. neq' ocontinere *CDa* quin *C* 254. ——————QUOMINSPICIOMARSUPPIUM *A quadrante* audinmenaechme Audin *CDFZ*. Adi////// *c. ras. Ba*. Adi////// *Bb* (Audi *Camerarius*) menechme *CD* quom *F cum A*. qum *BC*. quum *DZ* marſuppium *B* (*sed* upp *e corr. m. ead.*) *cum A*. mar

Viáticati hercle ádmodum aestiué sumus. 255
Ne tu hércle, opinor, nísi domum reuórtereis,
Vbi níl habebis, géminum dum quaerís, gemes.
Nam itást haec hominum nátio: in Epidámnieis
Voluptárii atque pótatores máxumei:
Tum súcophantae et pálpatores plúrumei 260
In úrbe hac habitant: túm meretrices múlieres
Nusquám perhibentur blándiores géntium.
Proptérea huic urbei nómen Epidamno índitumst,
Quia némo ferme síne damno huc deuórtitur.

MENAECHMVS

Ego istúc cauebo. cédo dum huc mihi marsúppium. 265

---

255. (tanquam opipare) uiaticatus *hinc habere videtur Sidonius Apollinaris Epist. VI 10, 2*

ſuppium *C.* mar ſupium *Da.* marſupium *DcFZ* *Versus* 254–259 *hoc se ordine in B excipiunt bifariam divisa pagina (de quo cf. Parerg. p. 488 sq.):*

Adi . . . . . Viaticati . . . . . .
Ne tu . . . . . Vbi nihil . . . . . .
Nam ita . . . . . Voluptarii . . . . . .

255. ——————DMODUMAESTIUISUMUS *A, ubi* uiaticatiherclea *spatium explet* Viatiacati *F* ercle *D* aestiuae *BC.* estiuę *D.* estiue *Z* 256. NETUERCLEOPINORNISIDOMUMREUERTEREIS, *ubi* hercle *ceteri,* opinior *C in ras.,* reuorterif *DF.* reuoterif *Ba.* reuerterif *CZ* 257. UBINIKILKABEBISGEMINUMDUMQUAERESGEMES *A, ubi* gemninũ *Z,* quaerif *Z.* querif *BCDF* 258 *sq.* NAMITAESTKAECKOMINUMNATIOINEPIDAMNIEIS ‖ UOLUPTARIIATQ·POTATORESMAXUMEI *A, ubi* natio epidamnia ‖ Nã ita eſt hec hominũ ‖ Voluptarii atque potatoreſ maximi *B, itemque ceteri, nisi quod* epidannia. nam *FZ,* hęc *CDFZ,* uoluptarii *CD,* maxumi *Z:* nam...hominum *recte iam Camerarius trai.,* in *suppl. R, pro quo spatium tantum ex A enotaverat* (*) 260. TUMSYCOPKANTAEETPALPATORESPLURUMEI *A, ubi* ſicophantae et *D.* ſycophante atque *F,* plurimi *FZ.* pluri *B et, cum lacuna in fine v., CD* 261. *Sic libri cum A, nisi quod* u///rbe, l *vel* b *incohata er. et* hac *suprascr. C* 262. *Sic libri cum A* (Nunquam prębiben-tur *Z*) 263. *Sic A, sed* INDITUST, *ubi* urbi *ceteri,* epidanno *FZ,* inditumſt *DcF.* inditum eſt *Z* (inditulſt *etiam BCDa*) 264. *Sic A, sed* QUA, *ubi* Quia *reliqui* ferme huc ſine damno *BDF, et, nisi quod* danno, *Z.* fermo huic ſine ſine damno *C:* huc *trai. Bothius cum A* diuortitur *DFZ (non BC) Vsque ad scaenae finem pers. notas a v.* 265 *addit Db, easdem (non spatia) a v.* 266 *om. B, v.* 265 MES. *ante* cedo *exhibens.* 265. *Sic A, ubi* dum mihi huc *reliqui, sed cum*

MESSENIO

Quid eó ueis?

MENAECHMVS

Iam aps te métuo de uerbís tuis.

MESSENIO

Quid métuis?

MENAECHMVS

Ne mihi dámnum in Epidamnó duis.
Tu mágnus tritor múlierum es, Messénio,
Ego aútem homo iracúndus, animi pérditi:
Id utrúmque, argentum quándo habebo, cáuero, 270
Ne tú delinquas néue ego irascár tibi.

MESSENIO

Cape átque serua: mé lubente féceris.

CYLINDRVS. MENAECHMVS II. MESSENIO

CYLINDRVS

Bene ópsonaui atque éx mea senténtia:

---

duarum litt. ras. post huc *B*, marſupium *DFZ* (*non AB*). mar ſuppium *C* (*) 266. QUIDEOUEIS#IAMABSTEMETUO*******S———— *A* uiſ *BCDFZ* abſte *etiam D.* apſte *BC.* apſ te *FZ* 267. QUIDMETUIS#NEMI***A———— *A* danuum *Z* epidanno *FZ* duis *Beroaldus.* duſ *Ba et* (*sic quidem* inepidam noduſ) *CD.* diaſ *BbFZ.* duaſ *codd. Pii* 268. Tu magnus tritor mulierum *duce A, in quo* TUMAG————MULIERUM———— *apparuit et reliquorum scriptura* Tu magnuſ (magnuſ *D*) amator (*alt.* a *ex* u, *ut vid., corr. clariusque suprascr. C*) mulierum *spatium excedit* meſ//////ſenio *c. ras. duarum vel trium litt. B* (*) 269. EGOAUTEMKOMOIRAQUND———— *A* iracundiſ *BCDa.* iracundi ſum *Dc* (*) 270. IDUTRUMQ———— *A cum incertis litterarum* (argentu) MQU (ando) *vestigiis* habebo *Pylades.* habeo *libri* 271. NETUDELINQUASN———— *A* *post* delinquaſ (q *ex* g *incohata, ut vid., corr.*) *3—4 litt.* (*fort.* neue) *er. C* neu ego *BC.* neuego *D* (*) 272. CAPEATQ·SERUA———— *A* Capeat que *CDa* (*corr. Dc*) iubente *BCD fortasse cum A* *post* feceriſ *habet* cylinditiſ menechm *C*, cylindruſ menechmuſ *D*

Act. II Sc. 1 CYLINDRVS. MENAECHMVS. MESSENIO *B nigro atram. itemque* (*sed* Menęchinuſ, *ut constanter,*) *FZ. om. CD* (*cf. ad v. 272*). *unius versus spatium AD. Personarum notas in hac scaena addidit Db, et pro* MEN *quidem plerumque* So. 273. BENEOPSONAUIATQ·EXMEASENTEN*** *A, ubi* CIL *praem. B,* meſſenio *Db,* Cenę *Z,* obſonaui *CD* (a *ex* o) *FZ* (*non B*) (*)

Bonum ánteponam prándium pransóribus.
Sed eccúm Menaechmum uídeo. uae tergó meo: 275
Prius iám conuiuae obámbulant ante óstium,
Quam ego ópsonatu rédeo. adibo atque ádloquar.
Menaéchme, salue.

MENAECHMVS

Dí te amabunt, quísquis es.

CYLINDRVS

Quid qua * f * * * * * quís ego sim?

MENAECHMVS

Non hércle uero.

CYLINDRVS

Vbí conuiuae céteri? 280

MENAECHMVS

Quos tú conuiuas quaéris?

---

274. BONU*****PON———— *A* ante ponam *BC* *Versus* 273—277 *sic exhibet C:*

ene obsonaui atq; ex mea ſententia bonũ ante po
nã prandium pranſoribuſ ▼ natu redeo adibo atq; allo
Sed eccũ menaechmum uideon etergo meo ▼ quar
Priu[s] iã conuiuae ambulant ante oſtium quã ego opſo,

ubi D ſadibo atq' ad eloquar *versui 275 adscripsit verba* Priuſ.....redeo *antecedenti: unde FZ* adibo atque adloquar *post* pranſoribuſ *inserunt* (*del. Pylades, suo loco restituit Iuntina*) 275. SEDECQU———— *A* menechmũ *D.* menaech///mum *c. ras. B* uideo. uae tergo *Gruterus.* uideon///etergo *c. ras. B.* uideon aetgo *D ante ras.* uideon etergo *C.* uideon a tergo *D ex ras. FZ* (*) 276. PRI——— ——— *A* obambulant ℟. ambulant *libri* ante ostium.....di te amabunt *om. FZ* (*ex codd. suppl. Pylades om. verbis* adibo atque adloquar*: cf. supra*) hoſtium *D* (*) 277. QUA*****PSON——— ——— *A* opſonatur edeo *Da* (*corr. Db et Dc*)*: de CFZ cf. supra* alloquar *C* (*v. s.*). ad eloquar *D* 278 *sq.* *E*****M***LUE ——————— ‖ QUIDQU———F——————— *A*, *pro quibus unum versum exhibent BCD:*

Menaechme ſalue ME di te amabunt quiſquiſ ego ſim,

nisi quod Menechme salue dite *CD* (So. *suprascr. Db*), *et* ſim *ex* ſun *C*, *FZ vero (v. s.)* MEN. ſciſ quiſ ego ſim (ſum *Z*). *Quae ad hoc exemplum suppl.* ☙*:* MEN. Di te amabunt quis⟨quis es⟩.

CY. Quid qu⟨aesso⟩ f⟨abulare? non scis⟩ quis ego sim? (*)

280. MEN. *Sonnenburgius p. 7.* CIL *BFZ.* meſſ *Db* NONERCLE-UERO———— *A* ercle *etiam D.* hercle *C* CY. ℟. *om. libri s. sp.* ceteri *D* 281. QUOSTUCONUIUASQU———————— *A* ᶜuiuaſ *Db* querif *BCD* CY. *om. Db* tuum *libri*

CYLINDRVS

Parasitúm tuom.

MENAECHMVS

Meúm parasitum?

CYLINDRVS

Oe, cérte hic insanúst homo.

MESSENIO

Dixín tibi esse hic súcophantas plúrumos?

CYLINDRVS

* * * * * * * *

MENAECHMVS

Quem tú parasitum quaéris, adulescéns, meum? 285

CYLINDRVS

Penículum.

MESSENIO

Eccum in uídulo saluóm fero.

CYLINDRVS

Menaéchme, numero huc áduenis ad prándium:
Nunc ópsonatu rédeo.

---

282. MEUMPARASITUM#OECERTEKICINS——E**KOMO *A* parasitum? CY. Oe, certe ☙ *duce A.* parasitum////Certe *B, erasa* ME *nota.* parasitum certe *ceteri* insanast *C ante corr.* insanus est *FZ: aut hoc* (NU *per ligaturam*) *aut* INS(ANU)E(ST) *A* (*) 283. DIXINTIBIESSEKICSYCOPKANTASPLURUMOS *A, ubi* sicophantas *D.* sicophantes *C,* plurimos *BDFZ et* (*er.* r *post* pl) *C* *Post hunc v. has novi versus reliquias praebet A a ceteris omissi:* ————E————RN*T————, *quem Cylindro tribuit* ☙ *ad hoc exemplum explendum* (*spatiis quadrantibus*):

(Rides m)e (opino)r: n(e) t(u parasitum manes).

285. ———— QUAERISADULESCENSMEUS *A quadrante* quemtuparasitum ME *om. Db* que *D* parasitum querif *B.* para querif *CD* adulescens meum *B.* adulef meum *D.* adule[s] meum *C.* adolescens. CY. meum (*cum proximo* Peniculum *constructum*) *FZ* (*) 286. ————INUIDULOSALUOMFERO *A quadrante* peniculum #eccum, *ubi* CIL Peniculum eccum *B.* Peniculum eccum *CD.* Peniculum. MES. eccum *FZ* (*cf. ad v. 285*) inuidulo *BC* saluum *FZ* (*) 287. ————ROKUCADUENISADPRANDIŨ *A quadrante* Menaechmenume CY. *om. BDb* Mena hec menum ero *CD* (num *separ. Db et Dc, priora copul. rubricator*). Menaechmum ero (*sic cum spatio circa 5 litt.*) *B*

MENAECHMVS

Respondé mihi,
Aduléscens: quibus hic prétiis porci uéneunt
Sacrés sinceri?

CYLINDRVS

Númmeis.

MENAECHMVS

Nummum a me áccipe: 290
Iube té piari dé mea pecúnia.

289—291. *Festus p. 318, 7 M.:* Sacrem [*porcum dici ait Verri*] us, ubi iam [*a partu habetur purus a qu*]a re appel[*latum esse sacrum dici*]t. ita id adi[*cit quod non opus est:*] omisit uoca[*buli formam. Plautus:* '*Adu*]lescens qui[*bus hic pretiis porci*] ueneunt sa[*cres sinceri? nummis*] nummum [*a me accipe iube te*] plari de mea [*pecunia*]': *ubi valde incerta sunt supplementa Vrsini, praesertim cum* um sit, *non* omisit, *cod. habeat; cf. Reitzensteinius 'Verrian. Forsch.' p. 9 adn., 108. Varro de re rust. II 4, 16:* porci . . . a partu decimo die habentur puri et ab eo appellantur ab antiquis 'sacres', quod tum ad sacrificium idonei dicuntur primum. itaque apud Plautum in Menaechmis, cum insanum quem putat, ut pietur in oppido Epidamno interrogat 'quanti hic porci sunt sacres?' *Idem ibidem II 1, 20:* porci . . . quoniam puri sunt, ad sacrificium ut inmolentur, olim appellati 'sacres', quos appellat Plautus cum ait 'quanti sunt porci sacres': *ubi Varronem memoriter afferre Plauti verba apparet*

---

288. ————EDEO#RESPONDEMIKI *A quadrante* nuncobsonatur MEN *praem. FZ* opſonatu redeo responde mihi *B.* ipſo naturę deo reſponde mihi *C.* ipso nature deo r^{m}ſponde *D, itemque, sed* mihi reſponde, *FZ: personam interposuit Camerarius cum A* 289. ————————TIISPORCIUENEUNT *A quadrante* adulescensquibushicpre (*vix* pret, *ut* ——IEIS *fuerit*) Adoleſcenſ *DFZ* pretiiſ *F* (*cum A*). preciis *Z.* pretii *B.* precii *C.* p̄tij *D* porti *C.* port^{c}j *D* ueneunt *Saracenus cum Festo et A.* ueniunt *BCDFZ* *Cf. testim.* 290. ————NUMMEIS#NUMMUMAMEACCIPE *A quadrante* sacressinceri#, *unde locum restituit R* (s *tantum pro* NUMMEIS *lecto*) Sacriſ inceri-nummi^{o}ſ////////a me *cum ras. trium litt. B* (^{o}*Bb*). Sacriſ (ſ *ex* c) incerinũ miſ ame *C.* Sacriſ inceri (Sacri ſinceri *Dc*) nũmiſ a me *D.* Sacriſ ſinceriſ. nummum a me *F.* Sacre ſinceri nummum a me *Z* (*) 291. ————————DEMEAPECUNIA *A, ubi* iubetepiari *spatio non prorsus sufficere* (*velut* expiari *paululum excedere*) *videtur* iubete *Da* (*corr. Dc*) plari *Festus* peccunia·ↄ quiſ eſci *C: cf. ad v. 293*

I: nám equidem insanum ésse te certó scio,
Qui míhi molestu's hómini ignoto, quísquis es.

CYLINDRVS

Culíndrus ego sum: nómen non nosteí meum?

MENAECHMVS

Sei tú Culindrus seú Cunilidru's, périeris. 295
Ego té non noui néque nouisse adeó uolo.

CYLINDRVS

Est tíbi Menaechmo nómen.

MENAECHMVS

Tantum quód sciam.
Pro sáno loqueris, quóm me appellas nómine.
Sed úbi tu me nouísti?

---

292. NUMESSETECERTOSCIO *A quadrante* namequidem-minsa I: nam ☙. Nam *libri cum A, ut vid.* (*) 293. ——NIIGNOTOQUISQUISES *A quadrante* quimihimolestushomi molestus *libri: corr. Lambinus* quisquis es] quiſ// *C in fine paginae, tertio qui antecedit versu adscribens* quiſ eſci *cum lineola* eſ *FZ cum A.* eſ *c. ras. circ. 2 litt. B.* eſci *CDa* (eſci tu: *Dc*): ci *ex adscripta personae nota aut incohato* cilindruſ 294. NOSTEINOMEN-MEUM *A quadrante* cilindrusegosumnon CY. *om. Db* Cilindruſ *BCD cum A, ut vid.* Cylindruſ *FZ: cf. ad v. 217* nomen non nosti *Bothius.* non nosti nomen *libri cum A, ut vid.* 295. MESS *Db* Sei *Muellerus Annal. phil. LXXXIII p. 262 duce R.* Seu *BCDFZ* Culindrus *N. Heinsius, Salmasius: libri ut antea ante* ſeu *rasuram c. 5 litt. B* Cunilidru's ☙ *duce A, in quo* ——L—— PERIERIS *ita apparuit, ut neque cum spatio neque cum* L *littera aut ceterorum scriptura* coriendruſ *aut coniecturae adhuc prolatae conveniant* (*) 296. ——Q·NOUISSEADEOUOLO *A quadrante spatio* te *om. Da: suprascr. Db* 297. ——KMONOMEN—— ANTUMQUODSCIĀ *A quadrante* esttibimenaec *et* ♯t CY. *om. Db* Ē *D* mena hec mo *B.* menahec mo *CDa.* menahecm̄ *Db.* menahec^{h}m̄ *Dc.* menechini *F.* menehini *Z* MEN. Tantum *Vssingius coll. Merc. v. 642 confirmante spatio in A.* tantum *libri* (*) 298. ——QUERISQUOMMEAPPELLASNOMINE *A quadrante* prosanolo MEN. *FZ* (*non B*) *itemque* Mc *suprascr. Db,* Cilind̄ *supra* Mc *eraso: cf. ad v. 297* qum *BC.* quin *D.* qui *FZ* me meo *Z* apellaſ *D* (*)

CYLINDRVS

Vbi ego te nóuerim,
Qui amícam habes erám meam hanc Erótium? 300

MENAECHMVS

Neque hércle ego habeo néque te, qui homo sís, scio.

CYLINDRVS

Non scís quis ego sim, quí tibi saepíssume
Cyathísso apud nos, quándo potas?

MESSENIO

Eí mihi,
Quom níhil est, qui illic hómini dimminuám caput.

MENAECHMVS

Tun cýathissare míhi soles, qui ante húnc diem 305
Epidámnum numquam uídi neque uení?

CYLINDRVS

Negas?

MENAECHMVS

Nego hércle uero.

CYLINDRVS

Nón tu in illisce aédibus
Habes?

---

299. ———ṢTIUBIEGOTENOUERIM *A*, *quadrante* sedubitumenoui, *ubi* Sed ubi nouiſti me CIL Vbi (*sic cum spatiis*) *B*, *itemque*, *sed* me CY. ubi *FZ*, me ubi *CD* (Meſ *suprascr. Db*): tu *add. Pylades confirmante Brixio ex usu*, *A ex spatio* (*) 300. ——— AMKABESERAMMEAMKANCEROTIŪ *A quadrante* quiamic, *ubi* Qui amicam habeaſ *ceteri* (*) 301. NEQ·KERCLEEGOKABEONEQ·TEQUIKOMOSISSCIO *A*, *ubi* Neque te hercle *D*: *sed* te *exp. Da et Db* (Me, *er.* C *ante* Me, *suprascr. Db*), hercle habeo neque te quiſ *BCDFZ* (hercle ego *cum A Bentleius*), ſcis *Z* (*) 302. NONSCISQUISEGOSIMQUITIBISAEPISSUME *A*, *ubi* CY. *praem. FZ.* Meſ *Db. om. B*, ſiſ *BaCDa*, ſ·iſ *BbDc*, ſepiſſime *BCDF*. ſepiſſime *Z* (*) 303. Ciatiſſo *BCD* totaſ *BaCDa*. Ptotaſ *BbDc* Me *suprascr. Db in ras.* (*fuit* Cil *ut vid.*). MEN. *F* hei *FZ* 304. Qum *B*. Cum *reliqui* illic R. illi *libri* dim minuam *BZ*. diminuam (*ex* dimiduã *D inter scribendum*) *reliqui* (*) 305. MEN. *om. BF* Tunc *Ba* (*er.* c) *CD* cyatiſſare mihi *B*. cratiſſa remihi *CD inter* ſoleſ *et* qui *supra v.* Cl, *ut vid.*, *erasum D* 306. Epidannum *FZ* CY. *FZ*. ME *B*. Meſ *Db* negaſ, g *ex* q, *C* 307. M e (*erasa* S, *ut vid.*, *inter* M *et* e) *Db. om. B* *post* uero *Db suprascr.* M, *cui* eſ *add. Dc eadem ante* uero *notam referens* in *om. FZ* edibuſ *C* 308. Habes *Seyffertus*

MENAECHMVS

Dí illos homines, qui íllic habitant, pérduint.

CYLINDRVS

Insánit hic quidem, qui ípsus male dicít sibi.
Audín, Menaechme?

MENAECHMVS

Quíd uis?

CYLINDRVS

Si me cónsulas, 310
Nummum íllum, quem mihi dúdum pollicitú's, habes:
Nam tú quidem hercle cérto non sanú's satis,
Menaéchme, qui nunc ípsus male dicás tibi.
Iubeás, si sapias, pórculum adferrí tibi. 314

MENAECHMVS

Inéptum hercle hominem múltum et odiosúm mihi. 316

CYLINDRVS

Solét iocari saépe mecum illóc modo.

Stud. Pl. p. 5 sq. Habitaſ *libri* Me *Db, er.* Cl, *ut vid.* di illoſ *ex* dulloſ, *ut vid., Dc.* dii illoſ *FZ* que *BaCDa: corr. BbDb* perduint *Bb, Pius.* perdunt *vel* p dunt *BaCDa.* perdiunt *DcFZ* (*) 309. Meſ *praem. Db* quidem *Bothius, Bentleius.* equidem *libri* ipsus *Luchsius in Studem. Stud. I p. 47.* id ſe *BCD.* ipſe *FZ* (*) 310. Aud in *BbDb.* Aut in *BaCDa* menahecme *Da.* menahec me *Ba* (h *er.*) *C.* menechme *Dc* ME *in lit. B. om. Db: cf. ad v. 312* iuſſime *ex* iuſſiſne *Da* (uiſ *corr. Dc*) Cil *om. Db* 311. *Eadem qua supra v. 254 sqq. collocandorum versuum ratione B usus hunc ordinem ostendit:*

Nummum .....Nam tu
Menaechme.....Iubeaſ
Tu hercle.....Solet
Quamuiſ.....Qui aiſ

311. pollicituſ *libri, nisi quod* policituſ *C: corr. Lambinus* habes *S.* dare *libri* (*) 312. Me *huic versui praem. Db: cf. ad v. 310* hercle *C* ſanuſ *libri: corr. Lambinus* 313. menechme *D* nunc *Bb* maledicaſ *B* 314. *ante* porculũ *rasuram circa 7 litt.* (porculũ?) *B.* proculum *Z* adferi *Da* (*corr. Dc*). afferri *FZ* (*) 316. MEN. *R.* MES. *FZ. om. B* Ineptum hercle *S.* Tu hercle *libri, nisi quod* Eu *pro* Tu *man. Camerarii in B* homo eſ multum odioſuſ mihi *FZ* (*) 317. CY. *om. B* locari *BCDa: corr. Dc* ſepe *BD* illoc *B.* illo *reliqui* (*)

Quam uís ridiculus ést, ubi uxor nón adest.
Quid aís tu?

MENAECHMVS

Quid uis?

CYLINDRVS

Sátin hoc, inquam, quód uides,
Tribus uóbis opsonátumst an opsono ámplius, 320
Tibi ét parasito et múlieri?

MENAECHMVS

Quas múlieres,
Quos tú parasitos lóquere?

MESSENIO

Quod te urgét scelus,
Qui huic sís molestus?

CYLINDRVS

Quíd tibi mecúmst rei?
Ego té non noui: cum hóc, quem noui, fábulor.

MESSENIO

Non édepol tu homo sánus es, certó scio. 325

CYLINDRVS

Iam ergo haéc madebunt fáxo: nil morábitur.

---

318. ridiculoſ *C* 319. Quid ais tu? MEN. quid uis *Ꝗ cum Bothio.* Qui aiſ tu quid uiſ *C.* Qui aiſ tu qui uiſ *Ba:* qdi uiſ *m. cad.* Quiſ aiſtu qđ uiſ *D.* MEN. Quid aiſ tu? CY. Quid uiſ *F.* MEN. Quiſ aiſ tu CY. quiduiſ *Z* CY. Satin hoc, inquam *Ꝗ.* inquam ſatin hoc *BCD* (*nisi quod* ſatiſn *C ante ras.,* ſatim *ex ras.*). inquam. CY. ſatin hoc *FZ* (*) 320. nobiſ *B* obsonatum est an *Camerarius.* obſonatu ſt an *B.* obſonatuſ tan *CD.* obſonatuſ an *FZ* opsono *BD.* obſono *CFZ* (*) 321. parõſito *C* muleri *Z* MEN. *F.* ME *B.* MES. *Z.* Ci *Db* quas *Pylades.* quaſ tu *libri* muliere *C* (*) 322. paratitoſ *BCDa* (*corr. Db*) MES *BF.* M *Db.* CY. *Z* urguet *B* 323. ſciſ *Z* CIL *BF.* MEN. *Z. om. Db* mecum eſt *libri* 324. S̄ (*er.*) Me Ci *praem. Db,* CY. *Z* Meſ *ante* cum *suprascr. Db* 325. MES. *F.* MEN. *Z.* S̄ (*er.*) Me Ci (Ci *ex* M) *Db. om. B*

326. CY. *FZ.* Meſ *Db. om. B* hec *BC* madebunt *Db* faxo (ſaxo *Z*) nihil morabitur *libri: quo spectare videtur quod in B apparet in ima pagina ab antiqua m. scriptum sine ulla nota:* faxxo me morat' (*)

Proin tú ne quo abeas lóngius ab hisce aédibus.
Numquíd uis?

MENAECHMVS

Vt eas máxumam malám crucem.

CYLINDRVS

Ire hércle meliust te ínterim atque accúmbere,
Dum ego haéc appono ad Vólcani uioléntiam. 330
Ibo íntro et dicam te híc adstare Erótio,
Vt te hínc abducat pótius, quam hic adstés foris.

MENAECHMVS

Iamne ábiit? abiit. édepol haud mendácia
Tua uérba experior ésse.

MESSENIO

Obseruató modo:
Nam istíc meretricem crédo habitare múlierem, 335
Vt quídem ille insanus díxit, qui hinc abiít modo.

MENAECHMVS

Sed míror, qui ille nóuerit nomén meum.

MESSENIO

Minume hércle mirum: mórem hunc meretricés habent:
Ad pórtum mittunt séruolos, ancíllulas:

---

327. nequo *BD* abeaſ *DcF*. habeaſ *BCDaZ* logiuſ *Bb* *C* hisce *Brixius ad Mil. v. 27 duce Muellero. om. libri* (*) 328. S (*er.*) me Soſci (*del.*) *praem. Db* Num quid *B* maximam *BaCD*. maximam *Bb*. maxumam in *FZ* 329. Meſ *Db* meliuſt *BCD*. meliuſ *F*. meliuſ eſt *Z* accubere *C* (*) 330. ergo *BC* uolcam *pro* uolcani *visus est C habere* (*) 331. aſſtare *D*. aſtare *FZ* 332. aſteſ *F* 333. MES *B*. *om. Db* Iam ne *BD* abiit? abiit *Gruterus*. habit *BaC*. abit *D*. abiit *BbFZ* aut *BaCD*. haud *Bb* mendatia *BCD* (*) 334. t ſua *Bb marg.* experior esse. MES. *Lipsius Ant. lect. II 13.* exterioreſ ſe *BaCD*. exterior eſſe *Bb*. MES. exterior ſiſ *FZ* abſeruato *Z* 335. iſtih *C* 336. inſanuſ ille *DFZ* abiid *C* (*) 337. MEN. *om. Db* nom̄ *D* (*etiam lineolam Da*) 338. Minime *libri* (*) 339. A *CDa*. Ad *Dc* ſeruoloſ *B*. ſeruoluſ *CD*. ſeruuloſ *FZ*

Si quaé peregrina náuis in portum áduenit, 340
Rogitánt quoiatis sít, quid ei nomén siet:
Postílla exemplo se ádplicant, adglútinant:
Si péllexerunt, pérditum amittúnt domum.
Nunc ín istoc portust náuis praedatória,
Aps quá cauendum nóbis sane cénseo. 345

MENAECHMVS

Monés quidem hercle récte.

MESSENIO

Tum demúm sciam
Recté monuisse, sí tu recte cáueris.

MENAECHMVS

Tace dúm parumper: nám concrepuit óstium.
Videámus, qui hinc egréditur.

---

341. *Priscianus inst. XVII 23 p. 122, 20 H.:* per deriuationem, quae apud Graecos non est, possessiuum 'cuius cuia cuium' et gentile 'cuias', cuius nominatiuum etiam 'cuiatis' communi genere antiqui proferebant. Plautus in Poenulo . . . idem in Menaechmis 'rogitant cuiatis sit [aut quo ex oppido]': *ubi verba* aut quo ex oppido *per merum librariorum (vix ipsius Prisciani) errorem repetita sunt ex praecedente Poenuli versu 994: id quod tacite a Ritschelio, uncis ab Hertzio significatum neglexit Vahlenus*

---

340. Si quae *B cum Kampmanno de* IN *praepos. p. 24 Bentleiusque.* Sed qua *Ba.* Si qua *BbFZ.* Sed quia *CD* 341. Rogant *B* (Rogitant *etiam Priscianus*) culatus *C.* cuiatis *reliqui cum Prisciano supra* quid *suprascr. aliquid Bb, quod non liquet* ſiet *B.* ſciet *C.* ſciat *Da.* ſiat *DbFZ* 342. Postilla *Gulielmus.* Poſt ille *BaCDFZ.* Poſt illę *Bb* adplicant *D.* applicant *Bb CFZ.* applicat *Ba* adglutinant *DcZ.* acglutinant *CDa.* ac glutinant *BbDb.* ac glutinat *Ba.* agglutinant *F* 343. admittunt *FZ* domum. ‖ MEN. ſane cenſeo *FZ inducti cod. D, qui* ſane cenſeo *(ut alias versuum particulas) supra scr. om. hic* Γ *nota* 344. MES. *praem. FZ* portust *Geppertus, Bentleius.* portu ſtat *libri* predatoria *BC* (*) 345. *********END****BISSANEC———— *A*
Apſ *pro* Abſ *BaC* sane censeo *h. l. om. FZ: cf. ad v. 343*

346. *****Q****MKERCLERECTE#TUM———— *A* hercle tum *Db.* hercle recte cum *C* 347. Rete *B* 348. MEN. *om. Db* tum *Ba: corr. m. ant. minio* nã *ras. ex* unã *D* hoſtium *FZ* 349. egreditur. MES. Hoc *Pylades.* egreditur hoc *B minio DcFZ.* creditur hoc *BaCDa*

MESSENIO

Hoc ponam ínterim.
Adséruatote haec súltis, naualés pedes. 350

EROTIVM. MENAECHMVS II. MESSENIO

EROTIVM

Sine fóris sic, abi: nolo óperiri.
Intús para, curá, uide:
Quod opúst, fiat. sterníte lectos,
Incéndite odores: * * *

---

350. *Nonius p. 461, 31 M.:* [reuocare] pedem cum hominum et aliquarum animantium dici manifestum sit, Vergilius lib. VIIII etiam fluuiorum dici posse ostendit . . . . et Plautus remos nauium 'pedes' dixit: *cf. p. 381, 14:* remi sunt nauales pedes, sicuti plerumque. remos remiges Vergili auctoritate possumus dicere 352 *sq. Varro de l. l. VII 12:* sed tamen hoc ipsum ab eadem est profectum origine, quod cum uolumus domum curare dicimus: tu domi uidebis, ut Plautus cum ait, 'intus . . . . fiat', *ubi* fuat *vel* siet *ad senarium efficiendum editores Varronis refragante Bergkio 'Beitr.' I p. 159*

---

350. Adferuatote *C.* Adfereuatote *Ba.* Abferuato te *D.* Abferuatote *FZ* hec *D* sultis *Pylades.* finuoltif *C.* fi uoltif *BDFZ* *Cf. testim.* (*) pedef . erotiũ maenehmuf meffenio. *C.* pedef eoritiũ menechm meffenio *D*

Act. II Sc. 3 EROCIVM MVLIER . MENECHMVS ADOLESCENS . MESSENIO SENEX . *B.* *unius v. sp. A, ut vid., CDa.* EROTIVM menechmvs MESSENIO *rubr. in ultimo v. pag. Db* Erotium. Cylindruf. Menechinuf. Meffenio *FZ.* CYL. *pers. del. R* *Versus* 351—356 *septem versus in A occupabant, quos quinque versibus sic complectitur B:*

ERO Sine foref fic ubi nolo operiri
Intuf para curaui dequod opuft fiat.
Sternite lectof incendite odoref.
Mundicia inlecebra animo ft amantium
5 Amantia moenitaf malo fi nobif lucro ft,

ubi v. 1 f. oref *c. ras.* (f *ex* ft) *C.* foris *R* abi *BbCDF.* abii *Z* *v.* 2 paraui *Bb* para cura uide quod *DcF itemque, sed* quid, *Varro,* inde, *Z.* para curaui deqd *CDa* opuft fiat *CD.* opuf fiat *Varro.* opuft. CYL. fiat. ERO. *F itemque, sed* opuf eft, *Z* Quod . . . lectos *comprehendit Hermannus, post* odoref *lacunam statuit clausulamque separavit ⊠, suadente cum A tum metro et sententia, ad hoc exemplum:*

* * *: munditia ínlecebra 355
Animóst amantum.
Amánti amoenitás malost, nobís lucrost. 356
Séd ubi illest, quem cóquos ante aedis ésse ait? atque éccum uideo:
Quí mihist úsui et plúrumum pródest.
* * * * * * *
Ítem hinc ultro fit, út mereť potíssumus nostraé domi ut sit.
Núnc eapse ád eum adibo: ádloquar últro. 360
Animúle mei, mihi mirá uidentur
Te hic stáre foris, fores quoí pateant,
Magis, quám domus tua, domus quom haéc tua sit.

---

359. *Nonius p. 468, 12 M.:* meret pro meretur. Plautus in Menaechmis 'item . . . . ut sit':

Incéndite odores: ⟨múnditia Domus níteat:⟩ munditia ínlecebra *v.* 4 munditia *D* inlecebra *Dc.* incelebra *CDa.* illecebra *FZ* animoſt *D.* animo eſt *FZ* amantum *CDFZ* *v.* 5 Amantia moenitaſ *etiam CDa.* Amanti amoenitaſ *DcFZ* malo ſi *FZ.* maloſy *C.* malo ſ⁹ (*h. e.* ſet) *D:* malo eſt *Camerarius* lucroſt *CD.* lucro eſt *FZ* (*) 357. ****BIILLESTQUEMCOQUOSANTEAEDISES*******Q**CUMUIDEO *A, ubi* Sed ubi ille eſt *BC.* Sed ubi eſt ille *DFZ,* coquuſ *BCDFZ,* aedis esse ait atque *Pylades cum A, ut vid., et Bb.* aediſ ſe ait ſe atq⁹ *Ba* (aędiſ ef ſe ait ſę atq⁹ *Bb*). aediſſe ait ſeatq⁹ *C.* ędiſſe aitſe atq⁹ *D.* ędiſ (edeſ *F*) ait esse atque *FZ* (*) 358. ——
—S - - - L———— *A* (*quadrante inter* S *et* L tusuietp) eſt uſui, u *prius a Bb corr.* eſtu ſui *CDa* (*corr. Dc*) plurimum *libri* prodeſt *BbDcFZ.* propeſt *BaCDa* (*) *Post hunc versum intercidisse unum demonstrat A, ubi* ————UTSIT *in fine tertii a v. 358 versus ita apparet, ut v. 359 bipartitum non fuisse appareat. Quem talem fuisse et metrum et v. 359* (Item) *exigit:*

Quí me habet praé sua múliere cáram.

359. hinc *BCD.* huic *FZ.* hic *Nonius* (*sed* in c[ultro] *Bamberg.*) utro *Ba: corr. Bb* meret, et *ex* o *C* potiſſimuſ *CDFZ, Nonius.* potiſſimum *B* ut ſit *in fine versus libri cum A et Nonio* (*) 360. *Nihil apparuit in A* eapse ad eum ⁊. eum *BCDZ.* cum *F* alloquar *FZ* ultro *BbDcFZ.* ultri *BaCDa* (*) 361. —
————MIRAUIDENTUR *A* Anime *Z* mei *BaCDF.* mi *B ex ras. Z* cur uideo *pro* mihi mira uidentur *Z* (*corr. Scutarius*) 362. ———KIÇSTA*EFORISQUOIPATEANT *A* foriſ foreſ *libri praeter A, sed* foreſ *ex* fore *Db* cui *FZ* 363. ————US***D*MUS———
————IT *A quadrante* quomhaectuas(it) domuſ tua *BaFZ cum A, ut vid.* domuſ itua *CD.* domuſ ſit tua *Bb* cum *FZ.* quam *BCD* quã hec tua *C*

Omné paratumst, * * *
Vt iússisti atque ut uóluisti: 365
Neque tíbi apud mest ullá mora intus.
Prandium, út iussisti, hic cúratumst:
Vbi lúbet, ire licet accúbitum.

MENAECHMVS

Quícum haec mulier lóquitur?

EROTIVM

Equidem técum.

MENAECHMVS

Quid mecúm tibi
Fúit umquam aut nunc ést negoti?

EROTIVM

Quía pol te unum ex ómnibus 370

368. *Cf. Varro Ταφὴ Μενίππου fragm. VII R., VI B.* (*)

V. 364—368 *haec apparuerunt in A:*

——————————————TRO
——————————————OL****I*EQ·T*BI
——————————————US
——————————————MEST
——————————————

ubi B habet:

Omne para.....tutiuſ ſiſti atque ut uoluiſti neq' tibi
Si...am ora intuſ.
Prādium ut iuſſ.ſtihic curatuſt ubi libet· ire licet accubitum.

V. 364—366 *om. F Z* 364 *sqq.* Omẽ *D* paratuſt...utiuſ⌣ſiſti *Bb.* paraſituſ tutiuſ ſiſti *D et, nisi quod* tutuiſ, *C.* paratum eſt ut iuſſiſti *Camerarius, ubi duce A supplendum erit, velut*

Omné paratumst — quin tu ís intro? — Vt iússisti

tibi apud mest (*vel* tibist in med) ulla mora *S.* tibiſt ‖..ullam⌣ora *Bb.* tibi ſullã oraſ *CD* (*) 367 *sq.* Prandium *B ead. m. CDFZ* ut iuſſi ſtihic curatuſt ubi *Bb.* utiuſ ſt ſtihic curatuſ tibi *C.* utiuſſt ſtihic curat' tibi *D.* ut iuſſiſti hic curatumſt ubi *F, et nisi quod* curatum eſt (*cum A, ut vid.*) *Z* lubetire *CDb.* iubetire *Da.* lubet ire *FZ* (*) 369. ME *BDb* Qui cum *B* hec *BaD* loquitur mulier *F* ERO. *Db.* MES *B* te cum *C* MEN. *Db* ——————D *A versu post* Quid *bipartito, ut vid.: itemque v.* 370 *bipartitus fuit, in quo nihil apparuit* 370. negotii *BCD.* negocii *FZ* E *Db* qui *B* polt te *CD*

Vénus me uoluit mágnificare: néque id haud inmeritó tuo.
Nam écastor solús benefactis tuís me florentém facis.

MENAECHMVS

Cérto haec mulier aút insana aut ébriast, Messénio,
Quaé hominem ignotúm conpellet mé tam familiáriter.

MESSENIO

Díxin ego istaec heíc solere fíeri? folia núnc cadunt, 375
Praeút, si triduom hóc hic erimus: tum árbores in té cadent.
Nam íta sunt hic meretríces: omnes élecebrae argentáriae.
Séd sine me dum hanc cónpellare. heus múlier, tibi dicó.

EROTIVM

Quid est?

MESSENIO

Vbi loci tu hunc hóminem nouisti?

EROTIVM

Íbidem, ubi hic me iám diu,
Ín Epidamno.

MESSENIO

Ín Epidamno? qui húc in hanc urbém pedem, 380
Nísi hodie, numquam íntro tetulit?

---

377. *Festus Pauli p. 76, 5 M.:* elecebrae argentariae meretrices ab eliciendo argento dictae: *quae huc pertinere Scaliger observavit*

371. *E——————UO *A* Fenuſ *CD* uoluit me *Z* magnifacere *Z.* gratificare *F* immerito *BFZ* (*non CD*) (*) 372. ———— ——F***S *A* faciſ *FZ cum A, ut vid.* faciaſ *CD.* fatiaſ *B* 373. C***OK***MULIERAUTINSANAAUTEBRIAESTME*****O *A* Men. *Dc del.* Soſ *a Db scripto* ebria eſt *libri cum A, ut vid.* 374. Que *BaCD* conpellet *B.* cōpellet *CD* 375. MES. *Dc* iſtaec heic *Ba.* iſtaec hic *BbDc.* iſta echic *Da.* iſta ethic *C.* iſtec hic *FZ* folia *FZ.* fortia *BaCD.* fortia *Bb* 376. Pre ut *BCD.* Nunc *FZ* triduum *libri* inte *B* cadent *ex* canent *Ba* (*) 377. *Post* meretrices *distinxit Vahlenus Mus. Rhen. XXVII, a. 1872, p. 176* omneſ elecebre *BaDc.* omne ſe lecebre *C.* omē ſe lecebre *Da.* omneſ illecebre *FZ: cf. testim.* 378. medum *C.* modo *Z* compellare *libri* dico quid *B ex ras.* dicoſ quid *BaCD* 379. MES *om. B* Vbi loci ☞. Vbi *libri* nunc *F* ERO *Dc* (*) 380. epidamno *bis F* (*non Z*) MES *Dc* qui hic *Z* (*) 381. ūquam intra *F* te tulit *BaCDaZ.* de tulit *Bb.* tetulit *Dc* ERO. *hic om. B*

EROTIVM

Héia, deliciás facis.
Mí Menaechme, quín amabo is íntro? hic tibi erit réctius.

MENAECHMVS

Haéc quidem edepol récte appellat meó me mulier nómine.
Nímis miror, quid hoc sít negoti.

MESSENIO

Óboluit marsúppium
Huíc istuc, quod habés.

MENAECHMVS

Atque edepol tú me monuistí probe. 385
Áccipe dum hoc: iam scíbo, utrum haec me máge amet
an marsúppium.

EROTIVM

Eámus intro, ut prándeamus.

MENAECHMVS

Béne uocas: tam grátiast.

EROTIVM

Cúr igitur me tíbi iussisti cóquere dudum prándium?

MENAECHMVS

Égon te iussi cóquere?

EROTIVM

Certo tíbi, mi et parasitó tuo.

---

hia deliciaſ *CDF*. eia delitiaſ *Z*. hi adelitiaſ *Ba*, h *et* a *erasis* eia *corr.* *post* facis (*non ante* quin) *gravius distinxit Geppertus* 382. ERO *praem.* *BDc* menęchme *B*. menechme *D* (*) *Mox* Hic tibi — nomine, Nimiſ — atque (*sed* Huic), Edepol — mar, ſuppium Eamuſ — iuſſiſti, Coquere — tuo (*sed* Egone) *quinque versibus comprehendit B* 383. MEN. *Dc* Hec *B*. Nec *Z* apellat *CD* 384. MES *praemittit B mox omittens sine spatio* minor *CD* negotii *BCD*. negocii *FZ* oboluit *BbFZ*. obuoluit *BaCD* marſupium *BDFZ* (*non C*), *item v. 386* (*) 385. ME *post* Huic *habet B mox omittens s. sp.* istud *F* qd *sup. scr. Da.* quid *Z* MEN. *F*. MES. *Z* 386. accipedum *B* cibo *CD* me *add. Db* 387. tamen gratia eſt *FZ* (*) 388. me tibi *BDc*. me tibi me *CDa*. tibi me *FZ* meiuſſiſti, *alt.* ſ *e corr. et* ſt *in ras. C* (*fuit* meiuſcoq *ut vid.*) quoquere *Z* 389. Egone *libri: corr. Bothius, Bentleius* tibi, mi ☙ (*huc revocans* [tibi] me *in CD excurrens v. 388*) *itemque Leo Hermae XVIII p. 585.* tibi *libri* (*)

MENAECHMVS

Quoí, malum, parasíto? certo haec múlier non sanást satis. 390

EROTIVM

Péniculo.

MENAECHMVS

Quis istést Peniculus? qui éxtergentur báxeae?

EROTIVM

Scílicet qui dúdum tecum uénit, quom pallám mihi
Détulisti, quám ab uxore tuá surrupuistí.

MENAECHMVS

Quid est?
Tíbi pallam dedí, quam uxori meaé surrupui? sánan es?
Cérte haec mulier cánterino rítu restans sómniat. 395

EROTIVM

Quí lubet ludíbrio habere me átque ire infitiás mihi
Fácta quae sunt?

MENAECHMVS

Díc quid est id quód negem, quod fécerim?

---

391. *Vix dubium est, quin huc spectaverit Verrius Flaccus, ex quo haec servavit Festus p. 230, 24 M.:* peniculi quis calciamenta tergentur, quod e codis extremis faciebant antiqui qui tergent ea. dictum est forsitan a pendendo. *Contra non recte huc traxit Deuerlingius Placidum p. 13, 7* (baxeas, *quae forma etiam in aliis glossis redit*).

395. *Festus p. 273, 6 M.:* Rit[us est mos uel consuetudo. rite autem be]ne a[c recte significat . . . . . Plautus in Menaechmis 'certe haec mulier can]terin[o ritu astans somniat']: *quae huc pertinere Vrsinus vidit*

---

390. ME SoS *Db* Cni *libri* malum *BbF.* malo *BaCDZ* certe *Z* hec *D* non ſanaſt *B.* non ſana eſt *FZ.* noſanaſt *C.* ñ anaſt *Da.* ñu (*vel* ñ.o) ſanaſt *Db* 391. iſte eſt *BCDZ.* hic eſt *F* peniciluſ *Z* extergent̃ *ex* extenuenti *ut vid. Da* baxeae *Scutarius.* bexeae *BC, sed* ꝯ buxeę *suprascr. Ba.* bexeę *D.* bexe *Z* (*)

392. quom *FZ.* qum *CDa.* cum *BDc* palã *Da: corr. Db* 393 *sq.* ab uxore . . . . dedi quam *om. FZ* (*non D*) meę ſurrupuiſ ananeſ *CDa* (*corr. Dc*). tue ſubripuiſſe aiebaſ *FZ* 395. MEN. *praem. FZ* Certo *F* cantherino ritu *BbDc* (canterino *Pylades e codd. ant.: cf. testim.*). cantherin ori tu *BaCDa* (orituaſtanſ *C*). cantherum oritu *F.* cantharidum ritu *Z* restans ☒. aſtanſ *libri* (*)

396. Quĩ *B,* sed ° *erasum* inficiaſ *CDF* 397. que ſt̃ *D* quid fecerim *Z* (*)

EROTIVM

Pállam te hodie míhi dedisse uxóris.

MENAECHMVS

Etiam núnc nego.
Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó: neque huc
Vmquam, postquam nátus sum, intra pórtam penetrauí pedem. 400
Prándi in naui: inde húc sum egressus ét te conueni.

EROTIVM

Éccere,
Périi misera. quám tu mihi nunc náuem narras?

MENAECHMVS

Lígneam,
Saépe tritam, saépe fixam, saépe excussam málleo.
Quási supellex péllionist: pálus palo próxumust.

EROTIVM

Iám, amabo, desíste ludos fácere atque i hac mecúm semul. 405

MENAECHMVS

Néscioquem, muliér, quem nosti alium hóminem, non me quaéritas. 407

---

398. chodie *C ante ras.* uxoris MEN. etiam *ante Gruterum Colvius in Appul. Metam. I p. 50a Oud.* uxorif. M ſed iam *B.* uxoriſ etiã *Dc.* uxoriſ ſ iam *Da.* uxoriſ etiam *C,* etiam *ex* eccam, *ut vid., corr. et* ia *clarius suprascr.* uxoriſ. MEN. iam *FZ* 399. (*) 401 *sq.* naui *C,* a *ex* i, *ut vid., corr. et clarius suprascr.* ſume greſſuſ *C* et te *R.* te *libri* conueni. ERO. eccere. ‖ Perii *Pistorem secutus Taubmannus.* conueni eccere ‖ Perii *CD.* conueni eccerẽ ‖ ERO Perii *B.* conueni. ecce rem. ERO. Perii (Peri *Z*) *FZ* mihi nunc *BCDF.* nunc mihi *Z* (*) 403. Sepe *ter CD, bis* (*non ab initio*) *B* (*)

404. Quam ſi *BCD* ſuppellex *B.* ſupplex *F* pellionist *R.* pellioniſ *BCD, codd. Pyladis.* cellioniſ *F, cod. Scaligeri.* celioniſ *Z* proxumuſt *BCD.* proximuſt *F.* proximuſ eſt *Z* (*) 405. desiste *Fleckeisenus Annal. philol. XCV, a. 1867, p. 629.* deſine *libri* ſemul *BbCDa.* ſemel *Ba.* ſimul *DcFZ* (*) 407. Nescio quem *B.* Nam quem *CDFZ* quem nosti *suppl.* ☙. *om. libri* queritaſ *Ba* (*)

EROTIVM

Nón ego te nouí Menaechmum, Móscho prognatúm patre,
Quí Suracusís perhibere nátus esse in Sícilia,
Vbi rex Agathoclés regnator fúit, et iterum Píntia, 410
Tértium Liparó, qui in morte régnum Hieroni trádidit,
Núnc Hierost?

MENAECHMVS

Haud fálsa, mulier, praédicas.

MESSENIO

Pro Iúppiter,
Núm istaec mulier íllinc uenit, quaé te nouit tám cate? 413

MENAECHMVS

Hércle opinor pérnegari nón potest.

MESSENIO

Ne féceris. 415
Périisti, si intrássis intra límen.

MENAECHMVS

Quin tu táce modo:
* * * * * * * *
Béne res geritur. ádsentabor, quícquid dicet, múlieri,
Sí possum hospitiúm nancisci. iám dudum, muliér, tibi

---

408. menechmum *BD* mofco *BDaF.* nofco *Dc* prognatum *B, sed* ro *litteris crasis* 409. ſiracuſiſ *D.* ſiracuſſiſ *B.* ſyracuſiſ *CFZ* perhibere tur *Dc* ſycilia *C.* ſcilia *B m. ead.* 410. *Verba* ubi . . . . fuit *antecedenti versui, verba* Et i. P. *insequenti adiungit B supra* Vbi *aliquid* (Er *ut vid.*) *erasum D* agatocleſ *F* Pintia *R duce Gronovio.* pinthia *libri* (*) 411. Tercium *BC.* Tertio *Z* liparo, p *ex* b, *C.* lyparo *Z* moſte *C ante corr.* heroni *Da* 412. MEN. *praemittunt FZ* hiero eſt M haud *B.* hiero eſ haud *C.* heroeſ haud *DFZ* ſalſa *BCDF.* falſo *Z* pdicaſ p i uppiť *B,* MES *hic omittens* pro h *Dc* iupiter *DFZ* 413. Num *CF, Dousa III 6.* MES Num *B.* Nc *D.* Nunc *Z.* iſta hec *B,* h *erasso* illinc *rasura ex* illunc *B* que *Ba* (*) 415. Ercle *B* poſt te *C* ſine *B* 416. Periſti *FZ* *inter* tace *et* modo *aliquid* (c *ut vid.*) *erasum C* (*) *Post hunc versum quaedam intercidisse Ladewigius p. 296 vidit: recedere servum erus iusserat ut e v. 432 apparet*

418. adſentabor *B.* aſſentabor *ceteri* 419. f poſum *C.* poſſem *Z* hoſpitium *Bb.* hoſpicium *D* nanciſor *D ante ras.* (*)

Nón inprudens áduorsabar: húnc metuebam né meae
Vxori renúntiaret dé palla et de prándio.
Núnc quando uis, eámus intro.

EROTIVM

Étiam parasitúm manes?

MENAECHMVS

Néque ego illum maneó neque flocci fácio, neque, si uénerit,
Eúm uolo intromítti.

EROTIVM

Ecastor haúd inuita fécero.
Séd scin quid te amábo ut facias?

MENAECHMVS

Ímpera quiduís modo.

EROTIVM

Pállam illam quam dúdum dederas, ád phrygionem ut déferas,
Vt reconcinnétur atque ut ópera addantur quaé uolo.

MENAECHMVS

Hércle qui tu récte dicis: eádem dignorábitur,
Ne úxor cognoscát te habere, si ín uia conspéxerit.

---

420. inprudenſ *B*. imprudenſ *ceteri* aduorſabor *Da*. aduorſabor *C*. aduerſabar *FZ* nimeae *BaCDa* (*corr. Dc*) 421. renuntiaret *BbDcF*. renuntiare *BaDa*. renunciare *C*. renunciaret *Z* 422. & iam *B* (*) 423. maneo *ex* moneo *Bb* fatio *B* 424. ecaſto *D*. etaſto *C* haud inuita *CD, codd. Pyladis*. auh inuita *B*. audiui. ita *FZ* 425. MEN. *praemittit F* ſin *Bb* faciaſ? MEN. impera quiduis modo *Dousa Expl. III 6 cum Palmerio Lipsioque*. fatiaſ? impera ME quid uiſ modo *B* (*ubi* impero *corr. Bb*). faciaſ impero? quiduiſ modo? *CD*. faciaſ impero. ERO. quiduiſ modo *F et* MES. *pro* ERO. *substituens Z* 426. ERO *B*. MEN. *FZ* dederam *Z* frigionem *BCD* ui *B* deferam *Z* (*) 427. re concinnetur *B* que *CD*. 428. ME *B*. ERO. *FZ* qui tu *Fleckeisenus misc. erit. ed. a. 1864 p. 29*. quiintu *CD* (cum *suprascr. Dc*). quin tu *B FZ* diciſ. MEN. eadem *FZ* dignorabitur *B*. ignorabitur *BD FZ*. gnorabitur *C* (*) 429. euxor *in 6 fere litt. rasura* (*fuit* Nil *ab initio et fort.* noſc) *C* (*)

EROTIVM

Érgo mox auférto tecum, quándo abibis.

MENAECHMVS

Máxume. 430

EROTIVM

Eámus intro.

MENAECHMVS

Iám sequar ted: húnc uolo etiam cónloqui.
Ého, Messenio, áccede huc.

MESSENIO

Em: quíd negotist? * *
* * * * * * * * sus sciri

MENAECHMVS

Quíd eo opust?

MESSENIO

Opúst.

MENAECHMVS

Scio ut me díces.

MESSENIO

Tanto néquior.

MENAECHMVS

Hábeo praedam: tántum incepi óperis. ei quantúm potest, 435

---

430. abibiſ maxime *BCD* 431. ERO *om. B* ted *Guietus.* te *libri* et iam *B* colloqui *DFZ* (*) 432. Eo *Z* MES. *om. B sine spatio* Em : quid ☙. quid *libri* negotii eſt *BCD.* negocii eſt *FZ* *Post* eſt *habent* ſuſſciri *BaC.* ſuſciri *Da.* ſuſciri *FZ*. t ſciſcitari *Bb in marg.* ſuſurra *alia m. ant. in B marg., ubi lacunam statuit* ☙ *ad hoc exemplum explendam:*
MES. Em: quíd negotist? ⟨MEN. Tuóm scies. MES. Quíd tu agis? MEN. Tace. MES. Mónitor sum, omnem rém neces⟩sust scíre ⟨me⟩.
(*) 434. MEN. ☙. MES *B. om. FZ* eo *Pylades.* ego *BaCD.* ergo *BbFZ* opust? MES. Opust. MEN. Scio ☙ *coll. Stichi v. 95.* op ̇ ſi op̄ ẽ ſcio *B, ubi* v *in fine add.* (*non suprascr.*) *Bb.* opu ſiopuſ eſt ſcio *C.* opuſi opuſt ẽ ſcio *D.* opuſ eſt. MEN. ſcio *FZ* me diceſ MES. *Acidalius.* me n dica e ſ ME *B* (n e *Bb ut supra*). medicaſ *C.* me dicaſ *DFZ* nequior. MEN. *Acidalius.* nequiore f *B* (f *Bb ut supra*). nec quiorę *C.* nequorę c *D.* nequiorem *FZ* (*) 435. p̄dam *BD.* predam *C* tãntū, *cr.* ˜, *D* ei *Gruterus.* et *libri* quantum, tu *ex* d, *C* potest *Dousa.* poteſ (t *ex* ſ *C*) *libri* (*)

Ábduc istos ín tabernam actútum deuorsóriam.
Tú facito ante sólem occasum ut uénias aduorsúm mihi.

MESSENIO

Nón tu istas meretríces nouisti, ére.

MENAECHMVS

Tace, inquam * *
Míhi dolebit, nón tibi, si quíd ego stulte fécero.
Múlier haec stulta átque inscitast: quántum perspexí modo, 440
Ést hic praeda nóbis.

MESSENIO

Perii. iámne abis? periít probe:
Dúcit lembum díerectum náuis praedatória.
Séd ego inscitus, quí domini animo póstulem moderárier:
Dícto me emit aúdientem, haud ímperatorém sibi.
Séquimini, ut quod ímperatumst, uéniam aduorsum tém-
peri. 445

---

436. Abduc, b *ex* p, *C* iſtoc *Z* iſto ſintabnam *Ba.* iſto ſintaber nam *C.* iſto ſin t abernã *Da: corr. BbDc* deuorſoriam *CD.* diuorſoriam *B.* diuerſoriam *FZ* 437. solem *Lambinus.* ſoliſ *libri* occſum *C* (*) 438. ere *om. F* tace inquam *versu mutilo libri* (*) 439. ſiquid *B* ſtulte, e *e corr. Bb.* ſtul *CDa* (*corr. Dc*) 440. hec *CD* inſcita eſt *DcFZ.* inſita eſt *BaCDa.* inſcia eſt *Bb* quantum . . . . modo *vulgo constructa cum superioribus, cum proximis iunxit* ℟ proſpexi *Z* 441. perii. iamne abis? periit *Bothius, Fleckeisenus Exerc. p. 16 sq.* peri iamne abiſ periit *BCD, sed ut in B post* peri *unius litterae rasura sit,* ia ne *et* perit *Da habuerit.* peri (perii *F*). MEN. iamne abiſ. MES. peri tibi *FZ* (*) 442. lembum *Z.* limbum *BC.* limpum *DF* dierectum *Z.* derectũ *Bb.* cllerectũ *C.* dlerectum *D.* directum *F* p̄datoria *BD.* predatoria *C* (*) 443. inſcituſ *DcFZ.* inſituſ *BCDa.* ꝯ inſciuſ *Bb in marg.* qui domini animo ℟. quid rome *C.* qid romę *D* (*in* rornę, *ut vid., corr. m. cad.*). quod romę *B,* ꝯ me *Bb in marg.* qui hero me *F Z* (*) 444. aut *F* 445. Sequini *Z.* Sedquimini *CD, exp.* d *Db, ut vid.* quid *Z* eſt *libri* temperi *Dc* temperi. Peniculuſ *CD, cui C subscr.* PARASITVS *in fine v. sq. post* loci *vacuo nullo*

ACTVS III

PENICVLVS

Plús triginta annís nunc natus súm iam, quom intereá loci
Númquam quicquam fácinus feci péius neque sceléstius,
Quám hodie, quom in cóntionem médiam me inmersí miser:
Vbi ego dum hietó, Menaechmus sé subterduxít mihi
Átque abit ad amícam, credo, néque me uoluit dúcere. 450
Quei íllum dei omnes pérduint, quei prímus commentúst
poplum

Act. III Sc. 1 PENICVLVS PARASITVS. *BFZ.* PARASITVS *D, de quo, item ut de C, cf. ad v. 445* 446. nunc natus sum iam ☞ *duce A, in quo primus paginae versus ante v. 447 ab initio vacat scriptura, unde v. 446 bipartitum fuisse probabile est et excessisse reliquorum librorum ambitum hoc loco* natuſ ſum *exhibentium* quom *FZ.* qum *B m. ead.* qum *CDa.* qum *Dc* (*) 447. NUMQUAMQUICQUAM———— *A* quicqu/////am *C* (*fuit* [qu]ia) neque] atque *B* 448. QUAMKODIEQUO————IMISER *A* cum *BCD* concionem *F* inmerſi, ſ *ex* i, *Da.* immerſi *BC* 449. UBIEGODUMKIETOMENAECKM———— *A* ego dum hieto, Menaechmus *Palmerius p. 666 cum A, ut vid.* ego dumhi & omen aechm *B.* ego du mihi & omenaechmuſ *C.* ego du m & omenechm *D.* egomet menechinuſ *Z.* ego dii mihi et menechinuſ *F* ſubter duxit *C.* ſubtraxit *Z* (*) 450. ATQ·ABITADAMICA**R***N——OLU *A quadrante ante* OLU *litteras perdubias* eq·meu abit *B D cum A.* abiit *C.* abiit *FZ* dicere *Da* 451. QUIILLUMDEIOMNESPERD———— | ——— M *A* Qui *Camerarius cum A, ut vid.* Que *CD.* Quo *Ba,* Quõ, *deinde* Qui *Bb.* quem *FZ* di *BCD.* dii *FZ* omſ *B* perduint *BbC.* perdunt *BaD.* perdiunt *FZ* quei primuſ *C.* que cipm *B.* que iprim *Da.* qui primuſ *DcFZ* commentu eſt *BCDa.* commentuſ eſt *DcFZ* poplum ☞ *duce A, in quo quinto fere loco versus bipartiti* M *Loewius testatur, prior versus cum verba usque ad* commentuſt *capiat. om. BCDFZ* (*)

Cóntionem habére, qui homines óccupatos óccupat.
Nón ad eam rem désidiosos hómines decuit délegi,
Quí nisi adsint quóm citentur, cénsus capiat ílico?
Qu . . . . . qua . senatus . . . o . . one 455
. . . . . q . . m l . . . . . .
Ádfatimst hominum, ín dies qui síngulas escás edint,
Quíbus negoti níhil est, qui essum néque uocantur néque uocant:
Eós oportet cóntioni dáre operam atque cómitieis.
Seí id ita esset, nón ego hodie pérdidissem prándium: 460

452. CON——N——B——KOMIN————————UPAT *A, ubi et* tio *et* emba *quadrant,* erequi *vix locum habet* (*an fuit* ereq.i *?*) Contionem habere qui *Scutarius, fortasse cum A.* Contionem hac re qui *B.* Contionem hare qui *CD* (hare^{nc} *Dc*). Contionare, qui *Z.* Concionare qui *F* ^{h}ominef *ex* omſnef *Da* (*) 453. NON———————— *A vacuo sub finem versu, ut ceteris non plus verborum habuisse appareat* Non^{am} *Dc* desidiosos homines ☙. otiofof (ociofof *CD*) hominef *libri* deligi *BF* (*) 454. QUI————————ATILICO *A quadrante* nisiadsintquomcitenturcensuscapi*: atque* ADSINTQUOMCITENTUR *legit etiam* ℜ, *ubi* qum *CD.* cum *B,* cinętet^{n} *Bb.* citenet *CDa* (*supra* en *er.* u^{s} [= us], *ut vid., D*)*: corr. DcFZ* (CAPI)AT *A.* capiant *BC.* percapiant *DF.* percapiunt *Z* (*) 455. 456. '*Duobus hic versibus auctior A est, quorum nihil nisi haec legi potuerunt:*

QU·····QUAMSENATUSLLGLNENLONLONE··AIAP
··————————··Q··ML··——— ——· ‖

In priore post SENATUS *prima littera visa est vel* D *vel* P *esse posse, altera* E, *tertia fortasse non* G *sed* U *potius, post quattuor autem vel quinque intervalla* CONTIONE *apparere. Posterior versus priore longe brevior est in fine, non ab initio' ℜ: ubi Loewius initio prioris versus* QUAE *in fine eiusdem* ONENAMIP *dubitanter enotavit ceteris abscissis, et propter* P *finalem et propter sequentis versus spatium unum tantum versum eumque bipartitum extitisse coniciens* 457. ————KOMINUM ———ESQUISINGULASESCASEDINT *A quadrante* adfatimest *et* indi, NT *per ligaturam* Ad fatũ *Da.* Affatim *DcZ.* Affatum *F* eſt *libri* edint *Da cum ABC.* edant *Dc.* edunt *FZ* (*) 458. QUIBUSNEGOTINIKILESTQUBSUUNTNEQ·UOCANTURNEQ· ‖ UOCANT *A, ubi* negotii *BCD.* negocii *FZ,* qui essum *BCD.* qui eſum *FZ* (QUBINUNT *Ar* 'quod non expedio': *neque magis expedivit Loewius pravam potius lectionem quam gravem corruptelam admittens*), uocauit *BaCDa* (*corr. Bb DcFZ*) 459. EOSOPORTETCONTIONIDAREOPERAMATQ·COMITIEIS, *ubi* concioni *F,* comitiiſ *BCDFZ, sed antepaenultimam litteram e corr. Bb* 460. SEIIDITAESSENONEGOKODIEPE————————IUM *A, ubi* Si id ta eſſet *ceteri* pdidiſſẽ, ˜ *vel add. vel rescr. Bb.* perdidiſſem, *pro alt.* d *incohata* ſ, *ut vid., D*

Quoí tam credo halátum oluisse, quám me uideo uíuere.
Íbo: etiamnum réliquiarum spés animum oblectát meum.
Séd quid ego uideó? Menaechmus cúm corona exít foras.
Súblatumst conuíuium: edepol uénio aduorsum témperi.
Óbseruabo, quíd agat, hominem: póst adibo atque ádlo
quar. 46

MENAECHMVS II. PENICVLVS

MENAECHMVS

Potine út quiescas, si égo tibi hanc hodié probe
Lepidéque concinnátam referam témperi?
Non fáxo eam esse díces: ita ignorábitur.

---

461. QUOITAMCREDODATUMUOLUISSEQUAMMEUIDEOUIUERE *A*, u Cui *ceteri*, noluiſſe *Z*, quamne *B*. quã ne *CDa* (*corr. DcFZ*): p datum uoluisse '*veteri ut apparet vitio*' halatum oluisse ſ (*) 462. IBOETIAMNUMRELIQUARUMSPESANIMUMOBLECTATMEUM *A*, *ubi* etia nunc num *Dc*. etiam: nam *FZ*, reliquiarum *BCDF*. relliquiarum *Z*, c iectat me *BaCDaFZ*. oblectat me *Bb*. oblectat meum *Dc* (*Sara nus, Beroaldus*) *cum A* 463. uideo? Menaechmus cum *Brixius* (c *cum Saraceno*). uideo menechmũ *BD*. uideo menaechmum *CFZ* chorona *B ante ras. CD* ——FORAS *Ar* (*) 464. ——POLU NIOADUERSUMTEMPERI *A quadrante* sublatumestconuiuiumede eſt *lil* conuium *C* aduerſum *BCDF* temoeri *Ba* (*corr. Bb*). temp *Dc* 465. ——NEMPOSTADIBOATQ·EADLOQUAR (E *expunc* UA *in fine per ligaturam, quadrante* obseruaboquidagathomi) *A*: u *R*, *cui* QU*R *tantum apparuit ante spatium insequentium versuum u ad v. 471, huc revocavit, quem post v. 474 habent BCD* (*praem.* PE adibo *ex* adipo *Da*), *post v. 472 med. FZ*

Act. III Sc. 2 ////////// (Menechm' *er.*) peniculuſ. M NECHM' ADOL. PENICVLVS PARASIT'. *B*. Menechm' Peniculuſ M NechM' ADOŁ. PENICVŁ PARASITVS *D*. Menechmuſ peniculuſ *FZ. unius v. spat. A* 466. ——TIBIKANÇKODIEPROBE *ubi fortasse* potineutquiescassei *potius quam* potineutquiescassiego *loc habuisse Locwius adnotavit* ME *praem. B* Potine ut *F*. P. ot me ut *B*.]otine neut *CDa*. Potin ne ut *Dc* (P *rubr.*) *Z* q eſcaſ? *B*. quieſcaſ, c *ex* t *C* ſi ego *FZ*. ſed dico *B*. ſedco *Da*. ſedego *Dc* hodio, o *ex* a, *C* (*) 467. ——TAMEN FERAMTEMPERI *A quadrante* lepideq·concinna Lepide que *BC* referram *CD* tempori *DcZ* 468. ——SE——SITA IGNORABITUR *A quadrante* nonfaxoeames *et* dice eam ee *B*. eum eſſe *CD* (*)

PENICVLVS

Pallam ád phrygionem férť confecto prándio
Vinóque expotó, párasito exclusó foras. 470
Non hércle ego is sum quí sum, ni hanc iniúriam
Meque últus pulcre fúero. obserua quíd dabo.

MENAECHMVS

Pro di ímmortales, quoí homini umquam unó die 474
Boní dedistis plús, qui minus speráuerit? 475
Prandí, potaui, scórtum accubui: ápstuli
Hanc quóius heres númquam erit post húnc diem.

---

469. *Nonius p. 3, 23 M. s. v.* Phrygiones, *sed lemmate cum explicatione nunc deperdito:* ....Plautus Menaechmis 'pallam....prandio': *Idem p. 537, 32 M.:* palla est honestae mulieris uestimentum, hoc est tunicopallium. Plautus in Menaechmis 'pallam.....prandio': *cf. Reblinius p. 77, Caesar p. 38* 476. *Priscianus inst. VIIII 48 p. 483, 18 H.:* alia uero omnia in 'deo' desinentia per 'ui' diuisas proferunt praeteritum..... excipitur 'prandeo prandi'. Plautus in Menaechmis 'prandi .... accubui'

---

469. ——————ONFECTOPRANDIO *A quadrante fere* pallamadfrigionemferte phrygionem *DcFZ.* phyygloně *BaCDa.* phyygionē *B corr.* frigionem *Nonius, sed priore loco* frygionem *LG* 470. ——————OF—— *A quadrante* uinoq.expotoparasitoexclus Vino que *B* e poto *Z* 471. NON—————— NIURIÃ *A quadrante* hercleissumquisumnihanci, *ex quibus* QUISUMNI *legit etiam ℞* hercle ego is *℞ cum Fleckeiseno.* hercle if *BFZ.* hercleif *C.* er cleif *D* fum ni *BbD.* fumni *BaC.* fum in *FZ* (*)

472. MEQ·ULTUSP *A, ubi praeterea* ULCKREFUEROOBSERUAQU—— *legit ℞* Neque *FZ* ultuf *BbFZ.* nultuf *BaCD* pulchre fuero. obferua quid dabo *BCD.* fuero. obferuabo quid agat. Hominem poft adibo. atq; alloquar *FZ: cf. ad v. 465* (*) 474. PRODEI ——————E *A, ubi* PRODIIMMORTALESQUOIKOMINIUMQUAM —— *enotavit ℞, inter* DEI *et* E *reliqua non quadrare nisi et* UMQUÃ *admisso et extremis litteris imminutis adnotavit Loewius* ꝓ *B.* Pro^h *Dc* dii *BCDFZ* inmortalef *D* cui *BCDFZ* homini *ras. ex* hominum *C* hominiũ quam *D* *Post hunc versum habent BCD v. 465, ubi vide* 475 *sq. Sic A:*

BONIDEDISTISPLUSQUIMINUSSPERAUERIT
PRANDIPOTAUISCORTUMACCUBUIABSTULI

itemque FZ, quos versus invertunt BCD (praem. ME *B ob versum interpositum) ceteroqui consentientes, nisi quod* dedifti *CDa: corr. Db,* qui minuf *ex* quominuf *Da,* apftuli *CDa* (abftuli *Dc*) Prandi et potaui *Priscianus* (*) 477. KANCQUOIUSREIERESNUMQUAMERITPOSTKUNCDIĒ *A, ubi* QUOIUSKAERES *et* KANC *Ar* cuiuf heref *BCDFZ* unquam *Z*

PENICVLVS

Nequeó, quae loquitur, éxaudire clánculum.
[Satúr nunc loquitur dé me et de partí mea.]

MENAECHMVS

Ait hánc dedisse mé sibi atque eam mé meae 480
Vxóri surrupuísse. quoniam séntio
Erráre, extemplo, quási res cum ea essét mihi,
Coepi ádsentari: múlier quicquid díxerat,
Idem égo dicebam. quíd multis uerbís opust?
Minóre nusquam béne fui dispéndio. 485

PENICVLVS

Adíbo ad hominem: nám turbare géstio.

MENAECHMVS

Quis hic ést, qui aduorsus ít mihi?

---

485. *Donatus in Ter. Eun. III 4, 2:* ut de symbolis essemus: Plautus in Menaechmis 'minore nusquam fui dispendio': sed melius 'essemus' producta 'e' littera: *ubi* minime essemus minore: ut cũ fui *ed. princ.* (*item, sed* nõ cũ sui *ed. Ven.*). minore nunquam fui *vulgo* 487. *sq. Diomedes art. gr. I p. 325, 21 K.:* interdum comparatiuus nominatiuo iungitur, ut doctior hic quam ille, ut Plautus in Menaechmis 'quid .... pluma?'

---

478. NEQUEOQUAELOQUITUREXAUDIRECLANCULUM *A* quae loquitur *BbCZ.* qua eloquit̃ *Ba.* que loquitur *DF* (*) 479. *Hunc v., ut qui ab A absit, secl. R* de parti *CDaZ.* de parte *DcF.* departe *B, ubi* t pallacro (*ubi minus certae* cro [*an* ero(tii)*?*] *litterae*) *rursus del. m. poster.* (*) 480. ——————E——Q·EAMMEAE *A quadrante* aithancdedissem *et* (*quod non prorsus evanuit*) sibiat Ait hanc, *er.* h *et* ha *quoque in ras., C* mé *C* me meae *Bothius.* meae *libri cum A* (*) 481. UXORISURRUPUISSEQUONIAMSENTIO *A* ſubripuiſſe *FZ* qũõ *C* 482. ERRAREEXTEMPLOQUASIRESCUMEAESSETMIKI *A* qſireſ *CD* 483. Cępi adſentari *B.* Coepi aſſentari *CDFZ* 484. Idẽ///, *er.* ſt, *C* opust *Pylades. om. libri: in A nihil neque hoc v. neque antecedente apparuit* (*) 485. MINORE——————— *A* pene *Bb. om. Donatus: v. testim.* (*) 486. ADIBOA ——————— *A* PE. *om. Z* 487. QUISK——————————— *A* ME. *om. Z* aduorſuſ it *Bothius* (it *cum Grutero*). aduerſum (adũſum *B*) ſit *BCD.* aduerſum fit *FZ*

PENICVLVS

Quid aís, homo
Leuiór quam pluma, péssume et nequíssume,
Flagítium hominis, súbdole ac minumí preti?
Quid dé te merui, quá me causa pérderes? 490
Vt súrrupuisti té mihi dudum dé foro.
Fecísti funus méd absente prándio.
Cur aúsu's facere, quoíi ego aeque herés eram?

MENAECHMVS

Aduléscens, quaeso, quíd tibi mecúmst rei,
Mihi quí male dicas hómini hic ignoto, ínsciens? 495
An tíbi malam rem uís pro male dictís dari?

PENICVLVS

Pol eám quidem modo té dedisse intéllego.

MENAECHMVS

Respónde, adulescens, quaéso, quid nomén tibist?

PE *om. B (sine sp.) et Z* agiſ *C* (*) 488. peſſime *BDcZ.* peſ ///ime, *er.* l, *ut vid., D* nequiſſime *BDZ.* nequiſſime *C* 489. FLAGITIUMKQ———— *A* ſubdo leac *Da: corr. Dc* minimi *libri* ptii *B.* precii *CDFZ* (*) 490. qua/// *c. ras.* m *litt. B* 491. UT———— *A* ſubripuiſti *FZ* (*) 492. FECISTIFUNUSME———— *A* fumuſ *C* med *Salmasius.* meo *libri* (me *Beroaldus*) abſenti *libri* (*) 493. CURAUSUSFA———— *A* auſuſ *libri: corr. Lambinus* quoii *Brixius.* quo[i] *Bb.* cui *reliqui* aeque ac heres eram *e 'Vaticana lectione' Lipsius Ant. lect. II 13: ubi* ac *del.* ℜ, *Bentleius.* ea quae heriſ heram *BC et, nisi quod* eaque, *D.* ea que heriſ erant *F.* quę eraſ era *Z* (*) 494. ***LESCENS———— *A* PE *BDb* Adoleſcenſ *CD* queſo *BCD* quid *ex* quit *C* mecum eſt *libri* 495. MIKIQUIM———— *A* Mihi qui ℜ *cum A.* Quę mihi *Bb.* qui mihi *CDFZ* homini *B. om. CD* (*in fine v.*) *FZ* hic ignoto *Camerarius cum Bb* (*post quam vocem distinxit* ℭ). hic noto *BaCD.* hic ig noto *Bb.* ignoto *FZ* inſcienſ *BbCDFZ.* inſienſ *Ba* (*) 496. ANTIBIM———— *A* malã, ã *ex* ũ, *C* dari? *B.* dari. *C.* daré. *D.* dari (*cum* Poſtea? *constructum*) *FZ* 497. PE. Pol eam quidem modo (*vel* hodie) ℭ: *atque* POLEAMQU———— *apparere in A visum est.* PE Poſt eam quidem edepol *B.* Poſt eã (*in ras. ex* quã) quidẽ aedepol *C.* Poſt eã quid (q *ex* c *ut vid.*) ẽ edepol *D.* Poſtea? PE. quid eſt edepol *FZ* intellogo *C ante corr.* intelligo *Z* (*) 498. RESPONDEADULESCENSQUAESOQ———— *A* adoleſcenſ *CDFZ*

PENICVLVS

Nequeó, quae loquitur, éxaudire clánculum.
[Satúr nunc loquitur dé me et de partí mea.]

MENAECHMVS

Ait hánc dedisse mé sibi atque eam mé meae 480
Vxóri surrupuísse. quoniam séntio
Erráre, extemplo, quási res cum ea essét mihi,
Coepi ádsentari: múlier quicquid díxerat,
Idem égo dicebam. quíd multis uerbís opust?
Minóre nusquam béne fui dispéndio. 485

PENICVLVS

Adíbo ad hominem: nám turbare géstio.

MENAECHMVS

Quis hic ést, qui aduorsus ít mihi?

---

485. *Donatus in Ter. Eun. III 4, 2:* ut de symbolis essemus: Plautus in Menaechmis 'minore nusquam fui dispendio': sed melius 'essemus' producta 'e' littera: *ubi* minime essemus minore: ut cũ fui *ed. princ.* (*item, sed* nõ cũ sui *ed. Ven.*). minore nunquam fui *vulgo* 487. *sq. Diomedes art. gr. I p. 325, 21 K.:* interdum comparatiuus nominatiuo iungitur, ut doctior hic quam ille, ut Plautus in Menaechmis 'quid .... pluma?'

---

478. NEQUEOQUAELOQUITUREXAUDIRECLANCULUM *A* quae loquitur *BbCZ.* qua eloquit̃ *Ba.* que loquitur *DF* (*) 479. *Hunc v., ut qui ab A absit, secl.* ℞ de parti *CDaZ.* de parte *DcF.* † pallacro departe *B, ubi* † pallacro (*ubi minus certae* cro [*an* ero(tii)?] *litterae*) *rursus del. m. poster.* (*) 480. ——————E——Q·KAMMEAE *A quadrante* aithancdedissem *et* (*quod non prorsus evanuit*) sibiat Ait hanc, *er.* h *et* ha *quoque in ras., C* mé *C* me meae *Bothius.* meae *libri cum A* (*) 481. UXORISURRUPUISSEQUONIAMSENTIO *A* ſubripuiſſe *FZ* qũõ *C* 482. ERRAREEXTEMPLOQUASIRESCUMEAESSETMIKI *A* qſireſ *CD* 483. Cępi adſentari *B.* Coepi aſſentari *CDFZ* 484. Idẽ///, *er.* ſt, *C* opust *Pylades. om. libri: in A nihil neque hoc v. neque antecedente apparuit* (*) 485. MINORE——————— *A* pene *Bb. om. Donatus: v. testim.* (*) 486. ADIBOA——————— *A* PE. *om. Z* 487. QUISK——————— *A* ME. *om. Z* aduorſuſ it *Bothius* (it *cum Grutero*). aduerſum (adũſum *B*) ſit *BCD.* aduerſum fit *FZ*

PENICVLVS

Quid aís, homo
Leuiór quam pluma, péssume et nequíssume,
Flagítium hominis, súbdole ac minumí preti?
Quid dé te merui, quá me causa pérderes? 490
Vt súrrupuisti té mihi dudum dé foro.
Fecísti funus méd absente prándio.
Cur aúsu's facere, quoíi ego aeque herés eram?

MENAECHMVS

Aduléscens, quaeso, quíd tibi mecúmst rei,
Mihi quí male dicas hómini hic ignoto, ínsciens? 495
An tíbi malam rem uís pro male dictís dari?

PENICVLVS

Pol eám quidem modo té dedisse intéllego.

MENAECHMVS

Respónde, adulescens, quaéso, quid nomén tibist?

PE *om. B (sine sp.) et Z* agiſ *C* (*) 488. peſſime *BDcZ.* peſ ///ime, *er.* l, *ut vid., D* nequiſſime *BDZ.* nequiſſime *C* 489. FLAGITIUMKO———— *A* ſubdo leac *Da: corr. Dc* minimi *libri* ptii *B.* precii *CDFZ* (*) 490. qua/// *c. ras.* m *litt. B* 491. UT———— *A* ſubripuiſti *FZ* (*) 492. FECISTIFUNUSME———— *A* fumuſ *C* med *Salmasius.* meo *libri* (me *Beroaldus*) abſenti *libri* (*) 493. CURAUSUSFA———— *A* auſuſ *libri: corr. Lambinus* quoii *Brixius.* quoi *Bb.* cui *reliqui* aeque ac heres eram *e 'Vaticana lectione' Lipsius Ant. lect. II 13: ubi* ac *del. R, Bentleius.* ea quae heriſ heram *BC et, nisi quod* eaque, *D.* ea que heriſ erant *F.* quę eraſ era *Z* (*) 494. ***LESCENS———— *A* PE *BDb* Adoleſcenſ *CD* queſo *BCD* quid *ex* quit *C* mecum eſt *libri* 495. MIKIQUIM———— *A*

Mihi qui *R cum A.* Quę mihi *Bb.* qui mihi *CDFZ* homini *B. om. CD* (*in fine v.*) *FZ* hic ignoto *Camerarius cum Bb* (*post quam vocem distinxit* ☙). hic noto *BaCD.* hic noto *Bb.* ignoto *FZ* inſcienſ *BbCDFZ.* inſienſ *Ba* (*) 496. ANTIBIM———— *A* malã, ã *ex* ũ, *C* dari? *B.* dari. *C.* daré. *D.* dari (*cum* Poſtea? *constructum*) *FZ* 497. PE. Pol eam quidem modo (*vel* hodie) ☙: *atque* POLEAMQU———— *apparere in A visum est.* PE Poſt eam quidem edepol *B.* Poſt eã (*in ras. ex* quã) quidẽ aedepol *C.* Poſt eã quid (q *ex* c *ut vid.*) ẽ edepol *D.* Poſtea? PE. quid eſt edepol *FZ* intellogo *C ante corr.* intelligo *Z* (*) 498. RESPONDEADULESCENSQUAESOQ———— *A* adoleſcenſ *CDFZ*

PENICVLVS

Etiám derides, nómen quasi non nóueris?

MENAECHMVS

Non édepol ego te, quód sciam, umquam ante húnc diem 500
Vidí neque noui: uérum certo, quísquis es,
Eas, si aéquom facias, míhi odiosus né sies.

PENICVLVS

Non mé nouisti?

MENAECHMVS

Nón negem, si nóuerim.

PENICVLVS

Menaéchme, uigila.

MENAECHMVS

Vígilo hercle equidem, quód sciam.

PENICVLVS

Tuóm parasitum nón nouisti?

MENAECHMVS

Nón tibi 505
Sanúmst, adulescens, sínciput, ut intéllego.

---

quefo *BD* quid *BbDFZ*. qui *BaC* nomen tibist *cum Weisio Fleckeisenus*. tibi nomenſt *Ba*. tibi nomen ſit *B man. rec. cum CD FZ* (*) 499. ETIAMDERIDESQUASINOMENNONNOUERIS *A cum ceteris: trai.* ℜ (*) 500. NONEDEPOLEGOTEQUADSCIA*********TEKUNCDIĚ *A* aedepol *C* qđ *C*. quod *BDFZ* unquã *D* NIte *ex* ante, *ut vid.*, *Da* (Ni te *Dc*) 501. UIDINEQ·QNOUIUERUMCERTOQUISQ—— *A*, *ubi* noui *ceteri*, orto *CDa* (certo *etiam B*). orto[r] *Db*. hortor *FZ* (*) 502. Eas, si aequom ℭ. Si aequom *B*. ſiequũ *CZ*. ſiequum *DF*: *in A primae litterae vix* SI *fuerunt, praeterea nil nisi* D *in altera parte versus apparuit* ſatiaſ *B* ſiæſ *D*. ſiaſ *FZ* (*) 503. —
——————UER—— *A* nonegẽ *Db* 504. ME——————
QUODSCIAM *A* Menaecme *B*. menechmae *C*. menech me *D* uigilia *B*, uigida *C* ME.] M *Db* herole *C*. ercle *D* [e]quidem *Da*. quidem *FZ* 505. T—————— *A* Tuum *libri* paraſ//itum, ſ *ex* ſt, *C* tibi *BCD, codd. Pyladis. om. FZ* 506. ———
————INTELLE** *A* eſt *libri* adoleſcenſ *CDFZ* sinciput, ut *Camerarius*. ſinciput *libri*, *sed* iput *Bb in lit.* intelligo *Z* (*)

PENICVLVS

Respónde: surrupuístin uxorí tuae
Pallam ístanc hodie atque eám dedisti Erótio?

MENAECHMVS

Neque hércle ego uxorem hábeo, neque ego Erótio
Dedí nec pallam súrpui. satin sánus es? 510

PENICVLVS

Occísast haec res. nón ego te indutúm foras 512
Exíre uidi pállam?

MENAECHMVS

Vae capití tuo.
Omnís cinaedos ésse censes, tú quia's?
Tun méd indutum, fuísse pallam praédicas? 515

PENICVLVS

Ego hércle uero.

MENAECHMVS

Nón tu abis, quo dígnus es,
Aut té piari iúbe, homo uesaníssume?

---

512. *Nonius p. 449, 20 M.:* interfici et occidi et inanimalia posse ueteres uehementi auctoritate posuerunt. Plautus in Menaechmis 'occisa est haec res'

---

507. ——————N*X**ITUAE *A* ſurrupuiſtin *B ex ras. CD.* ſurrupuiſtiin *B ante ras.* ſubripuiſti *FZ* tuę, ę *ex* o, *C.* tue *D* 508—510. *nihil apparuit in A* 508. palã *Da,* l *suprascr. Db* atque eam *R, Bentleius.* atque *libri* (*) 509. M *Db* ercle *D. om. FZ* 510. taliam *Ba.* taliã *CDa* (pallã *suprascr. Dc*) surpui *Bothius.* ſurrupui *BCD.* ſubripui *FZ* satin *Thomas* '*Rev. de l'instr. publ. en Belg.*' *XIX p. 260 sq.* PE Satin *BFZ.* Satin *D.* Satui *C* (*) 512. PE. *hoc loco praem. Thomas* ————NONEGOTEINDUTUMFORAS *A* occiſa eſt *Nonius, Pius.* Occiſa ſi *Ba.* Occiſaſt. *Bb.* occiſa ſi *CDFZ* hec *BD* 513. EXIREUI—————— *A* pallam *Lambinus.* palã *B.* palla? *reliqui* ME *suprascr. B* Ve *C DZ* 514. omſ *D.* omneſ *FZ* cinedoſ *Z.* cina (omniſcina) edoſ *Ba.* cynedoſ *CDF* eſſe *om. DFZ* ſenſeſ *Ba* tu quia es *Camerarius.* quia tueſ *BC.* quia tu eſ *DFZ: nihil apparuit in A* (*) 515. ————————PALLAMPRAEDICAS *A* tum *Z* med *Bothius.* me *libri* fuiſſe *B. om. reliqui, in fine v. cum spatio CD* pdicaſ *B* (*) 516. ——————NUSES *A* 517. ——————O****SANISSUME *A* uesanissume *S.* inſaniſſime *BCDFZ* (*)

PENICVLVS

Numquam édepol quisquam me éxorabit, quín tuae
Vxórei rem omnem iam, út siet gesta, éloquar.
Omnés in te istaec récident contuméliae. 520
Faxo haúd inultus prándium comédereis.

MENAECHMVS

Quid hoc ést negoti? sátine, ut quemque cónspicor,
Ita mé ludificant? séd concrepuit óstium.

ANCILLA. MENAECHMVS II

ANCILLA

Menaéchme, amare aít te multum Erótium,
Vt hóc una opera iám ad aurificem déferas, 525
Atque húc ut addas aúri pondo unam únciam
Iubeásque spinter nóuom reconcinnárier.

---

527. *Festus p. 333, 6 M. (suppletus ex Paulo):* Spinther uocabatur [armillae genus, quod mulie]res antiquae gere[re solebant brachio summo] sinistro. Plautus 'iu[beasque . . . .] reconcinnarier.' *Pris-*

---

518. ***Q*********QUISQUAMMEEXORABITQUINTU** *A* (EDEPOL *Ar*) nunquã *D* aedepol *C* quintue *D* 519. ***REIREM-***EM************TAELOQUAR *A*, *ubi* uxori *ceteri* siet *Brixius.* ſit *BCDFZ* (*) 520. *M*****T***TAECRECIDENTCONTUMELIAE *A* MEN. *praemittit F* Omſ *BCD* iſtec *D* 521. FAXOKAUDINUL-TUSPRANDIUMCOMEDEREIS *A*, *ubi* haut *C*, inultum *BF*, *Scutarius.* multum *CDZ*, comederiſ *BCDFZ* 522. QUID***EST — — — — — — — *A* negoti *CD.* negotii *B.* negocii *FZ* ſatine ut quemquem *B* (*) 523. hoſtium *DFZ* Ancilla maenechni idem *addit B*, ANCILLA. ADOLESCENS *D*

Act. III Sc. 3 ANCILLA. ADOLESCENS *B: cf. ad v. 523.* Menęchinuſ adoleſcenſ *FZ. unius versus spatium A (in quo v. 523–524 nihil apparuit) itemque C (non D)* 524. A M (*sic*) *praemittit Db* (M, *ut vid., rubricatoris gratia*) Menech me *D* (M *rubr.*). enaedime *c. sp. init. C* (*) 525. UTKO— ———— *A* iam ad *R.* ad *libri* (*) 526. ATQ———— *A* huc *R.* hunc *Ba.* nunc *BbCDFZ, sed* tq; nunc *C in ras., er.* (A)d aurific, *ut vid.* unam unciam *R.* unciam *BbCDFZ.* untiam *Ba* (*) 527. IUBEASQ·SPI———— *A* Iubeaſ q; *B*, ; *in parva ras.* iubeaſ *Priscianus* ſpinter *BZ, Priscianus, Paulus.* ſpinther *CDF, Festus* nouom *B.* nouum *CDFZ. Priscianus*

MENAECHMVS

Et istúc et aliud, sí quid curarí uolet,
Me cúraturum dícito, quicquíd uolet.

ANCILLA

Scin, quíd hoc sit spinter?

MENAECHMVS

Néscio, nisi aúreum. 530

ANCILLA

Hoc ést, quod olim clánculum ex armário
Te súrrupuisse aiébas uxorí tuae.

MENAECHMVS

Numquam hércle factumst.

ANCILLA

Nón meministi, te óbsecro?
Redde ígitur spinter, sí non meministí.

MENAECHMVS

Mane.
Immo équidem memini: némpe hoc est quod illí dedei. 535

---

cianus inst. V 15 p. 151, 8 H.: iter quoque uel itiner uetuste neutri sunt generis et spinter, quod ἀκροχέριον aut fibulam in umeris aut armillam significat. Plautus in Menaechmis 'iubeas . . . . reconcinnarier'

---

528. ETISTUCET———— *A* M, *ut vid., suprascr.* *Dc* iſtuc *F, Bothius cum A.* iſtud *BCDZ* ſiquid *B* uolei *C.* uoleſ *Ba* 529. MECURATURUMDICITOQUIC ———— *A* 530. SCINQUIDKOCSITSPIN———— *A, ubi* quod *reliqui* ſpinther *CF* ſpintherne ſcio *D* (ne *separ.* *Db*). ſpinterne ſcio *Ba.* ſpinter nefcio *Bb* (*)

531. KOCESTQUODOLIMCLANCULUMEX———— *A* quo dolim *Ba* 532. T*S*RR*****SEAIEBAS———— *A* ſubrupuiſſe *Z.* ſubripuiſſe *F* aiebaſ *Bb cum A* (*et priscis exempl. Pii*). mebaſ (ſurrupuiſſemebaſ) *BaCDa.* timebaſ *DbFZ* tue *D* 533. NUMQ———— ————ECRO *A* herde *C* eſt *libri* te *R. om. libri* (*)

534. REDDEIGITUR————————MANE *A* Rede *B* ſpint *BZ.* ſpinther *CD. om. F* ſi nomine miniſti *CD ante corr.* (*)

535. IMMOEQUIDEM————————LLIDEDEI *A* quidem *F* dedi *BCDFZ*

ANCILLA

Istúc.

MENAECHMVS

Vbi illae armillaé sunt, quas uná dedei?

ANCILLA

Numquám dedisti.

MENAECHMVS

Nám pol occultó dedei. 537

ANCILLA

Dicám curare?

MENAECHMVS

Dícito: curábitur. 539

Et pálla et spinter fáxo referantúr simul.

ANCILLA

Amábo, mei Menaéchme, inauris dá mihi,
Faciúnda pondo duóm nummum stalágmia:
Vt té lubenter uídeam, quom ad nos uéneris.

MENAECHMVS

Fiát. cedo aurum: ego póst manupretiúm dabo.

536. **TU- — — — — —QUASUNADED— *A* (*extrema ex parte in fragmento huc pertinente*) AN. Istuc. ME. *Lambinus.* Istuc *libri* illae *Bb.* iclae *BaC.* ^{er}clae, *ubi* ^{er} *suprascr. Db*, a *del. Dc.* hercle *FZ* uni *C* dedi *BbFZ.* dedit *BaCD* (*) 537. M. *praemittit Db* *In A pro duobus v.* 537. 539 *unus est, in quo nihil apparuit: sed probabile est v.* 537 *intercidisse* occulto ☙. hoc una *BCD.* una *FZ* dedi *BCD.* die dedi *F.* dedi die *Z* (*) 539. *Cf. ad v. 537* AN. Dicam curare? ME. *Camerarius.* Dicam curare *BCD.* AN. accurare dicit ME. (PE. *Z*) *FZ* dicito. curabitur. *Bb.* dicit occurabitur *BaCD, nisi quod* occurrabitur *C ante ras.* Accurabitur *FZ* (*) 540. ****LAETSPINTERFAXOREFERATUR— — *A* A *praemittit Db* Et *BC cum Ar.* hec *D.* hęc *Z.* Nec *F* ſpinther *CDF* faxo referantur *BDFZ.* faxore ferantur *C* (*) 541. AMABOMEI-MENAECHMEINAURIS*****I *A* mi *BCD. om. FZ* amabomime naethme. *C* mime nechme *D, ubi* mi *separ. Db,* men *copul. Dc* in aureſ *F* 542. ——————MU***AL*G— — *A* Faciunda *Pylades.* Faciundaſ *F.* Fatiendaſ *BC.* Faciendaſ *DZ* duum *libri* nummũ *ex* nummi *Db* stalagmia *Pylades cum A.* ſtatagmia *BC, sed* i *exp. Bb,* a *ult. in ras. 2 litt. C.* ſtatacmia '*codd. ant.*' *Pyladis.* ſta//tacmia (nummũſta) *D* (*er.* i, *ut vid.*). ſtatamia *F.* ſpathalia *Z* (*) 543. ——————IS *A* libenter *BCDZ* quom *FZ.* quõ *B, sed* õ *e corr. Bb.* quã *CD* 544 *sqq.* ME Fiat . . . . ANC da ſodeſ abſte *et* Poſt . . . . . duplex *duobus versibus discr. B* 544. EGO*****RETIUMDABO post ☙. *om. libri* manu

ANCILLA

Da sódes aps ted: égo post reddideró tibi. 545

MENAECHMVS

Immó cedo aps ted: égo post tibi reddám duplex.

ANCILLA

Non hábeo.

MENAECHMVS

At tu, quándo habebis, túm dato.

ANCILLA

Numquíd uis?

MENAECHMVS

Haec me cúraturum dícito, —
Vt, quántum possint, quíque liceant, uéneant.
Iamne ábiit intro? ábiit, operuít foris. 550
Di mé quidem omnes ádiuuant, augént, amant.
Sed quíd ego cesso, dúm datur mi occásio

---

547. *Charisius inst. gr. I p. 111, 23 K.:* Quando particulam pro cum ponere Formianos et Fundanos ait Varro: faciunt nec sine exemplo, nam Plautus in Menaechmis ita ait 'non . . . . dato'. uitium tamen esse non dubium est: *ubi ante* faciunt, nec *Keilius inserit* sed et alii (formianus et fundanius ait ut uarro *habet Neap.*)

---

pretium *C.* manu ptiũ *Ba* (*copul. Bb*). manu pcium *D.* manu precium *F.* manu priuſ *Z* (*) *Inter v.* 544 *et* 551 *nihil apparuit in A, sed quinque tantum sunt versus, ut unus* (*fortasse ab similem exitum* dato: dicito) *interciderit* 545. hoſpeſ *pro* ſodeſ *Z* (*corr. Pylades ex codd.*) aps ted: ego *R duce Spengelio praeeunte* post ego *Pylade.* apſte *C.* abſte *BDF.* a te *Z* p̣ *D* (*) 546. ME. *om. B sine spatio* Imo *Da* (*corr. Db*) apſ ted: ego *R.* abſte ego *BD.* apſte ego *C.* abſ te. AN. ego *FZ* (*pers. del. Weisius*) dupelex *B.* duplex daturum dicito *F* 547. ME Non habeo A *BFZ: corr. R post Weisium* ad *B ante ras. C* atu *Charisius* dum *D* dabiſ (*del.* biſ) *Charisius* dato Daturum dicito *Z* (*) 548. ANC. *Weisius. om. B.* ME. *FZ* uis *Acidalius.* me uiſ *libri, sed er.* i *ante* meuiſ *C* hec *D* curaturũ dioto *C.* cura *FZ: cf. ad v. 546 sq.* (*) 549. poſſint *BC.* poſſent *D.* poſſit *FZ* quique liceant *BCD.* quãque liceat *FZ* ueneant *B.* ueniant *CDFZ* (*) 550. ME. *praemittunt FZ* intro habiit *B ante ras. CD* operuit *BCD, Scutarius.* obtrudit *Z* foreſ *libri* (*) 551. ——— ——— ṬQENṬAMANT *A* Dii *FZ* quidem *Bothius.* equidem *libri* omſ *BD* 552. ——— ——— URMIKIOCCASIO *A,* mihi *cum reliquis* oeſ ſo *D*

Tempúsque, abire ab hís locis lenónieis?
Properá, Menaechme: fér pedem, confér gradum.
Demam hánc coronam atque ábiciam ad laeuám manum: 555
Vt, sí sequentur me, hác abiisse cénseant.
Ibo ét conueniam séruom, si poteró, meum,
Vt haéc, quae bona dant dí mihi, ex me iám sciat.

MATRONA. PENICVLVS

MATRONA

Egone híc me patiar ésse in matrimónio,
Vbi uír conpilet clánculum, quicquíd domist, 560
Atque íd ad amicam déferat?

---

554 *sq. Nonius p. 519, 26 M.:* censere et arbitrari ueteres cognatione quadam socia ac similia uerba esse uoluerunt . . . . Plautus . . . idem in Menaechmis 'demam . . . . censeant': *cf. Reblinius p. 89 sq., Caesar p. 53. 56. 72*

---

553. — — —— ABKISLOCISLENONIEIS *A* Tempuſque *BC* adire *Z* (*corr. Pius ex 'codd. ant.'*) iiſ *F* lenoniiſ *FZ.* lenoniſ *Ba* *CD.* lenoni·ſ *Bb* 554 *sq. Nihil apparuit in A* 554. A (*del. antea* M) *praemittit Db* menechme *BD* (*) 555. hanc *Nonius. om. libri* abiiciam *FZ* leuam *libri cum Nonio* 556. U————————BII*SECENSEANT *A* ſi ſequentur *Nonius* (ſi *om. Bamb.*). ſi qui ſequatur *BCD, sed* ſequi *Ba,* ſi quiſ *C ante ras.* ſi qui ſequantur *FZ* me hac *Nonius.* hac me *BbDcFZ.* hec me *BaDa.* haec me *C* abiiſſe *BDFZ cum A.* habiiſſe *C.* abiiſſe (habiiſſe *G*) *Nonius* (*)

557. ——————————MSIPOTEROMEUM *A* mum *Ba* (*)

558. ——————————I*I**MESCIAT *A* S̄, *ut vid., er. in marg. D* hec que *BD* di *BCD ex ras. Z.* dic *D ante ras.* dii *F* mihi ex me iam *Bentleius in Ter. Heaut. II 3, 104.* mihi ex me *libri cum A, ut vid.* ſciat peniculuſ *B* (peniculuſ *erasum*) *et C.* ſciat peniculiſ *D* (*)

Act. IV Sc. 1 MVLIER PARASIT'· *B.* MVLIER PARASITVS PENIICVLVS *D.* Mulier. Peniculuſ. Paraſituſ *FZ. unius v. spat. AC.* MATRONA *ex inscriptione act. V sc. 1 ascivit R. Eundem actum continuandum esse Ribbeckius intellexit 'Gesch. d. R. D.' p. 21* 559. EGO ——————— *A* M *praemittit Db* me patiar esse in *Camerarius.* mepaciar in *Bb.* medaciar in *BaCDa.* medacier in *Db.* mendiciar in *FZ* (*) 560. UBIUIRCONPILETCLANCULUMQUIDQUIDDOMIST *A* uir . . . pilet *Ba.* uir . cò pilet *Bb.* uir compilet *CDFZ* domi eſt *libri praeter A* 561. ATQ·IDADAMICAMD————#QUIN ——— *A, ubi fortasse* degerat *potius locum habuisse ex incerta valde*

PENICVLVS

Quin tú taces?
Manufésto faxo iam ópprimes: sequere hác modo.
Pallam ád phrygionem cúm corona adeo ébrius
Ferébat, hodie tíbi quam surrupuít domo.
Sed eccám coronam, quám habuit. num méntior? 565
Em hac ábiit, si uis pérsequi uestígiis.
Atque édepol eccum ipse óptume reuórtitur,
Sed pállam non fert.

MATRONA

Quíd ego nunc cum illóc agam?

PENICVLVS

Idém quod semper: mále habeas.

MATRONA

Sic cénseo.

PENICVLVS

Huc cóncedamus: éx insidiis aúcupa. 570

570. *Nonius p. 467, 11 M.:* aucupaui actiuum positum pro passiuo . . . Plautus . . . idem Menaechmis 'ut concedamus . . . aucupa'

G *litterae lineola Loewius adnotabat* P *praemittit Db* Atque id ad *Camerarius cum A.* Atq . . ad *Ba.* Atq; . ad *c. ras. Bb.* Atque ad *C DFZ* (*) 562. MANUFESTOFAXO——————— *A* Manifeſto *BFZ* obprimeſ *D* ac *Ba.* ac *Bb* 563. PALLAMADFRYGION——————— *A* phydrionẽ *B.* fridionẽ *C et,* o *ex* d *rasura, D* corona adeo ebriuſ *S.* corona ebriuſ *B.* coronã *CD.* corona *FZ* (*) 564. FEREBATKODIETIBIQUAMS——————— *A* furripuit *F.* ſubripuit *Z* domo *ex* homo *CaDa* 565. SEDECCAMCORONA——————— *A* (*) 566. EMKACABIITSIUIS——————— *A* Em hac abiit ſi *etiam B.* heen hac abiit Si *CD, sed* abiit *ex* habuit *Dc.* MVL. hem hanc habuit? PE. ſi *FZ* 567. ATQ·EDEPOLECCUMOPT——————— *A* aedepol *C* ipse *Muellerus Pros. p. 498. om. libri cum A* obtume *D.* optime *B* (*) 568. SEDPALLAMNONFERT#QUID——— *A* illo *B* 569. IDEMQUODSE** ***ALEKABEAS#——————— *A* habeat *Bb* MV *om. B* 570. KUCCONCEDAMUSEXINSIDIIS***UP* *A* PE *om. B* ut (*non* huc) concedamuſ (conconcedamuſ *Bamb.*) *Nonius* concedam *F* accipi *Z*

Post aucupa *erasum* menechm idẽ *in B*

MENAECHMVS I. MATRONA. PENICVLVS

MENAECHMVS

Vt hóc utimúr maxumé more móro 571
moléstoque múltum atque utí, quique síint
optumí, maxumé morem habént hunc:
cluéntis sibi ómnes uolúnt esse múltos: 573
boníne an malí sint, id haúd quaeritánt:
res magís quaeritúr quam cluéntum fidés quoiusmodí
clueat: 575

Act. IV Sc. 2 MENECHM MVLIER . PARASITVS *B.* MENECHMVS ADOLESCENS · DV · *D.* Menechinuſ. Mulier. Peniculuſ *F.* Menęchin adoleſ. Mulier uxor. Peĩcul Paraſit *Z. unius v. spat. AC* 571—577. *Sic A:*

UTKOCUTIMURMAXIMEMORE————
MOLESTO*Q·MULTOATQ·UTIQUIQ·————
OPT————AXIMI————
CLIENTESSIBIOMNESUOLUNTESSEMULTOS
BONINEANMALISINTIDKAUDQ————
RESMAGISQUAERITURQUAMC————FIDES
CUIUSMODICL————
SIESPAUPERATQ·KAUDMALUSNEQUAMKAB————
————S——I—L——FRUGIKABETUR

sic autem B:

Vt hoc utiñ maxime more morum
Moleſto q//// multũ. atq' uti quiq' ſunt
Optumi maxumi. morem habent hunc.
Clientiſ ſibi oñſ uolunt ee multoſ.
Bonine an mali ſint id haud queritant.
Reſ magiſ quęrit quam clientiũ fideſ cuiuſmodi ducat
Si ẽ paup atq' haud maluſ. nequã habetur.
Sin diueſ maluſ eſtiſ clienſ frugi habetur.

ubi v. 571 *sq.* t hoc *c. sp. init. Da.* At hoc *D rubr. FZ.* et hec *c. sp. init. C* utimur *C.* ut unur *D.* utuntur *FZ.* uiuitur *codd. Pyladis* maxume *F* moro *Lipsius Ant. lect. II 13.* morũ *etiam CD FZ* Moleſtoque multum *CDFZ.* Moleſto qui multũ *B fortasse ante ras.* (Moleſtoq; *Bb*). MOLESTOSQ·MULTO *A, ut vid.* obtumi *D.* OPTUMEI *A, ut vid.* maxume *Lomanus p. 51.* maxumi *BCFZ.* maximi *D.* MAXIMI *A, ut vid.* (*) 573. CLIENTES *A.* clientiſ *etiam CDFZ* uolunt omneſ *F* 574. an mali *ras. ex* animali *D* queritant *etiam D* (*non C*) 575. queriť *D.* quaeriť *C* clientum *CDFZ cum A, ut vid.* cuiuſ modi *vel* cuiuſmodi *libri* clueat *C.* cluat *Z.* oleat *D* (v *del. Dc*). oluat *F* (*)

síst pauper átque haud malús nequam habétur,
sin díues malúst, is cluéns frugi habétur.
Quí neque legés neque aequóm bonum usquám colunt,
Sóllicitos patrónós habent: datúm
Dénegant, quód datumst, lítium pléni: 580
Rapáces, uirí fraudulénti * *,
Qui aut faénore aut periúriis
Habént rem parátam: mens ést in querélis.
Iurís ubi dicitúr dies, simúl patronis dícitur. 585
[Quippe qui pro illis loquantur, quae male fecerint:]
[Aut ad populum aut in iure aut ad iudicem res est.]

---

576. Si eſt *etiam CDFZ.* SIES, *ut vid., A* (*) 577. *Ante* S *in A* Seindiuesmalu *spatium explet, post* S est(i)sc(l)iens eſt iſ clienſ *BbCDFZ* 578—585. *Sic A* (*ubi v.* 578 *litteras* INEQ·LE *inveni in lacinia huc, ut vid., pertinente, spatium vero ante* SQUAM *minus est, quam quod* quineq.legesneq.aequmbonumu *capiat, ut fortasse* bonum *defuerit; v.* 584 *autem* NQUOL *apparuit Ritschelio,* NQ *tantum Loewio):*

**INEQ·LE——————————SQUAMCOLUNTSOLLICITOSPA
——KAB**T
——————————TUMESTLITIUMPLEN***PACES
——LEN——
Q——————————K***NTREMPARATAM
——ESTINQUERELI*
——MULPATRONISDICITUR

sic autem B:

Qui neq' legeſ neq' aequum bonum uſquam colunt·
Sollicitoſ patronoſ habent
Datum denegant quod datum ē. litium pleni. rapaceſ. uirifraudulenti
Quia ut fenoreą aut. piuriiſ habent rem paratā menſę inquo /// re
Liſ uiriſ ubi diciť. dieſ ſimul patroniſ diciť.

ubi v. 578 equum *D* uſque *FZ* *v.* 579 ſolicitoſ *F* *v.* 581 luxantur *suppl.* ☙ *duce A, in quo sub finem versus* UX *inter alia litt. vestigia pellucebat* *v.* 583 Qui aut *Bb.* quiaut *C* fenore aut *Bb.* foenore aut *CDcFZ.* foenore haud *Da* *v.* 584 menſ eſt in querelif *FZ, fortasse cum A.* menſę inquoi (i *in lit.*) rē Liſ *Bb.* menſae inquo ire liſ *C et, nisi quod* menſe, *D* *v.* 585 iuriſ *DFZ.* uiriſ *etiam C* (*) 586 *sq. Sic A:*

QU——————Q——QUAEMALEFECERINT
AUTADPOPULUMAUTINIUREAUTAPUDAEDILEMRESEST

sic autem B:

Quippe qui pilliſ loqua . . que male fecerint.
Aut adpopulū aut iniure aut adiudicē reſ ē.

ubi v. 586 loquanť *BbC.* loquitur *F.* LOQUNTUR *A, ut vid. ex spatio inter* Q——Q quę male *Bb.* quemale *D* fecerunt *D* *Priorem versum interpreti tribuit Hermannus, alterum Vssingius* (*)

Sicút me hodie nimis sóllicitum cluens quídam habuit neque
quód uolui
Agere haú quiquam licitúmst: ita med attínuit, ita detínuit.
Ápud aediles pro éius factis plúrumisque péssumisque 590
Deíxei causam: cóndiciones tétuli tortas, cómfragosas.
Aút plus aut minús quám opus fuerát 592
Dícto dixerám, cóntrouorsiám
Vt * * * * * * sponsió 593
Fíeret: quid ille? quíd? — mé praedem dedít.
Néc magis manuféstum ego hominem úmquam ullum tenéri
uidi: 594

588. SICUTMEKODIENIMISSOLLICITUMCLIENSQUIDAMKABUIT | NEQ·QUODUOLUI *A, itemque reliqui, nisi quod* ſic̃ *C.* ſiout *D,* miniſ *B.* Miniſ *CD,* ſolicitum *F.* ſollicituſ *Z,* quidem *F,* quid uoluit *Z* (*) 589. *Sic* ☙, *ubi A:* AGEREAUQ——QUAMLICITUMESTITAMEATTINUITITADETINUIT: *ubi de* AUQUI *a* ℞ *notato dubitans dubitanter* MEQUEI *exstare posse Loewius adnotabat, B autem:* Agere quicum licitũ ẽ. ita me attinuit ita denuit (*ubi* ta *ante* denuit *in litura scr. et* ti *suprascr. Bb*) *itemque reliqui, nisi quod* adtinuit *DF,* ita me detinuit *CDFZ* (*) 590 *sq. Sic A:*

APUTAEDILESPROEIUSFACTISPLURUMISQ·PESSUMISQUE
DEIXEICAUSAMCONDICIONESDETULITORTASCOMFRAGOSAS

sic autem B:

Apud aedileſ proeliiſ factiſ plurimiſq· peſſimiſ qui dixi cauſã.
conditioneſ tetuli tortaſ. confragoſaſ.

itemque ceteri, nisi quod pro eiuſ *Bb* (*Camerarius*) *cum A,* plurumiſ peſſumiſq; *CD.* plurimiſ peſſimiſque *F.* plurimiſ peſſumiſ *Z* conditioneſ *CF cum A.* conditio neſ *D.* conditione *Z* detuli *Bb cum A* (*) 592 *sq. Sic locum constituit* ☙ (ille? quid? praedem *Camerario praeeunte, ubi* me *add. duce Bekkero Icto*) *cum lacuna tertii versiculi ad hoc exemplum explenda:*

Vt ⟨procrastinarem aut ut⟩ sponsio,

ubi A habet:

AUTPIUSAUTMINUSQUAOPUSFUERATDICTODIXERAMCO̅
TROUERSIAMUT
SPONSIOFIERETQUIDILLEQUIPRAEDEMDEDIT

B autem:

Aut pluſ aut minuſquã op̃ erat multo dixerã controuerſiam.
Vt ſponſio fier& PE quid ille qui p̃dã dedit?

itemque reliqui, nisi quod minuſ opuſ quam *Z* Aut ſponſio *Da* (*corr. rubr.*) fieret quid ille qui *CD.* fieret quid ille *FZ* praedem *Camerarius cum A.* p̃dã *B, sed* ã *e corr. Bb, itemque D.* praedã *C.* predam *FZ* (*) 594. NECMAGISMANIFESTUMEGOKOMINEMUMQUAMULLUM *A in fine pag.,* UA *per ligat.* neg̃ magiſ *Da.* neg° magiſ *Dc* manifeſtũ *BZ* unquã *D itemque rasura ex* umquã *C* (*)

Ómnibus male fáctis testes trés aderant acérrumi.
Di illum ómnes perdant, íta mihi 596
Hunc hódie corrumpít diem:
Meque ádeo, qui hodié forum 597
Vmquam óculis inspexí meis.
Diém iam corrupi óptumum: 598
Iussi ádparari prándium:
Amíca expectat mé, scio.
Vbi prímum licitumst, ílico 599
Properáui abire dé foro.
Irátast credo núnc mihi: 600
Placábit palla quám dedi,
Quam cómmode uxori ábstuli 601
Atque huíc degessi Erótio.

PENICVLVS

Quid aís?

MATRONA

Viro me malo mále nuptam.

PENICVLVS

Satin, aúdis quae illic lóquitur? 602

MATRONA

Satis.

---

595. acerrumi *D.* acerrummi *C.* acerrimi *F* 596—600. *Dimetros discripsit Geppertus, quos sic exhibet B:*
Di illū omſ pdant. ita mihi hunc hodie corrumpit diem.
Meq' adeo qui odie forū umquā oculiſ inspeximeiſ.
Diem corrupi. optimū iuſſi adparari prandiū.
Amica exſpectat me ſcio. ubi pmū ē licitū. ilico
Pperaui abire deforo. irata ē credo nunc mihi.
Placabit palla quā dedi quam uxori abſtuli. atq' huic detuli erotio.
ubi v.,596 Dii *F* corrumpit *BaCD.* corrupit *BbFZ* *v.* 597 quiodie *BaCD.* qui hodie *FZ* inſpexi meiſ *BbFZ.* inſpexim . . *Ba.* inſpeximuſ *D.* inſpicimuſ *C* *v.* 598 diem iam ☙. diem *libri* optimum *BCZ.* optumum *F.* hoptintū *D, sed* p *ex* n *Da,* m *ex* nt *Db,* h *del. Dc* apparari *FZ* expectat *CDFZ* *v.* 599 licitum eſt *Guietus.* eſt licitum *libri* illico *Z* *v.* 600 irataſt *CD.* irata eſt *FZ* placabit *B, Beroaldus.* Placebit *CDFZ* (*) 601. quam commode ☙. quam hodie *CDFZ.* quam *B* degessi ☙. detuli *libri* (*)
602. aiſ *in ras.* (*er.* agiſ) *C* ſatin *BbFZ.* ſtatin *BaD.* ſtatet *C* que *BCD* 603. ſatiſſiſ apiam *C*

MENAECHMVS

Sí sapiam, hinc intro ábeam, ubi mihi bene sít.

PENICVLVS

Mane: male erit pótius.

MATRONA

Né illam ecastor faénerato mi ábstulisti.

PENICVLVS

Síc datur.

MATRONA

Clánculum te istaéc flagitia fácere censebás pote? 605

MENAECHMVS

Quíd illuc est, uxór, negoti?

MATRONA

Mén rogas?

MENAECHMVS

Vin húnc rogem?

MATRONA

Aúfer hinc palpátiones.

PENICVLVS

Pérge tu.

MENAECHMVS

Quid tú mihi

Trístis es?

MATRONA

Te scíre oportet.

---

abeam *B ex ras. F.* habeam *B ante ras. CDZ* P mane male erit *B.* mane. male erit *D.* male ērit *C.* Mv. mane malerit *F.* Mv. male male erit *Z* (*) 604. ecastor faenerato mi *Fleckeisenus Exerc. p. 78.* me caſtor fenerato *BCD.* ecaſtor fenerato *F.* mecaſtor foenerator *Z* abſtuli *F* PE. *Gruterus. om. libri* (*) 605. MA. *praem. Gruterus* (*continuant libri*) te iſta ec *D* (*copul. Dc*). te iſta et *C* tenſebaſ *CDa* (*corr. Db*) pote (*vel* potis) *Lindemannus in Iahni Annal. phil. XIX p. 162.* poteſ ſe *BCD.* poteſſe *FZ* (*) 606. illic *Z* uxor eſt *F* negotii *BCDF.* negocii *Z* 607. Mv Aufer *B.* Aufir *CDa.* PE. Aufer *DbFZ* PE. *Langenus Philol. XXXIII p. 711.* ME. *FZ. om. B* pg& tu *D.* perget tu *C* ME *B. om. FZ* (*) 608. Triſtiſ eſ Mv te ſcire *B, sed* Triſtiſ eſ *add. Bb.* Triſ eſte ſcire *CD.* Triſtiſ eſ ſcire *FZ* opor& *B m. ead.* ſcit *BbFZ.* ſit *B*

PENICVLVS

Scít, sed díssimulát malus.

(MENAECHMVS

Quíd negotist?

MATRONA

Pállam —

MENAECHMVS

Pallam?

MATRONA

Quídam pallam — quíd paues?

MENAECHMVS

Níl equidem paueó — nisi unum: pálla pallorem íncutit. 610

PENICVLVS

At tu, ni clam mé comesses prándium, — perge ín uirum.

MENAECHMVS

Nón taces?

PENICVLVS

Non hércle uero táceo. nutat né loquar.

MENAECHMVS

Nón hercle ego quidem úsquam quicquam núto neque nictó tibi.

CDa. ſic *Dc* ſediſſimulat *B.* ſe diſſimulat *Dc.* ſediſ ſimulat *Da.* ſediſ ſimula *C* *Versus* 609—626, *quae cum versibus* 640—645 (Quid negotist? . . . . . palla surruptast mihi [tibi]?) *dittographiam versuum* 606—608. 627—639 (Quid illuc est, uxor, negoti? . . . . . palla surruptast mihi [tibi]?) *efficiant, secl.* ℭ 609. negotii ſt *CDc.* negotii eſt *BFZ.* ⁿego tuſit *D,* ⁿ *Db,* i *erasa, cum iam Da, ut vid., expunxerit* Mv. pallam. Me. pallam? Mv. *Gruterus.* Mv. pallam. Me. pallam *FZ.* Mv pallã pallã *B.* pallam pallam *CD* quidã pallã. quid *B* (*non* Pe. quid). quidam pallam quid *CD.* quid Mv. pallam. quid *F et* (*nisi quod* Vx.) *Z* (*) 610. Nihil *libri* paueo *BbD ex corr. Z.* paulo *BaCD ante corr.* palleo *F* 611. At tu, ni clam me ℭ (*cum apodoseos aposiopesi*). At tu ne clam me *Bb.* At tu nec iam me *BaC.* Aut tunectiã me *D.* Aut tu ne etiam me *FZ* comeſ ſeſ *D, alt.* e *ex* c *vel* o *Db.* commeſſeſ *F* (*) 612. ercle *BCD* nutrat *C* neloquar *BC* 613. ercle *BCD* qui dem quam *Ba.* quidemuſ quã *CDa: corr. BbDb* neque rapto tibi *FZ* *Sequitur in libris post hunc versum* (Non . . . . tibi), *quem ante v. 620* (Num . . . . tibi) *cum Kiesslingio Anal. Pl. II p. VIII trai.* ℭ (Ne . . . . expedi)

PENICVLVS

Níhil hoc confidéntiust, qui, quaé uides, ea pérnegat.

MENAECHMVS

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor, — satin hoc ést tibi? — 615

Mé isti non nutásse.

PENICVLVS

Credit iám tibi de isto: illúc redi.

MENAECHMVS

Quó ego redeam?

PENICVLVS

Ad phrýgionem equidem cénseo: ei pallám refer.

MENAECHMVS

Quaé istaec pallast?

PENICVLVS

Táceo iam, quando haéc rem non meminít suam.

MATRONA

Né ego ecastor múlier misera.

MENAECHMVS

Quíd tu misera's? mi éxpedi.

---

614. confidentiust *R*. confidentiuſ *libri* qui q^vę uideſ *Bb*. quinq' uideſ *BaCD*. qui quod uidet *FZ* 615. deoſ que *D* omiſ *CDF Z*. omiſ *B* ſtatin *D, sed* t *er.,* ſ *et del. et suprascr. a Db* 616. Me iſti non *codd. Pyladis.* Mei ſi non *B*. Mei ſunon *C*. Meiſi inon *D*. Me ſibi non *FZ* nutasse. PE. credit iam *Camerarius*. nutaſſe credit iam *BCD, sed* nutaſ ſe *Da* (*corr. Dc*), crediſ *Db*. nutaſſe crediſ? MV. iam *FZ* isto *Bothius*. iſtiſ *libri* illuc credi *B*. illu credi *Da* (*corr. Dc*). illucredi *C* (*) 617. ego redeam *BbDcFZ*. egredeam *BaC Da* PE *B*. MV. *F*. VX. *Z* ad phrygionem equidem *Muellerus Pros. p. 630*. equidem ad phrygionem *libri, nisi quod* ad phyygionem *BC*. a phrygione *FZ* i *Gruterus*. et *BFZ*. & *CD* (*) 613. Que *D* iſta et *C* palla eſt *vel* ē *libri* PE. *Schmiederus*. MV. *FZ*. *om. B* hec rem *BC*. ecrē *Da*. nec rem *DbFZ* non meminit *BbDc*. non memini *BaC*. memini *Da*. ñ memini *Db*. commeminit *F Z* (*) 619. *Cf. ad v.* 613 ecaſtor *BF*. egaſtor *CD*. mecaſtor *Z* quid *Pareus*. qui *libri* miſera eſ *BbF*. miſer eſ *Z*. miſereſ *Ba CD* mihi *libri*

Númquis seruorúm deliquit? num áncillae aut serueí tibi 620
Résponsant? elóquere: inpune nón erit.

MATRONA

Nugás agis.

MENAECHMVS

Trístis admodúmst. — non mihi istuc sátis placet —

MATRONA

Nugás agis.

MENAECHMVS

Cérte familiárium aliquoii írata's.

MATRONA

Nugás agis.

MENAECHMVS

Núm mihi's iráta saltem?

MATRONA

Núnc tu non nugás agis.

MENAECHMVS

Nón edepol delíqui quicquam.

MATRONA

Em, rúsum nunc nugás agis. 625

MENAECHMVS

Díc, mea uxor, quíd tibi aegrest?

---

620. ME *praem. FZ* Numquiſ, iſ *in lit. Bb* deliquid *Ba CD* ⊢aut *Bb* seruei *Gruterus.* ſeru& *BaCD.* ſeru& *Bb.* ſeruae *Z.* ſerue *F* 621. Responsant? eloquere *Camerarius.* Reſponſ ante loquere *CD* (r *inter* ante loquere *suprascr. Db itemque* r *adscr. in marg. v. 629*). Reſpondę f antę i loquere *Bb.* Reſponſa aut loquere *FZ* impune *FZ* (*) *In marg. huius v.* ħ ȯ *adscr. Da huc referens quos in ima marg. suppl. v. 622 sq.* 622. ME *B.* PE. *Z. om. F* admodum eſt *vel* ẽ *BaCDFZ.* admodum eſ *Bb, Pylades* *Sic distinxit* ☙ (*vulgo* est: non... placet.) non *BCD.* ME. *FZ* MV. *F.* VX. *Z. om. B* (*) 623. ME *om. B* Certe *BCDF.* Cęterum *Z* familiarium *BaC F.* famuliariũ *D ante ras.* familiarum *BbZ* aliquoii *Muellerus Pros. p. 556.* aliquoi *CD* (i *extrema a Dc superlita, non suppleta, ut vid.*). aliquo *B.* alicui *FZ* irata eſ *libri* (*) 624. mihi eſ *libri* irataſ altem *C* 625. *Hunc v. om. Z* em *BCDa* hem *DcF* rusum *R.* rurum *BaCDa.* rurſum *BbDbF* nunc] non *F* 626. ME. *FZ. om. B* eſt *vel* ẽ *libri* *Cf. ad v. 608 sq.*

PENICVLVS

Béllus blanditúr tibi.)

MENAECHMVS

Pótin ut mihi moléstus ne sis? núm te appello?

MATRONA

Aufér manum.

PENICVLVS

Síc datur. properáto apsente mé comesse prándium:
Póst ante aedis cúm corona mé derideto ébrius.

MENAECHMVS

Néque edepol ego prándi neque hodie húc intro tetulí pedem. 630

PENICVLVS

Tún negas?

MENAECHMVS

Nego hércle uero.

PENICVLVS

Níhil hoc homine audácius.
Nón ego te modo híc ante aedis cúm corona flórea
Vídi astare, quóm negabas míhi esse sanum sínciput,
Ét negabas mé nouisse, péregrinum aibas ésse te?

MENAECHMVS

Quín ut dudum déuorti abs te, rédeo nunc demúm domum. 635

---

627. Potim ut moleſtus *Z* ne] non *C* num *BCD*. non *Z*. PE. non *F* MV *B*. PE. *Z*. *om*. *F* (*) 628. PE *B*. *om*. *FZ* datur *BCD*, *codd*. *Pii*. dat *FZ* apſente *C*. abſente *BD ex ras*. *FZ*. abſentē *D ante ras*. comeſ ſe *CDa* (*copul*. *Dc*). commeſſe *F*

629. *Cf*. *ad v*. *621* aedif *omnes* (*item v*. *632*) corona me derideto *Camerarius cum Bb*. coronam deri deto *Ba*. coronā ederi deto *CD* (ri *separ*. *Dbc*). corona hercle rideto *F*. corona hedere *Z* ebrius] huc intro tetuliſti pedem *Z* (*quae proximo v*. *redeunt*) 630. aedepol *F* te tuli *BaC*. de tuli *Bb*. retuli *F* 631. Tunc *D ante ras*. ercle *D* h̄ *DZ*. *om*. *F* omine *Da* (*corr*. *Db*) audatiuſ *BCD* (*) 632. flora *BaD et* (*ex* flore) *C* 633. adſtare *F* quom *F*. qum *BCD*. cum *Z* (*) 634. perigrinum *Z* aibas *Bothius*. aiebaſ *BD ex ras*. *FZ*. alebaſ *BD ante ras*. *C* te *om*. *Z* 635. diuorti *BC*. diuerti *Z* adſte *CDa*: *corr*. *Db*

PENICVLVS

Nóui ego te. non míhi censebas ésse, qui te ulcíscerer:
Ómnia hercle uxóri dixi.

MENAECHMVS

Quíd dixisti?

PENICVLVS

Néscio.

Eámpse sis roga.

MENAECHMVS

Quíd hoc est, uxor? quídnam hic narrauít tibi?
Quíd id est? quid tacés? quin dicis quíd sit?

MATRONA

Quasi tu néscias.

Pálla mihist domó surrupta.

MENAECHMVS

Pálla surruptást mihi? 639b

(MATRONA

Mé rogas?

MENAECHMVS

Pol haúd rogem te, sí sciam.

PENICVLVS

O hominém malum: 640
Vt dissimulat. nón potes celáre: rem nouít probe:
Ómnia hercle ego édictaui.

MENAECHMVS

Quíd id est?

MATRONA

Quando níl pudet

---

636. ulcifcerer *BbDbZ*. uolcifcerer *BaCDa*. ulcifcier *F* (*) 637. ercle *D* 638. Eampse sis ✠ '*philol. Rundsch.*' *a. 1882 p. 724*. Eam pfuf ei *C*. Eampfuf ei *Da* (ipfuf *Db*). Eam pluf *Ba*. Eam ipfuf *BbFZ* quid nam *B* (*) 639b. *Cf. v. 645* mihi eft *BC*. m̄ ē *D*. eft mihi *FZ* furrepta *BCD*. fubrupta *F*. fubrepta *Z* pala *Da* furrepta eft *BCD*. fubrupta eft *F*. fubrepta eft *Z* mihi '*quidam*' *apud Lambinum improbante ipso*. tibi *libri* (*) 640. *Cf. ad v. 608* negaf *F* PE. o *FZ*. MV o *B*. ho *CD* 641. poteft *B*. poteft *F* nouit *Acidalius*. noui *libri* (*) 642. PE *praem. B* ercle *D* nihil *libri*

Néque uis tua uolúntate ipse prófiteri, audi átque ades.
Ét quid tristis sim ét quid hic mihi díxerit, faxó scias.
Pálla mihist domó surrupta.

MÈNAECHMVS

Pálla surruptást mihi?) 645

PENICVLVS

Víden ut te sceléstus captat? huíc surruptast, nón tibi:
Nám profecto tíbi surrupta si ésset, salua núnc foret.

MENAECHMVS

Níl mihi tecumst. séd tu quid ais?

MATRONA

Pálla, inquam, periít domo.

MENAECHMVS

Quís eam surrupuít?

MATRONA

Pol istuc ílle scit qui illam ápstulit.

MENAECHMVS

Quís is homost?

MATRONA

Menaéchmus quidam.

MENAECHMVS

Édepol factum néquiter. 650

Quís is Menaechmust?

MATRONA

Tú istic, inquam.

---

643. porfiteri *C* audi atq' *BbFZ.* audiat quid *Ba.* audiat qui *D.* audeat qui *C* adeſt *Ba* (*) 644. tristis sim *R cum Lambino praeeunte* sim tristis *Pylade.* triſtiſ *libri* (*) 645. *Cf. v. 639b: utroque loco scriptura eadem, nisi quod hic* ſurrupta *bis BCD* 646. Viden ut te *Lambinus.* Vident ut *BaCDa.* Viden ut *B ex ras. DcFZ* captat *Camerarius.* capiat *libri* ſurruptaſt *B.* ſurrupta ē *D.* ſurruptaē *C.* ſubrupta eſt *FZ* (¹) 647. ſubrupta *FZ* nunc *Camerarius.* non *libri* 648. Nihil *libri* eſt *vel* ē *libri* ſ' *ex* ot (ottu), *ut vid., Da* (ſed *suprascr. Dc*) tu quid *BCDF.* quid tu *Z* inquit *Z.* inquam *etiam Pyladis codd.* 649. ſubripuit *FZ* apſtulit *C.* abſtulit *reliqui* 650. is *Brixius.* hic *libri* eſt (ē) *libri* menechmi *BD* (*) 651. Qui ſiſ *BaDa* menaecmi *B.* menechmuſ *D* eſt *vel* ÷ *libri* (*corr. Guietus, Bentleius*)

MENAECHMVS

Égone?

MATRONA

Tu.

MENAECHMVS

·Quis árguit?

MATRONA

Égomet.

PENICVLVS

Et ego: atque huíc amicae détulisti Erótio.

MENAECHMVS

Égon dedi?

MATRONA

Tu, tú istic, inquam.

PENICVLVS

Vín adferri nóctuam,
Quaé 'tu tu' usque dícat tibi? nam nós iam defessí sumus.

MENAECHMVS

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor, — satin hoc ést tibi? — 655
Nón dedisse —

PENICVLVS

Immo hércle uero, nós non falsum dícere.

MENAECHMVS

Séd ego illam non cóndonaui, séd sic utundám dedi.

MATRONA

Équidem ecastor tuám nec chlamydem dó foras nec pállium

Ego ne *B* (*) 652. amica edetulifti *BaDa* 653. dedi. MV tutu iftic *B*, *sed* tutu i *e corr. Bb*. dedi. PE. tu tu iftic *FZ et sine* PE. *Dc*. dedit utuiftic *Da*. dedit ut iftic *C* PE. uin ℳ. uin *libri* afferri *FZ* (*) 654. Que *BaCD* tu tu ufque dicat *FZ*, *item B*, *sed quartam quintamque litteram e corr. et* uf⌣que *lineola minio ducta*. tututuf quedicat *C*. tu (Quetu) tutuf quedicat *D* nof iam *F*: *atque ita Lipsius Ant. lect. II 14*. nof iam nof *BCD*. uof iam nof *Z* (*) 655. omnif *CDZ*. omnif *B* ftatin *Da* (*corr. Dc*) 656. dedisse — (*scil.* '*dono illam, sed commodasse*') ℳ. *vulgo* dedisse. PE. immo *Z*. MV immo *BF*. tibi immo *D* ercle *D*. herde *C* 657. f *ex* fi *Dc* fic utendam *BbZ*. ficut endã *BaDa* (*copul. Dc*). fic eãndam *C*, *ubi* fic *valet* ficut, am *ex* em *correctum est* 658. etaftor *C*. & caftor *D* clamidem *BCD* do foraf *B*. deforaf *CDa*. dẽ foraf *Dc*. deferaf *FZ*

Quoíquam utundum. múlierem aequomst uéstimentum mú-
liebre
Dáre foras, uirúm uirile. quín refers pallám domum? 660

MENAECHMVS

Égo faxo referétur.

MATRONA

Ex re túa, ut opinor, féceris:
Nám domum necúmquam intro ibis, nísi feres pallám
simul.
Éo domum.

PENICVLVS

Quid míhi futurumst, quí tibi hanc operám dedi?

MATRONA

Ópera reddetúr, quando quid tíbi erit surruptúm domo.

PENICVLVS

Íd quidem edepol númquam erit: nam níhil est, quod per-
dám, domi. 665
Quá uirum qua uxórem di uos pérdant. properabo ád forum:
Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.

MENAECHMVS

Mále mihi uxor sé fecisse cénset, quom exclusít foras:
Quási non habeam, quo íntromittar, álium meliorém locum.
Sí tibi displiceó, patiundum: at plácuero huic Erótio, 670

---

659. Cuiquam utendum *libri* ęquum eſt ueſtimentum *FZ*. aequo meſ tueſ timentum *BaDa* (*corr. Db et c*). aequom eſt ueſ timentũ *Bb*. aequo meſtueſ timentũ *C* 660. quiⁿ *Da* deferſ *F* 662. necumquam *Bergkius Opusc. I p. 678.* numquam *libri* introibiſ *BC D* femul *F* (*) 663. Eo domum. PE. quid *Bothius, Bentleius.* ME Ego domum? PE quid *BFZ et sine pers. notis CD* eſt (ĕ) *libri* (*) 664. ME *praem. B* Operam *BaCD* (m *exp. Bb*) ſubruptum *FZ* (*) 666. Qua uirum qua uxorem *Fleckeisenus.* Cum uiro cum uxore *libri* di uoſ *BbDc.* diuoſ *BaCDa.* ME. dii uoſ *FZ* (*) 667. familiam eplane *C.* familiã eplane *Da* (*corr. Dc*). familia me ſane *F* intelligo *DFZ* (*) 668. ME *B. om. FZ* se *Pylades.* ſeſe *libri* quom *FZ* quam *D* (ᵛ *Db*). qum *C.* cum *B* excluſit *BCDF.* excludit *Z* (*) 669. intromittar *ras. ex* intromittatur *C.* intromittam *F* 670. patiundum *libri* at placuero *FZ.* atplacuero *BbCDc.* adplacuero *BaDa* (*)

Quaé me non exclúdet ab se, séd apud se occludét domi.
Núnc ibo: orabo út mihi pallam réddat, quam dudúm dedi.
Áliam illi redimám meliorem. heus, écquis hic est iánitor?
Áperite atque Erótium aliquis éuocate ante óstium.

EROTIVM. MENAECHMVS I

EROTIVM

Quís hic me quaerit?

MENAECHMVS

Síbi inimicus mágis quist quam aetatí tuae. 675

EROTIVM

Meí Menaechme, cúr ante aedis ástas? sequere intró.

MENAECHMVS

Mane.
Scín quid est, quod ego ád te uenio?

EROTIVM

Scío: ut tibi ex me sít uolup.

MENAECHMVS

mmo edepol pallam íllam, amabo té, quam tibi dudúm dedi,
Míhi eam redde: uxór resciuit rem ómnem, ut factumst,
órdine.

---

671. Que *B, sed* ę *minio* Queme *D* non non *F* abſte *Ba* f· aput *pro* ſed apud *D* occludit *B et ante corr. C* 672. reddo dquã *Ba*. reddo at adquam *Bb* 673. heuſ *F, Camerarius.* eiuſ *BCD. m. Z* ecquiſ *BbFZ.* & quiſ *CD.* hec quiſ *Ba* 674. erotium, e *x corr. Bb* aliqui *B* hoſtium *BDFZ* Erotiũ menaechm *in fine . erasa B*

Act. IV Sc. 3 EROCIVM MERETRIX . MENECHM ADOL. *B.* EROCIVM. ME. menechm *Db* (*et rubr.*). *unius v. spat. CDa* Erotium lenęchinuſ *FZ* 675. E. *Db* querit *BaD* (ę *Bb*) ME *B. om. reliqui* inimiciaſ *D.* inimiciciaſ *F.* inimicitiaſ *Z* qist *B. om. libri* iae *FZ* (*) 676. ER. *Camerarius. om. libri* Mei *Ba.* Mi *BbC*)c. *om. DaFZ* curante ediſ *BDa* aſtaſ *BaDZ.* aſſtaſ *C.* adaſ *F.* haſ ſtaſ *Bb* M. *Db* 677. Sin *Ba: corr. Bb* E. *Db* uolup *Pylades.* uoluptaſ *libri* (*) 678. M. *Db* pallã illũ *C* 679. Mihi, h *ex corr. Bb* uxore r ſciuit *Da* (*copul. Dc*) eſt *libri* (*)

Égo tibi redimám bis tanto plúris pallam, quóm uoles. 680

EROTIVM

Tíbi dedi equidem illam, ád phrygionem ut férres, pauxilló prius,
Ét illud spinter, út ad aurificem férres, ut fierét nouom.

MENAECHMVS

Míhi tu ut dederis pállam et spinter? númquam factum réperies.
Nam égo quidem postquam íllam dudum tíbi dedi, atque abii ád forum:
Núnc redeo, nunc té postillac uídeo —

EROTIVM

Video, quám rem agis: 685
Quaé conmisi, ut mé defrudes, ád eam rem adfectás uiam.

MENAECHMVS

Néque edepol te défrudandi caúsa posco. quín tibi
Díco uxorem résciuisse.

683. *Priscianus inst. V 15 p. 151, 11 H.:* iter quoque uel itiner uetuste neutri sunt generis et spinter quod *ἀκροχέριον* aut fibulam in umeris aut armillam significat. Plautus in Menaechmis . . . (*cf. v. 527*) idem in eadem: 'mihi tu . . . . reperies'

680. tanta *Bb* quom *Brixius.* quam *libri* (*) 681. dedie quidem *C* phrigionem *CD* feref *F* pauxillo prius *Spengelius Philol. XXIII p. 561.* paulo priuf *FZ.* paulo uif *Ba* (uif *linea minio del. et* ante *suprascr. Bb*) *CD* (*) 682. fpinther *CDF: item v. 683* nouom *B.* nouum *reliqui* 683. Mihi tu ut *CDF.* Mihi ut tu *B.* Mihi tu *Z cum Prisciano* (*nisi quod* tu fi *R*, tum *AD*) pallam fpinter *Prisciani RAH* nunquã *C* reperief *Z cum Prisciano* (*nisi quod* repperief *RAH*). relecerif *Ba.* relegerif *CDF.* relecerif *Bb* (*) 684. abii, *ult. litt. e corr. Bb* 685. poftillac uideo. *R cum Bb* (*ubi* uideo — ℞). poft illac uideo *FZ.* doft illac uideo *CD.* doft illa cuideo *Ba* ERO *hoc loco BCDa* (*) 686. ERO *ab initio erasum B* Quae *Bothius.* Quia *libri* conmifi *C.* commifi *ceteri* defraudef *F.* defrudef *etiam Lambini codd.* adeam *BD* adfectaf *B.* affectaf *CD* 687. M. *Db* aedepol *C* defrudandi *ex* defrudanti *Da.* defraudandi *F* qui^{n} *Da* 688. resciuisse. ER. nec te *Pylades.* refciuif fenecte *Ba.* refciuiffe necte *Bb.* refciuiffe nec te *CDFZ*

EROTIVM

Néc te ultro oraui út dares:
Túte ultro ad me détulisti. dédisti eam donó mihi:
Eándem nunc repóscis. patiar: tíbi habe: abi, aufer: útere 690
Vél tu uel tua úxor, uel etiam ín loculos conpíngite.
Tu húc post hunc diém pedem intro nón feres, ne frústra sis:
[Quándo tu me béne merentem tíbi habes despicátui,
Nísi feres argéntum, frustra's: mé ductare nón potes.]
Áliam posthac ínuenito, quám habeas frustrátui. 695

MENAECHMVS

Nímis hercle iracúnde tandem. heús tu, tibi dicó, mane.
Rédi. etiamne astás? etiam audes meá reuorti grátia?
Ábiit intro, occlúsit aedis. núnc ego sum exclusíssumus:
Néque domi neque ápud amicam míhi iam quidquam créditur.
Íbo et consulam hánc rem amicos, quíd faciundum cénseant. 700

693. despicatui habentibus *hinc habere videtur Fronto p. 205, 17 N.*

---

dareſ *B.* dareſ oraui ut dareſ *C.* dareſ erotium *DFZ* 689. *Erotii pers.* (ERO *B.* E. *Db.* EROTIŪ [*in fine v.*] *C.* ER. *FZ*) *praemittunt libri: hic del. Pylades* (*) 690. tunc *Z* habe: abi *B.* habe *libri* (*) 691. loculos *Balbachius p. 27 sq.* oculoſ *libri* conpingite *B.* compingite *CD* 692. ferreſ *B.* fereſ, f *ex* q, *C* ne frustra sis *Pylades.* ne fruſtraſſiſ *CDcFZ.* ne fruſtraſ ſiſ *Da.* neferuſtaſiſ *Bb* (*) 693 *sq. Ex alia comoedia hos versus illatos esse Sonnenburgius vidit p. 24 sq.* deſpica tui *Da* (*copul. Dc*) 694. frustra's: me ductare *R.* frustra.'m eductare *B.* fruſtra me ductare *reliqui* poteſt *Bb* (*) 695. poſt hac *C.* poſtac *D* inuenito quam *BbDZ.* inuenit oquã *Ba.* inuento quam *F.* inuenito quam tu *C* fruſtra tui *Da* (*copul. Dc*) 696. M. *Db* hercle iracunde *Seyffertus Stud. Pl. p. 5 adn. 4.* iracunde (iraconde *Z*) hercle (ercle *D*) *libri* *post* tandem *distinxit Acidalius, ante quem* tandem heus *coniungebant* (*) 697. Rediet iam ne aſtaſ & iam *Ba* (Redi etiam *minio corr.*). Redi & iamne aſtaſ & iam *C et, nisi quod* neaſſtaſ, *D: quae recte distinxit Acidalius.* Redi. ER. etiamne aſtaſ. etiam *Z et, nisi quod* adſtaſ, *F* gra *B* (*) 698. Abiit *Bb.* Abi *CD.* ME. Abiit *FZ* occlusit aedis *Camerarius cum Bb* (oclusit ędiſ). octuſ .taediſ *c. ras. Ba.* octuſ iraediſ *C.* octuſ itaediſ *D ante ras.* ociuſ ita ediſ *D ex ras. FZ.* ociuſ in aediſ *'ant. exemplaria' Pii* excluſiſſimuſ *libri* 699. amicã *ex* amicũ *Da* domine que *Ba* quicquã *B.* quic quã *D* 700. faciendum *libri* cenſeãt *C*

ACTVS IV

MENAECHMVS II. MATRONA

MENAECHMVS

Nimis stúlte dudum féci, quom marsúppium
Messénioni cum árgento concrédidi.
Inmérsit aliquo sése credo in gáneum.

MATRONA

Prouísam, quam mox uír meus redeát domum:
Sed éccum uideo: sálua sum, pallám refert. 705

MENAECHMVS

Demíror ubi nunc ámbulet Messénio.

MATRONA

Adíbo atque hominem accípiam quibus dictís meret.

---

707. *Nonius p. 468, 14 M.:* meret pro meretur. Plautus in Menaechmis . . . . (*cf. v. 359*) idem in eadem: 'adibo . . . . meret': *cf. Reblinius p. 53, Caesar p. 39. 72*

Act. V Sc. 1 Cf. ad v. 559 Post Erotiũ Menechmuſ *erasa* MATRONA · MENECHM' ALTER . *B.* MCSOS Me *rubr. in D post erasa* Ero MeSoS, *quae scr. Db. unius v. spat. CDa.* Menęchinuſ Aduena. Mulier *FZ Ceterum in hac scaena et proxima personarum nomina, omissa in Da, pleraque addidit Db: de quo plerumque tacemus* (*) 701. MENAECH. *praem. C* Mulier *quod praescr. Db erasa* N *init. scr. rubr.* qum *B.* cum *reliqui* marſuppium *CD.* marſupium *BFZ* 702. credidi *F* 703. Inmerſit *BC.* immerſit *DFZ* 704. MA, *non* MV, *B constanter per hanc scaenam et proximam.* Muli (*dein* Mu) *Db* uer meuſ *C.* . . rameuſ *Ba.* uir meuſ *Bb* 705. Sed et cum *C* 706. MENECH. *C.* MEN. *D* demiro rubi ñc ambulat *C* (*) 707. dictiſ quibuſ *Nonius* meret *idem, codd. Pii.* aer& *BaCD.* ·m ·aer& *Bb.* hęret *Z.* heret *F*

Non té pudet prodíre in conspectúm meum,
Flagítium hominis, cum ístoc ornatú?

MENAECHMVS

Quid est?
Quae té res agitat, múlier?

MATRONA

Etiamne, ínpudens, 710
Muttíre uerbum unum aúdes aut mecúm loqui?

MENAECHMVS

Quid tándem admisi in me, út loqui non aúdeam?

MATRONA

Rogás me? o hominis ínpudentem audáciam.

MENAECHMVS

Non tú scis, mulier, Hécubam quaproptér canem
Graii ésse praedicábant?

MATRONA

Non equidém scio. 715

MENAECHMVS

Quia idém faciebat Hécuba, quod tu núnc facis.
Omnía mala ingerébat, quemquem aspéxerat:
Itaque ádeo iure coépta appellaríst Canes.

MATRONA

Non égo istaec tua flagítia possum pérpeti:

---

708. Mu. *praescr. Db* 709. *Cf. ad v. 489* iſto cor natu *Ba.* iſtoc or natu *Bb* MEN. *CD* 710. Quae te res *Brixius coll. Curc. 92.* Quę reſ te *BbFZ.* Queref te *BaCD* agit ad *Ba: corr. Bb* MEN *suprascr. CDa, sed in D ead. m., ut vid.,* EN̄ *er.* ut *corr.* etiam ne *BC* impudenſ *FZ* (*) 711. Mittire *CDa* (*corr. Db*). Mutire *FZ* uerbum unum *BCD.* unum uerbum *FZ* 712. MEN. *C suprascr. D* inme *B.* in te *FZ* 713. o *Pylades. om. libri* inpudentem audatiam *BCD* (*) 714. heccubam *DF.* hec cumbam *C* quam ꝓpter *Ba:* m *exp. Bb* 715. Grai ieſſe *BCDa* (*alt.* i *del. Dc*). Gręci eſſe *FZ* p̄dicabant *BC.* predicabant *D* 716. ME *om. B* Qui aidem *C* 717. quemquem *BC.* quem quo̊m *D* (°. *Dc*). quenque *FZ* (*)

718. co̊epta *Db* appellari c̄ *Bb.* appellare eſt *BaCD.* appellari *FZ* caneſ *BaCDa.* caniſ *BbDbFZ* 719. ME *Ba* (*erasum*) ego istaec tua *R, item Fleckeisenus.* ego iſtęc *FZ.* ego iſta hęc *Ba* (h *exp. Bb*). ego iſta hec *CD* (*)

Nam méd aetatem uíduam exigere máuelim 720
Quam istaéc flagitia túa pati, quae tú facis.

MENAECHMVS

Quid id ád me, tun te núptam possis pérpeti,
An sís abitura a tuó uiro? an mos híc itast,
Peregríno ut adueniénti narrent fábulas?

MATRONA

Quas fábulas? non, ínquam, patiar praéterhac, 725
Quin uídua uiuam, quám tuos mores pérferam.

MENAECHMVS

Meá quidem hercle caúsa uidua uíuito
Vel úsque dum regnum óptinebit Iúppiter.
* * * * * * * *

MATRONA

At míhi negabas dúdum surrupuísse te,
Nunc eándem ante oculos áttines * *
* * * * * * non té pudet? 730

720. Nam med aetatem uiduam *Gruterus*. Nam me da &atē uiduam *Ba* (me⌣d a&·ate *Bb*) nam meda &ate miuduam *C*. nāmeda & ate muiduā *Da*. nāmedā & atē muiduā *Db* (ē m *lincola copul. Dc*). nam me iam etatem uiduam *F*. nā me iā ętatē uiduā *Z* exigere mauelim ☙. effe mauelim *BbF*. effem auelim *BaC*. effē auelim *Da*. effē^m auelim *Db*. effe mane licet *Z* (*) 721. ifta hec *BaC* (h *exp. Bb*). ifta ēc *D* que *Ba*. quę *Bb* (*) 722. tun te *Bothius*. tute *BCD*. tu te *FZ* 723. habitura *D* adtuo *BaCD* (d *exp. Bb*) an mos hic ita est *Bothius* (*praeeunte* an mos est ita hic *Camerario cum Bb*). annof ita eft hoc *BaCD* (h *D*). an non. ita eft. hęc *FZ* 724. peregrino, gr *ex* ge, *Da* aduenient inarrent *Ba*. aduenienti narrent *Bb c. ras.* narrænt *D*. narrat *FZ* 725. ME *B. om. Db* ṗter hac *B*. pret̄ hac *CD* 726. (*) 727. MEN *C supra scr. D* me quidē *C* uidua uictita *FZ* 728. Velufq' *D* (*separ. Db*) optinebit *B*. obtinebit *CD*. optinet *F*. obtinet *Z* iupiter *FZ*

Post hunc versum et inter v. 730 *lacunas signavit* ☙ *ad hoc exemplum explendas* (*cf. v. 649—657*):

MA. Verbúm sat est. da pállam. ME. Quid dem quaé meast? *et mox* ⟨non uís tamen Fatéri quae ante fássus es?⟩ non t. p.? (*) 729. Mu *in spat. Db ante* Surupuif fete *erasum* Men *Db*. fubrupuiffe te *Z*. fubripuiffe *F* (*) 730. *V. supra* minc, c *ex* b, *ut vid., ras. D* eadem *BCD* non te *BCDF*. num te *Z*. nunc tandem *cod. Schobingeri*

MENAECHMVS

Heu hércle, mulier, múltum et audax ét mala's.
Tun tíbi hanc surruptam dícere audes, quám mihi
Dedit ália mulier, út concinnandám darem?

MATRONA

Ne istúc mecastor iám patrem accersám meum,
Atque eí narrabo túa flagitia quaé facis. 735
Ei, Décio, quaere meúm patrem, tecúm simul
Vt uéniat ad me cíto: ita rem esse dícito.
Iam ego áperiam istaec túa flagitia.

MENAECHMVS

Sánan es?
Quae méa flagitia?

MATRONA

Pállam atque aurum meúm domo
Suppílas: surrupís tuae uxori ét tuae 740
Degéris amicae. sátin haec recte fábulor?

MENAECHMVS

Quaeso hércle, mulier, sí scis, monstra quód bibam,
Tuám qui possim pérpeti petulántiam.
Quem tú hominem arbitrére arguere, néscio:
Ego té simitu nóui cum Portháone. 745

---

731. MENEC *C*. Mu *Db* ercle *D incohata* el *pro* er, *ut vid.* mal. ſ *Ba*. mala eſ *BbCDFZ* (*) 732. ſurreptam *BCD*. ſubreptam *FZ* (*) 733. concinnadã *Z* 734. me caſtor *BC* accerſam *omnes* (*) 735. einarrabo *Bb*. inarrabo *Ba*. e narrabo *C*. enarrabo *D FZ* que *BaD*. quę *Bb* 736. Ei *B*. ei *CD*. hei *FZ* decco *BCD* quaere *BbFZ*. quare *Ba* (*ras. supra* ar) *CD* (*) 737. me cito: ita ℭ. me ita *libri* itarem *Da: separ. Dc* (*) 738. iſtaec *Bb*. iſta hec *Ba*. iſtec *CD* MENEC. *C* ſananeſ *BC*. Saneſ? *D* 739. Que *BD* domo *quod in proximi versus initio habent libri huc traxit Pylades* (*) 740. (domo) Suppilas: surrupis ℭ. (Domo) ſuppilaſ *libri* tue *D* (*) 741. Dederiſ *ex* Degeriſ *Bb* amice *Ba* (ę *Bb*) ſatin *rasura ex* ſtatin *B* hec *BD* recte *rasura ex* recite *B* 742. MENEC. *C* Queſo *BD* ercle *D* (*) 744. arbitrere arguere ℭ. arbitrare *libri* (*pro prima* r *incohata* b, *ut vid., D*) MV. neſcio (ego te.) *FZ* (*) 745. simitu noui *Camerarius*. ſi me tu noui *B*. ſime ñtu noui *CD*. ME. ſciſ me. MV. non te noui *FZ* cum porthaone. ‖ MA Si me *B*. cumporthaone ſime *C*. cũ p̊ thaoneſ me *D*. ME. Cum pthaoneſ me *F*. cũ pthaoneſ me *Z* (*)

MATRONA

Si mé derides, át pol illum nón potes,
Patrém meum, qui huc áduenit. quin réspicis?
Nouístin tu illum?

MENAECHMVS

Nóui cum Calchá simul:
Eodém die illum uídi quo te ante húnc diem.

MATRONA

Negás nouisse? mé negas et meúm patrem? 750

MENAECHMVS

Idem hércle dicam, sí auom uis addúcere.

MATRONA

Ecástor pariter hóc atque alias rés soles.

---

748. *Priscianus inst. VI 53 p. 239, 10 H.:* in os autem terminantia faciunt genetiuum latinum, ut *Κάλχας Κάλχαντος*, hic Calchas Calchantis — quamuis hic Calchas huius Calchae antiqui declinabant. Plautus in Menaechmis 'nouistin . . . . . simul'. *Charisius inst. I p. 66, 22 K.:* inueniuntur tamen quaedam peregrina quae cum incremento syllabae declinantur, ut Calchas Pallas Atlas Gigas. faciunt enim Calchantis Pallantis Atlantis Gigantis. quamuis antiqui, ut Plautus et Pacuuius, Calcham dicant, non Calchantem (*ubi* Calcham ℜ *Proleg. Trin. p. XXXVII.* calchan *cod. Neap.*)

---

746. at pol illum *Z.* ad polillũ *BaDF.* ac polillũ *Bb.* apolillũ *C* 747. M *praem. Db,* Mv. *F* huc qui *FZ* qui^{n} refpicif *Db.* qui . nrefpicif (*erasa* i) *C.* quin refipifcif *B* 748. Nouiftin tu illum *BbDFZ.* Nouifti intu illum *Ba.* nonuiftintu illum *C.* nouiftin illum *Priscianus* (nouifti nullum *GLK*) calcha *Priscianus, Charisius.* chalca *Z.* calchante *C et ex* chante *D.* calcantef *Ba.* calcante *F et ex ras. B* femul *F* 749. illũ uidi *B.* uidi illum *reliqui* ante *suprascr. Da.* MA ante *B* 750. Mu (*ex* Me, *ut vid., ut v.* 748 Me *ex* Mu) *Db. hic om. B: cf. ad v. 749* et meum patrem ℜ (*simul* nouisse? me *pro* nouisse me? *distinguens*). patrem meum *libri* (*) 751. ercle *D* fi auõ *B, sed* uõ *in lit. Bb.* Siauum *C.* Si auũ *DF.* fanum *Z* 752. folef *C ex corr. et cum ras.* (*fuit* foli eft, *ut vid.*) *In fine versus* menaechmuf *erasum in B*

SENEX. MATRONA. MENAECHMVS II

SENEX

Vt aétas meást atque ut hóc usus fáctost,
Gradúm proferám, progredíri properábo.
Sed íd quam mihí facile sít, haud sum fálsus. 755
Nam pérnicitás deserít: consitús sum
Senéctute: onústum geró corpus: uíres
Relíquere. ut aétas mala érgo malást mers.
Nam rés plurumás pessumás, quom aduenít, fert.
Curás si autumem ómnis, nimís longus sérmost. 760
Sed haéc res mihi ín pectore ét corde cúraest:
Quídnam hoc sit negótí quod filiá 762

756—758. *Nonius p. 1, 7 M.:* nam aetatem malam senectutem teres dixerunt. Plautus Menaechmis: 'consitus .... mala est go'. *idem p. 192, 18 M.:* aetas feminini est generis. Plautus Me-echmis 'ut aetas .... mala est ergo'

Act. V Sc. 2 Post rasuram 7 litterarum mai. SENEX · ME-CHM' ADOL. *B.* SENeX menecḥm̃ *rubr. in D erasis* ſenex *ante et* menechm̃ *infra* m *quae scripserat Db. unius v. spat. C.* Senex. ilier. Menęchinuſ *FZ Versuum discriptionem accurate servavit B, si quod v. 774 superiori continuat (cf. ad v. 762)* 753. MES *erasum* Et ętaſ *D* (E *rubr.*). tętaſ *c. sp. init. C* mea eſ *C.* mea eſt *B Z.* meaẽ *D* hic *FZ* facto eſ *C.* facto eſt *BZ.* facto ẽ *D.* facto *F* (*) 754. progrediri *Bothius.* progredi *libri Verba* properabo .... fal-, *a principio omissa in pagina versa, in superiore marg. suppl. Da* 755. facile ſit mihi *libri: traiecit Bothius* (*) 756. conſituſ *Z n Nonio.* conſcituſ *BaCDF.* conſciuſ *Bb* 758. ut ętaſ, t ę *e corr.* mala ergo malast mers ℭ. mala eſt merſ mala eſt ergo *Nonius oque loco.* mala eſt (malaẽ *CD*) merx mala ergoſt *BCDF, sed* rx *ex* mer . . . *Bb.* mala ẽ morſ. mala ẽ ergo *Z* (*) 759. pluri-ſ peſſimaſ *B.* plurimaſ peſſumaſ *FZ* quom *BbF.* quam *Ba.* cum *Z* aduenit, e *e corr. Bb* fert *Ba.* affert *BbCZ.* adfert *DF* 760. Curas si ℭ. Quaſſi *B.* quaſſi *C.* quaſ ſi *DFZ* autumen *B* nimi iſ *Da.* nimi[s] iſ *Dc* ſermoſt *B.* ſermo eſt *reliqui* (*) l. hec *CDcF.* ec *Da.* eo *Z post* reſ *erasum* ẽ, *ut vid., C* corda *Da (corr. Dc)* cura eſt *Ba* curae eſt *Bb.* dura eſt *reliqui* (*) *sq. Sic constituit* ℭ (*v.* 763a *cum Bergkio), ubi B habet:*

Quid nam hoc ſit negotii quod filia ſic
Repente expetit me ut adſeſe irem.
Nec quid idſit mihi certiuſ facit
Quid uelit quid me accerſit.

Síc repente éxpetit mé ut ad sese eám
Néc, quid id sít, mihi cértius facít. 763
Quid uélit? quid med accérsit?
Verúm propemodúm iam sció, quid siét rei: 764
Credó cum uiró litigí natum esse áliquid. 765
Ita ístaec solént, quae uirós subseruíre
Sibí postulánt, dote frétae, feróces.
Et ílli quoque haúd abstinént saepe cúlpa.
Verúmst modus tamén, quoad pati úxorem opórtet.
Nec pól filia úmquam patrem áccersit ád se, 770
Nisi aút quid commíssi aut uití iurgist caúsa.
Sed íd quicquid ést, iam sciam. átque eccam eámpse
Ante aédis et éius uirúm uideo trístem.
Id ést, quod suspicábar.
Áppellabo hanc.

MATRONA

Íbo aduorsum. sálue multum, mí pater. 775

SENEX

Sálua sis. saluén aduenio? sáluen accersí iubes?

---

itemque reliqui, nisi quod negoti *CDc.* nogo.ti *Da.* negocii *FZ,* expedit *D ante corr.* (*) 764. ꝓpe modũ *BD, sed* ꝓbe *B ante corr.* ſciet rei *Z.* ſierrci *Da, ut vid.: corr. Db itemque suprascr. Dc* 765. litigi *et* aliquid *Spengelius 'Ref.' p. 243. 271. 274 adn.* litigium *et* aliquod *libri* (*) 766. ita iſtec *D.* Iſta iſtęc *Z.* ita haec iſtaec *C* que *BD* quaenir oſ, ir *ex* ol, *C* 767. dotae frete *B* docte *F* 768. quoque *BCDF, codd. Pyladis.* quo *Z.* quoi *codd. Pii* ſ pe *B CD* 769. eſt *BFZ.* ẽ *CD* tumen *C* quoad pati *Lambinus.* quo adpati *Ba.* quo id pati *BbFZ itemque ex corr. C.* quod pati *C ante corr. Da.* quot pati *Db* 770. necpol (n *ex* ie, *ut vid., corr.*) *C* unquã *CD* &acerſit *D, ubi & exp. Dbc* 771. aut qd *C.* aut qd *D.* aliquid *FZ* commiſſi *BbCDZ.* commiſi *BaF* aut uiti iurgist causa *B.* aut iurgii ẽ cauſa *Bb.* aut uigiſ ẽ cauſa *Ba.* aut uirgi ẽ cauſa *C.* adiurgii eſt cauſa *D* (ad *exp. Dc*) *F.* aduirgii ẽ cã *Z* (*) 772. id quicquid est *Bothius.* quicquid id eſt *libri* (idẽ *B*) eampſe *BaCDa.* eam ipſe *BbDbF.* eam : ipsam *Z* 773. uirum uideo tristem *Brixius.* triſtem uirum uideo *libri* (*) 774. idẽ quod *B haec prioribus adiungens* ſuſpicabor *C, ut vid., ante corr.* (*) 775. Mv. ibo *Gulielmus.* ibo *libri* aduorsum *Pylades.* uorſum *libri, post quam vocem* MA *B,* Mu. *DbFZ inserunt: del. Gulielmus* Salue. Sa *ex* Su *D* 776. ſaluen aduenio ſaluen *B.* ſaluen ad uetuo? Saluen *C.* ſaluen adtuo? Saluen *D.* ſed cur ab tuo ſeruo *FZ* inbet? *C* (*)

uíd tu tristis és? quid ille autem ábs te iratus déstitit?
éscioquid uos uélitati éstis inter uós duos.
ɔ́quere, uter meruístis culpam, paúcis: non longós logos.

MATRONA

úsquam equidem quicquám deliqui: hoc prímum te absoluó, pater. 780
érum uiuere híc non possum néque durare ulló modo:
roín tu me hinc abdúcas.

SENEX

Quid istuc aútemst?

MATRONA

Ludibrió, pater,
ábeor.

SENEX

Vnde?

MATRONA

Ab íllo, quoi me mándauisti, meó uiro.

SENEX

cce autem litígium. quotiens tándem ego edixí tibi,
t caueres, neúter ad me irétis cum querimónia? 785

MATRONA

uí ego istuc, mi páter, cauere póssum?

---

778. *Nonius p. 3, 5 M.:* uelitatio dicitur leuis contentio, [dicta] : congressione uelitum. Plautus Asinaria . . . idem Menaechmis 'ne-io quid . . . . duo'. *Festus Pauli p. 369, 7 M.:* uelitatio dicta t ultro citroque probrorum obiectatio ab exemplo uelitaris pugnae. autus 'nescio quid . . . . uos'. *Cf. Leidolphus p. 245, Reblinius 10. 53, Caesar p. 30. 39*

---

777. tu *om. F* eſ triſtis *Z* aut *D* (*) 778. Nelcio quid *nnes* uos *om. Paulus* uelitati *FZ cum Nonio Pauloque.* ueliati *a.* uelati *BbCD* duoſ *libri.* duo *Nonius. om. Paulus* (*) 779. ıpam *Da: corr. Dc* pauciſ *FZ.* pauci *BCDa.* pauca *Dc* logoſ *cZ.* λόγους logoſ *F.* locos *BCDa* 780. abſolue *B* 781. hic uiuere (*) 782. autem eſt *libri* 783. SE. *om. FZ* qui *Bb.* cui *reıui* 784. SE. *om. F* litigiõ *D* ego edixi *R.* edixi *libri* (*) 786. ego *om. C*

SENEX

Men intérrogas?

* * * * * * *

Nísi non uis. quotiéns monstraui tíbi, uiro ut morém geras?
Quíd ille faciat, né id obserues, quó eat, quid rerúm gerat.

MATRONA

Át enim ille hinc amát meretricem ex próxumo.

SENEX

Sané sapit: 790
Átque ob istanc indústriam etiam fáxo amabit ámplius.

MATRONA

Átque ibi potat.

SENEX

Tuá quidem ille caúsa potabít minus,
Sí illic, siue alibí lubebit? quae haéc, malum, inpudéntiast?
Vna opera prohibére, ad cenam né promittat, póstules,
Néue quemquam accípiat alienum ápud se. seruirín tibi 795
Póstulas uirós? curare una ópera pensum póstules,
Ínter ancillás sedere iúbeas, lanam cárere.

MATRONA

Nón equidem mihi te áduocatum, páter, adduxi, séd uiro:
Híne stas, illim caúsam dicis.

---

797. *Varro de lingua lat. VII 54:* in Menaechmis 'inter.... carere' .... carere a carendo, quod eam tum purgant ac deducunt, ut careat spurcitia — ex quo carminari dicitur tum lana —, cum ex ea carunt [*sic Neukirchius.* carent *F*] quod in ea haeret neque est lana.

---

meninterrogaſ *D* (*separ. Dc*). me interrogaſ *FZ* (*) 787. *Excidisse talem fere versiculum sensit R:*

Pól si sapias, sátis tu pro te, quíd opus sit factó, scias:

788. (*) 789. fatiat *B.* faciet *Z* qd̃ *Da.* q̃d *Dc* 790. Ad *Ba.* At *Bb* hanc *Da* ex ꝓximo *BD.* e proxumo *F* 791. Atque *om. Z* (*) 792. At *Ba.* Atq' *Bb* tua quid cauſa *F.* tuã quid cã *Z* potebit *C* (*) 793. Si *Bothius.* Siue *libri* libebit *BZ.* libebit? *Da.* liebit *C.* licebit *F* que hec *BaD* (quę *Bb*) inpudentia ſt *B.* impudentia eſt *CDFZ* 794. cenam *C* 795. Neque *B* se *Acidalius.* te *libri* ſeruirin *BCD.* ſeruiren *F.* ſeruirem *Z* 796. poſtulaſ? uiroſ *CDa* curare *SS.* dare *libri* pinſum *B* (*) 797. iubeſ *Varronis cod. Flor.* carere *Z, Varro.* carpere *BCDF* 798. quidem *CDZ* mihi te *B.* mittit *CDa.* mihi *DcFZ* ſ. *D* 799. Huic *F* illim *BaCDa.* illin *F.* illinc *BbZ.* illiuſ *Dc* *Verba*

SENEX

Sí ille quid delíquerit,
Múlto tanto illum áccusabo, quám te accusaui, ámplius. 800
Quándo te auratam ét uestitam béne habet, ancillás, penum
Récte praehibet, méliust sanam, múlier, mentem súmere.

MATRONA

Át ille suppilát mihi aurum et pállas ex arcís domo:
Mé despoliat, mea órnamenta clam ád meretrices dégerit.

SENEX

Mále facit, si istúc facit: si nón facit, tu mále facis, 805
Quae ínsontem insimulés.

MATRONA

Quin etiam núnc habet pallám, pater,
Ét spinter, quod ad hánc detulerat: núnc, quia resciuí, refert.

SENEX

Iám ego ex hoc, ut fáctumst, scibo: adíbo ad hominem atque ádloquar.

(ill)im caufã dicif fi ille *in ras. scripsit C* (*er.* [ill]um accufabo quã te, *ut vid.*) caõfam (ᵛ *ex* o *vel* n, *ut vid.*) *D* diciffi ille *et mox* SE Multo *BFZ. Correxit Camerarius* 800. tanta *BCD* acufaui *Z* (*) 801. ancillas, penum '*codd. antiqui*' *Pyladis.* ///anpillafpen *B.* anpilla fpen *C* (n *ex* m *incohata*) *et D.* ampulla fpem *Z.* ampillafthen *F* (*) 802. Mu. *praem. DbF* phib& *Ba.* phib& *Bb.* phibent *reliqui* meliust sanam *R.* meliuf fanam (famnam *BCDa*) eft *libri* (*) 803. fuppillat *Z* pallaf ex *DcFZ.* palla fex *CDa.* pallaf fex *Ba.* pallam ex *Bb* artif *CDa: corr. Dc* domo *Gulielmus Verisim. II 13.* modo *libri* (*) 804. clam *Acidalius.* iam *B.* etiã *FZ.* tiam me *C* (ornamentatiam me, rn *ex* rc *incohata*). iã me *D, sed* ornamen tac ///iã me *Da erasa* t, *ubi* i *in* t *corr. expunctis* tac *et* me *Dc* (*) 805. facif *ex* facit *C* 806. Quę *Db.* Que *BCDa.* Qui *F* infemulef *C.* ĩfemulef *Da.* ĩfimulef *Db.* adfimulef *Z* pallã ‖ Pater fpinter *B.* pallam pater fpinther *CD* (*sed* fpinter h *C*): *ubi* Et *initio v.* 807 *suppl. FZ* ref cini *Da: copul. Dc* refer *Ba.* refert *Bb* 808. ut *om. Ba, suprascr. Bb* factumst, scibo: adibo ad hominem *R praeeunte* scibo: hominem adibo *Saraceno*, scibo, ibo ad hominem *Camerario.* factũ è fibo adhominẽ *BaDa* (ibo *ras. ex* fibo *B*). factum eft fibo ad hominem *C.* factum eft fcibo ad hominem *DbFZ* atque alloquar *Saracenus.* adquemloquar *BaC.* atque loquar *Bb.* adquem loquar *supra* quem *eraso* atq' at, *ut vid.*, *D.* atque eloquar *FZ* (*)

Díc mi istuc, Menaéchme, quid uos díssertatis, út sciam.
Quíd tu tristis és? quid illa autem írata abs te déstitit? 810

MENAECHMVS

Quísquis es, quicquíd tibi nomen ést, senex: summúm Iouem
Deósque do testís —

SENEX

Qua de re aut quóius rei rerum ómnium?

MENAECHMVS

Mé neque isti mále fecisse múlieri, quae me árguit
Hánc domo ab se súrrupuisse atque ábstulisse, —

MATRONA

Péierat. 814

MENAECHMVS

Sí ego intra aedis húius umquam, ubi hábitat, penetraui pedem, 816
Ómnium hominum exópto ut fiam míserorum misérrumus.

SENEX

Sánun es, qui istúc exoptes, aút neges te umquám pedem
Ín eas aedis íntulisse ubi hábitas, insaníssume?

---

809. mihi *libri* menechme *B* quid *Boxhornius.* quod *libri* differtatiſ *BCDc.* diſcertatiſ *Da.* diſcertatiſ *DbF.* deſertatiſ *Z* (*) 810. Qui *CDa: corr. Dc* tu triſtiſ eſ *FZ.* tutrix eſ *BC, sed* triſtiſ *Bb marg.* tu trix eſ *Db* quod *Bb* illa *CDa.* illã *BDcFZ* irata abs te destitit *Dousa.* iratã abſte deſtituiſ *BFZ.* iratam abſte dediſtituſ *C.* iratam abſteſ dediſti tuſ *Da.* iratam abſte dediſti tuiſ *Dc, eraso* abſ, *ut vid., supra* tu (*) 812. Deoſ que *BCDa* do testes *Gruterus.* deteſteſ *B itemque ex* deteſtiſ *C.* de teſteſ *Da* (quede). de teſtor *Db.* deteſtor *BbDcFZ* SE. *Pylades. om. libri, sine sp. B* quadere *BC* cuius *libri* (*) 813. ME. *Pylades. om. libri* malieri *Da* quę *Bb.* que *BaC* *post* queme *vacuum spatium C* arruit *CDa: corr. Db*

814. dono *Ba.* dono *Bb* ſurripuiſſe *F.* ſubripuiſſe *Z* atque abstulisse — MA. peierat. ME. ☙ (*ut dicturum 'neque intra aedis eius umquam penetravisse pedem' interrumpat mulier*). atq' abſtuliſſe delurat *libri, nisi quod* deiurat *corr. Bb,* delirat *DcFZ* (*) 816. ędiſ *BbDZ.* hediſ *BaC.* ędeſ *Dc.* ediſ *F* unquam *CD* pedem *Pylades. om. libri* 817. miſerrimuſ *libri* 818. ex opteſ *C* negeſ te unquam *FZ.* necẽ umquã *Ba* necẽ. umquã *Bb.* nec eſt eumquã *C.* nec ẽ eũ quã *Da.* nec ẽ eũ quã *Dc* 819. eaſ ędiſ *Bb.* ea ſediſ *Ba CDa.* eaſ ędeſ *DcFZ* intuliſſe *FZ.* intuliſ *BaCD.* intuliſ *Bb* inſaniſſime *libri*

MENAECHMVS

Tún, senex, aís habitare méd in illisce aédibus? 820

SENEX

Tún negas?

MENAECHMVS

Nego hércle uero.

SENEX

Immo hércle id haud ueré negas:
Nísi quo nocte hac éxmigrasti.— tú concede huc fília.
Quíd tu ais? num hinc éxmigrastis?

MATRONA

Quem ín locum aut quam ob rem, óbsecro?

SENEX

Nón edepol sció.

MATRONA

Profecto lúdit te hic. non tú tenes?

SENEX

Iám uero, Menaéchme, satis iocátu's: nunc hanc rém gere. 825

---

820. Tun *BbFZ*. Tunc *BaCD* (tc̄) aiſ *BbFZ*. ait *BaCD* abitare *D* med in *Gruterus*. medin *Da*. m&din *C*. me in *BDcFZ* *Verba* ait habitare m&din illiſ ceaedib; *suppl. in marg. C* edib; *D* (*) 821. Tun *Bothius*. Tu *libri* nego *BbFZ*. neo . . *Ba*. neq; *CD* SE. *Acidalius*. MA *B*. *om. reliqui* inmo *B* hercle id haud uere ☙ (hercle *cum Vahleno Mus. Rhen. XVI p. 638*). hec eludere *BCD*. hec cludere *F*. occludere *Z*. ſin haec eludere *codd. Pyladis* negaſ *B*. neg& *CDF*, *codd. Pyladis*. negem *Z* (*) 822. quo̯ *Bb*. q̃ (*h. e.* quam) *Z* hac *Camerarius cum BbDc*. ac *BaCDa* (ᵗ *suprascr. Bb*, h *Dc*). *om. FZ* exmigrasti. tu ☙. migraſti *BCD*. emigraſti *FZ* concede *B*, *Dd* (*man. Camer.?*), *Scutarius*. conce *reliqui* huc *Camerarius*. hac *libri* (*) 823. SE. *praemittunt FZ* (*del. Acidalius*) aiſ *B ex ras.*, *Beroaldus*. agiſ *Ba cum reliquis* e(x)migrastis ℞ *cum Acidalio*. ex migraſti *B*. exaigraſti *CD*. emigraſti *FZ* MV. *Z*, *Acidalius*. ME. *F*, *Saracenus*. *om. B sine spatio* aut quam ob rem *Beroaldus*. aut obrem *CDFZ*. aut rē *B* obseoro *D* 824. SE. *Pylades*. MA *B*. *om. DbFZ* ſcio ꝓfecto *B* tu *Muellerus Add. ad Pros. p. 129*. tu ᵗᵉ *C*. tu te *BFZ*. tute *D* (*) 825. SE. *FZ*. *om. B* *Db* me nec me *BaC*: *copul. Bb* iocatuſ *BbDcFZ*. locatuſ *BaCDa* hanc rem gere *Spengelius Philologi XXIII p. 178 sq. et Studemundus Annal. phil. XCIII p. 51*. ac rem agere *Ba*. acrema gere *C*. acremagere *Da*, *ubi* ac ⁿ *corr. Bb*, hanc *suprascr. Dc et* rem agere (*c. ras. supra* [age]re) *separ. Dc*. ad rem age redi *FZ* (*)

MENAECHMVS

Quaéso, quid mihi técumst? unde aut quís tu homo's? noceón tibi
Aút adeo isti, quaé mihi moléstiaest quoquó modo?

MATRONA

Víden tu illic oculós liuere? ut uíridis exoritúr colos
Éx temporibus átque fronte: ut óculi scintillánt, uide. 829

MENAECHMVS

Quíd mihi meliust quam út, quando illi me ínsanire praédicant, 832
Égo med adsimulem ínsanire, ut íllos a me apstérream?

MATRONA

Vt pandiculans óscitatur. quíd nunc faciam, mí pater?

SENEX

Cóncede huc, mea gnáta, ab istoc quám potest longíssume. 835

MENAECHMVS

Eúhan, euhoe, Brómie, quo me in síluam uenatúm uocas?

---

834. *Huc respicere Festus Pauli p. 220 M. videtur:* pandiculari dicuntur qui toto corpore oscitantes extenduntur, eo quod pandi fiunt: *cf. Woelfflinus in Archio lexicogr. lat. I p. 341 et [Philoxenus] p. 140, 9 G. (CGL II):* oscitatur: χασμᾶται

---

826. ME. *FZ. om. BDb* Quefo *BCD* tecum eft *libri* unde *suprascr. Cb* tu homo's? noceon tibi ‖ Aut ℭ. tu homo (homo tu *FZ*) ef ‖ Tibi aut *libri* (*) 827. quę *Bb.* que *BaCD* molestiaest ℭ *coll. Asin. 571. Curc. 561. Poen. 35.* molefta eft *libri* quo quomodo *BC* (*) 828. MV. *FZ. om. BDb* illic ℜ (*ut 304. 842*). illi *libri* liuere: ut uiridis ℜ. iure reutuiridif (if *ex* uf) *C.* iurereu tui ridif *Da.* urere ut uiridif *DcF.* uire . . uiridif *c. ras. Ba.* ui-ut rere.uiridif *Bb: unde* uirere? ut uiridis *Camerarius: idemque in suis codd. Lambinus esse scribit.* ueftre. ut uiridif *Z* color *DbFZ* (*)

829. *Hunc v. in marg v. 826—828 suppl. C* fintillant *CDa: corr. Dc* (*) 832. meliuf eft *libri* quam *om. FZ* ut ℜ. *om. libri* p̄dicant *BCD* 833. med *Bothius.* me *libri* apfterream *C.* abfterream *BDFZ* (*) 834. MV. *praemittunt DbFZ,* MA *ante* quid *habet B* pandiculaf *BC m. ea·l.* fatiam *BC* (*) 835. nata *libri* ef quam poteft *Ba.* ef quam potef *Bb.* quam potef *CDFZ* longiffime *BCDZ* (*) 836. Euhan, euhoe, Bromie ℭ. Eum atq· heubromie *B, sed* h Eum *Bb.* Eubi (Euhi *D.* Euboe *Z*) atq· heu bromie *C* *DZ.* Heuboae atq; eubromie *F* fyluam *F* (*)

Aúdio, sed nón abire póssum ab his regiónibus:
Íta illa me ab laeuá rabiosa fémina adseruát canis:
Póste autem illic hírcus squalus, quí saepe aetate ín sua
Pérdidit ciuem ínnocentem fálso testimónio. 840

SENEX

Vaé capiti tuo.

MENAECHMVS

Écce, Apollo, tú mi ex oraclo ímperas,
Vt ego illic oculós exuram lámpadis ardéntibus.

MATRONA

Périi, mi patér: minatur míhi oculos exúrere. 843

(MENAECHMVS

Eí mihi, insaníre me aiunt, ultro quom ipsi insániunt.) 831

SENEX

Fília, heus.

MATRONA

Quid ést? quid agimus?

SENEX

Quíd, si ego huc seruós cito? 844
Íbo, adducam qui húnc hinc tollant ét domi deuínciant, 845
Príus quam turbarúm quid faciat ámplius.

MATRONA

Enim cénseo.

---

837. habire *C et ante ras. B* ſ> *D* 838. me *rasura ex* met *B* leua *libri: atque* leuar abioſa *BaCDa* abſeruat *F.* obſeruat *Z* 839. Poste ℜ. Poſt te *BCD.* Poſtete *F.* Poſt *Z* aurem *C ante corr.* illic hircus squalus ℭ (illic hircus *cum Beroaldo*). illi circo ſaluſ *BCDZ.* illi chircoſaluſ *F* ſepe *CD.* ſeſe *B* ętate *Bb.* etate *BaC* (*) 841. SE. *om. B* Ve *libri* ME. *om. B* (*sine sp.*) *Db* appollo *BCD* tu mi ℭ. mihi *libri* exoraculo *BZ* imperas *Langenus Symb. p. 7.* imperat *libri* (*) 842. illic ℜ, *item Fleckeisenus: ut. v. 304. 828.* illi *libri* exuram *BDbFZ.* exurati *CDa* lampadis *Geppertus.* lamphadib; *Da.* lampadibuſ *BCDcFZ* (*) 843. Perii *B.* Peri *CDFZ* mi *FZ.* mihi *Bb.* mihi *BaCD* (m) exurere *BC et* (x *ex* a *inter scribendum*) *D.* eruere *FZ* 831. *Cf. append. ad v. 829 sq.* Hei *FZ* alunt *C et BD ante ras.* ultro cum *BCDZ.* cum ultro *F* ipſe *BaCDa* 844. heus MV. quid *Acidalius.* heuſ quid *BCD.* MV. heuſ quid *FZ* SE. *om. B* (*sine sp.*) *Db* ſeruoſ cito *BbDcFZ.* ſeruo ſcito *CD.* ſeruo ſciṭo *Ba* (*) 845. abducam *FZ* 846. amplius. MA. enim censeo.

MENAECHMVS

Ni óccupo aliquod míhi consilium, hí domum me ad se aúferent.
Púgnis me uotás in huius óre quicquam párcere,
Ni éx meis oculís abscedat. ín, mala, in magnám crucem?
Fáciam quod iubés, Apollo.

SENEX

Fúge domum quantúm potest: 850
Ne híc tè obtundat.

MATRONA

Fúgio. amabo, adsérua tu istunc, mí pater,
Né quo hinc abeat. súmne ego mulier mísera, quae illaec aúdio?

MENAECHMVS

Haúd male illanc ámoui. abigam núnc hunc inpuríssumum,
Bárbatum, tremulúm Tithonum, quí cluet Cucinó patre.

854. *Priscianus inst. VI 25 p. 216, 14 H.: Τιτάν Τιτᾶνος* hic Titanus huius Titani Plautus in Menaechmis 'barbatum .... patre'

ME. Ni occupo ℭ. ampliuſ enim ereo ‖ Ni occupo *Da* et, *nisi quod* Niocupo, *C: itemque FZ, nisi quod* hereo *cum Dc et* ME. *ante* ampliuſ *cum Db.* ampliuſ enim ‖ Ni occupo *Ba: quo* uero *post* enim *addidit Bb* (*) 847. aliquod *DcF, Beroaldus, Lambinus.* aliquid *B CDaZ* adſeſ *Ba,* ſ *alt. erasa* (*) 848. me uotaſ in *B* (inhuiuſore). meuota ſin *C.* me uota ſin *D.* me notaſ in *F.* MV. notaſ in *Z* *post* parcere *lenius distinxit ℜ, vulgo ? ponunt* (*) 849. Ni (Nei) ex meis *Muellerus Add. ad Pros. p. 61 praecunte* Ni iam ex meis *Camerario.* Ne iam meiſ *Ba,* (m^{h}. iſ *h. e.*) Ne iam hiſ *BbF.* Nei amiiſ *C.* Negemuſ *Da,* Neg^{ia}. m . iſ (*h. e.* Ne iam iſ) *Db.* SE. Nę iam hiſ *Z* occuliſ *CD* abscedat. in (*i. e.* isne), mala, in ℭ. abſcedat in malam *libri, nisi quod* abſcedaſ *F* (*) 850. ME. *erasum B.* Mu *Db, quod in* Men *corr. Dc* Mul *ante* fuge *suprascr.* Fatiam *CD* poteſt *B.* poteſ *reliqui* 851. adſeruo *C ante corr.* obſerua *FZ* tu *Muellerus Add. ad Pros. p. 89 coll. v. 959. om. libri* (*) 852. Nequo *B.* Neq; *CD* abeat *DcFZ.* habeat *BCDa* ſumne *ex ras. BD.* ſumme *C et ante ras. BD* illa hec *CDa* (h *exp. Dc*). illa hęc *Ba,* h *erasa* audio *BbFZ.* audeo *BaCD* 853. ME *B. om. DbFZ: cf. ad v. 855* Aut *FZ* illunc *FZ* amoui. abigam nunc ℭ. amoui. nunc *B.* amo uinum *CDa.* amo uirum *DbFZ* inpuriſſimum *BCD.* ĩpuriſſumum *F.* impuriſſimum *Z* putamē, *ut vid., in marg. Dd* (*) 854. Tithonum *Meursius.* titanum *libri, codd. Pyladis cum Prisciano.* tritauũ *Dc marg.* qui cluet Cucino *ℜ Opusc. II*

Íta mihi imperás, ut ego huius mémbra atque ossa atque
ártua 855
Cómminuam illo scípione, quem ípse habet.

SENEX

Dabitúr malum,
Mé quidem si attígeris aut si própius ad me accésseris.

MENAECHMVS

Fáciam quod iubés: securim cápiam ancipitem atque húnc
senem —:
Ósse fini dédolabo ássulatim uíscera.

---

855. *Priscianus inst. VI 77 p. 262, 5 H.:* similiter artus. hoc enim quoque cum neutro etiam genere hoc artu ueteres proferebant, bene secundum quartam declinatur. omnia enim masculina, quae neutra quoque in u desinentia inueniuntur, eiusdem sunt declinationis, ut hic tonitrus hoc tonitru, hic cornus hoc cornu. ergo similiter hic artus hoc artu. Plautus in Menaechmis 'ita mihi .... comminuam.' *Nonius p. 191, 10 M.:* Artua neutro genere Plautus Menaechmis 'ita .... artua': *cf. Reblinius p. 69 (om. Vahlenus cum R)* 859. *Nonius p. 72, 28 M.:* assulatim ut minutatim .... Plautus Menaechmis 'nisi dedolabo assulatim uiscera': *ubi* fini *Nonium voluisse Vahlenus affirmat, quod si verum esset, certe non hoc vocabulum primum posuisset. Cf. Reblinius p. 57, Caesar p. 28. Praeterea* assulatim *hinc habet glossarium Plautinum: cf. R Opusc. II p. 252*

---

p. 479, cluet *cum Scaligero et Palmerio.* qui lucet cygno *Z ex Prisciano (nisi quod* lucit *K,* cyno *KR.* cycno *H.* CYC·NO *B.* cicno *G.* cigno *ADL).* cycno prognatum *BCD, nisi quod* cicno *ex* cirno *Da.* cigno *Dc* (cycno *Dd marg.) et* prognatum *Ba, erasis* ro *litteris.* cygno prognatum *codd. Pyladis.* mofco prognatum *F: cf. v. 408. 1078* (*) 855. ME. *praemittunt F'Z (corr. Camerarius ex B)* inperaſ *Nonius* ego *ex* enif *vel* eiuſ, *ut vid., Da: unde* ego *suprascr. Dc* cuiuſ *Nonius* menbra *BC.* m̄bra *D* atque *ante* artua *om. Prisciani GLK* artuſ *B, sed* uſ *in litura Bb: cf. testim.* 856. SE. *om. Db, versui* 857 *praemittunt F'Z* 857. ꝓpiiſ (if *ex* u) *C* accerferiſ *Da: corr. Dc* 858. ME. *om. Db* Fatiam *BC* fecuri *Dc.* fecuri *BCDa* capiam *ex* cupiam *Bb* *Post* senem *(quod duce Camerario in hunc versum adhibuerunt: cf. ad v. 859) anacoluthon statuit Gronovius: scilicet caedendi verbum gestu Menaechmus poppysmoque supplet* 859. *Cf. ad v. 858* Senemoſſe fini dedolabo *B: item, nisi quod* Sene moſſe *CDa, ubi* Senem oſſe *corr. Dc,* decolabo *Db.* Senem oſſe fini decollabo *F.* Senem exoſſem niſi dedolabo *Z.* niſi dedolabo *Nonius* (*)

SENEX

Énimuero illud praécauendumst átque adcurandúm mihi. 860
Sáne ego illum metuo, út minatur, né quid male faxít mihi.

MENAECHMVS

Múlta mi imperás, Apollo. núnc equos iunctós iubes
Cápere me indomitós, ferocis, átque in currum inscéndere,
Vt ego hunc proterám leonem uétulum, olentem, edéntulum.
Iam ádstiti in currúm: iam lora téneo, iam stimulum ín manu. 865
Ágite equi, facitóte sonitus úngularum appáreat:
Cúrsu celeri fácite inflexa sít pedum pernícitas.

SENEX

Míhin equis iunctís minare?

MENAECHMVS

Écce Apollo dénuo
Mé iubes facere ínpetum in eum, quí stat, atque occídere.
Séd quis hic est, qui mé capillo hínc de curru déripit? 870
Ímperium tuóm demutat átque edictum Apóllinis.

---

860. p̄cauendū *B* eſt atque accurandum *FZ*. ē atq' adcurandum ſi *Ba* (adcurādum *Bb*). eſt atq' adcurā dumſi *C*. ē atq' adcurā dū ſi *Da* (dū eſt *Dc*, accurandū *Dd marg.*) 861. Mu *praem. Db* nequid *B* 862 mihi *libri* uinctoſ *Z* 863. ferociſ *FZ* in *om. DFZ* inſcendere *ex* incendere *C* 864. uetulum *Gulielmus.* &ulū *C.* & ulum *B.* g&ulum *ex* &tulum *Db.* getulum *F.* gętulum *Z* olentē *ex* olentū *Da* edentulum *Pius, Beroaldus.* edentuiſ *D.* edentiuſ *BCFZ* 865. adſtiti *BC ex ras. Da.* adſtitu *C ante ras.* adſtito *Db.* aſſiſto *Dc.* aſcendo *FZ* in *om. F* manu *Brixius.* manuſt *BCD.* manumſt *F.* manu eſt *Z* (*) 866. ęqui *D* facito te *CDa: copul. Dc* appareat *R* (*ex BC, ut putabat*) *idem post hanc vocem distinguens, cui* Cursu celeri *vulgo adiungebant.* apparent *BCD.* appareant *FZ* 867. facite *B.* facito te *C.* facitote *DFZ* inflexa *Dousa Explan. III 6.* inflexu *libri* ſit *BbFZ.* ſint *CD.* ſunt *Ba.* (ſunt *Bb*) 868. SE. *et mox* ME. *Camerarius. utrumque om. libri* Mihin equiſ *BbDcFZ.* Mihi nequiſ *BaCDa* minare *Camerarius ex Bb.* manare *BaCD.* manere *FZ* æcce *Db.* acce *CDa* appollo denuo· *C* (*) 869. atq' atq' *Da: prius del. Db* (*) 870. (*) 871. SE. *praemittunt FZ* tuum *libri* edictum *FZ.* dictum *BC et rasura ex* dicitum *D* apollonif *CDa: corr. Dc* (*)

SENEX

Heu hércle, morbum acrem ác durum. * * *
* * * * * * di, uostrám fidem:
Vel híc, qui insanit, quám ualuit pauló prius.
Ei dérepente tántus morbus íncidit.
Eibo átque accersam médicum iam quantúm potest. 875

MENAECHMVS

Iamne ísti abierunt quaéso ex conspectú meo,
Qui mé ui cogunt, uálidus ut uesániam?
Quid césso abire ad náuem, dum saluó licet?
* * * * * * *
Vosque ómnis quaeso, sí senex reuénerit, 880
Ni me índicetis, quá platea hinc aufúgerim.

874. derepente *hinc habet glossarium Plautinum: cf.* R *Opusc. II p. 252*

872. SE. *om.* *DbFZ: cf. ad v. 871* Heu *FZ.* Eu *BD.* Eo *C* ercle *D* acrem *ras. ex* aerem *D* ac *BCD.* atque *F.* et *Z* *Sic locum constituit* S *cum lacuna ad hoc exemplum explenda:*
Heu hércle, morbum acrem ác durum. ⟨exanimís cubat.
Vt incérta salus est hóminum,⟩ di uostrám fidem:
dii ueſtram *Z* fide *C* (*) 874. Et *FZ* 875. Eibo *CD.* Ibo *BFZ* *Act. V Sc. 3 Singulari in versu* Menechmuſ idem *habet B,* Menęchmuſ idem *C* (*uno praeterea vacuo*), Menechm̃ quidẽ *Da, sed erasis* qu *litteris. Vna autem scaena, quae hinc incipit, comprehenduntur in libris v. 876—888, nisi quod signo* 9 *v. 882 separavit Da. Quam* MENECHMVS IDEM. SENEX IDEM *inscribit B,* Menechinuſ Sacercuſ ferruſ *F,* Menęchinuſ. Sacerus ferruſ *Z. Recte v. 876—881 huic scaenae, proximae v. 882—888 Bothius post R. Warnerum tribuit novumque adeo actum a v. 882 exorsus est* 876. Iam neiſti *B* abier̃ *D.* abiere *FZ* queſo *D* conſpectũ eo *CDa: corr. Dc* (*) 877. ualiduſ ut uesaniam *Bothius.* ut ualiduſ inſaniam *libri, cum spatio ante* inſaniam *C* (*) 879. *Intercidisse talem fere versiculum sensit R:*
Facesso hercle ex his turbis iam quantum potest
880. omniſ *libri* (omĩſ *B*) queſo *D* 881. Nime *B.* nime *CDa.* ne me *DcFZ* hinc *om.* *FZ* (*)

ACTVS V

SENEX

Lumbí sedendo, óculi spectandó dolent,
Manéndo medicum, dúm se ex opere récipiat.
Odiósus tandem uíx ab aegrotís uenit.
Ait se óbligasse crús fractum Aesculápio, 885
Apóllini autem bráchium. nunc cógito,
Vtrúm me dicam dúcere medicum án fabrum.
Atque éccum incedit. móue formicinúm gradum.

---

882 *sq.* *Ausonius Lud. sept. sapient. v. 131 sq.* (*Chilon. 1 sq.*): 'Lumbi . . . . dolent Manendo Solonem quoad ad se se recipiat' (*cf. Ter. Phorm. 462*): *ubi* oculique *pro* oculi *olim ediderunt, ex Camerariana scilicet, quod mox 'ex Ausonio' Plauto reddebat Geppertus in Act. gymn. Berol. a 1865 p. 903 Bergkiusque Opusc. I p. 678, ipsius Ausonii emendationem habebant R Nov. exc. I p. 72 adn., Goetzius Act. soc. phil. Lips. IV p. 355, Vssingius: cf. Hauptius Opusc. III p. 520 et Schenkelius Stud. Pl. p. 57 [665] adn.* 888. *Priscianus inst. I 59 p. 79, 18 H.:* item i seruant omnia quae a nominibus mutorum animalium cuiuscumque sint declinationis, deriuantur in hanc formam: aper aprinus, caper caprinus, ceruus ceruinus, porcus porcinus, taurus taurinus, ferus uel fera ferinus, canis caninus, lepus leporis leporinus, lupus lupinus, formica formicinus — Plautus in Menaechmis: 'atque eccum . . . . gradum' — hirundo hirundininus *e. q. s.*

---

882. *De scaenarum distinctione vide ad v. 875* Se *praemittunt BZ,* Sac. *F* oculi ſpectando *DcF, Saracenus cum Ausonio.* oculi exſpectando *BC.* oculi expectando *DZ* (*) 884. egrotiſ *BCD* 885. abligaſſe *F* crū *Da.* cru^{s} *Dc* factum *F* 886. autē autē *B* nuncgito *CDa: corr. Db* 887. medicam *C.* me dicā *ex* medicā *Dc* (*) 888. moue *libri cum Prisciani omnibus Hertzianis, ubi* moueť *cum Pylade et Putschiana Halberst. m. sec. teste Hertzbergio* (*) *Sequuntur in B singulari versu perscripta* Adulefcenf meffenio

MEDICVS. SENEX

MEDICVS

Quid illi ésse morbi díxeras? narrá, senex.
Num láruatust aút cerritus? fác sciam. 890
Num eúm ueternus aút aqua intercús tenet?

SENEX

Quin eá te causa dúco, ut id dicás mihi
Atque íllum ut sanum fácias.

MEDICVS

Perfacile íd quidemst.
Sanúm futurum, méa ego id promittó fide.

SENEX

Magná cum cura ego íllum curarí uolo. 895

MEDICVS

Quin súspirabo plús sescenta 'oe' ín die:
Ita mágna ego illum cum cúra curabó tibi.

SENEX

Atque éccum eumpse hominem: ópseruemus, quám rem agat.

Act. V Sc. 4 MEDICVS . SENEX . *B* (*cf. ad v. 888*). MEMECHM' MESSENIO · SACEREVS SERVVS *rubr. in D erasis eisdem nominibus a Db scriptis. unius v. spat. DaC.* Senex. Medicuſ *FZ*
889. illi esse *R: item Fleckeisenus.* eſſe illi *F*, *Pius.* eſſet illi *BC D* (e&) *Z* dixeraſ *ex* duxeraſ *D inter scribendum* ME. narra *FZ* (*)
890. laruatust *R.* laruatuſ *libri* cerituſ *Z* fac ut ſciam *Dc* (*)
891. cum *Z* uetenuſ *BbDb.* uetenuſ *BaCDa* aq̃ inter cuſ *D*
892. id *om. Ba. add. Bb* 893 quidem eſt *FZ.* quidẽ . ſt *Bb.* quid aſt *Ba.* quidea eſt *C.* quid ea ẽ *D* 894. mea ego id *DcFZ.* me aeco id (*sic*) *B m. ead.* me acoid *C.* meaeco *Da* (*) 896. ME *om. B: cf. ad v. 897* plũ *D* . sescenta oe in die *S* (*cf. ad v. 282*), in die *cum Lambino.* ſeſcenta indieſ *BDa.* ſeſentia in dieſ *C.* ſexcenta in dieſ *Dc.* ſexcentum dieſ *FZ* (*) 897. ME. *praem. B* Ita magna ego illum cum cura *S.* Ita ego illum cum cura magna *libri* (*)
898. eumpse *Muellerus Pros. p. 651.* ipſum *libri* opſeruemuſ *C.* obſeruemuſ *BDFZ* rem gerat *Z* (*)

MENAECHMVS I. SENEX. MEDICVS

MENAECHMVS

Édepol ne hic diés peruorsus átque aduorsus mi óptigit.
Quaé me clam ratús sum facere, ea ómnia hic fecít palam 900
Párasitus, qui mé conpleuit flágiti et formídinis:
Méus Vlixes, suó qui regi tántum conciuít mali.
Quem égo hominem, siquidém uiuo, oppido é uita euoluám sua.
Séd ego stultus súm, qui illius ésse dico, quaé meast.
Meó cibo et sumptu éducatust: ánima priuabó uirum. 905
Cóndigne autem haec méretrix fecit, út mos est meretrícius:
Quía rogo, palla út referatur rúrsum ad uxorém meam,
Míhi se ait dedísse. heu, edepol né ego homo uiuó miser.

SENEX

Aúdin quae loquitúr?

MEDICVS

Se miserum praédicat.

SENEX

Adeás uelim.

Act. V Sc. 5 MENECHMVS ADOL. SENEX . MEDICVS. *BFZ. unius v. spat. C.* MENECHM' ADOLESC *D in v. 898, nullo vacuo relicto* 899. *Sic libri, nisi quod* m̃ *BD.* mihi *CFZ et* obtigit *FZ* 900. Quę me clam *BbDbFZ.* Quem eclam *Ba.* Quaemedam *C.* Quemeclam *Da* hic *Muellerus Pros. p. 12. 578. om. libri* (*) 901. Pafituf *CDa: corr. Db* conplebit *CD.* complebit *Bb.* cõpleuit *FZ* flagitii *libri* 902. ulyffef *Z* regitantantum *CDa* (*prius* tan *exp. Dc*) concinit *C* 903. fiquidem *B.* fi quidem *CD* uiuo, oppido e uita euoluam *S.* uiuo nitae uoluam *BaC.* uiuo uita euoluã *Bb.* uiuo nite uoluam *Da.* uiuo uita uoluam *Db.* uiuo uita foluam *FZ* (*)
904. quę *Bb.* que *BaCD* mea est *Camerarius.* mea fit *libri*
905. cibo *ex* ciuo *Bb* educatuf eft *libri: correxit Bentleius* (*)
906. hec *D* meretricibuf *B* 907. palla *BCDa.* pallam *Db FZ: corr. Abraham Stud. Pl. p. 233 adn.* referratur *Z* 908. heu *FZ.* ꝶeu *Bb.* eu *BaCD* ędepol *Z* ne ego *Dd et val Dd marg.*
909. Me. *praem. Db* quę *Bb.* que *BaDZ* S *ex* M *in spat. Db. spat. B.* fed *BaCDa.* fe *DcFZ* p̃dicat *BD.* predicat *C* SE. *om. BDb sine spat.* adeaf, d *in* t *mutavit Bb* (*)

MEDICVS

Sáluos sis, Menaéchme. quaeso, cúr apertas bráchium? 910
Nón tu scis, quantum ísti morbo núnc tuo faciás mali?

MENAECHMVS

Quín tu te suspéndis?

MEDICVS

Ecquid séntis?

SENEX

Quidni séntiam?

MEDICVS

Nón potest haec rés ellebori iúmento optinérier.
Séd quid ais, Menaéchme?

MENAECHMVS

Quid uis?

MEDICVS

Díc mihi hoc quod té rogo:
Álbum an atrum uínum potas?

MENAECHMVS

Quín tu is in malám crucem? 915

MEDICVS

Iam hércle occeptat ínsanire prímulum.

910. MED. *om.* *BDb* faluuſ ſiſ menaechme *B.* Saluuſiſ menechme *C.* ſaluú ſiſ menechme *D* queſo *BCD* aptaſ *D.* aptaſ *Z* 911. mo̊bo *C* tuo *BC.* tuto *Da.* tuto̊ *Dc.* tu te *FZ* mali? *R.* mali. *vulgo* 912. MEN. *om.* *BDb* Quintu te *B.* Quintute *CD* MED *BFZ.* Me *Db in sp.* ec quid *BCDFZ* SE. ꝑ. MEN *BFZ. spat. D* quid ni *BFZ.* quid mi *C* (*) 913. MED. *om.* *Db* hec *BCD* hellebori *F.* elebori *Z* iumento ꝑ *coll. Amph. 327 sq. (Gell. N. A. XX 1, 28) et Platonis Euthyd. p. 299 B* (ἐλλεβόρου ἅμαξαν). iungere *BaCD.* iungere̊ *Bb.* ungere *F.* iugere *Z* obtinerier *FZ* (*) 914—917 *suo in loco, quem vacuum reliquerat Da, addidit Db* 914. menachme *B.* menechme *C.* menae chine *D* MEN. *et* MED. *om.* *BCD sine spatiis, sed* ME *suprascr.* *Db*, MED. *Dc* dic *in marg.* *Bb* (*locum ante* mihi *designans*) te *om.* *B* 915. Albumanatrũ *Ba.* Albv (v *ex* a *inter scribendum*) ma na trũ *D, ubi* ma *separ.* *Db, reliqua corr.* *Dc: cf. ad v. 916 sq.* MEN *suprascr.* *Dc* tuiſ *Ba* 916. MED. *Acidalius.* SE. *FZ. om.* *BDb* occeptat *BbF.* occepta *BaCDb.* occeptå *Dc.* hoc ceptat *Z* *Post* primulum

SENEX

* * * *

Quíd tibi quaesito ópus est?

MEDICVS

* *

MENAECHMVS

Quin tu me intérrogas,
Púrpureum panem án puniceum sóleam ego esse an lúteum?
Sóleamne esse auís squamossas, píscis pennatós?

SENEX

Papae,
Aúdin tu, ut delíramenta lóquitur? quid cessás dare 920
Pótionis áliquid, priusquam pércipit insánia?

MEDICVS

Máne modo: etiam pércontabor ália.

SENEX

Occidis fábulans.

MEDICVS

Díc mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fíeri?

MENAECHMVS

Quíd? tu me lucústam censes ésse, homo ignauíssume?

---

libri statim habent turbato metro Menaechmi verba Quin tu me interrogaſ: *ubi ducibus* ℜ *et Vahleno adhibita hac notatione, quam a manu saec. XIV iudice Hinckio, XIII/XIV iudice Loewio B Fol. 51r marg. Curculionis versibus 243 sq. ascriptam habet:*

albũ an'atrũ uinũ potaſ
quđ tibi queſito oꝑ eſt

lacunam signavit ℜ *ad hoc exemplum explendam:*
MED. Iam hercle occeptat insanire primulum. ⟨SE. Quin fac tuom. Quid tibi quaesito opus est? MED. Quin tu dic.⟩ MEN. Quin tu m. i.

(*) 918. puniceum *BCZ.* pu.ceu *D.* pumiceum *F.* poeniceum 'nonnulli libri' *Lambini: ut Pseud. 229* 919. ſquamoſaſ *DcFZ.* quamoſaſ *CD* (*ubi* ſaſ *a* piſ *separ. Db*). quam oſſaſ *Bb.* quam oſſa *Ba* pape *B* 920. Sen *praem. Dc* Audin tu *BbDbF.* Auditu *BaCDa.* Audin *Z* delira menta *C.* deliramenta, ra *ex* ru *Da* ceſ ſaſ *D* 921. priuſ quam *BC* peribit *F* (*) 922. MED *BDc Z.* MED. Faciam *F* modo]uero *FZ* percunctabor *Z* alia. SE. *FZ.* ME alia *B.* alia *CD* occipiſ *ex* occidiſ *Bb* fabulans *Acidalius.* fabulam *B.* falam *CD.* fac iam *Z. om. F* (*) 923. 924. *Huc spectant quae Curculionis versibus 222. 223 eadem qua supra* (*vide ad v. 916 sq.*) *manu eodem folio in B marg. adscripta sunt:*

MEDICVS

Díc mihi, en umquam íntestina tíbi crepant, quod séntias? 925

MENAECHMVS

Vbi satur sum, núlla crepitant: quándo esurio, túm crepant.

MEDICVS

Hóc quidem edepol haú pro insano uérbum respondít mihi.
Pérdormiscin tu úsque ad lucem? fácilin tu obdormís cubans?

MENAECHMVS

Pérdormisco [sí * * * * *:
Óbdormisco] sí resolui argéntum, quoii débeo. 930

MEDICVS

* * * * * * *
* * * * * * *

MENAECHMVS

Quí te Iuppitér dique omnes, pércontator, pérduint.

---

folent tbi oculi duri fieri
cenfefne locuftã éé

(*) 924. ME *Db, cui* n *adscr. Dc* lucuftam *BaCD.* lacuftam *Bb.* locuftam *FZ: v. s.* ignauiffime *libri* (*) 925. MED. *Dc* mihi en unquam *Z ex Nonio.* me hi . numquã *Ba.* me hie numquam *CDa.* mihi anumquã *Bb.* me hie numquam (*h. e.* mihi numquid) *Dc.* mi hoc nunquam *F* tibi *om. Nonius* (*) 926. ME *Db* tum *om. Z.* tunc *F, Nonius* 927. MED. *Dc* hau pro *BaCDa.* haud pro *BbDcFZ* 928. Perdormiscin tu usque *R.* Perdormifcin ufque *Z.* Perdormiftin ufque *F.* Pdormifcaniuf que *Ba.* Pdormifcan · uf que *Bb.* Perdormif caniuf que *CDa.* Perdormifcam ufque *Dc* facilin *CD.* ME facilin *B* (e *Bb*). MEN. facilin *FZ* obdormif cubans *R ducibus Acidalio et Scioppio.* dormif curanf *libri* (*) 929. 930. *Duos versus flagitare sententiarum rationem et concinnitatem sermonum iudicabat R, velut hoc exemplo:*

Perdormisco, ⟨si me flore satis compleui Liberi:
Obdormisco,⟩ si resolui a. q. d.

Quorum mediis elapsis unus in libris hic restat, cui MED *praemittit B:*

Perdormifco fi refolui argentum cui debeo

nisi quod Perdormif cof ire folui *disiungunt CDa (recte et in contextu et in marg. iungit Dd):* quoii *corr. Brixius* (*) 931. 932. '*Desunt duo nisi fallor versus, quorum prior simili sententia fuerit oportet atque v. 927, altero denuo Menaechmum percontabatur Medicus*' *R* 933. ME *praemittunt BDbFZ* Qui *BC.* Cui *D* (*ubi ? adscr. Dd*). Quin

MEDICVS

Núnc homo insaníre occeptat. de íllis uerbis cáue tibi.

SENEX

Ímmo Nestor núnc quidemst de uérbis, praeut dudúm fuit: 935
Nám dudum uxorém suam esse aiébat rabiosám canem.

MENAECHMVS

Quíd ego dixi?

SENEX

Insánus, inquam, —

MENAECHMVS

Égone?

SENEX

Tu istic, quí mihi
Étiam me iunctís quadrigis mínitatu's prostérnere.

MENAECHMVS

* * * * * * *

SENEX

Égomet haec te uídi facere: égomet haec ted árguo. 940

MENAECHMVS

Át ego te sacrám coronam súrrupuisse Ióui scio:

FZ iupiter *FZ* diique *F* omſ *BD* perduint *Pius.* perdunt *BaCDa.* perdunt *Bb.* perdunt *Dd.* perdiunt *FZ* 934. MED *B.* SE. *FZ* illiſ *ex* illoſ *Da* 935. SE *BDc. om. FZ* Immo neſtor *D: cf. Spengelius T. M. P. p. 12.* Immoneſtor *B.* Immoneſter *C.* Modeſtior *FZ* eſt *libri* deū biſ *Da: corr. Dc.* de uebiſ *C* prae ut *B* p̄ ut *D.* prout *F* (*) 936. aiebat *DcFZ et B ex ras.* alebat *CDa et B ante ras.* ca mem *Da: corr. Dc* 937. Quid....iſtuc *uni Menaechmo tribuit B, nec in CD spatia relicta sunt, ubi personas suprascr. Dc* infanuſ *BCD.* infaniſ *FZ* *Interruptam post* inquam *orationem significavit* ℞ (*dicturus est 'ut dudum eras, uxorem aiebas rabiosam canem'*) Ego ne tuiſtic *D.* Ego necuſtic *C.* Ego ne iſtuc SE *B* (*) 938. Et iam me *B.* Etiam ne *C* minitatuſ *B ex ras. DcZ.* miniſtatuſ *Da.* miniſ ſtatuſ *BaC.* minitatuſ ē *F* prorſternere *C* (*) 939. '*Menaechmi responsum hic interciderit necesse est*' ℞ (*) 940. SE *om. B* hec te *BCDc.* ecte *Da.* ecce *FZ* (*corr. Camerarius*) uide *BaCDa: corr. Dc* haec ted *Guieto duce Bothius.* hec te *BCD.* ecce *FZ* (*) 941. Men. *Dc* te] tam *F* furrupuiſ ſe *D.* furripuiſſe *Z.* fubripuiſſe *F* Ioui scio *Camerarius praeeunte* Iouis scio *Pylade.* iouiſ *BDcFZ.* Io iouiſ *CDa* (*)

Ét ob eam rem in cárcerem ted ésse conpactúm scio:
Ét postquam es emíssus, caesum uírgis sub furcá scio:
Túm patrem occidísse et matrem uéndidisse etiám scio.
Sátin haec pro sanó male dicta mále dictis respóndeo? 945

SENEX

Óbsecro hercle, médice, propere, quídquid facturú's, face.
Nón uides hominem ínsanire?

MEDICVS

Scín quid facias óptumum?
Ád me face uti déferatur.

SENEX

Ítane censes?

MEDICVS

Quíppini?
Íbi meo arbitrátu potero cúrare hominem.

SENEX

Age, út lubet.

MEDICVS

Élleborum potábis faxo hosce áliquos uigintí dies. 950

MENAECHMVS

Át ego te pendéntem fodiam stímulis trigintá dies.

---

942. Et obeatã *B, ubi* at *exp. Bb* ted esse *Camerarius.* te deesse *Ba.* te d esse *B ex ras.* teb deesse *C.* tebde ẽẽ *D.* te esse *FZ* conpactum *B.* cōpactum *CD* (*) 943. Et] E *CD* es emissus, es e *in ras. B m. ead.* ese missus *C* cesum *libri* sub furca *BbDcFZ.* suffurca *Ba.* sufurca *CD* 944. Tum] tuum '*alibi scriptum*' *Pius narrat* 945. Satim *Z* hec *BC* maledicta maledictis *BC* respondeo *BbDcFZ.* rescondeo *CDa.* res condeo *Ba* (*) 946. ercle *Da: corr. Dc* medice *BbDcFZ.* maledice *BaDa et, cum ras. ex* male dicte, *C* quidquid *BC.* quid quid *Da.* quicquid *DcFZ* facturus *BCD: corr. Lambinus.* sis facturus *F.* scis facturus *Z* (*) 947. scin *DcFZ.* sin *BaCDa* optumum *F.* optimum *Z.* optimum es *BaC* (est *Bb*). opti mumes *Da.* optume *Dc* 948. uti deferatur *Dc, Acidalius.* ut id eferatur *CDa.* ut deferatur *B, Camerarius.* ut efferatur *FZ* itane *Bb, Acidalius.* itana *BaCDa.* itan *DcFZ* quippini *BCD.* quidni *FZ* 950. 951 *hoc ordine Camerarius: inverso libri, sed ut in BC* 2 *et* 1 *numeri praepositi sint m. rec.* 950. MED *om. B* Helleborum *DcF.* Eleborum *Z.* Helles borum *BaCDa.* Helles forum *Bb* hosce *praeter libros add. Brixius praeeunte* hos *Muellero Annal. phil. LXXXIII p. 264* aliquos *i. e.* alios *Bb* (*)

951. At ego, t ego *e corr. B m. ead.*

MEDICVS

I, árcesse homines, qui íllunc ad me déferant.

SENEX

Quot súnt satis?

MEDICVS

Proínde ut insaníre uideo, quáttuor, nihiló minus.

SENEX

Iam híc erunt. adsérua tu istunc, médice.

MEDICVS

Immo ibó domum,
Vt parentur, quíbus paratis ópus est. tu seruós iube 955
Húnc ad me feránt.

SENEX

Iam ego illic fáxo erit.

MEDICVS

Abeó.

SENEX

Vale.

MENAECHMVS

Abiit socerus, ábiit medicus: sólus sum. pro Iúppiter,
Quíd illuc est, quod me hí nunc homines ínsanire praédicant?
Nam équidem, postquam gnátus sum, numquam aégrotaui
unúm diem.

952. MED *B. om. FZ* I arcesse *Pareus.* Larceſſe *BaC.* A arceſſe *Da.* arceſſe *B ex ras. Dc.* Accerſe *FZ* illunc *Camerarius.* illum *libri* defferant *Z* qd̃ *i. e.* quot *ex* quod *D* 953. MEN. *FZ* Proin de *F* ut *B, Pius.* ui *reliqui, quod exp. Dc* uideo *B ex ras.* uideor *BaCDFZ* quatuor *B.* MED. quatuor *FZ* nihilo minuſ *DcF.* nihilominuſ *BbZ.* nihil hominuſ *BaCDa* 954. tu iſtunc *BbDcF.* tuiſ tunc *BaC et* (tĉ) *Da.* tu iſtuc *Z* immo ibo *etiam B* (*) 955. opuſt *F* tu *DcFZ.* tuſ *CDa.* tuoſ *B* lube *CD* hunc | Ad *libri: corr. Lambinus* (*) 956. erit abeo uale *B* (*) 957. ſocruſ *F* habiit *C et,* h *expuncta, Da* solus *Guietus, Bentleius.* nunc ſoluſ *libri* p^h *Dc* iupiter *FZ* (*) 958. me hi nunc *S: cf. ad v. 957.* me hic *BCD.* me hii *Z.* me hi *F* p̃dicant *BD.* predicant *C* (*) 959. *Hunc solus B servavit, sed ut ei 2, proximo 1 praescriptum sit m. rec.* egrotaui *B*

Néque ego insanió neque pugnas néque ego litis coépio. 960
Sáluos saluos álios uideo: nóscito homines, ádloquor.
Án illi perperam ínsanire me áiunt, quom ipsi insániunt?
Quíd ego nunc faciám? domum ire cúpio: at uxor nón sinit,
Húc autem nemo íntromittit. nímis prouentumst néquiter.
Híc ero usque: ad nóctem saltem, crédo, intromittár domum. 965

MESSENIO. (MENAECHMVS I)

Spectámen bonó seruo id ést, qui rem erílem
Procúrat uidét, collocát cogitátque,
Vt ábsente eró tam rem erí diligénter
Tutétur, quam si ípse adsit, aút rectiús.
Tergúm quam gulám, crura quám uentrem opórtet 970
Potióra esse, quoí cor modéste sitúmst.

960. *Nonius p. 89, 16 M.:* coepere incipere . . . . Plautus Menaechmis 'neque ego . . . . coepio': *cf. Caesar p. 38, 39*

960. Neque inſanio *D* neque ego *BCDF.* ne *Nonius.* ue *Z* litiſ *libri cum Nonio* coepio *codd. Pyladis cum Nonio.* cepio *FZ.* cupio *BCD* (*) 961. Saluuſ ſaluoſ *BCDc.* Salinif ſaluoſ *Da.* Sanoſ ſaluoſ *Z.* Sacroſ ſaluoſ *F* noſcito ☙. noui *libri* (*) 962. An̥ *Dc* perperam *Dc.* perderam *BDa.* ꝑderã, ã *ex* e *corr., C* me aiunt *in litura BbDc.* mea lunt *Da.* mealunt *C.* me uolunt *FZ* quom ☙ *coll. v. 831. om. libri* ipſ///i (*erasa* o, *ut vid.*) *D* (*) 963. fatiam *B* at *Camerarius. om. libri* (*) 964. prouentum eſt *libri* nequitur *Bb* 965. ero usque: ad noctem saltem *Bothius cum Pio post* noctem *distinguente.* ergo uſque ad noctem ſaltem *libri, nisi quod* uſce *BaCDa.* uſque *Dc. in marg.* uſce i. uſq' *Dd* intromittat *Z* (*)

Act. V Sc. 6 SERVVS *B et, in v. 965 sine sp., D.* Meſſenio ſeruuſ *FZ. om. C versu in fine pag. anteced. vacuo. Mutam personam* MENAECHMVM *add.* ℟ *Eadem est in B discriptio versuum, nisi ubi contrarium testati sumus* (*) 966. ſeruid *Ba.* ſeruo id *Bb cum reliquis* quirẽ erilem *Bb.* quire e . ilem *c. ras. Ba.* qui rem herilem *CDFZ* 967. ꝓcurat· uidet · collocat · cogitatq' *B* (*) 968. ero, o *in ras. Bb.* hero *DcFZ* tam rem eri *Vssingius praeeunte* rem eri tam ℟. re . . eri *c. ras. Ba.* rẽ eri *BbCD* (erorẽ). rem heri *FZ* (*)

969. quam ſi ipſe adſit *B ex ras.* Quã ſiipſeaſſit *CD.* quam ipſi ipſe adſcit *Ba* (*) 971. cui *libri* modeſteſitũ *B* eſt *libri* (*)

Réccordetur íd, qui nihili súnt quid eis pretí
Détur ab eris suís ignauis ímprobis uirís.
Vérbera, compedés, 974
Mágna crux, molaé,
Lássitudó, fames, 975
Frígus durum.
Haec prétia sunt ignáuiae: 976
Id égo malum metuó male.
Própterea bonum ésse certumst pótius quam malúm. 977
Nám eo exemplo séruio, 978
Térgo ut in rem esse árbitror.
Magis múlto patior fácilius ego uérba, uerbera ódi, 979
Nimióque edo lubéntius molitúm quam molitum praehíbeo.
Proptérea eri imperium éxsequor, bene ét sedate séruo id:
Atque íd mihi prodest: álii sese hilarént, ita ut in rem esse dúcunt sint:
Ego íta ero ut me esse opórtet.

---

972. Reccordetur ☙. Recorde cordeť *B*. recordeť *CDFZ* iiſ *BDZ*. uiſ *C*. hiſ *F* ꝑtii *B*. pretii *Dc*. precii *DaFZ*. precu (precudetur) *C* (*) 973. eris suis ☙ ſuiſ eriſ *libri, nisi quod* ereiſ, *ut vid., B ante ras.*, heriſ *FZ* ſignauiſ *B ante ras.* (*) 974—977. *Sic constituit* ☙ (*v. 977 cum Bergkio*) *duce B, qui habet:*

Verbera . compedeſ . Mole magna (gna . *e corr. Bb*)
Laſçituto . fames . friguſ durũ . Hęc ꝑtia ſunt ignauię.
Id ego male malũ metuo . ꝓpterea bonũ ꝗ certũ ſt potiuſ quã malũ.

itemque ceteri, nisi quod Molę *Z*, laſſitudo *CDFZ cum Bb*, Hęo *CDa* (Hęc *Dc*), precia *CFZ*. p̃cia *Da*. p̃tia *Dc*, id ergo *C*. Ideo ego *F*, certũſt *CDZ*. certum eſt *F*, pocius *C*

Post v. 977 hunc habent libri:

Nam magiſ multo patior faciliuſ uerba uerbera ego odi,

nisi quod pacior *Da* (*corr. Dc*), ũba *B*, egodi *Ba* (*corr. Bb*): *ubi* ego *traiecit* ℟ *deleto* Nam: *quo servato huc transposuit* ☙ (*post v. 980* ℟) *quem ante v. 986 libri exhibent versum:*

Ego exemplo ſeruio tergo ut in rem eſſe arbitror,

ubi pro Ego *Gruterus* Eo, tergo *B solus*. terge *CDF*. tergi *Z*, arbitor *Da* (*) 980. libentiuſ *CD* (*non B*) molitum Quã mollitum *CD* ꝑhibeo *Ba*. ꝓhibeo *BbCD*. perhibeo *FZ*. praebeo *Saracenus* (*)

981. exſecor *Bb*. exequor *CDFZ* ſeruo id *BbCDFZ*. ſeru . *Ba*

Ceterum v. 981—983 *sic B:*

Ꝑpterea eri imperiũ exſecor bene & ſedate . ſeruo atq' mihiid ꝓdẽ
Aliiſ ꝗ ita ut inrem ꝗ ducunt ſint. ego ita ero ut me ꝗ oport&.

ubi v. 982 id atque (*ex* adq' *Da*) id mihi prodeſt *CDFZ*, alii sese hila-

Metum id míhi adhibeam, culpam ábstineam a me, ero ut
ómnibus in locis sím praesto. 984
[Seruí qui quom culpá carent metuont, eí solent esse eris
útibiles:
Nam illí qui nil metuónt, postquam malum prómeriti, tum
aequé metuont.]
Metuam haúd multum: propest quándo erus, sic si fáciam,
pretium exsóluet. 985
Postquam ín tabernam uása et seruos cónlocaui, ut iússerat,
Ita uénio aduorsum. núnc foris pultábo, adesse ut mé sciat.

---

rent, ita ut ℬ. aliiſ ee ita ut *cum Ba* (ſ *erasum*) *DFZ*. aliiſ ita eſſe ut *C*. alii ſe eſſe ita ut *codd. Lambini*, eſſe ducunt. ſin ego *CD*, *sed* ſint *D ante ras.* eſſe dicunt. ſin ego *FZ* (ducunt *codd. Pylades*), *v.* 983 ita *om. CDFZ* (*) 984. mecum *FZ* (metum *etiam codd. Pyladis*)
Adhibeam, d *ex* u, *ut vid.*, *Db* culpam *C*. culpã *BaD*. culpa *BbFZ* a me ℬ. *om. libri* (*inter* am e) ſim preſto *libri*, *nisi quod* ſĩ. preſto *ex* inpreſto *Bb* *Post hanc vocem duos hos exhibet Ba:*
Serui qui cum culparent & metuo ni ſolent ee eriſ ut ibileſ
Nam illi qui nihil metuunt. poſtquã malũ ꝓmeritũ que ei metuunt. *ubi* cum *om. reliqui*, culpa carent metuunt ⊢i ſolent *Bb*. culpa carent et metuunt ſolent *reliqui* (ſolent *D*) *[quo adsciscendum* ei *in alt. v. iuxta* metuunt *excurrens]*, utibileſ *BbCDFZ*, poſtquã *cum CD etiam codd. Pyladis*. priuſquam *Z*. poſt *F*, ꝓmeritũq⁹ ei metuunt *etiam CD*. promeritum eſt metuunt *Z*. promeritumſt metuant *F*. promeriti tum aeque metuont ℬ (promeriti sunt tunc m. *Pylades*). *Quos versus perperam huc translatos esse e Mostellariae act. IV initio* (*v. 858 sqq.*) *Hermannus vidit Elem. doctr. metr. p. 310, ubi sic habet B:*

Serui qui quo.culpa carint. tamen malum metuunt.
Hii ſolent//////////// eſſe eriſ utibileſ
Nam illi qui nihil metu.nt poſtquam ſunt malum meriti
(Stulta ſibi expetunt conſilia),

ubi quom *CD*, carent *Dc*, Hu *C* (Hi *FZ*), ſolent eſſe *sine spat.* (*ex ras.*) *et* metuunt *CD* (*) 985. Metuam haud *Pylade duce* (*qui* metuam *ex 'codd. ant.' sumpsit*) *Gruterus*. Metum aut *BCD*. Metum haud *F*. Mecum haud *Z* prope eſt *CDFZ*. ꝓpe eſ *B* quando erus, sic si faciam ℬ. quando ceruſo faciam *libri* (*etiam Pyladis*), *nisi quod* fatiam *B* p̄tium *B*. p̄ciũ *C*. precium *FZ* (*non D*) exſoluꝗ *B*. exoluet *CDFZ* *De versu qui sequitur in libris cf. ad v. 977 sq.* (*)
986. poſtqua *C* tabnam *B* uaſa et *FZ cum B corr.* uaſa-ſed *B*. uaſ ſed *CD* collocaui *CDFZ* (*non B*) 987. aduerſum *B CDF* meſciat *B ex corr. D*. miſceat *B ante corr.* *Ante versum* 988 *lacunam signavit* ℬ *ad hoc exemplum explendam:*

* * * * * * * *

Néque uirum ex hoc sáltu damni sáluom ut educám foras.
Séd metuo ne séro ueniam dépugnato proélio.

SENEX. MENAECHMVS I. LORARII. MESSENIO

SENEX

Pér ego uobis deós atque homines díco, ut imperiúm meum 990
Sápienter habeátis curae, quae ímperaui atque ímpero.
Fácite illic homo iam ín medicinam ablátus sublimén siet,
Nísi quidem uos uóstra crura aut látera nihili pénditis.
Cáue quisquam, quod illíc minitetur, uóstrum flocci fécerit.
Quid státis? quid dubitátis? iam sublímen raptum opórtuit. 995
Ego íbo ad medicum: praésto ero illi, quóm uenietis.

MENAECHMVS

Óccidi.
Quid hoc ést negoti? quíd illisce homines ád me currunt, ópsecro?

Néqueo facile cómminisci ut hánc deludam múlierem

988. uirum *Bothius*. utrum *BCD*. meum *FZ* ſaluom *B*. ſaluum *CD*. alium *FZ* ut educam foras *Pareus*. ute duo anfora *BCD*, *nisi quod* ut eduo *C*, uteduo *D*. eluo anfora *Z*. eluo amphora *F* (*)

989. ſero *rasura ex* ſeruo *B*, *ex* ſerb, *ut vid.*, *D* proelio *Z et*, r *ex* ſ, *ut vid.*, *inter scribendum*, *D*. p̄lio *B*. prelio *CF* (*)

Act. V Sc. 7 SENEX MENECMVS ADOLESCENS. LORARII. MESSENIO SERVVS *B ita ut initio* SER *erasum mox* MEN *super* AD., MES. *super* SERV. *scriptum sit*. SENEX · ADOLESCENS · LORARII · SERVVS *rubr. in D ex eisdem nominibus a Db scriptis. unius v. spat. C.* Senex. Menechinuſ. Lorarii. Meſſenio *F et, addito* ſeruuſ, *Z*

991. curę quę *B*. cureq; *C*. curęq' *Da*. cur ęq' *Dc*. ut que *F*. utq' *Z*. curae: quaeque *codd. Pyladis* 992. facile *Z* ſublimen *BF*. ſublimem *CDaZ*. ſublime *Dc*. ſublimiſ *codd. Pyladis* ſ. & *c. ras. Ba*. ſi& *Bb*. 993. uſra *BCD*. ueſtra *FZ* nihil *B*. nihilli *Z* penditi *Ba: corr. Bb* 994. Cauete *FZ* uoſtrum *omnes* 995. Qui *C* ſtatiſ *BbDbFZ*. ſatiſ *BaCDa* ſublimen *BCF*. ſublimem *DZ* oportum *CDa: corr. Dc* 996. p̄ſto *B*. preſto *CD* illi cum *BCD*. illic ut *FZ* AD *B*. Adoleſcenſ *Db sine spat.* 997. negotii *BZ*. negocii *reliqui* illisce *Brixius*. illic *libri* opſecro *CDa*. obſecro *BDcFZ* (*)

Quid uóltis uos? quid quaéritatis? quíd me circumsístitis?
Quo rápitis me? quo fértis me? perii. ópsecro uostrám fidem,
Epidámnienses súbuenite cíues. quin me míttitis? 1000

MESSENIO

Pro di ímmortales, óbsecro, quid ego óculis aspició meis?
Erúm meum indigníssume nescíoqui sublimén ferunt.

MENAECHMVS

Ecquís mihi suppétias audet férre?

MESSENIO

Ego, ere, audacíssume.
O fácinus indignum ét malum,
Epidámnii ciués, erum 1005
Meum híc in pacato óppido
Lucí deripier ín uia, 1006
Qui líber ad uos uénerit.
Mitti ístunc * * 1007

---

998. uoltiſ uoſ *D ex ras. FZ.* uoltiſ quoſ *BCD ante ras.* queritatiſ *BCD* circumſiſtitiſ *Dd marg. FZ.* circumſtitiſ *BaCD.* circumſtatiſ *Bb* 999. raptiſ *Da: corr. Dc* opſecro *Da,* obſecro *BCDcFZ* ueſtrã *BC.* urãm *D* 1000. Epidam nienſeſ *C.* Epidã menſeſ *B.* Epidannenſeſ *F.* Epidannienſeſ *Z* quin *BCDF,* '*membr. exempl.*' *Pii.* quid *Z* mit titiſ *D* 1001. MES. *FZ.* SER *B: et sic constanter.* Sacerenif *Db: del. Dc, ut vid.* ꝑ di immortaleſ *B.* Produm mortaleſ *C.* Prodummor taleſ *Da.* Pro^{h} dii ĩmortaleſ *Dc.* Pro dii immortaleſ *FZ* aſpitio *BC* 1002. indigniſſime *BCDcFZ.* indigitiſ ſime *Da.* indigniſ ſime *Db* quid *FZ* ſublimen *BCDaF.* ſublimem *DbZ* 1003. MEN.] AD *B: et sic constanter* mihi suppetias ꝑ. ſuppetiaſ mihi *libri, nisi quod* ſubpetiaſ *D,* ſuppeciaſ *C* audet ferre *BbDc.* aut et ferre *BaC.* aut etferre *Da.* audet afferre *FZ* ego] eo *Z* audaciſſime *BCDbFZ.* audaciſ ſime *Da* (*) 1004—1006. *Dimetris discripsit Geppertus, quos sic habet Ba:*

O facinuſ indignũ & malũ epidam nii . ciueſ · erum
Meũ hic inpacato opido lucideri pierin uia qui liberat uoſ uenerit

ubi v. 1004 indignũ *ex* indignuſ *c. ras. C, v.* 1005 epidamnii ciueſ *Bb Dc.* epidam nuciueſ *CDa.* epidamnii ciueſ *FZ,* paccato oppido *Z.* pacato opido *etiam CDF, v.* 1006 luci deripier in uia *FZ.* lucideri pierinuia *etiam CDa.* lucide rapier in uia *Bb.* lucide eripi et cum ui *Dc,* liber ad *BbDcFZ.* liberat *etiam CDa* (*) 1007. Mitti istunc (*cum lacuna exempli gratia per* actutum uolo *explenda*) ||

MENAECHMVS

Ópsecro te, quísquis es, aduléscens, operam mi út duis
Neú sinas in me ínsignite fíeri tantam iniúriam. 1008

MESSENIO

Ímmo operam dabo ét defendam et súbuenibo sédulo.
Númquam te patiár perire: mé perirest aéquius. 1010
Éripe oculum istí, te ab humero quí tenet, ere, te óbsecro.
Hísce ego iam seméntem in ore fáciam pugnosque óbseram.
Máxumo hercle hodié malo uostro ístunc fertis. míttite.

MENAECHMVS

Téneo ego huic oculúm.

MESSENIO

Face ut oculi lócus in capite appáreat.
Vós scelesti, uós rapacis, uós praedones.

LORARII

Périimus. 1015
Óbsecro hercle.

MEN. Opsecro ☙ *duce A, in quo* OPSE*ROTE *apparuit ab initio versus (noni paginae usque ad hunc locum prorsus detritae), ubi voci* obſecro *praemittunt* Mittitiſ tunc *BaC.* Mitti iſtunc *B ex rasura et lineola minio ducta.* Mittitiſtunc *D, ubi* A *praemisit Db,* Mittite iſtunc *corr. Dc.* Mittitiſ. ME. nunc *FZ* (Mittite iſtunc. MEN. *Gruterus*) quisquis es, adulescens ☙ (*cf. 1021. 1065. Pseud. 1141: facile hoc loco* ADOL. *ut personae nota omitti potuit*). quiſquiſ eſ *CFZ.* quiſ quiſ eſ *D.* quiſquiſ *B* mi ut duis ℟. mihi ut deſ *BbFZ.* mihi uideſ *BaCD* (*)
1008. NE— - *A* 1009. Sa *praem. Db* IMMO— — — *A* operam *Guietus.* et operam *libri* ſubueniębo *Bb* (*) 1010. N— *A* potiar *D ante corr.* me perire est aequius *Camerarius* (perire *cum Saraceno*). me deriref tecuiuſ *CD.* me derideref te cuiuſ *B.* me deriſ te citiuſ *F.* mederi te cuiuſ *Z* 1011. ER— *A* isti, te *Bothius.* iſti *libri* ⊢umero *B m. ead.* umero *CD* tenete rete *BC Da* (tenet *separ. Db,* ere *copul. Dc*). tenet here te *FZ* (*) 1012. ***CEEG— *A* Hiſce, H *in ras. C* ſementē *ex* ſemet ne *D* fatiā *B* (*contra* t *ex* c *D*) 1013. —ITE *A* Maximo *libri* hercle hodie malo *Bothius olim.* hodie malo hercle *BFZ.* hodiemalum hercle *C ante corr.* hodi malo hercle *C ex ras. et corr.* hodimaloher de *Da* (hercle *corr. Dc*) uoſtro *ex* uoſtru *D* (*)
1014. TENEOEG—RE** *A* A *praemittit Db,* AD *ante* Face (*non ab initio*) *habet B* 1015. ***S**L— *A* Sa *praem. Db* ſceleſti. uoſ, *erasa* ſ, *C* rapaciſ *BCDc.* rapatiſ *Da.* rapaceſ *FZ* p̄doneſ *B.* predoneſ *Z* Lora. *F.* lora *Z. om. B(CD) sine spat.* perimuſ *libri: corr. Camerarius* (*) 1016. *BS*C— *A* hercli *C*

MESSENIO

Míttite ergo.

MENAECHMVS

Quíd me uobis táctiost?
Pécte pugnis.

MESSENIO

Ágite abite: fúgite hinc in malám crucem.
Ém tibi etiam: quía postremus cédis, hoc praemí feres.
Nímis bene ora cómmutaui atque éx mea senténtia.
Édepol, ere, ne tíbi suppetias témperi aduení modo. 1020

MENAECHMVS

Át tibi di sempér, adulescens, quísquis es, faciánt bene.
Nam ábsque te esset, hódie numquam ad sólem occasum uíuerem.

MESSENIO

Érgo edepol, si récte facias, ére, med emittás manu.

MENAECHMVS

Líberem ego te?

Personas om. B(CD) sine spat. uobiſ] uoltiſ *F* tactioſt *B Dc.* tactioſi *CFZ.* tactio ſi (*vel* ſ) *Da* 1017. *EC*EPUGNIS#AGITEABITEFUGITEKINCIN——— *A* Plecte *FZ* pugniſ agite *om. pers. B* habite *BaCDa: corr. Dc* 1018. Em *Ribbeckius de partic. p. 33.* En *BCD* '*notabili exemplo*'. Hem *FZ* p̄mi *B.* premi *CD.* premii *FZ* 1019. Nimis *Bothius.* Nimiſ aut *BCD.* Nimiſ haud *FZ* hora *BCD* commutaui '*sunt qui legant*': *Pius* (*cf. Amph. 317 et* aut *antea excurrens, fortasse ex* ut *vel* aſ ut *olim suprascripto*). commetaui *BaC.* cõmeta ui *D.* commetaui *Bb.* commentaui *FZ* ſententia *C.* ſentencia *D* (*) 1020. Sa *praem. Db* temperi *R.* tempore *libri* 1021. At *BC, Scioppius Susp. lect. V 1.* Et *DFZ* aduleſcenſ *B.* adoleſcenſ *ceteri, cum rasura* (r *litt., ut vid.*) *inter* ſc *C* eſ, ſ *in ras. Bb* fatiant *B.* faciant *ex* facie . . *c. ras. C.* faciunt *Z* 1022. Namq; (*sic*) abſque *B.* Nam ſi abſque *Z* te eſſet *Lambinus.* te ee . *Ba.* te ee̅m *Bb.* te eſſem *FZ.* tedee̅t *C.* tedee̅& *D* A *ante* Hodie nũquam *Db* aſolẽ *C.* ad ſoliſ *B, sed* ſ *a Bb* occauſum *C* uiuere *Ba* (*) 1023. ——— ———NU *A* Sa *Db. spat. CDa* Ego *Z* hedepol *B* fatiaſ ere *B.* faciaſ ore *C.* faciaſ habere *Z* med *Bothius.* me *libri* emittaſ *C* (aſ *in ras. ex* eſ *ut vid.*) *DFZ.* mittaſ *B* 1024. ——— ———I#Q****ST *A* A *Db. spat. CDa* Liberẽ *BaDcZ.* Liberũ *Bb.* libertẽ *CDaF* te Sa *Db.* te# *C.* #*Da*

MESSENIO

Vérum: quando equidem, ére, te seruauí.

MENAECHMVS

Quid est?
Ádulescens, errás.

MESSENIO

Quid, erro?

MENAECHMVS

Pér Iouem adiuró patrem, 1025
Méd erum tuóm non esse.

MESSENIO

Nón taces?

MENAECHMVS

Non méntior:
Néc meus seruos númquam tale fécit quale tú mihi.

MESSENIO

Síc sine igitur, sí negas tuom me ésse, abire líberum.

MENAECHMVS

Meá quidem hercle caúsa liber ésto atque ito quó uoles.

MESSENIO

Némpe iubes?

---

post uerũ *suprascr.* e *Bb* quando equidem *Muellerus Pros. p. 935 sq.* quando quidem *BC (cf. Bb antea).* quandoquidem *DFZ* A *ante* quid eſt *Db, spatium post* quid eſt *C* quidẽ *B* (*) 1025. ——UR****RĒ *A* Aduleſcenſ *B.* adoleſcenſ *CDFZ* eraſ ‖ Quid ero p *Da.* eraſ ‖ Sa Quid ero p *Db* iouẽ, i *ras. ex* t, *ut vid., D,* ioı *ex* uen, *ut vid., c. ras. corr. C* 1026. ——IOR *A* Med *Bothius.* Me *libri* tuum *libri* eſſe ñtaceſ. *D.* eſſe netaceſ *C: cf. ad v. 1027* ñmencior *Da* (mentior *Dc*) (*) 1027. ——ETUMIKI *A* Nec meuſ ſeruuſ *BD* (ſer uuſ) *FZ.* Neconſeruuſ meuſ *C* numquã *B.* umquam *CFZ.* unquam *D* talẽ fecit qualẽ (˜˜ *er.*) *Ba* (*) 1028. Sa *praem. Db* ——LIBERŪ *A* si negas tuum me esse *Brixius olim.* ſi tuum negaſ me eſſe *BCD* (*uncis verba haec incl. Da*) *Z.* ſi ſic negaſ me eſſe *F* (*) *Post v. 1028 sequuntur in BCDZ versus 1037—1043 suo loco redeuntes. Omisit h. l. et A et Z, nisi quod versui 1028 post* liberũ *etiam adhaerent* cũ uiatico *verba* 1029. ME. *Z. om. BF* ——OLES *A* herde *C* atq; ito *Bb.* at quito *Ba.* atque abito *Z*

MENAECHMVS

Iubeo hércle, si quid ímperist in té mihi. 1030

MESSENIO

Sálue, mi patróne. — 'quom tu líber es, Messénio,
Gaúdeo.' — credo hércle uobis. — séd, patrone, te ópsecro,
Né minus imperés mihi umquam, quám quom tuos seruós fui.
Ápud ted habitabo ét, quando ibis, úna tecum ibó domum.

MENAECHMVS

Mínume.

MESSENIO

Nunc ibo ín tabernam, uása atque argentúm tibi 1035
Réferam. rectest óbsignatum in uídulo marsúppium
Cúm uiatico: íd tibi iam huc ádferam.

MENAECHMVS

Adfer strénue.

MESSENIO

Sáluom tibi ita, ut míhi dedisti, réddibo: hic me máne modo.

1038. *Nonius p. 476, 25 M.:* reddibo pro reddam. Plautus . . . .

1030. ——————NTEMIKI *A* Sa *praem. et mox* A *suprascr.* *Db* ſiquid *B* imperii eſt *BCZ.* imperiiẽ *D.* imperii eſ *F* 1031. *Nihil apparuit in A* cum *libri* libereſ *BCZ* (*) 1032. ——————NETEOP——— *A, ubi personarum spatia spatium non admittit* gaudeo ‖ Credo *CD.* Gaudeo SER credo *B.* gaudeo MES. credo *FZ* ercle uob, *alt.* e *ex* o, *C* obſecro *BCD FZ* (*) 1033. ——————FUI *A, qui ceteris certe non auctior fuisse videtur* Neminuſ *B* mihi umquam quam quom *B.* mihi quam cum *libri* (cũ *D et,* ˜ *evanida, C*) tuuſ ſeruuſ *libri* (*) 1034. ——————IBODOMU (˜ *in fine non apparuit*) *A* apud *ex* adud *C, ex* aput *D* ted *Guietus.* te *libri* 1035. ——— BO***ABERNAUASAATQ·ARGENTUMTIBI *A* (*vix* TABERNÃ) Sa *Db in spat.* Minime *libri spat. ante* nunc *C* (*non D*) uaſſa *Bb* atque *B cum A.* at *C.* ad *D.* et *FZ* ibi *Z* (*) 1036. R**ER——— ——— *A* recte eſt *libri, nisi quod* A *praem. Db s. sp.* obſignanũ *C* marſupium *BFZ* *Sequitur in BCDFZ versus 1044, suo loco iteratus, hic deletus a Pylade. In A quoque duo versus inter v. 1036 et 1038 sunt, quorum nihil legi potuit: ubi tamen etiam de versu 1037 bipartito cogitari potest. Versuum 1037 sqq. in priore loco (cf. ad v. 1028) scripturam additis circulis signavimus* 1037. Quom *(B)* uiatio *C.* iuatico *(D)* id *CDa (F):* Sa *praem. Db s. sp.* SER id *B.* AD id *(B).* MES. id *FZ* iam huc *B (BCD).* huc *CF et, in ras. paulo longiore, D.* iam nunc *(F)Z* adferam *B (B).* afferam *reliqui* MEN. *F(F)Z.* AD *B.* SER *(B).* A *Db (Db). spat. (CD)* adfer *B (B).* affer *reliqui, nisi quod* affert *(C)* 1038. SAL——— *A* SER *B. om. (B)* Saluom *B(B).* Saluum *reliqui cum Nonio* tibi ita

MENAECHMVS

[Nímia mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis.]
[Álii me negánt eum esse quí sum atque excludúnt foras.] 1040
Étiam hic seruom esse sé meum aibat, quem égo modo emisí manu
* * * * * * * *
Ís ait se mihi állaturum cum árgento marsúppium:
Íd si attulerit, dícam ut a med ábeat liber quó uolet,
Né tum, quando sánus factus sít, a me argentúm petat. 1045
Sócer et medicus me ínsanire * * * * *

---

idem in Menaechmis 'saluum .... reddibo': *cf. Reblinius p. 53, Caesar p. 39*

BCD, Nonius. tibi itē *(B).* itē tibi *(CDF).* tibi *FZ* reddibo *Nonius.* reddebo *(B) et, cum lacunula post eam vocem, (C).* redhibeo *C et margo (C) F(F)Z.* red.hibeo (*eraso* ', *ut vid.*) *D.* redhibeo[t] reddebo *(D): alt. exp. (Dc).* ſed habeo *B* hic me mane modo ꝑ. hic me mane *(CDF)Z.* hic mame *(Ba).* hic mane *(Bb).* hic (*nihil praeterea*) *BCF et, cum spat. in fine v., D* (*) *Post hunc versum in A sequitur in quo* AL *apparuit initio* (*ut v.* 1039 *aut non habuerit aut alio loco habuerit A, ut vid.*) *ac dein* (*ante v. 1046, ut vid.*) *octo versus, in quibus nihil apparuit* 1039. AD *(B).* A *Da* Nimia *ex* Nimii *B m. cad.* hodie *B. om. (BCDF)* miriſ *(BCDF).* multiſ *BCDFZ* (*) 1040. *Hunc versum del. Kayserus cens. p. 417 sq.* eū *D(D). om. FZ* qui ſumat que *(Ba).* quiſum atque *(Bb)* excluſum[t dunt] *Bb* (*) 1041 *sq. Sic constituit* ꝑ (*cum eiusmodi supplemento:*

Quamquam nusquam ante hunc diem uidi: certo non sanust satis)

quorum haec est scriptura in (BCDF):

Vel ille qui ſe petere modo argentū . modo qui ſeruom ſe meū
Eſſe aiebat . quem ego modo emiſi manu,

nisi quod v. 1041 quiſepe te reargentū *(Ba).* qui ſe petere argentum *et in marg.* modo *(Bb) et* ſeruū *(CDF), v.* 1042 alebat *(Ba) et* modo ego *(F). Pro his autem duobus versibus unum hunc BCDFZ exhibent:*

Etiam hic ſeruom eſſe ſe meum aiebat quē ego emiſi manu

ubi ſeruum *CD* (*) 1043. mihi *B(B). om. reliqui* allatorū *(Bb)* cum] arcū *Bb.* c̄ *(C)* marſoppium *C.* marſopiū *(B).* marſupium *BF(F)Z* (*) 1044. *Recte hic redit, qui iam post v. 1036 scriptus erat in libris* AD *praem. (B),* MEN *(F)* Ipſe ſi adtulerit *Bb, non (B)* med *Bothius.* me *libri* abeat *D ex ras. FZ(BbCDF).* labeat *D ante ras.* habeat *BC(Ba)Z* lib *C(C)* 1045. Ne tum *Lambinus.* Nec dum *B.* Nedum *reliqui* a me *om. Z* 1046. *Sic constituit* ꝑ *cum lacuna ad hoc exemplum explenda:*

Socer et medicus me insanire ⟨praedicabant nec tamen

* * * * * dicébant quid sit. míra sunt:
Haéc nihilo esse míhi uidentur sétius quam sómnia. 1047
Núnc ibo intro ad hánc meretricem, quámquam suscensét mihi:
Seí possum exoráre, ut pallam réddat, quam referám domum.

1047. *Gellius N. A. XVIII 9, 4 sq.* (Insecenda quid esset quaeri coeptum . . . .). Alter autem ille eruditior nihil mendum, sed recte atque integre scriptum esse perseuerabat et Velio Longo, non homini indocto, fidem esse habendam, qui in commentario quod fecisset de usu antiquae lectionis scripserit non 'inseque' apud Ennium legendum sed 'insece': ideoque a ueteribus quas narrationes dicimus 'insectiones' esse appellatas. Varronem quoque uersum hunc Plauti de Menaechmis 'nihilo minus esse uidetur sectius quam somnia' sic enarrasse 'nihilo magis narranda esse quam si ea essent somnia'. Haec illi inter se certabant. Ego arbitror et a M. Catone 'insecenda' et a Q. Ennio 'insece' scriptum sine u littera. . . . . Nam quod in uersu Plautino est 'sectius quam somnia' nihil in alteras partes argumenti habet. *Cf.* ℞ *Prol. Trin. p. LXXV, Bergkius 'Beiträge' p. 158 sq., Nettleshipius 'Journ. of phil.' XI p. 109 (= 'Lect. and Ess.' ed. Oxon. a. 1885 p. 369): qui mire excogitavit* Haec nihilo est mage ut uidetur sectio (*vel* H. n. mage u. u. sectiost) quam somnia *et mox* quod in uersu Plautino est 'sectio (est) quam somnia': *quod. neque cum Varronis explicatione neque cum ipso loco concinit* (*quaenam enim est narratio apud Plautum?*). *Varronem per* nihilo magis *reddere* nihilo setius (*eodemque spectare* minus *apud Gellium interpolatum*) *luce clarius est — etsi Vahlenus negat omnino* setius *illum legisse — videturque Gellius obiter inspecto Velii loco ad* se(c)tius *traxisse quae ad aliquam 'secendi' formam in eodem versu a Varrone lectam pertinerent. Fuit fortasse velut* mira sunt Et nihilo haec (*vel* sunt. Nihilo haec mihi) uidentur sectu setius quam somnia, *ubi 'sectu (esse)' coll. 'usu (esse)' potuit Varro enarrare per 'narranda esse', cum rectius 'sectu' = dictu scil. 'mira esse' enarrasset.*

Quor pro insano haberent me⟩ dicebant quid sit. mira sunt quid ſi *F iungens* quid ſi mira ſunt haec *In A sub finem alterius supra v. 1048 versus* UNT *litterarum ligatura apparere visa est, nihil versu sequenti* (*) 1047. Hęc *BCD. om. Gellius* eſſe mihi uidentur *BCD.* mihi eſſe uidentur *FZ.* minuſ eſſe uidetur *Gellius* ſetiuſ quam *CDZ.* ſed uſquam *Ba.* ſecuſ quam *Bb.* ſeciuſ quam *F.* ſectiuſ quam *Gellius* ſomna *B.* ĩſomnia *Z* *Cf. testim.* (*) 1048. ATN**Q ——— *A, qui fortasse* At nunc ibo ad *habuit pro* Nunc ibo intro ad quan quã *CD* ſuſcenſ et *BaC.* ſuſcenſed *Da.* ſuccenſet *BbDcZ.* ſuccenſerit *F* 1049. SEIPO——— ———OMUM (MUM *per ligaturam*) *A* Si *BCDFZ* reddet *C ante corr.*

MENAECHMVS II. MESSENIO

MENAECHMVS

Mén hodie usquam cónuenisse te, aúdax, audes dícere, 1050
Póstquam aduorsum mi ímperaui ut húc uenires?

MESSENIO

Quín modo
Éripui, homines quóm ferebant té sublimen quáttuor,
Ápud hasce aedis. tú clamabas deúm fidem atque hominum ómnium:
Quóm ego accurro téque eripio uí pugnando, ingrátiis.
Ób eam rem, quia té seruaui, me ámisisti líberum. 1055
Quom árgentum dixí me petere et uása, tu quantúm potest
Praécucurristi óbuiam: ut quae fécisti, infitiás eas.

MENAECHMVS

Líberum ego te iússi abire?

MESSENIO

Cérto.

Act. V Sc. 8 M————US - - - - - *A* (MENAECHMUS, *ut vid., ab initio versus*). Menaechm̃ meſſenio *versu singulari ac dein* MENECHM' ADOL̃. MESSENIO. SOSICLES· *B.* MENECHM' SOSICLES MESSENIO SERVVS *rubr. in D erasis eisdem nominibus a Db scriptis itemque, sed* Menęchinuſ Soſideſ, *Z.* Menechinuſ. Meſſenio *F. unius v. spat. C* 1050. TUMEKO*****QUAM*O*UE*IS***U*****DESDIO— *A* te *B. om. reliqui cum A, ut. vid.* (*) *Quartum ab hoc versum cum medium inter quattuor quorum legi nihil potuit habere videatur A ante v. 1056, aut ordo aut ipse contextus horum versuum alius fuerit oportet neque improbabile est v. 1053 sq. inversos illum exhibuisse* 1051. aduorſum mihi *libri* (Aduor ſum *D*) MESSEN. *CDa in spat. om. Z* quomodo *B* 1052. quom *R.* qui *libri* ferebant te *Gruterus.* te ferebant *libri* ſublimen *BF.* ſuplimem *C.* ſublimem *D Z* quatuor *libri* (*) 1053. haſcę *D.* haſ ce *C* ediſ *CF.* hędiſ *Da.* haedeſ *Dd* 1054. ——— ————IS *A: vide ad v. 1050* Qum *BD.* Quin *CZ.* qn *F* te q . . *c. ras. Ba.* te q; *Bb.* tequę *D* ui pugnando *Camerarius.* uel inpugnando *B.* oppugnando *reliqui* ingraciiſ *C.* ingratiſ *FZ* 1055. Obeatam rẽ *Ba:* at *exp. Bb* mea miſiſti *D:* a *exp. Dc* 1056. Cum *BCD* argento *B* poteſt *BaDaFZ.* poteſ *B ex ras. CDc cum A, ut vid., in quo* s *in fine versus apparuit* (*) 1057. ——— - — —s *A* p̄cucurriſti *D.* pręcucurriſti *C.* Precucurriſti *B.* percurriſti *FZ* utq' *BCD* infitiaſ *BD.* inficiaſ *CFZ* 1058. – ————— ———NCER*******ST *A* Sos *B.* SUSICLES *CD in spat.* abire certo cui *BCD, ubi personas*

MENAECHMVS

Quin certíssumumst
Mépte potius fíeri seruom, quám te umquam emittám manu.

MENAECHMVS I. MESSENIO. MENAECHMVS II

MENAECHMVS I

Si uóltis per oculós iurare, níhilo hercle ea causá magis 1060
Faciétis ut ego hinc hódie abstulerim pállam et spinter,
péssumae.

MESSENIO

Pro di ímmortales, quíd ego uideo?

MENAECHMVS II

Quíd uides?

MESSENIO

Speculúm tuom.

inser. FZ, quin *corr. Saracenus cum A, ut vid.* certiſſimũ ſt *B item-que ex* tertiſſimũſt *Dc.* certiſſimumſt *CZ.* certiſſimum eſt *F* (*) 1059. ——————ṆṮ *A* Mepte, *sed* p *corr. ex* n, *B.* meapte *CD.* Me a te *FZ* ſeruom *B.* ſeruum *ceteri, nisi quod* ſeruũ *rasura ex* ſeruiſ, *ut vid., D* unquã *CD* emit amanu *Ba.* emittãmanu *Bb.* emitteam manu *C*

Act. V Sc. 9 —— ——— - ——ḲMṮṢ, *ut vid.* (MU *per ligaturam*) *A.* . . . . . Menaechm' Meſſenio *singulari versu et mox* MENECHM' ⌉ FRAT̄ EIVS. MESSENIO SERVVS *B.* MENECHM' MESSENIO *rubr. in D delens initio* Me *et* Mes *adhibens a Db scripta.* Menęchinuſ. Meſſenio. Soſideſ Menęchinuſ *Z et, nisi quod* Soſicleſ, *F. unius v. spat. C. In ipsis sermonibus utrumque fratrem BZ eadem nota* (ME *B.* ME. *vel* MEN. *Z*) *significant: in F alter* Mene. *alter* Mene. (*sic*) *scribitur: de CD vide singulos locos et ad v. 1102. Ex editoribus primus distinxit Camerarius* ME. SV(*rreptum*) *et* ME. SO(*siclem*) 1060. —— ——
ḀGIS *A* M *Db* (*del.*) occuloſ *C* uira re *D* hercle *C* (*) 1061. Fatietiſ *B* hinc hodie ℞ *in adn.* hodie *BCDFZ: in A versus* (*post* SPINTER, *ut vid.*) *bipartitus fuit: unde probabile est ceteris eum auctiorem fuisse. Sed legi praeter incertas vocis* SPINTER *reliquias nihil potuit* abſtulerem *C* ſpinther *BCDF, cui voci* ? *adscr. Db* peſinae *Bb.* peſſume *F.* peſſime *DZ.* poſſime *C* 1062. ——————
——————ṮḶṮMTUŪ (UM *et* UU *per ligaturam*) *A* Pro^h *Dc* diimmortaliſ *CDa: separ. Dc.* dii immortaleſ *BFZ* #quid *CD* uideſ ſpeculum *s. sp. CD* tuum *libri cum A* (*)

MENAECHMVS II

Quíd negotist?

MESSENIO

Tuást imago: tám consimilest quám potest.

MENAECHMVS II

Pól profecto haud ést dissimilis, meám quom formam nóscito.

* * * * * * * *

MENAECHMVS I

Ó adulescens, sálue, qui me séruauisti, quísquis es. 1065

MESSENIO

Ádulescens, quaeso hércle, eloquere tuóm mihi nomen, nísi piget.

MENAECHMVS I

Nón edepol ita prómeruisti dé me, ut pigeat óbsequi
Quaé uelis. mihíst Menaechmo nómen.

1063. negoti *D.* negoci *C.* negotii *B.* negocii *FZ* eſt *libri* (*om. sp. CD*) tua eſt *FZ.* tumſt *D et* (tum ſtimago) *B.* tumeſt *C* inmago *D* consimilest ☞ (*cf. ad Truc. 505. 507, Amph. 537, al.*). conſiliaeſt *CD.* conſi! ..... *Ba.* conſimiliſ ÷ *Bb itemque, sed* eſt, *FZ.* consimilis, *ut vid., A, in quo apparuit* ——————LIṢQU****T*ST

1064. ME. *om. F* havdeſt *C* (v *in ras. paulo maiore ex* de, *ut vid.*). haud *Z* mea *CD* quom formam *Acidalius praeeunte* formam quum *Pylade.* quã formã *CD.* quam formã *Ba* (q²ụạm *Bb*). formam *FZ* noſ ſcito *Ba: corr. Bb* (*) *Inter versuum 1063 et 1065 reliquias tres versus sunt in A, in quibus nihil nisi* M *sub medii finem legi potuit: unde patet praeter v. 1064 in A duos alios exstitisse aut unum bipartitum. In ipso autem versu* 1065 – ———Q———Q*** QṲIṢ—— -- -- *ita apparuit, ut ante primam et alteram* Q *ceterorum scriptura paulo excedere spatium videatur et aliquid post* quisquis es *exstitisse. Quae conformatio illustretur velut hoc exemplo:*

MES. Est lubido adire hominem. MEN. II. Adeas. MES. Salue multum, ‖ quisquis es.

MEN. I. Et tu edepol, qui me seruasti, quisquis es, saluos sies.

1065. ME *del.* SoS *Db* aduleſcenſ *B: non item proximo v.* adoleſcenſ *utroque reliqui* ſeruauiſti *B.* ſeruaſti *CDZ.* ſaluaſti *F: de A vide antea* 1066. MES *Db* quęſo *Z.* queſo *BDbF.* queſ *Da.* quiſ *C* ercle *C, ante quam vocem* M, *ut vid., erasum* eloquere *Fleckeisenus.* loquere *libri* tuum *libri* piget *DF.* piger *Bb.* pier *C.* pigeſ *Z* (*corr. Scutarius*) 1067 *sq.* edepol ita *Bb, Camerarius.* me depolita *Bb.* me edepol ita *reliqui* obsequi ‖ Quae uelis. mihi ☞ *coll. Ter. Phorm. 79 praeeunte* quae uelis ‖ Obsequi. mihi *Vahleno.* quae uelis ‖ Mihi *libri* (que *Ba*) eſt *libri* menęc h mo *C.* menechmo *BD ante*

MENAECHMVS II

Immo edepól mihi.

MENAECHMVS I

Sículus sum Surácusanus.

MENAECHMVS II

Ét mihi illi patriást domus.

MENAECHMVS I

Quíd ego ex te audio?

MENAECHMVS II

Hóc quod res est.

MESSENIO

Nóui equidem hunc: erus ést meus. 1070
Égo quidem huius séruos sum, sed méd esse huius crédidi.
Égo hunc censebam téd esse: huic etiam éxhibui negótium.
Quaéso ignoscas, sí quid stulte díxi atque inprudéns tibi.

MENAECHMVS II

Délirare míhi uidere. nón commeministí semul
Té hodie mecum éxire ex naui?

MESSENIO

Énimuero aequom póstulas. 1075
Tú erus es: tu séruom quaere. tú salueto: tú uale.
Húnc ego esse aió Menaechmum.

---

ras. menaechm̃ *Db.* menęchinuſ *FZ* ME *Db in spat.* mi *C c. spat. in fine v.* (*) 1069. Si c . . duſ *c. ras. Ba.* Si culuſ *Bb.* Syculuſ *D* ſiracuſanuſ *BCDZ* et mihi illi patriast domus ☙. ea domuſ et patria eſt mihi *libri* (*) 1070. ME *Db, mox* SoS *et* MESSENIO *CDa* noui *B, Pylades.* noui ‖ Noui *CDFZ* meuſ, euſ *e corr. Bb* 1071. ſeruuſ *libri* med *Pareus.* me *libri* (*) 1072. ĉſebam *C* ted esse *Pareus.* te eſſe *BCDF.* eſſe te *Z* hunc *C* exibui *Ba Da:* ⌞*suprascr. Bb,* h *Dc* negocium *FZ* (*) 1073. Queſo *BCD* ſiquid *B* inprudenſ *BC.* imprudenſ *DF, codd. Pyladis.* imprudenter *Z* 1074. SoS *CDa* cõminuiſti, nui *ex* niv, *ut vid., corr., C* ſemul *B.* ſimul *CDFZ* 1075. e naui *Z* M *Db.*♯*CDa* enimuero aequom *B.* equũ *CF.* æ quũ *D.* ęquum *Z* poſtulaſ *C in ras.* (*) 1076. eſtu *Ba.* eſ♯tu *BbCDa, ubi* S *Db* ſeruom *BF.* ſeruũ *CDZ* quere *B.* quaere♯*D.* quę re♯*C* tu ſalueto tu *Bb.* tu ſalue totu *Ba.* ſalueto tu. tu *reliqui, nisi quod* tuuale *in ras. C,* ♯tu uale *D* 1077. MeS *praem. Db* aio eſſe *F*

MENAECHMVS I

At ego me.

MENAECHMVS II

Quae haec fábulast?

Tú's Menaechmus?

MENAECHMVS I

Mé esse dico, Móscho prognatúm patre.

MENAECHMVS II

Tún meo patré's prognatus?

MENAECHMVS I

Ímmo equidem, adulescéns, meo.

Tuóm tibi neque óccupare néque praeripere póstulo. 1080

MESSENIO

Di ímmortales, spem ínsperatam dáte mihi, quam súspicor.
Nám nisi me animus fállit, hi sunt géminei germaní duo:
Nam ét patriam et patrém commemorant páriter qui fuerínt sibi.

Séuocabo erúm. Menaechme.

MENAECHMI AMBO

Quíd uis?

MESSENIO

Non ambós uolo.

Séd uter uostrorúmst aduectus mécum naui?

---

menec hum·at ego *B*. menaechmum#at ego *CDa*, *ubi* SoS *Db* me quae *CD*, *ubi* Mef *suprascr. Db* que hec *Ba* (quę *Bb*) fabulaſt *B*. fabulaē *CD* (*) 1078. So *Db* Tuef *BCD* menechm̄ *B*. mẹnechmuſ *C* ME *Db*.#*om. CD* moſco *F*. meſco *C* 1079. S *Db* Tun meo *Pylades*. Tun ameo *B*. Tuñameo *C*. Tunā meo *DFZ* patre eſ *libri* MeS *er*. S *Db*.#*CD* adoleſcenſ *B CD* meo *CD ante ras. om. B*. nec *D ex ras FZ proximis iunctum* 1080. Tuum *libri* tibi nec *F* p̄ripere *B* (*) 1081. MES *CDa* Dū mortaleſ *CD*. Dii immortaleſ *BFZ* ſuſpico *BaCDa* (*) 1082. geminei *Ba*. gemini *BbDFZ*. gemui *C* 1083. patriam et patrem *Lipsius Epistol. quaest. IV 6*. patrem et matrem *libri* commorant *C* quę *Bb* fuerunt *DFZ* (*) 1084. Seuocabo *BC Da*. Sed uocabo *DbFZ* . . menechme, *eraso* ME, *B* MEN. AMBO *Camerarius*. ME *BDbZ*.#*CDa*. *om. F* MESSEN *CD* ñambo[f] *Da*. nāboſ *C* 1085. uostrorumst *Gruterus*. uoſtrū eſt *BC et*, *ex* ueſtro *corr.*, *D*. ueſtrum eſt *FZ* naui mecum *Z* MEN *CD* (*)

MENAECHMVS I

Nón ego. 1085

MENAECHMVS II

Át ego.

MESSENIO

Te uolo ígitur. huc concéde.

MENAECHMVS II

Concessí. quid est?

MESSENIO

Íllic homo aut merus súcophanta aut géminus est fratér tuos.
Nam égo hominem hominis símiliorem númquam uidi usquam álterum,
Néque aqua aquae neque láctest lactis, créde mi, usquam símilius,
Quam híc tuist tuque húius autem. póst eandem patriam ác patrem 1090
Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

MENAECHMVS II

Hércle qui tu me ádmonuisti récte et habeo grátiam.

1089. *Priscianus inst. VI 20 p. 212, 6 H.:* in c duo sunt generis neutri 'lac lactis' — quod antiquissimi etiam 'hoc lacte' protulisse inueniuntur teste Capro, apud quem exempla inuenis (Plautus in Menaechmis: 'neque aqua . . . . similius') — et allec allecis: *cf. ad Bacch. v. 19*

1086. ME At ego MES te *B*. MES at ego te *reliqui* hunc *C* SoS *CD* conceſſi *ras. ex* conceſſeſt, *ut vid., Da* 1087. aut *om. C* merus sucophanta ℭ. ſicophanta *B*. ſycophanta *CDFZ* tuuſ *libri* (*) 1088. hominis *Wesenbergius Emend. Cic. Tusc. I p. 27.* homini *libri* nunquã *CD* usquam *Onions 'Journ. of philol.' XIV p. 53 sq. coll. Most 905. om. libri* (*) 1089. MES *CD* Neque *B, Priscianus.* Nec *CDFZ* aque *Ba* neque *Priscianus.* nec *BCDFZ* lacte (e *ex corr. BbC*) eſt *BCD, Priscianus.* lacte *FZ* lactis ℜ. lacti *libri cum Prisciano* mihi *omnes* (*) 1090. tuiſt *D ante corr.* tui eſt *D ex corr. cum ceteris* tuque huius autem. post *Bothius.* tuqueuiuſ autẽ poſtea *Ba.* tuq' uinſ autẽ. poſtea *c. ras. Bb.* tuq' huiuſ (huiſ *C*). auſ poſtea *CD.* tuque huiuſ. poſtea autem *FZ* (*) 1091. meliuſ ẽ *B.* meliuſ *reliqui* percunctarier *Z* (*) 1092. SoS *CD* qui *Ba, Fleckeisenus.* quin *BbCDFZ*

Pérge operam dare, ópsecro hercle. líber esto, si ínuenis
Húnc meum fratrem ésse.

MESSENIO

Spero.

MENAECHMVS II

Et égo itidem speró fore.

MESSENIO

Quíd ais tu? Menaéchmum opinor té uocari díxeras. 1095

MENAECHMVS I

Íta uero.

MESSENIO

Huic itém Menaechmo nómen est. in Sícilia
Té Suracusís natum esse díxti: et hic natúst ibi.
Móschum tibi patrém fuisse díxti: et huic itidém fuit.
(Núnc operam potéstis ambo míhi dare et uobís simul.

MENAECHMVS I

Prómeruisti ut né quid ores, quód uelis, quin ímpetres. 1100
Tám quasi me emerís argento, líber seruibó tibi.

1093. opſecro *C.* obſecro *BCDFZ* lib *C, ut saepius* eſtoſi *et in marg.* hodie *Dc.* e · oſi *c. ras. Ba* inuentuſ *DaZ et (suprascr.) Dc.* inueniſ *ex* inuent *non deleto in fine* uſ *Db.* inuentum *F* 1094. fratrem meum *FZ* eſſe ſpero·& *(sic) B.* eſſe ſpero. MES. MES et *CDFZ: corr. Lambinus* itidem *Bothius.* idem *libri* "fore ſpĕro *F* (*) 1095. MES. *Lambinus. om. libri* Quid agiſ *Ba.* QuiAiſ *D,* A *ex incohata* ſ, *ut vid., corr., unde* Qui diſ *FZ* menechmum *BC* dixeraſ, r *ex* x, *ut vid., corr., C* 1096. MEN. *CD FZ. om. B* MES *DZ. om. BCF* menechmo *BC* nomenē. in *CDb.* nominē in *Da* ſycilia *C.* ſicylia *D* 1097. Te *om. FZ* ſiracuſiſ *BCD.* ſyracuſiſ *FZ* dixti: et *Seyffertus Stud. Pl. p. 13.* dixiſti *libri* natuſ eſt ibi *BDZ.* natuſ ē tibi *F.* natuſ ibi *C, sed* ibi *in ras. ex* eſt (*) 1098. Moſcum *FZ* dixti: et *Seyffertus.* dixti *DFZ.* dixit *BaC.* dixſti *Bb* MES. huic *F* utidē *C* (*) 1099—1110. *Hos versus alterius esse recensionis Goetzius demonstravit Mus. Rhen. XXXV p. 487* 1099. *Ante* poteſtiſ *unam litteram,* q *ut vid., erasam C* 1100. MEN *CD.* Mene *F* Ut neq; qd̄ oreſ qd̄ ueliſ *C* nequid *B* 1101. MES. *hic praemittunt libri, non v. 1102: corr. Camerarius* Tam quaſi *BCDa.* Tānquā ſi *Db.* Tamquam ſi *FZ* me emeriſ *C ex corr. FZ.* me ęmeriſ *Bb.* meę meriſ *Ba.* me emeraſ *D* (*)

MESSENIO

Spés mihist, uos ínuenturum frátres germanós duos
Géminos, una mátre natos ét patre uno unó die.

MENAECHMVS I

Míra memoras. útinam efficere quód pollicitu's póssies.

MESSENIO

Póssum. sed nunc ágite uterque id quód rogabo dícite. 1105

MENAECHMVS I

Vbi lubet, roga: réspondebo. níl reticebo quód sciam.

MESSENIO

Ést tibi nomén Menaechmo?

MENAECHMVS I

Fáteor.

MESSENIO

Est itidém tibi?

MENAECHMVS II

Ést.

MESSENIO

Patrem fuísse Moschum tíbi ais?

MENAECHMVS I

Ita uero.

MENAECHMVS II

Ét mihi.

MESSENIO

Ésne tu Surácusanus?

1102. *Cf. ad v. 1101* *Inde ab hoc versu personas* (MEN, MES, SOS) *habent CD recte, nisi contrarium testamur* eſt *libri* inuenturum *Lambinus, Scaliger.* inuenturoſ *libri* 1103. notoſ *C* 1104. memoreſ *C* pollioitus *C.* policituſ *F.* pollicituſ *BDZ: corr. Lambinus* poſſiſ *libri: corr. Camerarius* 1105. nunc agite *CDFZ.* nunc co · ite *rasura ex* cogite *B* id quod] iquod *C* 1106. iubet *Da: corr. Db* rogare ſpondebo *Ba* nihil *libri* 1107. menęchmo *Da.* menechmo *B.* menechimo *C.* menechmo *Db.* menechinuſ *FZ* MEN.] *spatium F* MES.] MEN. (*iterum*) *C* idem *FZ* (*) 1108. moſcum *F* MEN ita uoet mihi *CD* 1109. Eſt ne *Ba* tu ſiracuſanuſ *BD.* tu ſyracuſanuſ *FZ.* tuſ yracuſanuſ *C*

MENAECHMVS I

Cérto.

MESSENIO

Quid tu?

MENAECHMVS II

Quíppini?

MESSENIO

Óptume usque adhúc conueniunt sígna. porro operám date.) 1110
Quíd longissumé meministi, díc mihi, in patriá tua?

MENAECHMVS I

Cúm patre ut abií Tarentum ád mercatum: póstea
Ínter homines mé deerrare á patre atque inde áuehi.

MENAECHMVS II

Iúppiter supréme, serua mé.

MESSENIO

Quid clamas? quín taces?
Quót eras annos gnátus, secum quóm pater a patria áuehit? 1115

MENAECHMVS I

Séptuennis: nám tum dentes míhi cadebant prímulum.
Néque patrem postíllac umquam uídi.

ME. SV. certo. MES. quid tu? ME. SO. quippini *Camerarius cum F.* SOS. certo. MES. quid tu? MEN. quippini *CD.* ME certo. MES quid tu ſcilic&. ME quippini *B, ubi* ſcilicet *ex interpretatione* quippini *vocis repetit* ℜ (*ex* ſoſicſ *nota Bothius*) quippeni *Db.* quippin *FZ*

1110. Optime *BCDZ* adhuc·uoniunt *Da* date, e *ex* i *minio B* 1111. longiſſime *BCFZ.* logiſſime *D* in *rasura ex* ut *D* 1112. ut abii tarentum *DbFZ.* utabutarentũ *Da.* ut apiit arentum *C.* ut habitarem. tum *B, punctum minio: cf. ad v. 1113* (*) 1113. dęerrare *Z.* de errare *F* auehi *CDFZ.* abiit *Ba.* abii *B ex ras.: cf. ad v. 1112* (*) 1114. SOS. *om. C* iupiter *FZ* ſupme *BC* MES *et ante* quid *et post* taceſ *in fine versus CD* 1115. anno *C* gnatuſ *BZ.* gnatoſ *D.* natoſ *C.* nataſ *F* secum quom ℜ. quã te *B.* cũ te *CDFZ* patã a *CD.* patera *Ba* patia uehit *Bb* (*) 1116. nam tum *Z.* nam tunc *DF.* nam tuno *C.* iam nunc *B* mihi *om. DFZ* 1117. poſtillac umquam ℜ. umquã puſilla *Ba.* um-

MESSENIO

Quid? uos túm patri
Fílii quot erátis?

MENAECHMVS I

Vt nunc máxume meminí, duo.

MESSENIO

Vter eratis, tún an ille, máior?

MENAECHMVS I

Aeque ambó pares.

MESSENIO

Qui íd potest?

MENAECHMVS I

Gemini ámbo eramus.

MENAECHMVS II

Dí me seruatúm uolunt. 1120

MESSENIO

Si ínterpellas, égo tacebo pótius.

MENAECHMVS II

Taceo.

MESSENIO

Díc mihi:
Vno nomine ámbo eratis?

MENAECHMVS I

Mínume: nam mihi hóc erat,

---

quã p̣ illa^c *Bb*. unquã poſtilli, nq *ex* m *corr.*, *C*. unq̃ poſt illa *D itemque, sed* ũquam, *FZ* qid *D* uos tum *Colvius in Appul. Metam. XI p. 768 a Oud.*, *Scaliger*. uoſtrum *libri* (*) 1118. filiⁱ *Bb* quot *B ex ras.* quod *BaC* erratiſ *Ba* ut *BC*. & *D*. et *FZ* nuno *C* maxime *libri* maxi·memini *Bb* 1119. Vt e·ratiſ *c. ras.* r *litt. B.* Vteratiſ *D*, re *suprascr. Db erasa* e, *ut vid.* an] aut *Z* maiore que *Ba*. maior,e—que *Bb* ęquę *D* 1120. id *om. FZ* MEN *om. B* gemini *BbDFZ*. gemino *Ba*. germini *C* erramuſ *Ba* dii *FZ* 1121. taceo *Ba*. tacebo *BbCDFZ, cui voci* potius *adiunxit* ☙, *quod cum* taceo *iungunt libri* (*) 1122. amberatiſ *F* Minine *C*. minime *reliqui* hoc *B*. *om. reliqui*

Quód nunc est, Menaéchmo, illum autem túm uocabant Sósiclem.

MENAECHMVS II

Sígna adgnoui: cóntineri quín conplectar nón queo.
Mí germane gémine frater, sálue: is ego sum Sósicles. 1125

MENAECHMVS I

Quómodo igitur póst Menaechmo nómen est factúm tibi?

MENAECHMVS II

Póstquam ad nos renúntiatumst te * * * *
* * * * * * ét patrem esse mórtuom,
Áuos noster mutáuit: quod tibi nómen est, fecít mihi.

MENAECHMVS I

Crédo ita esse fáctum ut dicis. séd mi hoc respondé.

MENAECHMVS II

Roga. 1130

MENAECHMVS I

Quíd erat nomen nóstrae matri?

MENAECHMVS II

Teúximarchae.

1123. menechmo *BCDa*. menęchmuſ *DbFZ* illum autem tum *Muellerus Add. ad Pros. p. 130 sq.* illum tum *BCDZ*. illum tamen *F* ſoſiclen *BD*. ſoſidem *Z* (*) 1124. SOSICLES *CD* adgnoui *BC*. agnoui *DF*. cognoui *Z* conplectar *B*. cõplectar *CDZ*. amplectar *F* nonqueo *B* 1125. Mihi *BCD* salue: is *B*. ſalui *C*. ſalue *BDFZ* (*) 1126. ///ẽ factũ tibi?, *erasa* e, *ut vid.*, *D*. ẽ factũ ẽ tibi *B* 1127 *sq. Vnum versum habent libri hunc:* ME (Sos) Poſtquã adnoſ renuntiatũ ẽ te & patrẽ ẽẽ mortuum, *nisi quod* morarũ tuum *B: quem ex duobus coaluisse duce Is. Pontano intellexit* ℜ [*velut* renuntiatumst te ⟨et deerrauisse a patre Et per praedonem aliquem ablatum esse⟩ et] (*) 1129. Auuſ *BCDF* noſter mutauit quod tibi *libri, nisi quod* nĩ *C*, qd *CD*. quid *Ba: corr. Bb* nominẽ fecit *C* (*) 1130. Hercle ita *FZ* eſſe factum *B*. Factũ *CDF*. factum eſt *Z* diciſ; ſed *CDF*. diciſſ& *Ba*. diciſ ſ& *Bb*. dicit MES. ſed *Z* mihi *libri* reſponde *BC*. reſpondere *D*. reſpondeto *FZ* Sos. *om. CD sine spat.*

1131. MEN. *F Z. om. BCD* Quid *BaCDZ*. Quod *BbF* erat ueſtrę *Z* (erat nomen noſtrae *Pylades ex 'codd. ant.'*) Sos. *om. C* Teuximarchae ℜ. teuxi inarce *D* (*copul. Dc*). teuxinarce *BC*. theuſinarcae *F*. theuſimarce *Z*

MENAECHMVS I

Cónuenit.

Ó salue, insperáte, multis ánnis post quem cónspicor.

MENAECHMVS II

Fráter, et tu, quém ego multeis míserieis labóribus
Ívsque adhuc quaesíui quemque ego ésse inuentum gaúdeo.

MESSENIO

Hóc erat, quod haéc te meretrix huíus uocabat nómine: 1135
Húnc censebat té esse, credo, quóm uocat te ad prándium.

MENAECHMVS I

Námque edepol iussi híc mihi hodie prándium adparárier
Clám meam uxorem, ouáns, quia pallam súrrupui dudúm domo:
Eám dedi huic.

MENAECHMVS II

Hanc dícis, frater, pállam, quam ego habeo?

MEN. *post* conuenit *demum habent CDZ* (*) 1132. O *om. F* inſpiratio *Da: ubi* io *corr. Db,* ir *Dc* anniſ multiſ *B solus* post quem *Gulielmus Verisim. III 20, Acidalius.* poſtquē *B.* poſtquā *C.* Poſt quā *D.* poſtquam *FZ cum A, in quo* ——POSTQUAMCONSPICOR *ita apparuit, ut ceteroqui reliquorum scriptura neque cum spatio neque cum litterarum reliquiis sane prorsus obscuratis conveniat:* INSP**ATETEN *ab ipso versus initio dispicere mihi visus sum et* EST *ante* POSTQUAM*: sed et haec incerta et prorsus dubiae (c. 10?) quae intercedunt litterae* 1133. **ATERETTUQUEMEGOMULTEISMISERIEISLABORIBUS *A*

SOS. Frater (frĕ *CD*) et tu *CDFZ cum A, ut vid.* Frater ME et tu *B* ego *BC cum A. om. DFZ* multis miseriis *Bothius cum A, ut vid.* multiſ miſeriſ *BCDFZ* (*) 1134. **Q·ADKUCQUAESIUIQUEMQ·EGOINUENTUMESSEGAUDEO *A* queſiui *B* quenque *F* 1135. KOCERATQUODKAECTEMERETRIXKUIUSUO ——— *A* Hoc, c *ex* ſ, *ut vid., C* hęc *ex* hoc *C* meritrix *C* 1136. KUNOCENSEBATTEESSE****OQUOMTEUO——— *A* quom *B cum A, ut vid.* cū *C DFZ* 1137. NA*Q·EDEPOL——— ———RARIER *A* nanq; *C* ędepol *CD* iussi hic mihi hodie ☙. hic mihi hodie iuſſi *libri* (iuſſit *B ante ras.*) prandium appararier *Camerarius cum A, ut vid., praeeunte* apparari prandium *Pylade.* prandiū parauī *Bb.* prandium adprandiū *C.* prandium adparandum *D et* (app.) *FZ* (*) 1138. CLAMMEAMUXO——————DUDUMDOMO *A* ouans, quia ☙. quia *Ba CDFZ.* quia *Bb* ſurrupui *C et, ras. ex* ſurrupuit, *B.* ſurripui *D.* ſubripui *FZ* (*) 1139. EAMDEDEIKUIC#KA——————QUAMEGOKABEO ‖ K——ST *A* dedi[t] *Db* (*fortasse etiam A*) habeo.

MENAECHMVS I

Haéc east.

Quómodo haec ad té peruenit?

MENAECHMVS II

Méretrix, quae huc ad prándium 1140
Me ábduxit, me síbi dedisse aiébat. prandi pérbene,
Pótaui atque accúbui scortum: pállam et aurum hoc ábstuli. 1142

MENAECHMVS I

Gaúdeo edepol, sí quid propter mé tibi euenít boni: 1144
Nám illa quom te ad sé uocabat, mémet esse crédidit. 1145

MESSENIO

Númquid me moráre, quin ego líber, ut iustí, siem?

MENAECHMVS I

Óptumum atque aequíssumum orat, fráter: fac causá mea.

MENAECHMVS II

Líber esto.

MENAECHMVS I

Quóm tu's liber, gaúdeo, Messénio.

MEN. Haec east *Vahlenus* (*in A siquidem* K——ST *perdubiae revera exstant,* KAECEST *fere locum habere visum est*). habeo MEN. *BCDFZ* (*) 1140. QVOMODOKAECADTEPER————————DIVM *A* (*et* MER *in fragmento*) hec *Ba.* hęc *Bb. om. Z* Meritrix *C* quae huc ℟. huc *BCD.* hęc *FZ* 1141. MEABDVXITMESI————————NE *A* adduxit *CZ* me *ex* mihi, *ut vid., corr. C* ſib (*sic*) *suprascr. Db* dediſti *ante corr. C* alebat *B ante ras.* aebat *C* 1142. POTAVIATQ———————— *A* potaui *DcFZ cum A.* Dotaui *B Da.* dodaui *C* aurũ *ex* aurã *C* abstuli *Onions l. s. s. p. 74. om. libri* (*) 1144. G**DEOEDEPOLS*Q————————————IT**NI *A* MEN. *om. F* ędepol *D* ꝑter *C.* 1145. NA*****QV———————— CREDIDIT cum *BCDFZ* (*non A, ut vid.*) memet ℟. me *libri* (*) 1146. NVMQVID********QVIN***LEIBER*****TISIE*· *A* MESSEN. *CDFZ* nunquid *Da.* nunquid̃ *Db* memorare *BCZ* quin ego *Bb.* cum ego *Ba.* Qua nego *C* iuſti ſiem *Dc cum A, ut vid.* iuſtiſ eam *BCDa.* iuſti eam *FZ* 1147. OPTV***ATQ·AE******* VM*********RFACC***AMEA *A* Optimum *BCDFZ* aequiſſimum *DZ.* equiſſimum *BCF* erat *D* 1148. LIBERESTO#QV******** BERGA*DEOMESSENIO *A* So. *Z: et sic in proximis* ME *suprascr. Db* quõ *Ba.* quo^{m} *Bb.* cum *CDFZ* tueſ *BCD*

MESSENIO

Séd meliorest ópus auspicio, ut líber perpetuó siem.

* * * * * * * 1150

MENAECHMVS II

Quóniam haec euenérunt, frater, nóbis ex senténtia,
Ín patriam redeámus ambo.

MENAECHMVS I

Fráter, faciam ut tú uoles.
Aúctionem hic fáciam et uendam quídquid est. nunc ínterim
Eámus intro, fráter.

MENAECHMVS II

Fiat.

MESSENIO

Scítin quid ego uós rogo?

MENAECHMVS I

Quíd?

MESSENIO

Praeconiúm mi ut detis.

MENAECHMVS I

Dábitur.

1149. SED*******ESTOPU**USPICIOUTLIBERPERPETUOSIEM *A* MES. *BD.* SoS. (*omissa hac nota ante v. 1151*) *FZ. om. C* Sed me *in ras. Da* melior ẽ *Ba.* meliore ẽ *BbCDFZ* auſpitio *CD* ſiet *F.* ut ſiet *Z* 1150. *Aliquid responsum esse Messenioni cum prorsus credibile sit, lacunam signavit R* 1151. QUONIAMKAECEUENERUNT——
——RA——TENTIA *A* Qm̃ (*h. e.* Quoniam) *BC.* quõ *Da.* quoniã *DbFZ* hec *Ba.* hęc *Bb* MEN *ante* Euenerunt *erasum D* f̃r *C* nobis ex sententia *Camerarius.* noſtra (n̄ra *C*) ex ſententia *libri cum As* (*) 1152. INPATRIAMREDEAMUS*******TER#FACIAMUTUOLES *A* ME *ante* frater *Db cum reliquis* fatiã *D* ut tu *B.* ut *reliqui cum A* (*) 1153. *Sic A* (INTERÌ) uendẹm *C* quid quid *B.* quicquid *reliqui cum A* nunc *B cum A. om. reliqui* interi *C* 1154. *Sic A, nisi quod* #FIATSCITINQUID *spat. om., ubi* fiat MEN. ſciam Quid *C.* fiat MES. ſcit inquid (*ex* inquit *corr.*) *Ba: copul. Bb* ſcitiſne *suprascr. Dc* 1155. QUIDPRAECONIUMMIKIUTDETISDABITURERGONUNCIAM *A, ubi* MES. praeconium (preconium *C*) mihi (m̄ *D*) ut detiſ *CDF.* MES. m̄ p̄coniũ uidetiſ *Ba* (ut detiſ *Bb*). MES. Pręconiũ ut mihi detiſ *Z,* dabitur ergo *etiam BCDZ.* dabitur i *F*

MESSENIO

Ergo núnciam 1155

Vís conclamari aúctionem fóre?

MENAECHMVS II

Equidem die séptimi.

MESSENIO

Aúctio fiét Menaechmi máne sane séptimi.
Vénibunt seruí, suppellex, fúndi et aedes. ómnia
Vénibunt quiquí licebunt, praésenti pecúnia.
Vénibit — uxór quoque etiam, sí quis emptor uénerit. 1160
Víx credo auctióne tota cápiet quinquagési *
* * * * * * * is aes.
Núnc spectatorés ualete et nóbis clare plaúdite.

(MES. *interposuit Camerarius*), nuntiã *Ba*. nũtiam *C* (*) 1156. ME *praem. B*, MES. *FZ: hic del. Camerarius* UISCONC******AUCTIONEM-FOREQUIDEMDIESEPTIMI *A* MEN. equidem *Bergkius Symb. I p. 144.* quidem *D cum A.* quidẽ *B.* quid eſt *C.* MEN. quidem *FZ* ſeptimi? (*non* ſeptimi & *ante ras.*) *D* (*) 1157. AUCTIOF———————P TIMI *A* MES. *Camerarius. om. libri* menechmi *BCD.* MES. menęchine. MEN. *FZ* ſeptimi, o *minio, B* 1158. UENIBUNTS——— ———SOMNIA *A* Veni·bunt *cum ras. B* (*et mox* Veniębunt *et* Veniębit *Bb*) ſuppellex *BCDaZ: corr. Dc* fundi et aedes *Muellerus Pros. p. 681 sq.* fundi aedes *libri cum Ar, nisi quod* ędeſ *BbC.* . edeſ *cum ras. Ba* (*) 1159. UENIBUNTQUIQ———————SENTIPECUNIA *A supra* quiqui *scripsit* i. q° q° *Dd* p̄ſenti *BD* 1160. UENIBITUXORQU———————SIQUISEMPTORUENERIT *A* ueuerit *Z* (*) 1161. auctione tota *Bothius cum A, ut vid., in quo* UIXCREDOAUCTIO——— *apparuit.* tota auctione *BCDFZ* caput *C* ———————QUINQUAGESISAES *A.* quinquageſeaeſ *CD.* quinquageſieſ *BaFZ.* quinquagęſieſ (*h. i.* quinquagieſ) *Bb, ubi lacunam signavit* ☙ *ad hoc exemplum explendam:*

Vix credo auctione tota capiet quinquagesi⟨mam
Aeris quod meret: habebis uili rem, si habessi⟩s aes.

(*) 1162. ualete *ex* ualere *D* ——————CLAREPLAUDITE *A.* clare dare plaudite *B.* clare applaudite *CDFZ* PLAUTI MENECHMVS EXPLICIT· *B: de subscriptione in A cf. praef.*

APPENDIX CRITICA

Arg. v. 2. clam altero *Pylades.* illorum altero ℞. altero ilico *Muellerus Pros. p. 497 sq.* — Eorum surrupto altero mortem oppetit *Opitzius in Stud. Lips. VI p. 253 sq. 273 male adhibens 'cod. Flor.' apud Osannum scripturam* Ex illis s. a. mortem oppetit (*sic Lambinus*). — *Cf. v. 34 sqq. et Trucul. v. 624, Hor. c. II 3, 26 sq.*

Arg. v. 3. surrepti illius illi indit *Pylades.* surrepticii indit illi (*cf. prol. v. 42*) *Camerarius non improbante Muellero Pros. p. 490* [surreptici illi indit *Vahlenus prave usus falso de B testimonio* surreptiti: *cf. Woelfflinus in Archio V (a. 1888) p. 421, ubi id ipsum exposuit quod 'phil. Rundsch.' a. 1882 p. 723 significaveram non recipiente Vahleno Hermae XVII p. 620*]. surrepti illic indit *Spengelius T. M. P. p. 192.* surrupti ibi indit illi ℞ *in edit., ubi pro* ibi *Brixius* tum, *Opitzius p. 272* cum *proponebant.* surrupti pueri illi indit ℞ *Opusc. II p. 416 sq. Ceterum cf. Hecyrae per. v. 5:* Profectus dein in Imbrum. — *V.* 4 facít *notabat* ℞ *addens in praef. p. IX nihil ab antiquitate alienius esse quam admissum talem anapaestum* paternŭs făcĭt: *at cf. Muellerus Pros. p. 110, Opitzius p. 263.*

Arg. v. 6. Ante Camerarium hunc versum adiecerat Beroaldus: Cunctas per oras in epidamnum uenit. *Pro* post Epidamnum deuenit *Bergkius Opusc. I p. 678 dubitanter* postremo Epidamnum uenit: *cf. Brixii adnot.*

Arg. v. 7. Hic (Huc *Meursius*) fuerat anectus *Beroaldus.* Hic fuerat auctus *Camerarius.* Huc fuerat ductus *Acidalius, quod recipiens* ℞ *'non male'* alitus (altus *Pareus*) *corrigi addidit: cf. Opitzius p. 248. De v.* 8 *cf. Muellerus Pros. p. 514. 694.*

Arg. v. 10. Ibi se cognoscunt ℞ *cum Bothio. Ceterum cf. Ottius Annal. phil. CIX (a. 1874) p. 863 adn.*

PROLOGVS. *'E disparibus partibus hunc, qualis nunc habetur, prologum conflatum esse viderunt Osannus Anal. p. 178 sq. et Ladewigius Philologi I p. 278 sqq. Cuius prologi ineptias plurimas patienter tolerare praestabit quam vel emendando vel resecando tollere'* ℞. *Ob v. 6 cum v. 14 sqq. repugnantiam apertam cum iam Wolffius 'de prol. Pl.' (Guben. a. 1812) v. 1—12 reiecerit, rectius post Osannum v. 7—16 continuos a v. 1—6 segregarunt (cuius rei rationem non satis respexit Dombartus 'Bl. f. b. Gymn.' XVII, 1881, p. 34). Iam cum Brixius Vahlenusque Mus. Rhen. XXVII p. 173 sqq. reliqua cum alterius exordii versibus continuari posse opinentur, latius patere dittographiam ex parte certissimam intellexerunt cum Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 263 sqq. Lorenziusque 'Goetting. gel. anz.' a. 1868 p. 1208 sq. tum Langenus Ind. lect. Monast. a. 1873 et Dziatzko Annal. phil. CVII, a. 1873, p. 833 sqq. Cf. ad v. 19. 22 sq. 36b. 38 sq. 43 sqq. 58 sq. 63 sqq. 72 sqq.*

7—12. *Sic hos versus constituit* ℛ:

Atque ádeo hoc arguméntum graecissát: tamen 11
Non átticissat: uérum sicelissát [tamen]. 12
Atqui hóc poetae fáciunt in comoédiis: 7
10 Omnís res gestas ésse Athenis aútumant,
Quo uóbis illut graécum uideatúr magis.
Ego núsquam dicam, nísi ubi factum dícitur. 10

Vbi v. 11 *sq. ante v.* 7 *traiectos improbarunt Brixius, Vahlenus l. s., Braunius 'Observ. gramm. et crit.' p. 27, alii.* — *V.* 7 [9 ℛ] Alii *pro* Atque (Atqui) *Muellerus 'Nachtr.' p. 128: at cf. Schwabius Annal. phil. CV, a. 1872, p. 403 sq.* — *V.* 9 [11] Quo graecum uobis illud *Bothius.* Quo illuc rei uobis graecum ℬ. — *Ad illustrandum v.* 10 [12], *de quo multa inania protulerunt, adhibeas proverbium 'factum, non fabula'.* — *V.* 12 [8] uerum sycilicissat *Scutarius et* (sicil.) *Beroaldus, Scaliger.* sicelissitat *Lambinus sic ceteris perversis cum Mureto Var. lect. III 13:* graecissat tamen: Verum non atticissat, at sic. *Transponi Ladewigius l. s. s. p. 280 iussit:* Atque adeo hoc argumentum sicelissitat (*sic*), Non atticissat, uerum graecissat tamen. *Duce Festo* uerum sicelissat tamen ℛ *monstrum verbi* sicilissitat *male a Sibero* (*apud Taubmannum*) *aliisque defensitatum merito improbans* (*cf. Opusc. phil. II p. 434 et adde Funckium in Woelfflini Archio III, a. 1886, p. 412 sq.*). *At nequaquam* σικελίζειν *graecum impedit quominus hominem Romanum ob* Siciliam *vocalem immutasse sumamus, in qua cum libris sinceriora Pauli Consentiique testimonia consentiunt* (sicelissitat *etiam Vssingius*). *De* uerum *pro* sed *substituto cf. Leidolphus 'de Festi et Pauli locis Plautinis' p. 249 Baierusque 'de Pl. fabul. rec. A et P' p. 75.*

13. *Vt insiticium hunc v. om. Pylades assentiente Osanno. Ceterum cf. Rostium Opusc. p. 93 sqq. Ante* hoc fuit (*ubi* fuat *Dousa*) quoddam *inserebat Mureto auctore Lambinus,* quidem *auctore Scaligero* (*ad Ausonium*) *Taubmannus;* fabulae *ante* argumento ℛ (Hoc fabulae argumento antelogium fuit *Brixius.* Hoc igitur a. a. fuit *Bergkius Opusc. I p. 678*): *at apud Ausonium* fabularum *ipsi voci* argumento *respondet, cum* interim *potius ad verba Plautina pertinere videatur versui aptissimum eodem loco, quo etiam versus antecedens labem tulit. Ceterum vix recte huc revocaveris* anteloquium *Symmachi epist. 8. 23: contra certissime Fulgentii contin. Verg. p. 148 M.:* omisso ergo antelogii circuitu coepti operis aggediamur exordium: *unde simul aliquid ponderis accedit versui 36 b, quem eidem prologo eodem teste per se sane levissimo vindicavimus.*

16. Tanta *'prisca exemplaria' Pii, Muretus,* ℛ: Tantum *etiam Pyladis codices omnes, quod apte defendas collato Asin. v. 8* (*non recte def. Vssingius*). *Contra* argumentum *abesse a 'priscis exemplaribus' Pylades dicit* uestra adest *substituens, ubi* adest nobis *Guietus,* nostra adest *cum Bothio* ℛ (argumentum est *Camerarius*). *Mil. v. 79 sq. abusus duos versus effecit Onions 'Journ. of. philol.' XIV p. 53 sq. priorem pessime per* ádest mihi comitas *concludens. Sane vel* ádést benignitas *hoc versus loco suspectum* (*cf. etiam Merc. 11*): *an fuit* dandum (*cf. v. 14*) *pro* narrandum? — *V.* 17 ſyracuſiuſ *alibi legi Pius ait.*

19 *sq. Propter Nonium de transponendis* mater ut *dubitabat* ℛ, *de*

forma pueris *prologistae tribuenda non dubitat L. Muellerus ad Nonium. Ob* mater sua *nutricisque notionem singularem mox verba* quae mammam dabat Neque adeo mater ipsa *amplificatori tribuit Dziatzko l. s. s. p. 836 sq., vix recte ob ipsam singularitatem.*

26. alterum geminum in nauem *Pylades.* in nauim alterum geminum *Bothius olim.* geminorum alterum in nauem ℛ *cum Hermanno apud Beckerum Quaest. p. 107, ubi* filium alterum *Wagnerus,* geminum hunc alterum *male Onions l. s. s. p. 54: cf. ad v. 40.*

31. aberrauit inter homines *Acidalius.* deerrauit inter homines *Fleckeisenus coll. v. 1113.* inter homines exerrauit 𝔅.

33. in Epidamnumque auehit *Acidalius.* atque in Epidamnum auehit ℛ. auehitque Epídaminum *Hasperus Annal. phil. CXXXI p. 314* (*item* Epidaminensis *v.* 32. 57. 1000) *praeter rationem.*

35. *Pro* eaque is *Saracenus* atque is, atque ea *codd. Pyladis,* eaque in *Pareus.*

37. *Interpretis esse urbis nomen Fleckeisenus quoque suspicatus proposuit* In patriam postquam. *Correptam vocalem alienis exemplis defendebant Brixius, Wagnerus Mus. Rhen. XXII p. 427, Vssingius. Cf. Muellerus Pros. p. 137. 278, Dziatzko l. s. s. p. 836.*

39. pueri [in itinere] esse ℛ. pueri eius ĕsse Tarenti *Fleckeisenus obloquente Engero in progr. Ostrow. a. 1852 p. XIV.* pueri esse ibi Tarenti *Muellerus Pros. p. 521 (cf. p. 278).* pueri | esse Tarenti *Vssingius. An:* pueri amentia esse? *Cf. Bergkius Opusc. I p. 379.* Tārenti *qui defendunt cum Teuffelio l. s. s.* (*etiam Birtius Mus. Rhen. XL p. 524*) *velim etiam* āberrauit *v. 31 aliaque defendant.*

40. nomen huic auos gemino *Pylades. Cf. Prol. Trin. p. CLXXIII.* nomen auos illi gemino *Fleckeisenus.* nomen auos huic geminorum *Wagnerus.* nomen auos abhinc gemino 𝔅 (*cf. Lachmannus in Lucr. p. 196 similisque usus* dehinc *adverbii ad* postquam *relati*): *utique in pronomine recte haesit Fleckeisenus.*

41—48. *Sic hos versus constituit* ℛ:

Ita illúm dilexit, quí subruptust, álterum:
Illíus nomen índit ille ei quí domist. 42
Ne móx erretis, iám nunc praedicó prius: 47
Idémst ambobus nómen geminis frátribus. 48
45 Menaéchmo idem quod álteri nomén facit: 43
Et ípsus eodemst áuos uocatus nómine. 44
Proptérea illius nómen memini fácilius, 45
Quia illúm clamore uídi flagitárier. 46

Qua ex transpositione (*simul* facit *pro* fuit *inducto*) *Brixius olim v.* 43 [45 ℛ] *delebat, Teuffelius v.* 41. 42. 47. 48 [41—44] *alteri recensioni tribuebat. Oblocuti sunt Vahlenus Schwabiusque l. s. s. Cf. Langenus et Dziatzkio l. s. s. Ceterum v.* 44 Etenim ipsus *corr. Schwabius,* eodem auos est *Camerarius, v.* 46 clamore audiui *Bergkius Opusc. I p. 678: at cf. Georges s. v.* uidere *II A A. 2.*

51 *sq.* sibi uolt Audacter *Pylades e 'codd. antiquis, in quibus* epidāni *plane legitur.'* sibi Velit, is audacter *Camerarius.* — in Epidamnum (Epidaminum *om.* in *Hasperus l. s. s.*) curarier Sibi uelit *Spengelius Philol. XXXVII p. 419. Pro* uelit *corr.* uolet (*provocans ad Pyladis codd.!*) *Brugmannus de part. NI p. 15.* Epidamnum (*vel* in E.)

qui defendunt neglegunt non tam per se offensioni fuisse accusativum (quamquam curare aliquid aliquo non dicitur, mandare sic dici potest) quam versu 53 respui. Possis Epidamni a me curarier Sibi uolt. *Cf. Poen. v. 79—82 ibique adnotata.*

55. *Ex* Nam nisi *male repetito (cf. Bergkius Opusc. I p. 178)* Nisi quod *efficiens* nugas *del. ℜ, ut cum Pylade omnes editores in gemino versu Poenuli 82: ubi item rectius initio* Verum *aut deleveris (servato* magis maiores nugas) *aut ad v. 83 initium pro* Sed *adhibueris (cf. supra ad v. 12).*

57. ille quem ante dixeram *Lambinus in adnot.* illic quem dudum d. *Engerus l. s. s. p. XVIII.* ille ut dudum d. *Muellerus Pros. p. 336 sq.* ille quem ad modum d. *Langenus l. s. s.* ille quem modo d. *Dziatzko l. s. s. Cf. Brandtius de gen. p. 9. Fortasse antequam locus versibus 43 sqq. 58 sq. additis dilataretur fuit velut* quem dudum aluerat. — *V.* 62 qua *cum Bb et mox* die *pro* diem *Camerarius, ubi* quom *et* diem *restit. Acidalius.*

63 *sqq.* pluuerat *ℜ cum Aldo atque Bentleio in Hor. Serm. I 5, 15. At praeter Consentium cf. Varro de l. l. IX 104 ibique Muellerus. Mox (ubi* Ingressum *Faernus in Ter. Heaut. II 2, 10 inscienter, ut vid.)* Ingressust *(et v.* 65 fluuius *pro* pueri, *ubi* pueri is *ℜ) Bergkius Opusc. I p. 159 sq.,* Ingresso *Dziatzko l. s. s.: quibus mutationibus cum anacoluthon ex verborum lusu ortum evitetur, molestiores fiunt enuntiationes. Ceterum* haud longiter *malebat Lambinus.*

67. Ita illi diuitiae euenerunt *Pylades.* Illi tum diuitiae (diuitiae tum *Guietus*) euenere *Camerarius.* Illo illi diuitiae e. *Bothius.* Illi diuitiae ita e. *ℜ obloquente Braunio l. s. s. p. 21.* Illi diuitiae prouenerunt *Spengelius l. s. s. p. 435. Prologistae tribuere possis* Illi dum diuitiae *(cf. ad v. 85). Priorum vero commenta neglegunt apertam inter* maxumam crucem *et* diuitiae maxumae *oppositionem: unde etiam Dziatzkonis opinio amplificanda erat. — Ad* ueniet *v.* 70 *repositum cf. praeter v. 230 Poen. 124, Amph. 140.*

75. Modo enim fit leno *Camerarius (ubi* enim *del. Bentleius).* Modo hic agitat leno *Gruterus, quem recte scripturam interpretatum esse ratus* Modo leno hic agitat *trai. ℜ 'nisi* Modo agitat leno hic *vel* Modo enim hic leno agitat *males' (cf. Muellerus Pros. p. 397).* Modo hic adstat leno *Bothius.* Modo huc aditat leno *Onions l. s. s. p. 55. Quas omnes scripturas respuit sententia* (agitat *etiam linguae usus): neque recte* familiae *v. 74 ab omnibus dicuntur histrionum (unde Brixius vel* hic *v. 75 histrionem significare voluit!), quasi pro catervis diversis diversae comoediarum urbes fingantur. Nostram scripturam confirmat Trucul. v. 10—12. Adde Pompon. v. 111 R., al.*

77 *sq. Ex alio parasiti monologo hos versus derivat Sonnenburgius 'de Men. Pl. retract.' ed. Bonnae a. 1882 p. 2 assentiente Ribbeckio Mus. Rhen. XXXVII p. 532, obloquente Langeno Stud. Pl. p. 296. Hiatum inter v.* 78 *et* 79 *quem senserunt cum Ritschelio (cf. praef.) inde revocare possis, quod insequens potius oratio ex alia fabula Menaechmis accommodata sit. At melius lacunam ad hoc exemplum expleveris:* Sunt uéro item alii, quí me Pendiculúm uocant, Ideó quia cena ubíst quasi uinctus péndeo *(cf. testim. ad v. 391).*

82 *sq. Hos versus secl. Vssingius itemque Ribbeckius refutante Lan-*

geno p. 40. — Namque homini *cum Camerario* ℛ. Nam homoni *Bergkius Opusc. I p. 148.* nimis *inter* (homi)ni mis(ero) *fuit qui insereret* (*alia Muellerus olim Pros. p. 745*); *at* hoc *confirmat inter alia exempla Bacch. 424 neque quidquam insulsius Belowio, qui 'de hiatu' p. 18 hoc certum hiatus post* Nam *exemplum habet, v. 96 (p. 19) incertum 'quoniam non minus recte (!) in alia v. sede hiatus statuitur.' Ceterum* accedit *Bothius (Bentleiusque) reduxit* (accidit *vulg. c. Camerario*).

85. Cum *Lorenzius 'Goett. gel. anz.' a. 1868 p. 1211.* Tam (*i.* Tamen *vix sic collocatum*) *Ribbeckius l. s.* Dum *Langeno, L. Muellero, aliis probatum, sed alias a Plauto non sic usurpatum, etsi retinui, aptius puto versuum 84 sq. principia* Nam *et* Tum *inter se permutari.* — competitis *Brixius in adn.* — ianuam *frustra def. Turnebus Adv. XX 27.* lamnam *Gulielmius.* annulum *Colvius in Appul. Met. VI p. 661b Oud.* anum *vindic. cum Salmasio Gruterus Susp. lect. II 1.* ei anum *coll. CD Langenus Philol. XXXIII p. 708* (*Stud. Pl. l. s. s.*). autem anum *Vahlenus,* tum — autem *huic loco non aptius quam in editione in Herm. XVII p. 620 sq. defendens ex Pers. 462 sqq.* (*ubi ex ordine quo procedunt primum Sagaristio tum autem Virgo describuntur: cf.* Poste autem *v. 839*): *refutavit etiam Ribbeckius.* — proterunt *Saracenus.* perterunt *Beroaldus* (praeterunt *Pius, Salmasius, alii*).

86. naugae ℛ *Opusc. II p. 425 abusus rasura in B.* — sunt merae *Pylades.*

89. mensas plenas *coll. v. 101 Muellerus 'Nachtr.' p. 81.* — tu hominis ℛ. tu homini *Fleckeisenus.* homoni *Brixius contra Bergkii sententiam Opusc. I p. 149 sane perversam. At ne* tu *quidem spatio in A sufficit.* hamo *vero praeter supplementi lenitatem et* rostrum deliges *commendat et Curc. 431, Truc. 42.* — hominem rostro *Guietus.*

91. *Hunc v. del. Geppertus Stud. Pl. II p. 64 perversa ratiocinatione ab A abesse contendens.* — arbitratu et affatim *Camerarius.* arbitratud ad fatim *post Buechelerum de decl. lat. p. 47 sq. Christiumque Mus. Rhen. XXIII p. 564* ℛ *'N. Pl. Exc.' I p. 72. Cf. Muellerus Pros. p. 490.*

92 *sq. De* hercle: edepol *cf. adn. in Bacch.*[2] *595 ibique excitatos. In* effugiet, *quod A tuetur cum Nonio* (*itemque fortasse* te fugiet *ad* ecfugiet *revocandum*), *haerendum non esse contra Brixium demonstrarunt Caesar Rebliniusque l. s. s. Quod vero v.* 93 *Langenus contra Ribbeckium l. s. s. vindicare studuit propter* uincla escaria *sic demum recte adiuncta, non minus recte haec referentur ad v. 87—89.*

94. *De delendo* Ita *cogitabat Fleckeisenus: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 233, 339.* Ea enim nimi' lenta *L. Muellerus ex Nonio, perperam.*

95. Quo magis *Fleckeisenus: quod Ritschelius fuit cum verum haberet: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 289 sq.* — intendas *Camerarius, contra quem Scioppius dixit Susp. lect. II 19.*

96. nunc *etiam* ℛ. hunc nunc *Muellerus Pros. p. 505, 'Nachtr.' p. 81. Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 20.* huc nunc *praetuli coll. Merc. v. 555 cum propter* quo (*ubi* quoi *denuo suasit Langenus Philol. XXXIII p. 709, Stud. Pl. p. 296: at cf. praeter alia v. 124* '*aliquo*') *tum propter v. 98 facillime iam emendandum* (*cf. Mil. 21 sq., al.*). *Ceterum de* adiudicatus *cogitabat Langenus: at cf. testim.* — ultro ego *Geppertus.*

98. *Inde ab hoc versu novam recensionem statuit Sonnenburgius p. 2 sq.: at cf. Ribbeckius Langenusque p. 41. 296 (addasque ad* medicinam facit *in quo haesit ille Curc. 160). In* illīc homo *nihil vitii Bentleius suspicatus est in Hor. Serm. I 3, 11.* hercle *post* homo *inseruit R (quod post* Nam *saltem ponendum fuisse Kellerhoffius 'de colloc. verb. Pl.' p. 24 monuit coll. Seyfferto Stud. Pl. p. 21),* homones *suasit Bergkius Opusc. I p. 148,* Namque illic *vel* Nam ille quidem *Abraham 'philol. Wochenschr.' a. 1885 p. 270. Cf. ad v. 96.*

102. Et tantas struices *Bothius imperite.*

105. Domi sum domitus usque *Pylades.* Domi domitus fui usque *Camerarius (cf. Kaercherus 'Prosod.' p. 22).* Domi simitu fui *Dissaldeus.* Domi dum dominus sum usque *R.* Domi domītus sum usque *Brixius olim.* Domi dum inuitus sum usque *Madvigius Advers. II p. 7.* Domi dominatus (*i. e.* conuiuatus) sum usque *Vahlenus (cf. Ind. lect. aest. Berol. a. 1880 p. 6 sq.).* Domi dum intus sum *(!) Vsingius. At reputandum erat primum* Domi dómitus *quamvis versui sensuique minime satisfaciat, per se non offendere (cf. Lucr. V 1333), sed lusum continere Plautinissimum tam sono quam sensu, quippe cum contra ponatur foris vincto; deinde v. 107 per se optimum non habere quo referatur (unde aut plus minus violenter mutarunt aut inepte argutati sunt): quare utriusque versus incommodo uno neque eo violentiore supplemento succurrendum erat. Caros suos in ius vocat (cf. Varro r. r. III 9), unde cum mox deficiant, non habet qui ventrem impleat.*

107. Id quoque iam, cari qui instruuntur, deserit *Palmerius: ubi* instruantur *Scaliger.* Ii quoque iam cari qui instruxerunt, deserunt *Pylades.* I quoque iam cari qui instruuntur, deserunt *Salmasius.* Id quoniam, cari qui instruuntur, deserit *Acidalius.* Sed quoniam cari, quom instruontur, deserunt *R ponens 'quod saltem construi posset, aliorum acumini satis obscura verba commendans', ut olim Camerarius in annot. Exempla alienissima comparans (velut Amph. prol. 81, Bacch. 546, al.) post* Id quoque *vel* Id quoque iam *distinxit Vahlenus l. s. s. et Ind. lect. hibern. a. 1882 p. 4 sq. Cf. ad v. 105 carosque qui instruuntur et deserunt illustres ex Capt. v. 155—164.*

110 *sqq. 'In numerorum discriptione nec Bothianum exemplum nec Hermannianum Elem. doctr. metr. p. 221 sq. potui in omnibus sequi' R. Adde Studemundum de cant. p. 10. 12. 76. 86, Crainium 'd. Comp. d. Pl. Cant.' p. 9 sq., Winterum 'd. metr. Reconstr. d. Pl. Cant.' p. 62, Spengelium 'Ref.' p. 372 sq., passim, alios. Versum* 110 *cum mere choriambicum esse Bothius aliique voluerint (cf. Leo Mus. Rhen. XL p. 198), alii creticum (relicto* sis) *probarunt (ut olim Spengelius de cred. p. 21, iam Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 43: atque vel insequentem v. Crainius creticum habuit admisso inter alia* odío)*: alii anapaesticos esse et hunc et sequentem esse crediderunt, quos non minus male in tres dispescuit Muellerus Pros. p. 184 (admisso* sĭs) *quam (recepto* sies) *trimetros acatalectum cum catalectico Spengelius admisit per se improbabilissimos pessimosque (cf. Christius 'metr. Bem.' p. 45, aliter iudicans 'Metr.' p. 394 ed. alt.).*

111. *Liberius Hermannus:* Quód uiro odió uides, túte item tíbi habeas, *Ritschelius:* Quód uiro odio uídeas esse, túte tibi habeás item, *Wagnerus:* Quód uiro esse uídeas odio, ódio tute habeás tibi. *Bergkius*

Opusc. I p. 166 adn. sotadeum et hunc et v. 114 *habuit* uiro tuo *scribens. Fortasse melius* uideas odio esse uiro *traieceris, haec pars versus ut concinat cum v. 114 sequente ithyphallico. Ceterum si v.* 110 *cum A in duos dispescas, magis etiam idem et hoc v. et v.* 114 (*cum Wagnero*) *statuendum erit. Cf. ad v. 110 sqq.*

113. uises *Madvigius Opusc. alt. p. 78. De* pos hunc *scriptura quae antecedit cf. R Opusc. II p. 549. 551.*

114. *Dactylicos catal. agnoverunt* (*admisso* forăs) *Wagnerus, Winterus, Leo.* foras *delens et* me *pro* reuocas *sribens hunc versui 110 adaequabat Bentleius coll. Merc. v. 221. Item* foras *del. dimetro cret. dimetrum anap. catal. subiunxerat Hermannus. Totum anapaesticum esse voluerunt Muellerus, Brixius* (*dimetros catal. discribentes*), *Spengelius* (*hic* retrahis *post* retines *adiecto octonarium complens cum caesura post* iré uolo, me). *Septen. troch.* (rogas *corr.*) *constituit Koepkius, octon. Ritschelius* ego ire uolo *scribens, ubi* uolo ire *Bothius,* abire uolo *Crainius,* exire uolo *Vahlenus. Cf. ad v. 111.*

116. egerim, *quod Bb non minus inepte correxit quam* dedam, *post Brixium obstinate defendit Vahlenus Herm. XVII p. 612 et nunc vel contra vestigium melioris scripturae in A defendat. Ferri non posse intellexit Hauptius* foras egeram *coni. Opusc. III p. 519* (degeram *Schwabius l. s. s. p. 407*) *melius saltem quam* foris re(i) geram (*post* negoti geram!) *Onions l. s. s. p. 56. Proxime ad verum accessit Vssingius* pegerim *proponens duce BaCD, quo tamen* pepigerim *praestat tam ob spatium in A quam ob ipsam formam. Ad* foris pepigerim *cf. v. 124* aliquo condicam foras *et Asin. 864 sqq.*

118. necessum est loqui *Bentleius.* necesse eloqui *Hermannus.*

119. Nimium ego habui *Hermannus p. 208, Bentleius.* Nimis te ego habui *Fleckeisenus.* Nimium te habui *R addens 'Bentleium de clausula* (Te delicatam) *cogitantem in Andr. IV 1, 12 non intellego'. — Ceterum cf. Brixius in progr. a. 1854 p. 4, Ribbeckius in trag. fragm.*[2] *p. XXI, Olsenus p. 25, Baierus l. s. s. p. 44.*

120—122. '*Subiungere dimetrum tetrametris malui cum Bothio quam praemittere cum B: quamquam qui volet poterit etiam quinque dimetros continuare*' *R. Dimetros confidentius suaserunt Brixius cum Kiesslingio Anal. Pl. p. 6 sq., al. neque audiendi qui duce AB versiculos trochaicos* (*admisso* egŏ tibi *in prioris exitu*) *suadent Winterus Schererusque de* QVANDO *partic. p. 24: neque recte cogitaveris de versiculis ad hoc exemplum supplendis:* Quando égo tibi ⟨quibus úsus est⟩ Ancíllas ⟨pedisequós⟩ penum *coll. Pseud. 182, Aul. 501. Contra in versu sequenti exquisitum illud* linum lanam *in Servii testimonio quamvis neglegenti non tantum A confirmat, sed etiam ipsius loci ratio: nam* uestem — *quam quod stragulam esse voluit Brixius cum per se minus probari potest tum verborum collocatione excluditur — et* aurum *iuxta* purpuram *male coniungi permulti loci docent (cf. Aul. 500; Most. 286. 288; fragm. v. 22 W.; Cato ap. Gellium XI 18, 18; Accius v. 517 R.; Lucr. V 1421; Hor. c. II 16, 7 sq. — Curc. 344. 348. 435. 488.; Epid. 222; Men. 734. 801; Mil. 1099. 1302; Most. 282; Pseud. 182; Caecilius v. 104 R.; Ter. Heaut. 248. 482: adde Trucul. v. 535 sqq. et 946 adn.): neque contra facit Aul. v. 168 aperte corruptus neque recte adhuc expeditus — nam* eburata *unice verum —, ubi fortasse* pallas *delen-*

dum et aurata *ante* eburata *inserendum coll. Stichi v. 377.* — *Ceterum v.* 123 iam ob industriam *Gruterus.*

124. atque ad cenam aliquo *cum Palmerio* ℞. atque alicui coenam *Guietus.* ad coenamque aliquo *Bothius. Cf. Brixius Annal. phil. CXXIII, a. 1881, p. 54 adn.*

127. iurgio hercle uxorem tandem ℞ *in editione de* iurgiod uxorem tandem *duce Varrone cogitans 'N. Pl. Exc.' p. 67* (iurgio uoxorem t. *poterat Kochius*). *Ceterum quod apud Varronem sequitur* ut apud Ennium 'hehae' (*cf. trag. fragm. 333 R.*) *non* Hahae *corrigendum cum Spengelio, sed* (h)euhoe *coll. Prisc. XV 17 p. 73 H., Cledon. p. 64 ed. Bertsch.*

128 *sqq.* amatores sunt *trai. Camerarius, quem secutus v.* 129 congratantes *corr.* ℞ (qui *dein praeferens*), *ubi* gratulantes *Pylades, Bentleius obloquente cum aliis Studemundo de cant. p. 86. Contra v.* 130 *quoque iambicum fecit Bergkius Opusc. I p. 678* Hanc quam modo *praeeunte* Hanc modo quam ℞ *in adn.* — *V.* 131 *pro* Sic hoc (*de quo post Geppertum recte iudicavit Vahlenus Hermae XVII p. 608*) Sic *Pylades,* Sic huic ℞ *cum Colvio in Appul. Metam. I p. 72 b Oud.* — *V.* 132 lepidum (*om.* est) *Camerarius.* — *V.* 133 quod *post* Meo *add.* ℞, *post* hoc (*non* abstuli) *dist. Brixius* (*ad pallam pronomen trahens, quod cum* ad *coniunctum* = huc *est*), *idem* ad amicam *corr., ubi* ad dominam *Dissaldeus* (domnam *Leo Mus. Rhen. XXXVIII p. 3 adn.*) *obloquente Vahleno* (hinc *post* deferetur *add. Geppertus*). *Idem Brixius cum v.* 130 *ut dittographiam v. 133 secluserit, longius progressus Sonnenburgius p. 3 v.* 128. 129. 134 *pro dittographia v.* 130—133 *habuit; eosdem sic trai. Ribbeckius p. 533 sq.:* 127. 131 (*non recte* dare uerba *de iurgio interpretatus, cum ad fraudem pertineant*). 130. 133. 132. *Miro iudicio Langenus Stud. Pl. p. 296 sqq. v.* 134, *quocum artissime v. 135 coniungitur, ante v.* 130 *collocat recte v.* 133 *cum Goetzio damnans, quem ironice dictum Ribbeckius opinabatur: artificiosius, praesertim cum furtum nesciat illa; praeterea* a mala *non potuit ex illius sententia dicere,* Meo malo (*et* damnum) *non ex sua.*

135. praemi mihi *duce Pylade Pareus et Gulielmius, quod recepit* ℞ *tam a litteris lenius quam deterius a lingua.*

137. 'homo es *alibi legi Pius dicit: fortasse vere'* ℞. *Ceterum rectius scribi* Commoditas, Opportunitas (*item v.* 138 Genium) *qui loci suadeant* (*imprimis Pseud. 669. Mil. 1134*) *satis in propatulo est. Cf. Schusterus 'quom. Pl. Att. exempl. transt.' p. 32 sqq. 56 sqq.* — *V.* 138 agis *vindicarunt Dousa Expl. III 5, Lomanus p. 55.* — *V.* 141 qui *pro* quis *cum Bothio* ℞.

142. At sciam *Rittershusius.* — reliquias ubi ℞ *cum Bothio: at cf. Stichi v. 496, al.*

143 *sqq.* numqua *probavit Taubmannus,* numquid *Camerarius,* numquam *Salmasius Handiusque Turs. IV p. 319* (*quod non debuit recipere Vahlenus neglecto Ausonii testimonio a Seyfferto, Goetzio Act. soc. phil. IV p. 355, aliis allato*), num quam ℞. *Ceterum cf. O. Iahnius 'arch. Beitr.' p. 12 sqq, Helbigius Mus. Rhen. XXV p. 218, Keseberg ius Qu. Pl. et Ter. p. 36, alii. Neque tamen intellego quomodo inde a Lambino usque ad Brixium Vssingiumque (cf. etiam Ribbeckius l. s. s.) interpretes omnes dixerint Menaechmum sese palla indutum adsimilare*

itamito aut Adonio, cum his raptis pallam raptam aperte adsimulet *nibus protrahens quasi delicatam. Eodem aliisque erroribus ductus* 143—146 *aliam recensionem versuum* 147—153. 158—170 *Sonnenbur-* *us habebat praeter v.* 154—157 *etiam v.* 173—175 *eiciens obloquente* *ibbeckio p. 534 Langenoque p. 298.*

146. '*Mirer ni* adsimulo adsimiliter *scripserit Plautus.* simulter *adet Fleckeisenus*' ℞. *De* a, similiter *parasito tribuendo cogitat Rib-* *ckius. Duce Ba possis* Équid adsimulo símiliter (*cf. Ribbeckius* *agm. trag.*[2] *p. LI*) *et mox* quist istic ornatus tuos, *ubi* qui istic or- *tus* tuus *Guietus itemque, sed* tuust *cum Bothio,* ℞. qui iste est o. t. *uellerus* '*Nachtr.*' *p. 44 adn. coll. v. 391, al. assentiente Luchsio de* *n. p. 47.*

147. esse me. ⌈ubinam *Camerarius.* esse med. ⌈ubinam *Guietus et* *ne* nam *Bothius, Ritschelius N. exc. Pl. p. 50, Bergkius Opusc. I* *678* (*idem de* cubi *cogitans* '*Beitr.*' *p. 119*). med esse. ⌈ubi *Fleck-* *ienus.* esse me. ⌈dic ubi *Geppertus.* esse me. ⌈ubi nos ℞ *in edit.* se me. ⌈ubi hodie *Muellerus Pros. p. 635. Cf. sis Vmpfenbachium* *elet. Plaut. p. 19. Ceterum* lepidissumum *se dici volt Menaechmus* *que ob prandium offerendum* (*Brixius*) *neque ob pallae ornatum* (*Dom-* *rtus l. s. s. p. 36, alii*), *sed ob furtum* (*cf. v. 131 sq. et quae modo* *onuimus ad v. 143 sqq.*).

150. Perge porro *Pylades.* Perge, perge *etiam Lachmannus.* age, perge *Weidnerus Advers. p. 18.* — hercle ego *Camerarius.* her- le ego *Bothius olim.* hercle uero *idem postea* (*cf. Brixius progr. a.* *47 p. 3*), ℞, *Ladewigius Philol. I p. 291.* — *V.* 151 Litigium est *oi Camerarius.*

151—157. *Sic hos versus constituit* ℞:

Lítigium tibíst cum uxore: eo mi ábs te caueo caútius. 151

MENAECHMVS

Té morare míhi quom obloquere.

PENICVLVS

Óculum ecfodito † persolum 156

Míhi Menaechme, si úllum uerbum fáxo, nisi quod iússeris. 157

MENAECHMVS

* * * clam uxoremst, úbi sepulcrum habébimus, 152

* * * * atque húnc comburamús diem. 153

PENICVLVS

Age sane igitur, quándo aequom oras, quám mox incendó rogum? 154

Dies quidem iam ad úmbilicum dímidiatus mórtuost. 155

Versus 156 *sq. ante v.* 152—154 *collocavit Bothius. Vulgatum ordinem* *tatus Ladewigius integrum versum excidisse post v.* 151 *suspicabatur.* *ihi duorum reliquiae coaluisse in unum visae sunt, quos exempli causa* *: redintegro:*

[Magis sapis nunc. nam] clam uxoremst, ubi sepulcrum habebimus,
[Vbi polluceamus lepide] atque hunc comburamus diem.

rimum versum sic Guyetus: Clam uxorem age sepultum habeamus et *inc c. d.* (et hunc *male cum Camerario, ubi* habemus ut hunc c. d.

Bothius)' ℞. *Totum locum secl. Weisius* (*v.* 154—157 *Sonnenburgius: v. s.*). *Brixius cum olim in progr. a. 1847 p. 2 sq. v.* 154 *post v.* 151 *collocans Menaechmo cum v.* 152 *continuaverit* (*deleto* atque *ante* hunc), *postea cum Teuffelio assensus est Ladewigio. Transpositionem etiam Buggius impugnavit 'Tidskr.' VI p. 2 sq.* (*cf. Philol. XXVIII p. 358*) *pro* sepulcrum *coni.* bustum, *ubi* Clam uxoremst ubi sepulcrum habeam *temptavit Vahlenus leni sane mutatione tria vitia foediora inferens,* Clam uxoremst ubi pulcre habeamus *Vssingius,* Clam uxorem ubi sepulcrum habeamus, ibi c. d. *Onions p. 57. Ex quibus unus Vssingius recte sensit* sepulcrum habere *minime comparari posse cum 'funus facere' v. 492: neque tamen hoc removendum mutatione prorsus improbabili, sed explicandum aliter ex eis exemplis quae tetigit Lorenzius ad Pseud. v. 412 R. admissa lacuna quam ipsi libri produnt.* atque *post Brixium delebant Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 19 Lorenziusque, quod item prava verborum explicatione nititur.* Vxorem *in versus initio iterato possis* atque hunc uramus (*coll. Leg. XII tab. fragm. XI 9, al.*). Vbi sepulcrum habeamus atque comburamus hunc diem *Goetzius.*

155. dimidiatus mortuost *cum Gellio* ℞. *Libros secutus sum non propter ea quae disputavit Vahlenus Herm. XVII p. 617 sq.* (*de Gellio falsa referens*), *sed quia* est *cum* dimidiatus *coniungendum propter sententiam,* mortuos *cum* dies. *Cf. Trin. 494.*

156. obloqueris *Bothius: cf. Muellerus Pros. p. 579 sq.* — 'per ſolum *monstrum scripturae quod perdomare nescii*' ℞: *neque perdomuere Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 132 sq.* semorum *ex glossa commendans aut Lentzius Var. Lect. (Regiom. a. 1852) p. 25* pessulo *corr. ante Madvigium Adv. II p. 7 Hoppiumque Annal. phil. CVII p. 244 (adde ibidem Fleckeisenum Hertziumque CIX p. 250 et Buggium Opusc. ad Madvig. miss. p. 152) aut Kayserus de* peruolim *cogitans in censura Annal. Heidelberg. XLVII (a. 1854) p. 419 (nedum Crainius* et cor simul *proponens Act. gymn. Berol. XX p. 476). Spengelii explicationem Philol. XXVII p. 340 ex Poen. v. 571 haustam cum merito explosissent Fleckeisenus Muellerusque, amplexi sunt Brixius Wagnerusque. Rectius quam de solo cum radicibus everso (Vssingius) de ipsorum oculorum solo simul perfosso cogitabis coll. v. 1014 et Stat. Theb. I 55. Ceterum* pessulo *ne Titinii quidem v. 30 recte defendi poterit.*

159 *sq.* ab lenonio cauo *Pareus. Mox post* Eu (*de quo cf. Fleckeisenus Philologi II p. 88*) *dist. Bothius* (*vulgo post* edepol): *quod 'Menaechmo continuari rectius' Vahlenus opinatur. At cf. Langenus 'Beitr.' p. 198.*

164 *sq. Verba* captum sit collegium *Peniculo tribuit Lipsius Ant. lect. II 13, ubi* augurum *in fine adi. Pylades,* si siet *corr. cum Bothio* ℞ *de v.* 165 *addens 'sententiae summa dubitari nequit quin haec fuerit: non melius coniecturum quam memet puto.'* fuat *pro* siet *Muellerus 'Nachtr.' p. 83. Vssingius temptavit:* PE. Cape sis augurum collegium Coniecturam qui meliorem faciat non inueneris. *Leo l. s. s. p. 21:* id unde captum sit. PE. Collegium ‖ Conuocassis hariolorum, certiorem haud fecerint. *At duorum versuum partes conflatas esse aberrante librario a* cui sit *ad* captum sit, *ipsa res docet et confirmant vestigia Ambrosiani* (*ex quo minus recte* FACERECO⌒T———— *et* CUO·.·.·S··ATA————

notaverat ℞, *non meliora Geppertus*). *Agi de* '*coniectorum*' *collegio conexus monstrat* (*de* conregium *hariolatus est Palmerius Spicil. p. 251, de collegio* '*parasitico*' *Gruterus*), *nisi fuit velut* ⟨Pe. Odoratur meum⟩ Cito res nasum, ⟨uatum quasi si⟩ c. s. c. — *V.* 166 quid olere abstines? *Lipsius.*

167. me olfactare oportet *Camerarius, Brixius Quaest. p. 36.* uolfactare oportet *Kochius Em. Pl. p. X.* olfactare omne oportet ℭ.

168. *De* spurcatur *ne dubites duce A cf. Lucilium XXVIII 60 M.* spurcare *Colvius.* — inlucido *def. Scioppius.* illaetabili *Lipsius Elect. I 21.* insubido *Pareus* (*et* madore). mucido *Colvius: optime, nisi in* inlu *libri consentirent cum Nonio.*

169. dic facta '*prisca lectio*' *Pius idemque* haec (*pro* hinc) '*alibi codicum*'. — lepide. ut *distinctionem ex Mil. v. 763 def. Vahlenus l. s. s. p. 607 sq.: rectius idem* decet *def., ubi* licet ℞ *cum Acidalio* (*qui etiam* cedo *proponebat*), olet *Seyffertus Philol. XXVII p. 452. Quae exempla attulit Vahlenus Poen. 861, Mil. 315 sq. tam* decet *firmant quam distinctionem Vahlenianam reprobant. Neque ipsum fastidium decet parasitum prodere, sed lepidum tantum. Fortasse tamen* ut *non transponendum, sed delendum ut adscriptum olim ad efficiendum* lepide fastidis, ut decet.

171 *sq. Non recte alterum tantum novorum versuum Menaechmo tribuit* ℞, *pravissime Vahlenus cum aliis utrumque Peniculo continuavit: nam aperte trium verborum vaticinium et collaudat et pluribus exsequitur Menaechmus: ut igitur v. 173 sq.* scortum, prandium *illustrant, ita priora ad* furtum *pertinuisse ipsum subiectum v. 173 deficiens demonstrat: unde simul Sonnenburgii de his versibus dubitationes aptius refutantur quam Langeni verbis p. 298.*

175 *sqq. Post* poterimus *Menaechmi verba interrumpi a parasito Loewius volebat. Rectius potandi gestu orationem compleri dicemus: cf. ad v. 858. Neque haerendum erit in hac diiambi forma. Vix recte* poti erimus *correxeris coll. Gellio II 25. Neque* poterimus *neque prius* Eu *detegens alterum post v.* 175 *seorsum scripsit* ℞, *ubi* Eŭ ĕxpedite *alii admiserunt.* — fabulatus *om.* es *Olsenus p. 30. Ceterum* ferio foris, feri *post Luchsium Studem. Stud. I p. 54 aliosque (adde Baierum p. 163. 170) praetulit Vahlenus!* — Vae *pro* Vel *Gronovius: cf. Muellerus Annal. phil. LXXXIII p. 266, Langenus* '*Beitr.*' *p. 69.* — Millepassum (*ὑφέν*) *Camerarius et Turnebus Advers. XVIII 14.* — commoratus *om.* es *Olsenus p. 30.* — *Ad supplementum nostrum cf. Bacch. 200 sq., Capt. 89, al.*

180. obsecro te hercle *Lambinus.* — ab se (*cf.* ℞ *Nov. exc. Pl. I p. 52 adn.*) *defendi posse visum Hermanno in Iahni Annal. philol. nov. XXXV p. 195 post Meursium Handiumque Tursell. I p. 24.* apse *Ribbeckius tragic. fragm.*[2] *p. XXXVIII sq.* — uides *sublata interpunctione retinuit* ℞: *at cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 293, Baierus l. s. s. p. 53, alii. V.* 181 occaecatur *Vssingius, vix recte: cf. Trucul. v. 353 sq.:* occaecatus *om.* est *def. Olsenus p. 83.*

182 *sqq. Post v. 182 excidisse Peniculi responsum opinabatur* ℞ *versum sequentem* (*184*) '*nec posse Erotii esse versum 182 continuantis*' [*ut praeeunte Saraceno voluerat Acidalius* Idem istuc *mutans in* Item ut] *statuens* '*nec ullo modo Peniculi, sed Erotii sua superbia laesum eamque conquestum parasitum placantis et consolantis*': *idque confirmare*

studuit computatione de A instituta, quam reliquiae accuratius indagatae refutarunt. Recte autem Brixius aliique Peniculum ipsum his verbis non magni facere Erotii superbiam sumpserunt. Ceterum alias *pro* aliis *Scaliger. De exitu v.* 184 *'prave Beckerus Quaest. p. 13 iudicat: recte Kampmannus de re milit. p. 9'.*

185 *sqq. Versui 185* P *praescr. Bentleius quo nescio an verba insequentia potius spectaverit.* Ergo isti ac mi hodie *Acidalius: cf. R N. exc. Pl. I p. 91 (ubi de* Ego istic mi hodied *cogitat). — Idem Acidalius* iussim *(sic R) vel* iusso, *Brixius a. 1847 p. 18* iube sis *(ceteroqui cum Acidalio faciens): cf. Cramerus de perf. coni. usu potent. ed. Marburgi a. 1886 p. 10. Deinde* prandium *Scaliger, Salmasius (at cf. Ribbeckius p. 534 sq.), ubi* proilium *auctore Mureto Var. L. VI 4 Lambinus, ut v.* 186 *(ubi* pro llio *Camerarius) cum iisdem ex libris Ciacconius, Popma, Lipsius, alii (etiam Fleckeisenus Annal. philol. CVII p. 411 adn.). Praeterea* Hodie id feci. nae *cod. Pyladis.* Hodie ut fieret. in eo *Camerarius construens cum superioribus. Verba* in eo — noctem sies *Peniculo tribuebat (post Bentleium?) Vssingius assentiente Ribbeckio, qui* certabimus *pro* potabimus. *At quomodocumque verba aut corrigimus aut distribuimus neque cum personis neque cum reliqua scaenae parte congruunt. Post v.* 188 *intercidisse unum Langenus putat, cum novam recensionem inde a v.* 189 *usque ad v.* 208 *sqq. statuat Sonnenburgius p. 5 sq. At Peniculus cum salutem interruperit recte Menaechmus ipso statim v.* 189 *salutat meretricem: versus autem* 185—188 *rectius fortasse locum parallelum habebis propter v. 182 sq. adscriptum quam scaenicae retractationi tribuas. Versu* 188 *desperato* Tua legio est *e codd. ant. affert Pylades.* Tua haec est legio: adiudicato *Pareus.* Tu tua ex lege (Ex tua lege *Geppertus*) adiudicato *Gruterus.* Eum leges: tu iudicato *R dubitanter.* Tua erit legio: iudicato *Kayserus l. s. s. p. 419.* Tuus est: legito ac iudicato *Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 631.* Tuomst eligere ac iudicare *Wagnerus.* Tu selegito ac iudicato *Vssingius.* Tuost: legioni adiudicato *Ribbeckius.* — cum utrone *R cum Fleckeiseno.* cum utro tu *idem olim.* cum utrod *idem N. exc. Pl. I p. 64.* tu cum utro *Kayserus.* te, cum utro *Beckerus in Studem. Stud. I p. 188 adn. At praeter hiatum (quem fuit qui* istanc *scripto removeret) ipsum pronomen offendit pugnatque cum verbis* uter — cantharo *(quam offensionem augent ex parte conamina priora, velut Vahleni). Ceterum v.* 191 exuuiae erosa *inde a Scutario edebatur, ubi* orosa *pro* erosa *'in codd. defecatis scriptum esse' Pius dicit.*

192. imperat *'alibi legi' Pius dicit: et sic Scaliger.* imperant *Vssingius. Cf. Martialis XI 41, 2. At optime* impetrant *consentit cum verborum negare, facere, solere, sim. usu erotico. Mox* tantisper perblanditur *Camerarius.*

195. *'Inter v. 193 et 195 excidisse versum cum sententia arguit tum Ambrosianus docuit, in cuius pagina 409 suprema duorum versuum spatia apparuerunt pro eo qui vulgo est 195. Legi autem nihil potuit' R. Vnde olim Vssingius temptabat* ER. Falso tu te amare ais, qui maledicentem sic feras: Nam *e. q. s.! Item hariolatur Reblinius l. s. s., cum recte Geppertus Stud. II p. 65 sq. iudicaverit (nisi quod* UIDET *ex versu 193 legi dicit in primo paginae versu, ubi nihil legitur, exstitit autem* ATUIDET *potius). V.* 195 *duce Nonio* iam dudum oportet

L. Muellerus (*cui* Nam si amas *praecesserit*) *valde incerta ratione. De* iassum *scriptura cf. Baierus l. s. s. p. 99. V.* 196 quod suaue est iolo *Pius e v. c.:* quasi Ioui uolo *Meursius e v. c.* (*unde* pacere *corr.*).

200 *sqq.* Pe. *hoc loco inserere malui quam* Me. *v.* 202 *delere cum eteris, quia et ipsa sententia et forma voce 'periculo' repetita ad aliam ersonam eamque parasiticam provocant: quo aptius eidem iam v.* 203 *sq. ontinuantur cum libris aliter ad spectatores dicenti* (*ubi artificiosius riorem Menaechmo continuavit Gruterus, Erotio tribuit Bothius, quod robarunt Ladewigius Philol. I p. 293, R, alii*)*: itemque optime huic ationi v. 205 sq. respondent. Quod vero tacita iam donum accipere eretrix videtur, non mirum, melius cum gratias agere voltu suavio-ue quam verbis possit. Ceterum v.* 201 Haud Herculeus aeque *Kochius Mus. Rhen. XXV p. 618,* Haud Herecoles (*vel* Hericules) aeque *Bergius Mon. Anc. p. 51 adn.,* Haud Hercles adaeque *Brixius in adn. cf. Birtius Mus. Rhen. XXXIV p. 16 sq.*) *neque Festi testimonium repicientes quod a Muellero aliisque recte huc tractum omiserat Ritschelius eque rationem grammaticam, quae* haud *ut traiciamus suadet. At ne* inquam *quidem exemplis huic loco prorsus accommodatis explicatur, quo ibentius Festum sequar aliorsum ducentem. De* mieis *scriptura v.* 202 *f. Schwabius p. 407 sq., Thurneyssenus Kuhni Act. XXX p. 499 sqq.*

205. *De* ego istanc anno emi *cogitabat R in adn. assentiente Muellero 'Nachtr.' p. 49.* ego emi istam annod *idem N. exc. Pl. I p. 66.* emi ego istanc anno iam *Bentleius. Nescio an optime* emi *inter* uxori *et* meae *collocetur, ubi facillime aut propter litteras* ime *omitti aut propter disiunctionem traici potuit.*

207. uolo te *cum A R,* uolo ted *cum eodem N. exc. Pl. I p. 37 Wagnerus: at cf. Baierus l. s. s. p. 150, Kaempfius de pron. pers. p. 4, alii. Pro* scio *Acidalius* si scio *ad sententiam requirebat,* hauscio: set R, cedo *Brixius laudante Muellero Pros. p. 734,* ubi scio *Vssingius:* cio *coll. v. 187 post Lorenzium def. Wagnerus, melius coll. v. 677 Sonnenburgius. Mox* igitur nobis (*del.* tribus) *Bothius.*

209 *sqq. Versus* 210—212 *Peniculo dedit Bothius itemque una cum* . 209 *Ribbeckius: ubi novae personae nulla probabilitas est. Sane prorsus parasitica sunt, sed aliunde illata, id quod praeter alia* Atque acutum *demonstrat v. 213 artius cum v. 208 coniungendum. — V.* 209 sit mentorum *Pylades,* sis amentorum (*vel* om.) *Meursius. — V.* 210 '*mira citamentorum nomina satius duxi intacta relinquere' R, ubi* glandulam *odd. Pyladis,* glandionidem suillam *Salmasius,* Glandium, callum, suillum *Scaliger;* aut *in hoc versu ab uno A traditum ante* laridum *trai. R, quem secuti Vssingius post Gruterum patronymica substantivis* suilla *t* laridum *adici voluit, Schwabius p. 408 sqq. adiectiva* suillum *et* larilum *patronymicis: utrumque contra usum ipsamque probabilitatem, um patronymica iocose ficta cum aliis substantivis coniungantur, velut Trin. 1022, Mostell. 356. Cum A faciens* laridam *corr. Langenus Philol. XXXIII p. 709, ante* suillam *iterabat* aut *Weidnerus Advers. p. 14. Deinde* peronidem aut ‖ Sinciput aut polimenta *Camerarius, ubi pro* peronidem *Lambinus* pernam, pedem, *Scaliger* parotidem *vel* petinnem (*sic*)*; pro* aut polimenta (*quod e Festo petitum*) aut omenta *Bothius.*

212. *Cf. Turnebus Advers. XVIII 15* (Madecta *Meursius!*). — a mensa *Lambinus probantibus omnibus: fortasse recte, sed minime*

necessario, quamquam alibi apud Plautum inmensus *non extat.* — *Pro* miluinam (MULUINAM *Ar*) bulimam *coni. Bernaysius, unde* quae anteposita in mensa mihi bulimam suggerant ℜ *Opusc. II p. 599,* quae mi adposita in mensa suggerant bulimiam *Onions l. s. s. p. 57* (*aut* bulimiam *aut* bulimum *Scaliger ad Festum*). *Recte illi dubitarunt de* miluina *scil.* '*fame*': *vix probabilius* miluina *accipiatur coll. piscina, al. de loco ubi miluos* (*i. e. fames*) *habitet, i. e. de ventre avido. At certe* miluinam *ipsa singularitas tutatur. Facilius admiserim* inmensam *ad* miluinam *adscriptum depulisse velut* essuriem.

214 *sq. V. 214 Peniculo dedit Bothius, eidem verba* dum c. i. p. *et mox* propera modo *Ribbeckius p. 335 dubitanter* (propera modo *etiam Lachmannus*).

216. tute *Bothius olim: de* tu hac me *cogitabat* ℜ (*immo* hac tu me: *cf. ad Trin.*[3] *v. 1109*). *Cf. Muellerus Pros. p. 635.* — tete seruabo et sequar *vel* te(d) seruabo et te sequar *Bergkius* '*Beitr.*' *p. 40, gravius tamen mendum et* tis *formam suspicans* (te insequar *idem Opusc. I p. 678*). te seruabo usque et sequar *Brixius in adn.* te et seruabo et consequar *Weidnerus l. s. s.* te et seruabo et insequar *Vssingius. At* sequar *unice verum et propter usum et propter allitterationem. Duce A* Sequere tu. ⌈Ego uero te seruabo sincere et sequar *vel* ⌈Ego uero sedulo et seruabo te et sequar 𝔅.

217. deum *ex B cum notaverit* ℜ, dium diuitias *Kochius Ann. phil. CI (a. 1870) p. 284,* diuom diuitias 𝔅 '*phil. Rundsch.*' *a. 1882 p. 724 adn. et Leo Mus. Rhen. XXXVIII (a. 1883) p. 3 corr. Sed quamvis lubenter hunc lusum Plauto tribuas, tamen non recte inferes hoc loco, cum Aulul. 166. Trin. 490 ne possis quidem inferre.*

219 *sq.* argentum. tris eccos *Geppertus.* argentum. en eccos tris *Lachmannus.* argentum hoc. eccos tris *Muellerus Pros. p. 555.* — '*an* habe *potius pro* habes?' ℜ. *Mox* uide tribus *pro* tribus uide ℜ: *cf. Muellerus Pros. 218.*

221. quoiusmodi ei homines ℜ. quoimodi eis hòmines (eis *cum Vsenero*) *Brandtius de gen. p. 48.*

222. Ego, Menaechmus et parasitus *del. priore* et ℜ *cum Brixio in progr. a. 1847 p. 4.*

223. octo munus hominum ℜ *cum Mureto Var. lect. VIII 11.* hominum munus octo *Guietus.* octo homonum munus *Bergkius Opusc. I p. 148.* octo hominum una munus *Lachmannus.* octo hominum unus munus *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 97 ante Palmerum Hermath. XI p. 32: at primum quidem eiusmodi soni lusum non sine verborum ipsorum concentu adhibet Plautus, deinde prorsus improbabile est* munus *in A in* nunc *abiisse: quare cum utraque recensio hiscat, eo rectius* nunc *adhibemus, quo facetius* οἷοι νῦν βροτοί (*cf. Pers. 385. Trin. 1032*) *hoc loco dicuntur non aliter ac* μεγάλους *adiecit Eubulus in fragm. inc. 1* (ἕνα γὰρ ἐκεῖνον ὄντα δύο λογίζομαι | μεγάλους, μᾶλλον δὲ τρεῖς).

224. cura tu haec '*in priscis exemplaribus*' *esse Pius dicit.* cura. ⌈ilicet *Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 133 improbante Vssingio.*

227. quam aliquam quom ex *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 128,* quam si quam ex *Brixius, languidissime. Cf. Schererus de* QVANDO *partic. p. 26 adn., Baierus l. s. s. p. 169, qui quod v.* 226 Nullast uoluptas *praeferre videntur, ob allitterationem hoc loco valde conspicuam alterum*

cum plerisque retinui: eadem non minus quam linguae usus exquisitior v. 228 prospiciunt (procul) *Placidi* (*cf. eundem v. 229 — ubi possis* [con]spicias *pro* uideas — *ipsumque eius lemma*) *commendat.*

229. Quom aduenienes *Bothius.* — fuat *dubitanter Acidalius.*

230. nunc Epidaminum *Hasperus* (*cf. ad v. 33*). huc in Epidamnum *Goerbigius 'nominum quibus loca significantur us. Pl.' ed. Hal. a. 1883 p. 34. — Cf. Langenus Stud. Pl. p. 149 et praef. Mox* circuimus *R cum Z: cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 24, Spengelius T. M. P. p. 216.*

234. sextus *om.* est *Camerarius cum A: cf. R Opusc. II p. 610, Seyffertus Stud. Pl. p. 25 adn.* (*ubi* sextus est *def., recte* ei rei *monosyllaba esse debere inculcans*): *omisit hunc locum Olsenus p. 94.*

235. Istros *et* Ilurios *R addens* Ilurios *prima syllaba brevi dixisse Plautum videri,* HILURICA *autem etiam Trin. 852 esse in A, ubi cum Fleckeiseno Epist. p. IX, Cens. p. 29 sq. fecit in ed. alt.* Histros *ante* Hilurios *trai. Schwabius l. s. s. p. 412 obloquente Brixio.* — Illures *Scaliger.*

236. omne superum *Bothius olim.* superum iam omne *R.* superumque omne *fuit qui suaderet probante Kochio Em. Pl. p. IX, refutante censore 'phil. Anz.' V p. 253. Cf. Spengelius T. M. P. p. 234, Darnmannus p. 16.*

239. inuenisses: appareret *del.* si *Spengelius Philol. XXIII p. 559 refutante Muellero Pros. p. 514 adn.* (*post quem acta egit Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 175 sq.*). *Cf. Blasius de mod. temp. permutat. p. 9 (65).*

242. istunc *cum Bb contra ABaCD Hasperus 'phil. Anz.' XIII p. 32 sq. itemque* istum, *servato* (qui) id, *Weidnerus Advers. p. 14: cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 310 adn.*

243. *'Profectus esse ab interprete videtur' R. Oblocutus est Kayserus l. s. s. p. 417 et rectius iudicans Brixius.*

244. *Versum eiecit Ladewigius Philol. XVII p. 463 offensus in* praeterea *voce* (*cf. Handius Tursell. p. 547*) *pro qua* postidea *Bentleius. At v. Lorenzius ad Most. 75. Longius progressus v.* 240 - 246 *alii recensioni tribuit Sonnenburgius p. 6 sq.: at cf. Langenus Stud. Pl. p. 42.*

245. uiuum numquam *Dousa fil.* uiuos numquam eum *R in adn. dubitanter. Cf. ad v. 244. — V.* 246 carus sit cordi *cum A R, alii: at vide Baierum l. s. s. p. 165.* cordi carus sit *Geppertus, fortasse recte. De v.* 247 *cf. sis Fischerum de Ter. sectat. Pl. p. 43 et Luebeckium 'Hieronymus quos noverit scriptores' p. 108. Hieronymum vero proverbium 'iuxta comicum' exhibentem non ad Plautum, sed ad Terentium (And. 941) respicere inde concludo, quod Comm. in Zachar. II 8 t. VI B p. 851 et Dial. c. Pelag. II 30 t. II B p. 780* nodum in scirpo, *non* in scirpo nodum, *habet: neque in contrariam partem valet Contra Ioh. Hierosol. c. 3 t. II A p. 409:* qui inimicus est etiam in scirpo nodum quaerit.

249. facessas et discaueas *Saracenus.* facessas doctum et discaueas *R cum Camerario 'quo tamen poetae manus restituta esse credi nequit'.* facessas atque tibi caueas *Kayserus l. s. s. p. 419.* hau facessas doctum, si caueas *Brixius dubitanter* (*ubi* si, *non* hau, *probat*

Lorenzius l. s. s. p. 1211). fac teneas: aluom edis, caneas *(!) Gertzius apud Vssingium* (Dictis si abstineas eiusmodi, c. *Vssingius olim!*). facessas, dātum edis, c. *Leo Hermae XVIII p. 576* (edis datum *commemorans et post* malo *gravius, lenius ante* non *distinguens*). facessas, datum edis, si c. *Onions p. 58 sq. post v. 249 lacunam statuens* (*e. g.:* MES. Tute hinc domum facessas, si c. m.) *sine ulla ratione. Cum* facessas, *in quo consentiunt plerique* (*inducti locutione* hinc facessere *prorsus aliter comparata*), *apte defendi nequeat,* edis *in quo consentiunt libri explices ex Amph. 309, Ter. Phorm. 318. De* sis caneas *cogit. Neumannus de compos. a* DI(S) *incip.* (*ed. Ienae a. 1885*), *quod* cane sis *esse debere monuit Seyffertus.*

250 *sq.* Hem *post alios def. Langenus 'Beitr.' p. 264.* Em illoc *in proximi v. initio scr. Brixius* (*cf. progr. a. 1854 p. 15 sq.*) *assentiente Ribbeckio de partic. p. 30 Wagneroque, ubi* enim *non admittentes* uerbo iam ℛ *in ed.,* uerbo tuum *Fleckeisenus,* ex (*vel* de) uerbo *Muellerus Pros. p. 487,* uerbod ℛ *Nov. exc. Pl. p. 74: cf. Luchsius de gen. p. 52,* uerbo, ere, 𝔖.

258 *sq.* Nam ita est haec hominum natio hic Epidamnia *Camerarius 'quod fraudi fuit Fleckeiseno Philol. II p. 81'.* Nam ita istaec hominum natio est Epidamnia *Bothius itemque, sed* Epídamini *Hasperus l. s. s. Hiatum* natio Epidamnia *defenderant Kampmannus Annot. p. 3 et Lachmannus in Lucr. VI 734 p. 388.* natio: ipsi Epidamnieis (*nomin.*) *Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 176, ubi* ipsi *neque A capit neque sententia* (*comparat v. 100, ubi dominus cenae opponitur invitatis!*). natio quae Epidamni habet *Vssingius 'ad sensum'!*

265. *De* huc *hoc v. et antecedente collocando cf. Baierus l. s. s. p. 74. 170. Mox verba* iam . . . . metuis *casu absunt ab ed. Camer. De* duas *vel* duis *v.* 267 *cf. Wagnerus ad Aulul. 236: illud praetulit Brixius.*

268. Magnus tu amator ℛ *cum Bothio.* Tu amator magnus *Fleckeisenus recipiente Brixio.* Tu magis amator *Weidnerus Advers. p. 15.* Tu magnu's amator (*om.* es *post* mulierum) *Bergkius Opusc. I p. 678, qui debuit saltem et fortasse voluit* Magnú's amator. *De* Tu magnus moechus (*coll. Mil. 775*) *vel* molitor (*coll. Auson. epigr. XC 3*) *cogitaveram ante cognitum A. Non displiceret* Tu magnus meiles mulierum *coll. v. 183 sqq., Trucul. 230, Persa 232 sq., al. Ad* tritor *cf. Pers. 420. 795 cum Capt. 888. Vitium def. Vahlenus Herm. XVII p. 604: cf. praef.*

269. animi perciti *Lipsius Ant. lect. II 13 probante cum aliis Brixio* (*qui de B errat cum Grutero*)*: fortasse recte, etsi* animi perditi *defendi poterit coll.* animum despondit *v. 35 aliisque locis: ac solent facilius irasci qui animum desponderunt* (*ut Hegio in Captivis*)*. De v.* 270 *cf. Muellerus Ann. phil. XCI p. 560.*

271. Tu ne ℛ*: cf. Schererus de* QVANDO *partic. p. 32, Kaempfius de pron. p. 41.*

273. sententia Bonum *construendo iunxit Gruterus. Cf. v. 1019, Trucul. 964, al.*

275. uideon? au tergo *Acidalius: at cf. Ribbeckius fragm. com.*[2] *p. LXVI.*

276. *De* inambulant *praeterea cogitabat* ℛ, deambulant *Onions l. s. s. p. 59: at recte* obambulant *et Muellerus praetulit Pros. p. 487*

coll. Capt. v. 491 et Brixius (*in adnotatione et* Priús iam conuiuae ambulant *et* Prius iám conuiuas ambulant *commemorans*). — *V.* 277 obsonatus *Pylades,* colloquar *Aldina.*

278 *sqq.* 'MES. di te ament, scis quis ego sum? *Camerarius. Proximi v. initio* Noui *pro* Non *Acidalius. Quo ascito Bothius alio tempore* MEN. di te amabunt: scin quis sum, *alio* M. di te amabunt. quis ego sum, *alio* M. di te amabunt quisquis sum. *Verum inter illos duos versus, quorum nunc principia tantum servata sunt, novum A interpositum habet, cuius nihil nisi quinto loco* Q *littera apparuit. Vnde talem fere fuisse sermonum rationem confidenter conicias:*

CY. Menaéchme, salue. MEN. dí te amabunt quís[quis es.
Tun húnc scis qui sit, quí sciat] quis égo siem?
MES. Non hércle uero. CY. ubi [súnt] conuiuae céteri?

Similem viam Fleckeisenus ingressus hoc exemplum proponit:

CY. Menaéchme salue. MEN. dí te amabunt quísquis [es.
Set nímis demiror quí tu noris, quís] ego sim.
CY. Noui hércle uero: sét ubi conuiuaé tui?' *R.*

V. 280 *totum cum Fleckeiseno Cylindro dabat Lorenzius l. s. s. V.* 278 quisquis es. 'Ego sum hercle uero *Bentleius adscripserat. Ceteroqui cum Ritschelio faciens pro altero versu Vssingius male fingebat:* Tun huic Messenio dixisti quis ego sim?, *ubi propius ad veram sententiam accedens Sonnenburgius coco tribuit* Non me nouisti aut nescis quis ego sim? *De* Quid quaeris f — *duce A in huius v. in. cogitaverat Loewius. V.* 280 sunt *cum R suppl. Muellerus Pros. p. 650, cum ille postea N. exc. Pl. I p. 86* uerod, *Bergkius 'Beitr.' p. 119* cubi *adhibuerit. Cf. Brixius in progr. a. 1854 p. 12, Olsenus l. s. s. p. 71. Ad* ubí *cf. Trucul. v. 360* (*praef. p. XXXIV*).

282. *De* oe *interiectione ex A recepta cf. Donatus ad Phorm. IV 4, 28:* unde et uocem eiusmodi dabant [*scil.* harioli] quae est OE: quod OE sonus exhalandi uim praestat. *Adde glossam cod. Sang. 912 apud Warrenum 'on Lat. gloss.' p. 171, 92:* Oe compellatio personae. — certo *R: at cf. Langenus 'Beitr.' p. 25. Mox* Dixtin *vitium Aldinae.*

285 *sqq.* '*Pro versu 286 duos A habet quorum prior his litteris* UBI****SMEUS *terminatur. Vnde consentaneum est sic fere scripsisse Plautum:*

CY. Penículum. [MEN. quis is Penículust aut] ubi is ést meus?
MES. Penículum túum eccum in uídulo saluóm fero'.

Sic R, quem de A fefellisse opinionem teste Loewio iam Goetzius monuit Mus. Rhen. XXXV p. 483 (cf. v. 283 sqq.) neglegente Vahleno in editione, cum Ribbeckius l. s. s. p. 536 versum deperditum ex parte saltem Menaechmo tribuere videatur mox Peniculum — eccum *Messenioni continuans cum hiatu defendendo. Pro* Meum Peniculum (*FZ*) Tuum Peniculum *Saracenus; pro* (tuum) eccum *Geppertus* eccum hunc, *Schenkelius Stud. Plaut. p. 623* ecillum *proposuerunt,* indu uidulo *Birtius Mus. Rhen. XL p. 545 sq. Mox* fero, Menaechme. CY. *commendavi 'phil. Rundsch.' II p. 721 adn., coll. v. 297 sq. 382 sq.* (*facilius enim v. 278 allocutionem neglegere potuit Menaechmus nondum excitatus*), *cui mutationi A non favet, sed B fortasse,* CY. *in v. in. omittens et spatium inter corruptas sane primas voces exhibens. Ceterum* menehme num uero *in 'reverendae vetustatis exemplaribus' esse Pius testatur. Cf. ad*

v. 317 sq. De v. 287 *per ironiam explicando hariolatur Rostius Opusc. I p. 193 sq.* — *V.* 288 MEN. Nunc obsonator adeo responde mihi *Alciatus parerg. iur. X 14.*

290. Sacri *Scutarius,* Sacres *Saracenus, Pius.* — sinceri, nummos eos a me *Camerarius.* sinceri? CY. nummo. MEN. eum a me *Lipsius Ant. lect. II 13.* sinceri? CY. nummo uno. MEN. en a me *Pylade duce Acidalius.* sinceri? CY. numo. MEN. numum a me *Bothius. Nihil profecit Brixius Quaest. p. 35.* sinceri? CY. nummis. MEN. quinque a me *Bentleius, ut vid.*

292 *sqq.* Nam | equidem insanum *Fleckeisenus Annal. philol. LXI p. 51 obloquente Luchsio Hermae VI p. 267 sq. adn.* (*simul Spengelium T. M. P. p. 193 refutans*). Nam equidem edepol insanum *R obloquente ex A Studemundo Annal. phil. XCIII p. 62, ex usu sermonis Luchsio Hermae XIII p. 499 sq.* Nam equidem insanum insanum *Seyffertus Stud. Pl. p. 21 sq., ubi* insane insanum *Lorenzius ad Pseud. v. 1045 Hasperusque 'phil. Anz.' XIII p. 32 sq.* (*cf. Raebelius de usu adnomin. ed. Hal. a. 1882, ad Amph. v. 813*), insanissimum (!) *Weidnerus Adv. p. 45 et Onions l. s. s. p. 39. Mox* molestus *om. es def. Olsenus p. 33.* — *V.* 294 nomen nouistin meum *Weidnerus p. 31. Post v.* 293 *sic ordinavit Brixius:* 297—301. 294—296. 302 *sqq., v.* 302 *olim a* Non nosti *vel* Non tu scis (*v. i.*) *incepisse coniciens. Qua opinione recte reprobata Sonnenburgius v. 8 sqq. v.* 297—316 *in suspicionem vocat: cf. ad v. 317 sqq.*

295. Seu tu Culindru's *R, ubi* Seu *aliud agens ipse reliquit* (*cf. Opusc. II p. 631*), *vel ab aliis monitus tenuit Vahlenus* (Si *Wagnerus,* Sei *Brixius duce R post Muellerum*): — u's *vero alteri potius nomini adhibendum esse Brixius monuit Ann. phil. CXXIII p. 53 adn.* (*neutri Olsenus l. s. s. p. 42*). *Pro* coriendruf *coniecerunt* Caliendrus *Scaliger recipiente R,* Coliendrus *Lambinus,* (Colindrus *Schwabius l. s. s. p. 413 insulsam Salmasii explicationem de 'culo' et 'cole' recoquens.* Colandrus *Onions l. s. s. p. 59*), Cicilendrus *Dousa,* Culiendrus *Guietus,* Coriandrus *Bothius: idque unum recensioni Palatinae cum aliqua probabilitate tribui potest* (*cf. etiam Kiesslingius Mus. Rhen. XXIII p. 423*) *facileque inde, si recte conieci de A, ipsa recensionis discrepantia explicari potest* (*de* cunÿla *cf. Trin. 935*). *Sed cogitari multa possunt: velut non inepte anquiras figurae nomen 'cylindro' opponendum.*

297 *sq.* Hem (*scriptum olim* Em) tibi Menaechmo nomen tamen est *R praeeunte* tamen *Pistori, pro quo* tandem *Bothius. Ceterum* tantumst *R in gemino Mercatoris v. 642 assentiente Goetzio, ubi* est *non minus recte omittitur quam alias in responsionibus maxime. Mox* sane *vitium Camerariae, corr. a Lipsio l. s. s.* — cum me appelles *Camerarius.*

299. Sed ubi nouisti tu me *R cum Pylade, postea* nouisti med *commendans N. exc. Pl. p. 50, cum Bergkius* cubi *praetulerit 'Beitr.' p. 119. Iam apparet quam recte Brixius* tu *tenuerit: cf. imprimis Pseud. 619, qui versus eandem cum A collocationem verborum habet.*

300. Qui amicam eram meam habeas (*pro quo licebat etiam* Qui habeas amicam e. m.) *R praeeunte* Amicam qui habeas heram meam *Pareo. Hiatum perperam def. Geppertus 'Ztschr. f. G. W.' XX p. 212. Ceterum v.* 300—302 *secl. olim Vssingius.*

301. Neque hercule habeo *Bothius itemque alio tempore Bentleius.* — quis sis homo *Camerarius: de* qui(s) *cf. Baierus l. s. s. p. 95.*

302. Non tu scis *Kochius Annal. phil. CVII p. 241, Brixius in Addendis antea suadens* Non nosti*: cf. ad v. 292 sqq.* — tibimet qui ℞*: cf. Studemundus Annal. phil. XCIII p. 54, Kaempfius l. s. s. p. 34.*

304. quicum illi homini *Pylades.* illi qui homini *Camerarius.* qui homini illi *Bothius.* qui illi homoni *Bergkius Opusc. I p. 149. De* illic *dativo cum* ℞ *faciunt Buechelerus de decl. p. 59 Brixiusque (cf. ad Mil. v. 352), cum Vssingio dubitat Belowius de hiatu Pl. p. 41. — V.* 306 *noli* ueni neque uidi *pro* uidi neque ueni*: cf. v. 500 sq., al.*

308. *Servato* Habitas *Bothius:* di illos, qui illi habitant, homines, ℞*:* qui di illos qui illic habitant *'quamquam etiam* qui di homines qui illic *potueram' (illud admitti non potuisse Langenus demonstravit Mus. Rhen. XII p. 430, hoc Seyffertus), Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 51:* di | homines, qui illic habitant, *Bentleius:* di eos homines q. i. h., *Spengelius Philol. XXIII p. 560:* di illum hominem qui illic habitat, *Onions l. s. s. p. 60:* di illum omnes qui illic habitat (illum — habitat *a Spengelio sumens,* omnes *a Seyfferto*). *Cum Seyfferto faciunt Brixius, Vahlenus Ind. lect. aest. a. 1880 p. 13, Belowius p. 12.*

309. *Vide Proleg. Trin. p. LVIII.* Insanit equidem *Ribbeckius de partic. p. 41 refragante Luchsio. Vt dittographiam v. 312 del. Sonnenburgius: cf. ad v. 312 sq.*

311 *sqq.* pollicitus *om.* es *itemque* sanus (*ubi* sanu's *etiam Bentleius in Phorm. I 3, 12) def. Olsenus p. 38. 7. De* mihi quem dudum pollicitu's *cogit.* ℞. *Versus* 312 *sq. versui* 314 *cum Camerario et plerisque subiecit* ℞ *coniungens* Nummum illum . . . dare, Iubeas . . . adferri tibi (*unde* Nummo illo *Dousa corr. offensus in attractione), eosdem per parenthesin exhibuit Geppertus, seclusit vero olim Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635 et nuper Vssingius: quas suspiciones partim alia tollunt (cf. post Brixium Langenus Stud. Pl. p. 43) partim* si me consulas — si sapias *male in unam enuntiationem iuncta. Quare cum nemo facile de lacuna cogitaverit,* dare *mutandum erat (cf. Ter. Hecyr. 786, al.), pro quo vix* pares *praestabit.*

316. Tu hercle insanus homo es multum (et odiosus mihi) *Pylades.* Heu hercle hominem molestum *Camerarius et post eum Lomanus p. 50 Wagnerusque, unde* Heu *retinerunt omnes, nisi quod* Eu *Fleckeisenus tutatus est Philol. II p. 84 mirante* ℞ *iterumque Spengelius Philol. XXIII p. 179 (adde lect. Pl. p. 3 et ad Trucul. III 2, 27) mirante Langeno 'Beitr.' p. 199 (cf. etiam Muellerus Pros. p. 716).* Heu ‖ Hercle hominem ineptum multum ℞. Heu hercule hominem multum *Bentleius.* Heu hercle homonem mulum *Bergkius Opusc. I p. 148 (mox* multum *def. p. 156, 6).* Heu hercle hominem insulsum *Vssingius. De* inuisum *pro* multum *cogitabat Riesius ad Catulli c. 112, de* stultum *Lachmannus. Possis* Heu edepol (*cf. v. 92 adn.*) hominem multum *vel ex altera parte* Heu hercle hominem olidum multum *vel similia: sed multo probabilius in versus initio sine dubio corrupto unam corruptelae sedem quaeres* tu *non in* Heu *mutans, sed pro adiectivi velut* Ineptum, Molestum, *sim. exitu habens.*

317 *sq. Hos versus post v.* 286 *reiecit ex parte Sonnenburgio ad*

stipulatus Ribbeckius, qui tamen improbat quod ille, ut v. 297—308 [309]. 310—316, ita v. 319—325 *alii recensioni tribuit: extremum vero horum versuum Messenioni cum F Ribbeckius Vssingiusque dant: cf. Langenus Stud. Pl. p. 42.*

319. MEN. Quid ais tu? quid uis *Bothius olim.* — Quid uis, nequam? ℛ. Quid uis. CY. dicam *Vssingius.* Quid uis, inque *Goetzius.* Quid uis, inquam *exemplis tam inter se quam ab hoc loco dissimillimis def. Vahlenus Herm. XVII p. 619 sq. sic iocari statuens Menaechmum, quasi omnino hoc loco ille faciat quod eum facere v. 317 sq. cocus opinatur! Cf. ad v. 317 sq.*

320. Tribus opsonatumst an etiam opsono amplius ℛ: *at cf. Muellerus Pros. p. 365, Christius Mus. Rhen. XXIII p. 570, Vahlenus Ind. lect. aest. a. 1880 p. 17 sq.* (*inutiliter* an opsono amplius *disiungens*).

321. Tibi et párasito et mulíeri? ⌈Quas tu *def. Vahlenus coll. Pseud. v. 1185* (*at cf. Curc. v. 613*). Tibi et múlieri et parasíto. ⌈Quas tu 𝔖. *De v.* 325 *cf. ad v. 317 sq.*

326. ego *cum Acidalio* ℛ *itemque Bentleius.* ergo *seclusis v. 319—325 def. Sonnenburgius: sed non minus bene defenditur, siquidem misso Messenione ad ea quae v. 319—321 incohaverat redit cocus. De* morabitur *cf. Langenus 'Beitr.' p. 177 sq.*

327. ne longius quo abeas ab *Bothius obloquente Kampmanno Annot. p. 7.* ne hinc abeas longius quo ab ℛ *addens 'de* ne quo abeas longius hinc *cave cogites'* (longius hic *Geppertus*). ne quo abeas longius ab his *inter alia Muellerus Pros. p. 56.* longiūs *def. Fleckeisenus Annal. phil. LXI p. 44, Buechelerus de decl. p. 4, Ribbeckius fragm. com.*[2] *p. XXXVII, Christius 'Metr.'*[2] *p. 23: neque in prosodia ipsa offensio esset, si* ab aedibus *sufficeret.* ne quo abeas longule hisce ab 𝔖. *Mox* maxumam in *retinuit* ℛ *dubitans de* maxumam, *quod probabat etiam Bentleius in Phorm. V 8, 37. Cf. Capt. v. 469, al.*

329. Te ire hercle meliust intro iam ℛ (*cf. Opusc. II p. 266 adn.*) *praeeunte* te intro *Dissaldeo cum Z. Noli* Ire hercle meliust te intero: *nam recte v. 214 comparavit Vahlenus: neque aptum est per* Te ire *haec verba opponi verbis* ut eas m. m. c., *cum iam cocus Menaechmi iocosam ut putat simulationem non curans placide cum eo agat.*

330. Volcani ad uiolentiam ℛ *cum Bothio. Cf. Ribbeckius 'Alazon' p. 21. 25 Schusterusque 'Quom. Pl. att. exempl. transt.' p. 30.*

333. abiit? abiit ℛ *cum Grutero 'nisi* ille hinc abiit *males'.* abiit. MES. abiit. MEN. *Vssingius: at cf. v. 550, al.*

336. qui abiit hinc modo ℛ.

338. mirumst ℛ *refragante Brixio Olsenoque p. 74, qui mire de hoc loco errat hiatum nescioquem excusans. V.* 340 Si quā *def. Muellerus 'Ztschr. f. Gymnw.' XXI p. 559. De* postilla *v.* 342 *adde Opusc. II p. 545.*

344. Nunc portu istoc stat *Kaercherus 'Prosod.' p. 16.* Nunc in statu stat *(!) Muellerus Pros. p. 473 adn.* Nunc instat portu(m) *Vssingius. De* stat manus praedatoria *fuit qui cogitaret: at cf. v. 442. Sane* nau(i)s *nullo modo defendi potest ex Bacch. v. 797 'Bene nauis agit[at]ur.'*

350. si ultis *Kochius Annal. phil. CI p. 283.* — naualis pedes

Postgatius in soc. philol. Cantabrig. a. 1883. Ceterum ex coniunctis Nonii locis p. 461, 31 et 381, 14 facile compilatoris confusio explicatur, quam non plane expediverunt Reblinius p. 94 et Caesar p. 21.

351 *sqq.* *'Canticum hoc Hermannus Elem. docr. metr. p. 394 sq. ita tractavit, ut vix invenerim in quo discedendum esse videretur' ℛ. Praeterea tractarunt quorum sententias singulis locis adscripsimus Studemundus, Spengelius, Crainius, Bergkius, Brixius, Muellerus, Christius, alii: qui plerumque in eo errarunt quod nihil nisi iambos anapaestosque admiserunt non libris ducibus sed mutationibus ex parte vitiosis. V.* 351 Sine forís *Christius 'Metr.'*[2] *p. 246 permiro iudicio, haerens in* fórís. *Cf. Muellerus Pros. p. 186.* — opperiri *Saracenus: quo recepto ℛ cum Hermanno dimetro cretico* Síne foris síc abi *subiunxit senarium* Nolo . . . . . uide, *per* nolo te opperiri *creticotroch. effecit Geppertus, in anapaestis* ŏpperiri *defenderunt Crainius de compos. p. 41 et 'Zschr. f. Gymnw.' XX p. 472 (ex v. 351 sq. septenarium vitiosum efficiens) et Christius 'Metr.' p. 269. Oblocuti sunt olim Lambinus et Dousa, nuper cum Bergkio Studemundus de cant. p. 22, Brixius (olim 'de Pl. et Ter. pros.' ed. a. 1841 p. 54 per* nolo ego operiri *cret. tetr. cat. claudens vitiosis baccheis praemissum), Spengelius 'Ref.' p. 67 (aliter olim iudicans de cret. p. 9. 26 et ad Trucul. I 2, 95), alii.* — *V.* 352 cura: uide, Quod opust fiat *distinxit Brixius assentiente Fuhrmanno Annal. phil. CV p. 824 (praeeunte* opus est ut fiat *Camerario), quae distinctio cum Varronis sententiae tum rationi adversatur.* — *V.* 353—355 Quod opúst fiat. sterníte lectos, Incéndite odores múnditi e s, Inlécebra animost ⟨ea⟩ amantum *cum Hermanno ℛ, ubi deletis* fiat *et* amantum *(una cum v. 356) septen. anapaest. Crainius effecit, syllabas* (odo-)res. Munditia inlecebra animost amantium *pro senario vendidit Studemundus de cant. p. 59,* ⟨Laetos⟩ incendite odores: Munditia illecebrast animo amanti amantium *Bergkio placuit Opusc. I p. 678 (cf. 'Beitr.' p. 159), pro* animost ea *Hermanni* animo sit *suasit Buechelerus de decl. p. 41 probante Muellero Pros. p. 69 sq., 418 et olim Brixio Annal. phil. XCI p. 66, qui postea iambicam mensuram admisso* In|lécebra ani|mást amántium *praetulit. At ante sententiam generalem de munditia prolatam praeceptum requiritur de aedibus nitidandis (cf. Pseud. 161, Stich. 347—355, Bacch. 10).* — *V.* 356 *in duas trip. dispescit Studemundus p. 22,* Malost amanti amoenitas *trai. Spengelius. Ceterum cf. Langenus Stud. Pl. p. 43.*

357 *sq.* *Recepto* ait esse *pro* esse ait *v.* 357 *duobus dimetris Hermannus dispescuit, septen. anap. cum ℛ probarunt fere omnes (unde simul de versibus sequentibus perturbatum est iudicium), nisi quod Christius 'metr. Bem.' p. 80 (cf. Mus. Rhen. XXIII p. 562 sq. 578)* qui *ex v. sq. huc trahens octonario adiunxit 'paroemiacum'* Mist úsui et plurumum pródest. *Vbi creticam mensuram 'inter iambos et anapaestos' improbantes anapaestos alii aliter constituerunt. Atque Crainius* Qui mi úsuĭst . . . . ut mereat *(sic) septenarium esse voluit, ceteri dimetrum aut* usu et *post Bothium corrigentes aut* usúi ĕt *admittentes itemque* plurúmu(m), *nisi quod ne a* plŭrumúm *quidem abhorruit Muellerus Pros. p. 413: cf. post Bergkium, Studemundum, Brixium Spengelius 'Ref.' p. 45 sq. Recte versus* 357 *sq.* (*mire v.* 352. 359. 361) *constit. Winterus p. 63.*

359 *sq.* huic *ℛ cum FZ, ubi* hinc *def. Vssingius, alii. Iambi-*

cum octonarium cum paroemiaco Hermannus constituit meret: potíssimust nostraé domi *corr., ubi* meret potissimus nostrae uti domi sit *Bothius*, meret potíssumus nostrae ut sít domi ℜ *addens:* 'huic fit ultro uti *nescio an praestet. Nisi potius e proximo v.* ultro *irrepsit, Plauti autem fuit* huice fit ut. *Alia horum descriptio Fleckeiseno placuit:* Ítidem huic ultro fít ut meret, ut nostrae domi potíssumus sit. Núnc eum adibo ⟨atque⟩ ádloquar ultro' (atque adloquar *iam Pylades*). potíssumus nostrae dómuist *dubitanter Ribbeckius Annal. phil. LXXXVII p. 337. De* potissumus nostrae domist *cogitavit Brixius, etsi* potísumus (*pro* pótisumus) *defendit.* domi ut sit nostrae pótísumus *Langenus Philol. XXXIII p. 709.* Item . . . . potissumus *senarium esse voluit Bergkius Opusc. I p. 164 alterum subiungens* Nostrae ut domi sit: nunc eum adibo ultro adloquar, *ubi* Nunc ⟨ád⟩ eum adibo ultro adloquar *Langenus 'Beitr.' p. 102 sq.: cf. Brixius Annal. phil. CXXIII p. 53 sq. V.* 359 *teste L. Muellero et probante Caesar 'de Pl. mem. apud Non. serv.' p. 48. 19 sq. (?) dicit olim graviorem corruptelam traxisse. At nodum in scirpo quaesiverunt homines docti trochaeos optimos in quibus libri cum A et Nonio consentiunt spernentes, cum optime concinant cum creticis v. 358, ad quos iam probabiliter et v. deperditum revocamus, quem tam A prodit quam* Item *sententiae v. 358 minus recte adplicatum, et v.* 360 *ubi trimeter catalecticus et per se minus probabilis et propter* eum *pro* ad eum *traditum. Cf. Asin. 714, al.*

364 *sqq.* Omne paratumst prandium '*quidam libri*' *Lambini.* Omne paratumst *monometrum (cum Hermanno et* ℜ) *def. olim Spengelius T. M. P. 135 itemque cum Christio 'Metr.'*[2] *p. 268 sq. Leo Mus. Rhen. XL p. 168: iam recte improbat Spengelius 'Ref.' p. 333, minus recte de delendis verbis* ut iussisti atque *cogitat: neque melius aut Studemundus p. 22* Omné paratumst ut iússisti | Atque út uoluisti néque tibist (*iamb.*) Vllá mora intus *dispescebat aut Muellerus Pros. p. 63* Omné paratumst, ut iússisti atque ut uóluisti, neque tíbi mora intust *comprehendebat. V.* 366 tibi est ulla mora *Camerarius.* tibi iamst ulla mora ℜ *cum Hermanno,* tibist neculla mora *Bergkius,* tibist haud ulla mora *Vahlenus,* tibi nulla morast *Spengelius 'Ref.' p. 329,* tibi fit ulla mora *Leo: ubi cur plerique in loco aperte lacunoso paroemiacum agnoverint inter dimetros, non intellego. Trochaeos Bergkius esse voluit Opusc. I p. 678.*

367 *sq. Dittographiae suspicionem obiter olim ab Vssingio motam refutat cum Brixio Langenus Stud. p. 43. Mire* Prandíum ŭt *Spengelius, alii, atque adeo* Prăndium út *Muellerus Pros. p. 418 maluerunt quam* Prandjum út. *Pro* iussisti *Bothius* iusti *scripsit octonarium trochaicum cum proceleusmatico* úbi lubet *constituens, quod recoxit Vahlenus itemque Bergkius, nisi quod dimetros dispescuit trochaicos, ut anapaesticos cum Hermanno* ℜ *confirmante A. V.* 368 *catalecticum admisso* ăccubitum *Hermannus Spengeliusque 'Ref.' p. 321 fecerunt, correcto* lubet, licet ire ℜ, lubet ilicet *Brixius, acatalectum admisso* licĕt *Muellerus Pros. p. 63, correcto* lúbet ⟨intro⟩ ilicet *Fleckeisenus. Mutantibus formulae constantiam obiecerunt Muellerus Pros. p. 418 et Bergkius 'Beitr.' p. 159 coll. Varrone apud Nonium p. 106, 11 M.* (*Ταφῇ Μενίππου fragm. VII R. VI B.*): 'ubi lubet ire licet accubitum'. † ac-

cedo strenuo sussilimus quod esurigo findebat costas: *ubi per formulam ab Acidalio primo adnotatam hunc versum respici Fleckeisenus censuit apud Vahlenum p. 222: neque tamen minus gravis est consensus ad memoriam stabiliendam, si non ex Plauto, sed ex communi consuetudine verba addhibuit Varro.*

371. neque id *Pylades.* atque id haud *Camerarius.*

376. 'tum *nescio an delendum sit' ℜ: recte servavit Brixius colon pro commate ponens.*

379. Vbi tute hunc *cum Bothio ℜ obloquente Muellero Pros. p. 580* (*ibid. p. 29 sq.* primum *inserente post* hominem), *Brixio* (*olim* Vbi tu istunc, *postea* Dic *vel* Cedo ubi hunc *proponente,* me ⟨nouit⟩ *recipiente*), *Belowio de hiatu p. 15.*

380. In Épidamno autem? qui huc *Fleckeisenus.* In Épidamno? quin huc *Muellerus Pros. p. 553 adn.* Ain? ín Epidamno? qui huc 𝔅.

382. *Post* Menaechme (*non post* facis) *cum prioribus distinxit ℜ.* — hic tu eris rectius *Langenus 'Beitr.' p. 134.*

384. miror quid hoc negoti est *Bothius.* miror quid hoc est negoti ℜ. demiror quid hoc negotist *Muellerus Pros. p. 580. At cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 228. Vix recte* obuoluit *scriptura — quam def. Kochius Em. Pl. p. X* (*cf. v. 167*) — *usus correxeris velut* uah, oluit (*cf. Aulul. 216*).

387. iam *Camerarius.* tam *coll. Festo p. 360 vindicavit Gulielmius. Vide ad Stich. 472 et adde Ribbeckium de partic. p. 28, Corssenum 'Krit. Beitr.' p. 272 sqq., Lorenzium ad Pseud. v. 692, alios. Ceterum inde ab hoc versu alteram recensionem statuit Sonnenburgius p. 12 sqq., cui v.* 387—405. 415. 416. 438—441 *tribuit, cum tertiae adeo v.* 418—432. 435—437 *adscribat, primae ut v.* 369—386. 407—413. 433. 442—445 *relinquantur. Cf. ad v. 404 et vide refragantem Langenum Stud. Pl. p. 300 sq.*

389. tibi tu et ℜ. *aut sic aut* tu tibi et *Muellerus Pros. p. 708.* et (*del.* tibi *et* mihi *post* Egone te *inserto*) *Vssingius in adn.* (*!*). tibique et *Fleckeisenus assentiente Mahlero de pron. p. 20 et Schradero de* -NE *partic. p. 12 adn.* tibi | et *coll.* tibi | aut *in v. lacunoso 826 sq. def. Vahlenus! At certius etiam quam* me *in versu antecedenti post idem pronomen excurrens* mi *additum firmant v. 174. 208. 220. 222. 320 sq. Mox verba* certe haec mulier . . . satis *Messenioni tribuit Ribbeckius. Cf. Langenus Stud. p. 43.*

391. qui istic est *Bothius.* — *Verba* qui extergentur baxeae? *Messenioni tribuit Ribbeckius.* — buxeae, *cum B suprascr., Camerarius.*

395. MES. *praemittit Ribbeckius, fortasse recte.* mulier cantharino ritu astans *Scutarius.* mulier canterino ritu hic astans *Camerarius.* canterino ritu mulier astans ℜ *in edit.* '*quamquam licet etiam sic transponere:* mulier canterino | astans ritu' *postea* ritud *cum Bothio suasit Nov. exc. I p. 64. Ad* restans *cf. Caecilius v. 273 sq. R.:* '*quid enim oscitans hietansque restas', al. Ceterum cf. Turnebus Advers. XVIII 15.*

397. quom fecerim ℜ *refutante Brixio: cf. Luebbertus Stud. gramm. II p. 127, 253.*

399. uxorem ⟨hic⟩ habui *Guietus.* ⟨ullam⟩ uxorem habui *Muellerus Pros. p. 555.* ⟨haud⟩ uxorem habui 𝔅. *Vide praef.* — *V.* 400 pede '*quidam' apud Lambinum refragante ipso.*

401 *sqq.* egressus sum *editiones inde a Camerario: unde erravit Spengelius T. M. P. p. 4 adn.* — ⟨hic⟩ te conueni *Wagnerus.* — *De v.* 402 *cf. Scipio Gentilis Parerg. I 28. Verba* Ligneam . . . . proxumust *Messenioni tribuit Ribbeckius, qui olim tragicam aliquam parodiam latere in v. 403 suspicabatur.* fissam *pro* fixam *et cum Scaligero* excusam *pro* excussam *corr.* ℞ *refragante Vssingio. De* excussam *cf. Loewius Act. soc. phil. Lips. VI p. 349 et Onions l. s. s. p. 60.*

404 *sqq.* pellionis *om.* est *def. Olsenus p. 101. Post versum* 404 *cum prioribus Messenioni tributum v.* 406 *sqq. insequi iussit Ribbeckius p. 537 sq. v.* 405 *inculcans ante v.* 415 *et mox v.* 438 *sq. ante v.* 418 *ita traiciens, ut quo loco in libris exstent fortasse lacuna statuenda sit. Cf. ad v. 387 et ad v. 407.*

405. Iam⟨iam⟩, amabo, desine *Camerarius.* Iam ⟨me⟩, amabo, desine *cum Grutero* ℞ (*cf. Parerg. p. 428 sq.*). *De* de(si)ne *pronuntiando hariolatur Crainius Stud. Plaut. ed. a. 1858 p. 7 adn. Cf. Muellerus Pros. p. 556. Vide ad v. 404 sqq.*

407. Nam nescio quem ℞ *simul excidisse aliquid ante hunc versum ex librorum scriptura sic contaminata concludens refragantibus Kaysero cens. p. 418 et Brixio.* Nescio quem tu *Fleckeisenus probante Studemundo apud Beckerum Stud. I p. 230 adn. et Brixio, nisi quod hic etiam de* Nescio pol quem *coll. Aulul. 71. Epid. 61 cogitat neque improbat quod praeterea* alium hinc hominem *Muellerus Pros. p. 555 proposuit simul* alium homonem *commemorans* (forte *olim inser. Pareus,* alium tu hominem *noluit* ℞ *in praef.*). Nesciōquem *Vahlenus perperam coll. v. 530 def. At reputandum erat praeter metri defectum offendere* Non ego te noui *non recte ad* non me quaeritas *adplicatum. Quae incommoda simul tollit scriptura facile ex hac memoria derivanda* Nescio quem mulier
quem nosti alium h. n. m. q.

410. *De* Vbi Agathocoles rex regnator *cogitat* ℞ *Opusc. II p. 488 sq.* — 'Pythia *Hermolaus, Lambinus* (*lidem mox* Olympia *pro* Liparo). Panthia *Camerarius.* Plinthias *Petitus.* Phintia *Gronovius, prope ad veritatem. Ceterum de mira hac regum successione disputarunt quos in Pauli Encycl. reali t. III p. 1301 Haakhius attulit commemoratus a Ladewigio Philol. I p. 276.' Adde Meierum Opusc. acad. II p. 335 sq., Stiefelium 'Bl. f. bayer. Gymn.' XV (a. 1879) p. 309 sq., Holmium 'Gesch. Siciliens i. Alterth.' II p. 286, 490. Cf. praef.*

413. Num *vindic. Dousa III 6. Post hunc v. lacunam statuit* ℞ *cum Ladewigio p. 296 assentientibus cum aliis Brixio et Vssingio, qui de altera lacuna post v. 416 dubitans hoc loco supplet* Vnde unde est, bene inuitanti aduorsari uix decet, *quae ne quadrant quidem ante* Hercle opinor. *At nihil omnino desideratur, modo recte explices* pernegari *ex eis quae dixi Anal. Plaut. p. 24 adn. 49* (*cf.* impetrant *v. 192*).

416. Periisti *corr. Guietus, Bentleius.* — tu *om. Camerarius: cf. Lingius de hiatu p. 35. Cf. ad v. 387, 404 sqq., 413, 432 sqq.* — *Mox v.* 418 assentibor *Lambinus* (*item v. 483*).

419. possim *Lambinus.* — mulier, iamdudum tibi *Bothius. De* dudum *cf. Langenus 'Beitr.' p. 42, de* ni meae *v.* 420 *cf. ad v. 881. Deinde* Vxori iret nuntiare *et* Vxori haec renuntiaret *Bothius temptabat.*

422. intro eamus *Guietus.* eamus hinc intro *Muellerus Pros. p. 580.* eamus intro huc *Brixius in append. coll. Epid. 157.*

426. ad phrygionem una deferas *Scaliger.*

428 *sq.* eadem ea *R.* eadem opera *cum Weisio Fleckeisenus.* et eadem *Brixius improbante Vahleno, qui item vitiose* eadem enim *proposuit.* eadem ita *Thomas 'Rev. de l'instr. publ. en Belg.' XIX p. 259 sqq. cum* ignorabitur *coniungens* te habere, *ubi olim* Ne uxor agnoscat, te habere si *interpungi Acidalius iubebat, transponi* Ne te habere uxor cognoscat, si *Fleckeisenus. At omnino non coit* ignorabitur, ne cognoscat *facileque* dignorabitur (*de quo cf. Paulus p. 72, 16 M., Corp. gloss. lat. II p. 49, 31, al.*) *et per se corrumpi potuit et collato v. 468, ubi in eadem voce iniuria haerebat Ribbeckius* (*cf. Ter. Phorm. 931*).

431. I : iam *Wagnerus, cui Aulul. 802 opposuit Brixius.* — '*Fortasse fuit* te : nam hunc' *R* ted *amplexus Nov. exc. Pl. I p. 45, ubi* sed *Muellerus Pros. p. 35.*

432 *sqq.* ⟨ad me⟩ accede huc *R addens 'de transponendis* huc accede *cogitare noli'.* — Quid est negoti *Bothius.* — *Pro monstro scripturae* ſuſſciri *Menaechmo tribuit* scire uis? *Camerarius et* st! *ante* scire *inserens Palmerius.* subsili *Bothius, 'mire' iudice R, 'perapte' iudice Vahleno, qui ad Varronis locum provocat ad v. 368 adscriptum, ubi scilicet de subselliis subsiliunt petituri triclinium! De* sciscita *cogitabat Scioppius Susp. lect. V 24, de* suspice *Vssingius, de* fascini (*scil. 'negotiumst'*) *Ribbeckius* (*?*), *de* tus fer, i (*!*) *Palmerus Hermath. X p. 63, ubi* suscipe *R coll. v. 349: 'nisi* suscipe hoc *potius scripsit poeta'. Mox* MES. Quid ergo opust? MEN. opus est. MES. scio ut mendices. MEN. tanto nequior es *Camerarius, alii alia ac nuper* opus est scitum me dicas *Vssingius,* opust Iouem ut me dicas *Palmerus* (*!*): *ubi* Quid eo opust? MEN. opust. scio ut me dices. MES. tanto nequior *R,* 'eo *sumens a Pylade,* dices *et* nequior *ab Acidalio. Fortasse tamen inter* opust *et* scio *duo hemistichia interciderunt'. Assenserunt de hac lacuna Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 631 sq. et Beckerus in Studem. Stud. I p. 257, cum Kayserus cens. p. 418 Brixiusque post eum rectius ante v. 433 lacunam agnoverint. At simul reputandum erat neque* Opust. scio ut me dices *uno tenore eundem dicere potuisse et ipsa verba* scio ut me dices *aliam antea requirere sententiam, qualem vel reliquiae corruptae* ſuſſciri *indicant sine ulla adhuc probabilitate temptata. Praeterea post v.* 433 *iudice R 'necesse est talis versus interciderit, quo et intrandi consilium suum Menaechmus aperiret* (*coll. v. 437*) *et tacere servum iuberet* (*coll. v. 438*). *Quare* Tace *posui in principio. Absque quo esset, illud quidem potuerat etiam post v. 436 dici atque ita* tu *servari v.* 437'. *Quo loco* tu *pronomini* istos *v. 436 oppositum recte servavit Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 176. De intrandi vero consilio vix erat quod disertis verbis Menaechmus diceret, praesertim si post v. 416 exempli gratia dixerit:* Procul a me recede: nam ego iam istam tangam aliquo modo. *Sed vel v. 415 sq. sufficiunt (v. s.). Denique* tace (*v. ad 438*) *in superiore lacuna locum habere potuisse exemplo demonstravi, nisi forte ex* (nequior)e(m) — *unde initio v.* 435 En (habeo) *Gronovius,* Enim (habeo) *Bothius eruebat* — St! habeo [e = ẽ = (e)st] *effeceris, quod hiatum in caesura hoc loco minus probabilem probabilius saltem tollat quam* inceptaui operis *vel* incepi hoc operis *vel* incepi

facinus *Muelleri Pros. p. 556* (*ubi* incepi hic operis *praeibat* ℛ *in praef.*). *Ibidem pro* et (ei) *Camerarius* tu, ℛ i et *posuit: at cf. Kiesslingius Annal. phil. XCVII p. 629.* — potes *def. Wagnerus. Mox* Abduce *pro* Abduc ℛ. — diuersorium *Scipio Gentilis Parerg. I 37: cf. Trucul. 697.*

437. Tum ℛ *cum Lambino: v. s.* — ante solis occasum aduorsum ut uenias mihi *fuit qui templaret: at cf. v. 1022. Epid. 144.*

438. Non . . . ere? ℛ *distinxit cum vulgata, ubi melius interrogationem post Koepkium sustulerunt Vssingius Ribbeckiusque.* — tacē *vel* tu tace, nequam *olim Vahlenus* (*ut* ℛ *v. 319*) *Mus. Rhen. XVI p. 631 sq. sic impugnans lacunam quam post v. 433 statuerat* ℛ. — *In fine* nunc iam *addebat Camerarius,* tace *bis ponebat Gruterus et ter adeo Bothius inutiliter.* atque hinc abi ℛ, et caue malo *Brixius,* uerbero *Palmerus Hermath. XI p. 410,* et fac tuum *Vahlenus* (*olim* atque abi)*: quae non quadrant ante* Mihi dolebit, non tibi, *denique* ac mitte me *Ribbeckius, quod erus servo dicere non potest.* quid paues? ℬ. *Ceterum cf. ad v. 387, 404 sqq., 432 sqq. Mox* tibi, ⟨hic⟩ si quid ego ℛ. non tibi, egomet si quid *Fleckeisenus.*

441. hinc *pro* hic ℛ *refutante Brixio.* — perii *utroque loco Lambinus,* periit *priore Guietus.*

442. lembulum dierectum *Bothius commendante Kochio Mus. Rhen. XXXII p. 99.* lembum iam dierectum ℛ '*nisi* lembum eccum *magis placuerit*'. lembum directum illa *Fleckeisenus.* lembum dierectum eccum *Onions l. s. s. p. 63. Cf. Palmerus Hermath. X p. 65 sq.*

443. inscitus, qui pro me hero *Camerarius.* inscitus, qui me hero meo *Lambinus.* inscitus, quin' hero me *Bentleius.* inscitus qui domino me *Bothius, quod commendat Vahlenus, ars non commendat.* inscitus sum qui ero me ℛ (*de quo perperam iudicantem Olsenum p. 9. 61 refutavit Seyffertus 'Jahresber.' 1883/5 p. 53 sq. adn.*). inscitior qui ero me *Fleckeisenus coll. Trin. 936, Amph. 56. Non neglegendum ab hoc loco dubio si recesseris* moderari *nunquam coniungi cum dativo personae* (*cf. Langenus 'Beitr.' p. 231*)*. Cogitaveram de* qui dromoni p.m.*: sed tum* ille *pro* me *scribendum esset v. 444.*

446. *Tertium actum non hoc loco sed a v. 559 incipere voluit Spengelius 'die Acteinth.' p. 20 sq., ut intra versuum 442—465 spatium Menaechmus pransus sit, potaverit, scortum accubuerit: quod etsi excludi praefracte nequit, tamen neque necessarium est neque probabile.*

446. annis triginta natus sum quando *Camerarius* (annos *Lambinus*). triginta natus annis ego sum quom (natus annis *cum Grutero.* sum quom ego *Pylades*) ℛ. trigintad annis natus sum quom *Buecheler de decl. p. 48.* triginta iam sum natus annis quom *Muellerus. Male* uerum *pro* quom *Geppertus 'Zschr. f. Gymnw.' XIX p. 901. De* quicquam *v.* 447 *cf. Neuius 'Formenl.' II p. 245.*

449. inhio *praeter* hieto *Palmerius.* haereo *Camerarius. de* hittio *hariolabatur Gruterus.* inhieto *Bentleius. De* abi(i)t *v.* 450 *cf. Menradius in Woelfflini Archio IV p. 469.*

451. '*Mutilum versum addito* male *supplevi, sic turbatum Bothius olim dedit:* Qui illum di deaeque omnes perdant, qui commentus primus est (*quo peritius Lomanus p. 51:* primus qui commentus est), *sic autem nuper:* Qui illum perduint di omnes *e. q. s.*' ℛ. *Emendationem Bothio-Lomanianam occupaverat Bentleius, probavit Luchsius in Studem.*

Stud. I p. 31, cum Vssingius qui primus id (*vel* sibi) commentus est *itemque, sed* hoc, *praetulerit Vahlenus Ind. lect. Berol. a. 1880 p. 11, Herm. XVII p. 608 sq. Quibus omnibus propius ad verum accedere rationem supplendi etiam a Weisio adhibitam iam apparet.*

452. habere, quae *cum Pylade R, ubi* qui *vindicavit Langenus Philol. XXXIII p. 710* (*Onions l. s. s. p. 54*) *de* occupet *pro* occupat *inferendo dubitans.*

453 *sqq.* Nam ad eam rem '*vetus lectio*' *Pii.* Non ad eancce rem *Camerarius in ann.* Non ad eam rem hercle *R quo peritius* Non hercle ad eam rem *Muellerus Pros. p. 758: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 17.* Non saltem ad eam rem *Vahlenus.* Vnos ad eam rem (*praeeunte* Solos *Vssingio*) *Gertzius.* Non ad eam rem, ni *Onions l. s. s. inscite.* — homones decuit otiosos deligi *Langenus Stud. p. 44. Possis* decuit homines otiosos deligi: *sed* decuit deligi *cum aegre divellas, augere malui alliterationem insignem* desidiosos *pro* otiosos *adhibito.* — *V.* 454 censu careant *Gronovius.* census capiant (*scil.* censores!) *explicare studuit Turnebus Advers. XVIII 15.* census capiat (*scil.* otiosos) *explicandum = censio* (*multa*) *capiat coll. Rud. 1273. Brixium qui rationibus falsis usus v.* 453 *sq. secludebat optime refutavit Langenus, cum Sonnenburgius p. 15 v.* 453—456 *et* 457—459 *pro locis parrallelis habeat* (*cf. Ribbeckius p. 538*), *Baierus vero miro iudicio p. 126 v.* 455 *sq. secludat improbans quae non noverit. Ceterum si uno tantum versu A ructior fuerit — de quo Loewius cogitabat — necessario propter spatium de aliqua in eo dittographia cogitandum: id quod sane admittunt vestigia a Ritschelio indicata.*

457. Adfatim hominumst *R.* — esculas edunt *Acidalius. Cf. Vahlenus Mus. Rhen. XXVII p. 176 sq. Vide ad v. 453 sqq.*

461. *Traditam scripturam 'nec sententia nec numeris ferendam' iudice vel Vssingio Vahlenus defendit obloquente Seyfferto 'Jahresber.' 1881/2 p. 84.* Quoi tam credideram insoluisse (*h e.* insueuisse) *R quanquam dubitanter.* Quoi tam credo deum uoluisse *Bothius, contra quem Balbachius Obs. p. 25 dixit. At similiter Brixius* Quod tam credo deos uoluisse *sensu a parasito prorsus alieno.* Quoi tam certo eram aduocatus (!) *Kayserus cens. p. 420.* Quoi tam credo funus factum *ad sententiam Brixius in adn., in contextu Wagnerus.* Quod tam credo letum obiisse *Kochius Mus. Rhen XXIV p. 633.* Quoi t. c. ratum hoc fuisse *Kanius Mnemos. n. s. IX p. 344.* Quod t. c. datum nunc esse *Rothius Quaest. II p. 12 adn.* Quod t. cr. eum uoluisse *Onions p. 64.* Quoi t. cr. datum oluisse *Spengelius Philol. XXIII p. 178 sq. intellegens prandium Menaechmo datum, quod ille dedit potius. Nihilo minus vix dubito quin* oluisse *verum sit* (*cf. etiam* ob[u]oluit *scripturam v. 384*), *si modo ea vi accipias perfectum, qua mortuus 'uixisse' dicitur et amator 'fuisse'. Talis enim sensus requiritur e verbis oppositis 'quam me uideo uiuere' atque optime sic reliquiarum mentio odore iam carentium se adplicat. Quod si verum est iam pro* Quoi (*scil.* prandio) tam credo datum *requiritur velut* credo odorem *vel* credo *ἀτμόν, quibus paululum praestare* halatum *visum est.*

463. Sed quid ego? uideo Menaechmum? *Bothius.* Set quid ego hic uideo Menaechmum? (*nisi males* Set quid uideo? eccum Menaechmum) *R obloquente Kaempfio de pron. p. 14. Cf. Muellerus Pros. p. 35.*

466. sic ego *'quidam libri' Lipsii Ant. lect. II 13. De* potine ut *cf. Schraderus de* –NE *partic. p. 32* (*in B* ut *ante* ut *erasum testans 'ut vid.'*). *de exordio scaenae in quo mire haeserunt Brixius, Wagnerus, Sonnenburgius vide Seyffertum 'Jahresber.' 1881/2 p. 84 adn. et Langenum Stud. Pl. p. 150 sq. — V.* 466—473 *Sonnenburgius p. 16 seclusit.*

468. esse eam dices faxo *cum Bothio* ℛ *obloquente Brixio.* — ita integrabitur *Ribbeckius p. 538: cf. ad v. 428 et 478 sq.* — *V.* 470 foris *Lambinus.*

471. *De* Nehercle is sim qui sum *cogitabat Lambinus. Cf. Victorius Var. lect. VII 20.* — Non hercule *Bothius, Bentleius.* Non edepol *fuit qui corrigeret: cf. v. 92.* — nisi *Camerarius.* ni ego ℬ *coll. Bacch. 505. Trucul. 307. Amph. 673, al. Post* ni (*non post* hercle) *hiatum admittit Vssingius neque melius iudicat Belowius de hiatu p. 14. Cf. 'phil. Anz.' XVII, a 1887, p. 45.*

472. *'In verbis* obserua quid dabo *duorum versuum reliquias investigasse videor, qui tales esse potuerunt:*

Meque últus pulcre fúero. obserua[tóst opus
Prius étiam: post huic édepol mali ali]quíd dabo.

Interpolatorum librorum turbae cum Acidalio fraudi fuere tum Bothio et Lomano p. 65' ℛ. obserua quid dabo *optime vindicavit Langenus 'Beitr.' p. 217. Cf. ad v. 466.* — *De* sperauerit *v.* 475 *cf. Cramerus de perf. coni. ed. Marburgi a. 1886 p. 18 et Wirtzfeldius de consec. temp. Pl. et Ter. ed. Siegburg. a. 1888 p. 21.*

476. 'tum apstuli *vel* item apstuli *scribat, qui hiatum tolerare nolet.* atque abstuli *Fleckeisenus suadet'* ℛ. ei *vel* inde abstuli *Muellerus Pros. p. 687.* hanc apstuli (Pallam quoius) *Wagnerus. Possis* scortumque accubui *coll. v. 1141 sq. Ceterum traiectionis in archetypo* P *causa* PRODI *et* PRANDI *initia fuisse videntur.*

478 *sq.* PEN. [Satín nunc loquitur dé me et de partí mea?] Nequeó, quae loquitur, éxaudire. MEN. Clánculum ℛ, Satin *pro* Satur *cum Bothio scribens et addens: 'sic inter se transposui, priorem quidem uncis inclusum, ut qui ab A absit. Qui si Plautinus est, fortasse locum habuit ante v. 486 potius. Vulgatum ordinem servans Ladewigius p. 296 aliquid intercidisse inter v. 479 et 478 putabat, sic autem construi Acidalius volebat:* Nequeo quae loquitur exaudire. clanculum Satur nunc loquitur *e. q. s. Quae in B scripta sunt supra versum, rursum ea deleta manu prosteriore, non expedio.' Cum Acidalio distinxit Vssingius vitium tamen inesse putans, cum alii vel* loquitur clanculum *constructione coniunxerint, Brixius 'clanculum' significare ex occulto sumpserit. At cf. Asin. 881* (*clanculum exaudit qui non advertitur exaudiendo sive visu sive sonitu sive halatu*). — Saturne loquitur *Kayserus cens. p. 418.* Furtim nunc loquitur *et mox* deque arti mea *olim Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 632* arti *sensu cassum ex* ĩ fallac(ia) *male lecto peiusque correcto 'lucratus'. Iam sine ratione versum defendit assentiente Baiero p. 127 adn., de quo item errabat Teuffelius 'Stud. und Char.' p. 267 magisque etiam Brixius post v. 468 traiciens, ubi prorsus turbat, errans de A mireque* de meo *proponens. Recte iudicarunt Sonnenburgius p. 16 adn. et Langenus Stud. Pl. p. 301.*

480. eam mihi meae *vel* meae mihi ℭ. *Cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 61.* — *V.* 483 assentiri *Lambinus, ut v. 418.*

484. multis quid uerbis opust *Bothius.* uerbis quid multis opust ℜ. *Pro* opust *possis etiam* moror (*ut Ter. Andr. 114*): *cf. ad v. 502.*

485. bene fuit (*sc.* mihi) *Ekius in ed. Captiv. a. 1853 p. 52. Cf. Langenus Anal. Pl. I p. 7. Vide ad v. 478 sq.*

487. aduersum it *cum Grutero amplexus* (*neglecta* sit *scriptura*) Sed *in versus initio addebat Brixius perperam adhibitis locis, ubi alia eiusdem actoris verba praecedunt.*

489. Flagitium tu hominis ℜ: *item Fleckeisenus.* Flagitium homonis *Bergkius Opusc. I p. 148.* Hominis flagitium *Wagnerus. Item v. 709* (*cf. Asin. 473, Cas. III 2, 22 [II 1, 8]*). *Fortasse in ore vulgi, unde profluit convicium, in unam vocem coaluit* flagitiū hominis (uominis).

491 *sqq.* Quid . . . . foro? *Brixius distinguens cum 'quibusdam' apud Lambinum, qui* Vt = *postquam explicans* foro, fecisti *construendo iungebat. Quod recipiens Vahlenus etiam* prandio, Cur ausus facere, quoi *distinxit, unde Olsenus p. 18* prandio — Cur ausus facere —, quoi *dubitanter* (*sed* ausus *om.* es *sine dubitatione*). — *V.* 492 me absente *Beroaldus.* med absente *cum Bothio* (*et Bentleio*) ℜ *in edit.: at cf. Nov. exc. Pl. I p. 23.* absenti *item def. Vssingius* (*idem* absente prandio *ob diiambum legitimum improbans, qui v.* 480 eám meaé *reliquit!*) *et Vahlenus Herm. XVII p. 599 sqq., quamquam hoc loco propter ipsum vitium* meo *nihil libris tribuendum est.* — *V.* 493 quum ea qua tu eraſ eram *codd. Pyladis* (ea que eris eram '*cod. Cantabr.*' *Salmasii*). quoi ego aeque atque haeres haeream *Lambinus.* quoi aeque ac eres (*i. erinaceus*) haeream *Iunius apud Lipsium.* heres eram *e vet. cod. etiam Scaliger adscripsit* quoi ego qua tu (h)eres eram *ad Festum coni. Nihil profecit Handius Turs. I p. 197.* quoi ego adaeque heres eram ℜ: *cf. Langenus 'Beitr.' p. 22.*

495. Qui mihi maldicas *Brixius in adn.* (*etiam de* Qui mi *cogitans*), *Ribbeckius.* Mihi qui maledicas *improbavit Kaempfius de pron. p. 34 ob allitterationem* (*quae sic minime cessat*) *pronomenque elatum, quod alia collocatione item effertur in simili sententia v. 374.* — homini hic ignoto insciens *cum B b Camerarius.* homini ignoto insciens *Gruterus* (*probante Vahleno, qui ad formularum 'solus soli' 'absens absentem' similitudinem provocans 'insciens' = ignotus esse posse perperam sumpsit: debebat esse:* homini ignoto nescius *vel* homini hic nescio insciens). sic homini ignoto sciens ℜ. homini hic ignoto sciens *Brixius: cf. Muellerus Pros. p. 531.* sic homini ignoto insolens *Ribbeckius p. 539. Pro* hic noto *aut* hic ignoto *aut* hic nescio *scribendum esse neque ullo modo* hic *aut deleri aut mutari posse demonstrat v. 633 huc respiciens* ('*peregrinum aibas esse te*'): *quod non intellegens illo loco male de recensionis diversitate cogitavit Sonnenburgius. Quod ante* insciens *distinxi cf. Ter. Phorm. 59.*

497. (dari) Postea? Pe. eam.quidem *Camerarius.* (dari?) Posce. Pe. eam quidem *Bothius* (dari?) Pe. Pax: eam quidem ℜ *dubitanter.* Pe. Istam quidem *Vahlenus olim* (*probante et Brixio et Luchsio in Studem. Stud. I p. 7*), *iam servato* Post eam quidem (*sic etiam Bent-*

leius) *deinde* ante dédisse (!) *commendans.* PE. Poscae eam quidem *Palmerus Hermath. XIV* (*a. 1888*) *p. 300.*

498. quid tibi nomen est *Camerarius, ubi* quod *'alii libri' Lambini.*

499. quasi non nomen *Bothius, Bentleius. Mox* quoad *pro* quod *Geppertus Stud. Pl. II p. 66 abusus* QUAD *scriptura ex* QUA(SI) *eodem loco conspicuo in versu antecedenti repetenda.*

501. certe *pro* certo *Langenus Philol. XXXIII p. 709, 'Beitr.' p. 28.*

502. Aequom si facias *cum Camerario* ℜ. Si te aequom facias *Muellerus Pros. p. 759. Dubitavit de his verbis Vssingius ex simili ratione, qua Brixius* non sies *pro* ne sies *reposuit. At hiatus indicio est potius initio versus aliquid intercidisse, ut v. 484 in fine. Mox* non rogem *pro* non negem *'alios scribere' Pius dicit.*

506. Sanum esse, adulescens, sincipitium ℜ *olim, ubi* sincipŭt intéllego *olim Fleckeisenus admisit,* sincipŭt intéllego *def. Vahlenus Herm. XVII p. 606. Cf. Bentleius in Ter. Phorm. II 3, 21, Muellerus Pros. p. 80.*

508. hoc die *Bothius olim.* hodied ℜ *postea: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 118 adn.* — *Pro* atque ⟨eam⟩ dedisti (*cf. 561 A et 480*) eamque dedisti *Camerarius,* quam dedisti *Guietus,* ac detulisti *Muellerus Pros. p. 80 adn. et 506,* atque huic dedisti *Onions p. 65.*

510. *De* pallam dedi nec surrupui *cogitavit Brixius* (surpui *idem olim Quaest. p. 23*) *obloquente Vahleno ad v. 1073. Post verba* Satin sanus es *Peniculo tributa aliquid intercidisse cum Ladewigio p. 296 statuit* ℜ. *Velut:* Profécto nisi illum ut cónfiteatur fécero, (Occisast haec res). *Contra ex diversis recensionibus v.* 507—510 *et v.* 512—517 *derivabat Sonnenburgius p. 17. At nulla omnino iam relinquitur offensio.*

514. quia tu es *def. Vssingius!* quia tu is es *Spengelius T. M. P. p. 136, Bergkius Opusc. I p. 678! Cf. Muellerus Pros. p. 763.*

515. me fuisse indutum pallam *Bentleius itemque Muellerus Pros. p. 80 adn.* pallam indutum me fuisse *praeferens turbata allitteratione.* me indutum exiuisse pallam *fuit qui praeferret.*

517. piari iube, *quod Lingius p. 56 defendit, nolui mutare coll. Trucul. 631. Most. 815, al.* piari iubes *Pylades.* iubes piari *cum Guieto* ℜ. piari iuben *Bergkius Opusc. I p. 678. Mox* me quisquam *trai. Camerarius.*

519. iam, gesta ut sit *Pylades.* iam, uti sit gesta *Camerarius.* iam, ut sit gesta, ego ℜ. *De* iam, ut siet gesta *Brixii dubitandum cum Muellero 'Nachtr.' p. 89.* actutum, ut sit gesta *Wagnerus.* iam, ut sit gesta, ita *Weidnerus Advers. p. 15.* iam iam, ut sit gesta *Hasperus Ann. phil. CXXVII p. 133. Fortasse pro* eloquar *admittendum* deloquar [*coll.* (*d*)*enuntiare,* (*d*)*enarrare, sim.*] *vel* traloquar *vel* delicem. *De proximo versu dubitavit Muellerus Pros. p. 228 sq. iniuria expectans* rēcident iniuriae. — *V.* 521 inultus *coll. Most. 1113,* inultum *coll. Ter. Andr. 610; Haut. 918 apte defenderis. Cf. Baierus p. 95.* — *V.* 522 ut quemquem (*B*) *'propter numeros' def. Vssingius* (*cf. ad v. 492*), *omisit Prehnius Quaest. Pl. de pron. indef. ed. Argentor. a. 1887 p. 2 sq.*

524 *sqq. Quod versus huius scaenae tantum non omnes* (*exceptis v. 555—558*) *retractatori, v. 528—537 interpolatori tribuit Sonnenbur-*

gius p. 17 sq. merito explosit Ribbeckius p. 539. Adde Langenum Stud. p. 151. — *V.* 524 orare ait te *Saracenus.* amare te ait *cum Bothio ℛ: cf. Muellerus Pros. p. 487.* amabit era te *vel* ted amabit *Langenus 'Beitr.' p. 290 sq., 339 refutante Brixio Annal. philol. CXXIII p. 55 sq.*

525. nunc una opera *Camerarius.* una opera sibi *Vssingius.* — ad aurificinam *Bentleius.* — iam *additum coll. Bacch. v. 1075 (B) def. Brixius.*

526. huic *pro* hu(n)c *Pylades.* — tu pondo *idem, ubi* pondod *cum Buechelero ℛ Nov. exc. p. 64. Cf. Muellerus Pros. p. 531.*

530. quod hoc est *ℛ: item Fleckeisenus. Cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 284, et de* quid *ex A recepto cf. v. 341. 497. 1131, al.*

533. au! non *Acidalius.* an non *post Lambinum Bothius.* noenu *Bergkius Opusc. I p. 678. Cf. Muellerus Pros. p. 531.*

534. ⟨Me. Minumé.⟩ An. redde igitur, si *del.* spinter *ℛ. Obloquitur Brixius coll. Trin. v. 147, qui etsi et valde dubius est et longe aliter comparatus, tamen hoc loco quaestio apte ad praecedens responsum refertur, ex quo aliquid efficiatur.* — *V.* 535 quod ei dedi *Bothius.*

536. Istuc, ubi illae armillae sunt *Camerarius, itemque* (Istuc: ubi) *Vahlenus coll. Aristoph. Av. 648.* illae *delebat Bothius,* sunt *Brixius.* An. Istuc hercle. Me. Armillae ubi sunt *ℛ addens: 'sic conformanda duxi quae in libris turbata sunt. Nisi tamen liberius corrigendum:* Me. Quid istúc? armillae hercle úbi sunt'. *De priore commento cf. Muellerum Pros. p. 355 adn. (cf. ad v. 453). At sane* illae *latere in* iclae *prorsus inprobabile et propter ipsam corruptelam et propter versum: quae litterae nescio an reliquiae sint nominis, ad quod* armillae *adscriptum sit postea, velut* ubi uiriolae sunt.

537. Nam pol ⟨cum⟩ hoc una dedi *ℛ addens:* 'non pol has una dedi *Ladewigius p. 296 suspicabatur, rectius de lacuna post hunc v. cogitans.'* Non pol cum hoc una dedi *Ribbeckius p. 539.* Tam pol hoc quam illas dedi *Vssingius olim. Non est quod lacunam statuamus, si* una *ex priore versu repetitum probabiliter corrigimus. Mox* Dicam curassere (*non* dicito curassere) *Lambinus.*

540. referentur *Madvigius Opusc. alt. p. 78. Mox* in auris *Pylades.*

542. Faciundas *def. Vssingius.* — nummum duom *malit Muellerus Pros. p. 102.*

544 *sqq.* cedo aurum mi: ego *ℛ.* cedo sis aurum: ego *Fleckeisenus.* cedo aurum: tum ego *quidam. At vix casui tribuendum quod, cum v. 546 recte* ego post *legatur, antea modo* ego *modo* post *exstat cum defectu versus. Ac v.* 545 post ego *iam Pylades correxit, quae invertit Spengelius T. M. P. p. 9 sq. (non recte simul* reddibo *suadens) assentiente Studemundo Annal. phil. XCIII p. 50 et ℛ Nov. exc. I p. 49 adn.* poste, *quod idem Spengelius commemoravit, hoc loco amplexi sunt Bergkius 'Beitr.' p. 48 et Ribbeckius p. 539 sq., etiam v. 546 suasit Bergkius Opusc. I p. 678. De* postid *utroque loco cogitabat Muellerus Pros. p. 737. 'V.* 546—548 *diu est cum sic uti feci personis disposui. Nostram rationem Ladewigius p. 294 probat' ℛ.* — *V.* 547 nunc (*vix* ego *vel* pol) *add. Muellerus p. 651: malim* At non habeo. ⟦At tu, *praesertim cum* AT *ante* N *facile intercidere potuerit (cf. A v. 1048).*

548. *De* me haec *traiciendo* (*servato* me uis, *ubi* uis *etiam Bentleius*) *perperam cogitavit Vahlenus.*

549. quanti possint *Lambinus.* quantum possim '*alii*' *apud Lambinum.* quantum possit ℛ *cum FZ et Scioppio Susp. lect. I 3.* quantum possint *vindic. Wagnerus.* — quique liceat *Scioppius.* "quique liceant *h. e.* '*quicunque*' *h. e.* '*quacunque ratione*' *h. e.* '*quanticunque*' *coll. Pers. IV 4, 41. 109: non quod Rostio Opusc. p. 127 visum est* '*cuique* (*emi*) *liceant*': *tametsi in Plautino versu apud Festum p. 306 M. est* cuique liceat ueneat, *ubi* quique *Scaliger*" ℛ (*idem* uaeneant).

550. intro? abiuit *Camerarius.* intro? abiit atque *Pareus.* intro haec? abiit *Fleckeisenus, ubi* intro illa *vel* hinc intro *Muellerus Pros. p. 685,* introd ℛ *Nov. exc. p. 81.* abiit intero (*vel* intro et *et mox* operiuit) *Brugmannus de iamb. sen. p. 20.* intro? intro abiit ℬ. *De* me [e]quidem *v.* 551 *cf. Prol. Trin. p. LXXVIII, Luchsius Quaest. pros. II p. 19.*

554. profer *Brixius cum Langeno Philol. XXXIII p. 710 sq. At* confer *defendi potest, cum de advorsitore cogitet* (*cf. 557 sq. 437. 457. 706. 1051*).

556. Vt qui sequantur, hac me abiisse *Pylades.* ut ‖ Si qui sequantur, hac me abiisse *Bothius, Bentleius* (*idem alias* Vt si qui sequitur . . . censeat). Si qui sequantur, hac me abiisse ut *Brixius in adn.* Vt si sequantur me, hac (*vel* hac me) abiisse *Caesar p. 56.* Vt siqui' sequatur me, hac abiisse *Vahlenus Herm. XVII p. 603 sq. Nonii scripturam, quam optime vindicavit Reblinius, multo exquisitiorem esse non magis intellegens quam* sequatur *formam cohaerere cum vitio* haec *in eisdem libris, denique contra rationem malum versum defendi ipsa memoria dissentiente ex locis non minus dubiis v. 268 et v. 601: cf. praef.*

557. Ibo, ut conueniam *Abraham Stud. Pl. p. 208: cf. Baierus p. 145. Neque tamen improbandum* Ibo et conueniam, *praesertim cum sequatur* Vt — sciat. *Cf. Poen. 794.*

558. bona di mihi danunt, ex me sciat *Bothius.* bona boni dant di mi, ex me sciat *Fleckeisenus.* bona dant di mihi, ex me resciat *Bentleius.* bona dant di mihi hic, ex me sciat *Vssingius.*

559. *Tertium actum hinc demum incipere vult Spengelius: cf. ad v. 446.* — ecmendicarim matrimonium *Bothius.* me patiar tali in matrimonio *Onions p. 65.* me patiar sperni in matrimonio ℬ. *Sed cf. v. 514* (*D*), *515* (*CD*), *al.*

561. (domi) Est atque amicam *Bothius.* (domist) Atque hinc ad amicam ℛ. Atque omne ad amicam (*vel* ad amicam omne) *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 128.*

563. corona hinc ebrius *Camerarius.* corona hic ebrius ℛ *in edit.* coronad ebrius *idem Nov. exc. I p. 64 cum Buechelero.* corona eam (*ducibus CD!*) *Muellerus p. 531, certam medelam habens. Cf. Stich. 664, al.* — *V.* 563 *sq.* (*item v.* 568 *sq.*) *secl. Sonnenburgius p. 18 sq. rationibus usus plane ridiculis.*

565 *sq.* quam hábuit: numnam ℛ, *item Fleckeisenus. Et mox* Hem ‖ Hac ábiit: *cf. Muellerus Pros. p. 391.*

567. eccum ipsum *Camerarius* (*an* eumpse?). eccum eccum *Gruterus.* eccum huc ℛ *obloquente ex A Studemundo Annal. phil. XCIII*

p. 62. ecce eum *Schenkelius Stud. Pl. p. 694. — Cf. ad v. 653. — V.* 570 occupa *'alii' apud Lambinum.*

571—587. *De* DV *errore in D praescripto cf. ℜ Opusc. III p. 19. 'Tractarunt hoc canticum, praeeunte ex parte Bothio, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sq. ad eiusque exemplum pleraque conformans Brixius Quaest. p. 15. A quibus in hoc potissimum discessi, quod v. 571. 572. 575. feci hexametros' ℜ (scilicet bacchiacum v. 571, creticos catal. v. 572. 575, mox Opusc. II p. 726 sq. del.* molestoque multum *et* maxumi *tetrametros v.* 571 *sq. efficiens et v.* 575 Quoímodi clueat *segregans* [quoismodi *Lorenzius Philol. XXXV p. 177*]: *cf. Spengelius 'Ref.' p. 79. 46). At quam sententiam iam Hermannus l. s. s. commemoravit improbando, bacchiacos continuatos esse v.* 571—577, *probarunt Studemundus de cant. p. 84, Brixius, Spengelius 'Ref.' p. 247, alii: unde iam concidunt, quod inter alia v.* 572 *olim* hunce *dedit ℜ (cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 131), cum cret. catal. defenderit Christius 'metr. Bem.' p. 59 (cf. Spengelius p. 62), v. autem* 574 nunc *in fine adiecit Bergkius Opusc. I p. 169 sq., cum bacch. catal. admiserit ℜ (cf. Spengelius p. 74 adn., 253), denique v.* 576 *pro* Si est *(ubi hiatum def. Christius 'Metr.' p. 426: cf. Spengelius p. 204)* Si is est *Hermannus corr.,* Si quist *ℜ. Ceterum v.* 571 *servato* morum *Meursius* hunc utimur — morem — molestomque *suasit, v.* 572 maxume *firmavit Langenus Philol. XXXIII p. 711. — V.* 578—584 *sic dedit ℜ cum Hermanno (nisi quod is initio* Qui nec *post Bothium: ubi* neque *etiam inter* aequum bonum *inserebat post Pyladem Acidalius):*

Quí neque legés neque aequóm bonum usquám colunt,
Sollícitos patrónos habént.
580 Datúm denegánt, quod datúmst:
Lítium plení, rapaces,
Virí fraudulénti:
Qui aut faénore aut periúriis
Habént rem parátam: mens ést in queréllis.

V. 580—582 *sic Bothius discripsit:*

Datúm denegánt quod datum ést litum pléni,
Rapáces, uirí fraudulénti,

ac similiter Leo Herm. XVIII p. 577 sq., cum Bergkius quod datumst *Opusc. I p. 116 adn. (cf. Studemundus de cant. p. 43), postea autem p. 170* Datum *deleverit, Spengelius vero p. 248 (cf. 226 sq. 286) antea de* Patrónos sollicitós habent (= *v. 583*) *cogitans bacchiacos continuet:* Neque léges neque aéquom bonum úsquam colúnt, ⟨i⟩ patrónos sollícitos habént: ⟨i⟩ datúm denegánt quod datúmst litum pléni, uirí fraudulénti.

584. partam *Camerarius.* — mens est in querellis *verba del. Christius 'Metr.' p. 426!* mens eis inquies est *Bergkius olim, mox* pensei ninquolam rem *hariolatus.* mens est in quo (*vel* qua) lis est *Leo l. s. s. ex* NQUOL *quod Ritschelius notaverat.*

585. Illis ubi *Lambinus.* His uiris ubi *Bergkius.* Quibus ubi *Leo. Cf. Raevardius ad l. XII T. c. IV.*

586. male quae *Camerarius.* quae mali male *Bergkius Opusc. I p. 171 sq. (quod recoxit Vahlenus) etiam* [Quippe] *commemorans, sed potius tetram. brachycatal. (p. 157) probans: similiter Studemundus de*

cant. p. 11; cf. Muellerus Pros. p. 436 et Spengelius 'Ref.' p. 290 admisso Quĭppe *senarium voluisse interpolatorem sumens.*

587. Ad pópulum aut in iúre aut aput aédilem rés est ℞ (*ex A* AUT . . . . AEDILEM *notans*) *'ut aberraverit a vero Kampmannus de IN praep. p. 13' cum Weisio scribens* Aut ád populum aut ín iure apúd iudicém rest, *ubi* aut ad iudicém rest (*vel* aut ad iudicem est res *cum Hermanno*) *Bergkius I p. 172* apud aedilem *interpolatori tribuens* (*cf. v. 590*) *confirmante Baiero p. 147. Cf. Huschkius 'Verf. d. Serv. Tull.' ed. a. 1838 p. 606 adn. De interpolatione consentiunt Spengelius p. 266. 330* (*anapaestos admisso* iudícem res est *statuens*) *et Langenus Stud. p. 302.*

588 *sq. Octonarios troch. fecit ℞, ubi Bergkius p. 160. 172 per* quidam habuit cliens neque *vitiosum septenarium conclusit, anapaestos cum Muellero Pros. p. 73 Spengelius 'Ref.' p. 183 sq.* (*cf. 320*) *aliique agnoverunt. — V.* 589 Agere quicquam licitum est *Pylades.* Agere aut quicum uolui, licitumst ℞, Agere aut quicum lubitumst, licitumst *Muellerus: at sententiam hae mutationes pessumdant, cum Menaechmus 'aliud agere', non 'cum alio agere' voluerit. Ad* hau quicquam *duce A repositum cf. Amph. 680. — De* ita me(d) attinuit, ita me detinuit *male cogit. Vahlenus. Et haec et sequentia pervertit Winterus p. 65.*

590. Aput aedilem ℞ (*cf. v. 587 A*) *obloquente Bergkio p. 172 sq. Mox* Dixit *vitium Gronovianae. Cf. Bergkius p. 155 adn. 4.*

592 *sq. Sic ℞:*

Plús minus quam opus fúerat dicto díxeram, ut eam spónsio
Cóntrouorsiám finiret. quíd ille? quid? praedém dedit.

Plus minus *cum Pylade, ubi* Haut plus aut minus *Salmasius.* Haut plus haut minus *cum aliis Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 268 sqq., Studemundus, Brixius, quod nec lingua fert* (nec — nec *requirens*) *nec sententia, cum aut plus aut minus dicendo condiciones tortae efficiantur* (*male* confragosas aut p. a. m. q. o. e. *coniungebant Lambinus et Palmerius*). Vt plus aut minus *Bergkius I p. 156 sq.* — multo dixi in controuersiam *Lambinus.* mulctam dixeram in controuersiam *Palmerius Spicil. p. 48, quo duce* multae *Gronovius.* multo controuersiam Duxeram *Bothius et mox* ut ne *pro* ut (uti *Camerarius*), *quod rec. ℞ in edit. min., Kayserus p. 420* dixi cum aduorsariis (*del.* dicto), Vt ne sponsio hodie fieret *temptans, Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 633* dicto dixi, eam controuersiam Vt ne sponsio di(f)ferret *commendans, cui oblocutus Bergkius p. 153 sqq.* dicto multus dixeram ut Sponsio fieret *del.* controuersiam (*similiter Vssingius* dicto dixi ut sponsio Fieret). dicto *etiam Teuffelius del. simul* dixeram *pro trochaeo admittens!* Dicto dnxeram controuersiam, ut Sponsio fieret *Studemundus: cf. Karlowa 'Röm. Civilpr.' ed. a. 1872 p. 53. Cf. Rodenbuschius de temp. usu Pl. ed. Argentor. a. 1888 p. 29. Mox* quid ille? praeuidem dedit *Buechelerus Ann. phil. LXXXVII p. 783* (*de quo etiam Bergkius cogitaverat* [*non recte in fine septenarii*], *postea tetram. brachycatal. statuens*). quid ille ignauos? quid? praedem dedit *'vir doctus' apud Brixium. Male Vahlenus comparavit Ter. Andr. I 1, 61 ubi in verbis* quid Pamphilus? quid? *prius* quid *Simonis est, alterum advorsitoris! Ad totum locum praeter eos quos Bergkius, Teuffelius, Karlowa commemorant cf. Mommsenus 'Staatsr.' II p. 482 sqq.*

594. manufesto ego hominem *post Bothium Spengelius Philol. XXIII p. 560.* manufesto illo ego hominem *Muellerus Pros. p. 610 adn.*

manufestum homonem ego *Bergkius Opusc. I p. 173 dubitanter. Inter* umquam *et* ullum *duce A (?)* quam illum *inser. Spengelius 'Ref.' p. 141 adn.* — uidi tenerier *Koepkius.*

596—603. *'Iambicos octonarios sex cum duobus anapaesticis septenariis descripsi. Minus recte haec tractasse Fleckeisenum puto Philologi II p. 78.* diem corrupi optimum, *in libris posita ante* iussi *delevi ut glossema' R praeterea v.* 596 corrupit *cum omnibus et v.* 597 inspexim meis *reponens obloquente Luebberto Stud. gramm. I p. 43, 45. Eodem versu* qui hocedie *Bergkius Opusc. I p. 173. Ex illis verbis* ita mi hunc optumum hodie *v.* 596 *corr. Brixius, cum suo loco* diem corrupi, opimum *Rittershusius apud Scioppium Susp. lect. II 19 Bentleiusque* (*unde* opimum iussi mi apparari prandium *Muellerus Pros. p. 617*), Diem corrupit optumum *Bothius* (*itemque Spengelius ita, ut* Diem corrupit . . . . prandium *in suspicionem vocet*), D. corrupi ego o. *Bergkius,* D. corrupi ita o. *Vahlenus. — V.* 598 *et* 599 *invertit Brixius. Dimetros post Geppertum Kiesslingius Anal. Pl. p. 6 suasit. V.* 601 Quam méae hodie uxori ábstuli atque détuli huic Erótio *R, ubi admisso exitu* détuli Erótio *non modo Bothius senarium constituit et olim Spengelius T. M. P. p. 11 sq.* (*iam* meae *cum R inserto et* Erotio *deleto vitium corrigens*), *sed etiam Vahlenus Herm. XVII p. 603 improbata interpolationis suspicione olim ab ipso mota et Brixio* (*olim Quaest. p. 54 proponente* Placabit palla quam abstuli | uxori atque ad eam detuli), *Bergkio, Spengelio, aliis probata, bene a Langeno Stud. p. 302 sq. refutata* (*ex parte etiam a Sonnenburgio p. 19* Quam meae hodie uxori abstuli *revocante: qui post Fleckeisenum recte monuit v.* 604 *aperte ad haec verba ab uxore exaudita referri*). hinc *pro* huic *inter alia Winterus p. 65. Cf. praef. — V.* 603. MEN. Satis si sapiam *Kiesslingius Anal. Pl. II* (*ed. a. 1881*) *p. IV coll. Trin. 636, Most. 928: at cf. Pseud. 935 sq., Capt. 446, al. Vide etiam Bergkium Opusc. I p. 383. Ibidem* MV. mane *etiam Sonnenburgius. Transpositio* potius erit *Camerarii est.*

604 *sqq. 'Post versum 603 lacunam esse, in eis autem quae sequuntur pristinum versuum ordinem graviter turbatum Ladewigius p. 296 sqq. sensit, in longe tamen paucioribus ille transpositionibus acquiescens* [*scilicet* 606. 609—617. 604. 605. 618. 619. 607. 608. 620], *quam quibus opus esse nobis visum est. Qui quos versus, ratione ut putamus imperante, sic uti factum esse vides collocavimus ei in libris hoc se ordine excipiunt* [*ex numeris infra praescriptis*]*: 626. 625. 614. 607. 608. 615—619. 639. 620—624. 609. 610. 604. 611—613. 605. 606. 627—638. 645. 640—645. Frustra mea sententia tralaticium ordinem prope totum Fleckeisenus defendit Philologi II p. 108 sqq.* [*v.* 619 *post v.* 606 *traiciens*]. *Intercidisse fere talia possunt:*

Quisnam hic loquitur? quid ego uideo? meo cum parasito simul
Vxor eccam ante aedis adstans mihi facit remeliginem*:*

quae iam excipiat v. 604 [*622*], *ubi* nugas agis *irrepsit e. v. 610* [*621*] *sqq. exturbans* set conloquar *(vel aliquid simile)' R. Sic igitur totus locus perhibebatur in procedosi:*

MENAECHMVS

* * * * * * * *

Trístis admodúmst: non mihi istuc sátis placet. [set cónloquar.] 622
605 Díc, mea uxor, quíd tibi aegrest?

PENICVLVS
Béllus blanditúr tibi. 626

MENAECHMVS
Pótin' ut mihi moléstus ne sis? núm te appello?

MATRONA
Aufér manum, 627
Aúfer hinc palpátiones. pérgin tu?

MENAECHMVS
Quid tú mihi *) 607
Trístis es?

MATRONA
Te scíre oportet.

PENICVLVS
Scít, sed dissimulát malus. 608

MENAECHMVS
Númquis seruorúm deliquit? num áncillae aut seruí tibi 620
Résponsant? elóquere: inpune nón erit.

MATRONA
610 Nugás agis. 621

MENAECHMVS
Cérte familiárium aliquoi írata's?

MATRONA
Nugás agis. 623

MENAECHMVS
Núm mihi's iráta saltem?

MATRONA
Núnc tu non nugás agis. 624

MENAECHMVS
Nón edepol delíqui quicquam.

MATRONA
Hem rúsum nunc nugás agis. 625

MENAECHMVS
Quíd illuc est, uxór, negoti?

MATRONA
Mén rogas?

MENAECHMVS
Vin húnc rogem? 606
Quíd negotist?

---

*) '*Fortasse sic potius personis haec distribuenda:*
PE. Aufer hinc palpationes. ME. pergin [*pro* perge] tu? — quid tu mihi'.

MATRONA

Pállam

MENAECHMVS

Pallam?

MATRONA

Quídam pallam

PENICVLVS

615 Quíd paues? 609

MENAECHMVS

Níl equidem paueó — nisi unum: pálla pallorem íncutit. 610

PENICVLVS

At ego, tu ne clám comessis prándium. perge ín uirum. 611

MENAECHMVS

Nón taces?

PENICVLVS

Non hércle uero táceo. nutat né loquar. 612

MENAECHMVS

Nón hercle ego quidem úsquam quicquam núto neque nictó tibi. 613

PENICVLVS

620 Níhil hoc confidéntiust: qui, quaé uides, ea pérnegat. 614

MENAECHMVS

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor: satin' hoc ést tibi? 615
Mé isti non nutásse.

PENICVLVS

Credit iám tibi de isto: illúc redi. 616

MENAECHMVS

Quó redeam?

PENICVLVS

Equidem ád phrygionem cénseo: i, pallám refer. 617

MENAECHMVS

Quaé istaec pallast?

PENICVLVS

Táceo iam: quando híc rem non meminít suam. 618

MATRONA

625 Clánculum te istaéc flagitia fácere censebás potis? 605
Né illam ecastor faénerato mi ábstulisti. síc datur. 604

PENICVLVS

Síc datur. properáto apsente mé comesse prándium: 628
Póst ante aedis cúm corona mé derideto ébrius. 629

MENAECHMVS

Néque edepol ego prándi neque hodie húc intro tetulí pedem. 630

PENICVLVS

Tún negas?

MENAECHMVS

Nego hércle uero.

PENICVLVS

630 Níhil hoc homine audáciust. 631
Nón ego te modo híc ante aedis cúm corona flórea 632
Vídi astare, quóm negabas míhi esse sanum síncipiut 633
Ét negabas mé nouisse, péregrinum aibas ésse te? 634

MENAECHMVS

Quín ut dudum déuorti abs te, rédeo nunc demúm domum. 635

PENICVLVS

635 Nóui ego te. non míhi censebas ésse, qui te ulcíscerer: 636
Ómnia hercle uxóri dixi.

MENAECHMVS

Quíd dixisti?

PENICVLVS

Néscio. 637
Ĕampse roga.

MENAECHMVS

Quid hóc est, uxor? quídnam hic narrauít tibi? 638
Quíd id est? quid tacés? quin dicis quíd sit?

MATRONA

Quasi tu néscias. 639
Né ego ecastor múlier misera.

MENAECHMVS

Quí tu misera's? mi éxpedi. 619

MATRONA

Mé rogas?

MENAECHMVS

Pol haút rogem te, sí sciam.

PENICVLVS

640 O hominém malum: 640
Vt dissimulat. nón potes celáre: rem nouít probe:
Ómnia hercle ego édictaui. *e. q. s.*

Hunc igitur ordinem cum alii probarunt tum Ladewigius Philol. XVII p. 463, Brixius, Vahlenus, Langenus Stud. Pl. p. 45: cum in librorum memoria acquieverint Vssingius, Lorenzius 'Jahresber.' a. 1880 p. 74 sq., Dombartus 'Bl. f. bayer. Gymn.' XVII (a. 1881) p. 37, alii. Contra Kiesslingius Anal. Pl. II p. III—VIII priorem saenae partem v. 604—619 [626. 625. 614. 607. 608. 615—619. 639. 620—624 ℛ] *alteri recensioni tribuit, quae pristino exordio substituta sit. Quam sententiam merito explosit Ribbeckius p. 540 sqq. ita cum Ritschelio faciens, ut praeter alias mutationes singulis locis mox adnotandas v.* 611—618. 605 [617—625 ℛ] *secluderet ut dittographiam versuum 604. 628—635* [627

—635 ℜ. *Sonnenburgius vero p. 20 sqq. (cf. etiam p. 16) post versum* 604 (626 ℜ), *quem totum Peniculo tribuit, locum admittit ut subiunxit v.* 606. 609—611. 619. 640—641 (614—617. 639—614 ℜ). *Idem ab uno eodemque poeta negat proficisci potuisse v.* 607 sq., 612—618, 620 sq. 623—625, 639, 645 [607 sq., 618—624, 609 sq. 611—613, 638, 645 ℜ] *et eiusdem recensionis initio adscribit* (622?), 626 sq., 628—638 [(604?), 605 sq., 627—637], *denique interpolatos habet v.* 646—648, 653 sq., 657—660. *Quae sententiae cum omnes variis difficultatibus obnoxiae pleraeque etiam per se intricatiores sint, continuum versuum* 609—626. 640—645 *dittographiam admisi, qui praeter initium**) (Quid negotist = *v.* 606) *versumque extremum* (645 = 639 b: *qui versus sane facillime per errorem repeti poterat ob similem versuum 639 a et 644 exitum*) *has continent repetitiones, quas ex parte iam Ladewigius aliique commemorarunt:* 611 (comesses prandium) = 628 (comesse prandium), 614 (tun negas? . . . nihil hoc confidentius) = 631 (nihil hoc homine audaciust qui . . . pernegat), 611 (perge in uirum) = 607 (perge tu), 615 (per Iouem . . . tibi?) = 655 (per Iouem . . . . tibi?), 619 (Ne ego ecastor) = 604 (Ne illam ecastor), 622 (tristis admodumst) = 608 (tristis es), 640 *sq.* (me rogas? . . . o hominem malum, ut dissimulat) = 606. 608 (men rogas? . . . scit sed dissimulat malus), 642 (omnia hercle ego edictaui) = 637 (omnia hercle uxori dixi). *Quae ut ex parte leviora sunt et singula**) quodammodo defendi possunt* (*cf. Langenus l. s. s.*), *ita coniuncta rem eo magis conficiunt, quod omnino nimium distracta est disputatio et in eisdem versibus cum palla ita commemoratur* (*v. 609. 617 sq.*), *ut non admittit v. 639 a. b, tum* nugas agis *ridiculariter et repetitum et immutatum tenorem ceteroqui servatum interrumpit.*

604. Pe., *non* Mv., *praemittit Sonnenburgius* (*v. s.*) *de versu statim post v.* 601 *inferendo cogitans.* — ecastor faeneratod *post Bothium* ℜ *N. exc. Pl. p. 75.* faenerato ecastor (*vel* ecastor abstulisti faenerato) *Muellerus Pros. p. 556: at cf. Asin. 896.* ecastor faenerato detulisti ℭ.

605. *Peniculo continuavit Kiesslingius male* flagitia *de surrepta palla et prandio comesso accipiens: at cf. v. 790. 792. 803 (quamquam vel de uno flagitio pluralis adhiberi potuit generalis). Contra parasitum* flagitia *dicere posse negat Sonnenburgius p. 20: cf. v. 489, al.* — *De* potis (*sic* ℜ), pote *cf. Kampmannus de Pl. reb. mil. p. 19 sq. et Muellerus 'Ztschr. f. Gymnw.' XXIX, a. 1875, p. 221 sq.*

607. *De* Pe. (*cum DbFZ, non B*) *praemittendo cogitarunt* ℜ *in adn., Vssingius, alii: quibus Amph. 903 opposuit Sonnenburgius.* — pergin tu ℜ *Matronae continuans* (*vel Menaechmo adiungens*): *improbarunt post Langenum Sonnenburgius Ribbeckiusque.*

609. Me. pallam? Mv. quidam pallam Pe. quid *cum Grutero* ℜ.

---

*) *Vix credideris Sonnenburgium contendisse p. 21 non potuisse Menaechmum* quid negoti est? *interrogare 'nisi antea* quid illuc (*sive* quid hoc) negoti est? *dixerat': quem praeter alia exempla ex hac ipsa fabula v. 432. 1063 redarguunt. Sed omnino saepissime ille intellegendo facit, ut nihil intellegat.*

**) *Velut minime haerendum puto in eo, quod bis Menaechmus palpari mulieri temptat v.* 607 *et* 627 *et bis parasitus triumphans dicit* sic datur *v.* 604 *et* 628 *respiciens ad v. 472 et 518 sqq.*

ME. pallam? quidnam (*vel* quid [quam?] mihi) pallam? PE. quid *Brixius.* ME. pallam? MA. quid eam pallam? ME. quid *permire Muellerus Pros. p. 305 adn.* ME. pallam? MA. quidam — ME. pallam? PE. quid *Kiesslingius.* — ME. pallam? PE. quidam pallam — quid paues? ME. Nil equidem paueo, nisi unum. PE. palla pallorem incutit. At tu ne clam me commessis *Ribbeckius p. 542, ubi* nisi — uerum palla p. i. *vel* PE. noui uirum: p. p. i. *Pistoris. Ceterum pallam propter vocis similitudinem pallorem efficere Vssingius explicat!*

611. At ego, tu ne clam comessis ℟ (comessis *cum Bothio: cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 7 sq. 10 sqq. 43. 47): atque* At ego *plane necessarium habet Vahlenus, quamquam non pavet ille ne comessit, sed comesse eum putat se scire.* Vtine tu clam me comessis *Muellerus Pros. p. 223. Coniunctivum iussivum* comesses *habet Vssingius exempla adhibens prorsus aliena. At incohat* ni comesses (*scil.* '*iam non paueres*') *mox se interrumpens, ut mulier potius invehatur in virum. Cf. ad v. 609.*

616. credit iam tibi de istis: huc *Vssingius.* credit iam de istis tibi: illuc *Vahlenus.* credit iam tibi: desiste, huc *Kiesslingius.* credit 'isti' (= *mihi*), non tibi: illuc *Ribbeckius.*

617. Quo redeam ego? MV. Equidem ad *Bothius.* Quo redeam? PE. Equidem ad ℟. Quo ego redeam? PE. Ad *Fleckeisenus* (*mox de* MV. i, p. r. *cogitans*). *Cf. Kumpfius de pron. p. 13.*

618. ME. Quae istaec pallast? MV. Taceo iam quando hic *Camerarius* (*itemque sed* PE. *pro* MV. ℟). MA. Quae istaec pallast? ME. Taceo iam quando haec *Vssingius Sonnenburgiusque (!). Cum Camerario facit Dombartus l. s. s.: v. infra.* — *V.* 619 quid *post Pareum Brixius coll. v. 644. 779. 811, al. Cf. ad v. 639 b.*

621 *sqq.* PE. nugas agis *Pistoris: atque sic etiam v. 622—625 probante Dombarto* (*qui traditum ordinem sic defendit, ut muliere* '*iam*' *tacente — scilicet ex versu 618 immutato — parasitus pro ea respondeat*). *Cum Pistori v.* 624 *sq., non v.* 621 *sq., Ribbeckius facit, cum tamen quaestiones Menaechmi continuatae plane postulent matronam, non parasitum, respondere: ut vituperari hic locus possit (v. s.), non corrigi. Versu autem* 622, *quem cum traiceret ℟ simul* nugas agis *perperam irrepsisse sumpsit probantibus multis — vide supra — male Vssingius coniunxit* non mihi istuc satis placet 'Nugas agis.' *At optime a* non mihi istuc satis placet *incohantem maritum per* nugas agis *interrumpit mulier, cum si re vera displiceret quod miseram tristemque videt, non affecisset tristitia ipse. Ceterum v.* 623 Certe enim *Bothius in adn.* — familiarumne aliquoi irata's? *Muellerus Pros. p. 556* (*simul commemorans* aliquoii *ante Ribbeckium:* tu aliquoi *noluit ℟ in praef.*), *ubi* irata's. *cum Spengelio Brixius coll. 395. Amph. 296. Cf. Langenus* '*Beitr.*' *p. 24 sq.* — nunc nugas agis *Bentleius. Ad v.* 624 *cf. Aulul. 638.*

627. *Matronae totum versum continuat Ribbeckius* (*adiunctis* Aufer hinc palpationes *ex v. 607 cum ℟*), *cui repugnant verba* num te appello (*ubi* num *reduxit Scioppius Susp. lect. I 19*).

631. Tu negas *Bothius coll. v. 821 ab ipso correcto itemque Brixius obloquente Vahleno. Cf. Schaderus de* -NE *part. p. 6 adn.* — audaciust *℟: at hoc loco in exclamatione om.* est *defendi potest, quod aegre desideres in enuntiatione qualem v. 614 habemus.*

634. uiebas peregrinum *Geppertus. Cf. ad v. 495.*

636. uolciscerer *formam admisso* esse *coll. Ter. Phorm. 989 ser-* *t Kochius Annal. phil. CI p. 284. Cf. v. 472, ubi* uultus *pro* ultus *stat cum ruina metri.*

638. Ipsus eam roga *Bothius.* Eam roga ipsus *Guietus.* Eampse ga *R: item Fleckeisenus.* Eampsus roga *Muellerus de re metr. p. 304.* m ipsus, ei, roga *Schwabius l. s. s. p. 414 obloquente Brixio.* mpse ipsus roga *Onions l. s. s. p. 68.* Eampse sis roga *etiam Leo us. Rhen. XXXVIII (a. 1883) p. 10.* — Quid hoc est? uxor, quid- m *dist. Seyffertus Stud. Pl. p. 29 refutante Brixio.*

639b. *Hunc versum hic delebat Acidalius ex proximis* Mv. Quasi nescias, Me rogas *construens assentiente Kiesslingio, refragante Rib- ckio. Atque inter haec ipsa verba v.* 619 *interposuit R: vide ad 604 sqq. Sonnenburgius vero p. 22 sq. totum versum* 638 *Peniculo tri- ens eidem adiunxit* Pallast tibi domo surrupta *perversa omni actio- s ratione. Ceterum ad v. 639b. 645 cf. Aulul. 634 sq., Pseud. 935, al.* surrupta est mihi *etiam Bentleius:* tibi *defendentes nihil profecerunt mbinus, Acidalius, alii.*

641. *Verba* non potes celare: rem noui probe *Angelius (et Grute- s) Mulieri tribuunt dubitante Acidalio: cum B facit post Pyladem osque Vssingius.* — non potest celari *Onions.*

643. prōfiteri, audi atque ⟨húc⟩ ades *R postea* prōfiteri *probans v. exc. p. 54 cum aliis quos enumerat Schererus de* QVANDO *partic. 45 (non obsequente Kiesslingio). Ceterum* porfiteri (*C*) *scripturae non ltum tribueris: cf. ad v. 938 (C).*

644. tristis *om.* sim *def. Olsenus p. 64 adn.* — scies *Madvigius Opusc. . p. 78. De v.* 645 *cf. ad v. 639b.*

646. Viden uti *Camerarius, Bentleius.* Viden tu ut *Gruterus.* den ted ut *R.* Viden te uti *idem Nov. exc. p. 46.* Viden tu ut te *uellerus Pros. p. 150. 736.* — *V.* 647 salua non foret *perversius etiam am Gronovius explicat Vssingius. Ad* periit (= *surrupta est*) *v.* 648 *Dombartus l. s. s. p. 38.*

650. Pen. Menaechmus quidam *Ribbeckius.* — quidamst *vel* est idam *Muellerus Pros. p. 580. Possis* heu edepol, f. n.

651. inquam es. Me. Egone *vel* inquam. Me. Egon autem *Muel- us p. 580, etiam de* egōne *cogitans p. 30 refutante Schradero de* -NE *rtic. p. 11, 14. Cf. Proleg. p. CLXX. Proximos versus usque ad* 655 *melius abesse iudicat, nec tamen delet Langenus Stud. Pl. p. 152: i gravissimum incommodum v.* 653 *aliter distributo removetur (ut* 656 *mutata distinctione Sonnenburgii offensio dilabitur).*

653. Pe. tute istic, inquam. uin *Fleckeisenus Philol. II p. 93: que Peniculi personam ante* tu, tu i. i. *etiam Goetzius retinet* inquam *thens ad* Et ego *e. q. s.* Mv. tu, tu istic, inquam. uin *cum B Vssin- is Vahlenusque. Ac sane* tu, tu istic, inquam *rectius tribuitur ei, ae antea* tu istic inquam . . . tu *dixerat et cui Menaechmus respon- v. 655. Sed ab eadem vel maxime abhorret cum* nos *pronomen n ipse iocus de noctua, cum utrumque deceat parasitum: cf. ad 651.*

654. '*Praestat fortasse* tutu *scribere*' *R: cf. Palmerius Spicil. p. 148, psius de recta pronunt. l. l. X, al.* — *Prius* nos *delebat Lambinus,*

alterum inter alios Gruterus, Bentleius, Bothius. At mirum in modum repetitum pronomen ioco de tutu *convenit, ut nescio an praeferendum sit* nos-nos, *deleto aut* tibi *aut* nam *aut* iam (*vix* [de]fessi).

656. *Cf. ad v. 651.* — uero nos, non falsum dicere [*scil* nos adiuramus, (nos) non f. d.] *distinxit Teuffelius 'Stud. u. Char.' p. 268 obtemperante Brixio permire alioqui* uerum *pro* falsum *exspectans. At Peniculus pro* non dedisse *innuit adiurantem dicere debuisse* nos (nos) non f. d. *Ceterum v.* 657 utendum *pro* utendam *Meursius.*

662. tu numquam intro ℜ *olim,* numquam hodie intro *in ed. cum Fleckeiseno,* numquam introd *Nov. exc. I p. 81. De* ibis intro *coll. Pseud. 659 cogitat Brixius.*

663. Pe. Eho dum, quid *Acidalius.* Pe. Eho domum! quid *Gruterus.*

664. tibi quando quid *Bothius.*

666. Cum uirum, cum uxorem *Gruterus.* Quom uirum tum uxorem ℜ. Cum uiro uxor *Vssingius* (*mox* ambo *inserens post* perdant). Qui uirum cum uxore *Onions p. 68. Cf. Muellerus Pros. p. 564, 'Nachtr.' p. 33 et Lorenzius ad Mostell. 1047.*

667. Namque ex hac familia me plane *Camerarius.* Nam ex hac familia me plane iam *Kampmannus de* ex *praepos. p. 13 adn.* (*quod noluit* ℜ *in praef.*). *Vide Muellerum Pros. p. 556.*

668. Mále mi uxór sesé *recte improbabat Bothius: aut* se *cum Pylade aut* fexe *vel* facere *corr. Bentleius. Cf. Mahlerus de pron. p. 52* foras? *distinguens.* — exclusit foris *Lambinus.*

670. patiundumst *corrigentes del.* at ℜ *et Kochius Em. Pl. p. XI* (si *ante* Erotio *inserens): quo servato* Si *del. Fleckeisenus,* huic ℜ *in adn. Cf. Olsenus p. 97 cum Vahleno ad v. 756 provocans. Sane* patiundum *exclamativum esse potest. Ceterum v.* 672 amabo *pro* orabo *Scriverius.*

675. Quis me hic ℜ: *at cf. Muellerus Pros. p. 394, Kaempfius de pron. p. 31.* — mége quamde aetatí tuae *Bothius.* mágis quam aetati tuaé, rosa ℭ *coll. v. 191.*

677. scio tibi ex me ut ℜ (*cf. Opusc. II p. 451*), *olim Proleg. Trin. p. CLXIII* scio út tibi ex me (*non* scío ŭt tibi ex me *cum Weisio*) *probans: cf. Kaempfius p. 37.*

679. rem omnem, ut facta est, *Lambinus.*

680. tanta *cum Ba nescio an revocandum sit coll. v. 800, ubi* in multo tanta . . . amplius *BCD consentiunt, et Rud. 521, ubi* multo tanta miserior *B ante corr. CD cum A. Adde* decem tanta te amo *apud Frontonem p. 91, 5. 7 N., sim.: sed cf. Lachmannus in Lucr. VI 459 p. 372. Ceterum mirum est* quam *illud ineptum* (*ubi debebat saltem* quam ualet) *non modo usque ad Brixium omnes tolerasse, sed vel post illum retinuisse Vahlenum: cf. idem mendum v. 62. 156. 363. 543. 1064. 1115 (B). 668 (Da). 759 (Ba), al.*

681. Dédi equidem illanc, ád phrygionem ut férres, tibi paulo prius *cum Bothio* ℜ: *cf. praef.* Tíbi dedi equidem illam ád phrygionem ut déferres p. p. *Fleckeisenus. De tralaticia scriptura* (*non improbata Koehlero de septen. troch. Pl. p. 78*) *dubitationem suam Hermannus significabat Elem. doctr. metr. p. 88 itemque Muellerus Pros. p. 557.* pauxillo prius *Spengelius firmare poterat ex Afranio v. 296 R.*

(cf. 75). Ceterum v. 681—685 *secl. Sonnenburgius p. 24 sq. vanis usus rationibus.*

688. Mihidum *vel* Mihi si (*vel* nisi) tu, *vulgo autem* Nisi mihi tu *Priscianus olim ex interpolationibus.* Mihin tu ut *Muellerus 'Nachtr.' p. 11, fortasse recte.* — *Pro* relegeris [reperies] *Gruterus* relege res, *Bothius* relege rem *vel* relege sis, *Boxhornius* ne dixeris, *Geppertus* dixeris, ℛ repereris *obloquente Brixio, Pareus* reuiceris, *Fleckeisenus* euiceris *'ingeniose' iudice* ℛ. *At certissimum* reperies (*cf. Poen. 762*) *neque haerendum in mira corruptela, cum saepius* p *et* c *inter se confundantur* (*cf.* refcondeo *945*, anpillaſ *801, al.*) *et facile ex* receri(e)s *corrigi potuerit* relegeris.

685. *Ad* nunc te postillac uideo *requirit* primum *Vssingius assentiente Sonnenburgio, ubi male* nec te *Gertzius. Fortasse* uideo *corruptum* (*ante* Er. Video), *ut* nunc te postillac primum — *incohantem interrumpat mulier: nisi omnino sufficit, interruptam si admittimus orationem* (*scil.* uideo — primum atque alloquor). *Ceterum v.* 686 quia connisi (*a* conniueo!) *Scioppius Susp. lect. V 1.*

689. detulisti. dono mihi dedisti eam ℛ (*aut sic aut* tetulisti et dedisti eam dono mihi *Proleg. Trin. p. CXXVI*): *at cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 27.*

690. habe tibi *Guietus* (*cf. Catull. I 8: ubi qui nuper negarunt ferri posse hanc collocationem cum alia neglexerunt tum Rud. 1121*). tibi habeto ℛ *ut Trin. 266.* tibi eam habe *Fleckeisenus.* tibi habe eam *Weidnerus Advers. p. 15.* i, tibi habe *Muellerus Pros. p. 603, 687 obloquente Brixio.* tibi tu habe *Vssingius olim. Sero vidi* abi *post* habe *iam Vahlenum* (*coll. Mil. 761*) *commentum esse, non commendasse, Herm. XVII p. 621 adn.*

692. non feres pedem intro, ne frustra sies *Bothius olim* (*postea* ne te frustrassis), *cui* frustra sies *praeierat Beroaldus.* ne frustra sis, pedem intro non feres ℛ: *cf. Spengelius T. M. P. p. 62.*

694. frustra me ductare *coniunxerunt Vahlenus et Seyffertus 'Jahresber.' XLVII* (*a. 1883/5*) *p. 23* (*distinguentes* ne frustra sis, quando . . . . despicatui, nisi feres argentum: frustra) *neglecto et usu sermonis* (*cf. Woelfflinus Arch. II p. 3*) *et sensu* — *neque enim* frustra *est* = *gratiis* — *et graviore incommodo, de quo cf. etiam Langenus Stud. Pl. p. 303* (*vide eundem 'Beitr.' p. 259 de v.* 695).

696. Nímis iracunde hércle tandem. heús ℛ *cum Acidalio, ante quem* hercle. tandem heus *interpungebatur. De* hercle *traiciendo cf. etiam Brixius.* — heus tú tibí (*vel* tibi ego) *Muellerus Pros. p. 518, 720.* heus, heús tu tíbi 𝔖.

697. Redi. Er. Etiam astas? etiamne *Bothius.* Redi. etiam astas? etiamne ℛ *post Acidalium, nisi quod is* etiamne *bis.*

701. *Quartum actum recte ab hoc versu incipit Spengelius assentiente Ribbeckio: cf. ad v. 446. 559.*

706. *Lacunam post hunc versum statuit Ribbeckius p. 544, cum Sonnenburgius v.* 704—706 *aliud scaenae exordium habeat mox in v* 707 *sqq. haerens: cf. Langenus Stud. Pl. p. 152 sq. Vide ad v. 720 sq. 728 sqq.* — *V.* 703 *post v.* 706 *traicit* 𝔖 (Demíror ubi nunc ámbulet Messénio: Inmérsit *e. q. s.*), *pro v.* 701. 702 *dittographia habet Goetzius.*

710. Quae res agitat te *Camerarius.* Quae res ted agitat ℛ.

Cf. Muellerus Pros. p. 734. Mox unum uerbum *non correctum a Bentleio in Ter. Eun. III 1, 35.*

713. Rogas med? hominis *Bothius.* Rogas me? hem, hominis ℛ. Rogas me? homonis *Bergkius Opusc. I p. 148. Cf. Muellerus Pros. p. 678.* Rogas? heu, hominis 𝔅. *De proximis cf. Ostermeyerus de hist. fab. in com. Pl. p. 9 sq. et Langenus Stud. Pl. p. 153.*

717. 'quenque *F'Z, haud scio an vere, quanquam* quemquem *Bentleius tuetur in Hec. I 1, 8' ℛ: item Brixius tuetur coll. Poen. 483, Truc. 228, al.*

719. Non istaec ego *Pylades.* Non ergo istaec *Bothius.* Non pol ego istaec 𝔅 *coll. Truc. 240. — Cf. ad v. 721.*

720. Nam me aetatem meam uiduam esse *Pylades 'ex codd. aut.'* Nam aetatem ecastor uiduam me esse *aut* Nam med aetatem uiduam uiuere *Fleckeisenus* (*ubi* uiduam uixe *Onions p. 68 contra sententiam,* uiduam hic esse *Brixius,* esse uiduam *'cum hiatu legitimo' Vssingius*). Nam meam med aetatem esse uiduam ℛ *obloquentibus Brixio, Muellero Pros. p. 521* (*de* multo *vel* nimio *addendo cogitante cum transpositione*), *Kaempfio de pron. p. 39, aliis. An:* Nam med aetatem uiduatam esse? — *Aliam ab hoc inde versu recensionem statuit Sonnenburgius p. 25 sq.* (720—728. 734. 736. 737). *Cf. ad v. 721.*

721. '*Haud dubie confictus e v. 719. 730. 733*' ℛ. *V.* 719 *potius del. Sonnenburgius* (*itemque mox v.* 735. 738—741 *inter alia*). *At cf. post Brixium Ribbeckius p. 544 et Langenus Stud. Pl. p. 46. — V.* 722 *de* tun te *dubitat Brixius. Ibid.* nupta *Scaliger. — V.* 724 gnarrent *Bergkius Opusc. I p. 678 abusus rasura in B.*

726. istos ℛ *pro* tuos '*quae mala interpretatio est.*'

728 *sqq. Post v. 729* (*ubi de lacuna iam Kayserus cogit.*) *auctore Ladewigio Philol. I p. 298 sq., suasore etiam Fleckeiseno Philol. II p. 79 hoc ordine versus transponendos esse duxit* ℛ *assentiente Brixio cum aliis:*

MATRONA

Ne istúc mecastor iám patrem accersám meum 734
730 Atque ei narrabo túa flagitia quaé facis. 735
I, Décio, quaere meum patrem, tecúm simul
Vt uéniat ad me: ita rém natam esse dícito.
Iam ego áperiam istaec túa flagitia.

MENAECHMVS

Sánane's?
Quae méa flagitia?

MATRONA

Pállam atque aurum quóm meum
735 Domó suppilas clám tuae uxori ét tuae 740
Degéris amicae? sátin' haec recte fábulor? 741

MENAECHMVS

Heu: hércle, mulier, múltum et audax ét mala's. 731
Tun tíbi surruptam hanc dícere audes, quám mihi 732
Dedit ália mulier, út concinnandám darem? 733

MATRONA

740 Haut míhi negabas dúdum surrupuísse te: 729
Nunc ĕandem ante oculos áttines? non té pudet? 730

V. 729 [740 ℞] Haut *pro* At *reposuit [at cf. v. 655 sqq.], ubi* Hanc *Bothius: quod probans (coll. v. 477. 480) traditum ordinem def. Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 636 sq.* (*melius Kayserus cens. p. 417*). *Etiam v.* 729—733 [737—741] *del. Sonnenburgius: cf. ad v. 721.* — *V.* 731 [737] Eu *Fleckeisenus l. s. s. p. 85: cf. Langenus 'Beitr.' p. 199.* — *V.* 732 [738] Tun hanc surreptam (*del.* tibi) *Guietus.* Tun tibi surreptam hanc *Bothius:* tíbi hănc *def. Brixius Vahlenusque coll. v. 1072.* — *Vide ad v. 720.* — *V.* 734 [729] isto *Muellerus Pros. p. 532.* istoc *Brixius in adn. coll. Mil. 851.* — *V.* 736 [731] I, Decio *Camerarius.* Epidice ℞ *Opusc. III p. 308.* I, Decso *Fleckeisenus.* I, Decto *Vssingius. Sed defendi potest* Decio = *Δεχίων* (*cf. Δεχάς et Δορκάς: Δορκίων, sim.: a Δεχ— incipit nomen quaestoris CIA. I n. 159*). — quaese *Colvius in Appul. Metam. IV p. 261 b Oud.: cf. Langenus 'Beitr.' p. 291 sq.* — *V.* 737 [732] huc ad me: ita rem illi esse *Pylades.* ad me: ita rem mihi esse *Camerarius, ubi* natam *add.* ℞ 'nisi rem esse natam *malueris.*' — *V.* 739 [734] *sq.* pallam atque aurum meum domo Quum suppilas tuae uxori atque illud tuae *Pylades.* cum pallam atque aurum meum Domo suppilas uxori tuae et tuae *Camerarius.* pallam atque aurum cum meum Domo suppilas clam tuae uxori et tuae ℞, clam *cum Fleckeiseno, addens: 'Ipse conieceram* Domo tŭae suppilas clánculum uxori et tuae. *Nisi males, ex parte duce Pylade:* pállam atque aurum mĕum domo Quom tŭae suppilas úxori et eandém tuae.' *In priore versu* pallas atque aurum meum *Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635 sq. coll. v. 803* (*ubi* aurum et pallas *est sine pronomine*), *in altero* suppilas tu tuae uxori *Muellerus Pros. p. 532.* suppilas: tuae uxori aufers *Vahlenus, quod non plane probantem cum Hermae XVII p. 622 arguat non meminisse v. 133. 601, ipse non meminit v. 560 sq., Asin. 884 sq. Ceterum post v.* 733 [739] *Kayserus quaedam suppl. ad v. 426 sq. similitudinem.*

742. monstra quidpiam *Scaliger.*

744. tu hominem me esse arbitrare *Pylades.* tute hominem esse me arbitrare *Camerarius.* tu med hominem esse arbitrare ℞, *ubi* hominem med esse *Fleckeisenus,* esse hominem me *Bergkius Opusc. I p. 148,* hominem esse me *vel* tandem hominem me *Muellerus Pros. p. 506,* hominum hominem me *Onions p. 70.* tute hunc hominem esse arbitrare *Vmpfenbachius melet. Pl. p. 31.* — arbitrare? MA. Nescio. ME. *Pareus.* arbitrare? nescio *Fuhrmannus Annal. phil. CV p. 811.* arbitrere, nescio *Beckerus in Studem. Stud. I p. 240.*

745. cum Parthaone *Camerarius,* ℞: *at cf. Bergkius l. s. s. et Ostermeyerus l. s. s. p. 11. Mox de* edepol *pro* at pol *cogitabat* ℞, *cui v. 670 opposuit Vahlenus.*

750. Negas mé nouisse, négas nouisse meúm patrem? *Luchsius in Studem. Stud. I p. 61 sq.* Negás te me nouísse, negas meúm patrem? *Fleckeisenus Annal. phil. CXXI p. 124.* Negás nouisse mé? negas adeó patrem? *Brixius diiambum tamen defendens cum Vahleno Ind. lect. Berol. a. 1878 p. 10, 1880 p. 5: eo minus recte, quod ad diiambum*

accedit mala incisio. Totum versum del. Langenus Stud. Pl. p. 303 sq., cum Sonnenburgius una cum v. 748 *sq. et* 751 *sq. secluserit: at neque bene v. 751 a versu 750 divellitur et versui 749 simpliciter adplicatur neque recte vituperant* me *in v. 750, quod ad* quo te *v. 749 refertur. Ad* negas et *pro* negas *substitutum cf.* neget *pro* negas *v. 821. Mox* auom si *Geppertus.*

753. *'Reuvensii Collect. litt. c. 7 de hoc cantico disputatio nulli usui fuit' R.* — ut huic usus *Camerarius* (usu' *Bentleius et* corpu' *757*).

755. mihi facile siet *Bothius* (sit *Weisius, alii*). mihi non sit facile *R: at cf. Ter. Andr. 811. Duo cola iamb. def. Studemundus de cant. p. 54, post quem (p. 45) etiam antea servato* progredi *de penthem. iamb. cogitabat Brixius: at cf. Spengelius 'Ref.' p. 279. Possis* facta facile sit mi, h s. f.

758. (Vt aetas) mala merx est ergo *Camerarius.* mala mala merx est ergo *Gulielmius.* mala merx mala est tergo *Turnebus Advers. XVII 21, Gruterus.* mala merx est tergo *Lipsius Ant. lect. II 13.* malast merces tergo *R: cf. Opusc. II p. 652 sqq.* mala mers est mala tergo *Brixius.* malast mers mala tergo *Reblinius p. 50.* malast mala merx ergost *Bentleius.* malast merx mala ergo *Bothius, Caesar p. 9 sq.* malast mers, male ergost *Spengelius p. 276 sq., quam scripturam Nonio invito intulit L. Muellerus addens* 'ut *causale est'.*

760. Quas si iam *cum Bothio R improbante Studemundo de cant. p. 22 sq. 47, quocum penthem. iamb. admittit Winterus p. 57.* Quas nunc si *Fleckeisenus.* Quas si hic *Wagnerus.* Eas si *Spengelius 'Ref.' p. 214 sq. cum Muellero Pros. p. 73 improbans quod* ad Fert quas si *admiserunt Brixius Christiusque 'Metr.' p. 423, ubi* fert *etiam Bentleius: idem* sermost *(utrumque cum B), ubi* sermo sit *Camerarius.* sit sermo *Fleckeisenus.* sermo siet *Bergkius Opusc. I p. 164 adn. senarium constituens. Cf. Blasius de mod. temp. permutat. p. 45 sq.*

761. acris . . . cura est *Gulielmius Verisim. III 20, ubi* haec res . . . curae est *etiam Bentleius.*

762 *sq. Hexametros bacchiacos sic disposuit R (del.* sic *et* se *cum Bothio Bentleioque* id, *add.* prius, *corr.* quod uelit quodue accersat: ue *cum Dousa et Bothio,* arcessat *cum Lambino):*

Quidnam hóc sit negóti, quod fília repente expetít me, ad se ut írem,
Nec quíd sit, mihí certiús prius facít, quod uelít quodue accérsat.

Vbi hos tetrametros Fleckeisenus effecit (expetiit *cum Bothio):*

Quidnam hóc sit negóti ⟨modó⟩ fília quód sic
Repéntino expétiit ⟨a⟩ me ád sese ut írem:
Nec quíd id sit, mi cértius facít quod uelít me,

hos autem Spengelius p. 212. 243. 279 (cf. 286):

Quidnam hóc sit negóti quod síc filia ád se
Me ut írem repénte expetít nec quid íd sit
Mi cértum facít quid uelít quid me accérsat.

Extrema sic conformabat Langenus Philol. XXXIII p 711 (cf. 'Beitr.' p. 98. 338):

Nec quíd id sit mihí certiús fecit, quod me ‖ Velít, quod me accérsat.

Medium tetram. etiam Bentleius effecerat per Repénte expetít me ad

se ut [*ut* ℛ] íem nec quíd sit, *ubi Bergkius Opusc. I p. 110 adn.* med (*cum Bothio*) ut ád sese adirem *antea inter* filia *et* sic *aliquid intercidisse ratus* (*aliter apud Studemundum de cant p. 34*), *mox cret. dim. cum trip. troch. catal. agnoscens: cui in hoc obsecutus Brixius antea coll. Studemundo de cant. p. 44 sqq.* (quod fíliā sic *et* med | ut ád sese irem) *baccheos cum penthem. iamb. statuit, postea* Quód uelit, quod méd accersat *adiunxit, quae verba olim delebat Bergkius mox* Quíd uelit me, quíd me accersat *probans. Ceterum v.* 762 ad sese me ut *Camerarius.* me, ad sese a me ut *Gulielmius, Lingius de hiatu p. 31.* — *V.* 764 quid rei sit *Bothius.*

765. *De transpositione aliqua cogitat Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 46 adn.*

768. abstinent saepe culpam *coll. v. 983 Freundius in Lex. s. v. 'abstineo'.*

771. Nisi aut quid commissumst ℛ *'quando* commissist *vix Plautinum. Fuit cum Bothio duce conicerem:* Nisi aút quid ille cómmisit aút iurgi caúsast.' *Scilicet Bothius olim scripserat* Nisi aut aliquid commisit aut iurgi causast, *postea* Nisi aut quid commisit aut est iurgi causa (aut est causa iurgi ℛ *cum Lingio de hiatu p. 31, item Hermannus*): *atque ita Spengelius p. 208. 279* (*cf. 271 adn.*), *nisi quod* causa iurgi. *Contra* commisit uir *Muellerus Pros. p. 620 et* uir commisit *Seyffertus Philol. XXIX p. 395, quod miror et ipsis et aliis placuisse. Nam id ipsum quod 'vir commisit' est 'iurgi causa', ut iam 'aut — aut' locum non habeat. Cf. sis Studemundum p. 46. De v.* 772 (*ubi* id quicquid est *etiam Hermannus*) *adde Spengelium p. 283.*

773 *sq.* uirum tristem uideo *cum Bothio* ℛ, *ubi v.* 774 *cum B adiungens pessimum octon. troch. Vahlenus statuit* uírum uideo *defendens Hermae XVII p. 613 adn. De* tristem *delendo cogitat Vssingius.* — *V.* 774 Id est quód suspicábar ℛ *dedit: iambicam mensuram post Geppertum commendarunt Spengelius T. M. P. p. 142. 'Ref.' p. 197. 231, Brixius, Muellerus Pros. p. 308, alii. Ceterum notanda videtur summa in hoc cantico concinnitas, in quo v.* 753—760 (*2 : 4 : 2*) *accurate respondent v.* 764—771 (*2 : 4 : 2*) *sequentibus particulis a* Sed *incipientibus* 761—763, 772—774.

776. saluaene aduenio, sed cur *Camerarius.* saluaene? aduenio, sed cur *Lambinus.* saluaen' aduenio? saluaen? *Pareus.* saluaen' aduenio? saluan *Gronovius in Stich. I 1, 10 probante* ℛ: *cf. ad Trin. 1177.* saluen *post Brissonium de formulis l. VIII, Gruterum, alios def. Brixius* (*cf. etiam Donatus ad Ter. Eun. V 5, 8*) *non plane persuadens Vahleno, qui de* aduenio *confert Epid. 627 sq.*

777. quid ille aútem | abs *Brixius,* quid ílle autem ábs *Muellerus Pros. p. 577.* — distitit *Lambinus. Cf. ad v. 810.*

778. uelitatin (*coll. Ter. Ad. 210*) *Muellerus Pros. p. 577 non improbante Leidolphio.* uelitatis ℛ *Nov. exc. I p. 114 probante L. Muellero.* — fuistis 𝔅. *Ad* duo(s) *cf. Studemundus in Woelfflini Arch. III p. 551.*

784. edixi tandem tibi *Camerarius.* '*Minus placet* tandem id edixi tibi' ℛ. antehac iam edixi tibi *Muellerus Pros. p. 603. Possis* tandem edixi tibi prius *coll. Trucul. 780. Ceterum cf. Rothius Quaest. gr. I p. 1 sqq. et Seyffertus 'Berl. phil. Wochenschr.' a. 1889 p. 691.* — *V.* 785 *noli* néuter: *cf. Rud. 854.*

786 *sqq.* ego *cum C om.* ℜ: *def. Muellerus p. 129 Brixiusque. Mox verba* Nisi non uis (neuis *Bothius*), *quae Seni continuant libri, Mulieri Gruterus tribuit itemque Onions p. 70. Contra Sonnenburgius p. 27 quo loco lacunam statuit* ℜ *novam recensionem agnoscit versuum* 788—791. 801—807 (*v.* 792—800 *interpolatos habet*), *ut v.* 786 *excipiat v.* 808 *perincommode. Cf. Ribbeckius p. 545.* — *V.* 789 Quod ille faciat *Wagnerus.*

790 *sq. Menaechmo verba* Sane . . . . amplius *tribuebat Ladewigius Philol. XVII p. 464 obloquente Sonnenburgio p. 28 adn.* '*Ceterum talis potius sententia expectari videtur:* Hau sane sapit: Atqui ob istanc industriam etiam amabit facies amplius' ℜ. — istam *Bothius.*

792. tuan *cum Pylade* ℜ: tua *Brixius et, interrogationem delens, Vahlenus.* — *Cf. ad v. 786 sqq.* — *Mox* Siue *post Kaercherum* '*Prosod.*' *p. 10 sq. 14 def. Vahlenus ex v 295! Ad* seruirin *v.* 796 *cf.* ℜ *Opusc. II p. 560, cui repugnat Corssenus* '*Ausspr.*' *I p. 323.*

796. una illi *Pylades.* illi una ℜ: *cf. praef.* una eis *Fleckeisenus.* unad *Brixius.* una te *Wagnerus. Cf. Muellerus Pros. p. 578. Possis* dare una opera operam penso. *Vtique desideratur verbum, cui* uiros *subiectum sit neque quadrat* dare pensum (*scil.* te uiris). *Ceterum vel in* postules *certo consilio notaque figura repetito offendit Sonnenburgius: cf. ad v. 786 sqq. Ad v.* 799 *cf.* ℜ *Opusc. II p. 454.*

800. *De* tanta *cf. ad v. 680.*

801. Quando curatam et uestitam bene habet te ℜ. At quando ornatam et uestitam bene habet te *Kayserus cens. p. 420. At cf. append. ad v. 120 et Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 637.* — ampulosam '*prisca exemplaria*' *Pii.* amplius ne postules *Saracenus: cf. ad v. 683.*

802. *Cf. ad v. 155.* meliust, mulier, mentem sanam sumere ℭ.

803. suppilauit mi aurum *servato* modo *Kampmannus de* EX *et* DE *praepos. p. 10.* — pallam ex *Camerarius.*

804. clam me *Gulielmius Gruterusque: unde* gerit *Bentleius.*

808. factum est scibo, hominem adibo *Pylades.* — ac conloquar *Weidnerus Advers. p. 16 refutante Seyfferto* '*Jahresber.*' *a. 1881/2 p. 49.*

809. 'quod] *an* quid *potius?*' ℜ *adstipulante Beckero in Studem. Stud. I p. 146.* — dissentatis *Meursius.* decertatis *Gulielmius.* disceptatis *Colvius.* discernatis *Boxhornius.* discertatis *cum Da, ut putabat,* ℜ *propugnante Goetzio in Woelfflini Arch. II p. 347 ex glossarum memoria. At cf. Cato p. 58, 14 Iord.*

810. *Hunc v. coll. v. 777 del. Sonnenburgius p. 27 itemque Fleckeisenus.* quid tu trux es *cum Pareo Gruterus, quod recipiens* quid illam autem abs ted iratam destituis *Bothius: unde verborum collocatio* quid illa autem abs te irata destitit (*ut v. 777*) *remansit apud* ℜ *omnesque post eum, nisi quod Vahlenus ex B* iratam destituis *saltem revocavit cum ruina versus* (*cf. Kampmannus de* AB *praepos. p. 22 adn.*), *cum libri ipsi demonstrent* destit *decurtatum turbas dedisse.*

812 *sqq.* Deosque testor testes *Weidnerus Advers. p. 16.* — rei? MEN. Rerum omnium Me nego isti . . . . surrupuisse atque abstulisse ad alteram *Sonnenburgius p. 29, ubi* surrupuisse, atque abstulisse deierat *Camerarius.* surrupuisse et abstulisse: deierat *Wagnerus. Lacunam signavit* ℜ '*quam sic supplere licebit* súrrupuisse ⟨pállam neque

eam umquam antidhac Fúisse illius, quám me sibimet⟩ abstulisse déierat. *Aliter Teuffelius Annal. phil. XCIX p. 484* ⟨neque uidisse umquam antidhac Hanc, quae me sibi etiam spinter⟩: *ubi cum dudum notatum esset post Spengelium a Fleckeiseno* atque *non recte omissum, novum idque omnium languidissimum supplementum Vahlenus excogitavit. Qui quod omnes tulerunt vel potius intulerunt mulieris iusiurandum, id nusquam inveniri animadverterunt Sonnenburgius Vssingiusque, non animadverterunt Menaechmi iusiurandum aperte tangi.*

820. me hic in *Camerarius.* '*Totum versum haud scio an talem potius poeta fecerit:* Tún senex ⟨quaeso hércle⟩ habitare mé ais (*aut* me ais hábitare) in illisce aédibus' ℛ.

821. Mv. nimio haec impudenter *Camerarius.* Se. nimio (*cum Acidalio*) hoc (*cum Bothio*) ludicre (*cum Pareo*) ℛ: '*de quo tamen dubitatio non levis restat*'. Se. Immo ludis, si hoc *Kayserus cens. p. 419 sq.* Se. immo hercle ludicre *Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 638, ubi* ludibrio *Luchsius Studem. Stud. I p. 39 ibidemque* ridicule *Studemundus,* peiure *Seyffertus Stud. Pl. p. 22,* tu temere *Vssingius.*

822. exmigrasti ℛ, *ubi* exmigrastis *Vahlenus desiderat: at recte singulari utitur adversus patrem familias.* — Se. concede *inde a Saraceno vulgabatur.* — huc sis ℛ *cum Acidalio.* huc mea *Fleckeisenus. Probabilius visum uno loco eoque per se vitioso mutare: cf. Amph. 771.* — *V.* 823. quem in locum autem, obsecro *Dousa.*

824. ludit te hic profecto *Bothius* tu te *servans.* — tu technas *e 'codd. ant.' Pius affert.* Se. (*sic Camerarius*) non te tenes ℛ. Se. non tu tenes *Vahlenus* (tu tenes *in B exstare fingens*): *quae verba Matronae dedit Muellerus 'Nachtr.' p. 129* (*etiam* Se. non tu taces *commemorans, quod mox suasit Weidnerus*) *unaque cum antecedentibus Brixius mirante Vahleno: sed cf. Pseud. 216.*

825. iocatus es nunc hanc rem age *cum Camerario* ℛ. *Cf. Pseud. 195.* iocatus *om.* es *def. Olsenus p. 29. Totum versum Matronae Brixius Wagnerusque dant refutantibus Lorenzio 'Jahresber.' a. 1877/8 p 112 et Ribbeckio p. 545.*

826 *sq. Alii recensioni hos versus tribuit Sonnenburgius p. 29 sqq.* — tibi mecumst *pro* mihi tecumst *Luchsius Herm. XIII p. 498: at cf. v. 323 sq.* — quid nocui ‖ Tibi aut *Pylades.* quid feci ego ‖ Tibi aut *Camerarius probante Vahleno, qui hiatum* (*ex v. 389!*) *def. in versu omnino ἀμέτρῳ.* quid ego tibi ‖ Feci aut *Geppertus.* numquid tibi ‖ Feci ego aut *Langenus 'Beitr.' p. 145.* sanan tibi ‖ Mens est aut ℛ. quae mens tibi ‖ Aut *Ribbeckius p. 545.* — Aut isti adeo *Braunius Observ. gramm. p. 30, qui lacunam post hunc versum, non post v. 829, statuit: idemque sentit Ribbeckius.* — quae molestast mihi *cum Weisio* ℛ. quae molesta fit mihi *Geppertus* (*itemque admisso* Ti(bi) aút *Leo Herm. XVIII p. 585!*). molesta quae mihi est *Vahlenus.* quae molestast dudum mihi *Ribbeckius.* — Sen. Quomodo? *Bothius.*

828. uiere *Scutarius.* urier *codd. Pyladis probante Elmenhorstio Observ. in Arnobium I.* uertere '*quidam codd.*' *Pii.* lurere *Meursius, quod 'verbum ἀναλόγως factum' fortasse audendum etiam* ℛ *visum est probavitque Onions p. 71 simul* maculas *pro* oculos *commendans.* lucere *Bothius.* rubere *Weidnerus p. 16.* turgere ℬ. — et uiridis *Bothius idem* luridus *duce Meursio coniciens.*

829 *sqq. Post hunc versum Acidalius inseruit, qui in libris collocatur post v. 843: quod probans inter v.* 829 *et* 831 *lacunam signavit* ℟ *(cf. ad v. 826 sq.): 'ubi enim* aiunt *eum* insanire?' *Vbi recte ad notas insaniae antea enumeratas provocarunt Rassowius (in thesi I dissertationi de subst. Pl. add.), Sonnenburgius, Vssingius. Versum illum, quem suo loco def. Vahlenus (simul improbans quod post* ultro, *non post* aiunt, *distinxit Vssingius coll. Auberto 'Tidskr. f. Phil.' I p. 112 sqq.), ut dittographiam (cf. v. 832. 962) secl. Sonnenburgius (assentiente Langeno Stul. Pl. p. 304) in eandem suspicionem trahens v.* 844—847. *De duobus praeterea versuum qui insecuntur paribus invertendis cum dubitanter cogitaverit Acidalius, hoc quoque recepit* ℟*: repugnant Langenus Philol. XXXIII p. 712, Vssingius, Brixius (de v. 831 assentientes), Sonnenburgius p. 30 adn. Sic igitur locus perhibebatur in proecdosi:*

ut óculi scintillánt uide.

830 * * * * * * *

MENAECHMVS

Heí mihi, insaníre me aiunt, últro quom ipsi insániunt.

MATRONA

Vt pandiculans óscitatur. quíd nunc faciam, mí pater? 834

SENEX

Cóncede huc, mea gnáta, ab istoc quám potest longíssume. 836

MENAECHMVS

Quíd mihi meliust quám, quando illi me ínsanire praédicant, 832
835 Égo me ut adsimulem ínsanire, ut íllos a me apstérream? 833
Eúoe *e. q. s.*

Vbi v. 832 [834 ℟] Sed quid *dubitanter Langenus obloquente Vssingio.* — *V.* 833 [835] Vt ego me *Fleckeisenus.* Ego me ut ℟ *'quanquam magis etiam placiturum sit* Égo ut adsimulem me insanire'*: atque aut hoc aut* quam ut *et* Ego med *postulat Nov. exc. p. 42, ubi* Egomet me *Muellerus Pros. p. 729 sq.: cf. Rothius Quaest. gramm. II p. 17 et Schererus de* QVANDO *partic. p. 41 sq.* — *V.* 834 [832] SE. Vt pandiculans oscitatur. MA. Quid n. f. m. p. ℭ *duce B.* — *V.* 835 [833] quam potis *Fleckeisenus.*

836. Euhoe atque heu Bromie *Saracenus et* Euoe *substituens Camerarius.* Euhie atque heu Bromie *Bothius (quod vel post Langenum probavit Vahlenus).* Euie, Euie, Bromie *Geppertus.* Euoe Bacche: heu, Bromie ℟*: ubi* heu *ferri non posse demonstravit Langenus 'Beitr.' p. 201.*

839. *De* poste *cf.* ℟ *Opusc. II p. 541 sqq.* — *In 'priscis et membranaceis exemplaribus'* chrysalus *legi testatur Pius.* illicircofaluf *etiam codd. Pyladis.* illic hircus alius *cum Saraceno Beroaldoque* ℟. ille hircus, alias *Bothius.* illic hircus salius *Palmerius Spicil. p. 147, ubi* olidus *Seyffertus Philol. XXVII p. 839,* calnos *vel* canus *Muellerus Pros. p. 730 adn.,* uetulus *Goetzius.* — ircus *vel* irquos *Onions p. 71. Fortasse latet comicum aliquod compositum, velut* hircasellus.

841. ex oraclo mi ℟ *(item Fleckeisenus), postea* mi ex oraclod *praeferens Nov. exc. I p. 64.* mihi | ex oraclo *Bothius,* mi ex oraclo

Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 27, ubi oraculo *cum B def. Spengelius T. M. P. p. 184 dubitante etiam Langeno 'Beitr.' p. 7 adn.* nunc mi ex oraclo *Wagnerus* (*ubi* nunc Apollo *collocandum erat*).

842. illice *Bothius olim.* — *Fuit qui de* lampadibus candentibus *cogitaret.* lampadis *cum Fleckeiseno probat Buechelerus de decl. p. 6: adde* ℞ *Opusc. II p. 636 adn., Muellerum Pros. p. 53 sqq., Koehlerum de troch. septen. Pl. p. 4, alios.*

843 *sqq.* exurere *etiam codd. Pyladis: idemque 'alibi' adscripto Pius affert. De insequentibus cf. ad v. 829 sqq.* — *V.* 844 *de* heus *cf. Handium Turs. III p. 74. Verba* Quid agimus *Seni adiungit Vssingius, contra v.* 845 *sq. Matronae tribuit Ribbeckius p. 545 sq.: at cf. Langenus Stud. Pl. p. 154 sq.*

846 *sq.* Me. amplius enim uero nisi ‖ Occupo *Camerarius.* amplius. Me. Enimuero nisi ‖ Occupo *Acidalius 'quod fraudi fuit Handio Turs. IV p. 193.'* amplius. Me. Hem, iam reor, ‖ Ni occupo ℞, *ubi* Nunc haereo *Brixius olim,* Enim haereo *Vssingius ad Aul. 492* (*iam ad* Enim periculum est *aberrans*), Quid enim haereo *Vahlenus,* Enim uero haereo (*antea* amplius quid faciat *traiciens*) *Onions p. 71,* Enim serio (*coll. Poen. 435*) *Ribbeckius p. 546. At aliquid respondendum erat Matronae post* Quid, si ego *neque quidquam desideratur ante* Ni occupo: *immo si velut* enim haereo *praemittis desideratur* Nam (*cf. Brugmannus de* NI *partic. p. 4*). — *Ad* aliquid *cf. Studemundus ad Vidul.*[2] *p. 52. Possis* aliquid consili mihi, hi (occupabo aliquid mihi consili *inter alia Muellerus Pros. p. 557. 730*). — hi me domum ad sese *Bothius: 'haud scio an vere'* ℞.

848 *sq.* me uotas in *cum B Parcus.* men uotas in ℞ *refutante Kaempfio de pron. p. 43.* — me uetastin huius ori *Bothius.* — parcere] pascere *vel* spargere, *et antea* Pugnos, *quidam apud Acidalium.* impercere *adscripsit Scaliger. Ceterum* parcere, Ni . . . . crucem? Faciam ℞, parcere? Ni . . . crucem, Faciam *vulgo,* parcere. Ni . . . crucem, Faciam *Handius Turs. IV p. 193: cf. Brugmannus p. 7.* — Ni a meis *Vahlenus prae litterulis neglegens sermonem: nam* abscede a me *recte dicitur,* a meis oculis *ne insaniens quidem dicet* (*cf. si tanti est Kampmannum de* AB *praepos. p. 21 sqq. et de* EX *praep. p. 13*). — abscedat maxumam in malam crucem ℞ *itemque Luchsius in Studem. Stud. I p. 20, nisi quod* in *delet probante Studemundo ad Vidul.*[2] *p. 50. Sed ut librorum memoria recte improbatur, ita non est quod* magnam crucem *improbemus et ratione parum probabili corrigamus: cf. Stich. 625, ubi* summam crucem *exstat item singulariter.*

851. amabo te, adserua *Bothius.* amabo, tu adserua (*vel* adserua hic *vel* adseruato) *Muellerus Pros. p. 577 sq. Ceterum v.* 852 *dubito, num per* audio *poetae manus restituta sit.*

853. a me amoui *cum Bothio* ℞ *'nisi* hinc *males: atque ita Fleckeisenus.'* nunc *iterabat Gruterus.* nunc hunc ego perimam *'vetus cod.' Acidalii.* nunc hunc petam *Vssingius.* — hunc hircum impurissumum *Palmerus Hermath. VII p. 141 sq.* hunc impuratissumum *Onions p. 71. Ceterum* puta mē *a Dd huic versui adscriptum, ut vid., intellegas de loco* Me(naechmo) *tribuendo.*

854. Titanum Caelo prognatum *'nonnullos legere velle' Lambinus narrat: cum Saraceno scilicet.* Titanum *def. etiam Koenigius Quaest.*

Pl. ed. a. 1883 p. 10 sqq. intellecto Tithono: at cf. post Kiesslingium Anal. Pl. II p. IX sq. Ostermeyerus p. 12 sq. et Seyffertus 'Jahresber.' a. 1883/5 p. 94 sq. Cygno qui cluet *Palmerius p. 716 et Colerus: cf. Luchsius l. s. s. p. 51.* qui lucet Cyno Mosco *e vet. cod. adscripsit Scaliger, ipse* cluet *et* Gyga *corrigens.* Cucino prognatum patre *Wagnerus.*

858 *sqq.* huic seni ‖ Exossabo, dein dedolabo *Camerarius et,* hunc senem *revocans, Lambinus.* hunc senem ‖ Ossum fini dedolabo *Gronovius, cui de anacolutho assentiuntur Schwabius p. 414 sq., Reblinius, alii (cf. ad v. 175 et Pseud. 216, ubi item de gestu supplente cogitandum).* hunc senem ‖ Osse tenus dolabo et concidam ℛ *coll. Epid. 488, de quo valde dubitans Opusc. II p. 252 saltem* ei *post* assulatim *add. (alii ante* assulatim, *ubi possis* hac). *Minus recte iudicarunt Teuffelius Ann. philol. XCIX p. 485 et, lacunam post* senem *statuens, Brixius: cf. Muellerus Pros. p. 578, 'Nachtr.' p 89. De* osse fini *adeas Neuium I p. 219 sq., Iordanum Vind. serm. l. ant. (1882) p. 14, Woelfflinum Arch. I p. 424.* — huic seni ‖ male mi sit, nisi assulatim dedolabo *L. Muellerus ad Nonium quamquam non ignorans* osse fini *nihil habere in quo offendas (cf. Append. p. 421): v. testim.* — uiscerans *Vssingius.* — *V.* 858—861 *securi ancipiti iugulat Sonnenburgius etiam de exitu scaenae dubitans.* — *V.* 860 praecauendumst atque adcurandumst *serv. Vssingius, Vahlenus.* — *V.* 861 ego *del. Bothius.* — *V.* 864 uetulum *etiam Bentleius.* — e dentibus *'in nonnullis exemplaribus legi' Pius scribit.*

865. iam stimulum in manumst *etiam cod. Meursii.* stimulus iam in manust ℛ *recte* stimulum *gen. neutrius plerisque probatum improbans.* — *V.* 867 in flexu *Salmasius, Lambinus.*

868. minaris *Guietus, Bentleius.* — ecce autem, Apollo *Muellerus Pros. p. 578.*

869. qui hic stat ℛ *cum Bothio.* qui astat 𝔖: *quamquam* qui stat *defendi potest cum Vahleno ex Poen. 1224 (non ex Pseud. 967).*

870 *sq.* capillo me hinc *Bothius olim: itemque Bentleius et Kampmannus de* DE *et* EX *praep. p. 1, admisso* quis hic est. *'Fortasse fuit* me capillo dum hinc (. . . deripit, Imperium . . . Apollinis?)' ℛ, *qui* capillod *suasit Nov. exc. I p. 75.* capillo me nunc *vel* ui hinc *Muellerus Pros. p. 657.* capillo qui med 𝔖: *cf. v. 1011.*

871. Imperium tu deum demutas *Vssingius, cum Brixio haerens in* Apollinis, *ubi vocativum exspectes: quod non perspexit Sonnenburgius p. 31 adn.* — dictum (*ut BCD*) *Scioppius Susp. lect. V 1.* — edictum? Apollo, ades. 𝔖 (*cf. CDa*).

872 *sq.* Heu, mórbum acre hercle *Guietus.* Heu, mórbum hercle acrem *cum Bothio Bentleioque* ℛ. Heu ‖ Edepól morbum acrem *Seyffertus Stud. Pl. p. 5.* Heu hercle ácrem morbum *Studemundus apud Kellerhoffium de colloc. verb. Pl. p. 79.* Heu hércle morbum acutum (*del.* ac durum) *Spengelius. At quam post hunc versum lacunam signavit* ℛ *probantibus plerisque (ubi* Homunculorum uires quam pereunt cito *suppl. Wagnerus), ea in ipso versu excurrente statuenda erat.* — *V.* 874 *sq.* *'magis placitura sit talis conformatio:* Vel huic qui insanit, quom ualuit paulo prius, Vt derepente t. m. d.' ℛ. Vel hic insanit: paulo quam ualuit prius *Brugmanus de iamb. sen. p. 41 male et* qui *delens et efferens* paulo.

876. *Distributionem Bothianam, quam iam a. 1772 Warnerum*

occupasse monuit Wagnerus, etiam Spengelius probat de act. p. 19 sq. (adde Baierum p. 112 adn.). Aliter Studemundus de cant. p. 65. — Pro quaeso *coni.* plane *Kochius Em. Pl. p. XI vituperatus a censore 'phil. Anz.' V p. 253.*

877. Qui ui me ℛ *ad* ut ualídus insaniam *addens: 'de quo alibi dicam.' Cf. Brugmanus de iamb. sen. p. 41.* ut ualens *vel* ualidus ut ego insaniam *Brixius in adn.* sanus ut uesaniam *Wagnerus.* ut ui ualida insaniam 𝔅.

881. Ne ei iam índicetis ℛ: *at cf. Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 638. Hunc v. cum antecedenti alii eique antiquiori recensioni tribuit Sonnenburgius.*

882. *Inde ab hoc v. usque ad v.* 888 *cum Weisio seriorum manum agnoscit Sonnenburgius p. 32: cf. Langenus Stud. Pl. p. 304.* — oculi aspectando *Pius.* oculi aspectando mihi *Pylades.* oculique spectando *Camerarius (cf. ad testim.).* mi, oculi spectando ℛ *postea* sedendod *commendans cum Bothio Nov. exc. I p. 72.* et oculi spectando *Fleckeisenus.* illi, oculi spectando *Muellerus Pros. p. 506.* oculi ἔξω spectando 𝔅 *dubitanter coll. Trucul. 558 ducibus BCD.*

887. me dicam medicum ducere *cum Bothio trai.* ℛ: *cui* me medicum dicam ducere *praeferrem. Cf. Luchsius in Studemundi Stud. I p. 17.*

888. *De* moue(t) *'recte Scioppius Susp. lect. V 1, prave Beckerus Quaest. p. 13' Vssingiusque.*

889. Quid esset *om.* illi *Geppertus.* Quid esse illi *Pius, Bentleius in Hor. Epist. I 2, 34.*

890. laruiatus aut cerritus *Bentleius.* laruatus aut cerritust *Brixius: cf. ad v. 295 et v. Olsenum p. 13.*

894 *sqq. Sic ordinatos atque correctos dedit* ℛ *obloquentibus Seyfferto Philol. XXV p. 452 sq., Vssingio, aliis:*

MEDICVS

893 Perfacile íd quidemst. 893
Quin sóspitabo plús sescentos ín die. 896

SENEX

895 Magná cum cura ego íllum curarí uolo. 894

MEDICVS

Sanúm futurum méa ego id promittó fide: 895
Ita illúm cum cura mágna curabó tibi. 897

Atque v. 896 [894 ℛ] sospitabo *etiam Scaliger voluisse videtur, qui* suspitabo *adscripsit: ubi* suspirabit (*non* suspirabis) *Bothius* (*et* sexcentos in dies *cum Camerario*), suscitabo (*et* sescentos in die *cum* ℛ) *Kochius Em. Pl. p. XI,* suppeditabo (*et* sescenta ei in die) *Seyffertus itemque Vssingius* (*sed* mystilabo) *et Palmerus p. 142 sq.* (*sed* insputabo, *vel* subus piabo *et* sescentis). *Verbum* suspirabo *vindicavit Lambinus* (sexcenties in die *vel* sexcenties die *corrigens et 'cuiusdam'* plus quam sexcentos dies *commemorans, qui* plus quam *a Pylade sumpsit): cuius explicationem repetens Vahlenus Camerarii* sescentos in dies *firmari posse opinatur Amphitruonis fragm. VI, quod et alienum est a sententia et* in die *praebet ex memoria unice vera! — V.* 897, *ubi* ego *del.* ℛ, *aut* cum *aut* Ita *del. Bothius* (ita *in versum antecedentem post* sescen-

ties *adhibebat Acidalius*), *de* Ita illum égo *cogit. Seyffertus, de* Ita ego eum *Kaempfius de pron. p. 9.*

898. *Hunc versum, quem uni Medico continuabat Camerarius, inde ab* Obseruemus *Medico dedit* ℛ *cum Acidalio; uni Seni cum BFZ tribuens* obseruemus hominem *traic. Onions p. 71. Male* ecce eum *Schenkelius Stud. Pl. p. 694 et* Attat *vel* Eum (*vel* Hinc *vel* Clam) opseruemus *Muellerus eodem loco. Cf. Bergkius Opusc. I p. 149 adn. Ceterum* opseruemus *pluralis maxime Senem decet, non Medicum qui* opseruabo *potius diceret.*

900. Quom quae me clam ℛ *mox* omnia ea *cum Bothio invertens. Totum versum sic formabat Fleckeisenus Philol. II p. 89:* Quaé me ratus sum fácere clam omnis, ómnia ea fecít palam. *An* ea omnia edictat? *Contra* ea ómniá fecít *def. Vahlenus Herm. XVII p. 606 sq. ex locis similiter corruptis.*

903. ego hemonem *Bothius.* ego homonem *Bergkius Opusc. I 149.* ego hercle hominem ℛ. ego hominem hercle *Fleckeisenus, cui mox* pol ego hominem *placuit Epist. p. XVIII.* ego hodie hominem *Muellerus Pros. p. 709.* ego hominem hodie *Luchsius Herm. VI p. 275.* — uita deuoluam *Camerarius.* uita iam euoluam ℛ *postea* uitad *commendans Nov. exc. I p. 64 cum Bothio et Bucchelero de decl. p. 48.* ui uita euoluam *Bergkius* (*cf. etiam 'Beitr.' p. 70*). uita euitabo *Onions. At non est quod duobus locis versum labem traxisse statuamus. De* oppido *cf. Langenus Anal. Pl. III p. 11 sq.*

905. mea anima priuo uirum *Ribbeckius p. 546.* iam mei priuabo uirum *coll. Afran. 152* 𝔅. *Vna cum antecedenti hunc v. del. Sonnenburgius p. 33 sqq. Mox* ut mos est meretricibus *Camerarius.*

909. *Ante hunc v. lacunam statuit Ladewigius obloquente Brixio.* — *V.* 910 cur exsertas brachium *iecit Lambinus.*

912. Se. ecquid sentis? Med. quidni sentiam? Non potest *e. q. s.* ℛ *cum Acidalio: librorum distributionem servat Vssingius.*

913. ellebori unguine *duce Bb Lachmannus Opusc. I p. 189* (*merito improbans vulgatam* iugere): *quod probarunt cum* ℛ *omnes, nisi quod* uno unguine *Muellerus Pros. p. 578. At cum omnino non agitur de* ellebori unguine (*cf. 950, al.*) *tum desideramus modi significationem quandam eamque exaggeratam. An exstitit* iugmine (= iumento)?

915—917. *Sic constituit* ℛ:

Album an atrum uínum potas? Men. Quíd tibi quaesitóst opus?
Med. * * * * * Men. Quín tu is in malám crucem?
Sen. Iam hércle occeptat ínsanire prímulum. Men. Quin tú rogas,

medium versum sic reconcinnare conatus Opusc. II p. 274 sqq. ⟨Magni refert, qui colos sit.⟩ *et v.* 917 tu rogas *cum Bothio* (*postea inscite* primum *corrigente*), *pro quo olim* me rogas *dederat* (tu *etiam Pylades del.*): *ubi servato* tu me interrogas *Bentleius* furere *pro* insanire, *Vahlenus autem sic:*

Album an atrum uinum potas? Men. Quin tu is in malam crucem?
Sen. Iam hercle occeptat insanire primulum. ⟨Men. Quin tu taces?⟩
Quid tibi ⟨autem⟩ quaesito opus est? Quin tu med interrogas *e. q. s.*

Contrahendum, non augendum ex notatione illa sane valde dubia *), *hunc locum esse cum Sonnenburgio censet Ribbeckius p. 546* (*post* Album an atrum uinum potas *adiungens* Quin tu med interrogas), *qui etiam in insequentibus dittographiam agnoscunt. At quomodocunque de loci integritate iudicamus, lacuna statuenda erit non tam ex notatione illa quam ex ipsa versuum dialogique ratione. Certe verba* Iam hercle occeptat insanire primulum *esse non possunt nisi Medici, cum et huic maledixerit Menaechmus et Seni dudum constet de plena insania.* — *V.* 918 poeniceum *voluisse videtur R.*

921. perciit insania *'prisca exemplaria' Pii, qui 'alibi legi'* percipit insaniam *addit.* percitus (percitust *Weisius*) insania *Pylades.* percipit uesania *Bothius, Onions: fortasse recte.* percipiat insania *R Prol. Trin. p. CLXXXVI.* percipit eum insania *Bentleius. Cf. Fleckeisenus Ann. phil. LXI p. 34, Corssenus 'Ausspr.' I p. 352. II p. 492 sq., Muellerus Pros. p. 79, Curtius 'Verbum' I² p. 207, al.*

922. aliam occipis fabulam *duce Bb Camerarius.* alia. SE. occipias fabulam *Meursius.* SE. aliam occipias (*vel* occipito) fabulam *Dousa Expl. III 6.* SE. alia occidis fabula *Gruterus.* alia. SE. occidis fabula *Bothius.*

923 *sq.* mihi hoc: solent tibi oculis umquam *R Opusc. II p. 767* (*cf. 275 ubi* solentne tibi oculi u. *improbat, ut* solent tibi umquamne oculi *in praef.*). mihi (*vel* mi hoc): en umquam solent tibi oculi *Muellerus Pros. p. 557.* Dic mihi hoc: oculin solent tibi umquam *S.* — *V.* 924 (*quem ante v.* 926 *traiciebat Meursius*) tun me *R, Bothius olim. De* lucustam *forma cf. Schwabius p. 415: ibidem* ignarissime *cum quodam apud Gronovium commendat.*

925 *sq. Casu inter testim. intercidit Nonius p. 255, 1 M.:* crepare est sonare. Plautus in Menaechmis 'dic mihi .... tunc crepant.' — mihi, en umquam *vindicarunt Gulielmius Misc. quaest. c. 5, Acidalius in Cistell. c. 2.* — tibi intestina *Camerarius.*

928. facilen tu dormis cubans *Medico continuabat Scioppius, Bentleius,* facilin tu domituris *Scaliger. Tales versus Acidalius commendabat:* Perdormiscin? MEN. usque ad lucem. MED. facilen' obdormis? MEN. cubans Obdormisco *e. q. s. De* facilin *cf. R Opusc. II p. 560, Schraderus de -NE partic. p. 13.*

929 *sq. Hunc v. del. Vssingius unaque cum antecedentibus* (*inde a v.* 919) *Sonnenburgius: cf. ad v. 905. 915 sq.* — *V.* 933 *versui* 929 *sq. sine ullo defectu Vahlenus continuari putat 'ridicule'.* — argentum quoi ego *R.* ei argentum quoi *Muellerus Pros. p. 558.* argentum quoii *etiam Ribbeckius p. 541* (cuui *Acidalius*). *Cf. praef.*

935. Imo modestior *Camerarius.* I, modestior *Bothius.* Immo honestior *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 40, de* DE *et* EX *praep. p. 6 et Brixius Quaest. p. 30.* Immo melior *Brixius in edit.* Immo noster *R. Cum Spengelio faciunt Vahlenus conferens Asin. 599 et Ostermeyerus p. 14 sq.: Vssingius etiam in eo quod v.* 934 occeptat de illis uerbis:

---

*) *Ne tamen praefracte neges cum quibusdam potuisse illa aetate aliam eamque pleniorem memoriam suppetere, sufficit ad Turnebi membranarum exemplum provocasse. Ac mirum certe et memorabile, inveniri hanc notationem ad locum sine dubio perturbatum.*

caue tibi *distinxit: at cf. Lorenzius ad Mostell. 773 Brixiusque ad Mil. 1029. Lacunam ante hunc v. statuebat Ladewigius Philol. XVII p. 462 refragante Sonnenburgio p. 35 sq. ubique retractatorem culpans.*

937. *De* insanus *perverse iudicat Olsenus p. 31.* insanisti ℛ. insaniuisti *Muellerus Pros. p. 103. 580 (etiam de* Egōne *cogitans vel de* Egon *et* tu tu istic *vel* tu istic inquam*: cf. Schraderus p. 11. 14). Post hunc v. (non post 938) talem 'versum' desiderat Vssingius* ⟨Meo scipione (!) te fracturum esse aibas ossa atque artua⟩. *Refutat Sonnenburgius p. 36, probat Ribbeckius p. 547 una cum altera lacuna.*

938. citis *pro* iunctis *vel tale quid Schwabius postulat.* — minitatus *om.* es *def. Olsenus p. 33.*

939. *Exempli causa Vahlenus proponit:* Men. Quis se dicit haec me facere uidisse aut quis arguit? *Minus languidum foret:* Men. Egon? insanos hercle oportet esse qui haec med arguont. *Cf. ad v. 937.*

940. ecce te *Camerarius.* haecce te *cum Scioppio Susp. lect. V 1* ℛ *olim, postea* haec ted *probans Nov. exc. I p. 37: cf. Muellerus Pros. p. 578. 734.*

941. Iouis scio ℛ *(cf. Parerg. I p. 341): at cf. Trin. 84, Muellerus 'Nachtr.' p. 22.* scio Iouis *Gruterus.* aio Iouis *Pareus: quod litterularum causa in CD ex aperta dittographia ortarum (ut in eisdem codd.* b d *versu sequente) praeferunt Vahlenus Vssingiusque neglecta loci ipsius indole.*

942. tete esse *vel* tepte esse *Kampmannus de* IN *praep. p. 22: cf. Buechelerus de decl. p. 25,* ℛ *Nov. exc. I p. 28, Bergkius 'Beitr.' p. 47.*

945. hoc *Camerarius: unde* Satin' hoc pro sano? m. m. r. *Acidalius. — Cf. ad v. 683.*

946. si quid *pro* quicquid *(ut Epid. 284) Luchsius Herm. VIII p. 118 sq.*

950. *Hunc v. cum sequenti (vel potius antecedenti) interpolatori tribuit Sonnenburgius p. 36. — 'De transponendis* faxo potabis *videtur Hermannus Elem. doctr. metr. p. 88 cogitasse: de quo v. praef.'* ℛ*: aut sic aut* aliquos faxo *Muellerus Pros. p. 558, ubi* hos aliquos *etiam Kochius Em. Pl. p. XI.*

954. adserua, medice, tu istunc 𝔅. — ego ibo *Camerarius* (ibo ego *Bothius): quod cum per errorem ex B notaverit* ℛ *hiatum* ego | ibo *lubenter def. Vahlenus,* ego abibo *Schwabius p. 416 suasit, de* ego immo ibo *cogit. Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 88 adn. comparatis locis nequaquam similibus.* ad me ibo *Muellerus 'Nachtr.' p. 86 (alia antea temptans Pros. p. 651)* 'ego' *illud adhibens in v.* 956 *ante* abeo.

955 *sq.* tuos *cum B* ℛ. *Cf. Schwabius, Brixius, Muellerus Pros. p. 641. 'Nachtr.' p. 86. An fuit:* tu seruos tuos, *ut* Iúbe hŭnc, *non* hunc *tantum in v. 956 adhibendum sit? — V.* 956. Ad me deferant *Acidalius (at cf. v. 999. 1013). —* Med. Abeto 𝔅. *Cf. ad v. 954.*

957. solus nunc (*om.* sum) *Pylades.* nunc solus sum *servat Vahlenus sine adn.* nunc *del. etiam* ℛ *et Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 30 sq.: cf. ad v. 958.*

958. me hice *Lambinus.* med hice *Acidalius.* hice me ℛ. me hisce *Brixius olim.* med hisce *Schmidtius de pron. p. 26.* nunc me hisce *(v. s.) Muellerus 'Nachtr.' p. 86 (cf. Kaempfius p. 38).* — me hic homones *Bergkius Opusc. I p. 148.*

960. neque pugnas ego nec litis ℛ: *at cf. Vahlenus ad v. 1073 ed. suae [1091], Kaempfius p. 41, Caesar l. s. s. (qui Pers. 525 affert).*

961. Sanus saluŏs *Brixius coll. Amph. 730. Pseud. 1068: at sic* alios *non quadrat iuxta* homines. — noui ego homines ℛ. noui homones *Bergkius.* probe noui homines *Wagnerus.*

962. An, qui perperam insanire me aiunt, *Pylades.* An illi, perperam insanire qui aiunt me, ℛ. *Cf. Hintzius de* AN *partic. ap. prisc. scr. vi et usu, ed. Hal. a. 1887, p. IV. VI.*

963. cupio: uoxor *Kochius Annal. phil. CI p. 283 sq., 685.* quom cupio, uxor *Muellerus Pros. p. 603.* cupio: id uxor *Onions p. 72.* coepio? uxor 𝔅 (*cf. v. 960*). *Camerarii scripturam commendat B v. 672. Ceterum hunc versum cum sequentibus fere solos ex hac scaena ingenuos habet Sonnenburgius p. 33 sqq. Cf. Langenus Stud. Pl. p. 155.*

965. Hic ergo usque ad noctem si adstem *Vssingius.*

966 *sqq. De muta persona addenda dubitat Spengelius 'Scenentitel' p. 270. At et verba ipsa v. 965 et actio quae sequitur demonstrant in limine domus consedisse ac fortasse obdormivisse Menaechmum. — 'Multis modis male habitum in libris canticum ex parte feliciter Hermannus restituit Elem. doctr. metr. p. 309 sq.'* ℛ. — *V.* 967 cogitát *del.* que *cum Hermanno ℛ obloquente Bergkio Opusc. I p. 163 sq., Studemundo de cant. p. 39, Spengelio, aliis. — V.* 968 rem | eri *def. Christius 'Metr.'*[2] *p. 420.* suo rem heri *Hermannus.* rem sui eri ℛ *'nisi* rem eri tam *males'.* res heri *Bothius.* ab re rem eri *Spengelius 'Ref.' p. 249 (cf. 207. 276). Cf. Muellerus Pros. p. 620.* — quasi (*vel* tamquam si) *Lambinus, Langenus 'Beitr.' p. 292 sq.: cf. Spengelius p. 249 adn.* — adsiet *Bergkius Opusc. I p. 164, senarium constituens, et Spengelius* rectiusque *addens* (*vel* quasi ipse adsit aut rectius rei). *Cf. Studemundus p. 40, 82. — V.* 971 (cor) modestumst *Bothius.* modeste modestumst *Bergkius.* modeste scitumst *Langenus Philol. XXXIII p. 712 (cf. Anal. Pl. I p. 5 et Hasperus 'phil. Anz.' XVII p. 119).* modeste sedatumst *Spengelius* (expolitumst *Vssingius!*). modeste situm in spest 𝔅. *Male hunc versum cum sequentibus discripsit Vahlenus Hermae XVII p. 615. Proxima sic exhibuit ℛ:*

Recórdetur quí sunt nihili, ís quid pretí detur áb suis erís.
[Ignauis improbis uiris.]
Verbéra compedés,
975 Molaé, lassitúdo, famés, frigus dúrum:
Haec prétia sunt ignáuiae: id égo malum male métuo.
[Proptérea bonúm certumst pótius quam malum ésse.]
Magis múlto patior fácilius ego uérba, uerbera ódi:
Nimióque edo lubéntius molitúm quam praehibeo á me.
980 Proptérea eri imperium éxsequor, bene ét sedate sériuo id:
Eóque exemplo sériuio, tergo ín rem ut arbitro ésse.
Atque íd mihi prodest. álii, ut esse in sŭam rem ducunt, íta sint:
Ego íta ero, ut me esse opórtet. id si adhíbeam, culpam abstíneam,
Eró meo ut omnibus ín locis sim praésto, metuam haut múltum.
985 Propést quando haec mea méus erus ob fácta pretium exsóluet.

972—975. *Sic Hermannus:* Recórdetur íd qui nihilí sunt quid hís ‖ Pretí detur áb suis herís, ‖ Ignáuis improbís uiris, ‖ Verbéra, cóm-

pedés, ‖ Molaé mágna lássitúdó famés (*deinde* Frígus . . . mále malum, Métuo . . . quám malum, Nám magis . . . uerbera ódi ego [*sic, antea* facilus *admittens vel. corr.* facile], Nímioque . . . praéhibeo *comprehendens*): *cuius vestigiis insistens dochmios cum iambis mixtos statuit Leo Mus. Rhen. XL p. 171 improbatus Seyfferto 'Jahresber.' a. 1883/5 p. 37 adn. Vbi Bergkius p. 165:* Recórdetur córde id, qui níhili ‖ Súnt quid iis preci détur ab suís hereis ‖ Vérbera, compedés, molae mágna lassitúdo, | Famés, frigus dúrum. ‖ Ignáuis improbís uiris, *Christius 'Metr.' p. 422* (*ex parte cum Brixio*): Recórdetur íd: ‖ Qui níhili sunt quid ís preti ‖ Détur ab suís eris, ‖ Ignáuis improbís uiris, ‖ Cómpedes uérbera, | Molaé lassitúdo, famés frigus dúrum, *Spengelius p. 253 sq.* (*cf. 195, 209, 213, 254 adn., 289*): Córde rēcordétur id, qui níhili sunt quid eís preti ‖ Détur ab suis éris, ignauis ímprobis uiris uérbera, ‖ Molaé lassitúdo famés frigus dúrum. *Verba* Ignauis improbis uiris [*seruis Lambinus*] *a* ℜ *deleta* ('*interpretis esse certum est*') *a Bergkio olim traiecta suo loco defendit post Studemundum de cant p. 41 et Brixium Langenus Stud. Pl. p. 47. Pro* magna *a* ℜ, *Spengelio, aliis deleto* maciā *commendabat Kiesslingius. Plura et delet et immutat Winterus p. 64.*

977. '*Vix Plautinus vel hoc certe loco non Plautinus*' ℜ: *at cf. Vssingius et Langenus l. s. s. Senarium Spengelius habet p. 199 versum, de quo cum Bergkio eo magis facio* (*p. 151. 165: cf. Studemundus p. 11*), *quia sic optime cum hoc concinunt v. 972 sq. Post hunc versum quem traieci* [*v. 981* ℜ] *del. Vssingius probante Spengelio p. 376 et Langeno p. 48. Initio* Ego hoc *Saracenus* (*etiam de* Ego extemplo *cogitans*), Ego eo *Vahlenus,* Eo ego *Spengelius* (*et mox* meo tergo, *septen. troch.*). Ego hóc exemplo séruio | ut ín rem tergi esse árbitror *Kampmannus de* IN *praep. p. 39 adn.* — *V.* 979 [978] uerba quam uerbera *codd. Pyladis, qui* ego odi *omisit.* Nam múlto patior fácilius magis uérba, uerbera ódi *Spengelius.* — *V.* 980 [979] praehíbeo *dubitanter etiam Brixius et* (*coll. Pseud. 182 item dubio*) *Spengelius servant* (*cf. etiam Abraham Stud. Pl. p. 229 sq.*): *an fuit* molitum (*a molitus = molendi actus*) exhibeo? *De Hermanno vide supra.* — *V.* 981 [980] bene et sedulo seruio *Pylades, unde* seruio *retinuerunt etiam alii.*

982. alii sunt ita: ut (*et* suam *pro* sint) *Pylades.* alii ita ut se esse *Lambinus.* alii sese ita ut *Gruterus.* alii, esse ut *Bothius* (*olim* alii ita sint in rem ut esse ducunt). alii ita ut *Vssingius* (*ut ipse olim 'phil. Rundsch.' a. 1882 p. 723*). *Totum versum sic Hermannus:* Atque íd mihi prodest, álii sint ita, ésse ut in rem dúcunt, *sic Spengelius:* Alii ut esse se ín rem ducunt sínt. ego ita ero ut me ésse oportet. *Monstra def. Vahlenus in edit. et Herm. XVII p. 613 sq. Mox* (ut) med (esse oportet) *Bothius.*

984 *sqq.* metum comitem mihi adhibeam *Pylades 'ex codd. ant. partim': quod tamen ad solum* metum *spectat.* metum ut mihi adhibeam *Camerarius.* id mi adhibeam *Hermannus* (*sic hunc v. exorsus* Sin égo ero ut *et mox* meo *post* Hero *inserens probante* ℜ): *quem quod in* metum *delendo sequitur* ℜ, *suo iure improbavit Vahlenus non recte simul locum parallelum ex Mostellaria tutatus. Antea vitium* omnibus *dactyli* (*qui non solus anapaesticam mensuram suadet hoc loco mire spretam ab omnibus*) *alio vitio expellebat Brixius* ut in ómnibús locís eró *vel* omníbus ut ín locís eró *traiciens. Ceterum in loco ex Mostel-*

laria (*ubi videas*) promeritum est: post metuunt '*sic fere in codd. ant.*' *esse Pius dicit.* promeriti sunt, tunc m. *Pylades.* promeriti, tum quam ei (*om.* ei *inter* metuont *et* solent) m. *Vahlenus. Cf.* ℟ *Opusc. II p. 277 sq.*

985. Metuam ego haud multum quidem *Pylades, Camerarius.* Metuam haud malum *Bothius.* — (quando) strenue faciam '*alibi scriptum esse*' *Pius narrat.* quando accersor facio (*et* exsoluent) *Saracenus.* quando herus qui quod faciam (*et mox* exsoluet mihi) *Pylades.* quando herus ut quod strenue faciam *Camerarius et, omisso* ut, *Gruterus.* quando (*alias* quom) herus ob facta *Bothius.* quando herus quod faciam *Hermannus. Contra Ritschelium cf. Studemundus de Vidul.*[2] *p. 51.* quando erus ob facta mihi *Schererus de* QVANDO *partic. p. 29* (*cf. p. 17 sq.*) *de* quandoc *forma cum Vahleno duce Festo Plauto intrudenda sobrie dubitans. Totum versum et Spengelius damnat et Sonnenburgius p. 38: at cf. Langenus p. 155.* — *V.* 986. *De* uassa et *vide sis Baierum p. 99 (sed cf. B): cf. v. 1035.*

988. Vtque meum (*et mox* ex hoc saltem Epidamno aluum eluam amphora!) *Saracenus.* Neque ut eum *Dousa Expl. III 7.* Atque uirum *Bothius* (Atque *cum Gronovio*). Meumque erum ℟. Neque uirum *Bergkius Opusc. I p. 678 hunc versum subiciens v. 989.* Atque eum *Geppertus, Kampmannus de* EX *praep. p. 14 adn. itemque Brixius* (*dubitanter, recte improbans* meum). Meque et erum *Kochius Em. Pl. p. XI* (*neglecto* saluom). — saluum scio eliciam foras *Camerarius.*

989. '*De trochaicis numeris qui dubitaverit, iambicos sic restituere poterit:* Set métuo pol, ne s. u. d. p.' ℟: *cf. Studemundus de cant. p. 75, 73. Hunc quoque versum damnat Sonnenburgius una cum v. 985. Itemque v.* 990—1003 *retractatori tribuit fortasse omnes p. 38 sqq. De* sublimen *v.* 992. 995. 1002. 1052 *cf. Opusc. II p. 462 sqq.*

997. negoti, quod *Bothius in adn.* — illice *idem: cf. Schmidtius p. 68.* — *Ante v.* 999 *lacunam statuebat Ladewigius Philol. XVII p. 462.*

1003. égo ere, atque ℟ *cum Acidalio.* égo uero *Brixius olim.* ego uéro, ere *Onions p. 72.* ego hércle, ere, *Muellerus Pros. p. 651.* ego hercle et *Birtius Mus. Rhen. XL p. 557.* ego, ere, aúdeo *Muellerus 'Nachtr.' p. 104* (*aut sic aut* ego, ere, audacissume audeo *Schwabius p. 417*). *Delet hoc hemistichium Vssingius, ut sequentia verba* O facinus indignum et malum *octonarium compleant.*

1004 *sqq. Haec inde a Camerario disponebantur:* O facinus . . . . erum ‖ Meum . . . . oppido ‖ Luci . . . . uenerit: *ubi cum ille in medio versu fortasse aliquid detritum esse dixisset in annot., Gruterus* in pacato hic oppido '*lepide*' *iterabat. Cf. ad v. 1003. Dimetro* O . . . malum *duos octonarios adiunxit* ℟: *cf. Studemundus de cant. p. 4, Kiesslingius Anal. Pl. p. 6, al.* — *V.* 1006 derupier *dedit* ℟ *ex B, ut putabat* (*cf. Opusc. II p. 544 adn.*). *Adde Langenum 'Beitr.' p. 83.* — *Deinde v.* 1007 *a* Mittitis? MEN. nunc *Camerarius, a* MEN. Mittitis nunc? *Acidalius, a* Mittite istunc. MEN. *Gruterus editoresque post illum omnes septenarium incohabant, unde* quisquis (*om.* es) *Bothius* (*Vahlenus, alii*), quisqui's ℟: *utrumque contra usum certissimum, cui hoc loco ipse A succurrit. Quare Olsenus p. 36* quisquis es *in finem versus traiciebat antea* operam ut mihi des (*vel* mihi ut des operam) *scribens: ubi* operam ut des mihi *Camerarius,* operam mihi duis

Luchsius in Studem. Stud. I p. 32 uidef *ex* deſ *repetens: at cf. v. 955, 1115, al.*

1009. Ímmo et operam dábo ět defendam *def. Vssingius, alii: cf. Muellerus Pros. p. 309.* Ímmo et dabo operam ét defendam *B.* — *V.* 1010 me perire citius *Saracenus.* me perire satius est *Pylades.*

1011. qui te tenet, here, te obsecro *Camerarius.* qui tenet te, here, te obsecro *Bothius ed. III.* qui tenet te, ere, opsecro (*et antea* istic ab humero) *Fleckeisenus.*

1013. malo hercule hodie uostro *Bothius ed. II,* malo hercle hodie uostro *idem ed. III cum Guieto.* hodie cum malo hercle uostro *Lomanus p. 18 simul* hunc *pro* istunc *substituens.* malo hercle uostro hodie *Brixius olim* (*vide Muellerum Pros. p. 317. 558*) *probante Koehlero de septen. troch. p. 45: at cf. Fleckeisenus Philol. II p. 84, Seyffertus Stud. Pl. p. 5, Brixius.*

1015. Vos scelestos *R: quam exclamationem non modo improbavit, sed ne intellexit quidem Vssingius male* agite, abite *ex v. 1017 ad* Vos scelesti *e. q. s. adhibens verba* Mittite . . . pugnis *Menaechmo continuans. At est* Vos scelesti *scil.* estis.

1019. Nimis sat ora *Bergkius Opusc. I p. 678.* Nimis bona hora *Vssingius Brixii de* commetaui *errorem notans.* — commentaui *def. Turnebus Adv. II 28, Acidalius.* carmentaui *vel* carminaui *Gulielmius Veris. III 20.* — *V.* 1020 *dubitabat Fleckeisenus an* tetuli *potius pro* adueni *scribendum sit. At cf. Lobeckius ad Soph. Aiac. 290. Ibidem adde R Opusc. III p. 246.*

1022. Nam absque ted esset, numquam hodie *R* (*etiam Nov. exc. I p. 23*)*: at cf. Muellerus Pros. p. 727, Bergkius 'Beitr.' p. 38 sq., al. V. Brugmanus Mus. Rhen. XXXII p. 485 sq. Iordanusque 'Krit. Beitr.' p. 308.* — *V.* 1023 o here, me emittas *Bothius ed. III abusus cod. C* (ore), *qui saepissime* e *et* o *permutat. Cf. Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 38 Schererusque de* QVANDO *part. p. 30 adn.* — *V.* 1024 *etiam* quando quidem te *om.* ere *proponebat Muellerus: at cf. Trin. 352. 991.*

1026. Mepte erum *Fleckeisenus.* Me quidem erum *Koehlerus l. s. s.* Memet erum *Vmpfenbachius melet. Pl. p. 26.*

1027. umquam tale faxit *Seyffertus Philol. XXIX p. 396, mire. Ceterum* numquam (*B*) *spreverunt omnes, vix recte: sed fortasse praestat* tale numquam fecit.

1028. *De* igitur *cf. Schererus p. 31 adn.* — si esse tuum negas me *R Proleg. Trin. p. CXLVIII.* si negas me tuom esse *Muellerus p. 204.* si tuum negas med esse *Brixius postea male deleto* Sic (*quamquam probat Koehlerus l. s. s. p. 64*). — *De versibus mox per errorem repetitis cf. Spengelius T. M. P. p. 49 sq.*

1031 *sq.* Messenio *et* uobis *del. Saracenus. Verba* cum tu . . . gaudeo SERVO ALII *Camerarius,* LORARIO *Scaliger,* TIBICINI *dubitanter Vssingius tribuebat, cum de ipsius Messenionis prosopopoeia Brixius paulo rectius cogitet. Interpolata e v. 1148 verba credens Ladewigius Philol. I p. 295 in unum versum contraxit talem fere:* MES. Salue mi patrone, amo te; sed, patrone, te obsecro. *Cum Balbachio Observ. crit. p. 29 sqq. dedit R:* MES. Salue mi patrone. quom tu liberas me serio, Gaudeo. MEN. credo hercle uero. *At cf. Lorenzius 'Jahresber.' XXII p. 79 Dombartusque 'Bl. f. bayer. G.' XVII p. 38 sq.* — *V.* 1031

—1034 *aliis versibus substitutos credit Sonnenburgius p. 38 sqq. Item v.* 1037 *sq. et v.* 1042 (*non* 1040). 1046. 1048 *secl.: cf. Langenus p. 156.*

1033. olim *post* tuus *inserebat Guietus, post* minus ℟ nunc, *Muellerus 'Nachtr.' p. 129* libero*: Fleckeisenus* mihi imperes *trai. 'Fortasse tamen praestat versus forma talis:* Né nunc minus mihi ímperes, quam quándo tuus seruós fui' ℟. *Versum non modo debilem, sed etiam sententiam mancam admittunt Vssingius aliique.*

1035. Mane me *pro* MEN. Minime. MES. *cum Acidalio* ℟, *ubi de* Meminens *vel* Minimo (*scil. pretio*) *item Messenioni continuando Bothius cogitabat. At* Minime (*quod artificiosius explicat Vssingius*) *sibi spectatoribusve dicit Menaechmus aptissime. Cf. ad v. 986* (uassa).

1038. reddebo *probatum Scioppio.* redhibebo *Gruterus. 'Valde dubii res iudicii quam disceptavit Struvius de decl. et coniug. lat. p. 149 sqq.' ℟, qui* tu *post* reddibo *suppl.: ubi* ibo *Palmerus Hermath. X p. 61,* omne *Vssingius.*

1039 *sqq. 'Nihil vel Acidalius profecit* At iam *pro* Etiam *proponens vel Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 38. Nec Bothiana ratio placere potest, qui v.* 1046 *post v.* 1040 *traiecto scribit* Vel ille, qui modo sese aiebat petere argentum, qui meum ‖ Se modo esse aiebat seruom, quem ego modo emisi manu*: quae deletis, in quibus interpretis manus manifesta, coniunxi in versum* 1042 *antea de coniectura addens, qualem olim lectum esse cum sententia arguit tum proximorum scriptura' ℟. Itaque sic dedit:*

Nímium mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis.
1040 Alii me negant eum esse quí sum, atque excludúnt foras,
⟨Alii me esse aiúnt qui non sum, ac séruos se esse mĕos uolunt:⟩
Vél ille qui se pétere argentum ait, quem égo modo emisí manu.

Vbi v. 1039 Nimia *vindic. Luchsius Herm. VIII p. 120, v.* 1040 (*cf. ad v. 1031*) *post Kayserum del. Langenus Philol. XXX p. 434 sqq. proxima sic contrahens:* Vel ille se esse seruom meum aibat, quem ego modo emisi manu (*item Brixius, sed* seruom se meum esse aibat, *et Vssingius, sed* seruom esse se meum aibat), *ubi Kayserus temptabat:* Vel ille qui se petere argentum ait, modo qui se seruom meum ‖ Esse aiebat, ⟨alienum⟩ quem e. m. e. m., ‖ ⟨Non uidetur sanus esse: tam ridicule se gerit⟩, *Onions vero p. 73:* Vel ille qui se uasa aiebat petere et argentum modo, Qui seruom se meum esse aiebat, quem ego m. e. m., Is *e. q. s. De vera loci restitutione etsi desperandum erit cum Vahleno, tamen cum v.* 1039 *hoc loco omittere videatur A, versus autem* 1040, *quem habere videatur quique socium necessario sibi postulet, — nisi ex alia omnino comoedia adscriptus sit — in hac fabula non possit non alterius Menaechmi esse (cf. Act. V Sc. 2, ubi alium habent et Matrona domum fugit occludens), accedente ipsorum versuum dittographia ac discrepante, ut vid., ambitu in A cogitari potest de tali illius oratione post v. 1059 habenda:*

Nímia mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis:
⟨Álii me uocánt benigne béneque accipiunt prándio,⟩
Álii me negánt eum esse quí sum atque excludúnt foras,
⟨Quási ego intromitti áb eis quos non nóui omnino póstulem⟩.
Vél ille qui se pétere argentum ait, módo quem ego emisí manu,
⟨Vt quidem credit, míhi uidetur ínsanire cum ómnibus.⟩

Talia vero propter ipsum parallelismum cum Menaechmi I versibus 1042 —1047 confundi poterant facilius.

1043. Is quod ait se ℛ. *Totum v. del. Vahlenus Mus. Rhen. XVI p. 635.* — *De v.* 1044 (*ubi possis* a me abetat liber *vel* a me liber abeat) *cf. Muellerus Pros. p. 737.* — *V.* 1045 suus *pro* sanus *cum Scaligero Casaubonus in Pers. Sat. V 88.*

1046. *Hunc v. del. Kayserus: cf. ad v. 1031. At contractum potius esse cum metrum tum mirum illud* quid sit, mira sunt *demonstrat, de quo cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 226. Pro* dicebant *Camerarius* aiebant *itemque* ℛ *coll. Mil. glor. 66* (*adde Baierum p. 149*). dicunt *Bothius.* — quid fit '*alibi legi*' *Pius dicit.*

1047. *Cf. ad testim.* Haec nihilo esse mihi uidentur sectius *servabat* ℛ: *cf. Prol. Trin. p. LXX. Adde Weihrauchium Philol. XXX p. 626.* secus quam *Vahlenus dedit de versu securus itemque de sermone: cf. Studemundus Vidul.*[2] *p 48* (*ad v. 33*). *De extremis versibus cf. ad v. 1031.*

1050. Tu(n) med hodie usquam conuenisse, audax, audes dicere? ℬ *duce A, praesertim cum* te *in B suppletum esse probabilius sit ex consensu codd. ACD in pronomine ex usu veterum omisso.*

1052. '*Frustra in his Lambinus, Acidalius, Pistoris elaborarunt. Totum versum sic Guietus:* Eripui te, homines sublimem quem ferebant quattuor'.

1056. potis *Fleckeisenus. Antea* qui te *pro* quin te *vulgata vitiose. De* eas *v.* 1057 *Brixii errorem corr. Wirtzfeldius de consec. temp. Pl. et Ter.* (*ed. a. 1888*) *p. 19.*

1058. quoin *pro* quin (cui) *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 34 admodum mire. Ceterum cf. Langenus Stud. Pl. p. 155 et vide ad v. 1039 sqq.*

1060 *sqq.* Sultis per oculos iurare *praeeunte Grutero* ℛ. Sultis per oculos iurate *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 129.* Si uel per oculos iuretis *Luchsius Herm. VI p. 275 itemque, sed* iuratis, *Brixius.* — *V.* 1062 Pro *del.* ℛ *addens:* '*Non est veri simile a tribus iambicis scaenam exorsam esse. Eosdem prorsus atque nos trochaicos septenarios Fleckeisenus restituit*'. *Iambicos probans v.* 1061 hocedie *suasit Bergkius Opusc. I p. 112, ubi* hinc *vel tale quid non tantum propter versum* (*et A*) *requiritur: nam* '*pallam*' *quidem* '*abstulit hodie*', *sed uxori abstulit.* -- *Ad v.* 1062 *cf. Ribbeckius in Woelfflini Archio II p. 122.* — *Retractatori tribuit v.* 1060 *sq. Sonnenburgius.* — *V.* 1063 consimilist ℛ. consimil east *Bergkius Opusc. I p. 678.*

1064. est haud dissimilis *Sigismundus de* HAUD *partic. p. 255 refutante Seyfferto* '*Jahresber.*' *a. 1883/5 p. 61.*

1067 *sq.* tu edepol *pro* me edepol *Muellerus* '*Nachtr.*' *p. 129, ubi* me *ad* '*pigeat*' *interpolatum esse monui.* — quae uelis ‖ Eloqui *cum Fleckeiseno* ℛ, *qui antea eadem via usus scripserat* quae uelis ‖ Respondere (*dein* mihi Menaechmost), *cum Kayserus cens. p. 420* pigeat quae uelis *defendens* Immo ⟨hoc nomen⟩ edepol ⟨est⟩ mihi *proponat.*

1069. Eadem pol patriast ℛ. Domus ea et patriast *Kayserus p. 420 sq.* Eadem urbs et patriast *Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 133 dubitanter, quod confidentius receperunt Brixius Vahlenusque.* -Eadem patriast urbs *vel* Eadem patriast et *Vssingius. De* Ea demus patriast *fuit qui cogitaret.*

1071. huius me esse ℛ, *item Fleckeisenus post Kampmannum Annot. in Rud p. 33: at cf. Nov. exc. I p. 42.* me esse huiusce *Bergkius 'Beitr.' p. 51: at cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 131* (*de* esse me huius *cogitans*) *Schmidtiusque de pron. p. 55 sq., quibus non obtemperavit Vssingius.*

1072. Húnc ℛ *del.* Ego (*quod sane facile ex v. 1071 repeti potuit*): *at cf. v. 222. 738, al.* — té esse|: huic ℛ *in edit. et praef.: at cf. Nov. exc. I p. 47.* — Ego censebam hunc esse ted *Kaercherus 'Prosod.' p. 65.* Ego censebam te esse hunc *Muellerus Pros. p. 319 sq., 558.* — exibui *praefert Brixius.*

1075. Te hódie mecum exíre ex naui | Énimuero ℛ, *ubi* Enímuero *Muellerus Pros. p. 580. De v.* 1076 *dubitantem Weidnerum refutat Seyffertus 'Jahresber.' a. 1881/2 p. 49.*

1077. Quae haec est fabula *Bothius itemque coll. Mostell. 937 Muellerus Pros. p. 580 sq.: recte, ut vid.*

1080. Tuum tibi ego ℛ: *cf. Mahlerus de pron. p. 18.* Nam tuum tibi *Fleckeisenus.* Tuum me tibi *Kochius Em. Pl. p. XII.*

1081. quam insperatam spem datis mi, ut suspicor ℛ *addens 'liberius sic conformavi, quae in libris sunt: quae non expedio.' Librorum scripturam def. Kretschmerus Qu. Pl. ed. a. 1863 p. 26 sq.* (*nisi quod* insperatam spem *male trai.*) *Brixiusque: ubi* mihi datis, quam *Langenus Philol. XXXIII p. 712,* dat mihi, quod iam *Vssingius.* — suspico *rec. Bothius: cf. Langenus 'Beitr.' p. 67.*

1083. matrem *vocari patriam 'elegantissime' credebat Meursius et crediderunt Meursio nonnulli.*

1085. Sed erum; uter *Bergkius Opusc. I p. 126.* Sed eum uter *Langenus Philol. XXXIII p. 712.* — uostrum est huc *Camerarius.* uostrumst hodie *Vahlenus coll. 1045* (*ubi* hodie exire *quadrat, cum* hodie aduectus *minus quadret*). *Possis* uostrumst, quist *vel* uostrumst tandem aduectus: *sed cf. Aulul. 321.*

1087. Illic aut homo est *Bothius.* Illic homo aut est ℛ: *'vix enim hiatum in caesura hunc probabis* Íllic homost aut súcophanta aút geminus fratér tuus': *cf. praef.* Illic homo hercle aut (*vel* Certo illic homo aut *vel* Illic homo aut pol) *Brixius.*

1088. Nam hominem *et* uidi ego alterum ℛ *cum Bothio addens 'scabros numeros Lingius de hiatu p. 57 probavit': at cf. Kaempfius de pron. p. 38 sq.* — homini *def. Vahlenus post Madvigium ad Cic. de fin.*[3] *p. 622 sq., provocans ad Munronis in Lucr. IV 1211 adnotationem, qua minime tangitur acuta Ritschelii observatio Opusc. II p. 331. 570 sqq. Cf ad Bacch. 19. Amph. 601.*

1089. lacte lactis, mihi crede, usquam similiust ℛ, mihi crede *cum Lingio: de quo cf. Schmalzius ad Reisig.-Haas. adnot. 618.*

1090. tis tuque huis autem *Weidnerus Advers. p. 11.* — poste ℛ: *cf. Opusc. II p. 546.*

1091. *De* hunce *cogitabat* ℛ, *de* meliust *vel* hunc *post* adire *traiciendo vel* accedere *corrigendo Muellerus Pros. p. 535, quibus commentis* hominem *pro* hunc *praefert Brixius,* melius nos adirest (*vix* meliust nos adbitere) ℬ. — *De* qui[n] v. 1092 *adde Kienitzium de* QVIN *partic. p. 9, de* QVI *partic. p. 560 sq.*

1094. Ét ego idem ℛ. Ét ego item *Seyffertus Stud. Pl. p. 13*

(*tacite*). Et quídem ego item *inter alia Muellerus Pros. p. 579.* Et égo quidem *Brixius coll. Capt. 572. Cf. v. 1107.*

1097 *sq.* dixisti: hic natust ibi ℛ *cum Pareo.* dixisti: ibidem hic natus est (*cf. C*) *Brixius in app.* dixti: hic ibidem natus est *Langenus Philol. XXXIII p. 713. Cum Seyfferto hoc versu, non insequenti, facit Vssingius, ubi* dixisti: huic *cum Pareo et Guieto* ℛ: *cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 98. Ceterum v.* 1095—1098, *non* 1099—1110, *seclusit Vssingius ratione non addita: cf. Sonnenburgius p. 42 sqq., Ribbeckius p. 531, Langenus Stud. Pl. p. 157.*

1101. Tanquam si emeris me *cum Pylade Acidalioque* ℛ: *at cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 8 Brixiusque.* — V. 1102 uos inuenturos, frater, *Pareus* (inuenturos fratres *servat Vahlenus!*). — germanos duo *Bothius: cf. ad v. 778.* — *V.* 1104 pollicitus *om.* es *def. Olsenus p. 88.* — *V.* 1105 *de B cf.* ℛ *Opusc. II p. 407.*

1107. Estne tibi *et* Estne item ℛ: *item Fleckeisenus.*

1112. ad mércatum. tum póstea *Camerarius.* una ád mercatum. póstea *Muellerus Pros. p. 558 coll. v. 27.* ad mércatum. ibi tum postea 𝔅. *Cf. Koehlerus de septen. troch. p. 45 male* utut *commendans.*

1113. med aberrare a patre *Buechelerus Mus. Rhen. XII p. 135 sq. improbante Langeno Ind. Monast. a. 1873 p. 8.* me deerrare a meo patre (*vel* a patre forte) *Muellerus Pros. p. 453 sq., 578.* med exerrare a patre 𝔅 (*cf. ad v. 31*). — huc *pro* inde *Schwabius p. 417 coll. v. 31 sq., Poen. 903.* — *V.* 1114 seruas me *Dousa coll. 1120: at eiusmodi exclamationes* (*cf. 'Hilf Himmel!'*) *saepius merum stuporem designant.*

1115. tum quom pater a patria te auehit ℛ *cum Fleckeiseno.* quom ted a patria auexit pater ℛ *olim, postea* patriad *suadens Noc. exc. I p. 64.* quom olim te pater a patria auehit *Wagnerus. Cf. v. 27.*

1117. unquam post illa ego *Camerarius.* meum umquam postillac *Muellerus Pros. p. 454.* numquam postillac *Brixius Ann. phil. CI p. 779 mox probans transpositionem* (*cf.* ℛ *Opusc. II p. 549. 551*). umquam postillac *Vahlenus!* — Quid? uostro *Lambinus.* Quid uostrorum *Gruterus.* Quid uos? tum *Seyffertus Stud. Pl. p. 18.*

1121. (Si interpellas,) taceo. ⌈Potius ego tacebo *Langenus Philol. XXXIII p. 713.* ego tacebo. ⌈Taceo potius *Abraham Stud. Pl. p. 226.* ego tacebo. ⌈Ego potius taceo *quidam 'phil. Anz.' XV p. 508.*

1123. Menaechmo *vindic. Bothius Brixiusque Qu. p. 44: adde Beckerum in Studem. Stud. I p. 170 adn.* — illunce tum ℛ. at illum tum *Fleckeisenus.*

1125. *De* mi(hi) *cf. Bergkius Opusc. I p. 390.* salue: egō *Vssingius.* salueto: ego *Fleckeisenus* (*quod noluit* ℛ). salue: ego is *Muellerus Pros. p. 32. 594 coll. Capt. 1025, qui* is ego *potius suadet* (*A, Bothius*). salue: ne ego *Hasperus 'phil. Anz.' XIII p. 32 sq.* Salue *ante* mi germane *trai. Weidnerus Advers. p. 15.*

1127 *sq.* renuntiatum de te est, et patrem esse emortuum *Is. Pontanus in Macrob. VII 16.* renuntiatum est de te, et mortuum patrem *Brixius Qu. p. 9.* renuntiatum est te ⟨deerrasse a patre Atque frustra inuestigatum esse⟩ et p. e. m. *Kayserus cens. p. 416.* renuntiatumst ⟨ubi nauis rediit retro Puerum surruptum Tarenti⟩ te et p. e. m. *Vssingius. De lacuna dubitat Vahlenus sine ratione. Ceterum recte, ut puto,* emortuum *Pontanus: cf. v. 39. 243, al.*

1129. Auos mutauit noster: tibi quod *Bothius: quod cum relictum esset apud* ℞ *sine adnotatione, dudum correctum a Spengelio et Brixio retinuit Vahlenus.*

1131. *Θουσιμάρχη Camerarius in annot.* Theusimarche *Taubmannus.* Zeuximarchae *dubitanter Bergkius Opusc. I p. 678.*

1133. Frater *Menaechmo I cum B et vulg. continuabat* ℞, *recte iudicavit Vahlenus. De* salue *iterando cogitabat Camerarius in Curis sec.: cf.* ℞ *Opusc. III p. 77, ubi etiam* miseriis *probat, pro quo olim* et miseris *dedit* (*praeeunte* miserisque *Camerario*) '*nisi gravius ulcus subest.*' *Mox lacunam post v.* 1134 *statuit Ribbeckius p. 547.*

1137. edepol hodie hic mihi *Kaempfius de pron. p. 31.* — *V.* 1137 —1142 *aliis versibus substitutos credit Sonnenburgius p. 42 sq.*

1138. quoi quam pallam ℞. quoi ego pallam *Fleckeisenus. At minime hoc loco quadrat* quoi *male correctum.* — surpui *Bothius, Brixius olim Qu. p. 23.*

1139. huic. ⁋hancne *Camerarius.* huic ⁋hancine tu (*et mox* fero *pro* habeo) ℞ *improbante Kochlero de septen. troch. p. 54.* huice. ⁋hancine *Fleckeisenus, ubi servato* hanc *post* habeo *Brixius adiciebat* in manu: *quem in summa rei recte iudicasse ex A confirmabat Studemundus Annal. phil. CXIII p. 70* EAM—DEIKUIC——————————QUA-QOKABEQ‖————‖QUOMODOKAECAD *notans.*

1142. mihi dedit *in fine cum Camerario suppl.* ℞ *addens: 'sed longius patere lacunam apparet atque integrum praeterea versum intercidisse huiusmodi:*

Quae meo sumptu iuberem sibi reconcinnarier.'

mihi dedit *sine lacuna probat Vahlenus, quam sane mittere possumus, si* abstuli *potius vel tale quid supplemus.*

1145. me te *Camerarius.* mepte *Meursius.* med *Pareus.* te med *Guietus.* me ted *Bothius.* — me uocare credidit *Muellerus Pros. p. 734,* me esse, credo, credidit '*Nachtr.*' *p. 116 coll. v. 1136: ubi Messenio sic loquitur, non Menaechmus I.* me esse secum credidit ℭ. — *V.* 1149 (*ob* MEN. *et* tu *in Z iteratum*) liber perpetuo ut sies *Saracenus.* — *Cf. Geppertus Stud. Pl. I p. 80, Sonnenburgius p. 42 sqq.* — *Ante v.* 1148 *lacunam statuebat Ladewigius Philol. XVII p. 463.*

1151. nostra, frater, ex *Gruterus.* nobis, frater, ex ℞. *Cf. Studemundus de Vidul.*[2] *p. 51. Servato* nostra ex sententia *et* redeamus ambo, frater *cum A* (*praesertim cum* frater *etiam v. 1154 in responsi fine exstet*) *possis:* Quoniam haec euenerunt prospere et n. e. s., I. p. r. a., f. ⁋F. u. t. u.

1152. '*Haud scio an* Faciam frater ut uoles *praestet*' ℞: *cf. ad v. 1151.* — iubes *pro* uoles *Lorenzius* '*Goett. gel. anz.*' *a. 1868 p. 1223: at cf. Baierus p. 149 sq.*

1155. praeconium ut mihi detis *cum Z Brixius Qu. p. 47 et append.* mihi ut praeconium detis *Camerarius. Cf. Bergkius Opusc. I p. 383.*

1156. fore? quo die? MEN. Die ℞ *cum Lambino, ubi* qui die *Gulielmius, de* fore *delendo cogitabat Muellerus Pros. p. 769 adn.* fore? — Quid est? dic. MEN. *Bothius.*

1158. aedes, fundi, omnia. *Lingius de hiatu p. 64 itemque, sed* fundi. omnia ℞ (*cf. praef.*), *postea Opusc. II p. 650 adn.* fundis, aedes

probans cum Buechelero de decl. p. 18 (*item Ribbeckius p. 547*): *ubi* fundi et aedes *etiam Bergkius 'Beitr.' p. 102. Ceterum* Vaenibunt (*et* Vaenibit) ℛ (*ut v. 549*). Veneibunt (*et* Veneibit) *duce B Pareus.*

1160. Vxor quoque etiam uaenibit *cum Guieto Lingioque* ℛ. Vxor uenibit quoque etiam *Bothius.* Venibit uoxor quoque etiam *Kochius. Cf. Muellerus Pros. p. 70 sq.*

1161. auctione tota ℛ *ex Bothio de libris nihil adnotans: itemque Brixius, Vahlenus, alii.* — quinquagensiens ℛ: *quod tam propter formam quam propter rem sententiamque recte improbans totum versum pro interpretamento habuit Schwabius p. 418 sq., quasi facilius ab interpolatore eiusmodi monstrum procrectur. Nihil egit Vssingius* quinque aut sex minas *vel adeo* quinquaginta mnas (!) *corrigens.* — *De* (ap)plaudite *v.* 1162 *Spengelii iudicium ad Trucul. V 75 iam confirmat A.*

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECENSVIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS III

MERCATOR

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

T. MACCI PLAVTI

MERCATOR

RECENSVIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS III

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO

Mercatorem Plauti post ingeniosissimas Ritschelii curas iterum edere cum constituissem, arduum opus me aggressum esse et alea plenum nequaquam fugere potuit. Nam ut ex altera parte verecundia me vetuit in reiciendis summi viri commentis audacia uti, ita ex altera quidquid sentirem ut libere et ingenue proferrem ipsius experta voluntas impulit. Nec minimam dubitationem illa res movit, qua ratione mea a Ritschelianis disiungerem: qua in re procedente opere mox intellexi me nihil efficere posse, nisi recensionem tamquam meam ederem Ritschelii et verbis et sententiis quoad eius fieri posset servatis. Hanc igitur me Mercatori operam tribuisse sciendum est: restitui librorum scripturam ubi defendi posse credidi, novavi cum de aliorum tum de mea sententia quae mutationem flagitare visa sunt, sed ita, ut Ritschelianas scripturas quas removissem tantum non omnes in adnotatione commemorarem ac ne ea quidem tacerem, quae ille aliis auctoribus edidisset: emendavi et supplevi quicquid e codicibus non recte adnotatum esse novis collationibus fretus inveneram: denique addidi quae inde ab anno 1854 ad explicandam et emendandam fabulam prolata esse cognovi. Quae ante hoc tempus in lucem prodierant rarius inspexi ut a Ritschelio diligenter excussa, nisi quod Weisii Geppertique paucas coniecturas antea omissas adieci. Editiones vetustas et adversaria nisi certa dubitandi causa esset iterum inspicere supersedi, cum summam Ritschelium in colligendis dispersis doctorum commentis posuisse diligentiam dudum intellectum sit.

De Ambrosiano codice quae Loewius mecum communicavit integra subicienda putavi. Sunt autem haec:

'*A* codicis, ubi inter Epidicum et Mostellariam Mercator posita fuit, quaterniones XXXVI — XXXIX ad hanc fabulam spectasse certum est. Ac primi quidem et quarti cum nihil hodie extet, habemus tamen folium quod praeter secundi et tertii reliquias ad Mercatorem pertinet. Paginam enim codicis 213 ex parte idem quod 193 continere, 214 autem, aversam eiusdem folii, videri scriptura omnino carere docuit Studemundus Commentationum in Mommseni honorem editarum p. 796 sq. Ibi cum accuratum paginae apographum propositum sit, in folio perdifficili amplius sudandum non putavi. Eruit autem Studemundus haec:

1 ——————————————————————————————————————
2 ——————————————————— LL ——————————————— (?)
3 ——————————————————————————————————————
4 ——————————————————————————————————————
5 ——————————————————————————————————————
6 ——————————————————————————————————————
7 ——————————————————————————————————————
8 ——————————————— QU ——————————————— 254
9 ——————————————— SIMUL ——————————— 255
10 ——————————— EGOCONSPICOR ——————— 256
11 ——————————————————————————————————— 257
12 ——————————————— Q ——————————————— 258
13 ——————————— ADNAUEM ——————————— 259
14 ——————————— MIAMULIEREM ——————— 260
15 ——————————— MATRIANCILLAMSUAE ——— 261
16 QUAM OSTQUAMA EXINONITAAMOUTSANOSOLE 262
17 HOMI AÇTOUTINSANEISOLENT 263
18 AMA UIDEMHERÇLEEGOOLIMINADULESCENTIA 264
19 UERUMADHOCEXEMPLUMNUMQUAM ——————— 265

Videtur librarius hoc folium male scriptum ad aliud quid capessendum adhibuisse: qua de re vide quae Studemundus l. s. s. coniecit.

Transimus ad quaternionum XXXVII et XXXVIII fragmenta. Sunt autem haec:

(1)	193.	194	= 247 — 265.	266 — 282		
(2)	359.	360	= 283 — 301.	302 — 321		
A.		a				
(3)	469ᴬ	470ᴬ	= 356*) — 372.	372 — 374		XXXVII
(4)	475.	476	= 374 — 406.	407 — 424		
B.		b				
(5)	369.	370	= 457 — 471.	472 — 487		
(6)	207.	208	= 488 — 503.	504 — 520		

(7)	93.	94	= 521 — 539.	540 — 555		
C.		c**)				
(8)	467ᴬ	468ᴬ	= 589 — 601.	602 — 619		
D.		d				
E.		e ***)				XXXVIII
(9)	477.	478	= 681 — 696.	697 — 714		
F.		f†)				
(10)	83.	84	= 753 — 771.	772 — 790		

Foliorum paria etiamnunc cohaerent: 193/194 + 207/208; 469ᴬ/470ᴬ + 475/476; 93/94 + 83/84; 467ᴬ/468ᴬ + 477/478††); singula sunt: 359/360; 369/370. Paginae 208 et 84 suis locis quaternionum notas exhibent. Titulus binarum paginarum est P̄LAVTĪ | M̄ERCATOR̄, nisi quod p. 467ᴬ, 469ᴬ, 470ᴬ virgulis illis nunc carent, p. 476 priore. Numeros 475. 476. 477. 478 Studemundus scripsit deletis antiquioribus hisce 469ᴮ. 470ᴮ. 467ᴮ. 468ᴮ, quos Maianos non esse

*) De dubiis vide apparatum: item de versuum in singulis paginis distributione. Hic primum et ultimum adnoto.

**) Hoc folium versus 556—589 (huius versus priorem partem) et duos titulos (= 38 palimpsesti versus) continuisse videtur.

***) Numerum versuum qui his foliis continebantur a Palatinis discrepasse puto; nam a probabilitate abhorret in tribus paginis D, d, E quaternos versus bipertitos fuisse (48 + 12 + 2 + 14 = 76). Accedit quod inter v. 620—664 frustra quaesiveris duodecim longiusculos, quos unius versus spatium excessisse suspiceris. Unde Ambrosiani memoriam conicio auctiorem fuisse Palatinis.

†) Lacunam accurate explet Palatinorum memoria: 36 + 2 = 38.

††) Huic foliorum pari additum est in eodemque involucro adservatur pusillum membranae fragmentum, quod nescio ad quem locum adaptandum sit.

apparet, sed eiusdem qui tertii folii numeris a Maio scriptis (469. 470) A litteram addidit (469^A. 470^A: num forte Geppertus?). Hodierna foliorum condicio satis diversa est. Omnium autem pessime habita 3. 4. 8. 9, quorum praeter margines et lacinias pauculas nihil fere superest: difficillima horum lectio (si lectionem appellaveris), eoque difficilior, quod raro adhibitus est liquor chemicus. Reliquorum defectus membranae fere nullus praeter lacunulas modo plures modo pauciores. Horum de lectione hic facili vel facillima illic difficiliore non ago singillatim, quamquam omnia enotavi: solius paginae 83 mentionem facio, perpallidae illius et ita comparatae, ut paucae voces vel litterae omnino planae sint. Nolui tamen tot locis iterare: 'dubia lectio', sufficit monuisse lectorem. De varia enim singularum litterarum lectionis fide non meum est in editionis apparatu agere: talia qui quaesiverit ex apographo Studemundiano suo tempore petat. Ad idem pertinere nunc mihi videntur parvuli momenti quaedam res, velut versuum longiusculorum in binas lineas ut aiunt distributio, litterae initiales reliquis paullo maiores, litterarum in exitu versuum vel abbreviatio vel deminutio vel colligatio: in ea omnia qui palimpsestum perscrutatur anxie inquirat necesse est, si recte legere sibi proposuit: et omnia quoad fieri potuit accuratissime in meo quoque apographo expressi: at ab editionum nostrarum rationibus, ut dixi, haec aliena. Aliter olim in Epidici praefatione p. XI sq. rem instituendam putavi. Lectionibus ab aliis iam publicatis usum me esse consentaneum. Paginas re vera difficiles Ritschelius Geppertusque vix attigerunt: id quod non in hanc solam fabulam, sed in omnes codicis Bobiensis reliquias cadit. Quae discrepant ab Ussingii in recenti Mercatoris editione lectionibus ea cum cura examinata me dedisse scito: ille num erraverit tum demum dubitabo, cum Studemundus vel alius qui amplius annum codicem tractavit Ussingianas lectiones praetulerit'.

Codicem veterem iterum contulit Hugo Hinck, qui quicquid Ritschelium non recte adnotasse vidit in ipso Ritschelii exemplari correxit. Codicem Decurtatum ipse cum Ritschelii exemplari contuli. Ursinianum diligen-

tissime denuo excussit Augustus Mau, cuius collationem ubicumque a Ritschelii adnotatione discedit secutus sum. In paucissimis quibusdam et levissimis dubitandi causa relicta erat: quod cum ad ipsas lectiones firmandas prorsus non valere intellexissem silentio praeterii.

Ex Ritschelii praefatione repetenda esse duxi quae de diasceue fabulae p. VI sqq. sagacissime exposuit: 'Omnino enim aut omnia fallunt aut, si a singularium versuum vel accessione vel omissione discesseris, talem prorsus qualem Palatini libri hanc fabulam etiam Bobiensis servabat, h. e. non qualis e Plauti manibus prodiit, sed secundis curis alicuius διασκευαστοῦ immutatam ad exemplum Stichi atque Persae. Nam eadem quod mutilarum in numero inde ab Ioannis Baptistae Pii temporibus habita est eamque ob caussam imperitissimis supplementis interpolata post v. 829 et 956 insertis, id quidem quam pravo iudicio existimatum sit sensu verissimo iam Niebuhrius assecutus est, quantumvis ille infelix defensor noviciorum supplementorum illorum, Opuscul. histor. et philol. I. 175 sq. Nec enim quidquam in ea quae nunc habetur fabula ad commodam argumenti explicationem desideratur, nisi quod et unius scaenae caput periisse ante v. 857, et non suum locum Syrae sermonem, quem post v. 804 reposuimus, in libris occupare apertissimum est: minimeque omnium Demiphonis uxor illa scilicet Peristrata erat cur ceteris personis adderetur non praeter necessitatem tantum sed etiam praeter rationem. Contra, cum desit nihil, aliquam multa redundant, aliquid etiam repugnat reliquae argumenti dispositioni: suntque haec ita comparata, ut etiam qui prudentiore iudicio utatur, non possit non duorum operam poetarum agnoscere. Nam satis prudenter negamus sane eos agere qui, sicubi discrepantia inter se vel moleste iterata in poetarum libris offenderint quae non posse conciliari appareat, ea continuo ad illud genus omnia referunt quod fere 'duplicis recensionis' nomine comprehenditur, nec ab eis 'dittographiis', quae librariorum interpretumve ludibunda sedulitate subnatae ipsa verborum sententiarum numerorum pravitate noviciam originem prodant, severiore iudicio talia discernunt quae satis bona per se, reliquis non ut simul legerentur addita sunt,

sed ut pro eis, horum in locum substituta certo emendandi consilio sive eiusdem poetae sive alius, non librarii vel grammatici, verum item poetae. Velut ad genus prius tantum non omnia exempla 'dittographiae' in Trinummo Plautina indagatae referenda sunt: qualia quidem critico officium imponunt alterarum partium optandarum atque probandarum, damnandarum confidenterque expellendarum alterarum. Nec ulla est e Plautinis fabulis quin hac specie interpolationis, quam glossematum nomine notare consuevimus, identidem deformata sit: pertinentque huc e Mercatore praeter alia (ut v. 536. 745. 815, quibus sero intellexi versum 276 accedere) illae turbae quas componere ad v. 982 studuimus. Contra geminae recensionis h. e. dedita opera institutae διασκευῆς, quam non possis non ex ipsa antiquitate repetere, certissimo, nisi prosus fallimur, indicio tribus in locis servati gemini sermones sunt, sententiarum tenore prorsus παράλληλοι: primum v. 369—372 et 373—375; deinde v. 150—165, pariterque v. 620—624, cum eis comparati qui utroque loco partim praecedunt partim subsequuntur. Has igitur partes non dubitamus una cum prologo fabulae aut toto aut prope toto illi aetati tribuere qua omnem poesim Plautinam studiose recultam esse singulasque fabulas, quo Plautinae festivitatis cupido populo denuo spectandae praeberentur, cum cura retractatas esse olim demonstravimus h. e. ineunti saeculo septimo. Talis autem recensio nova quam late patuerit, cum plerumque, ut nunc res est, accuratius definiri nequeat, tamen non nimis mirandum esse putamus sicubi etiam gravioris discrepantiae vestigia relicta sint. Tale est autem quod permiro consilio, cuius rationem prorsus non expedias, v. 529 Pasicompsae Lysimachus illa dicit '*tuo ero redempta's rursum: Ego te redemi illi: ille mecum orauit.*' Emit enim mulierem Lysimachus oranti Demiphoni qui non fuerat erus, non redemit Charino qui fuerat. Nec consulto simulare hoc, illud dissimulare credendus Lysimachus: alioqui nec de ove sexagenaria illa verba fecisset v. 524, nec si forte iocum captare suspicere, mox tam seriam mirationem proderet, postquam iam per biennium rem habuisse cum amatore Pasicompsam comperit, nec ea interrogaret loquereturque v. 538 sqq. quae

non potuit nisi cui de Charini amore nihil compertum esset. Quo accedit quod ne hoc quidem satis persipicitur, a quo tandem emere mulierem Demiphonis mandato Lysimachus, dum dominus illius Charinus a nave abest, potuerit. Hunc igitur nodum, inexplicabilem nobis, aut solvat qui potuerit, aut insigni argumento esse retractatae aliquando fabulae fateatur.

Haec autem si ratio universa est huius fabulae, etiam de singulis in promptu est quid sit iudicandum, si quae paullulum recedere a Plautina in verbis vel numeris proprietate videantur. Quod genus, utpote excedens praefationis angustias, etsi dedita opera olim pertractandum erit, tamen tantum vel nunc affirmare licet, frustra esse qui talibus freti Mercatorem totam a Plauto abiudicare animum induxerint, hoc est eam fabulam quae et ingenii Plautini et aetatis et consuetudinis vere Plautinae ut manifesta ita luculenta documenta habeat plurima. Frigent quaedam in hac fabula, fateor, et frigent paullo plura quam in Persa notavi nuper. Velut vix satis dignum poeta *ad exemplar Siculi properante Epicharmi* videbitur, quod nimia profecto loquacitate et molestioribus ambagibus impatientem morae Charinum cum in scaena secunda actus primi Acanthio servus tum in quinti actus secunda (nobis tertia) Eutychus sodalis morantur. Item imitatorem potius Plauti quam Plautum prosopopoeiae illius putida frequentia arguit qua non tantum in prologo haec cumulantur v. 19. 25 sqq. *cura aegritudo, nimia elegantia, insomnia aerumna error terror fuga ineptia stultitia temeritas incogitantia, excors immodestia, petulantia cupiditas maleuolentia auiditas desidia inopia iniuria contumelia dispendium paucilo-quium multiloquium*, sed etiam in reliqua fabula v. 162 *uis metus cruciatus cura iurgium inopia*, rursus v. 845 sqq. *uita amicitia uoluptas laetitia ludus iocus* una cum contrarii generis malis *ira inimicitia maerore lacrumis exitio inopia pertinacia stultitia exilio solitudine*, item v. 867 sqq. *spes salus uictoria* et *cura miseria aegritudo lacrumae lamentatio.* Mitto nunc alia quaedam eius generis, olim huc rediturus: pauca esse in multitudine eorum assevero quae vel recte vel praeclare instituta Plautinae virtutis etiam in simplicioris argumenti

tractatione tam vivam et sibimet constantem speciem prae se ferant, ut ne posse quidem ab alio scripta esse videantur: praesertim in tanta etiam verborum sermonisque antiquitate, quam a recentioris aetatis usu nec pauca nec dubia indicia separant.

Quod autem supra dixi eius scaenae, quae vulgo tertia numeratur actus ultimi, caput periisse temporum iniquitate, id haud scio an aliquo modo confirmetur eo argumentandi genere quod e Glossarii Plautini testimoniis petitum his fabulis identidem adhibui. Excerpta sunt in illo haec e Mercatore adverbia, quibus versuum unde sumpta sunt numeros ascripsi: ampliter 98 neuis 150 guttatim 205 efflictim 444 dissimulanter altrinsecus 977. Non legitur hodie in hac fabula dissimulanter: quod cum inter v. 444 et 977 olim lectum esse appareat, aliquanto maiore ut puto probabilitate ad illum quem dixi locum referes quam ad eas quas v. 624. 732. 849 lacunas notavi'.

Quod supra dixi me Ritschelii quas removissem scripturas in adnotatione commemorasse, id ne paucis quibusdam locis omisisse videar, addo haec: si quo loco novam Ambrosiani scripturam secutus sum, ubi Ritschelius aliam memoriam exhibuit, nihil addidi ipsum quoque novam si novisset scripturam amplexurum fuisse arbitratus, veluti his in versibus: 259 (Inscendi R.), 300 (bonumst R.), 301 (eloqui siquid uelim R.), 308 (Loquar R.), 482 (mirum factumst R.), 687 (om. lac. R.), 757 (Non abis R.). Saepius omisi disertis verbis dicere Ritschelium, ubi ego coniecturas praeferrem, libros secutum esse: 29 (etiam auiditas), 127 (Charinum Ch. Ego), 283 (Euge), 355 (igitur), 611 (abs te), 615 (mihi hodie), 862 (quiescam usquam), 868 (tecum. Ch. Alium), 889 (Quo ego scio), 941 (uexerit), 981 (Nam ibat exulatum D. An); quod tamen ex apparatu ubique facile colligitur. Denique addo Ritschelium v. 135[a] et 135[b] contraxisse, secutum autem esse v. 218 Bothium, 239 Hermannum Camerariumque (dotem uxoris ambadedisse), 241 Hermannum (dotem simiae ambadederit), 990 Acidalium (Temperi), v. 848 posuisse *exitium*.

Restat ut addam quae amici corrigendis plagulis

adscripserint et quae ipse sero observaverim. Adscripsit Schoellius haec: 372: Maceo opinor; 385: Iam hau uereor ne illam me amare; 436: Hercle illunc diui; 451: communis est mihi cum alio illa: qui; 585: Meam ego metuo uxorem; 723: Nescio quid dicam. Dor. Ehem haeres; 796: Conciuit hostis domi mihi ultro acerrume; 901: pol pulcre; 903: ad uos, inque? Eut. Quor rogas; 966: Tibi amicam esse, amator; 990: Sibi habeat iam uti uolt per me licet. — Loewius haec adnotavit: 263: ut insanissumei; 847: sex simitu pessumos *deleto v. 849*; 880: numbus *ex glossa vetusta*; 988: cum corbi, cum fiscina; v. 1020 *delet.* — Sero vidi v. 239 Langenum Ind. Monast. a. 1882/83 p. 13 *ambadedisse oppido* coniunxisse et p. 4 v. 553 *id iam lucrumst quod uiuis* recte divinasse; item Buggium Op. ad. Madvigium p. 157 v. 683 scripsisse *Quid clamas, Syra?* — Commemorari potuerunt quae de versibus 271, 267, 276, 464, 480 Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 7, 27, 43, 28, 19 disputat, porro v. 246 dicendum fuit Iordanum 'Beitr.' p. 292 *at* posuisse, fortasse recte. — Corrigenda sunt haec: Act. I scaen. 1 inscript.: delenda verba *de quo nomine cf. praef.* et haec reponenda: *cf. Ritschelii Op. II p. 728.* v. 271 in apparatu scribenda haec: uicinum *(ex* uicinus *D)* eccum exit foras *(sine* nam*) reliqui praeter A.*

Ienae mense Nov. a. 1882.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI

M E R C A T O R

GRAECA · EMPOROS · PHILEMONIS

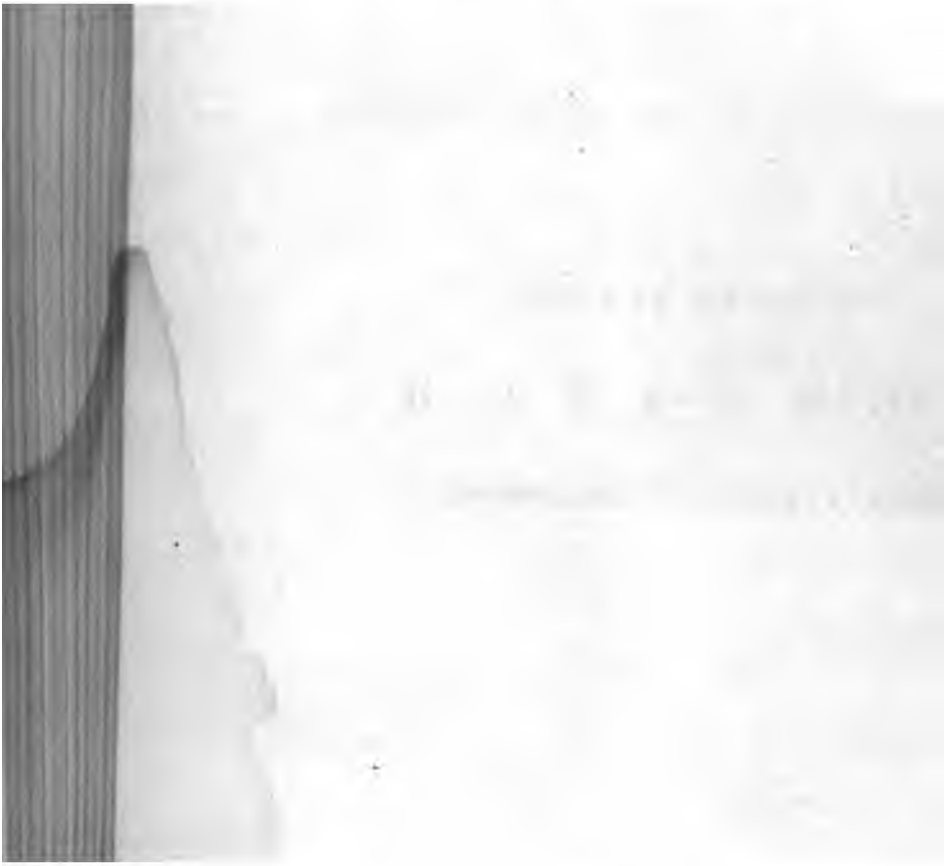

ARGVMENTVM I

Missús adulescens áb suo mercatúm patre
Emit átque adportat scíta forma múlierem.
Requírit quae sit, póstquam eam uidít, senex:
Confíngit seruos émptam matri pédisequam.
Amát senex hanc ác se adsimulans uéndere 5
Tradít uicino: eúm putat uxór sibi
Obdúxe scortum. túm adulescentem éx fuga
Retrahít sodalis, póstquam amicam répperit.

Arg. I INCIPIT MERCATOR FELICITER *A: cf. praef. Epid. p. XII* INCIPIT MERCATOR *B.* MERCATOR *D: om. C* 1. Missus adulescens ab suo mercatum *Ritschelius Op. II p. 416.* Missus (issus *c. spat. C)* mercatum ab suo (absuo *C)* adulescens (adolescens *CD) libri* adolescens ab suo *Pylades:* Mercatum missus *Pareus ed. tert., Guyetus:* Missus mercator *Camerarius Hiatuum meras defensiones ut hoc loco ita alibi non commemorabo nisi quis singularem rationem memoratu dignam profert* 2. Emittat que *B* apportat *CD.* portat *Z* 3. quaesit *C.* quesit *B* post quam *C* 4. Confingit *Z.* Conficit *BCDF* seruus *CD* pedisequam *Pylades.* pedi sequam *B.* pedissequam *reliqui* 5. ac se adsimulans *Ritschelius.* adse simulans *B.* se adsimulans *reliqui.* at se simulans *Gulielmius.* seque adsimulans *Pylades.* ac se simulans *Gruterus* 6. cum putat *D.* cumputat *C.* computat *Z.* amico. eum putat *Ritschelius* sibi] illius *Camerarius* 7. obduxisti cor tuũ *B.* Obduxisse scortum. tum *FZ* adulescentem *Ritschelius.* charinum *BDZ.* charuium *C.* carinum *F* ipsa ex *Muellerus Pros. Pl. p. 532* exfuga *C* 8. repperit *Ritschelius in adnot.* inuenit *libri.* inuenerat *Pylades.* repererit *Guyetus.* ei inuenit *Ritschelius in contextu*

ARGVMENTVM II

Mercátum asotum fílium extrudít pater.
Is péregre missus rédimit ancillam hóspitis,
Amóre captus. út uenit, naue éxilit:
Pater áduolat, uisam áncillam illam déperit,
Quoiús sit percontátur. seruos pédisequam 5
Ab ádulescente fíngit matri emptam ípsius.
Senéx sibi prospíciens, ut amicó suo
Veníret, natum orábat: natus, út suo.
Hic fílium subdíderat uiciní, pater
Vicínum. praemercátur ancillám senex. 10
Eám domi deprénsam coniunx íllius
Vicíni scortum insímulat, protelát uirum.
Mercátor exspes pátria fugere déstinat:
Prohibétur a sodále, qui patrem íllius
Hortátur cum suo pátre, nato ut cedát suo. 15

Argum. II ARGVMENTVM *BD. om. C* 1. asotum *Ritschelius.* adsotiũ *B.* a se (ase *C*) dum *CD, codd. Pyladis.* a se *FZ.* ab sese *Scaliger.* ad socium *Camerarius.* adsiduum *Bothius olim* 2. Isperegre *CD* missus *Beroaldus.* milis *BCD.* militis *FZ.* unius *Camerarius* hospitis *CDFZ.* militis *B* 3. ut uenit *Lambinus.* ut uehit *libri.* atuehit (*h. e.* aduehit) *Gulielmius.* auehit *Scaliger* naue *B.* naui *reliqui* exiit *Bothius* 4. aduolauit *Spengelius 'Plautus' p. 239.* aduolat et *Ussingius* uisam ancillam illam *Ritschelius.* uisam ancillam *libri.* uisamque ancillam *Camerarius* 5. Cuius *libri* percunctatur *BCD* serui *B.* seruus *reliqui* pedis aequam *B.* pedissequam (pedis sequam *D*) *reliqui* 6. adolescente *CD.* adulescentẽ *B* fingit matri emptam ipsius *Ritschelius.* matri emptam ipsius *libri. De* memorat matri emptam ipsius *cogitat Ritschelius in adn.* ait matrem esse emptam ipsius *Pylades: idem* emtam esse *transponens Camerarius: quos saltem* matri ait emptam esse *vel* matri esse emptam ait (*sic Muellerus Pros. Pl. p. 521*) *scribere debuisse annotat Ritschelius.* ipsius emptam matri ait *Bothius: pro quo lenius eum potuisse* matri ipsius emptam ait *addit Ritschelius.* 7. perspiciens *Z* 8. Venire *B* 9. Hic (i *ex* a) *D* 10. Vicinum *codd. Pyladis.* Vicinus *libri nostri* premercatur *D.* ꝑmercatur *B* 11. deprehensam *libri* coniux *B* Eam dómi deprensam coniunx illius senis *contra artem Muellerus Pros. Pl. p. 173 dubitanter* 13. expes *Saracenus, Pius.* expers *libri* 14. Prohibere *BCD* sodale (so *s. v.*) *D* patrem *ex* patriam *D* illius patrem *Bothius* 15. Hortatur cum suo patre *Ritschelius.* Orat cum suo (cumsuo *C*) patre *libri.* Exorat cum suo patre *Muellerus Pros. Pl. p. 18.* Orat suo cum patre *Pylades.* Onerat suo cum patre *Gulielmius.* Cum patre exorat *Bothius.* Orat cum suo patre una *Ussingius* nato uti cedat suo *Bothius.* nato ut cederet (cederit *B*) *libri. Non ἄμετρον, sed soloecum esse* pátre uti nato cederet *Ritschelius annotat.* nato ut cedat pater *Muellerus l. s. s. Post* cederet *novum v. libri addunt:* Absente cum lenone perfido. *Sed 'in emaculatis exemplaribus carmen hoc non legitur' Pio teste*

PERSONAE

CHARINVS ADVLESCENS
ACANTHIO SERVOS
DEMIPHO SENEX
LYSIMACHVS SENEX
LORARIVS
EVTYCHVS ADVLESCENS
PASICOMPSA MERETRIX
DORIPPA MVLIER
SYRA ANVS ANCILLA
COCVS

ACTVS I

CHARINVS

Duas rés simul nunc ágere decretúmst mihi:
Et árgumentum et meós amores éloquar;
Etsi hóc parum hercle móre maiorum ínstiti,
Pro meá persona ut sim ád uos index ílico.

Act. I sc. 1 Prologum cum totum vel prope totum septimo saeculo attribuisset Ritschelius praef. p. VIII (cf. Par. Plaut. p. 16 et 233), a Plauto abiudicat Liebigius (de prol. Ter. et Pl. p. 32 sqq.) prorsus olim aliud fabulae initium exstitisse ratus: quos contra accurata ut solet disputatione Dziatzko Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 421 sqq. v. 1—4, 7—9, (fortasse 10 et 11), 46. 56—58, 61—79, 54, 55, 47, 49, 80—110 Plautinos esse probare studet: denique Reinhardtus Studemundi Stud. vol. I p. 80 sqq. haec esse genuina suspicatur 1. 2. 7—9. 106—110 cetera tribus quattuorve hominibus attribuens. Quem bene refutavit Dziatzko Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 63 sq. Cf. praeterea anonymus Ind. phil. IV (a. 1872) p. 394 CHARINVS ADOLESCENS *B.* CHARINVS *reliqui: de quo nomine cf. praef.* 1. uas *c. spat. C.* Quas *Z* decretum st *D.* ducere nc̄ st *B.* decretum est *F* 2. Etmeos *C* amoris *CD* *V. 3—17 sic ordinavit Ritschelius Parerg. p. 17 sq., qui in libris collocantur 12—17. 5—11. 3. 4* *V. 3—4 num transponendi sint dubitat Dziatzko l. s. s. p. 439* 3. Etsi *Bothius.* Fit *B.* Et *reliqui* hercle *Ritschelius.* ee̅ *BCD.* esse *FZ.* etiam *Camerarius.* etsi *Salmasius.* ecce *Gronovius.* equidem *Ussingius* matorum *B.* amatorum *Acidalius, Dziatzko l. s. s.* 4. Pro mea persona ut sim ad uos *Ritschelius.* p mea p conatus sum uos sumq. *B.* Per me perconatus sum uossumq; *CD.* Per me percontatus sum sumque *FZ, et sine* sum *libri Mureti Var. lect. XVIII 9.* Per meam personam ad uos qui sim *Bothius, sed is alias alia suadens et alia aliis incredibiliora.* Prius ac percontatus sum uos, sumpsi *Pistoris* index ilico *F.* inde exilico *BD.* inde exiliō *C.* iudex illico *Z.* indicium illico *Pistoris* *Aliorum de v. 3. 4 commenta vel potius portenta, ut Salmasii, Acidalii, Alciati apud Lambinum, Gronovii, Ussingii consulto omissa sunt* *De v. 5 sq. cf. Dziatzko de prol. p. 27, ubi post Osannum Anal. p. 172, sed firmioribus usus argumentis, hos versus spurios esse ratiocinatur*

(Graece haéc uocatur Émporos Philémonis: 5
Eadém latine Mércator Maccí Titi.)
Pater ád mercatum hinc mé meus misít Rhodum:
Biénnium iam fáctumst, postquam abií domo.
Ibi amáre occepi fórma eximia múlierem.
Sed ea út sim inplicitus dícam, si operaest aúribus 10
Atque áduortendum ad ánimum adest benígnitas.
(Non égo item facio, ut álios in comoédiis
Vi uídi amoris fácere, qui aut Nocti aút Dii

---

10. *Nonius p. 176, 23:* Simplicitus, simpliciter. Plautus Mercatore: 'Sed . . . auribus' 13. 14. *Servius ad Aen. I 636:* Munera laetitiamque dei] *huc spectat Danielis schol. hoc:* non nulli 'dii' legunt . . . Plautus in Mercatore: 'Qui . . . Lunae'

---

5. Grece *CD* uocatur Emporos *Iuntina.* uocaturē porus *B.* uocatur emporus *reliqui* 6. Macci Titi *Ritschelius Parerg. p. 21.* mactici *B: cuius scripturae mentionem Bentleianam (in Phorm. prol. 26) non intellexit Osannus Anal. Pl. p. 175.* mattici *CDF.* martici *Z.* matii *libri Mureti l. s. s. (unde ille scribendum esse coniecit* M. Attii*).* Măci Titi *Buggius Philol. vol. 30 (a. 1872) p. 640, recte refutatus a Luchsio Studemundi Stud. vol. I p. 74. cf. Brugmanus p. 50.* Marci Accii *Pio duce Pylades.* Marci Attici *Bothius* 7. admercatum *C* hinc meus me *Pius.* hic me meus *CDF.* hic meneus *B.* hic meus me *Z.* meus med hinc *dubitanter Ritschelius in adnotatione* rhodum *FZ.* rhodus *CD.* rodus *B: cf. v. 93 et 257* 8. factum est *libri* abii *s. v. C* 9. Ibi amare occepi *Gruterus.* Abii amare occepit *B.* Abii occepi amare *(*occepiamare *C) CD.* Occepi amare *FZ* *V. 10 sq. spurios dicit Reinhardtus l. s. s.* 10. Sed ea ut sim implicitus *Lambinus.* Sed eam *(*Sedeam *B)* ut sim *(*sit *B)* inplicitus *(*implicitus *C:* implicitas *D*[1]*: corr. D*[2]*) BCD.* Sed eam ut simplicius *F.* Sed eam ut simpliciter *Z.* Sed eam simplicitus *Nonius de adverbio* simplicitus *somnians* flicam *C* si *om. Z* operae est *Bothius.* opera est *libri cum Nonio* *11—17 spurios esse censent Dziatzko et Reinhardtus* 11. Atque aduertendum ad *Acidalius.* Atque aduortendam ut *BCDF.* Atque aduortendum ut *Z.* Atque ad uortendum huc *Pylades.* Atque ad aduertendum *Camerarius.* Adque aduortendum huc *Ritschelius Parerg. p. 18 fortasse vere: cf. Dziatzko l. s. s. p. 433* animus *F* 12. item *Muretus e suo quodam libro.* idem *BDFZ.* idest *C* utalios *C.* ut alias *Bothius* in comediis *D.* incomediis *C* *Recte comparat Dziatzko l. s. s. p. 436 Amphitr. v. 41 sq.*

13. Vi uidi amoris facere *Ussingius.* Vidi amoris facere *BCDF.* Vidi amantis facere *Z.* Vidi amatores facere *scripsit et excusavit Ritschelius Parerg. p. 17 et Proleg. p. CCII. cf. Lachmannus in Lucr. p. 388 et Dziatzko l. s. s. p. 436.* Amantis uidi facere *Pylades.* Vidi facere amatores *Camerarius.* Vidi iam more facere *Muellerus Pros. Pl. p. 540 adn.* Amores uidi facere *Spengelius T. Macc. Pl. p. 238: quos contra cf.*

Aut Sóli aut Lunae míserias narránt suas:
Quos édepol ego credo húmanas querimónias 15
Non tánti facere, quíd uelint quid nón uelint:
Vobís narrabo pótius meas nunc míserias.
Nam amórem haec cuncta uítia sectarí solent:
Cura aégritudo nímiaque elegántia: —
Haec nón modo illum quí amat, sed quemque áttigit, 20
Magno átque solido múltat infortúnio;
Nec pól profecto quísquam sine grandí malo,
Prae quám res patitur, stúduit elegántiae: —
Sed amóri accedunt étiam haec, quae dixí minus:
Insómnia, aerumna, érror, terror ét fuga, 25
Inéptia atque stúltitia adeo et témeritas,
Incógitantia, éxcors inmodéstia,
Petulántia et cupíditas, maliuoléntia;

Dziatzko l. ş. s. p. 436 quia *B, cod. C Servii* nocti aut dii *Servius, Scioppius Susp. lect. I, 21.* noctu aut die *(ex* dii*) D.* noctu aut die *BCF.* nocti aut diei *Z* 14. lune *D* miserias au narras suas *B* 15. edepol ego *Ritschelius.* pol ego *(*polego *C) libri.* quidem pol ego *Muellerus Pros. Pl. p. 498* creduam *Reizius.* creduo *Bothius* humanas querimonias *Camerarius.* humanisque rimonias *B.* humanis querimoniis *reliqui* *Numerorum concinnitati sic olim consulebat Ritschelius:* Quos quidem ego credo humanas pol querimonias 16. tanti facere] tacere *B* quid uelint quid non uelint *Camerarius.* qd̃ uelin uelintq, non uelint *B.* quid uelint aut quid non uelint *(*non-uelint *C) reliqui* *V. 18—39 Plautinos esse negaverunt Dziatzko et Reinhardtus, sed hic ut de duobus auctoribus cogitari posse censeat* 18. hec *D* uicia *CD.* uitias *B* sectare *B* 19. Curam egritudo *B.* Cura egritudo *CD* aelegantia *B.* elegantia *(*a *extr. s. v. m. 2) D* 20. Hoc *Z.* Nec *F* non *s. v. C* illumq; amat *C* illum modo qui *a Pylade est* quemquem *Scaliger* attingit *CD* 21. solitudo *B* mutat *B.* mulctat *FZ.* mactat *Lambinus* 22. grande *B* grandimalo *C* 23. Prequã *D.* Prae quam *(*Prae *e corr.) C.* Praeterquam *Z, non displicens Handio Turs. IV p. 527* respatitur *C* studuit *Camerarius.* studit *B.* studet *reliqui* aelegantie *B* 24. et iam *B.* que *D.* quod *B* dixi minus *B.* dixi mȳs *D.* diximus *reliqui* 25. erumna *BCD* error terror et *Camerarius.* errore terrore *B.* error et terror et *reliqui.* error et terror *Ussingius* 26. Ineptiae *Camerarius.* Inepties *Lachmannus* atque stultitia adeo *Ritschelius.* stultitiaque adeo *libri: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 8* temeritast *CD.* temerita st *B* 27. excors inmodestia] cupiditas et maliuolentia *Z: corr. Scutarius* 28. Petȧlantia *D* et cupiditas *BCD.* cupiditas *FZ.* cupiditas et *Pylades* maliuolentia *DFZ.* mali uolentia *C.* male uolentia *B*

Inhaéret auiditás, desidia, iniúria,
Inópia, contumélia et dispéndium, 30
Multíloquium, paucíloquium. hoc ideó quia,
Quae níhil attingunt ád rem nec sunt úsui,
Ea amátor profert saépe aduorso témpore;
Ac paúciloquium rúrsum idcirco praédico,
Quia núllus usquam amátor adeost cállide 35
Facúndus, quae in rem sínt suam, ut possít loqui.
Nunc uós mi irasci ob múltiloquium nón decet:
Eodém, quo amorem, Vénus mi hoc legaúit die.
Illúc reuorti cértumst, ut coepta éloquar.)
Princípio ut aetas éx ephebis éxiit 40

---

29. Inhęret *C.* Inheret D^3FZ. Ineret *BD.* Haeret *Bothius* auiditas, *quod non malum esse dicit Ritschelius in adn., Pareus tert.* etiam *(et iam B)* auiditas *libri* desidia D^3FZ. residia BCD^1, *a Grutero defensum.* uesidia *Palmerius p. 873* desidia inopia ‖ Iniuria *Bergkius in Diar. antiq. a. 1835 p. 912, Ritschelius.* iracundia ‖ Inopia *Muellerus Pros. Pl. p. 461 adn.* desidia, incuria *Acidalius.* recti incuria *Ussingius* 30. *Cf. v. 29* dispendia *D, corr. m. 1* 31. Multiloquium pauciloquium *Z.* Multiloquium pauciloquii *F.* Multiloquium parumloquium *D.* Multiloquium parum loquium *BC* Pauciloquium, multiloquium *Ritschelius, qui traditam scripturam sic tantummodo recte habere dicit, si* eo illud fit *sequeretur* hoc ideo *ego.* hoc ideo fit *libri.* hoc eo fit *Ritschelius,* ideo hoc fit *placere negans* 32. Que *B* adrem *C* sunt usui ‖ Ea amator *Ritschelius.* sunt uidi ‖ Tam amator *B.* suntus uidi ‖ Tam amator *CD.* sumptus uidet. ‖ Tum amator *FZ.* Tam *pro* tamen *esse voluit Bothius probante Seyfferto Stud. Plaut. p. 14* 33. *Cf. v. 32* profert saepe *Pylades:* profert se *'prisci codd.' Pii.* proferri sepe *BCDF et, nisi quod* saepe, *Z* aduerso *FZ* 34. Ac *Bothius olim.* Hoc *libri* rursum idcirco] sumit circo *B* 35. usquam *B.* unquam *D.* umquam *C* adeost callide *Camerarius.* adeos callide *B.* adeo callidus *CFZ.* adeo callid̃ *D* 36. Facundus quae *Camerarius.* Facundusque *libri* rem sint suam *Camerarius.* rem insit sua *BC.* rẽm fit sua D^1. rem fuit *(u s. v.)* suã D^3. rem infit suam *FZ.* re insit sua *codd. Pyladis* 37. mihi *BDC* obmulti loquium *C* ñdecet *C* 38. Eodemquo *C* uen̊ *(= uen̊?) C* mihi hoc *Camerarius.* mihi hac *B.* hac mihi *CD.* hanc mihi *FZ* legaũ *CD* diem *FZ* Amor et Venus me hoc legarunt die *mire Scaliger* 39. reũti *CD.* reuerti *reliqui* certumst, ut coepta *Ritschelius Parerg. p. 20.* certum et conata *BDZ.* certum iconata *C.* certum ẽ et conata *F.* certum ut conata *Camerarius.* certum ut incohata *idem coniecit V. 40—60 a Plauto abiudicat Reinhardtus, postquam de plerisque praeter v. 46 et 56—58 dubitari posse iam Dziatzko significavit: assentitur Lorenzius in Bursiani Annal. a. 1876 II p. 83* 40. ut aetas ex ephebis exiit

Atque ánimus studio amótus puerilíst meus,
Amáre ualide coépi hinc meretricem. ílico
Res éxulatum ad íllam clam abibát patris:
Leno ínportunus, dóminus eius múlieris,
Vi súmma, ut quicque póterat, rapiebát domum. 45
Obiúrigare páter haec noctes ét dies:
Conclámitare tóta urbe et praedícere,
Omnés timerent mútuitanti crédere.
Perfídiam lenonum, íniustitiam exprómere:
Lacerári ualide suám rem, illorum augérier. 50

Ritschelius Parerg. p. 20 (coll. Bacch. 152), Fleckeisenus Exerc. crit. p. 37 sq. atque animus phoeb; etate exiit *BDF (nisi quod* phoeb' *d* aetate *D,* phoebus *F).* atque animus etate exiit / phoebus *C.* atque animus ephebis aetate exiit *Z.* ut ex ephebis aetate exii *Muretus Var. Lect. XVIII 9, iterum Acidalius.* atque aetas ex ephebis exiit *Dousa fil. Fallitur Handius Turs. I p. 473* 41. puerili est meus *Pylades.* puerilest meus *B.* puerilest meumst *D.* puerilest mecumst *C.* puerilest. Meum est *F.* puerili Meus est *Z.* puerili meust *Bothius* 42. coepit *BCF.* cępit *D* hinc *Bothius.* hic *libri* meritricem *CD* 43. Res *Pius. om. Z.* Rex *reliqui, idemque add. Scutarius* exultaũ *C* adillam *C.* atillam *B* clam abibat *Bothius.* abibat clam *Gulielmius.* iam abibat *BCF.* iã bibit D^1. iã bibit D^2 44. importunus *CD* 45. Vi summa ut quicque *Ritschelius.* Visum at quicque *CD.* Vi sumat quoq, *B.* Vi summa quicque *FZ.* Vi summa quicquid *Saracenus.* Vi summa quicque ut *Camerarius* rapib; *B V. 46—60 ita disposui, qui sic se excipiunt in libris: 46. 49. 50. 54. 55. 47. 48. 51. 52. 53. 56—60: pro quo ordine hunc commendabat Ritschelius: 46. 51—53. 49. 50. 56—60. 47. 48. 54. 55: V. 59. 60. 54. 55. 47. 48 post v. 79 ponit Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 476 sq.: eodem v. 54. 55. 47. 48 Dziatzko l. s. s. (deletis v. 49—53. 59. 60). Reinhardtus v. 49. 50 tradito l. defendens v. 54. 59. 60. 55. 47. 48 post v. 79 inserit. Solum v. 51 Scaliger post v. 49 ponebat* 46. Obiurigare *Ritschelius: cf. Op. phil. vol. II p. 428.* Obiurgaret *B.* obiurgare *DZ.* obiugare *C.* obiurgat *F* pater hec *BD.* pater ob haec me *Pylades:* haec pater me *Hermannus, Bothius.* pater haec me *Camerarius* nõstes *C.* noctis *D* 47. Conclamitaret *B* pdiceret *B* 48. Omns *BD* timerent *Ritschelius.* tenerent *libri.* cauerent *Lambinus.* renuerent *Guyetus* mutuitanti *'ex codd. ant.' Pylades, Camerarius in adnot., Turnebus Advers. XVII 3, Gulielmius.* mutu tanti *CD.* mutuanti *B.* nutu tanti *FZ* 49. *V. delet Dziatzko l. s. s. p. 428* Perfidiam lenonum, iniustitiam *Ritschelius.* Perfidiam iniustitiam (in iusticiã *B)* lenonum *libri.* Lenonum perfidiam, iniustitiam *Bothius. Cf. Beckeri Qu. de com. Rom. fab. p. 109 sq.* Lenonem perfidiam, iniustitiam *Reinhardtus l. s. s. p. 87* expmeret *B.* exprimere *Z* 50. illorum *Ritschelius, qui in adnot. et Op. philol. vol. II p. 684*

Amórem multos ínlexe in dispéndium;
Intémperantem, incógitantem, iniúrium
Trahere éxhaurire mé quod quirem ab sé domo.
Summo haéc clamore; intérdum mussans cónloqui
Abnúere: negitare ádeo me natúm suom. 55
Ratiónem pessúmam ésse, ea quae ipsus óptuma
Omnís labores ínuenisset pérferens,
Amóris ui diffúnditari ac dídier.
Conuítium tot me ánnos iam se páscere:

---

etiam haec profert: Lacerari suam rem, illius ualide augerier. *Cf. Luchsius de gen. p. 51 et Brandtius de gen. p. 15* 51. illexe *Camerarius.* illexisse *Pylades.* inlexit *B.* illexit *reliqui* indispendium *C* 52. incogitantem *Ritschelius.* non modestum *libri (nisi quod* non modestum ñ modestũ *D): quod interpretamentum videtur* intemperantem *vocis.* Intemperantem, inmodicum, excordem, iniurium *Ritschelius in adnot.* 53. Traheret *B* exhaurire *Camerarius.* exurire *libri Construendum esse* trahere me quod exhaurire quirem *monet Ritschelius in adnot.* quod] q, *F* querẽ *B* ad *Z* domo *Camerarius.* domum *libri.* domu *Kampmannus de AB praep. p. 26* 54. hec *D.* hoc *Z* mussans, conloqui *post Palmerium p. 750 (qui* mussas = mussans*) Gruterus.* mussans loqui *Pius (unde profectus* mussans interdum loqui *transponebat Pylades, quod e 'sanctuariis bibliothecarum reposuisse' Turnebum Muretus narrat).* mussa čloqui *CD.* missa conloqui *B.* mussat loqui *FZ.* mihi se colloqui *Camerarius.* mussando loqui *Lambinus, Dousa Expl. III 14.* summisse loqui *alii apud Lambinum* 55. Abnueret *B.* Abnugere *D* negitari adeo *CD.* necitaria deo *B* menatum *BC* suum *libri* 56. Rationem pessimam esse, ea quae *Camerarius.* Rationem pessumam ea eaq, *B.* Ratione pessuma eaque *reliqui.* Ratione pessuma a me quae *Ussingius* ipsius *B* optuma *(a ex* e*) D* 57. Omns *BCD* Omnesque mores *Z* inuenisset *B.* inuenisse *CFZ.* inuenise *(e post. s. v. m. 2) D* perferens *e coni. Scaligeri Lambinus: quod 'in veteribus' esse Muretus dixerat: idemque suasit Pistoris.* perferis *BCD.* perseris *FZ.* perserus *'cod. ant.' Pii* 58. Amoris ui diffunditari *Camerarius, qui idem in B correxit praeter* difunditari. Mori sui difunditari *B.* Mores uidi funditari *reliqui cum ras. post* Mores *C* didier *Gronovius.* diedere *CDZ, 'codd. ant.' Pii.* dedere *F.* die heret *B.* deteri *Camerarius.* didere *(et* diffunditare*) Gulielmius omni perversa constructione verborum* 59. Conuitium *FZ.* Conuirium *CD.* Coniurium *B.* commilcutum *et* commulcium *duo codd. Lambini.* Conuicio *Pistoris* se pascere *Dousa Explan. III 14: atque ita Bentleius in Hor. carm. I 37, 9 ed. Amst.* si pasceret *BDZ.* sipasceret *C.* si pascere *F.* sic pascere *post Pium Lambinus.* sic poscier *Pistoris.* si posceret *mira machinans Gulielmius.* mihi phascere *(et* se *pro* me*) Mureti 'veteres membranae', simul integro versiculo addito* Suisque ingratiis me uitam agere perperam

Quod nísi puderet, né luberet uíuere. 60
Sese éxtemplo ex ephébis postquam excésserit,
Non, út ego, amori néque desidiae in ótio
Operám dedisse, néque potestatém sibi
Fuísse: adeo arte cóhibitum se esse á patre.
Multo ópere inmundo rústico se exércitum, 65
Nec nísi quincto anno quóque solitum uísere
Vrbem, átque extemplo inde, út spectauissét peplum,
Rus rúsum confestim éxigi solitum á patre.
Ibi múlto primum sése familiárium
Labórauisse, quom haéc pater sibi díceret: 70
'Tibi arás, tibi occas, tíbi seris: tibi itém metes,
Tibi dénique iste páriet laetitiám labos'.
Postquám recesset uíta patrio córpore,
Agrúm se uendidísse atque ea pecúnia
Nauém, metretas quaé trecentas tólleret, 75

---

60. Quem *Pius* puderet, ne luberet *Pius*. luderet ne luberet *CDFZ*. luderet ne luderet *B* uiueret uiueret *B* *V. 61—105 damnat Reinhardtus l. s. s., quem refutavit Dziatzko Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 63 sq.* 61. exphebis *B*. ex ephe////bis (bi *e corr.*) *C* excesseris *BCD* 62. Nonne (None *D*) ut ego mori *BCD* desidie *D*. insidiae *B* inotio *C* 63. dedisset *BCD* potestam *CDFZ* 64. Fuisset *B* arcte *Saracenus* se esse *Pylades*. esse *CDFZ*. esset *B*. esse se *Camerarius, Bentleius in And. I 1, 27.* sese *Gruterus*. essere *lepide Guyetus* apatre *C* 65. Multopere *Z* immundo *CD*. immõdo *Z*. in mundo *Pylades, Meursius, Palmerius: dissentiente Gulielmio* rustico se '*vetusta exemplaria*' *Pii*. rusticose *B*. rusticos *reliqui* 66. Neque *libri, nisi quod* Nequẽ *B* misi *C* quinto *e* quicto *B*. quinto *reliqui* solitum *Rütschelius*. positum *BCDF*. posse tum *Z*. assuetum *Gulielmius*. potuisse *Guyetus* uisere] ẽ *B* anno posse inuisere *Scaliger* 67. peplum *BC*. popl̃u *D*. populum *FZ* 68. rusum *B*. rursum *reliqui* exigit *BCD* apatre *C* 69. Ibo *C* primum sese *Pylades*. primum se *libri*. plurimum se '*vetus liber*' *Mureti* 70. Labor agisse *B* qm̃ *B*. cum *reliqui* hec *D* 71. occas *Pylades*. occasus *B*. occasis *CD*. occassis *FZ* eris *B*. såris *C*, *unde* saris *Kochius Mus. Rhen. vol. 25 (a. 1870) p. 620 restituit, idem profert Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 111: at recte Ribbeckius fragm. com.*[2] *p. 75 contra attulit Epid. v. 265* item *Guyetus*. eidem *libri* metes '*vetus*' *Mureti*. metis *libri* 72. isti *B*. istic *Bothius*. ipsi *idem* lętitiam *C*. letitiam *BD* labos *BF*. babos *C*. habes *D*. obes *Z*. labor *iam Saracenus* 73. recesset *Lambinus*. recessit *libri* corpora *B* 74. uendidisset *B* atque apecunia *C* 75. Nauẽ *B*. Nauim *reliqui* metretasque *B* quae trecentas *C*. que trecentas *D*

Parásse, atque ea se mércis uectatum úndique
* * * * * * * * * * *
Adeó dum, quae tum habéret, peperissét bona.
Me idém decere si, út deceret mé, forem.
Ego úbi ita uisum meó patri esse intéllego, 80
Atque ódio me esse quoí placere aequóm fuit,
Aménsamansque tándem animum offirmó meum:
Dico ésse iturum mé mercatum, sí uelit;
Amórem missum fácere me, dum illi óbsequar.
Agit grátias mi atque íngenium adlaudát meum, 85
Et méa promissa nón neglexit pérsequi.
Aedíficat nauem cércurum et mercís emit:

---

87. *Nonius p. 533, 25:* Cercurus . . . Plautus . . . Mercatore: 'Aedificat . . . emit'

---

76. Parasset *B* ea se mercis uectatum undique *cum lacuna unius versus (quem talem esse potuisse:* Abiísse in terras sólas orasque últumas *coll. Most. 995) Ritschelius.* eam semp scis uectatũ undique *B.* eã sempcis uectatam undique *CD.* eam semper cis uectatem undique *F.* eam semper eis uectatam undique *Z.* eapse mercis uectatum undique *Scaliger,* eapse mercis esse se *afferens e 'v. c.'* ea se in Persis uectatum undique *Gulielmius.* ea semet sic uectatum undique *Acidalius.* ea semper se inuectatum undique *Bothius.* ea se mercis uectasse undique *sine lacuna Ritschelius in adn.* 78. quae tum *vetus liber Mureti, Dousa fil.* quęstum *Z.* questum *reliqui* peperisset *B.* peperisse *CDFZ* 79. Meidem *BC* decere si ut deceret *Pylades.* diceret si ut diceret *(*siutdiceret *C) BCD.* diceret si ut deceret *FZ.* dicere sic (ut deceret) '*prisca exemplaria*' *Pii* 80. ubi ita uisum *Ritschelius.* me ubi inuisum *libri* esset *B* 81. hodio *B* me esse *Pylades.* esse me *libri nisi quod* esset *B.* esse ei me *Gruterus, quod etiam minus placere dicit Ritschelius in adn. quam* ei me esse quoi placere *Camerarius.* quod placeret *libri* aeqm̃ *B.* equum *reliqui* 82. amasque *B* tandem animum *Kochius Em. Pl. p. XIII.* ut animum *libri.* actutum animum *Ritschelius.* utut animum *Pylades.* ui animum *Ussingius.* iam animum *placere negat Ritschelius in adnot. Quamquam fateor mihi ante* animum *quaedam deesse videri propter verba* Amens amansque 83. esset *B* mercatus *B* siuelit *C* 84. facerem edum *B* illã *D* 85. grates *Guyetus* mihi *BCD* Mihi grátias agit, ingenium *poterit, ut ait Ritschelius in adn., cui nimiae offensioni correpta in* agit *ultima fuerit* ingeni////um *cum ras. C* allaudat *CD* 86. Et *Ritschelius.* Sed *BCDFZ* non excleit psequi *B: unde* neglexeit *Kochius Em. Pl. p. XIII* 87. Edificat *CD* nauem *B, Nonius.* nauim *reliqui* cercurum *Camerarius (et ante eum* circerum *Saracenus) e Nonio, ubi* cercyrum *libri.* gubnatorũ *B.*

Paráta naui inpónit: praetereá mihi
Taléntum argenti ipsús sua adnumerát manu:
Seruom úna mittit, qui ólim a puero páruolo 90
Mihi paédagogus fúerat, quasi uti míhi foret
Custós. his sic conféctis nauem sóluimus.
Rhodúm uenimus, úbi quas merces uéxeram
Omnís ut uolui uéndidi ex senténtia:
Lucrum íngens facio praéterquam mihi méus pater 95
Dedit aéstimatas mérces. ita pecúlium
Confício grande. séd dum in portu illi ámbulo,
Hospés me quidam adgnóuit, ad cenám uocat.
Venió, decumbo, accéptus hilare atque ámpliter.
Discúbitum noctu ut ímus, ecce ad me áduenit 100
Muliér, qua muliere ália nullast púlcrior:
Ea nócte mecum illa hóspitis iussú fuit.
Vosmét uidete, quám mihi ualde plácuerit:
Postrídie hospitem ádeo, oro ut uendát mihi:

---

99. Ampliter *ex hoc v. excerpsit gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 244*

---

gerariam *reliqui* merces *FZ, Nonius* emit] sue *B* 88. Patraui *B. Num* Paratae naui? *Ritschelius in adn.* imponit *CD* pręterça *C* 89. ipsus sua *Camerarius.* ipse sua *libri.* sua ipsus *Ritschelius in adn. dubitanter. Muelleri commenta Pros. Pl. p. 491 refutavit Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 46, ubi simul hunc ictum commendat:* ípsus sua abnumerat *BCD* 90. Seruum *C* uana *B* a D^2FZ. *om.* BCD^1 paruulo *libri* 91. pedagogus *BCD* 92. his sic *Bothius.* isset *BCD.* isce *F.* hisce *Z.* iisce *Camerarius* confestim D^3FZ nauem *B.* nauim *reliqui* 93. Rodum *B: cf. ad v. 7* 94. Oms *B* utuolui *C* ex sententia *C* 95. facio '*prisca exemplaria*' *Pii.* facto *BCDFZ, Bothius*[3] praeter[quam] *C.* praequam *Salmasius* 96. estimatas *D* peculum *B* 97. inportu *BC.* in portu *DFZ* illi *BCD, Scioppius Susp. lect. I 21.* ibi *FZ* 98. adgnouit *B.* agnouit *reliqui* adcenam *B.* adcaenam *C.* ad cęnam *D.* ad coenam *Z* 100. utimus *C* adme *C* 101. quam *B* muliere *Scaliger, Salmasius.* mulier *libri, quod defendit Kienitz De qui e. q. s. p. 533 coll. Cas. V 1, 10* nulla est *BFZ* pulchior *CD.* pulchrior *reliqui* 102. illi *B* hospites *C* iussu] uisus *Z, corr. a Scutario* 103. Vos metui dete *B Post* mihi *rasum in C* 104. Postridie (r *e corr.*) *C* ora *B* utũdat *C*

Dico eíus pro meritis grátum me et muném fore. 105
Quid uérbis opus est? émi eam atque aduéxi heri.
Eam me áduexisse nólo resciscát pater.
Modo eám reliqui ad pórtum in naui et séruolum.
Sed quíd currentem séruom a portu cónspicor,
Quem náui abire uétui? timeo quíd siet. 110

ACANTHIO. CHARINVS

ACANTHIO

Ex súmmis opibus uíribusque usque éxperire, nítere,
Erus út minor operá tua seruétur. agedum, Acánthio,
Abige ábs te lassitúdinem: caue pígritiae praeuórtier.
Simul aútem, plenis sémitis qui aduórsum eunt, aspéllito:
Detrúde, deturba ín uiam. haec hic díscipulina péssumast: 115

105. *Nonius p. 137, 6:* Munia, officia . . . Plautus Mercatore: 'Dico . . . fore'

105. dicens pro *Nonius* promeritis *C* munem *BCD*, *Nonius.* muniem *Z.* memorem *F*, *codd. Clericanus et Pithoeanus Lambini.* moenem *Palmerius p. 882* 106. uerbis opus est] opus uerbis *B* emi eam *Bentleius, Reizius, Ritschelius:* emi *Pius.* mi *B.* ṁ *D.* mihi *CZ.* dat mihi *F.* emi mi *Bothius. Minus placere* emi atque aduexi huc *(vel* huc aduexi*)* heri *Ritschelius adnotat: de* emi illam *cogitari posse dicit Spengelius 'Plautus' p. 234* eri *D* 107. Sed me *Reinhardtus l. s. s. p. 91* reciscat *D.* rescitat *B* 108. tam *C* et] ut *F* seruulum *CD* 109. quod *C* seruum *CDFZ* aportu *D* 110. uetituite meo *(ti eras.) B* siet *B.* sit *reliqui*

Act. I sc. 2 ACHANTIO SERVVS · CHARINVS ADOLESCENS *B.* ACHANTIO. CHARINVS *CD* 111. Exsummis *C* 112. Seruetur *ex* Seruitur *D* agendum *BCD* achantio *BCD: et sic constanter* 113. Accepi abste *B* pigritiae preuertier *codd. Pyladis: idemque iam Saracenus.* pigritiae *(*pigritie *D,* pigriciae *C)* praeuerteris *libri fort. recte.* praeuortare pigritiae *Ritschelius in adnot. Sequitur in libris quem cum Ritschelio feci v. 124* 114. plenis semitis *Ritschelius: cf. Opusc. phil. vol. II p. 397.* plenissimetis *CDF.* plenissime *B.* plenissime iis *Z.* plenissime eos *Pylades. 'alias* planissime, *alias* paenissime' *Lambinus.* eos paenissume *Guyetus.* eos plenissume *Bothius. Novisse se qui de* penitissume *cogitaret dicit Ritschelius* qui aduersum *(*quiaduersum *C) libri* erunt *Acidalius* aspellite *C.* aspelito *Z.* cispellito *Palmerius: rectissime damnatum a Bentleio in Heaut. II 3, 20* 115. Detrudetur iam in *B* hec *BD.* nam haec *Pylades* hic discipulina *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 397 duce Fleckeiseno.* hic disciplina *Camerarius.* disciplina hic

Currénti, properanti hódie hau quisquam dígnum habet decédere.
Ita trés simitu rés agendae súnt, quando unam occéperis:
Et cúrrendum et pugnándum et autem iúrigandumst ín uia.

CHARINVS

Quid illúc est, quod ille tam éxpedite exquírit cursurám sibi?
Curaést, negoti quíd sit aut quid núntiet.

ACANTHIO

Nugás ago: 120
Quam réstito, tam máxume res ín periclo uórtitur.

CHARINVS

Malí nescio quid núntiat: genua húnc cursorem déserunt.

ACANTHIO

Perií: seditionem facit lien, óccupat praecórdia.
Simul énicat suspíritus: uix súffero hercle anhélitum.

---

117. *Nonius p. 175, 18:* Simitu, simul . . . Plautus . . . Mercatore: 'Ita . . . occeperis'

---

libri, quod def. A. Spengel Philol. 23 (a. 1866) p. 671 pessuma st *B.* pessima est *reliqui* *V. 116—118 trochaicos esse voluit Ritschelius: at cf. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 650, Buecheler Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 448, Studemundus de cant. p. 76, Muellerus Pros. Pl. p. 78* 116. properandi *D* hodie hau *scripsi.* heu *B.* haud *reliqui.* hau *Ritschelius.* hic hau *Muellerus Pros. Pl. p. 78.* hau tibi *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 650* quisquam usquam *Buechelerus l. s. s.* 117. Itres *B* simitures *B, Nonius.* simul res *reliqui.* res simitu *Brixius Qu. pros. p. 31 et Ritschelius trochaicum discribentes: iambicum tuentur Kampmannus de reb. mil. p. 34, Muellerus l. s. s., Studemundus de cant. p. 76, alii* agendę *C.* agende *D* unam hoc ceperis *Nonius* 118. currendum est et *Scaliger, Guyetus, Ritschelius* pugnandum est *Guyetus* et ante *FZ.* et item *Guyetus (ut Stich. 213)* iurigandum est *B.* iurgandum est *reliqui.* iurgandum *Guyetus.* et iurigandum autem *Ritschelius: cf. Opusc. phil. vol. II p. 397, 426, ubi de* et autem *sic posito graves dubitationes ciet* inuia *C* 119. illud est *BZ.* illuc *Bothius* expeditam *Ussingius* 120. Curaest *Ritschelius.* Curast *BCDF.* Cura est *Z* negotii *B* nuntient *B* 121. Quam restito *Bentleius, Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651.* Quam resisto (res isto *B*) *libri.* Qui quam (*vel* Nam quam) resisto *Ritschelius* maxime *BCD* tam res maxume *Ritschelius.* maxime resisto, tam res *Pylades.* *De* Quom resisto, tum res maxumo *ne cogitetur monet Ritschelius in adn.* 122. nunciat *D* genua . . . deserunt *Charino continuavit Ritschelius: Acanthioni libri tribuunt* 123. sedicionem *D* lien] *cf. Hermannus praef. Bacch. p. VI* 124. *Huc reposuit Ritschelius, qui in libris post v. 113*

Perii: ánimam nequeo uórtere: nimis níhili tibicén siem. 125
Numquám édepol omnes bálineae mi hanc lássitudinem éximent.
Domín an foris dicam ésse erum Charínum, ego animi péndeo.

CHARINVS

Quíd illuc sit negóti lubet scire éx hoc, ut sim cértior.

ACANTHIO

Át etiam asto? at étiam cesso fóribus facere hisce ássulas?
Áperite aliquis. úbi Charinus érus est? dominest án foris? 130
Num quísquam adire ad óstium dignum árbitratur?

CHARINVS

Écce me,
Acánthio, quem quaéris.

---

est. Post v. 122 collocabat Scaliger, post 125 Scriverius enicat suspiritus *Ritschelius.* emicat suspiritus *B.* enicat spiritus *reliqui.* emicato suspiritus *Camerarius.* enicato suspiritus *Dousa Expl. IV 14.* enica suspiritus *Bothius* *De v. 125 sq. cf. v. 136* 125. uertere *libri* nummis '*prisca exemplaria*' *Pii* nihili tibicen siem *Camerarius.* nihil tibi censiem *libri* *Sequitur in libris v. 137* 126. Nunquam *CD* balinaee *B.* balineę *C.* balneae *FZ* mihi *libri* eximeant *B* 127. *Trochaicum discripsit Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651, quem secuti sunt multi, iambicum Ritschelius* Domi nam *B* anforis *C* Charinum, ego *A. Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 671.* Charinum. Char. Ego *libri* Ergo *Bothius* 128. *Vers. delet Ussingius* *Pers. add. Spengelius l. ad v. 127 exscripto: om. libri* *Iambos discripsit Ritschelius, trochaeos Brixius l. s. s.* illuc *CF.* illud *BDZ* sit negotii *BCD.* sit negocii *FZ.* negoti sit *Acidalius, Ritschelius* lubet scire ex hoc ut *A. Spengelius l. s. s.* lubet scire me ex hoc metuit *B.* lubet scire me ex hoc metu ut *CFZ.* lubet scire me ex hoc tu (me *m. 2*) ut *D.* lubet scire me ex hoc, ut *Pylades.* lubet scire ex hoc me, ut *Acidalius.* lubet mi adire huc ut *Ritschelius.* lubet adire me, ut *Brixius l. s. s.* *Fuisse cum placeret* scitari hinc ut *vel* seruare hunc ut *adnotat Ritschelius* sim certior *Camerarius.* sim certus *libri.* certus ut siem *reicit Ritschelius.* ut certus siem *Brixius l. s. s.* lubet mi adire, ut fiam certior *Ritschelius in adnot.* 129. Ad *D* asto at *BD.* as stro at *C.* assisto at *Z et, nisi quod* ac, *F* hisce assulas *Camerarius.* his cassulas *BCD, de qua scriptura cf. Loewius Act. soc. phil. Lips. IV p. 350 et Spengelius praef. Trin. p. 12.* his casulas *F.* his assulas *Z* 130. carinus *D.* charinū *B* erus est *Ritschelius.* seruus *B.* erus *reliqui* domin est an *C.* domine est an *Pylades.* domine stant *B.* domis est an *D.* domi est an *FZ* fores *B* 131. adostium *C.* ad hostium *DFZ* *V. 132—133 in unum contraxit Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 428 sic:* Acanthio quem quaeris. Quae te res malae agitant _ ⏑ _ *verbis* Nusquamst disciplina ignauior *eiectis ut fictis e v. 115* 132. Achantio

ACANTHIO

Nusquamst discipulina ignáuior.

CHARINVS

Non mé uides? Quae té malae res ágitant?

ACANTHIO

Multae, ere, te átque me.

CHARINVS

Quid ést negoti?

ACANTHIO

Périimus.

CHARINVS

Princípium id inimicís dato. 135[a]

ACANTHIO

At tíbi sortito id óbtigit. 135[b]

CHARINVS

Loquere íd negoti quícquid est.

ACANTHIO

Placidé: uolo adquiéscere.

CHARINVS

At tu édepol sume láciniam atque abstérge sudorém tibi.

---

libri queris *BCD* nusquam est *BZ* disciplina *libri* *V. 133sq. Ritschelius ita edidit:* Char. ** Ac. ** Char. Quae té malae res ita agitant? | Multae hércle temet átque me. Char. Quid ést negoti? Ac. Périimus *talia fere intercidisse ratus:* Char. Non me uides? Ac. ah salue ere: *de lacuna consentit Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458* 133. Non mé uides? quae té malae res *scripsi duce Ritschelio.* Que te malę res *CD.* Que te res mala *B.* Que te male res *FZ.* res malae *iam Scaliger* Multę ere te *C.* Multe ere te *D.* Multae here te *FZ.* Multa ececte *B, unde* Multae aece (= aeque) te *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458.* Multae hercle temet *Ritschelius Hunc versum et sequentem licentius tractat Fleckeisenus Exercit. p. 28*

Quaé te res malae male agitant? Ac. Multae, ere, aeque te atque me *trochaeos discribens Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 673 V. 134—135 tribus dimetris discribunt libri, v. 136 addidit Weisius: cf. Spengelius l. s. s.* 134. negotii *B* Periimus *Camerarius.* Perimus *libri* 135[a]. id (*vel* hoc) *add. Lachmannus: om. libri* 135[b]. optigit *B* 136. negotii *libri* quic quid *B.* quid est *Z.* quid siet *Ritschelius: cf. Trin. v. 88: traditam scripturam def. Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458* *Post h. v. ponit v. 125. 137. 126 Boltenstern de reb. scaen. p. 34* 137. *huc transposuit Bothius, in libris scriptum post 125; post 126 Acidalius* Attu *CD* sume *B, Pylades.* sume tibi *CFZ.* sumetibi *D* tibi ACH *libri: cf. ad v. 125*

ACANTHIO

Tua caúsa rupi rámices: iam dúdum sputo sánguinem.

CHARINVS

Resínam ex melle Aegýptiam uoráto: saluom féceris.

ACANTHIO

At édepol tu calidám picem bibito: aégritudo abscésserit. 140

CHARINVS

Hóminem ego iracúndiorem quám te noui néminem.

ACANTHIO

Át ego maledicéntiorem quám te noui néminem.

CHARINVS

Sín, saluti quód tibi esse cénseo, id consuádeo?

ACANTHIO

Ápage istiusmodí salutem, cúm cruciatu quae áduenit.

CHARINVS

Díc mihi, an boní quid usquamst, quód quisquam uti póssiet 145

Síne malo omni, aut né laborem cápias quom illo utí uoles?

ACANTHIO

Néscio ego istaec: phílosophari númquam didici néque scio.
Égo bonum, malúm quo accedit, míhi dari haud desídero.

---

138. *Nonius p. 166, 6:* Ramices dicuntur pulmones uel hernia. Plautus Mercatore: 'Tui . . . sanguinem'

V. 138 sqq. tractavit Rostius Opusc. p. 255 sqq. 138. ACH *om. libri hoc loco: cf. v. 137* tui *Nonius* ramices *FZ ex Nonio:* ramites *B.* tramites *CD* iam dum] atrum dum *Nonius, quo ne abutantur ad* atrum iam *commendandum monet Ritschelius* 139. aegiptiam *B.* egyptiam *CD* uorato *ex* uoratu *D* saluum *CD* 140. tu edepol *Camerarius* bibito *ex* bibite *D* ęgritudo *C.* egritudo *D* 141. ego *om. CDFZ* 142. maledicenti orē *B.* male dicentiorem *C* 143. Sin *(h. e.* sine*) BCDF: et sic Bentleius in Eun. V 4, 18.* Sim *Z.* Si *Bothius.* Quin *Guyetus* 144. *De* istiusmodi *cf. Luchsius de gen. p. 55, Brandtius p. 21* cum *add. Pylades: om. libri* cruciatu quę *C.* cruciatuque *B.* cruciatu que *D* *V. 145—148 num Plautini sint valde dubitat Ritschelius* 145. usquam st *BC* quo *Muellerus 'Nachtr.' p. 32: idem 'prisca exemplaria' Pii* possiet *Camerarius.* possit *libri, etiam Pii* 146. aut] ut *Guyetus* capias *ex* cupias *D* cum *libri* ut uioles *FZ* capiat *et* uoles *potius exspectat Ritschelius* 147. istęc *C.* istec *D* philosopharinũ quam *B* nunquam *D* 148. quod *B* accidit *C* haud *ex* haut *D.* hau *Ritschelius*

CHARINVS

Cédo tuam mihi déxteram: agedum, Acánthio.

ACANTHIO

Em, dabitúr: tene.

(CHARINVS

Vín tu te mihi óbsequentem esse, án neuis?

ACANTHIO

Operá licet 150

Éxperiri, quí me rupi caúsa currendó tua,
Vt quae scirem, scíre actutum tíbi liceret.

CHARINVS

Líberum

Cáput tibi faciám cis paucos ménsis.

ACANTHIO

Palpo pércutis.

CHARINVS

Égon ausim tibi úsquam quicquam fácinus falsum próloqui?
Quín iam, prius quam sum éloqutus, scís si mentirí uolo.

ACANTHIO

Ah, 155. 156

Lássitudinem hércle uerba túa mihi addunt: énicas.

CHARINVS

Sícine mi obsequéns es?

---

153. *Nonius p. 163, 10:* Palpo quasi palpando. Plautus Mercatore: 'Palpo percutit' 150. Neuis *hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Op. II p. 256*

---

149. mihi tuam *B* dexteram *Saracenus.* dextram *libri* agendum *BCD* achantio *libri* em *B.* hem *CD.* en *FZ* *V. 150—165 non dubitat Ritschelius quin non sint eiusdem vel poetae vel recensionis: ineptissimos esse praeter alios v. 158, 159, 162* 150. uin *(i s. v.) D* te mihi obsequentem esse *Scaliger, Engerus de pros. p. 13, Muellerus Pros. Pl. p. 581.* te mihi obesse sequentem *libri. Quam nimirum tmesim* mi obesse sequentem *interpretantur.* mihi te obsequentem esse *Pylades.* te mihi esse obsequentem *Camerarius* anne uis *BCD* 151. qui] quam *B: unde* qua *Camerarius,* quoniam *Gruterus,* quom *fortasse alii* 152. Vtque *C.* Vt que *B* 153. Capud tibi *B.* Tibi caput *Scaliger, Guyetus, Ritschelius* cis paucos *Gruterus.* paucos *libri.* paucos cis *Acidalius.* paucis post *(et* mensibus*) Lambinus* percutit *Nonius* 154. Egom *Z* Ego naus/////im *B* 155. 156. Quid *F* sim *FZ, Ritschelius* eloquius *B.* elocutus *reliqui* scis si *Camerarius.* scisset *B.* scisse *reliqui.* scias si *Ritschelius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 211* uolim *Ritschelius* Ah *proprium v. esse voluit Ritschelius* 158. *Ac. continuant libri, pers. permutantes usque ad*

ACANTHIO
Quid uis fáciam?

CHARINVS
Tun? id quód uolo.

ACANTHIO
Quíd id est igitur quód uis?

CHARINVS
Dicam.

ACANTHIO
Díce.

CHARINVS
At énim placidé uolo.

ACANTHIO
Dórmientis spéctatores métuis ne ex somno éxcites? 160

CHARINVS
Vaé tibi.

ACANTHIO
Tibi équidem a portu adpórto hoc.

CHARINVS
Quid fers? díc mihi.

ACANTHIO
Vím, metum, cruciátum, curam iúrgiumque atque ínopiam.

CHARINVS
Périi, tu quidém thensaurum huc mi ádportauistí mali.
Núllus sum.

ACANTHIO
Immo es

CHARINVS
Scío iam, miserum díces.

---

v. 161: correxit Iuntina Sitiine *B*. Siccine *Z* mihi *libri* Tum id *BZ: corr. Pylades* 159. id est *Bothius, Bentleius.* est *libri.* est id *Pylades* placidē *B* 160. exsomno *BC.* e somno *Z* excitem *Kiesslingius apud Boltensternium p. 29* 161. Ve *CD* CHA *ante* Tibi *eras. B* eqidem *C* aportu *C.* adportu *B* apporto *CD* 162. uin *F* metum *ex* mecum *D* iurgium que atque *B.* iurgium atque *FZ* in opiam *C* 163. Perii, tu *Saracenus.* Peritu *B.* Peri tu *DFZ.* Pertu *C* thensaurum (n *eras.*) *D.* thesaurum *BCFZ* huc *B.* hunc *reliqui* mihi *BC. om. DFZ* adporta uisti *B.* apportauisti *reliqui*

ACANTHIO

Tu dixtí.

CHARINVS

Taces?

Quíd istuc est malí?

ACANTHIO

Ne rogites: máxumum infortúniumst.) 165

CHARINVS

Óbsecro, dissólue iam me: nímis diu animi péndeo.

ACANTHIO

Hóc sis uide, ut palpátur: nullust, quándo occepit, blándior.

CHARINVS

Hércle uero uápulabis, nísi iam loquere aut híne abis.

ACANTHIO

Plácide: multa exquírere etiam príus uolo quam uápulem.

CHARINVS

Óbsecro hercle oróque ut, istuc quíd sit, actutum índices: 170
Quándoquidem mihi súpplicandum séruolo uideó meo.

ACANTHIO

Tándem indignus uídeor?

CHARINVS

Immo dígnus.

---

164. dixti CHA. Taces *Ritschelius.* dixi ḡ taces *B.* dixti ego taceo *C.* dixi ego taceo *D.* dixisti. ego taceo *FZ.* dixti. CHA. Ergo taces *Camerarius.* dixi ergo tacens *(sine* tu*) Beckerus de com. fab. p. 26.* dixisti: ego taceo *Bothius octonarium discribens.* dixti, haud ego *(vel* ego nihil*) ascripsit aliquando Lachmannus: similia Weisius* 165. *Charini pers. praemittunt libri: del. Ritschelius* maximum *CD* infortunium est *libri* 166. *Cf. v. 167—172* dissolue] te, absolue *Scaliger (nisi quod* ted *scripsit), quod fortasse verum esse annotat Ritschelius* iamne *B* *V. 167—172 ita collocant Meursius, Ritschelius. in B hic est ordo: 169. 168. 167. 170. 167 (sic iterato 167) 171. 172: et hic in reliquis: 169. 168. 167. 170—172: pro quibus hunc ordinem commendat Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 477: 170—172. 166. 169. 168. 167* 167. sis *om. Guyetus.* si *B utroque loco* palpatur *B utroque loco:* palpator *reliqui* nullus st *B utroque loco.* nullus est *reliqui* 168. Hercule *C* nisiaiam *B* abis *ex* habis *ras. B* 169. exquirier *Bothius. idem vel* exquirere te *Ladewigius l. ad v. 167—172 exscripto* et iam *B* uapules *Pistoris* 170. hercule *C* 171. Quando quidem *C.* Quando qd› *Z* seruulo *CD* 172. Tandem *def. Langenus p. 89.* Tamne *Lachmannus, Ritschelius.* Tamine *Braune Observ. gramm. p. 46.* Tamde *post Lipsium Bothius*

ACANTHIO

Equidem crédidi.

CHARINVS

Óbsecro, num náuis periit?

ACANTHIO

Sáluast nauis: né time.

CHARINVS

Quíd alia armaménta?

ACANTHIO

Salua et sána sunt.

CHARINVS

Quin tu éxpedis,
Quíd siet quod mé per urbem cúrrens quaerebás modo? 175

ACANTHIO

Tú quidem ex ore orátionem mi éripis.

CHARINVS

Taceó.

ACANTHIO

Face.
Crédo, si boní quid ad te núntiem, instes ácriter,
Quí nunc, quom malum aúdiendumst, flágitas me ut éloquar.

CHARINVS

Óbsecro hercle te, ístuc ut tu míhi malum faciás palam.

ACANTHIO

Éloquar: quandóquidem me oras: túos pater

CHARINVS

Quid méus pater? 180

---

173. perit *FZ* salua est *Z* time *ex* teme *C* 174. sana] sarta *Lambinus* ″ sunt ″ et sana *D* 175. siet te quod *Gronovius imprudens* querebas *BCD* 176. exore *C* mihi *libri* eripis. CH. Taceo. AC. Face *(ut alibi* fac modo*) Ritschelius.* eripis. CHA. Taceo. ACH. Tace *BCDF.* eripis. CH. Taceo. AC. Taceo, *simul autem* modo *pro* credo, *Z.* eripis. taceas face *Bothius* 177. quid boni *C* i *in* quid *ex* o *corr. B* adte *C* nunciem *CD* 178. quin hunc *DF.* quin nunc *Z* qm̃ *B.* cum *reliqui* audiendumst *CD.* audiendum si *B.* audiundumst *Z.* audiundust *F* 179. hecle *C* ut *B.* uti *reliqui* palũ *B.* palã *ex* palũ *D* 180. quando quidem *D* meocras *B* tuus *libri*

ACANTHIO

Túam amicam

CHARINVS

Quíd eam?

ACANTHIO

Vidit.

CHARINVS

Vídit? uae miseró mihi.

Quí potuit uidére?

ACANTHIO

Oculis.

CHARINVS

Quó pacto?

ACANTHIO

Hiántibus.

CHARINVS

Quín abi hinc dieréctus: nugare ín re capitali mea.

ACANTHIO

Quí malum ego nugór, si tibi quod mé rogas respóndeo?

CHARINVS

Hóc quod te rogó responde.

ACANTHIO

Quín tu si quid uís, roga. 185

---

181. tām *D* Quidā *B*. Quid amicam? *Muellerus Pros. Pl. p. 176 adn.: cf. p. 705* Tuám amicám — Quid eám nam? — Vidit *Reizius. Hiatum suspectissimum tutatur Ritschelius Proleg. p. CCIX, quem secuti sunt plerique* ue *CD* *Sequitur in libris v. 185* 182. *Charini pers. praemittunt libri* uidere potuit *Reizius.* potuit eam uidere *Pylades: quem debuisse saltem* potuit uidere eam *annotat Ritschelius. idem vel* Qui potuit? Ac. Ut opinor *Muellerus Pros. Pl. p. 652* pacto, inquam? Ac. hiantibus *Reizius.* pacto? Ac. Hem h. *Ritschelius edidit: idem in adn.:* pacto autem? Ac. Hiantibus. *Contra* pactod? Ac. Hiantibus *Bothio duce Nov. Exc. Pl. p. 77.* nam quo pacto? Ac. Hiantibus *Schneiderus gramm. lat. I p. 151.* sed quo pacto? Ac. Hiantibus *Lachmannus. Cf. de v. suspectissimo Muellerus Pros. Pl. p. 637* 183. Quin abi hinc dierectus *Ritschelius.* Inhoc die rectus *B.* i hinc dierectus *C et nisi quod* i *in ras. D.* hinc dierectus *FZ.* Abi hinc dierectus *Pylades.* In' hinc dierectus *(simul* nugaris*) Bothius, Bentleius* capitalia *B* 184. ego · *cum ras. litt.* r *B* sit ibi *D* respondebo *B* 185. *huc transposuit Acidalius, in libris scriptum post v. 181: del. Ussingius* *Pers. om. libri* rogo *Ritschelius, Bentleius, Reizius ut in simillimo v. 215: quorum tamen neutro vide-*

CHARINVS

Cérten uidit?

ACANTHIO

Tám hercle certe, quám ego te aut tu mé uides.

CHARINVS

Vbi eam uidit?

ACANTHIO

Íntus intra náuem. nam ibi prope ástitit
Ét cum ea confábulatust.

CHARINVS

Pérdidisti mé, pater.
Ého tu, eho tu, quín cauisti, ne eám uideret, uérbero?
Quín, sceleste, eam ábstrudebas, né eam conspicerét pater? 190

ACANTHIO

Quía negotiósi eramus nóstris nos negótiis:
Ármamentis cónplicandis, cónponendis stúduimus.
Dum haéc aguntur, lémbo aduehitur túos pater pauxíllulo,
Néque quisquam hominem cónspicatust, dónec in nauím subit.

---

193. *Nonius p. 534, 12:* Lembus . . . Plautus Mercatore: 'Dum . . . paxillulo'

---

mur carere posse. interrogo *libri* responde *(ex* resporde*)* mihi *C* siquid *B* 186. Centen D^1. Certen D^2. Certon *F*, *Scaliger* *Post* Tam *scripsit et del.* quam D^2 tet *Guyetus, Reizius.* nunc te *Pylades* aut *BC.* ac *reliqui* 187. eam. ACH. Vidit intus *B* nauem *B.* nauim *reliqui* nam ibi *Ritschelius.* ut *libri.* uti *Camerarius.* ubi *Spengelius* '*Plaut.*' *p. 221* prope *B.* prorę *CZ.* prore *DF.* prorae *tuetur Scioppius Susp. lect. I 21* asstitit *CD* 188. confabulatus est *libri* *V. 189 sq. addubitat Muellerus Pros. Pl. p. 720* 189. Eho tu eho tu *CDF.* Eo tu eo tu *Z.* Eho tu hoc *B.* Et tute! eho tu *(et antea* perdidistis*)* *Bothius* quin *om. B* ne *B.* neue *vel* ne ue *reliqui* uerber *C* 190. sclestie *C* eam abstrudebas *Ritschelius, Lachmannus, Bentleius.* abstrudebas *libri.* abstrudebas sceleste *Guyetus* neeam *C* 191. negociosi *C* nostris nos *Bothius, Bentleius, Ritschelius.* nos nostris *libri* negociis *C* 192. armamentis *D* complicandis, componendis *Camerarius.* complicandis et componendis *libri.* componendis et complicandis *Pylades* studuimus] tumicibus *Scaliger in Festum v. Thomices:* '*sed de eo amplius in editione Plautina*' *addens* 193. hęc *C.* hec *B* lempo *C* tuus *libri* paxillulo *Nonius* 194. conspicatus donec *B* donicum *Ritschelius Op. II p. 241* nauim subit *amicus Acidalii.* naui super *libri: quod qui defendissent, debuisse saltem* nauist super *annotat Ritschelius.* intra uisus est *Ussingius*

CHARINVS

Néquiquam mare súbterfugi, saéuis tempestátibus 195

* * * * * * * * * * * *

Équidem me iam cénsebam esse in térra atque in tutó loco:
Vérum uideo méd ad saxa férri saéuis flúctibus.
Lóquere porro, quíd sit actum.

ACANTHIO

Póstquam aspexit múlierem,
Rógitare occepít, quoia esset.

CHARINVS

Quíd respondit?

ACANTHIO

Ílico 200
Óccucurri atque ínterpello: mátri te ancillám tuae
Émisse illam.

CHARINVS

Vísun est tibi crédere id?

---

195. *Vers. del. Ussingius* Nequicquam *Z* maris *(vel* mari') *Bothius* seuis *C.* seuis *D* subt'atuis temptatib; *B* *Post hunc versum fere talem intercidisse censet Ritschelius:* Adflictatus múltum, summis me éxemi ex perículis 197. Et quidem *C* me iam censebam *C.* meo iam censebam *B: quod* med iam censebam *interpretatur Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 32 duce Buechelero de decl. p. 49.* iam me censebam *DFZ.* iam censebam me *Bentleius in Phorm. IV 4, 8* interra *C.* in terram *DFZ* intuto *C.* in tŏto *(v m. 2) D* 198. med ad *Guyetus, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 37.* me ad *libri, nisi quod* me uideo ad *transponit Z.* me iterum ad *Ritschelius (cui tamen magis etiam placuit* Verum iterum me uideo*).* denuo me *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430.* me hic ad *Lachmannus* adsaxa *C* ferri seuis *CFZ. idem ex* ferris euis *B et man. rec. in D.* ferri salsis *Kochius Em. Pl. p. 13.* ferri *Buechelerus l. s. s.* *Displicere iteratum* saeuis *monuerat Ritschelius* Verum uideo me eadem ad saxa saeuis ferri fluctibus *Bergkius 'Beitr.' p. 48* 199. Loquero *B* actum *B: idque 'alibi legi' Pius scribit.* actutum *reliqui, quo utitur Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 152 sic scribens:* quid fit agedum, *pro quo* quid tumst actum *Langenus p. 193* 200. cuia *Rittershusius, Scaliger, Scioppius Susp. lect. I 21.* cui *B.* cui' *D.* cuius *CFZ* quis *Z* Illico *B* 201. Occucurri *B, Camerarius.* Occurri *reliqui.* Occurro ei *H. Keilius de Plin. ep. emend. disp. II ed. Erlang. a. 1866 p. 11.* Occurro ultro *Muellerus Pros. Pl. p. 597* matrie ancillam *B* tuę *C* 202. emissę *D* uisusne est *Bothius.* uisunt *B.* uisum *reliqui.*

ACANTHIO

Etiám rogas?
Séd scelestus súbigitare occépit.

CHARINVS

Illamne óbsecro?

ACANTHIO

Mírum quin me súbigitaret.

CHARINVS

Édepol cor miserúm meum,
Quód guttatim cóntabescit, quási in aquam indiderís salem. 205
Périi.

ACANTHIO

Em, istuc únum uerbum díxisti ueríssumum.

CHARINVS

Stúltitia istaec ést. quid faciam? crédo, non credét pater,
Sí illam matri meaé me emisse dícam. post autém mihi
Scélus uidetur, mé parenti próloqui mendácium.
Néque ille credet néque credibilest fórma eximia múlierem 210
Meaé me emisse ancíllam matri.

ACANTHIO

Nón taces, stultíssume?
Crédet hercle: nám credebat iám mihi.

CHARINVS

Metuó miser,

---

204. *Nonius p. 401, 2:* Subigere . . . Plautus Mercatore: 'Mirum . . . subigitaret' 205. *Nonius p. 115, 30:* Guttatim. Plautus Mercatore: 'Quod . . . salem' Guttatim hinc *excerpsit gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 244 Nonius p. 223, 11:* Sal . . . Plautus in Mercatore: 'Quasi . . . salem'

---

uisus *Pylades.* uisust *Camerarius.* uisus est *Bentleius* Et iam *B* *V. 203—206 alteri recens. trib. Boltenstern p. 31* 203. subigitari *B.* subagitare *FZ* Illam ne *B* 204. quid me subigitaret *Nonius.* quin me subagitaret *FZ* Meum miserum *C* 205. quo *Nonius.* quidem *Z: corr. Pylades* quã si *D* aqua *Nonius utroque loco* 206. Em *B.* Hem *reliqui* uerissimum *libri* *V. 207 sq. del. Ussingius* 207. Stultitia istaec est *Charino Pylades tribuit: Achantioni continuant libri. Dubitat Lomanus p. 53* Stulticia *BCF* istec *CD* cedo *'prisca exemplaria' Pii. Vnde* quid faciam, cedo. nam non *Pylades. Cf. Sciopp. Susp. lect. II 21* 208. meae me *Acidalius.* meae (meę *C*) *libri* emissę *D* 209. mendatium *BCD* 210. credibile est *libri* eximia *ex* exumia *CD* 211. Meae me *Lomanus l. s. s.* Eam me *libri* stultissime *libri*

Né patrem prehéndat, ut sit gésta res, suspítio.
Hóc quod te rogó, responde quaéso.

ACANTHIO

Quaeso quíd rogas?

CHARINVS

Núm esse amicam súspicari uísus est?

ACANTHIO

Non uísus est. 215
Quín quicque, ut dicébam, mihi credébat.

CHARINVS

Verum, ut tíbi quidem
Vísus est.

ACANTHIO

Non, séd credebat.

CHARINVS

Vaé mihi misero: núllus sum.
Séd quid ego hic diem lámentando pérdo, ad nauem nón eo?
Séquere.

ACANTHIO

Si istac íbis, commodum óbuiam ueniés patri.
Ós tuom adspiciet, té uidebit ésse exanimatum, ílico 220
Rétinebit, rogitábit unde illam émeris, quanti émeris:
Tímidum temptabít te.

---

213. phendat *B.* prendat *FZ* suspicio *D.* suspectio *Salmasius* 214. responde quaeso. Ac. Quaeso quid *Ritschelius.* responde Ach. Queso *libri, nisi quod* Quaeso *FZ.* responde quaeso. Ac. Quid *Pistoris.* mihi responde quaeso. Ac. Quid *Weisius* 215—217. *sic solus B. Quae mediis elapsis sic contrahunt reliqui:* num esse amicam suspicari uisus est? Ach. Non sed credebat 216. Quin, quicque ut dicebam *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651* 217. Ve *BCD* mihi *om. FZ* 218. diem lamentando perdo *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1869) p. 454.* in lamentando pereo *libri.* nunc lamentando pereo *Bothius, qui postea* elamentando pereo *coniecit* nauem *B.* nauim *reliqui* noneo *C* 219. Si ista cibis *B.* Siistacibis *C* *V. 220—221 inverso ordine collocat Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 652: sed ibidem v. 220 delere mavult* 220. Os tuom adspiciet, te uidebit esse exanimatum *scripsi.* Postea (Postquam *FZ*) aspicite (aspiciet te *FZ.* aspicit te *CD*) timidum esse atque exanimatum (exanimatu *B*) *libri.* Poste quom te aspiciet *c. q. s. Ritschelius, qui in adn. de* Poste te ubi *vel* Postea ubi te *commemorat.* Posteaquam aspiciet te *Camerarius. Cf. Ritschelii Op. II phil. vol. p. 547* 221. illa meneris *B* 222. Tandem temptabit *Ritschelius* Quin hac *Pylades* Timidum *voce*

CHARINVS

Hac ibo pótius. iam censés patrem
Ábiisse a portú?

ACANTHIO

Quin ea ego huc praécucurri grátia,
Né te opprimeret ínprudentem atque électaret.

CHARINVS

Óptume.

DEMIPHO

Mirís modis di lúdos faciunt hóminibus 225
Mirísque exemplis sómnia in somnís danunt.
Velút ego nocte hac quaé praeteriit próxuma
In sómnis egi sátis et fui homo exércitus.
Mercári uisus míhi sum formosám capram.
Ei né noceret, quám domi ante habuí capram, 230
Neu díscordarent si ámbae in uno essént loco,
Postérius quam mercátus fueram, uísus sum
In cústodelam símiae concrédere.
Ea símia adeo póst haud multo ad mé uenit,
Male míhi precatur ét facit conuítium: 235

225 sq. *Donatus in Andr. II 5, 19:* In somnis ... Plautus: 'Miris ... somnis'

deleta Tentabit te. Ch. Quin hac *Reizius et* Te tentabit *transponens Bothius* ibi *B* 223. Abiisse *Z.* Abisse *reliqui* aportu *C* Quin ea ego huc *Camerarius.* Quine ego huc *B.* Quin ego hac *reliqui* 224. imprudentem *C* electaret *B: defensum a Gulielmio, Dousa, Expl. III 14.* eiectaret *reliqui.* eluctaret *Lambinus* optime *libri Act. II sc. 1* DEMIPHO SENEX *BCFZ. om. D*[1]. DEMIFO SENEX *D*[2] · 225 sq. *De his, quae Rudentis III 1 redeunt cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 282* 225. di *om. Donatus* di lusos *ex* di ludos *D*[2]. duludos *B*[1]. diiludos *B*[2] 226. omnia *Donatus.* omina *Passeratius in Prop. IV 4, 21* insomnis *Z: distinxit Gruterus* danunt *Pylades.* clamant *B.* donant *reliqui* 227. Vel ut *B* noctem hanc *Bentleius* praeterit proxima *Z* proxuma in somnis | Insomnis *CD* 228. ful *B* 229. mihi uisus sum *Z.* uisus sum mihi *F* formo///sam *D* 230. Eine *BC* 231. discor darent *B* si *Z.* nisi *reliqui* ambę *C.* ambe *DF:* ambo *BZ, Ritschelius. cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 132* in uno] nunc *B* 232. fueram] fui eam *Bothius* 233. custodelam *Gruterus.* custodiam *libri.* custodiam eam *Camerarius* si aecongredere (mi *add. Camerarius s. v.) B.* si/////miae concredere *D.* simie concredere *C* 235. conuicium *solus C*

Ait sése illius ópera atque aduentú caprae
Flagítium et damnum fécisse haud medíocriter:
Dicít capram, quam déderam seruandám sibi,
Suae uxóris dotem ambédisse ilico óppido.
Mihi illúd uideri mírum, ut una illaéc capra 240
Vxóris simái dotem ambéderit.
Instáre factum símia atque hoc dénique
Respóndet: ni properem íllam ab sese abdúcere,
Ad me íntro se ad uxórem ducturúm meam.
Atque óppido hercle béne uelle illud uísus sum, 245
Ast nón habere quoí commendarém capram:

---

242. *Donatus in Andr. I 1, 120:* Ille instat factum] Plautus 'instare factum'

V. 236 sqq. sic scripti sunt in B (de quo dixit Ritschelius Pareg. p. 489):

Ait se illius caprã opera atq, aduentu caprę flagitiũ et damnũ fecisse haud mediocriẽ

Dicit caprã quã dederã seruandam sibi suę uxoris dotẽ ambe dedisse oppido

et sic porro: a versu autem 244 sic:

At me domũ intro aduxorẽ ducturũ meã. Ast non habere cui cõmendarẽ caprã

Atq, oppido hercle bene uelle illi uisus sũ. Quod agis quid facerẽ cura cruciabar miser

post quae rursum sic pergit:

Interea hedus adme uisus ẽ adgredirier. infit m̃ predicare sese ab simia

eodemque ordine porro. Vnde causa perspicitur cur etiam in CDFZ inversus sit versuum 245. 246 ordo 236. sese illius opera *CDFZ* caprę *C.* capre *D* 237. flagicium et dampnum *C* haut *D* 238. dederat *F.* dederim *Muellerus Pros. Pl. p. 236* 239. Suę *C.* Sue *D* dote *C* dotem uxoris *Hermannus, Bothius.* sibi uxoris dotem *Muellerus Pros. Pl. p. 379.* uoxoris dotem *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 285* ambedisse *DFZ.* ampedisse *C.* ambadedisse *Camerarius* ilico oppido *scripsi.* oppido *libri, quod cum v. 240 construebant* 240. Mi illuc *Bothius* ut una ancilla et una capra *B.* ut una illęc (illec *D*) capra *CD* 241. simiai dotem *Muellerus Pros. Pl. p. 279.* simiae dotem *CDFZ.* simia dote *B.* dotem simiae *Hermannus, Bothius* ambederit *CDFZ.* dederit *B.* ambadederit *Camerarius* 243. *Ante* respondet *ras. unius litterae B* respondet *ex* respondit *D* illam properem *Ritschelius* 244. Ad me intro se ad uxorem *scripsi.* Ad me domum intro ad uxorem *libri, nisi quod* At *B* (Ad *m. ead.*), meum *C,* meam *ex* meum *D: ubi* íntro dómum ad uxórem *Guyetus,* domum ad uxorem intro *Bothius,* Domum se ad uxorem intro *Ritschelius: traditam scripturam def. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 653* *V. 245. 246 hoc ordine Gulielmius: inverso libri* 245. illud *Bothius.* illi *libri* 246. *De* ast

Quo mágis, quid facerem, cúra cruciabár miser.
Intérea ad me haedus uísust adgredírier.
Infít mihi praedicáre, sese ab símia
Capram ábduxisse, et coépit inridére me: 250
Ego ením lugere atque ábductam illam aegré patri.
Hoc quam ád rem credam pértinere sómnium,
Nequeo ínuenire. nísi capram illam súspicor
Iam me ínuenisse quaé sit aut quid uóluerit.
Ad pórtum hinc abii máne cum lucí simul. 255
Postquam íd quod uolui tránsegi, ibi ego cónspicor
Nauem éx Rhodo, qua heríst aduectus fílius.
Conlúbitumst illuc míhi nescio qui uísere.
Inscéndo in lembum atque ád illam nauem déuehor:

257. *Priscianus XV 10 (II p. 67, 2 H.):* ex Rhodo. Plautus Mercatore: 'Nauem . . . filius'

cf. Ritschelii Parerg. p. 516 cui *libri* *Totus v. insiticius visus Guyeto* 247. *Ab hoc inde v. accedit A* QUAMAGIS *A.* Quod agis *BCD.* Quid agis *FZ: corr. Camerarius* FACEREM *A* 248. INTEREA *A* ADMEHAEDVS *A, Z.* ad me hedus *CD et nisi quod* edus *F.* hedus adme *B* UISUST *A, D (e corr.) Z.* uis *cum lacuna C.* uisus est *BF* ADGREDIRIER *A, B.* aggredirier *CDZ.* aggredier *F* 249. PRAEDICARE *A.* predicare *BCD* SESSE *A: cf. Studemundus Mus. Rhen. vol. 21 (a. 1866) p. 580* 250. CAPRAMADDUXISSE-ETCOEPIT *A* cepit *BD* INRIDERI *probabilius quam* INRIDERE *A* irridere me *CDFZ.* abductam conquiri inridere me *B* 251. EGOENIMLUDERE *A ita, ut octava* T *vel* I *vel* P *vel* E, *fortasse etiam* L, *decima* D *vel* B, *vix autem* G *fuerit* ludere *B* ABDUCTAMILLAM-AEGREPATI *A.* abductam conquiri *B.* illam abductam conqueri *reliqui* 252. HOC *A* quam] quod *B* PERTINERE *(vel* RI*) A* pertineres omnium *B* 254. que sit *C.* quesit *B* SIT *A* 255. Nam ad *Ritschelius in adnotatione* ADPORTUM *A* HINCABIMANE *A* LUCI *vel* LUCE *A.* luci *Camerarius.* luce *BDCFZ* SIMUL *AB:* semul *CDF.* semel *Z* 256. IDQUODUOLUI *A.* id hic quod uoluit *B.* hic id quod uolui *reliqui, Scioppius Susp. lect. I 21.* illic quod uolui *Camerarius.* hic quod uolui *vulgo: ubi* hic *om. Pareus* IBI *A, Ritschelius.* atque *reliqui: de quo cf. Lorenzius ad Most. v. 1036.* illi *Geppertus ed. Trin.*[2] *p. 140* CONSPICER *(E incerta) A* 257. NAUEM *A B, Priscianus.* Nauim *reliqui* exrodo *B* RHODO *A* qua heri est *Camerarius.* QUASTHERI *A; idem B.* qua est heri *reliqui cum Prisciano* ADUECTUS *A* qua h. huc aduectust *Ritschelius in adn.* fits *B* 258. CONLIBITUMST *minus probabile quam* CONLIBITUNST *A.* Conlibitum est *BCZ.* clibitumst *D.* collibitum est *F* ILLUC *A, Gulielmius, Scaliger, Bentleius in Eun. V 8, 26.* illud *CDFZ. om. B* quid *Scaliger* uisere] miser *B* 259. INSCENDOIN *A.* escendũ *B: unde* Escendi in *Scioppius Susp. lect. I 21.* Ascendi in *reliqui.* Inscendo ibi in *Muellerus*

Atque íbi ego aspicio fórma eximia múlierem, 260
Filíus quam aduexit méus matri ancillám suae.
Quam ego póstquam aspexi, nón ita ut saneí solent
Amó, sed eodem pácto ut insaneí solent.
Amáui equidem hercle ego ólim in adulescéntia:
Verum ád hoc exemplum númquam, ut nunc insánio. 265
Nunc hóc profecto seíc est: haec illást capra.
Verum hércle simia ílla atque haedus míhi malum
Adpórtant. atque eos ésse quos deicam haúscio.
Vnúm quidem hercle iám scio, periísse me.
Vosmét uidete céterum, quantí siem. 270
Sed cónticiscam: nam éccum it uicinús foras.

Pros. Pl. p. 495 LEMBUM *vel* LIMBUM *A.* limbum *B* ad illam *Ritschelius.* ad *libri cum A.* ad eam *Ritschelius in adn.* NAUEM *vel* NAUIM *A,* nauem *B.* nauim *reliqui* DEUEHOR *A.* aduehor *CDF.* adueor *B.* adducor *Z* 260. ATQ·IBIEGOASPICIO *A.* Atque ego illam aspicio *B.* Atque ego illic aspicio *CDZ (nisi quod* aspitio *D).* atque illic ego aspicio *F.* Atque illi aspicio *Ritschelius.* Illanc conspicio *Beckerus Quaest. p. 108.* atque ego *superiori versui continuans* Illic aspicio *Pylades.* At eccilli aspicio *Geppertus Trin.*[2] *p. 139* FORMA-EXIMIA *A* eximiã *B.* exumia *C* MULIEREM *A* 261. FILIUS-QUAMADUEXITMEUS *A* 262. ita ut sanei solent ‖ Amo sed *Ritschelius expulso glossemate.* ita amo ut sani solent ‖ Homines sed *libri cum A, nisi quod* amarẽ *B et* SANEI *A, qui* SANO *p. 213 habet V. 263 delet Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 653 Cf. v. 262* HOMINES e°dem *D* PACTO *A* ut ⁱsani *B.* ut insani *CD.* UTINSANEI *(vel* -NIE*) A* insanire amantes *in marg. CD* 264. EQUIDEMHERCLE *A.* hercle equidem *reliqui* ego °lim *D* inadolescentia *CD* ADULESCENTIA *A* 265. at *D* EXEMPLUM *A* nunquam *D* INSANIO *A* *V. 266—270 hoc ordine Ritschelius duce Bothio: quos sic* 269. 270. 266. 267. 268 *collocat A et omisso v. 268 BCDFZ De duplici exitu vix erit cogitandum* 266. NUNCHOCPROFECTO *A* SEIC*(vel* SEEC*)EST A.* sic est *reliqui* hec *C.* hec *BD.* nec *F* illa est *BCDFZ* 267. UERUMHERLESIMIA *A.* Sed simia *BCFZ.* Set simia *D* ATQU·KAEDUSM *A, in quo cetera dispici nequeunt. In fine parvulae reliquiae, quae ad* UM *spectare videntur. Tamen* MIHI MALUM *(ita supplet Ritschelius) scriptum esse vix videtur.* atque hedus timeo quid uelint *BCDFZ* *V. 268 om. BCDFZ* ATQ·EOS *A* HAUSCIO *A* atque hoc esse quid dicam hauscio *Ritschelius paullo aliter lectis cod. reliquiis Idem adnotat pro* Adportant *exspectari* Portendunt 269. HERCLEIAMSCIO *A* PERIEISSE *A.* perisse *F* 270. CETERUM *A* QUANTISIEM *A.* qui siem *B, miroque iudicio Scioppius Susp. lect. I 3.* quanti sim *reliqui* 271. SEDCONTICISCAM *A. Idem B.* Sed conticescam *reliqui* ECCUM *A* uicinum *ex (ex* uicinus *D)* eccum exit foras *omnes praeter A*

LYSIMACHVS. DEMIPHO

LYSIMACHVS

Profécto ego illunc hírcum castrarí uolo,
Rurí qui nobeis éxhibet negótium.

DEMIPHO

Nec ómen illuc míhi nec auspiciúm placet:
Quasi hírcum metuo ne úxor me castrét mea. 275
(Ac métuo ne illaec símiae partís ferat.)

LYSIMACHVS

I tu híne ad uillam atque ístos rastros uílico
Pisto ípsi facito córam ut tradas ín manum.
Vxóri facito ut núnties negótium
Mihi ésse in urbe, né me expectet: nám mihi 280
Tris hódie leiteis iúdicandas dícito.
Ei et hóc memento deícere.

Act. II Scaen. 2 LYSIMACHUS *(pro* Y etiam I, P, T, *minore cum probabilitate* E *legi potest)* DEMIPHO *A.* DEMIPHO . LISIMACHVS . SENES . II . LORARIVS *B et nisi quod* LORARIVS DV *C.* DEMIPHO . LISIMACHVS . LOLARII *D* 272. PROFECTO *A* ILLUNCIRCUM *A.* illū circū *B.* illuncircum *CD* CASTRARIUOLO *A* 273. RURIQ·I *A ita, ut quarta etiam* E, *sexta* E *vel* T *esse possit, punctum autem dispici nequeat: fort.* ruri quei *interpretandum.* Rura que *B* NOBEIS *A.* nobis *reliqui* EXHIBET *A.* exibent *B, quod (*exibet*) servavit Ritschelius* NEGOTIUM *A* 274. *Pers. om. C* Necomen *C.* Nec om̄ *B* ILLUD *A: idem BFZ* MIHI *A* nec *om. B* auspitium *BD* 275. QUASI *vel* —SE *A* yrcum *DF.* id qm̄ *(h. e.* irquom*) B* METUONE*(vel* NI)MEUXOR *A.* metuo ne uxor nunc *F* castres *Bentleius* CASTRETMEA *A* 276. *Dedi v. ex A, ubi* SIMIAEPARTI*(vel* E)SFERAT, *qui talis est in reliquis:* Atque illius haec (hęc *C,* hec *D)* nunc *(*ñ *D)* simiae *(*simię *C)* partis ferat*: eundem sic edidit Ritschelius:* Metuo hercle ne illaec *e. q. s.: contra sic Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430:* Simitu ne illaec *e. q. s.: versum damnavit Ritschelius praef. p. VII: cf. Opusc. phil. vol. 2 p. 702 sqq.: defendit Spengelius 'T. Maccius Plautus' p. 66 et Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 673: cf. Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 55* 277. ... HINC *A* ADUILLAM *A.* adullam *C* ATQ·ISTOSRASTROSUILICO *A* rastros *ex* rastos *D* 278. PI ..... I *A.* Pisto ipsi *reliqui: quod recte defendit Muellerus Nachtr. p. 132 post Bergkium Diar. ant. stud. a. 1855 p. 296.* Praesto ut sint *Ritschelius.* Praesto ipsi *Aldina* UTCORAMTRADASINM— *A* coram ut tradas (utradas *C) BCDFZ* 279. FACITO *A* NUNTIES *A.* nuncies *D* NEGOTIUM *A.* negocium *CDF* 280. in urbe *om. Z* ne] ine *ut vid. B* EXPECTETNAM *A* 281. TRIS *vel* TRES *A.* Tris *(*e *add. s.* i *m. 2) D* HODIE *A* LEITEIS *A.* litis *BCD.* lites *FZ* IUDICANDASDEICITO *A* dicito *BCDFZ* 282. IET *A.* Ei et *BDFZ:*

LORARIVS

Ecquid ámplius?

LYSIMACHVS

Tantúmst.

DEMIPHO

Lysimache, sálue.

LYSIMACHVS

Euge: et tu, Démipho,
Saluéto. quid fit? quid agis?

DEMIPHO

Quod misérrumus.

LYSIMACHVS

Dei mélius faxint.

DEMIPHO

Dei hóc quidem faciúnt.

LYSIMACHVS

Quid est? 285

DEMIPHO

Dicám, si uideam tíbi operam esse aut ótium.

LYSIMACHVS

Quamquám negotiúmst, si quid ueis, Démipho,
Non sum óccupatus úmquam amico operám dare.

DEMIPHO

Benígnitatem tuám mi experto praédicas.

---

quod esse pro i *Gulielmius vidit.* Fiet *C* HOC *A* Dicere. LOR. Ecquid *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654.* DICERE#NUMQUID *A. idem reliqui: pro quo* LOR. Fiet. Numquid *Ritschelius* AMPLIUS *A* 283. TANTUMST *A.* Tantum est *reliqui* *Pers. ante* LYSIMACHE *om. A* Lisymache *B.* lisimache *D* Euge et tu *Camerarius.* EUGAE *A.* Euge *reliqui* Euge euge *Reizius* 284. SALUETO *(sexta litt.* L *vel* I *esse potest) A, Camerarius.* Salueo *B.* salue. o *reliqui* quid fit? quid agis *Bothius.* QUIDAGISQUIDFIT *A, idem reliqui, nisi quod* sit *F* quid *FZ* MISERRIMUS *A, idem Z* 285. DEI *vel* DII *A.* di *BCD.* dii *FZ* MELIUS *A* FAXINT *A.* faxim *B* DEI *vel* DII *A.* Dii *BFZ.* Di *CD* HOCQUIDEM *A.* hoc qidem *C* FACIUNT *A, idem B et Bugge Op. ad Madv. p. 154.* faciant *DFZ. Ritschelius.* fatiant *C.* facient *Bothius. Cf. etiam Rostius Op. p. 258* sq.

Quidest *CD.* QUIDST *A* 286. UIDEAM *A* operam esse *Ritschelius.* ESSEOPERAM *A, idem reliqui.* iam esse operae *vel* operae esse *vel* esse aut operae *Muellerus Pros. Pl. p. 710* ocium *C* Dicam tibi, si uideam esse operam aut otium *Schoellius* 287. quanquam (q *alt. e corr.) C* NEGOTIUMST *minus probabile quam* NEGOTIUNST *A.* negocium est *D.* negotium est *reliqui* QUID *A.* quit *C* UEIS *A.* uis *reliqui* DEMIPHO *A* 288. Nonsum *C* UNQUAM *A, idem CD* AMICUM *A* 289. BENIGNITATEM *A* MIHI *A.* mi *BCD* EXPORTO *A*

Quid tíbi ego aetatis uídeor?

LYSIMACHVS

Accherúnticus, 290

Senéx uetus, decrépitus.

DEMIPHO

Peruorsé uides:

Puer súm, Lysimache, séptuennis.

LYSIMACHVS

Sánun es,

Qui púerum te esse dícas?

DEMIPHO

Vera praédico.

LYSIMACHVS

Modo hércle in mentem uénit, quid tu deíceres:

Senéx quom extemplo iám nec sentit néc sapit, 295

Aiúnt solere eum rúrsum repuerásccere.

DEMIPHO

Immó bis tanto uáleo quam ualuí prius.

LYSIMACHVS

Bene hércle factum et gaúdeo.

DEMIPHO

Immo sí scias,

Oculeís quoque etiam plús iam uideo quám prius.

LYSIMACHVS

Benést.

DEMIPHO

Malam rem deíco.

---

290. AETAIS *(vel* AETAES *vel* AETATS*) A* ACHERUNTICUS *A, CDFZ.* acherunticas *B. de* Acheruntius *cogitat Ritschelius in adnotatione* 291. Vetulus senex *Ritschelius coll. v. 314: cf. Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458.* Senex uietus *Scutarius* DECREPITUS *A* PERUORSE *A* 292. lusimache *B.* lisimache *D* SEPTUENNIS *A.* septuensis *C* sanū *C* SANUN *A* 293. dicis *Z* p̃dio *B* UERAPRAEDICO *A* 294. ERCLEINMENTEM *A* DEICERES *A.* diceres *BCDFZ* 295. QUOM *A.* qm̃ *B.* cum *reliqui* extemplo iam *Ritschelius.* EXTEMPLOESTIAM *A, idem reliqui* SENTIT *A* 296. Rusum *solus B* 297. TANTO *A* 298. ERCLE *A, idem C* GAUDEO *A* SI*(vel* T*)*SCIAS *A, Pylades: cf. Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 401.* scias *BCDFZ.* ut scias *Ritschelius.* ut tu scias *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 94 adn.* 299. OC.....UOQ·ETIAM *(in lac. fuit* uleis *ut vid.) A* oculis *BCDFZ* et iam *B* 300. BEN.....DEICO *(est* ♯ malam rem

LYSIMACHVS

Iam istuc nón benest. 300

DEMIPHO

Sed aússimne ego tibi éloqui fidéliter?

LYSIMACHVS

Audácter.

DEMIPHO

Animum aduórte.

LYSIMACHVS

Fiet sédulo.

DEMIPHO

Hodie eíre occepi in lúdum litterárium:
Lysímache, ternas scío iam.

LYSIMACHVS

Quid ternás?

DEMIPHO

Amo.

LYSIMACHVS

Tun cápite cano amás, senex nequíssume? 305

DEMIPHO.

Si cánum, sei istuc rútilum siue atrúmst, amo.

LYSIMACHVS

Ludíficas nunc tu me heíc, opinor, Démipho.

---

ridetur paullo nimium esse ad lac. explendam A Bene ē *BD.* quā bene est *C* malam rem *FZ: cf. A.* mala ere *B.* mala re *CD.* malae rei *Ussingius* dico *libri praeter A* BENEST *A.* bonum est *reliqui* 301. AVSSIMNEEGO *A.* ausimne ego *BCDF.* ausim ut ego *Z* ELOQUI-FIDELITER *A.* eloqui siquid uelim *reliqui* 302. AVDACTER *A* *Pers. add. s. v. D* FIETSEDULO *A.* fiet sedulo *in marg. C* 303. EIRE *A.* ire *reliqui* OCCEPIINLUDUM *A.* in ludum occepi *reliqui* LITTERA-RIUM *A. Scutarius.* literarum *BCD.* litterarum *Z.* lrārum *F* 304. lusimache *B.* lisimache *D* SCIO *A* Amo] SCIO *A* 305. TUN *A* CAPITE *A* cano capite *Muellerus Nachtr. p. 70* SENEXNEQUISSIME-HOMO *A. unde* homo nequissume *Ritschelius edidit.* senex nequissime *BCDFZ* Amas? tun capite cano amas, nequissume *Brugmanus p. 9* 306. Si canum *libri cum A. Scioppius Susp. lect. I 21.* siue canum *'prisca exemplaria' Pio.* Seu canum *Pylades* sei istuc *Ritschelius.* seu istuc *libri cum A.* si istuc *Bothius* RUTILUNST *A ut vid.* *Cf. Prolip. p. 8?* ATRUNST *A.* atrum st *B* 307. ME *A* HEIC *A.* hic *reliqui* DEMIPHO *A*

DEMIPHO

Decíde collum stanti, si falsúm loquor:
Vel út scias me amáre, cape cultrum ác seca
Digitúm uel aurem uél tu nassum uél labrum: 310
Sei móuero me seú secari sénsero,
Lysímache, em aúctor sum uti mé amando énices.

LYSIMACHVS

Si umquám uidistis píctum amatorem, ém illic est.
Nam meó quidem animo pláne decrepitús senex
Tantídemst, quasi sit sígnum pictum in páriete. 315

DEMIPHO

Nunc tú me, credo, cástigare cógitas.

LYSIMACHVS

Egon té?

DEMIPHO

Nihil est iam, quód tu mihi suscénseas:
Fecére tale ante áliei spectateí uirei.
Humánum amarest átque id uei obtingít deum. 319

---

308. decide] ã puta *sup. scr. C* COLLUMSTANTISIFALSUM *(8 etiam* I, E, P, *14 minus probabiliter* T*) A, Bergkius Progr. Hal. a. 1862 die 2 m. Aug. ed. p. 5, Kochius Em. Pl. p. 13.* collum si falsũ stati *B.* collum si falsum ad te *reliqui.* collum statim si f. *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 431.* collum si iam tibi f. *Ritschelius de A errans.* c. si falsum est uti *Camerarius.* c. si falsum est nec uti *Acidalius* LOQUOR *A.* loquar *reliqui.* eloquor *Bothius* 309. sias *C* MEAMAREÇAPE *A* AC *A. om. reliqui* 310. TUNASSUM *A.* tuna sum *B.* tu nasum *reliqui* 311. SEI, *2 etiam* P, T, E, L, *A.* Si *reliqui* MOUERO *A.* moueo *FZ* SEÇARI *A* secare censeor *B* 312. LYSIMACHE *(vel* —I*) A* em auctor sum uti (uti *cum Camerario) scripsi.* auctor sum ut *libri cum A.* sum auctor ut *Ritschelius, Bentleius* Tibi Lysimache auctor sum *Muellerus Pros. Pl. p. 687* AMANDOENI- *(vel* E*)*CES *A, idem CDFZ.* amando hic ē *B, unde* amando hic enices *Camerarius, Ritschelius:* secando enices *Niemeyerus Herm. vol. XIV (a. 1879) p. 449, Ussingius* 313. UNQUAM *A, idem D.* inquam *C* uidistis *B cum A.* uidisti *reliqui* em *B cum A, suspectum Ussingio.* hem *reliqui* 314. PLANE *A.* uetulus *reliqui: cf. v. 291* DECREPITUS *A Cf. Niemeyerus de Plauti fab. rec. duplici p. 53 sq.* 315. TANTIDEST *A.* Tam idem est *B.* tantidem est *reliqui.* Tantundem est *Pylades* quasi sit] asi s *e corr. C.* quasi si *Acidalius p. 511, Goellerus in Trin. 407* pictumin *C* 316. MECREDO *A* 317. TE *A* succenseas *FZ* 318. Facere *B* ALIEISPECTATIUIREI *A.* alii spectate *(corr. m. 1 ras.)* uiri *B.* alii spectati uiri *reliqui, nisi quod* alii *om. F* 319. 320. *Hunc v. cum talem* Humanum amarest, humanum autem ignoscere est *BCDFZ exhibeant (nisi quod* amare si *B,* amare est *F,*

Ne sís me obiurga: hoc nón uoluntas me ímpulit. 321

LYSIMACHVS

Quin nón obiurgo.

DEMIPHO

At né deteriorém tamen

Hoc fácto ducas.

LYSIMACHVS

Égon te? ah, ne di síuerint.

DEMIPHO

Vide sís modo etiam.

LYSIMACHVS

Vísumst.

DEMIPHO

Certen?

LYSIMACHVS

Pérdis me.

Hic homo éx amore insánit. numquid uís?

DEMIPHO

Vale. 325

LYSIMACHVS

Ad pórtum propero: nám ibi mihi negótiumst.

DEMIPHO

Bene ámbulato.

---

amarē *D)*, *A haec dat:* HUMANUMAMARE*(vel* I)STATQ·I*(vel* E, T, P,)DUE *(minus prob.* I *vel* T)I*(vel* E, T)O . . . . . IT*(vel* TI)DE*(vel* I)UM*: videtur exstitisse quod Gertzius coniecit:* atque id uei obtingit deum*: pro quibus* atque id magnum habet deum *Ussingius. Cogitavit Ritschelius de novo versu, cuius exitus cum priore coaluerit in A, quem fortasse non Demiphonis fuisse sed Lysimachi: idem monet praestare* ignoscere*: a Ritschelii lectione profectus* atque id ut potest, incanulum *Bugge coniecit Op. ad Madvigium p. 155* Iam quod ego amo *supplens* 321. NESISME *A, Scioppius Susp. lect. I 21.* Nescis me *B.* nescis ne *reliqui.* Nescis? ne *Camerarius.* Ne sis ne *Palmerius p. 874, Gulielmius, Acidalius* OBIURGA *A.* obiurgare *B* hoc *cum* obiurga *iungit Z: quod placuit Handio Tursell. III p. 96.* huc *Bothius, ut illud interpretabantur Gulielmius, Acidalius* MI*(minus prob.* E)IMPULIT *A* inpulit *C* 322. Quin *Pylades.* Qui *libri* 323. egone *libri* ah ne di siuerint *Camerarius: nisi* at *praestat.* athene desiuerint *BDF.* athene dessiuerint *C.* athenae desciuerint *Z* *Post h. v. fuisse qui de lacuna cogitaret adnotat Ritschelius* 324. Vise *Z* et iam *B* uisum st *B.* certon *F.* certem *Z* Perdisme *BC* 325. examore *C* nunc quid *F* Vat *B* 326. negotium ē *BD.* negocium est *reliqui*

LYSIMACHVS

Béne uale.

DEMIPHO

Bene sít tibi.

Quin míhi quoque etiamst ád portum negótium:
Nunc ádeo ibo illuc. séd eccum meum gnatum óptume
Video: híc opperiar hóminem. hoc nunc mihi uíso opust, 330
Huic pérsuadere quó modo potís siem,
Vt íllam uendat néue det matrí suae:
Nam ei dóno aduexe audíui. praecautóst opus,
Ne hic íllam me animum adiécisse aliqua séntiat.

CHARINVS. DEMIPHO

CHARINVS

Homo mé miseriór nullus ést aeque, opínor, 335
Neque áduorsa quoí plura sínt sempitérna.

---

327. uale *Guyetus, Bentleius.* ualete *B.* ualeto *reliqui* Et bene sit tibi *vel* Et tibi sit bene *Muellerus Pros. Pl. p. 369* 328. etiamst *CD.* etiam si *B.* etiam est *FZ* negocium *CDFZ* 329. 330. sed eccum meum gnatum optume ‖ Video: hic opperiar *Ritschelius.* sed optume gnatum meum ‖ Video eccum opperiar *libri, nisi quod* set *C,* optime *FZ,* optum ec natũ *B,* operiar *BF* nunc *del. Ritschelius* uiso opust *Acidalius.* uisost (uiso st *B,* uiso est *FZ)* opus *cum libris Ritschelius, ubi* usu est *cum Scaligero Scriverius* 331. persuadere D^2FZ. persuade BCD^1 quomodo *BC* potis siem *Camerarius, Bentleius.* potis sim (sum *F*) *libri.* potis siem *quomodo defendi possit dicit Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 36: idem proponit* potis sim, mihi, *pro quo* potis sim dolo *vel* dolis *suasit Studemundus ibidem.* nunc potis siem *Ritschelius* nunc *ex v. 330 huc adsciscens* 332. ille uendat ne uendat matri *B, ubi* illam *m.1 corr.* suę *C* 333. nam idoneo *B* dono *ex* domo *D* praecautost opus *Ritschelius.* sed praecautost opus *libri, nisi quod* praecaustost *D,* precauto est *F,* praecauto opus *Z.* sed cautost opus *Bentleius.* sed praecauto opust *post Pyladem Acidalius.* id praecautost opus *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 454* 334. ad *pro* hic *Z* illam *def. Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 50 adn. 7.* ad illam *Ritschelius,* illo *Muellerus Pros. Pl. p. 369 adn.*

Act. II Scaen. 3 CHARINVS ADOLESCENS · DEMIPHO SENEX *BC.* CHARINVS. DEMIPHO *D* *'Versuum in hoc cantico descriptionem plane talem servavi qualis in B est. A qua quae discrepant Reizii, Hermanni, Lachmanni temptamenta ms., consulto tacui omnia. Nec magis alia, quorum mihi usus esse nullus videretur, am-*

Satin, quícquid est, quam rem agere óccepi,
Propriúm nequit mihi esse id quód cupio?
Ita míhi mala res aliqua óbicitur,
Bonum quaé meum conprimit cónsilium. 340
Míser amicam míhi paraui ánimi causa, prétio eripui,
Ratús clam patrém meum me eám posse habére:
Is résciuit ét uidit ét perdidít me.
Neque ís quom rogét, quid loquár, cogitátumst:
Ita ánimi decem ín pectore íncerti cértant. 345
Nec quíd corde núnc consilí capere póssim,
Sció: tantus cúm cura meóst error ánimo,
Dum sérui meí perplacét mihi consílium,
Dum rúrsum haud placét nec patér potis uidétur
Indúci, ut putét matri ancíllam emptam esse íllam. 350

---

bitiosius commemoranda putavi, velut quod primum versum (ut nihil dicam de Bothii in hoc genere portentosa imperitia) sic Reizius dimetitur: Homó me misérior nullúst aeque opínor' *Ritschelius: a quo tamen in nonnullis dissentio Cf. Spengelius 'Reformvorschläge' p. 376 sq.*

335. Homo secum *D* est ęque *C.* est atque *B.* aeque est *Lachmannus Reizio (et Bentleio) assentitur Spengelius* 336. aduersa *FZ* cui *libri* sint plura *Camerarius V. 337—340 anapaestos esse voluerunt Brixius Nov. ann. vol. 91 (a. 1865) p. 72, Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 674, idem 'Reformvorschläge' p. 376, Muellerus Pros. Pl. p. 91: eosdem artificiosius tractat Studemundus de cant. p. 44, 45, 48. Cf. praeterea Seyffertus de bacch. p. 44. Ritschelius bacchiacos discripsit non sine vi* 337. quincquid *C* si quam *Ritschelius.* ut quam *Camerarius* ego agere *Ritschelius* occepit *B* 338. nequid mihi *BFZ.* nequit mihi *CD.* mihi nequit *Ritschelius* esse id *scripsi.* euenire *libri, nisi quod e corr. C.* dari *Spengelius* l. s. s. id quod *Ritschelius* 339. mi ex improuiso *exempli causa Ritschelius* obiicitur *FZ* obicitur aliqua *Camerarius* 340. bonum quę *C.* bonum que *D.* bonumque *Z* comprimit *CD* mihi consilium *cum Hermanno et Lachmanno Ritschelius* quae statím comprimit meum *idem Lachmannus alio tempore* 341. *Dimetros librorum def. Muellerus Pros. Pl. p. 91* paraui, animi *distinguit Spengelius l. s. s.* precio *C.* precio *D* eripui *om. Camerarius* 342. clam] c *e corr. C.* dam *D* me meum *Bentleius, Weisius, Spengelius l. s. s.* me eam *add. Ritschelius: om. libri* 344. Nequis *B* cum *libri* cogitat unde est *B* 345. inpectore *C.* in pectori *D.* pectori *F.* pectore *Z Ceterum nugantur qui de hoc v. dixerunt Palmerius et Gulielmius* 346. nequid *Z* consilii *libri* 347. Sciŏ *Muellerus Pros. Pl. p. 212* meost error *CD.* meus terror *B.* meo est error D^2F. meus est error *Z.* est error meo *Ussingius* Scio, tantus error meost cum cura animo *Spengelius l. s. s.* 348. serui mei *B.* mei serui *reliqui* 349. potius *Z*

Nunc sí dico ut rés est, atque íllam mihí me
Emísse indicó, quem ad modum éxistumét me?
* * * * * * * * *
Atque íllam abstrahát, trans mare híne uenum aspórtet.
Sció saeuos quám sit, domó doctus díco. 355
Hócinest amáre? arare máuelim quam síc amare.
Iam hinc ólim me inuítum domo éxtrusit áb se:
Mercátum ire iússit: ibi hóc malum ego inuéni.
Vbi uoluptatem aégritudo uíncat, quid ibi inést amoeni?
Nequíquam abdidi, ábscondidi, ábstrusam habébam: 360
Muscást meus patér, nil potést clam illum habéri,

---

356. *Hunc versum Ussingio imitatus videtur esse (quo de dubito) Martialis IX 21, 4:* Artemidorus amat, Calliodorus arat

---

351. se *D* ut//// *D* res st *D* ut est res *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 307.* uti rest *Spengelius l. s. s.* mihimet me *Ritschelius in adn.* m memisse *D* 352. *cf. 351* quem admodum *libri.* leuem admodum *Scaliger* existũ et *B.* existimat *F* *Intercidisse dicit Ritschelius huiuscemodi aliquid:* Malis uerbis multis multum obiuriget me: *quem contra vide quae exponit Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654* 354. A me *Ussingius sine lacuna* extrahat *F* transmare *BC* 355. seuos *B.* seuus *CD.* saeuus *Z.* seruus *F* domo ductus *D.* homo durus *F.* homo et durus *Z: cf. Sciopp. Susp. lect. III 11* dico *Studemundus Stud. vol. 1 p. 85.* igitur *libri* Igitur hoc est amáre *tetrametri initium esse Hermannus voluit*

V. 356—372 qui exstiterunt in pag. Ambros. 469A, fere non legi potuerunt. Eruit Loewius haec versuum initia: v. 356—358 (qui initio paginae exstitisse videntur) nihil, v. 359 UBIUOLU *(extrema littera incerta), v. 360* NEQUIQU, *v. 361 nihil, v. 362* NECSACR *ut vid. (finis proprium videtur occupasse versum), v. 363* N, *v. 364* QUID, *v. 365* SOLLICITU, *v. 366* ME *(videtur fuisse* MEUSPATER*): exitus videtur proprium versum occupasse, v. 367* UNDEI, *v. 368* ITAUOLO, *v. 369* N, *v. 370 nihil, v. 371* PERMAR *(sequi videtur* EUTU*), v. 372* MAGISOPINOR# *(sequi videtur* ID*)* 356. *Cf. v. 355* Hoc inē *B.* hocine est *D.* hoccine est *CFZ* ma uelim *B* *Ceterum h. v. et v. 359 addubitat Muellerus Pros. Pl. p. 73 adn.* 357. is hinc *Spengelius l. s. s.* holim *D* me *add. Ritschelius: om. libri. Cf. Studemundus de cant. p. 47* extruxit *B* sese *Camerarius* 358. ire iussit ibi *C.* ire iussi. tibi *B.* iussit ire ibi *DFZ* ego *om. Camerarius* ibi hoc damnum inueni *Spengelius l. s. s.* 359. *Cf. v. 356* Nam ubi *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654* egritudo *CD* animi *Z* 360. nequicquam *FZ* abscondidi *B.* abscondi *reliqui* abstruxsam *B.* abstusam *C* 361. Muscast *B.* Musca est *reliqui* pater meus *C* nihil *libri*

Néc sacrum nec tám profanum quícquamst, quin ibi ílico adsit.
Néc qui rebus meís confidam, mi úlla spes in córde certast.

DEMIPHO

Quíd illuc est, quod sólus secum fábulatur fílius?
Sóllicitus mihi néscio qúa de ré uidetur.

CHARINVS

Áttatae, 365
Méus quidem hic pater ést, quem uideo. ibo, ádloquar. quid fít, pater?

DEMIPHO

Ýnde incedis? quíd festinas, gnáte mi?

CHARINVS

Recté, pater.

DEMIPHO

Íta uolo. sed istúc quid est, tibi quód commutatúst color?
Númquid tibi dolét?

CHARINVS

Nescio quid méo animost aegré, pater.
Póste hac nocte nón quieui sátis mea ex senténtia. 370

DEMIPHO

Pér mare ut uectú's, nunc oculi térram mirantúr tui.

CHARINVS

Mágis opinor.

---

362. nectam *B* quicquamst *D*. quicquam st *C*. quicquam si *B*. quicquam est *FZ* quid *B* assit *CD* 363. mihi *libri* in corde certast *B*. est in corde *C*. in corde est *DFZ* 364. *Super* Quid *m. 2 scr.* secum *D* est *B: om. reliqui* quid *Z* solũ *B* fabulatur *B*. fabuletur *reliqui* 365. qua de re *Luchsius Hermae vol. 6 (a. 1872) p. 268.* quare *libri.* qua re nunc *Ritschelius Numeros paullo concinniores esse hos:* Sollicitus nescio qua re nunc mihi uidetur *adnotat Ritschelius* Attatae *Ritschelius.* Atate *CD*. At tace *B*. At at *FZ*. attate *Palmerius p. 873, Bentleius in And. IV 5, 15*
366. Meus quidem hic pater est *CDFZ, nisi quod* iquidem *C*. Meus pater hic quidem est *B: cf. A.* Pater hic quidem meust *Ritschelius* ibo *om. B* alloquar *CDFZ* 367. *Dem. pers. om. C* 368. quidest *CD* quod] quid *B* commutatust color *BCD*[1] commutatus est *D*[2]*F*. commutatus color est *Z* 369. meo animo st *CD*[1]. meo animo est *BD*[2]. animo meo est *Z* egre *BCD* 370. Poste *B*. Postea *reliqui. Cf. Ritschelii Op. phil. vol. II p. 544* ac *D*[1]. hac *D*[3] mea *D*[3], *Camerarius.* me *BCD*[1]. *om. FZ* *V. 371 sq. damnat Ussingius* 371. mare *ex* amare *ras. B* uectus *libri* *V. 372 (?)—389 (sine v. 375)*

DEMIPHO

Íd est profecto: uérum actutum abscésserit.
(Vsquen ualuistí?

CHARINVS

Perpetuo récte, dum quidem illíc fui.
Vérum in portum huc út sum aduectus, néscio qui animus míhi dolet.

DEMIPHO

Naúsea edepol fáctum credo: uérum actutum abscésserit.) 375
Érgo edepol pallés: si sapias, eás ac decumbás domi.

CHARINVS

Ótium non ést: mandatis rébus praeuortí uolo.

DEMIPHO

Crás agito, peréndie agito.

CHARINVS

Saépe ex te audiuí, pater:
Reí mandatae omnís sapientis prímum praeuortí decet.

DEMIPHO

Áge igitur: nolo áduorsari tuam áduorsum senténtiam. 380

---

videntur exstitisse in pag. 479A misere lacerata. Eruit Loewius haec: V. 372. 376—380 nihil (occupaverunt septem versus. 1 ut videtur = exitus v. 372; dubia vestigia litter. C *et* R abscesserit *vocis ut vid.: 2 = 376 ut vid.: 3 = 377 ut vid: 4 = 378 ut vid.: 5 = 379 ut vid.: 6 et 7 = 380 ut vid.: at omnia (maxime num v. 5 = 379 sit) dubitationis plena, v. 381* IDES *in fine, v. 384 et 385 nihil, v. 386 in fine* NT *ut videtur, v. 382 in fine* TSCIO *ad modum pallida, v. 383 nihil, v. 387 in fine* NCMEA *(*MOLIOR *videtur proprium v. occupasse), v. 388 nihil, v. 389 ad finem* Q *(=* QUID*) et dubia vestigia litterarum* UIDUEL*, v. 373 in fine* MILLICFUI*, v. 374 sub finem* OQUIANI*, paullo antea* N *dubia (*nescio*): exitus videtur primum versum insequentis paginae occupasse* 372. mirantur tui ‖ Magis. Cha. Opinor. *Gulielmius: quem debuisse saltem* mirantur magis. ‖ Cha. Itast, opinor *annotat Ritschelius. Verba* Magis opinor *Demiphoni continuant, cetera Charino adsignant Weisius et Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478: sed obstat v. 375 parallelus, nisi forte v. 375 Charino continuamus* opino *Bothius tertia V. 373—375, in libris post v. 389 positos, huc revocavit Ritschelius, ut quos appareat prorsus parallelos esse versibus 369—372. Cf. quae dixi Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 261 sqq.* 373. Usquen *Ritschelius.* Usque *B.* Usquene *reliqui: cf. Ritschelii Opusc. phil. vol. II p. 557* 374. inportum *C* quia nimis mihi *B* 375. Nause *B* 376. palles *B.* palle *CD. om. FZ* 377. preuorti *C.* preuorti *D* 378. Cras agiopere die agito *B* Sepe *BCD* exte *C* 379. Rei] ei *F* mandatę *C.* mandate *BD* 380. tuam aduorsus *Z.* aduorsus tuam *cum Bothio Ritschelius*

CHARINVS

Sáluos sum, siquidem ísti dicto sólida et perpetuást fides.
Rés adhuc quidem hércle in tutost. nam húnc nescire sát scio
Dé illa amica: quód si sciret, ésset alia orátio.

DEMIPHO

Quíd illuc est, quod ille á me solus se ín consilium séuocat?
Iám non uereor né me amare hic pótuerit rescíscere: 385
Quíppe haud etiam quícquam inepte féci, amantes út solent.
Quín ego hunc adgrédior de illa?

CHARINVS

Quín ego hinc me amólior?
Éo ego, ut quae mandáta mihi sunt, ádministrem.

DEMIPHO

Immó mane:
Paúcula etiam scíscitare príus uolo.

CHARINVS

Dic quíd uelis.

---

381. Saluus (a *e corr.*) *C.* Saluus *DFZ* dicito *B* perpetua est *FZ* *V. 382—386 hoc ordine collocavit Ritschelius: quos sic 384—386. 382. 383 collocant libri* 382. *Char. pers. praem. libri* hercle *om. F* intuto st *BCD* huc *B* 383. Deilla *BC* illa (i *s.* a) *D* quid *Z* 384. *Versus sine causa ab Osanno Anal. p. 201 sq. sollicitatus propter v. 364* ille a me *Angelius.* illa me *CD.* mea me *B.* ille *FZ* sed *B* inconsilium *C* se uocat *BC* 385. Iam *del. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654* illam *servans* uereo *CDF* ne me amare *scripsi.* ne illam meam are *B.* ne illam me amare *reliqui.* ne eam me amare *cum Guyelo Ritschelius* rescistere *B* 386. aut *BCD.* haud *FZ* faciā ante ut *B* 387. *Dem. pers. praem. libri* agredior *C.* aggredior *DFZ* 388. Ego eo *D* ut quę *C.* ut que *BD.* atque *Camerarius* mandata mihi sunt administrem. Dem. *Ritschelius: cf. Opusc. phil. vol. II p. 400.* mandata amicū amicis tradā. De. *B.* mandata amicus amicis (*ex* amicus *D*) tradam. Dem. *reliqui, nisi quod* mandat *Z.* mandata amice amicis tradam *Ussingius* 389. Pauca *C* suscitare *B.* scisscitare D^1. sciscitare D^3. sciscitari *potius dubitari posse num poeta scripserit annotat Ritschelius* *Secuntur in libris v. 373—375* *V. 374 exitus. 375. 390—406 exstiterunt in pag. 475, ubi haec versuum initia Loewius expiscatus est: v. 374 nihil, 375* N, *390* SEDQUIDAI, *391* ADUEXEI(*vel* T, I)#Q, *392* UTMORATAST#NUL, *393* MIHIQUIDEMEDE *(exitus videtur proprium v. occupasse), 394* UID, *395* Q, *396* NIHI, *397* LIGN *et post spat.* umca *litt.* E, *398* QUAEH, *399* HORUNCILL, *400* EACAUSSAEQUID, *secuntur haec initia:* PAC *et paullo post* A, *ita, ut probabile sit A habuisse* Paulatim labefacto, NEDU, *404* NEQ

DEMIPHO

Séd quid ais? ecquám tu aduexti tuae matri ancillám
Rhodo? 390

CHARINVS

Aduexei.

DEMIPHO

Quid? ea út uidetur múlier?

CHARINVS

Non edepól mala.

DEMIPHO

Vt moratast?

CHARINVS

Núllam uidi mélius mea senténtia.

DEMIPHO

Míhi quidem edepol uísast, quom illam uídi —

CHARINVS

Eho, an uidistí, pater?

DEMIPHO

Vídi. uerum nón ex usu nóstrost neque adeó placet.

CHARINVS

Quí uero?

DEMIPHO

Quia enim non nostra fórmam habet dignám domo. 395
Níhil opust nobís ancilla, nísi quae texat, quaé molat,

ILLAMMAT, *405* NEQ·SINAM#QUIUERO#Q, *406* FLAGITIUMSITNEI 390. Dem. *om. libri* Quid ais? ecquam tu aduexisti *a Plauto profectum esse putat Ritschelius, adiectum autem* Sed, *postquam huc irrepserunt v. 373—375 De A cf. supra.* adexti *D.* aduexit *B.* aduexi *CFZ* tuę *C.* tue *D* matri tue *F* ancillam ancillam *CD* rohdo *B.* erhodo *C.* e rhodo *DZ.* e rhodio *F* 392. morata est *DFZ* mea quidem sententia *Bentleius* sentencia *C* 393. Mihi quidem edepol *libri cum A.* Mihi quoque ita pol *Ritschelius.* Sic quidem edepol *Pylades, Acidalius.* Mihi quidem item pol *Bugge 'Tidskrift for Philol.' VI p. 6 et Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 454* uisa est *BC* cum *libri* uidi. Ch. Eho *(Eo BZ)* an uidisti *libri.* uidi. Ch. Eho uidistin *Bothius, Ritschelius.* uidi. Ch. An uidisti *Guyetus.* uideo. Ch. An uidisti *Bothius alio tempore* 394. exusu *C* nostro sine que *B.* nostro est neque *C* 395. Quia enim non *(vel* Quia noenu*) Ritschelius.* Quia non *libri.* Quia haec non *Guyetus.* Qui? quia non *Bothius.* non? Dem. Quia non *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654* nostra//// *(m eras.) B* 396. opust *Ritschelius.* opus *libri* quę texat quę *C.* que texat que *BD*

Lígnum caedat, pénsum faciat, aédis uorrat, uápulet,
Praéhibeat cottídianum fámiliae coctúm cibum.
Hórunc illa níhilum quicquam fácere poterit ádmodum:

CHARINVS

Eá causa equidem illam émi, dono quám darem matrí meae. 400

DEMIPHO

Lábefacto paulátim. uerum quód praeterii dícere,
Né duas neu te áduexisse díxeris — di me ádiuuant —:
Néque illa matrem sátis honeste tuám sequi poterít comes,
Néque sinam.

CHARINVS

Qui uéro?

DEMIPHO

Quia illa fórma matrem fámilias 405
Flágitium sit seí sequatur, quándo incedat pér uias.

397. *Nonius p. 271, 23:* Caedere .... Lucilius lib. XXVII: 'Lignum ..... uapulet' *Idem p. 420, 7:* uerrere ... Lucilius lib. XXVII: 'Lignum ... uapulet' *'Vix dubitandum videtur, quin Plautina verba commemoraverit Lucilius: nisi forte errorem iam fuisse in ipsis adversariis grammatici putaveris' Ritschelius. Cf. adn. L. Muelleri*

397. cedat *CD cum Nonio* pensum f. *om. Non. p. 420* pensim *Z.* pinsum *Visseringius Quaest. Pl. I p. 105* ędis *C.* aedes *cod. Nonii aliquot* uorrat *L. Muellerus in v. Luciliano:* uarrat *cod. G Nonii.* uerrat *BCD*[2]. ferrat *D*[1] uertat *Z* ac uapulet *Non. p. 420* 398. Praehibeat *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 400.* Quae (Quę *C.* Que *D)* habeat *libri cum A.* Quaeque habeat *Pylades* quottidianum *Z.* quotidianum *F* familię *C.* familia *B* 399. Horunc illa *CD cum A.* Horum ancilla B. horum illa *FZ* nihil umquā *B*, *'unde facile efficiat quispiam* nil quicquam umquam' *Ritschelius* 400. EACAUSSA *A.* Eacausa *C* emi] mi *B* dono *e* domo *B* darem q matri *D* meę *BC* *V. 401. 403 (402 intercidisse putaverat Ritschelius) ita collocat A, de quo cf. supra: inverso ordine reliqui, Ritschelius* 401. *De A cf. supra* Labe facto *CD* pręterii *C* 403. Dem. *praem. libri* Neduas *C.* Nede[illegible]s *D.* Netuas *B.* Ne des *FZ.* Ne duis *Camerarius* neu *Camerarius.* nene *libri* Ne duas neu te aduenisse dixeris. Cha. Di me adiuuant *uno integro versu concludunt BCDFZ proximum (401) tribuentes Demiphoni. 'At is unde tandem labefactari filium colligit? de quo ne sic quidem ei constiterit, si* di me adiuuent *dixisse Charinum censueris. Ergo aut plus intercidit aut certe hemistichia duo' Ritschelius adnotat nil transponens: quam sententiam refellit Spengelius T. Macc. Plaut. p. 26 omnia Demiphoni tribuens* 406. Flagitium sit *B cum A.* Flagitiumst *D.*

Cóntemplent, conspíciant omnes, nútent, nictent, síbilent,
Véllicent, uocént, molesti sínt, occentent óstium:
Ímpleantur élegiorum meaé fores carbónibus:
Átque ut nunc sunt máledicentes hómines, uxorí meae 410
Míhique obiectent lénocinium fácere. nam quid eóst opus?

CHARINVS

Hércle qui tu récte dicis ét tibi equidem adséntior.
Séd quid illa nunc fíet?

DEMIPHO

Recte: ego émero matrí tuae
Áncillam uirágínem aliquam nón malam, formá mala,
Vt matrem addecét familias, aút Syram aut Aegýptiam. 415
Éa molet, coquét, conficiet pénsum, pinsetúr flagro:

---

flagiciumst *C.* flagitium est *FZ* SEI *A.* si *reliqui* incedit *Z*
V. 407—424 ut videtur fuerunt in pag. 476 (olim 470B), ubi hos exitus extricavit Loewius: 407 IBILENT, *408 nihil, 409* NIBUS, *410* UXORIMEAE, *411* AMQUIDEOSTOPUS, *412* ADSENT — *(spatia male conveniunt cum Palatinorum scriptura, quamvis ne* equidem *quidem commendent), sequuntur in v. proximo haec in fine* SAT *(vel* E, I, P,*)* — *(num* satis?*) quae non possunt convenire cum Palatinorum versu, 414* F.... MALA, *415 nihil, 416* O, *417* TI *(?), sequitur v. ubi nil legit Loewius (418?), dein* NUMEGENTIUM *(421),* LIST...PUS-*(*PUS *incertum; 422),* EM *(incertae; 423),* AUOLO *(*AUO *incertissimae: 419), 420 duos versus occupasse videtur, 424 perdubia vestigia vocis* uendere
407. oms *B: om. reliqui* . nuteat *C* nictent D^3F. nectent BD^1. nectet *C.* niterit *Z* 408. nocent molestis innocent *B* hostium *FZ* 409. elogiorum meae fores carbonibus *Bothius (cf. A).* meae fores carbonibus elegeorum *BCDFZ, nisi quod* mee *B,* elegiorum D^3, elogeorum *F: pro quo* eclogiorum *Lambinus,* elogiorum *Turnebus Adv. VII 15.* elegeorum *def. Fleckeisenus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 9* 410. meę *C* 411. Mihi que *B* obicient *B.* obiiciant *Acidalius* lenocinium *C.* lenocium *D* eost *ABCD.* est *FZ* 412. qui *libri: def. Fleckeisenus Krit. Misc. p. 29.* quin *Pylades, Ritschelius* dices *B* tibi equidem adsentior *Ritschelius Prol. Trin. p. 173.* tibi adsentior *B: cf. A.* tibi assentior *CDFZ.* tibi ego assentior *Pylades.* tibi assentior ego *Camerarius.* tibi adsentor ego *Bothius.* tibi hoc adsentior *idem alio tempore.* ego assentior tibi *Lingius de hiat. p. 50* 413. *Verba* Sed — Recte *aliena ab hoc loco censet Ritschelius, pro quibus haec exstare potuisse:* Nisi quod matri non est quod dem: *at declinat pater et pergit ut filium prorsus in suam sententiam trahat* Sed *(ex* Set *m. rec.) D* fiaet *C* Recto *D* tuę *C* *(Cf. A et v. 418 Ritschelii)* 414. uiracinem *B* 415. Vtmatrem *C* ssram *C* ęgyptiam *(*ę *ex* e *m. rec.) D.* egyptiam *FZ.* egipciam *C.* cypiam *B* 416. coquet *om. CDFZ* confitiet *B* pinsetur *Scutarius.* pensetur *libri*

Néque propter eam quícquam eueniet nóstris foribus flágiti. 417
Múlto edepol, si quíd faciendumst, fácere damni máuolo, 419
Quam óbprobramentum aút flagitium múliebre exferrí domo. 420

CHARINVS

Quíd, si igitur reddátur illi, unde émptast?

DEMIPHO

Minume géntium.

CHARINVS

Díxit se redhibére, si non placeat.

DEMIPHO

Nihil istóc opust:
Lítigari nólo ego usquam, tuam aútem accusarí fidem.
Mé tibi illam pósse opinor lúculente uéndere.

CHARINVS

Dúm quidem hercle né minoris uéndas quam ego emí, pater. 425

DEMIPHO

Táce modo: senéx est quidam, qui áliquam mandauít mihi
Vt emerem ad istanc fáciem ancillam.

417. Neque *superiori versui continuant CDFZ* propteream *B*. Propteream *C* quic quam *C* nxřis *D* flagiti *B et, ut vid., A.* flagitii *D*[1]. flagicii *C.* flagitium *D*[2]*FZ* *Secuntur in B postea erasa:* minime gentium *omissa v. 421* *Versum 418 talem supplevit Ritschelius:* Sed quid ifla nunc fiet? recte ego emi atque argentum dedi: *om. libri: cf. v. 413 et A* *V. 419. 420 hoc loco posui duce Ritschelio quos libri cum A post v. 423 exhibent: eosdem delet Ussingius* 419. edepol *C* siquid *BC* faciendum est *BCD.* faciundum est *FZ* face *F* dampnima uolo *C* 420. obprobrandum *ante corr. D* exferri *B.* ecferri *CD.* efferri *FZ.* inferri *Guyetus, Ritschelius.* *Lachmannus* afferri *Pistoris* 421. siigitur *C* empta est *libri* *Cf. A* Minime gentium *CDFZ: om. hoc loco B: cf. v. 417* *V. 422—423 inverso ordine ponit Ritschelius* 422. redhibere *CDFZ.* adhibere *B* placeat *CDFZ.* placet *B* opust *CDFZ.* opus *B* 423. Litigari *BCD.* Litigare *FZ.* *Ritschelius* nolo ego usquam *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 431.* nolo ego uos quam *libri.* ego nolo uos qua *Ritschelius cum Bothio, vulgo constructum cum* mauolo *v. 419.* nolo ego uos *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654.* nolo ego neque *Muellerus Pros. Pl. p. 32 post Acidalium* 424. *Pers. om. libri* Nam me tibi illam *Ritschelius in adnot.* 425. ercle *C* neminoris *C* ego mi pater emi *F* 426. aliquam *Ritschelius.* illam *libri.* olim *Acidalius.* ancillam *Boxhornius.* ut illast *Schoellius* 427. ancillam *add. Ritschelius. om. libri* At etiam *Muellerus p. 581* quidam *ex* quidem *D* adolescens *CDFZ*

CHARINVS

At míhi quidam adulescéns, pater,
Mándauit, ut ád illam faciem, ita út illaec est, emerém sibi.

DEMIPHO

Víginti minís opinor pósse me illam uéndere.

CHARINVS

At ego si uelím, iam dantur séptem et uigintí minae. 430

DEMIPHO

At ego —

CHARINVS

Quin ego, ínquam —

DEMIPHO

Ah nescis quíd dicturus sím: tace.
Trís minas accúdere etiam póssum, ut trigintá sient. 432

CHARINVS

Quó uortisti?

DEMIPHO

Ad íllum qui emit.

CHARINVS

Vbinamst is homo géntium? 434

DEMIPHO

Éccillum uideó: iubet quinque me áddere etiam núnc minas. 435

---

428. Mandauid *C* *Post* Mandauit *eras.* m̃ *in D* ut ad illam faciem *Ussingius.* ad illam (adillam *B*) faciem *libri.* aliquam itidem ancillam *Ritschelius* ita ut illaec est *Muellerus Pros. Pl. p. 581.* ita ut illa est *libri, Ritschelius* est mulierem emerem *Camerarius* illast ut emerem *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61 (a. 1851) p. 23* 429. minas D^1 430. siuelim *C* dentur *Ritschelius in adnot.* minę *C.* minc *DB* 431. *Post* inquam DE *exhibent* Ah *BC: pro quo rasuram* D^1, *sup. scr.* hac D^2. at *FZ, quod fortasse rectius esse adnotat Ritschelius* sim *F, Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 219 et Fuhrmannus Nov. ann. v. 105 (a. 1872) p. 630.* sum *reliqui, Ritschelius* 432. Trismina saccudere *C.* Tres minas accudere *B* trigintasient *C, post quae interrogandi signum alii posuerunt* *Hic Ritschelius intercidisse Charini fere haec verba (v. 433) suspicatur:* Videor pro illo posse quinque etiam addere adulescentulo. *Contra Spengelius Plaut. p. 23 sqq. hoc v. et 435 personas mutat. Mihi nil mutandum videtur* 434. CH. *et (ab initio versus)* DE *om. CD* uertisti *F.* uortis te *Ussingius* At illum *D.* Adillum *C* Vbinamstis CD^1. Vbi nastis *B.* Vbinam est is D^2FZ gencium *C* 435. Ecce illum *B, Henricus Schenkl l. ad v. 524 exscripto p. 619.* Eccum illum *Camerarius* quoque *B* adere eciam *C* quinque addere etiam me minas *Ritschelius.* quinque addere me etiam nunc minas *Bothius*

CHARINVS

Hércle qui illunc di ínfelicent, quísquis est. ibidém mihi
Étiam meus adnútat: addam séx minas.

DEMIPHO

Septém mihi.
Númquam edepol me uíncet hodie.

CHARINVS

Cómmodis poscít, pater.

DEMIPHO

Néquiquam poscít: ego habebo.

CHARINVS

At íllic pollicitúst prior.

DEMIPHO

Níhili facio.

CHARINVS

Quínquaginta póscit.

DEMIPHO

Non centúm datur. 440
Pótine ut ne licitére aduorsum méi animi senténtiam?

---

436. Hercle qui illunc di infelicent *Fleckeisenus Misc. crit. p. 31.* Hercle illunc (illunt *C.* illuc *B)* di (dii *BZ)* infelicent (felicent *B.* infoelicitent *Z) libri, ubi* Hercule *Scaliger,* illum infelicitent di *Ritschelius,* infelicitent *etiam Scaliger: quam formam falsam esse et Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 655 et Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 433 demonstraverunt, quorum ille* Hercle di illunc *vel* illunce *vel* illum hominem *proposuit, hic* Quin hercle illunc*: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 6* ibidem mihi *scripsi.* DEM. Ibidem mihi *libri.* itidem mihi *Ritschelius.* totidem mihi *Acidalius* Dem. Hercle *et* Char. Ibidem *Spengelius l. s. s.* 437. Etiam meus *Ritschelius.* Etiam (Et iam *B,* eciam *C)* mihi *libri.* Dem. Etiam meus *Acidalius* innutat *Lambinus* DEM. Addam *Ritschelius, Spengelius l. s. s.* DEM. Septem *scripsi.* Char. Septem *cum libris Ritschelius, Spengelius l. s. s.* mihi] meus *Loewius* Char. Septem minis *(scil.* commodis*) Ussingius sequentia Charino continuans* 438. *Demiphoni et Charino distribuit Guyetus, totum Charino libri continuant, item Spengelius l. s. s.* Nunquam *CD* ędepol *C* me uincet hodie commodis *B.* me uincet hodie me uincet hodie commodis *CD.* me uincet hodie inueniet hodie commodis *FZ. Vbi* inueni hunc qui commodius *'ex priscis exemplaribus' Pius affert.* me uincet. hic commodius *Pylades 'partim ex codd. ant.'* pater poscit *C* 439. Nequicquam *FZ* poscet *Ritschelius* habebo CD^2F. habeo BD^1Z pollicitus est *B* 440. Nihil *B* quinquaginginta *C* Noncentum *C* dantur *Z.* dātur *ex* datur *m. rec. in D* 441. Potinne *B* utue *C.* ut *B* licitere *Camerarius.* liceret *B.* litigere *CDF.* letigere *Z* aduersum *B* mei animi *Scaliger, Bothius: cf. v. 597.*

umam hercle habébis praedam: ita íllest, quoi emitúr, senex.
ıs non est éx amore illíus: quod poscés, feres.

CHARINVS

e edepol aduléscens ille, quoí ego emo, efflictím perit amore.

DEMIPHO

Múlto hercle ille mágis senex, si tú scias. 445

CHARINVS

ıquam edepol fuít neque fiet ílle senex insánior
ımore, quàm ílle adulescens, quoí ego do hanc operám, pater.

DEMIPHO

sce, inquam: ístanc rem ego récte uidero.

CHARINVS

Quid aís?

DEMIPHO

Quid est?

CHARINVS

ego illam mancúpio accepi.

DEMIPHO

Séd ille illam accipiét: sine.

CHARINVS

potes tu lége uendere íllam.

DEMIPHO

Ego aliquid uídero. 450

---

44. Efflictim *hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Op. 243*

---

libri. animi mei *Acidalius, Bentleius* 442. Maximam *Z* predam *B* ille est *libri: cf. Muellerus Pros. Pl. p.* ita insanust) qm̃ mentitur *B.* cui emitur *reliqui* 443. t *C* examore *C* 444. Certo *CDFZ: cf. Langenus p. 26* scens *CDFZ* cui *libri* efflectim *B.* efflictum *D ante ras.* 45. si *sup. scr. D* situ scias *C.* situscias *B* 446. siet *legi' Pius dicit* 447. Examore *C* ille *s. v. D*² adolescens *Z* cui *libri* pater *s. v. D* 448. *Vers. damnat Muellerus r. p. 30* Quiesce *def. Fleckeisenus Nov. annal. vol. 101 (a. p. 75.* Hem quiesce *et* egero *pro* uidero *Ritschelius, qui negat e* istanc rem ego uidero *expuncto* recte ais *Dousa fil., Lomanus* agis *libri* Quidest *CD* 449. *Sic personis distinxit Acidalius.* i. sed ille illam accepit. DE. Sine *libri* accipiet *Scaliger, us.* accipit *Taubmannus* 450. potest *ante ras. B* tulege *C*

CHARINVS

Póst autem communis mihi illast cum álio quodam. quí scio,
Quíd sit ei animí, uenirene eám uelit an nón uelit?

DEMIPHO

Égo scio uelle.

CHARINVS

Át pol ego esse crédo aliquem, qui nón uelit.

DEMIPHO

Quíd id mea refért?

CHARINVS

Quia illi suám rem esse aequomst ín manu.

DEMIPHO

Quíd ais?

CHARINVS

Quicum míhi communist ílla, is hic nunc nón adest. 455

DEMIPHO

Príus respondes quám rogo.

CHARINVS

Prius tú emis quam uendó, pater.
Néscio, inquam, uélit ille illam nécne abalienárier.

DEMIPHO

Quíd? illi quoidam, quí mandauit tíbi, si emetur, túm uolet:
Sí ego emo illi quí mandauit, túm ille nolet? níhil agis.
Númquam edepol quisquam íllam habebit pótius, quam ille
quem égo uolo. 460

---

451. communis mihi illast *cum Pylade Ritschelius coll. v. 455, qui 'quamquam etiam* communist mihi illa *licebat' addit.* communis est illa mihi *CDFZ.* communest illa mihi *B: quod non credo spectare ad ea de quibus cf. ad Amphitr. v. 537* quodam *Ritschelius: om. libri. 'Neque enim probabiliter Bothius* communist illa cúm alió mihi' *Ritschelius* quid *Z* 452. uenire ne (ne *ex* me *ras. D) libri* non uelit] non *sine* uelit *B* 454. id mea *CDFZ.* deme *B.* mea id *cum Pylade Ritschelius* rem suam *B* aequóm st *B.* equumst *CDF.* aequum est *Z* in naui *B* 455. *Sic sanandum putavit versum Ritschelius, qui interpolatus e v. 451 talis est in libris:* DE Quid ais CHA communis mihi illa est cum illo is nunc hic non adest: *nisi quod* illast *et* hic nunc *B. Vbi* alio *pro* illo *Camerarius* 457. NESCIO *A* ille *om. A* nec ne *C.* nec me *B* ab aliena *cum lacuna C V. 458 sq. tales prodierunt ex A, nisi quod ab initio* SEDILLIQUIDAMQUI *(pro 1 etiam* I, T, *pro 6* E, I, P, T *legi posunt) exstat (*Sed illi quoidam *Bothius): pro quibus unum hunc reliqui exhibent* De. Quid illic quidam qui mandauit cum ille nolet nihil agis, *nisi quod* mandaui *Z,* tum *pro* cum *B* Si ego emi ei, mihi qui mandauit *Ritschelius in adnot.* 460. edepol quisquam *BC.* EDEPOLQUISQUAM-

CHARINVS

Cértumnest?

DEMIPHO

Censén certum esse? quín ad nauem iam híne eo:
Íbi uenibit.

CHARINVS

Vín me tecum illo íre?

DEMIPHO

Nolo.

CHARINVS

Nón places.

DEMIPHO

Méliust te, quae súnt mandatae rés tibi, praeuórtier.

CHARINVS

Tú prohibes.

DEMIPHO

At me íncusato: té fecisse sédulo.
Ád portum ne bítas, deico iám tibi.

CHARINVS

Auscultábitur. 465

DEMIPHO

Íbo ad portum. ne híc resciscat, caúto opust. non ípse emam,
Séd Lysimacho amíco mandabo: ís se ad portum deíxerat
Íre dudum. mé moror, quom heic ásto.

CHARINVS

Nullus sum: óccidi.

EDEPOL *A*. edepol priusquam *D*. edepol prius quisquam *FZ* quaem ego *C* 461. CERTUMNEST *A*. Cha. Certum est *BCDFZ* CENSEN *A* Censes certum esse. De. Quin *Z*. Certumst. Ch. Censen certum id esse? *Lachmannus* NAUEM *A, B*. nauim *reliqui* hinc] nunc *F* EO *A* 462. places *CDFZ cum A*. placēt *cum ras. unius litt. post eam vocem B*. placeo *'alibi legi' Pius scribit. Vni Demiphoni* nolo: non placet. Meliust *continuabat Acidalius: quod non malum esse dicit Ritschelius* 463. MELIUSTE *A*. Melius itē *B* quę *C*. que *B* tres *B* mandatę *C* praeuotier *C* 464. MEINCUSATO *A*. tu excusato *CDFZ*. tu excusatio *B* FECISSE *A* sedulo *om. Z* 465. NEBITAS *A, Camerarius*. ne uitas *B*. ne bites *CD*. ne ibis *F*. ne ires *Z:* ne bites *iam Scutarius* DEICO *A*. dico *reliqui* IAM *A* 466. PORTUMNE *A*. portum et ne *reliqui* OPUST *A, Z*. opus est *reliqui* 467. lysimacho *B*. lysimăho *C*. lisimacho *D* is *(s e corr.)* se *C*. esse *B* adportum *C* DEIXERAT *A*. dixerat *reliqui* 468. memoror *CD* QUOMHEIC *A*. cum hic *(ic D) reliqui* asto *C*. adsto *Z* occidō *D*

CHARINVS. EVTYCHVS

CHARINVS

Péntheum dirípuisse aiiunt Bácchas: nugas máxumas
Fuísse credo, prae út quo pacto égo diuorsus dístrahor. 470
Qúr ego ueiuo? qúr non morior? quíd mist in uitá boni?
Cértumst, ibo ad médicum atque ibi me tóxico mortí dabo:
Quándo id mi adimitúr, qua causa uítam cupio uíuere.

EVTYCHVS

Máne, mane obsecró, Charine.

CHARINVS

Quís me reuocat?

EVTYCHVS

Eútychus,
Túos amicus ét sodalis ét uicinus próxumus. 475

CHARINVS

Nón tu scis, quantúm malarum rérum sustineám.

EVTYCHVS

Sció.
Ómnia ego istaec aúscultaui âb óstio: omnem rém scio.

CHARINVS

Quíd id est quod scis?

Act. II scaen. 4 CHARINUS EUTÈYCHUS *A.* CHARINVS · EUTICVS · ADOLESCENTES · II · *B.* CHARINVS EUTYCHVS ADVLESCENTES B. II. C. *C.* CHARINVS EVTYCHVS *e ras. D* 469. DIRIPUISSE *A* AIIUNT *(3 etiam* E, P, T *esse potest) A.* aiunt *reliqui* bachas *DF.* bāhas *C* maximas *BZ cum A* 470. preut *(preut D)* quo *CD.* prae quo *Ritschelius: at cf. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 655* EGO *A* prae quo pacto ut ego *Lachmannus* ego hic *vel* ego nunc *Muellerus Pros. Pl. p. 582* DISTRAHOR *A* 471. QUREAGO *(4 etiam* T, P, *minus prob.* I*) A.* Cur ego *reliqui* UEIUO *A.* uiuo *reliqui* QUR *A.* Cur *reliqui* QUID# *rel* QUUD *ut vid. A* MIHIESTIMUITA *A.* mihist in uita *CFZ et* in *sup. scr. et* ita *e corr. D.* mihi sustinuit *B* 472. CERTUNST *A.* Certum est *BCD* me ibi *B* 473. mihi *libri cum A* (MIHI) ADIMITUR *A* CUPIO *A* 474. OPSECRO *A* QUIS *A, Ritschelius.* Qui *reliqui* eutichus *D.* eutihus *(c s.* i*) C* 475. Tuus *libri cum A* SODALIS *A.* ETUICINUS *A.* simul uicinus *reliqui: cf. Proleg. p. 145* 476. Non] Nam *Lambinus codd. ant. commemorans* SUSTINEAM *A* 477. Omi *B* ego *om. F* ISTAEC *A* istec *D.* iste *C* AUSCULTAUI *A* hostio *FZ* OMNEMREM *A*

EVTYCHVS
Túos pater uolt uéndere —

CHARINVS
Omnem rém tenes.

EVTYCHVS
Túam amicam —

CHARINVS
Nímium multum scís.

EVTYCHVS
tueis ingrátieis.

CHARINVS
Plúrumum tu sceís. sed qui sceis méam esse amicam illám?

EVTYCHVS
Tatae,
Túte heri ipsus míhi narrasti.

CHARINVS
Sátin ut oblitús fui
Tíbi me narrauísse?

EVTYCHVS
Hau mirumst fáctum.

CHARINVS
Te nunc cónsulo:
Résponde, quo léto censes me út peream potíssumum?

EVTYCHVS
Nón taces? caue tu ístuc deixis.

---

478. TVVS *A cum reliquis* PATER *A* uult *BFZ* REMTENES *A* 479. *Vide ad v. 181* *Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 705 sqq.* NIMIUMMULTUMSCIS *A* TUEISINGRATIEIS *A*. Tuis ingratiis *BC*. Tuis *(vel* tu is*)* ingratus *D ante corr. FZ* 480. Plurimum *libri cum A (*PLURIMUM*)* TUSCEIS *A*. tu scis *reliqui* SED *A* QUISCEIS *A*. qui scis *reliqui* MEAMESSEAMICAMILLĀ *A: quo servato addidit* Tatae *Ritschelius, quamquam etiam aliis interiectionibus locum esse concedit (*Scio *vel* Quia *add. Kienitz de QUI p. 538 not. 2).* esse amicam illam meam *reliqui* 481. eri *D* IPSUS *A* MIHI *A* narrasti *B*. NARRAUISTI *sine pers. spat. A. om. reliqui* OSATINE *in A exstare videtur, sed litteris praeter* o *incertissimis.* Satin *B*. Statim *reliqui* OBLITUS *A* 482. TIBI *A* NARRAUISSE *A* HAUMIRUM*(minus prob.* N*)*STFACTUM *A*. haud mirum factumst *(*factum est *BD²Z) reliqui* TE *A* 483. quo uolet occenses me *B* loeto *CD* CENSES *A* ME *vel* NE *A* UTPEREAM *A* interimam *Muellerus Nachtr. p. 132* ut peream censes me *Lachmannus* potissimum *libri cum A* 484. tu *AB. om. reliqui* istic *D¹* DEIXIS *A*.

CHARINVS

Quíd ueis me igitur deícere?

EVTYCHVS

Vín patri sublínere pulcre me ós tuo?

CHARINVS

Sané uolo. 485

EVTYCHVS

Vísne eam ad portúm?

CHARINVS

Qui potius quám uoles?

EVTYCHVS

Atque éximam

Múlierem pretió?

CHARINVS

Qui potius quam aúro expendas?

EVTYCHVS

Vnde erit?

CHARINVS

Áchillem orabo, aurum út mihi det, Héctor qui expensús fuit.

EVTYCHVS

Sánun es?

CHARINVS

Pol sánus sei sim, nón te medicum mi éxpetam.

---

dixis *reliqui, nisi quod* dixeris *Z* QVIDVEIS *A*. Quid uis *reliqui* DEICERE *A*. dicere *reliqui* 485. Vim *BD* SVBLINERE *A*. sublinere *CD*². sublimere *D*¹. sublinire *(ex* subliniire *ras. B) BFZ, Scioppius Susp. lect. I 12* PVLCHRE *A*. pulchre *BC. idem, sed* u *c corr. D* me os *Camerarius*. MEOS *A*. meos *B*. os *reliqui* 486. Vis neeam *B* adportum *C* Qui potius *(*pocius *C) BCD: cf. Muellerus Nachtr. p. 34 adn.* quid potius *FZ, cod. Pyladis, Ritschelius*. QVINPOTIVS *A* eximiam *Z* 487. precio *CDF* QVIPOTIVS *A, reliqui, nisi quod* pocius *C: cf. Dousa Expl. III 15.* Quid potius *Pylades, Ritschelius* VNDEERIT *A, Guyetus, Bentleius.* unde ateritis *BCDF*. unde atteritis *Z*. unde autem erit id *'prisca exemplaria' Pii.* unde id erit *Saracenus*. unde at id *Pylades, Acidalius*. unde? Ch. ab Atridis *et* unde aderit id *et* unde? Ch. at erit aes *triplici conamine Bothius. Non magis simplicem veritatem Handius Turs. I p. 443 vidit* 488. Achille *(*morabo*) B*. Achille *D*¹. Achillv̄ *D*². Ego Achillem *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656*. Achilleum *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 435*. Achilem *Bothius olim* AVRVMVTMIHIDET *A*. aurum mihi det *BCD*. aurum mihi ut det *FZ*. ut aurum mihi det *Ritschelius* HECTORQVI*(vel* QVE*)*EXPENSVSFVIT *A* 489. SANVNESS..POL *(*ESS# *vel* ESSEI*) A* SANVS *A* SEI *A*. si *reliqui* ñ, *sed ut* p̄ *esse videri possit D*. prae *FZ* MEDICVM *A*. medicinum

EVTYCHVS

Tánti quanti póscit, uin tanti íllam emi?

CHARINVS

Auctorárium 490

Ádicito, uel mílle nummum plús quam poscet.

EVTYCHVS

Iám tace.

Séd quid ais? unde érit argentum quód des, quom poscét pater?

CHARINVS

Ínuenietur, éxquiretur, áliquid fiet.

EVTYCHVS

Énicas.

Iám istuc 'aliquid fíet' metuo.

CHARINVS

Quín taces?

EVTYCHVS

Muto ímperas.

CHARINVS

Sátin istuc mandátumst?

EVTYCHVS

Potin ut áliud cures?

---

490. *Festus Pauli p. 11:* Auctarium dicebant antiqui, quod super mensuram uel pondus iustum adiciebatur, ut cumulus uocatur in modio

---

C mihi *libri cum A* (MIHI) EXPETĀ *A* 490. TANTIQUANTIPOSSIT *A* poscet *Bugge l. infra scripto* UINTANTILLAM *A*. uintanti illam *B*. uin tanti (tanti *e corr.*) illam *D* EMI‡AUCTORARIUM *A, quod quamvis suspectum sollicitare non audeo.* emi. Cha. Auctarium *BCDFZ et* auctarium *legisse videtur Festus.* Emi? Cha. Immo auctarium *Pareus, Ritschelius: idem* emi a me *merito sprevit* Auctuarium *Bugge Op. ad Madvigium p. 156 Ceterum* uin tanti emier illam *Bothius olim,* uin tu tanti emi illam *cum Pylade Lachmannus* 491. ADICITO *A*. Abdicito *F* millenum num plus *B*. mille mummum plus *D* PLUSQUAMPOSC(*vel* S)ET (*minus probabile* -IT) *littera* Q *incertissima* IAM *A* 492. SED *A* UNDEERIT *A* QUOD *A* des *om. F* QUOM *A*. qm̃ *B*. cum *reliqui* PATER *A* 493. INUENIETUREXQUIRETUR *A* aliqui *Ritschelius* FIET *A* *Pers. spat. ante* ENI(*minus prob.* E)CAS *om. A* 494. IAMISTUCALIQUIDFIETMETUO‡QUINTACES‡M *apparuerunt in A* aliqui *Ritschelius* me tua *C* Qui *DFZ* 495. SATIN[ ]POTINUTALIQUIDCURE— *A, ubi lacunam explent* ISTUCMANDATUMST‡ mandatum est D^2F. mendatum est D^1. mandatũ

CHARINVS

Nón potest. 495

EVTYCHVS

Béne uale.

CHARINVS

Non édepol possum príus quam tu ad me rédieris.

EVTYCHVS

Méliust, sanus sí sis.

CHARINVS

Vale, uince ét me serua.

EVTYCHVS

Ego fécero.

Dómi maneto me.

CHARINVS

Érgo actutum fáce cum praeda récipias.

---

st *BZ.* mandat st *C* aliquid *Z cum A* 496. BENEVALE#..... .....QVAMTVADMEREDIERIS *A* edepol (o *e corr.*) *C* 497. MELIVST- *(minus prob.* SI)SANVS[ ]MESERVA#EGOFEC— *A, ubi lacuna* SEIS# VALEVINCEET *capit* Meliust sanus si sis *Ritschelius, quod* Melius sit *esse debere dicit Ussingius.* Melius sanus sis *BCDFZ* uale uince *libri, nisi quod* uale *sup. scr. D.* uale et uince *Camerarius* 498. DOMIMANETOME#ERGOACTVTVM.....MPRAEDARECIPIAS *A* me ergo. Ch. actutum *Z.* me. Ch. eo te actutum *Ritschelius dubitanter in adnot.* fac cum praeda *A ut vid., Camerarius* (face): *cf. Scioppius Susp. lect. III 11.* face: cum praedam *reliqui.* face: praedam ut '*ex ant. codd.*' *Pylades: quod saltem* face uti praedam *esse debere monet Ritschelius.* face, cum praeda me ut *Dousa fil.*

ACTVS III

LYSIMACHVS. PASICOMPSA

LYSIMACHVS

Amíce amico operám dedi: uicínus quod rogáuit,
Hoc émei mercimónium. mea és tu: sequere sáne. 500
Ne plóra. nimis stulté facis: oculós corrumpis tális.
Quin tíbi quidem, quod rídeas, magis ést quam ut lamentére.

PASICOMPSA

Amábo ecastor, meí senex, elóquere —

LYSIMACHVS

Exquire quíduis.

PASICOMPSA

Qur émeris me.

LYSIMACHVS

Téne ego? ut, quod ímperetur, fácias:
Item átque, tu mihi si ímperes, ego fáciam.

PASICOMPSA

Facere cértumst 505

Act. III scaen. 1 LY...AC̣H.S P....OM—, *alt. nomen dubia lectione A.* LISIMACHVS SENEX · PASICOMPSA MERETRIX *B et, nisi quod* LYSIMACHVS, *C.* LYSIMACHVS PASICOMPSA *D* 499. AMICEAMICO *A* OPERAM *A* DED.....DROGAUIT *A* 500. HOC *A.* oc *D* EMEI *vel* ..MI *dubia lectione A.* emi *reliqui* MERCIMONIUM.....QUERESANE *A* merci monium *C* 501. Neplora *C* PLORANIMIS.....EF— *(post suo loco dubia* L*) A* corumpis *C: cf. Bergkius Beitr. p. 128* tales *BF* 502. QUIN *A, Pylades.* Quid *B.* Qui *reliqui* TIBIQUIDEMQ *et postea suis locis* Q *(*uam*) et in fine* RE *A* quod *om. F.* quid *Z* 503. AMABOECASTOR *A* MEI *A.* mi *reliqui* SENE.....UERE‡E— *A, ultima dubia* 504. QUREMERIS *A.* Cur empris CD^1. Curẽ prius *B.* Cur emeris D^2FZ *Pers. spat. om. A* EGO *A* IMPERETUR *(6 littera* I *esse potest) A.* impares *Z* factas *B* 505. Item atque tu mihi si imperes *Ritschelius 'quamquam constructione non sane Plautina'.* Item quod tu mihi si imperes *(*IMPERES *A) libri cum A, nisi quod* quid *DFZ.* Item quod tu mihi

Pro cópia et sapiéntia, quae té uelle arbitrábor.

LYSIMACHVS

Labóriossi níl tibi quicquam óperis imperábo.

PASICOMPSA

Namque édepol equidem, mí senex, non dídici baiioláre
Nec pécua ruri páscere nec púeros nutricáre.

LYSIMACHVS

Bona si ésse ueis, bene erít tibi.

PASICOMPSA

Tum pól ego perii mísera. 510

LYSIMACHVS

Qui?

PASICOMPSA

Quía illim, unde huc aduécta sum, malís bene esse sólitumst.

LYSIMACHVS

Quasi deícas nullam múlierem bonam ésse.

---

509. *Priscianus VI 86 (G. L. II p. 270, 8):* Hoc pecu, unde haec pecua plurale dicebant ... Plautus in Mercatore: 'Nec ... nutricare'

---

imperes *Camerarius* FACIAM *A* CERTUNST *A.* certum est *B.* certust *C.* certum *DFZ* 506. PROCOPIAETSAPIENTIAQUAE *A* Procopia *C* etsapiencia *CD* quę *C.* que *BD* uelle te *Bentleius* UELLE *A* 507. LABORIOSSI *(vel* -SE*) A.* Laboriose *reliqui.* Laboriosi *Pius* NIHIL *A.* nihil *reliqui* TIBI *A* IMPERABO *A* 508. Nam *CD.* Non *FZ* EDEPOL *A.* ędepol *C* QUIDEM *A* BAIIOLARE *A (3 etiam* E, P, T, *9* I *esse possunt).* baiolare *BCD.* baiulare *FZ* 509. NEQ *A* PECUA *A, Z, Priscianus.* peculia *B.* pecula *CDF* NEQ *A, item reliqui et Priscianus.* neque *Pylades* PUEROS *A* NUTRICARE*(vel* -RI*) A* 510. BON.....EUEISBENEERITTIBI# TUMPOLEGOPERIIMISE— *A* uis *BCDFZ* 511. QUI#QUIAILLIMUND *A: cetera dispici non potuerunt praeter* SOL— *quae proprium versum occupant* illim unde *C.* illimunde *B.* illum unde *(e ex* i*) D.* illuc unde *FZ.* illi unde *Bothius, Bentleius, Ritschelius: at cf. Opusc. phil. vol. II p. 453 et Muellerus Pros. Pl. p. 431.* illic unde *Camerarius, simul* aduecta huc *transponens. Dubitabat Handius Turs. III p. 214* huc *om. F* aduectas *ante ras. D* mali *C. Nugatur de* malis *Palmerius p. 873* esse *om. Z* solitust D^1. solitū^{e}st D^2 *V. 512—514 hoc ordine A: quos reliqui sic collocant 513. 514. 512. Suspicatur Ritschelius versum aliquem post 512 intercidisse* 512. *Lys. pers. om. libri* DEICIS *A.* dicas *BCFZ.* dicias *D* NULLAMM, *dein post lacunam (# fort. om.)* DEQ *et in proprio versu* DEMDEIÇO *A* bonam esse *in ras. C* ^{e}sse *D*

PASICOMPSA

Haud equidem deíco:
Nec mós meust ut praédicem, quod ego ómneis scire crédam.

LYSIMACHVS

Orátio edepol plúris est huiús, quam quanti haec émptast.
Rogáre hoc unum té uolo.

PASICOMPSA

Rogánti respondébo. 515

LYSIMACHVS

Quid aís tu: quid nomén tibi deicam ésse?

PASICOMPSA

Pasicómpsae.

LYSIMACHVS

Ex fórma nomen índitumst. sed quíd ais, Pasicómpsa:
Possín tu, sei ussus uénerit, subtémen tenue nére?

PASICOMPSA

Possúm.

LYSIMACHVS

Sei tenue sceís, scio te ubérius posse nére.

PASICOMPSA

De lánificio néminem metuo, úna aetate quaé sit. 520

---

513. MOS *A* MEUST *A.* meust *CD*[1]*Z.* meus est *BD*[2]*F* UTPRAEDICEM *A* OMNEIS *A.* omnis *reliqui* cire *C* 514. Oracio *C* PLURISESTHUIUS *A* QUANTI *A* hęc *C.* hec *BD* empta est *Z.* nupta est *F* *In* haec *offendit Ritschelius, quod* ea *saltem esse debeat,* huiusce quam quanti emptast *edens: de* huiusce *cf. Schmidtius de pron. dem. p. 55 et Muellerus Nachtr. p. 131.* huius quam quanti emptast ipsa *vel* huius quam quanti ipsast empta *vel* huius est pluris quam quanti ipsa emptast *Luchsius de gen. p. 35* 515. *Lys. pers. praem. BCDFZ* ROGAREUNUMHOCTEUOLO *A, unde* Rogare unum hoc ego te uolo *Ritschelius in adn.* te *om. Z* ROGANTI *A* respondebo *in ras. C* 516. QUIDAIS *A.* Quis ais *F* QUIDNOMEN *A, B.* quod nomen *reliqui* TIBI *A* DEICAM *A.* dicam *reliqui* Pasicompse *D.* Pasi compse *B* 517. EFORMA *A* NOMEN.... TUMST *(vel* TUNST*) A* inditū st *B.* inditum est *Z.* indicium est *F* SED *A* PASICOMPSA *A.* pasi compsa *B* 518. POSSINTUSEI..S..... TEGMENTENUENERE *(*TEG *incertissima lectione) apparebant in A* sei ussus *A ut vid.* si usus *(*siusus *C) reliqui* subte mentē tenere *B.* subtegmen *(g m. rec. in D)* tenue nere *DFZ* 519. POSSUM *A.* Possim *Aldina* SEI *A.* si *reliqui* tenues scio te uberius posse tenere *B* SCEIS *A.* scis *reliqui praeter B* SCIO *A* POSSENERE *A* 520. DELANIFICIONEMINEMMETUO *A* ętate *C* quaesit *B.* quę sit *C*

LYSIMACHVS

Bonae hércle te frugi árbitror, iam inde á matura aetáte
Quom sceís facere officiúm tuom, muliér.

PASICOMPSA

Pol docta dídici:
Operam áccusari nón sinam meam.

LYSIMACHVS

Ém, istaec hercle rés est:
Ouém tibi eccillám dabo, natam ánnos sexagínta,
Pecúliarem.

PASICOMPSA

Meí senex, tam uétulam?

LYSIMACHVS

Generis graécist. 525

---

521. BONAEHERCLETEFRUGI *A*. Bonam hercle te et frugi *reliqui, nisi quod* ercle *C: cf. Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1873) p. 109* ARBITROR *A* arbitro a matura *Ritschelius* iam inde a matura aetate *Luchsius l. s. s.* matura iam inde *libri cum A* indu *Lipsius.* de *Bothius* ętate *C.* etate *D* 522. QUOM *A, F.* Qm̃ *B.* cum *reliqui.* Quoniam *Camerarius: quo servato* facere *delebat Hermannus* SCEISFACEREOFFICIUM *A. idem nisi quod* scis *omnes et* offitium *B reliqui.* facere officium *(vel* officium facere scis*) Ritschelius* tuum, mulier. Pas. Pol. *Camerarius.* tuum mulier pol *BCD*[1]. TUUM‡MULIERPOL *A.* tuum. Pa. mulier pol *Z.* tuum. Pa. muliere pol *D*[2]*F, unde* tuum. Pa. a muliere *Rostius p. 262* DOCTADIDICI *A. idem reliqui, nisi quod* docta *e* pocta *B. cf. Bugge Op. ad Madvigium p. 156.* docte didici *Ritschelius.* docta dico *Palmerius p. 882.* a docta didici *Dousa* 523. ACCUSARI*(vel* RE)NONSINAM *A* Ly.] *spat. BCD*[1] EMISTAECHERCLERESEST *A: idem reliqui, nisi quod* hem *CDFZ et* istęc *C* 524. OUEM *A, 'prisca exemplaria' Pii.* Quem *BCD.* Quin *F.* Qui *Z* tibi eccillam *Bothius.* TIBIECILLAM *A, sed* EC *litteris incertis.* tibi ecce illam *CDFZ, 'prisca exemplaria' Pii.* tibi ancillâ *B, permiro iudicio inde a Camerario propagatum, nec Grutero suspectum in Appul. t. III p. 435 Oud.* tibi aniculam *eleganter Buecheler us Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 439.* tibi bellam *inelegante cum Gertzio H. Schenkl 'Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der Kais. Acad. der Wissensch.' vol. XCVIII p. 627, quod emendat* tibi bellulam *vitiose.* tibi ad rem illam *Ussingius.* tibi millam *Bugge Tidskrift f. Phil. VI p. 7 ex Varr. R. R. II 2* DABO *A* 525. PECULIAREM *A* MEI *vel* MII *A.* mi *reliqui* UETULAM *A.* uetula *F.* ueluta *Z.* uellutam *'prisca exemplaria' Pii* generi *Z* GRAECIST *A, Camerarius.* graci st *B.* grâst *CD*[1]. grâst *D*[2]. gratiast *Z.* gratia est *F.* Graii est *Palmerius p. 703.* Graei est *Ussingius*

Eam seí curabeis, pérbonast: tondétur nimium scíte.

PASICOMPSA

Honóris causa, quícquid est quod dábitur, gratum habébo.

LYSIMACHVS

Nunc, múlier, ne tu frústra sis, mea nón es: ne arbitrére.

PASICOMPSA

Deic ígitur quaeso, quóia sum?

LYSIMACHVS

Tuo eró redempta's rúrsum.
Ego té redemi illi: ílle mecum oráuit.

PASICOMPSA

Animus rédieit, 530
Sei mécum seruatúr fides.

LYSIMACHVS

Bono ánimo's: liberábit
Ille té homo: ita edepol déperit: atque hódie primum uídit.

PASICOMPSA

Ecástor iam biénniumst, quom méd amare coépit.

---

526. SEICURABEISPERBONAST *A*. Si curabis perbonast (perbona est *FZ*) *ceteri* tondetur. Lys. nimium *C* 527. QUICQUIDEST *A* DABITUR *A* HABETO *vel minus prob.* HABEBO *A* 528. *Lys. pers. om. C* MULIER *A* NETUFRUSTRASIS *A*. ne tu frustra sis *CDF*. ne tu frustrassis *Z*. neu frustra sis *B*. ne frustra sies *Bothius, Bentleius*. nei frustra sies *Ritschelius* me *CD* NON *A* ARBITRERE *A*. arbitrere *ex* arbitrare D^2. arbitrer *B* 529. DEIC *A*. dic *reliqui* ⁄igitur ⁄dic *D* queso *C*. queso *BD* QUOIASUM *A*. cuia sum *CFZ*. cui asum *D*. cui' sū *B* TUO *A* REDEMPTAS *A*. redempta es *reliqui* 530. te redemi illi: ille mecum *Ritschelius*. TEREDEMIILLE *(vel* —LLI)MECUM *A*. te redemi ille me *reliqui*. te redimerem, ille me *Pylades*. redemi te, ille me *Camerarius*. *Corruptela non fugit Fleckeisenum Exerc. p. 37* REDIEIT *A*. rediit *reliqui* 531. SEI *A*. Si *reliqui* ANIMOES *A*: *idem reliqui* liberabat *Z* 532. Te illic homo *Luchsius Hermae vol. VI (a. 1871) p. 280* TE *A* ITA *A, B. om. reliqui* deperit te *Camerarius et (de librorum scriptura errans) Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656* atque] ex quo *Brixus l. s. s.* UIDIT *A* 533. Ecastorium *D*. Ecastor lam *B*. Ecastor *sine* iam *F* BIENNIUNST *A*. biennium st *B*. biennium est *Z* biennio mecum rem habere *Ussingius* QUOM *A*. cum *reliqui* med amare *scripsi*. mecum rem *libri cum A, Ritschelius* COEPIT *A*. cepit *B*. cepit *CDF*. coeperit *Z*. coepiuit *Spengelius Philol. vol. 32 (a. 1873) p. 366*. coëpit *post alios Bergkius Nov. annal. vol. 105 (a. 1872) p. 124*. ille coepit *Pylades*. occeptauit *Ritschelius*. coepit habere *Camerarius*

LYSIMACHVS

Quid aís tu? iam biénniumst, quom habét rem tecum?

PASICOMPSA

Cérto.

Nunc quándo amicum té scio esse illíus, indicábo. 535
Et intér nos coniuráuimus, nisi cúm illo et ille mécum,
Neutér stupri causá caput limáret.

LYSIMACHVS

Dei immortáles,
Etiám cum uxore nón cubet?

PASICOMPSA

Amábo, an iam marítust?
Neque ést neque erit.

LYSIMACHVS

Nolím quidem. homo hércle periuráuit.

PASICOMPSA

Nullum ádulescentem plús amo.

LYSIMACHVS

Puer ést ille quidem, stúlta: 540

V. 534 et 535 hoc ordine Acidalius: inverso libri cum A 534. BIENNIUMST *A.* biennium st *B.* biennium est *reliqui* QUOMHABETREMTECUM *A.* cum tecum rem habet *reliqui.* cum tecum habet rem *Pylades* certo (rt *ē corr.*) *C.* certe *Z* 535. ESSE *A* INCABO *A* 536. *Sic Ritschelius (nisi quod* Et *initio delet) sublatis glossematis: quibus duo in BCDFZ versus enati:* Et inter nos coniurauimus ego cum illo et ille mecum ‖ Ego cum uiro et ille cum muliere nisi cum illo aut ille mecum, *nisi quod* cũiurauimus *D. Quorum altero omisso priorem servat A* (ILLOAUTILLEMECUM). *Vulgatam def. Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 674, secundo v.* Ego cum uiro, ille *vel* Et cum uiro et cum *scribens, ubi* illic *Muellerus Pros. Pl. p. 333. In priore scribit* ego cum illo et ille mecum *Langenus p. 195 haec verba ad* coniurauimus *referens* 537. NEUTER *(vel* —TIR*) A* CAUSSA *A* limaret *B cum A, Saracenus.* liniaret *reliqui* DEI *A.* Dii *reliqui* 538. ETIAM *A.* Et iam *B* uxori *Kiesslingius Anal. Pl. p. 12* CUBET *A* Amabo te *Ritschelius* an iam maritust *Muellerus Pros. Pl. p. 717.* ANMARITUST *A.* an maritus est *FZ.* Amaturust B^1CD. amaturus/// *B.* an est maritus *Bothius.* num maritust *Ussingius* 539. NEQ·ERIT *A* NOLIMQUIDEMHOMOHERCLEPERIURABIT *A.* Nolim quidem (quidest *C*). PAS. Homo hercle periurauit *BCDFZ: corr. Acidalius* 540. *Pasicompsae pers. om. libri: cf. v. 539* PUERESTILLEQUIDEM *A*

Nam illí quidem hau sané diust quom déntes excidérunt.

PASICOMPSA

Quid, déntes?

LYSIMACHVS

Nihil est: séquere sis: hunc mé diem unum oráuit
Vt ápud me praehiberém locum, ideó quia uxor rúrist.

DEMIPHO

Tandem ímpetraui, ut égomet me corrúmperem:
Emptást amica clám uxorem et clam fílium. 545
Certúmst: antiqua récolam et seruibó mihi.
Breue iam relícuom uitae spátiumst: quín ego

---

541. QUIDEM *A* HAU *A.* haut *C.* haud *reliqui* SANE *A* DIUST *A, Z.* diu si *CD.* diuisi *B.* diu est *F* QUOM *A.* q̃m̃ *B.* cum *reliqui* DENTESEXCIDERUNT *A* exciderit *C.* exciderint *DFZ* 542. DENTES *A.* demes *C* LYS. *om. B relicto spatio.* PAS. *CD* NIHIL *A* SEQUERE... HUNC *A.* sequere sis *(scis F)* huc *BCDFZ, Ritschelius.* sequere sis hac *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 401: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 50: ubi* hunc *recte divinavit anonymus in Ind. philol. vol. 5 (a. 1873) p. 251* DIEMUNUMORAUIT *A* . 543. APUT *A.* aud *C* me *om. B* praehiberem *B.* prehiberem *CD.* perhiberem *F.* prohiberem *Z.* PRAEBEREM *A.* ideo quia *BCDFZ.* IDEOFECIQUIA *(errat Geppertus Stud. Pl. II p. 91* idcirco *legens) A.* id adeo quia *Langenus p. 146* RURIEST *A cum reliquis Act. III scaen. 2* DEMIPHO *A.* DEMIPHO SENEX· *BC.* DEMIPHO D^2. *om.* D^1 544. TANDEMIN*(vel* IM*)*PETRAUI *A* ut egomet me *BCDFZ.* E*(vel* I*)*GOMETMEUT *A. cf. Kellerhoffius de colloc. verb. p. 57, Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 459.* me egomet ut *Ritschelius* CORRUMPEREM *A.* corumperem *B* 545. EMPTAESTAMICA *A.* Empstamica CD^1. Empstamica D^2. Empta est amica *BFZ* CLAMUXOREETCLAMFILIUM *A.* clam uxorē et iam *(etiam CD)* filio *BCD.* clam uxore et filio *FZ: corr. Ritschelius.* clam uxore mea et filio *Camerarius.* clam uxorem et clam filio *Bothius.* clam uxore et clam filio *Geppertus Stud. Pl. II p. 90* 546. Certum st *C.* Certum est *DF.* CERTUNST *A* etreseruibo *C.* ut seruibo *DFZ* 547. BREUEIAMRELICU*(minus prob.* QU*)*OMUITAE*(vel* —AI*)*SPATIUMSTQUINEGO *A, quod retinui.* Decurso inspatio breue quod uitae reliquumst *BCDFZ, nisi quod* Decursu *ante corr. D,* in spacio *DZ,* inspacio *C,* uita ere licuumst *B,* uite *D,* uitę *C,* est *F. Ubi* Decurso iam spatio *Gruterus,* Decurso inspatio *Lachmannus in Lucr. IV 283, interpretatus* spatio, Breue uitae relicuum quod spatiumst, quin ego *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 7,*

Voluptáte, uino, amóre id delectáuero.
Nam hanc sé bene habere aetátem nimiost aéquius.
Aduléscens quom seis, túm quomst sanguis ínteger, 550
Rei té quaerundae cónuenit operám dare.
Demum ígitur, quom seis iám senex, tum in ótium
Te cónloces, dum pótes ames: id iám lucrumst,
Quod uíuis. hoc ut deíco, facteis pérsequar.
Nunc támen interea ad méd huc inuisám domum. 555
Vxór me expectat iám dudum esuriéns domi:

Breue relicuom quod uitae spatiumst, quin ego *Geppertus Stud. Pl. II p. 92 de A errans, denique pariter errans de A* Breue iam relicuom quod spatiumst oppleuero *Ussingius.* Breue reliquom iam uitae spatiumst: id igitur *coll. Ter. Eun. V 2, 15 Ritschelius edidit, ubi* id adeo *Braune Observ. gr. p. 39* 548. UOLUPTATE *A* amore id *scripsi.* et amore *libri cum A.* amore *Ritschelius* delecta uero *BC* 549. SEBENE *A.* bene se *Ritschelius* AETATEM *A* NIMIOST *A.* nimio est *FZ* AEQUIUS *A.* equius *BCD* 550. Adolescens *CF* QUOMSEISTUMQUOM *A.* cum sis tum cum *CDFZ.* cum sis tecum cum *B* est *libri cum A* INTEGER *A* 551. te *Ritschelius.* tuae *(tuę C, tui F) libri cum A. om. Guyetus* QUAERUNDAE *A.* querendę *CFZ.* querende *BD* conuenit te *Bothius* tuae *deleto* DARE*(vel* RI*) A* 552. IGITUR *A* QUOMSEISIAMSENEXTUMINOTIUM *A, Ritschelius.* cum si sim *(sum D)* senex tunc inotium *CD.* cum sis senex tunc inotium *BFZ: ubi* senex sis *Pylades.* quom tu es iam senex, tum in otium *Geppertus Stud. Pl. II p. 92 errans de A* 553. CONLOCES *A, B.* colloces *reliqui* POTESAMESIDIAM *A, ubi* POTIS *(quod scriptum non est) legit et scripsit Ritschelius.* potest uersidiam *B.* potest aue sidiam CD^1, *ubi* potes saue D^2. potes sane id iam *F.* potes si uales id iam *Z.* potestur: id iam *Camerarius, et sic transponens* Te, dum potestur, conloces *Acidalius.* pota, es, sauies: id iam *sine* dum *Palmerius p. 872.* pote, et ames: si id iam *Bothius* LUCRUNST *A.* lucro st BCD^1. lucro est D^2FZ. lucrist *Ritschelius* 554. QUODUIUIS *A, Camerarius.* Quod uno uis *B.* Quod uniuis *D.* Quod u///ni uis *C.* Quominus *Z.* Cominus *F.* Quor uiuas *Ritschelius.* Quod uiuo's *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443.* Quod unguis *Bergkius Diar. antiqu. stud. a. 1855 p. 295* DEICO *A,* dico *reliqui* FACTEIS *A.* factis *reliqui* PERSEQUAR *A* 555. NUNCTAMENINTEREAADMEHUCINUISAMDOMUM *A (cuius unum fol. post h. v. desideratur), ubi* med *scripsi. Pro quo duo versus continui in BCD sunt:* Nunc *(*Nc̄ *D)* tamen interea adme *(*ad me *D)* huc inuisam domum · Interea tamen huc intro adme inuisam domum, *quorum priorem om. FZ.* Interea tamen huc ad me interuisam domum *ed. Ritschelius cum Dousa fil.* Nunc tamen interead ad me huc inuisam domum *idem Nov. exc. p. 80, 83, ubi etiam de* ad med *cogitat. Minus placere formam talem:* Nunc tamen interea huc ad me interuisam domum *vel adeo* N. t. interea intro ad me huc inuisam domum *idem annotat. Cf. Muellerus Nachtr. p. 107* 556. exspectanti an dudum *B* exuriens *Z*

Iam iúrgio enicábit, si intro rédiero.
Verum hércle postremo útut est, non ibó tamen,
Sed húnc uicinum príus conueniam quám domum
Redeam. út mihi aedis áliquas conducát uolo, 560
Vbi hábitet istaec múlier. atque eccum ít foras.

LYSIMACHVS. DEMIPHO

LYSIMACHVS

Addúcam ego illum iam ád te, si conuénero.

DEMIPHO

Me dícit.

LYSIMACHVS

Quid ais, Démipho?

DEMIPHO

Est muliér domi?

LYSIMACHVS

Quid cénses?

DEMIPHO

Quid, si uísam?

LYSILACHVS

Quid properás? mane.

DEMIPHO

Quid fáciam?

LYSIMACHVS

Quod opust fácto, facito ut cógites. 565

DEMIPHO

Quid cógitem? equidem hercle ópus hoc facto exaéstumo,

---

557 iam *om.* *C* iurgio *(ex* iurgo *m. 2)* *D* 558. ut ut *BC* 559. domi *Z* 560. ut] is *praestare annotat Ritschelius* ędis *C.* edis *D* 561. istec *CDZ* it] ut *D.* it *ex* ut C^2

Act. III scaen. 3 LISIMACHVS DEMIPHO SENES ·II· *B.* LYSIMACHVS DEMIPHO SENES ·II· DU *C.* LYSIMACHVS DEMIPHO *D* 562. Abducam *F* illam D^1FZ adte *BC* te sicut uenero *FZ* 563. dicis *B* *Mire esse* Quid ais *dictum censet Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 411* 564. Quid censes *Demiphoni continuat Bothius* censes *ex* censen *B* ni *F* mane *Pylades. om. libri* 565. opus est *libri* facto facito *B.* facto CD^1. facito D^2FZ 566. exaestumo *Ritschelius: cf. Op. vol. IV p. 141.* exestimo *B.* ex-

Vt illo íntro eam.

LYSIMACHVS

Itane uéro, ueruex? íntro eas?

DEMIPHO

Quid áliud faciam?

LYSIMACHVS

Príus ausculta atque húc ades:
Prius étiamst, quod te fácere ego aequom cénseo.
Nam núnc si illuc intro íeris, amplectí uoles, 570
Confábulari atque aúsculari.

DEMIPHO

Tú quidem
Meum ánimum gestas: scís quid acturús siem.

LYSIMACHVS

Peruórse facies.

DEMIPHO

Quódne amem?

LYSIMACHVS

Tantó minus.
Ieiúnitatis plénus, anima foétida,
Senéx hirquosus, tu aúsculere múlierem? 575
Vtíne adueniens uómitum excutias múlieri?

---

574. *Nonius p. 233, 1:* Anima ... Plautus ... Mercatore 'Ieiunitatis ..... foetida'

---

istimo *CDZ.* existumo *F* 567. Vt illo *Ritschelius.* Vt illuc *libri.* Vt *Guyetus* Ita me *Z* uero *om. Pareus servato* illuc ueruex *B.* uerbex *reliqui* introeas *C* 568. ausculta atque huc *Ritschelius.* hoc ausculta atque hoc *CD.* hoc ausculta atque hic *FZ.* hoc ausculta atque *B* 569. etiam st *BC.* etiam est *FZ* quo *CD.* q̃m *B* equum *BCDF.* ęquum *Z* 570. illuc *B.* illo *reliqui.* '*quo servato debebant* si tu illo' *Ritschelius* introieris *B.* introiris *CD.* introires *FZ* si introieris, iliço *Muellerus Pros. Pl. p. 340.* si illo introd ieris *reicit Ritschelius Nov. exc. p. 82* · 571. ausculari *CD.* auscultari *B.* osculari *FZ* 572. quod *FZ* siem *Pylades.* sim *libri* 573. Quodne amem *Scaliger.* Quod ne ames *libri.* quin ne amem '*codd. ant.*' *Pii* Tanto magis *post Guyetum Kochius Em. Pl. p. XIII: cf. anonymus Ind. phil. vol. 5 (a. 1873) p. 250 sqq. et idem Kochius Philol. vol. 33 (a. 1873) p. 707* 574. Ieiunitatis *Nonius.* ianutatis *CD*[1]. iam ętatis *D*[2]*FZ.* Iam etatis *B* fetida *BF. Nonius, e cuius codice Pal.* animam foetidat *profert Pareus* 575. hirquosus, tu] uir quosustu *B.* ircosus tu *CD.* hircosus tu *Z.*

DEMIPHO

Scio pól te amare, quóm istaec praemonstrás mihi.
Quid, si ígitur cenam fáciam? hoc si censés, coquom
Aliquem árripiamus, prándium qui pércoquat
Apúd te hic usque ad uésperum.

LYSIMACHVS

Em, istuc cénseo: 580
Nunc tú sapienter lóquere neque amatórie.

DEMIPHO

Quid stámus? quin ergo ímus atque obsónium
Curámus, pulcre ut símus?

LYSIMACHVS

Equidem té sequor.
Atqui hércle inuenies tú locum illi, sí sapis:
Nullum hércle praeter húnc diem illa apud méd erit. 585
Metuo égo iam uxorem, crás si rure rédierit,
Ne illam híc offendat.

DEMIPHO

Rés paratast: séquere me.

---

hyrcosus tu *F* ausculere *BCD*[1]. osculere *D*[2]*FZ* 577. DEM. *FZ. om. BCD, Ussingius* Scio (i *s. v.*) *D* polteamare *D* q̃n *B.* cum *CDF* istec *CD* mi *Z* 578. DE *B. om. reliqui.* LYS. *Pylades* Quod *FZ* coenam faciam ? hoc *Pius.* coenam faciam ? DEM. Hoc *Pylades.* unam factam hoc *DZ et, nisi quod* una, *F.* unũ factã hoc *C.* unum factum hoc *B.* unum faciam ? hoc *Gulielmius.* unum faciam hoc ? *Acidalius.* unum rectum hoc *Guyetus. Liberius Palmerius p. 872:* Quid igitur, si hoc bonum factum censes cens *D*[1]. censes *D*[2] co quom *B.* coquum *reliqui* 580. Aput *B* ted *Weisius* hem *FZ* 581. loquere neque amatorie *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656.* loquere atque amatori *BCD.* loquere atque amatorie *FZ.* loqueris et amatorie *Guyetus, Reizius, Ritschelius, qui in adn.* loquere ut amatorem decet *proponit.* loqueris atque amatorie *Pyladęs.* loquere atque ut amatoris èst *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 455.* loquere atque amatoris modo *Ussingius.* l. atque adamatorie *Loewius* 583. Curamus *Camerarius.* Curemus *libri* pulche *C.* pulchrę *B.* pulchre *reliqui* scimus *F* 584. Atqui *Ritschelius.* Atque *libri* illic *B* 585. Nulum *C* hercle *om. B* preter *C* apud med *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 61 inter alia (*illaec apud me erit *vel* apud me illaec erit*).* apud me *cum libris Ritschelius, quod tutatur Brugmanus p. 21* 586. iam uxorem *Ritschelius.* uxorem *libri.* enim ego uxorem *Muellerus Pros. Pl. p. 712.* uoxorem *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 285* *An* Vxorem ego metuo*?* crassi *C* 587. parata est *libri*

CHARINVS. EVTYCHVS

CHARINVS

Súmne ego homo misér, qui nusquam béne queo quiéscere?
Sí domi sum, fóris est animus: sín foris sum, animús domist.
Íta mi in pectore átque in corde fácit amor incéndium: 590
Ní oculi lacrumís defendant, iam árdeat credó caput.
Spém teneo, salútem amisi: rédeat an non, néscio.
Si ópprimit patér, quod dixit, éxsolatum abiít salus:
Sín sodalis, quód promisit, fécit, non abiít salus.
Séd tandem, tam etsí podagrosis pédibus esset Eútychus, 595
Iam á portu redísse potuit. íd illi uitium máxumumst,

Act. III scaen. 4 CHARINVS · EVTICVS · ADOLESCENTES DVO · *B.* CHARINVS EVTYCHVS ADOLESCENS · II · *C.* CHA EVTIC' *D*². *om. D*¹ 588. homo *om. Z* ' *V. 589—601 occupabant in A pag. 467 A miserrime laceratam, ex qua Loewius haec initia expiscatus est: v. 589 nihil, 390 sub finem dubia vestigia litterarum* O *et* E *(*amOr incEndium*), 591 nihil, 592 dubia vestigia litterarum* SP *(*SPem*), 593* S *(*Si*), 594 dubia vestigia* N *litterae (*seiN*), 595* SE *(*E *incertum,* SEd*), 596* IAMA *incerta lectione, 597* Q *et paullo post vestigia dubia* S *litterae (*Quod nimiS*), 598* SE *incerta lectione, sequebantur fortasse v. 842. 843 (divisus ?) ubi tamen nihil apparuit, 599 (?)* N *initio. Ex reliquis quinque v. paginae ultimus 601 vestigia haec habet* U, *dein dubia* R, *paullo post dubia* R *(*eUtyche‡eucharine pRius*) et in fine* NHELITUM. *Quid quattuor reliqui continuerint versus, dubium est: sed plura videntur habuisse quam praebent Palatini* 589. foris st *C* sin] si *F* foris ē sum *B* domi st *BC.* domi est *ex* domist *D.* domi est *FZ* 590. mihi *libri* inpectore *C* incorde *C* 591. oculi lacrumis defendant *Ritschelius, sed ut etiam de* oculis *nominativo cogitet: cf. Opusc. vol. II p. 650.* oculos lacrime defendat *B.* ex oculis lacrumę defendant *C.* ex oculis lacrume defendat *D.* ex oculis lacrume descendant *F et, nisi quod* lachrymę, *Z.* oculi lacrumas defendant *Scaliger. Traditum (CD) nescio an defendi possit* 592. Spem teneo *vix sana esse adnotat Ritschelius.* Spem tenuo *Kretschmer Quaest. Pl. ed. a. 1863 p. 24* annon *BC* 593. pater noe, uixid *Palmerius p. 973* exsolatū *B.* exsulatum *C.* exulatum *DFZ* 594. *Verba* non abiit *(*habiit *D)* salus *tamquam glossema eicit Ritschelius: scriptum esse potuisse* protinam redierit *vel* rediturum arbitror *vel aliquid simile* 595. tandem, tametsi podogrosis *Ritschelius.* tamen demsipo dragosis *B.* tamen *(*tam̄ *D)* dempsi podagrosis *CD.* tandem si podagrosis *Z et, nisi quod* pedagrosis, *F.* tandem iam si podagrosis *Acidalius (delens* Iam *v. proximo).* tandem etiam si podagrosis *Guyetus.* iamdudum, si podagrosis *Bothius.* tamen idem, si podagrosis *idem postea* isset *Palmerius* eutichus *BCD* 596. Iam aportu *C.* Iam adportu *B* rediisse *Z* illi *libri:* ei *Ritsche-*

Quód nimis tardus ést aduorsum méi animi senténtiam.
Séd isnest, quem curréntem uideo? is ípsus est. ibo óbuiam.
Núnc quid restat? eí, disperii. uóltus neutiquam huiús placet.
Trístis cedit: péctus ardet: haéret pes: quassát caput. 600
Eútyche.

EVTYCHVS

Eu, Charíne.

CHARINVS

Prius quam récipias anhélitum,
Vno uerbo elóquere: ubi, úbi ego sum? hícine an apud mórtuos?

EVTYCHVS

Néque apud mortuós neque hic es.

CHARINVS

Sáluos sum: inmortálitas
Míhi datast. hic émit illam: púlcre os subleuít patri.
Ínpetrabiliór qui uiuat, núllus est. dice, óbsecro: 605
Seí neque hic neque Áccherunti sum, úbi sum?

---

lius tacite uicium *D* maxumum st *B.* maxumum est *e* maxumumst *D.* maximumst *FZ.* maximum est *C* 597. mei *om. B* 598. Sed is nest *F.* Sed is ne est *Z.* Sed inest *BC.* Sedi nẽ *D. an* in est *(ut* sanun es*) ?* is *add. Acidalius. om. libri.* atque *Muellerus Pros. Pl. p. 559 Secuntur in libris duo versus ex act. V scaen. 2 initio huc inculcati, deleri iussi ab Acidalio* 599. Nunc quid *D.* Nunc quod *BCF.* Numquid *Z.* Namquid *Bothius olim* ei *Ritschelius* et ei *BCD.* et hei *FZ.* hei *Saracenus.* eheu *Camerarius.* spei *Ussingius* uultus *B* ne uti quam *B: cf. Ribbeckius de partic. p. 13* uoltus huius ne utiquam placet *Luchsius de genit. p. 36* 600. cedit *Bothius.* incedit *libri* pectus sarrit *Palmerius.* cor ardet *Guyetus* haeret pes *Ritschelius.* haereo *B.* hereo *CD.* heret *FZ an* errat pes*?* casat *(immo* cassat*) Guyetus* capud *D* 601. Eutiche *BCD* Eu charine *D.* Eucharine *BC.* heu charine *Z.* eleu charine *F.* Heus, Charine *Bothius V. 602—619 misere habiti sunt in A, ubi nihil apparuit, nisi quod disertis verbis testor* 602. UN *(dubia lectione) initio et* UOS *in fine A* ubi, ubi ego sum? *scripsi.* ubi ego sum *libri cum A, ut vid., cum spatia conveniant.* ego ubi sum *Ritschelius.* ego utrubi sum *Muellerus Nachtr. p. 96 reiectis eis quae Pros. Pl. p. 761 disputaverat (*ubi ego nunc sum*)* hiccine an *FZ.* hinc eam, *unde* hic an *ras. B* 603. Q·A *(*A *dubia:* NEQ·APUD*) A* Saluus *CDFZ* immortalitas *FZ* 604. L *dubia (*SUBLEUIT*) A* data *(ex* dada *D)* est *libri* emit mihi illam *C ante ras.* pulchre os *CDFZ.* pulchros *B* 605. IM *initio et* O *dubia in fine A* Impetrabilior *B.* Impenetrabilior *CF, codd. Lambini* nullust. set *Ritschelius* dice *scripsi.* dic *ras. ex* dico *B.* dico *reliqui.* dic *cum Camerario Ritschelius* 606. SEIN *initio et* MQENTIŨ *in fine A* Si neque *CDFZ.*

EVTYCHVS

Nusquam géntium.

CHARINVS

Dísperii: illaec ínteremit mé modo odio orátio.
Quícquid est, ad cápita rerum pérueni.

EVTYCHVS

Primum ómnium
Périimus.

CHARINVS

Quin tu íllud potius núntias quod néscio?
Ódiosast orátio, quom rém agas, longinquóm loqui. 610

EVTYCHVS

Múlier alienátast abs ted.

CHARINVS

Eútyche, capitál facis.

EVTYCHVS

Qui?

CHARINVS

Quia aequalem ét sodalem líberum ciuem énicas.

EVTYCHVS

Né dei seirint.

Sine que *B* acherunti *B.* acheronti *reliqui* 607. *In A nihil apparuit* disperi *D* illec *CDZ* inter emit *D* modo odio *Schoellius.* modo *libri.* m. huius *Ritschelius.* modo hic *Camerarius.* modod *Ritschelius Nov. exc. p. 84.* modo una *Ussingius. Alia Fleckeisenus Exerc. p. 25*
V. 608. 609. 610 hoc ordine Bothius: 610. 608. 609 libri cum A Traditum ordinem defendens omnia praeter Quin — nescio *Eutycho adscribit Ussingius* 608. QUIÇQ *initio et* IMUMOMNIUM *in fine A* Quic quid est *BC.* Equidem *FZ* adcapita *C* omnium *B. om. CDFZ*
609. E *et* M *(dubia lectione:* PERIIMUS*) et* ODNESÇIO *in fine A* Periimus *Pylades.* Perimus *BCDFZ* nuntias *(a e corr.) C* 610. OD *initio et* MLOQUI *in fine A* Odiosa est oratio *Camerarius.* Hodie sat st oratio *B.* odio sane oratio *CD.* odiosa ne oratio *F.* odiosa ne oratio est *Z* cum *libri* rem aueas *Acidalius* longinquam *B.* longinquum *CDFZ* longinqui *FZ* Odiosumst orationem re magis longinquam loqui *Ussingio placuit* 611. A *dubia et* S *in fine (*FACIS*) A* est *libri* abs ted *scripsi.* abs te *(*abste *BC) libri* Eutiche *BCD* hec capital *B.* hoc capital *Ritschelius* Heu, Eutyche, capital *Muellerus Pros. Pl. p. 582* 612. QU *(*QUIA*) et* ENICAS *in fine A* equalem *BCD* liberum ciuem *B.* ciuem liberum *reliqui* 613. NE *(*E *dubia) initio et in fine* ULUM *et* ADAM *A (ita ut spatia capiant* deiseirint#demeisistigladiuminiug *et* iamc*)* dii sirint *Camerarius.* desierint *B.* deserint *CD.* dixeris *FZ.* dei sierint *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15*

CHARINVS

Démisisti gládium in iugulum: iám cadam.

EVTYCHVS

Quaéso hercle, animum né desponde.

CHARINVS

Núllust quem despóndeam.

EVTYCHVS

Nón tibi istuc mágis diuidiaest quám mihi diuidiaé fuit. 615

CHARINVS

Lóquere porro aliám malam rem: quóist empta?

EVTYCHVS

Néscio:

Iam áddicta atque abdúcta erat, quom ad pórtum uenio.

CHARINVS

Vaé mihi:

Móntis tu quidém mali in me ardéntis iam dudúm iacis.

Pérge, excrucia, cárnufex, quandóquidem occepistí semel.

(CHARINVS

Díc, quis emit?

---

615. *Varro de l. l. VII 60:* in Mercatore: 'Non ... fuit'

(a. 1860) p. 444 in iugulum, iam *Camerarius.* ingulumiã *B.* ingulum iam *CD*[1]. in gulam iam *D*[2]*FZ* 614. Q *initio et* ULLUSTQUEM *(finis proprium v. occupabat) A* Queso *BCD* nullus est *BCDFZ* 615. *Hunc versum huc revocavit Ritschelius, qui in libris (in A hoc certe loco non exstat: post 619 A deperditus) est post 619* Non *Varro.* Nec *libri* diuidia est *Varro.* diuidiae *(*diuidię *C)* est *libri* Ne tibi istuc magis diuidiae non est *Ritschelius: at cf. Nov. exc. p. 95* mihi diuidiae *scripsi.* mihi hodie *libri cum Varrone.* mihi hocedie *Bergkius Diar. antiqu. stud. a. 1855 p. 292. Cf. idem Beitr. p. 87, 158, Ritschelius l. s. s. p. 95, Muellerus Pros. Pl. p. 582 (*umquam quam *inter alia), Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 23*

616. L *initio et* IO *in fine A* *Char. pers. om. libri* malam rem *B.* rem ‖ Malam *CF.* rem ‖ Mala *DZ* aut i in malam rem *Ussingius. Mire argutatur Palmerius p. 873* cui est *libri.* quoi ea est *Ritschelius.* quoi sit *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443: at cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 132* 617. ORTUMUENIO *in fine A (exitus proprium v. occupabat)* adducta *B.* abdicta *F* qm̃ *B.* quom *F.* cum *reliqui* adportum *C* Ve *CD.* Veh *F* 618. MONTE *(vel* TI*) initio, dein suo loco* QUIDEMMA *et in fine* D ... ACIS *A* tuquidem *C* in *om. Z* 619. PERGE, *dein* F .. QUA- ..... EMOCC ... S *(dubia)* .. SEMEL *A* carnufexa *C.* carnifexa *B.* carnifex *FZ* quando quidem *D* *Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 366* occepsti *Bentleius* *V. 620—624 non esse eiusdem vel poetae vel re-*

EVTYCHVS

Néscio hercle.

CHARINVS

Em, istúcinest operám dare 620
Bónum sodalem?

EVTYCHVS

Quíd me facere uís?

CHARINVS

Idem quod mé uides:
Ít pereas. quin pércontatu's, hóminis quae faciés foret,
Quí illam emisset: eó si pacto pósset indagárier
Múlier? heu me míserum.

EVTYCHVS

Flere omítte. istuc quod núnc agis'

EVTYCHVS

Quíd ego feci?

CHARINVS

Pérdidisti me ét fidem mecúm tuam. 625

EVTYCHVS

Dí sciunt culpám meam istanc nón esse ullam.

CHARINVS

Eugé, papae.
Deós absentis téstis memoras: quí ego istuc credám tibi?

EVTYCHVS

Quín tibi in manúst quod credas: égo quod dicam, id mi ín manust.

---

censionis cuius sunt v. 616. 637 vidit Ritschelius: cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 257 sqq. 268 620. Dii mihi quis *Z* Em *BCD*[1]. Hem *D*[2]*FZ* istuccine est *Camerarius.* istuc in est *B.* istuc inest *reliqui* 621. uides] uis *FZ* 622. Vtpereas *C* percuntatus *C.* percunctatus *BD* que *C* facies *ex* pacies *m. 2 D.* pacies *BC* 623. eos si *B* indagari *F* 624. Mulier heu me miserum] meniserum *B* EVT Flere omitte *BCD.* Mulier. heu me miserum. EV. flere. Ch. omitte *FZ.* Mulier. EV. Heu me miserum. Ch. Flere omitte *Camerarius* agis] *intercidisse apparet quibus continuaretur sententia' Ritschelius: at cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 268* 625. *Char. pers. praem. BCD* Eut. Perdidisti *BC* 626. EV *om. BC* Dii *B* Disciunt *CD* istic *Dousa fil.* istanc *post* ullam collocatum *Bothius* euge pape *B. Muellerus Pros. Pl. p. 652.* eugipe *C e corr.* eutibe *ex* eugipe *m. 2 D.* eutyche *FZ.* Eugepae *Guyetus. Ritschelius.* Euge eu papae *Fleckeisenus Noc. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 5[illegible]3* 627. absentis testes *B.* absentes testis *reliqui* 628. Quin

CHARINVS

Dé istac re tu argútus es, ut pár pari respóndeas:
Ád mandata claúdu's, caecus, mútus, mancus, débilis. 630
Prómittebas te ós sublinere méo patri; ego me crédidi
Hómini docto rém mandare: is lápidi mando máxumo.

EVTYCHVS

Quíd ego facerem?

CHARINVS

Quíd tu faceres, mén rogas? requaéreres,
Rógitares quis ésset aut unde ésset, qua prosápia:
Cíuisne esset án peregrinus.

EVTYCHVS

Cíuem esse aibant Átticum. 635

CHARINVS

Vbi habitaret, ínuenires sáltem, si nomén nequis.

EVTYCHVS

Némo scire aiébat.

CHARINVS

At saltem hóminis faciem exquíreres.

EVTYCHVS

Féci.

Pistoris. Quia *libri* in manu est *BDFZ.* inmanu est *C* quodicam *C* mi in *Bothius.* mihi ea in *BCDF.* mihi mea in *Z* manu st *B.* manu est *reliqui* 629. Deistac *C* tu argutus *Ritschelius.* argutus *libri* Satis de istac re argutus es *(vel* argutus satis*) Muellerus Nachtr. 132.* De istac red argutus es *Ritschelius Nov. exc. p. 64.* Istac de re tu es argutus *Weisius* par pari ut *Weisius* 630. Admandata *C* claudus *libri et editiones ante Ritschelium* cęcus *CD* debilis *ras. ex* debiles *B* 631. te ////os *B* sublimere *CD*[1]. sublinire *D*[2]*F.* sublinier *Z* ego me *Ritschelius.* egomet *libri* 632. doctorē *BC* mandare:is *Camerarius.* mandaris *BCD.* mandas *F.* mandans *Z.* mandare *Ussingius* lepidi mando *B.* lapidi *sine* mando *reliqui* maximo *BCDZ* 633. tu *B. om. reliqui* men] me non *B*[1]. me n///// *B post rasuram.* me *dubitanter Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 209* requaereres *Ritschelius: cf. Opusc. IV p. 141.* requereres *B.* requireres *reliqui* 634. quaprosapia *C* 635. Ciuis ne *C* aibant *Guyetus.* aiebant *libri* 636. nomen si *Ritschelius* nequis *BCD*[1]*: quod sollicitare non ausus est Ritschelius.* nequires *D*[2]*FZ* 637. Nemo scire aiebat *Bothius. Post erasum* Nemon *ab initio versus* scire *B, sed ut recentior manus* Nemo aiebat *praemiserit.* Nemo aiebat scire *reliqui, Ritschelius.* '*Facilis sed non necessaria mutatio* Nemo se scire aibat' *Ritschelius*

CHARINVS

Qua forma ésse aiebant ígitur?

EVTYCHVS

Ego dicám tibi:
Cánum, uarum, uéntriosum, búcculentum, bréuiculum,
Súbnigris oculís, oblongis mális, pansam aliquántulum. 640

CHARINVS

Nón hominem mihi, séd thensaurum néscio quem memorás mali.
Númquid est quod dícas aliud dé illo?

EVTYCHVS

Tantumst quód sciam.

CHARINVS

Édepol ne ille oblóngis malis míhi dedit magnúm malum.
Nón possum duráre: certumst éxulatum hinc íre me.
Séd quam capiam cíuitatem cógito potíssumum: 645
Mégares, Eretriám, Corinthum, Chálcidem, Cretám, Cyprum,
Sícyonem, Cnidúm, Zacynthum, Lésbumne an Boeótiam.

EVTYCHVS

Cúr istuc captás consilium?

---

647. *Huc respicere suspicatur Fleckeisenus Ep. crit. p. XII Priscianum I 49 (G. L. II p. 36, 20), ubi* Saguntum *scriptura pro* Ζάκυνθος *commemoratur*

---

cf. Muellerus Pros. Pl. p. 582 638. fora *B* igitur *Ritschelius. om. libri.* ergo *Camerario duce Gruterus.* Eutyche *Bothius. Contra* Qua tandem hominem forma esse aibant *Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 79* 639. uiarum *B.* uanum *Z* uentricosum *F* 640. Sub nigris *BCD* pansam *B.* pansum *reliqui, etiam Pii 'vetusta exemplaria'* 641. thensaurum *B* thesaurum *reliqui* 642. Num quid *B* deillo *C* Tantumst *Ritschelius.* Tantum *libri* 643. neille *C* dedit mihi *a Pylade est* 644. certum st *B.* certum est *(m. 2 ex* certumst*) D* exulatum *(a e* ti *corr.) B* 645. potissimum *libri* 646. Megares Eretriam *Ritschelius Proleg. p. 152.* Megare seretriam *B.* Megare feretriam *CD.* Megarem feretriam *F.* Megara eretriam *Z* corynthum *F.* chorinthum *Z* chalcidem *Z* chalcitam *B.* calchitam *CDF* ciprum *D* 647. Sicyonem-cnidum *B* Sicionem *F* gnidum *D (ex* cnidum*) FZ* Zacynthum *Pius.* Zagcintum *B.* zacingthum *CD.* hyacynthum *F.* iacynthum *Z. Plautum* Saguntum *scripsisse annotat Ritschelius* Lesbumne an Boeotiam *Ritschelius.* lesbiambo iotiam *B.* lesbiam boetiam *reliqui.* lesbiam boeotiam *Pylades.* Lesbon an Boeotiam *Guyetus.* Lesbiam an Boeotiam *Bothius olim* 648. istuc *(c s. v.) D* captas

CHARINVS

Quía enim me adflictát amor.

EVTYCHVS

Quíd tu ais? quid, quóm illuc, quo nunc íre paritas, uéneris,
Si íbi quam amare fórte occipias átque item eius sit ínopia, 650
Iam índe porro aufúgies? deinde item íllinc, si idem euénerit?
Quís modus tibi exílio tandem euéniet? qui finís fugae?
Quaé patria aut domús tibi stabilis ésse poterit? díc mihi.
Cédo, si hac urbe abís, amorem te híc relicturúm putas?
Si íd fore ita sat ánimo acceptumst, pró certo incertúm si habes: 655
Quánto te satiúst rus aliquo abíre, ibi esse, ibi uíuere
Ádeo dum illius té cupiditas átque amor missúm facit?

CHARINVS

Iám dixisti?

EVTYCHVS

Díxi.

CHARINVS

Frustra díxti. hoc mihi certíssumumst:
Éo domum, patrem átque matrem ut meós salutem: póstea
Clám patrem patria hác effugiam aut áliquid capiam cónsili. 660

Guyetus. ceptas *FZ.* coeptas *BCD* me afflictat *CDFZ.* afflictat med *Guyetus: cf. Proleg. p. 184. Non recte Lachmannus in Lucr. p. 290* 649. qui cum *Z.* quid cum *reliqui* ueneris *post* illuc *habet C, sed signis correxit* 650. Si ibi quam amare forte *Ritschelius.* Sibi amare forti *B.* Si ibi amare forte *signis corr. ex* Si ibi forte amare *C.* Si ibi amare forte *reliqui* at que *C* eius sit inopia *in ras. C* 651. si idem *Ritschelius.* si item *libri, nisi quod* sitem *C* 652. Quis] Qui *Ritschelius in adn. dubitanter post Pareum aliosque* tandem exilio *Bothius: idem Ritschelius* fuge *C* 653. Quę *C.* Que *B* 655. Si id] Sin *Ritschelius* fore *B.* forte *reliqui* sat] sit *B* acceptum est *libri* pro certo incertum *Ritschelius.* certum id pro certo *BCDF.* certum id profecto *Z.* incertum id pro certo *Bothius deleto* est *post* acceptum: *contra* incertum pro certo habes *Ussingius.* idque pro certo si habes *Henricus Schenkl l. s. s. p. 678 sqq.* 656. satius est *(ex* satiu st*)* rus *D.* satius est rus *FZ.* stat lustrus *B* Quanto satiust rus abire te aliquo atque ibi te uiuere *Ritschelius.* Quanto te satiust rus aliquo abire ibique *(vel* atque illi*)* uiuere *Henricus Schenkl l. s. s.* 657. cupiditas te *Ritschelius: at cf. Opusc. vol. II p. 682* 658. certissumum est *BCZ.* certissimum est *D.* certissimumst *F* 659. atque *s. v. D* matremque *D* 660. patre *F* consilii *BFZ*

EVTYCHVS

Vt corripuit sé repente atque ábiit. ei miseró mihi:
Sí ille abierit, meá factum omnes dícent esse ignáuia.
Cértumst praeconúm iubere iám quantumst condúcier,
Quí illam inuestigént, qui inueniant: póst ad praetorem ílico
Íbo, orabo ut cónquaestores dét mi in uicis ómnibus. 665
Nám mihi nil rélicui quicquam áliud iam esse intéllego.

---

661. corripiuit *C* hei *Ritschelius.* heu *libri* 662. factum *B.* *om. reliqui* omnis *CD*[1] dicentes se *B* ignauiae *C* 663. Certum st *B.* Certumst *reliqui* praeconium *Z, defensum a Gulielmio* lubere *CD* iam quantum est *libri.* quantumst iam *Ritschelius in adnotatione* 664. adpraetorem *C* 665. Ibo *B.* *om. reliqui.* *Unde profectus* ad praetorem iuero ‖ Orabo ut conquisitores *Guyetus* conquaestores *Lachmannus in Lucr. p. 406.* conquisitores *libri: cf. ad Amphitr.* v. 65 mihi *libri* 666. nil reliqui *Angelius.* nihil relicti *libri.* relicui nil *Ritschelius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 559.* nihil relictum *Saracenus* iam aliud *Bothius, Ritschelius* intelligo *Z*

ÀCTVS IV

DORIPPA. SYRA

DORIPPA

Quoniam á uiro ad me rús aduenit núntius
Rus nón iturum, féci ego ingeniúm meum:
Reuéni, ut illum pérsequar qui mé fugit.
Sed anúm non uideo cónsequi nostrám Syram. 670
Atque éccam incedit tándem. quin is ócius?

SYRA

Nequeó mecastor: tántum hoc onerist quód fero.

DORIPPA

Quid óneris?

SYRA

Annos óctoginta et quáttuor:
Et eódem accedit séruitus, sudór, sitis.
Simul haéc quae porto déprimunt.

DORIPPA

Aliquíd cedo, 675
Qui aram hánc uicini nóstrarum aedium aúgeam.
Da sáne hanc uirgam laúri.

Act. IV scaen. 1 DORIPPA (DO RIPPA *C*) MVLIER . SYRA (SIRA *D*²) ANVS · *BCD*². *om. D*¹ 667. auiro *C* admerus *C* nuncius *C* 668. noniturum *C* flexi *Ussingius* 669. reuereni *D*¹ 670. non̊ *D*. nunc *FZ* nonuideo *C* nostra *Z* syriam *B* 671. eccam incedit *Camerarius.* incedit eccam *libri* qui ni sotius *B*. quin is otius *D*. Dor. qui nis otius *C* 672. Neque ome castor *B* oneri st *B*. oneris est *reliqui* 673. etquattuor *C*. et quatuor *BDF* 674. eo iam *Ritschelius: cf. Bugge Opusc. ad Madvig. p. 156. Ceterum versum suspectat Ussingius* 675. hęc *C* que *BC* Dor. *om. Z* 676. Qui aram hanc uicini nostrarum aedium augeam *scripsi (vicinus est Apollo).* Qui hanc uicini nostri aram augeram *BCDF et, nisi quod* augeam, *Z: quo* Syra *addidit Camerarius: ubi* Agyii qui *Bergkius Diar. antiquor. stud. a. 1855 p. 295,* Huius oneris qui *vel* Vicinam qui *infeliciter Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 675.* Qui uicini hanc nostram augeam aram Apollinis *Ritschelius coll. Bacch. 172. In* uicini *latere* uici *et in* augeram *vocabulam ab* agyeus *factum suspicatur Muellerus Pros. Pl. p. 522. Satis habet* rite aram augeam *scripsisse Ussingius* 677. *Syrae pers. praem. libri:*

SYRA

Em.

DORIPPA

Intro abíte.

SYRA

Eo.

DORIPPA

Apóllo, quaeso te út des pacem própitius,
Salútem et sanitátem nostrae fámiliae,
Meóque ut parcas gnáto * * * 680

SYRA

Dispérii: perii mísera: uae miseraé mihi.

DORIPPA

Satín tu sana's, óbsecro? quid éiulas?

SYRA

Doríppa, mea Doríppa.

DORIPPA

Quid clamás? cedo.

SYRA

Nescío quaest mulier íntus hic in aédibus.

---

678 *sq. Porphyrio in Hor. carm. saec. 46:* Plautus in Mercatore fabula idem sensit, cum inducit matrem familias precari Apollinem, nato suo ut parcat

---

corr. Acidalius Desane *B* lauri. Syr. Em. Dor. Intro abite. Syr. Eo *scripsi.* lauriabit uintro DOR Eo *B.* lauri abi tu *(*abitu *C)* intro *(sequitur spatium)* Eo *CD.* lauri. DO. abi tu intro. SYR. Eo *FZ.* Lauri. Syr. En. Dor. Abi iam tu intro Syr. Eo *Ritschelius ex parte ducibus Acidalio et Pylade (*abi iam*). Displicere* lauri. Syr. En tibi. Do. abi tu intro *Ritschelius adnotat.* lauri. SYR. Do. DOR. Abi tu intro. SYR. Eo *Bugge Opusc. ad Madvig. p. 157* 678. DO *om. B* queso *BCD* propicius *CD* 679. etsanitatem *C* nostrę *C.* nostre *B* familię *C* 680. gnato parce *(*pace *B)* propitius *(*propicius *CD) libri: 'quae apertum est e v. 678 iterata esse, pepulisse autem aliquid huiusmodi:* Meoque ut parcas gnato ut mihi sospes fuat' *Ritschelius V. 681—696 occupabant Ambrosiani p. 477, ubi Loewius nil legit nisi quae disertis verbis testatus sum* 681. I *et* R *initio dubia lectione (*dispeRii*) A* Dispersi *BCD* ue *CD* miserę *BC.* misere *D* 682. S *initio A* Satin tu sanas *B.* Satintus ana es *C.* Satin tu sana es *D.* Satin sana es *FZ* quid eiulas] quod uolebas *B* 683. DO *initio A* Dorippā ea *B* me adorippa *C* clamas] uis *Ritschelius cum Guyeto.* clamas *esse interpretamentum* eiulas *vocis ratus* cedo *scripsi.* obsecro *libri. Ritschelius* 684. N *initio A* qua ē mulier inthus hic inaedibus *B.* mulier quę est intus hic

DORIPPA

Quid, múlier?

SYRA

Mulier méretrix.

DORIPPA

Veron sério? 685

SYRA

Nimiúm scis sapere, rúri quae non mánseris.
Quamueís insipiens póterat persentíscere
* * * * * * * * * * *
Illam ésse amicam tuí uiri bellíssumi.

DORIPPA

Credó mecastor.

SYRA

Ei hác mecum, ut uideás semul
Tuam Álcumenam pélicem, Iunó mea. 690

DORIPPA

Ecástor uero istúc eo quantúm potest.

LYSIMACHVS

Parúmne hoc est malaé rei quod amat Démipho,

---

inędibus *C: ubi* hic intus in *F*, intus in *sine* hic *Z*. mulier quae est hic intus *(intus s. v.)* in edibus *D* hisce in aedibus *Schmidtius de dem. pron. form. p. 30* 685. QUIDMULIER# *initio et* ERIO *ut vid. in fine A* serie C^1DFZ ueron? SYR. Serio *cum Acidalio Ritschelius* 686. NIMIUM *initio et* RIS, RI *dubiis, in fine A* quę *C.* que *B* 687. QUAMUEIS *initio et* E *dubia in fine A: sequitur novus v., ubi tamen nil apparuit nisi initio* I *(vel* T, *minus prob.* E, P*)* Quam uis *B.* Quam *CDFZ* persentisceret *Z* 688. ILL *ut vid. initio A Secuntur 6 versus in quibus nihil apparuit (689—691. titulus duorum versuum. 692. ?)* pellis sumi *C.* bellissimi *BFZ* 689. me ecastor *D* Ei *B (ut v. 281).* I *reliqui* simul D^2FZ 690. alcmenam D^2FZ pellicem *Z* iuno mea Iuno mea *F* 691. E castor *C* pot est *C* Ego uero ecastor isto eo *Muellerus Pros. Pl. p. 364*

Act. IV scaen. 2 LISIMACHVS SENEX *B.* LYSIMACHVS SENEX DV *C. om. D* 692. Parumne hoc est *Ritschelius.* Parum ne est *libri.* Parumne est hoc *Camerarius.* Parumne est id *(rectius* id est*) Lachmannus.* Parum nunc est *sine interrogatione Bothius.* Parumne sit *Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 675: idem Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 25, qui Muelleri commenta (Pros. Pl. p. 515) recte reicit.* Parumnec est *Kochius Mus. Rhen. vol. 25 (a. 1870)*

Ni súmptuosus ínsuper etiám siet?
Decém si ad se uocásset summatís uiros,
Nimium óbsonauit. séd coquos, quasi ín mari 695
Solét hortator rémiges hortárier,
Ita hórtabatur. égomet conduxí coquom:
Sed eúm demiror nón uenire ut iússeram.
Sed quís nam a nobis éxit? aperitúr foris.

DORIPPA. LYSIMACHVS. (SYRA)

DORIPPA

Misérior mulier mé nec fiet néc fuit, 700
Talí uiro quae núpserim. heu miseraé mihi.

---

p. 622. Cf. Langenus p. 50. Nihil profecisse annotat Ritschelius Handium Turs. IV p. 189 male *DZ* 693. NISUMPTU *initio A* et iam *B* 694. DECEMSE *(vel* SI*) initio et in fine* OS *ut vid. A* si ad se uocasset summatis *Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 675.* si ad cenam (siadcenam *C.* si ad coenam *Z)* uocasset summos *libri.* si ad cenam summos uocitasset *Ritschelius.* uocasset si ad cenam summos *Pylades.* si ad cenam uocasset summatis *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656.* si ad cenam ucasset summatis *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 686. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 95* 695. NIMIUM ..... A *(dubia).* .....*(ubi* uitsedcoqus *aptum)*Q.....R *(dubia). A* opsonauit *C* coquos *(*co *s. v.) D* 695. SOLETHORTATOR .... GESHOR .... EB *(dubiae) A De* Solēt *cf. Proleg. p. 184.* Solitust *Pylades.* Solet olim *Acidalius, Guyetus* horitator *Scaliger in Lycophr. Cassandr. p. 87, abusus Diomede I p. 382.* aegeator *ex glossariis Loewius Prodr. p. 285* remigies *Z V. 697—713 (?) occupabant Ambrosiani p. 478, ubi nihil Loewio apparuit nisi haec:* 1. M *dubia in fine (697?),* 2. *nihil (v. 698?),* 3. S *dubia initio (699?),* 4. 5 *nihil (titulus?),* 6. FUIT *in fine (700),* 7. *nihil (701?),* 8. ENDESUIRO *in fine (702),* 9—13. *nihil (703—707?),* 14. MIHI *in fine (708),* 15. *nihil (709?),* 16. RDUINT *in fine (710),* 17. *nihil (711?),* 18. QUIDNUNC *initio et sub finem:* NISIUTIADEAM.... ADLOQUAR *(v. 712),* 19. B *initio, dein post circa 10 litt. spat.* S *dubia, dein paullo post* O....U *dubiae, quae si ad v. 713 spectant, apparet initio v. alia in A exstitisse atque in Palatinis* 697. ego met *C* conduxit *Z* coquā *BCD*[1]. coquum *D*[2]*Z* 698. Sed eum *BD.* Sedn̄ *C.* Sed eccum *Z.* Sed quom *F* 699. Sed quis nam *Ritschelius.* Sed quinam hinc *libri.* Sed qui hinc nam *Camerarius.* Quinam hinc *Ussingius.* St, quinam? anobis *C* *Act. IV scaen. 3* DORIPPA MVLIER . LISIMACHVS SENEX SYRA ANVS *B: item, nisi quod* LYSIMACHVS, *C.* DORIPPA M̄ LISIMAC' (SENEX SIRA AN' *erasa) D*[2]. *om. D*[1] 700. Misereor *B* 701. hei *Ritschelius* miserę *(ex* miserere *m. 2) D*

Em, quoí te et tua quae tu hábeas commendés uiro.
Em, quoí decem talénta dotis détuli,
Haec út uiderem, ut férrem has contumélias.

LYSIMACHVS

Perii hércle: rure iám rediit uxór mea. 705
Vidísse credo múlierem illam in aédibus.
Sed quaé loquatur, éxaudire hinc nón queo.
Accédam propius.

DORIPPA

Vaé miserae mi.

LYSIMACHVS

Immó mihi.

DORIPPA

Dispérii.

LYSIMACHVS

Immo equidem hercle óppido perií miser:
Vidít. ut te omnes, Démipho, di pérduint. 710

DORIPPA

Pol hóc est, ire quód rus meus uir nóluit.

LYSIMACHVS

Quid núnc ego faciam, nísi ut ad eam adeam atque ádloquar?

---

702. Hem *FZ* cui *libri* tua quae (quę *C.* que *D)* tu *BCD.* tua quae *F.* tu quae *Z: quod fraudi fuit Schneidero gramm. lat. I p. 145*
703. Hem *FZ* quoi *'vetusta exemplaria' Pii.* qui *nostri libri* talentã *BC* • 704. Hęc *C.* Hoc *F* inderem *C* 705. rure rediit uxor iam *Muellerus Pros. Pl. p. 73.* rure rediit huc uxor *Brugmanus p. 41* mea uxor *Z* 706. credo *libri.* eam credo *Camerarius* mulierem *ex* milierem *D* illam *Ritschelius. om. libri.* illi *Ussingius.* hanc *Pylades.* hic *Kampmannus de IN praep. p. 2* in edibus *D.* inedibus *C* 707. Sedquę *C.* Sed que *D* non queo *Pylades.* non quo *BCD.* nequeo *FZ* 708. Ve *CD* miserere *C.* misere *D* mihi *libri* Vae mihi miserae *Brugmanus p. 41* 709. Immo equidem *scripsi.* Equidem *libri, Ritschelius.* Et quidem ego *Muellerus Pros. Pl. p. 652.* Ego equidem *Pylades.* Ego quidem *Camerarius. Cf. Fleckeisenus Exerc. p. 20* her cle *ex* hei cle *D* 710. Vidit ut te omnes *CD*[1]. Vidit ut omnes *B.* Vt di te omnes *D*[2]*FZ.* Vtinam di te omnes *Pylades.* Vidit. ut omnes te *Camerarius* di perduint *Camerarius: cf. A.* di perdiunt *CD.* di pdunt *B.* perdiunt *Z: unde* perduint *Pius.* disperdiunt *F.* disperduint *Pylades* 711. DO. *om. B* 712. LY. *om. B* ego nunc *F: cf. Kellerhoffius de verb. colloc. p. 55* ad eam *Langenus p. 103. om. libri.* ad eam *deleto* ut *Muellerus Pros. Pl. p. 538 inter alia (*accedam *vel* conloquar*).* eam *Guyetus, Ritschelius*
De A cf. supra alloquar *CF.* eloquar *Z*

Iubét saluere súos uir uxorém suam.
Vrbáni fiunt rústici?

DORIPPA

Pudícius
Faciúnt quam urbani quí non fiunt rústici. 715

LYSIMACHVS

Numquíd delinquont rústici?

DORIPPA

Ecastór minus
Quam urbáni: et multo míńus mali quaerúnt sibi.

LYSIMACHVS

Quid aútem urbani déliquerunt? díc mihi:
Cupio hércle scire.

DORIPPA

Síc tu me temptás sciens?
Quoia ílla mulier íntust?

LYSIMACHVS

Vidistíne eam? 720

DORIPPA

Vidí.

LYSIMACHVS

Quoia ea sit, rógitas?

DORIPPA

Resciscám tamen.

LYSIMACHVS

Vin dícam quoiast? ílla — illa edepol — uaé mihi:

---

713. *De A cf. supra* saluare *B* suus *libri* 714. Puditius *BD*. Pudicicius *FZ* 715. Faciunt pol *Ritschelius* quam urbani *scripsi*. quam illi *libri*. illi quam *Camerarius*. quam illisce *Muellerus Pros. Pl. p. 751* 716. Num quid *B*. Nunquid *reliqui*. Numquid = Numquam quidquam *Bugge Tidskrift for Philologi vol. VII p. 34*. Numquam *Ritschelius*. An non *Lambinus*. Num non *Guyetus* delinquon *B*. delinqunt *C*. delinquunt *reliqui* delinquont? DOR. Rustici ecastor *Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 676* *'Quaerit num propter delictum aliquod a servis ruri commissum in urbem venerit' Ussingius* 717. urbani delinquunt et *F* malum *Z* quer̄ *C*. querunt *D* 718. autem minus urbani *F* deliquer̄ *C* 719. 720. 721 *hoc ordine Bothius*. 720. 721. 719 *libri* 719. *Vers. del. Ussingius* scire. Dor. Sic tu *Bothius*. scire sed tu *libri* tentas *FZ* 720. Dor. *praem. libri* Quoia *Gulielmius*. Quia (= Cuia) *libri* intus st *B*. intus est D^2FZ Vidisti neeam *B* 721. Cui aea *B*. Cuia ea *reliqui* cogitas *FZ* Resiscam *B* 722. Vindicam *BCD* cui est *B*. cuia est *reliqui*. DOR. Quoia est *Beckerus Studemundi Stud. vol. I*

Nescío ego quid dicam.

DORIPPA

Haéres.

LYSIMACHVS

Haud uidí magis.

DORIPPA

Quin dícis?

LYSIMACHVS

Quin si líceat —

DORIPPA

Dictum opórtuit.

LYSIMACHVS

Non póssum, ita instas: úrges quasi pro nóxio. 725

DORIPPA

Si innóxiu's —

LYSIMACHVS

Audácter quamuis dícito.

DORIPPA

Dic ígitur.

LYSIMACHVS

Dicam.

DORIPPA

At pól qui dicundúmst tamen.

LYSIMACHVS

Illást — etiam uis nómen dicam?

DORIPPA

Níhil agis.

Manufésto teneo in nóxia.

---

p. 285 illa *libri.* LYS. Illa *Beckerus l. modo scr.* cuia est illa? illa edepol *F.* cuia est illa? edepol *DZ* ue *CD* 723. Nescio ego *(vel* Nescio pol*) Muellerus Pros. Pl. p. 723.* Nescio *libri, Ritschelius* DOR Haeres *(*Heres *CD).* LIS Haud *libri.* DOR. Haeres? Haud *Bothius.* DOR. Haeres: haud *Ritschelius. Cf. Rostius Opusc. p. 262 sq.* uidi magis] demagis *ascripsit Scaliger Cf. v. 739* 724. *Pers. Dor. initio del. Bothius, Ritschelius* 725. Nonpossum *C* insta surges *BC.* instas *(ex* insta *m. 2)* surges *D* noxia *F* 726. Si innoxiu's — Lys. Audacter *scripsi.* Scío innoxius *(parva rasura ante* inn. *in B)* Lys. Audacter *libri.* Si innoxiu's audacter *cum Bothio Ritschelius* quam uis *BC.* quiduis *F.* quid uis *Z* 727. Dicamne *Ritschelius* Ego dicam *Camerarius* At pol qui *scripsi.* Atqui *DFZ, Ritschelius.* At qui *C.* At quid *B* dicendum est *B.* dicundum est *reliqui* 728. Illa est — etiam *Bothius.* Illa sunt etiam *BD (ubi* sint *m. 2) et, nisi quod* funt, *C.* illa scin ut etiam *Z.* illa sicut etiam *F.* Illa est, num etiam *Camerarius* uin etiam *Muellerus Pros. Pl. p. 653 adn.* nihil magis *FZ V. 729—734 sic transposuit Ritschelius: 731. 730. 729. lacuna duorum versuum.*

LYSIMACHVS

Qua nóxia? 729

Istaéc quidem illast —

DORIPPA

Quaé illast?

LYSIMACHVS

Illa —

DORIPPA

Ohe, iám satist: 730

Non tú scis quae sit íllaec?

LYSIMACHVS

Immo iám scio.

Tam, sí nihil usus ésset, iam non dícerem. 734

De istác sum iudex cáptus.

DORIPPA

Iudex? iám 'scio: 735

Huc tu ín consilium istam áduocauistí tibi.

LYSIMACHVS

Immó sic sequestro míhi datast.

DORIPPA

Intéllego.

737. *Festus p. 339 de* sequestro *agens:* et Pla[utus Mercatore: 'Immo] sic sequestro mihi data [est

734 729. Manifesto *F.* Manufestum *Ritschelius coll. Men. 594. Bacch. 696* in noxia *coll. Cas. II 8, 71 Dousa fil., quod in vetustis editionibus esse falso testatur Kampmannus de IN praep. p. 15.* innoxia es *libri (*in noxia es *FZ)* Quia *C* *Huic versui submittit v. 734 Weisius* 730. Istaec quidem illa est *Bothius.* Ista quidem illa est *libri.* Ista quidemst illa *Ritschelius.* Ista est quidem illa *Guyetus* Quae *(*Quę *C.* Que.*B)* illa est *libri* Ohe, iam satist *Ritschelius.* iohia *BCD*[1], *Ussingius.* io illa *D*[2]*FZ.* iod io *Guyetus.* io hias *Bothius* *V. 731. 734 hoc ordine (sine lacuna) Acidalius: inverso libri* 731. *Dor. pers. praem. libri* que *D* illaec *Bothius.* illa *libri* iam] etiam *Z, Ritschelius* *V. 732. 733 tales fuisse censet Ritschelius:* Dor. Etiam rogas? ne nunc dissimula diutius. ‖ Lys. Etsi uno uerbo potis sum expurigare me *e. q. s. Mihi si quae interciderunt, de qua re dubito, certe alia videntur intercidisse* 734. Tam *(h. e.* Tamen*) Bothius.* Iam *libri.* Nam *Ussingius* sinihil *C* 735. Deistac *C* 736. Huc *Gruterus.* Nunc *libri.* Nempe' *Dousa fil.* consilium *(*um *e corr.) C* aduocauisti *B.* aduocasti *CDFZ* 737. Immo sic] Immo haec *Ritschelius.* Immo *Camerarius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 257*

LYSIMACHVS

Nihil hércle istius quícquamst.

DORIPPA

Numero púrigas.

LYSIMACHVS

Nimiúm negoti répperi. enim uero haéreo

* * * * * * * * * * *

COCVS. LYSIMACHVS. DORIPPA. SYRA

COCVS

Agite íte actutum: nám mihi amatorí seni
Coquénda cenast. átqui quom recógito,
Nobís coquendast, nón quoi conductí sumus.
Nam quí amat, quod amat sí habet, id habet pró cibo.
[Videre, amplecti, ausculari, adloqui.] 745
Sed nós confido onústos redituros domum.
Eite hác. sed eccum quí nos conduxít senex.

---

data est D^2 738. LY. *om. Z* quicquam est *BCDF.* quicquam *Z* DO. *om. Z* nunc numero *F* purigas *Ritschelius.* purgas *libri.* purgitas *Pylades* 739. *Hunc v. post v. 723 ponit Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 478* negotii *B.* negocii *FZ* hereo *libri* *Post haec versum intercidisse censet Ritschelius (740) talem:* Quos esse hos dicam qui huc recte adueniunt uia*: quem contra disputat Ladewigius l. modo exscripto* *Cf. ordinem superscriptionis scaenae 4 in BC*

Act. IV sc. 4 LISIMACHVS · DORIPPA · COCVS *B.* LY SIMA CHVS COCVS EIDEM *C. om.* D^1. COCVS LYSMAC' DORIPPA SIRA D^2 741. mihi] iam *Ritschelius.* illi *Schoellius* amatori *(prior* a *s. v.) D* 742. Coquenda coena est *Bothius.* Coquendast *(*Coquenda st *B.* Coquenda est D^2F*)* cena *libri* atqui *Ritschelius.* atque *libri.* at belle *(et* cena*) vel* at mecum *dubitanter Muellerus Pros. Pl. p. 8* q̃m *B.* cum *reliqui.* equidem cum *Camerarius* recogito *B.* regito *CD.* cogito *FZ*

743. coquenda est *(ex* coquendast *m. 2) D* non cui conducti *Camerarius.* non ducti *libri.* non ei cui ducti *Pylades.* non cui dūcti *'antiqui codd.' Pii* 744. quiamat *B* si id habet, id habet *Camerarius* 745. *'Insiticius habendus, quamquam defensus a Lingio p. 17' Ritschelius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 532* amplectier *Camerarius* ausculari *CD.* auscultare *B.* osculari *FZ.* oscularier *Camerarius* alloqui *libri* 747. Eite *B.* Ei te *D.* Fite *C.* Ite *FZ*

LYSIMACHVS

Ecce aútem perii: cóquos adest.

COCVS

Aduénimus.

LYSIMACHVS

Abeí.

COCVS

Quid, abeam?

LYSIMACHVS

St, abei.

COCVS

Abeam?

LYSIMACHVS

Abeí modo.

COCVS

Non éstis cenatúri?

LYSIMACHVS

Iam saturí sumus. 750

Intérii.

DORIPPA

Quid [illegible]s tu? étiamne haec illí tibi
Iussérunt ferri, quós inter iudéx datu's?

COCVS

Haecíne tuast amíca, quam dudúm mihi
Te amáre dixtei, quom óbsonabas?

LYSIMACHVS

Nón taces?

De interpunctione cf. Langenus p. 5 748. coquus *libri* 749. Abei] Abii B^1. Abi *B ex ras.* Abi *reliqui* St, abi *Camerarius.* Stabi BD^1. Staui *C.* abi D^2FZ abeam? Lys. Abei modo *Ritschelius.* Abeam? Lys. Abei *C.* Abeam. LYS. Abii B^1D^1. Abeam. LYS. Abi B^2D^2FZ. Abeamne? LYS. Abi *Camerarius. Licuisse etiam* St abi. Abeam. Abi abi modo *annotat Ritschelius. Non recte iudicarit Lachmannus in Lucr. III 941: qui olim* abeamusne *pro* abeamne *correxerat. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 629* 751. Interii *Pareus.* Sed interii *libri.* St, interii *Acidalius* 752. interii iudex *B* datus *libri V. 753—790 sciendum est in A nihil apparuisse nisi quod disertis verbis testor* 753. HAECINE (E *ultima incerta), dein post spatium maius quam pro scriptura Palatinorum* SSETQUAMDUDUMMIHI (S *prior et* ET *incertissimae) A* Hęcintua est *C.* Hec intua est *B.* Hecin tua est D^1. Hecine tua est D^2. Hęcine tua est *FZ* 754. TEAMARED.....(IXTEI *quadrat), dein* Q *dubia (*QUOM*) et suo loco* ABAS (AS *dubiae) A* dixti *Camerarius.* dixisti *BCDFZ* qm̃ *B.* cum *CDFZ* Nontaces *C*

COCVS

Satis spíssum filum múlieris: uerum hércle anet. 755

LYSIMACHVS

Abín dierectus?

COCVS

Haúd malast.

LYSIMACHVS

At tú malu's.

COCVS

Scitam hércle opinor cóncubinam hanc.

LYSIMACHVS

Quín abis?

Non égo sum, qui te dúdum conduxí.

COCVS

Quid est?

Immo hércle tu istic ípsu's.

LYSIMACHVS

Vae miseró mihi.

COCVS

Nempe úxor rurist túa, quam dudum deíxeras 760

---

755. *Cf. Loewii Prodr. p. 271, ubi glossae afferuntur*

---

755. SATIS.....*(quadrant* sceitum *et* spissum*)*FILUMMULIERIS-UERUMHERCLEANET *A* spissum *Ritschelius (cf. Opusc. phil. vol. II p. 402)* scitum *libri (fortasse e v. 757): nisi quod* situm *Z.* scitum *def. Langenus p. 118* filum *Pius.* filium *BCDFZ* uerum hercle anet *A, Ritschelius, Octavius Ferrarius Elect. II p. 281.* uerum hercle an et *CD.* uerum hercle amet *B.* uerum hercle aut haud *F.* uerum hercle auet *Z.* uirum hercle auet *Gulielmius. Alia aliis ineptiora Aldus, Meursius, Palmerius, Colvius, Gruterus* 756. MALA *(incertissima lectione) suo loco et* UMALUS *in fine A* LYS. *om. F* Abindie rectus *BC.* Abin *(i s. i)* di////rectus *D.* Abi indirectus *F: ubi* Abin hinc *Muellerus Nachtr. p. 97* mala st *B.* malast *(e s. a post. m. 2) D.* mala est *Z* Attumalus *C* malus *libri* 757. SCITAMHERCLEOPINORCONCUBINAMHANC#QUINABIS *(*QUIN *incerta lectione) A* hercle opinor sane *BCDF.* hercle opinor satis *Z.* hercle opinor *recte Guyetus.* hercle sane *Ritschelius* hanc *om. Z* Non abis *(*Nonabis *C) BCDFZ* 758. QUITEDUDUM *et* QUID— *in fine A* quite *C* conduxi *libri. cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 46.* conduxim *Ritschelius.* conduxit *Acidalius* 759. UCIPS *(*U *dubia), dein dubia* E *(*UAE*) et in fine* MIHI *A* istic *Pylades, Acidalius.* istuc *BCDFZ* ipsus *libri* . Ve *BCD* misero misero *F* 760. .....UXORRURI*(vel* RE*)*STTUAQUAMDUDUMDEIXER— *A* rurist *Z.* rure st

Te odísse atque anguis.

LYSIMACHVS

Égone istuc dixí tibi?

COCVS

Mihí quidem hercle.

LYSIMACHVS

At íta me amabit Iúppiter,
Vxór, ut ego illud númquam deixi.

DORIPPA

Etiám negas?
Palam ístaec fiunt té me odisse.

LYSIMACHVS

Quín nego.

COCVS

Non nón te odisse aiébat, sed uxorém suam: 765
Et suam aútem uxorem rúri esse aibat.

LYSIMACHVS

Haéc east.
Quid míhi molestu's?

B, Buechelerus de decl. p. 62. rus est *CDF* dixeras *BCDFZ* 761. AEQU *suo loco et* TU (ISTUC) *A* Odisse te *Fleckeisenus Philologi vol. II (a. 1847) p. 90, Ritschelius.* Ted odisse *Bothius. cf. Muellerus Pros. Pl. p. 653* atque *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 455.* aeque *B. idem A ut vid. propter spatia.* aeque atque (eque *C.* eque *D) reliqui, Ritschelius. Cf. Langenus p. 20* anguis *BFZ.* angis *CD.* anguem *Hermannus* Ego neistuc *C* istuc tibi *deleto* dixi *Bothius, Ritschelius* 762. ...IQUIDEMHERCLE#ITAMEAMABITIUPPITER *A* Mihi tu *Ritschelius.* Pol mihi *Fleckeisenus l. s. s.* At ita me *Fleckeisenus l. s. s.* Ita me (Itame *C) libri.* Ita me ille *Muellerus Pros. Pl. p. 653 inter alia* amabat C^1 iupiter *F* 763. UXORUTEGOILLUDNUMQUAMDEIXI#ETIAMNEGAS *A* nunquam *D* dixi *BCDFZ* Dor.] Co. *Z* 764. 765. *Hoc ordine A, Pistoris: inverso BCDFZ* 764. PALAMISTAECFIUNTTEMEODISSE#QUINNEGO *A* DO. *praem. BCDFZ* istec *C* 765. NONNONTE(TE *incertae)*ODISSEAIEBATSED(SED *incertissimae)*UXOREMSUAM *A* CO. *om. F.* LYS. *Z* Non non te odisse aiebat uxorem uerum suam *B et, nisi quod* Non *semel CDFZ et* uerum *s. v. C, reliqui.* Non non *defendit Umpfenbachius Mel. Pl. p. 41 coll. Phorm. II 1, 73, ubi* noenum *Ritschelius Nov. exc. p. 40, fortasse recte.* Non ted odisse, uerum uxorem aibat suam *Bothius, Ritschelius.* Non te se odisse, uerum uxorem aibat suam *Spengelius Plaut. p. 228* 766. ETSUAMUXOREMRU.....AIEBAT#HAECEAST *A* Et suam autem uxorem *Ritschelius.* CO. Et uxorem suam *BCDFZ* aibat *Ritschelius.* aiebat *BCDFZ* Hęc *C.* Hec *B* ea est D^2FZ *V. 767—792 varias sententias excitaverunt: Ladewigius Philol. v. 17 (a. 1861) p. 479 v. 773—778 = 768—770 ex altera recensione repetit, v. 771 sq. post v. 792 ponit: quem contra ipse Act. soc. phil.*

COCVS

Quía nouisse mé negas.
Nisi métuis tu istanc —

LYSIMACHVS

Sápio: nam mihi únicast.

COCVS

Vein me éxperirei?

LYSIMACHVS

Nólo.

COCVS

Mercedém cedo.

LYSIMACHVS

Cras pétito: dabitur. núnc abi.

DORIPPA

Heu miseraé mihi. 770

LYSIMACHVS

Nunc égo uerum illud uérbum esse experiór uetus,
Aliquíd mali esse própter uicinúm malum.

COCVS

Qur heíc astamus? queín abimus? Sí tibi

Lips. vol. VI p. 242 sqq. v. 767—772 post v. 778 ponebam: denique Ussingius v. 773—778 tollit 767. 768. *Hoc ordine libri: inverso Ritschelius* 767. QUIDMIHIMOLESTUS#QUID*(vel* QUIA*)*NOUISSEME..GA. *(*GA *dubiae) A, unde Loewius quae supra* molestus *B.* molestus es *reliqui* Quia me non nouisse *(*nonnouisse *B)* ais *(*aif *C) BCDFZ, Ritschelius* 768. NISIMETUIS*(vel* ES*)*TUISTANC#SAPIONAMMIHIUNICAST *A* Nisi metuis tu istanc — *scripsi ex A.* Ni metuis tu istanc *reliqui.* Nempe metuis tu istanc *Ritschelius.* Num metuis tu istanc *Camerarius, Langenus p. 130.* Ne metuis *(*= Metuisne*)* tu istanc *Meursius.* Nimirum odisti hanc *Bugge 'Tidskrift f. Phil.' vol. VII p. 3* unica est D^2 769. UEINMEEXPERIREI#NOLO#MERCEDEMCEDO *A* Coc. Vin *BCDFZ* experiri *BCDFZ.* expediri *Palmerius* Volo *BCDFZ: corr. Camerarius* cedo *B.* dabo *CD.* dato *FZ* 770. CRA.....ODABITURNUNCABI#HEUMISERAEMIHI*A* abi. DO. Eu *(*Heu *FZ)* miserae *(*miserę *C.* miserę*r*ę *D)* mihi *BCDFZ.* abi. heu misero mihi. *Aldina: prob. Acidalius et (*ei*) Ritschelius* 771. NUNCEGOUERUMILLUDUERBUMESSEEXPERIORUETUS *(*UETUS *incertae) A Pers. Lys. add. Pylades. om. libri* Nuc *C* uerum ego *Lachmannus* Nunc ego illud uerum uerbum esse *Brixius Nov. annal. vol. 123 (a. 1881) p. 54* 772. *Ita A, nisi quod* MALUM esset *B* 773. *Exspectari potius Lysimacho continuata haec verba* Cur hic astatis? quin abis *adnotat Ritschelius* QURHEICASTAMUSQUEINABIMUSINCOMMODI *A* Cur hic *BCDFZ* Quein abimus? si tibi

Quid sécus euenit, íd non est culpá mea.

LYSIMACHVS

Quein me éxradicas míserum.

COCVS

Scio iam quíd ueleis: 775

Nempe me hínc abire ueís.

LYSIMACHVS

Volo inquam.

COCVS

Abíbitur:

Drachumám dato.

LYSIMACHVS

Dabitur.

COCVS

Iám darei ergo seís iube:

Darei pótest interea dum íllei ponunt.

LYSIMACHVS

Quín abis?

Potine út molestus né seis?

---

scripsi Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 244. quin abimus (habimus *B*) incommodi *BCDFZ.* Lys. Quin. abis? Coc. Incommodi *cum Bothio Ritschelius* 774. SIQVIDSECVSTIBIEVENITIDNONESTCVLPAMEA *A* Quid secus euenit *scripsi l. s. s.* Siquid tibi euenit (eueniet *F*) *BCDFZ.* Si euenit quid tibi *Ritschelius.* Si tibi quid euenit *Guyetus* id] at *Gronovius, refutatus a Rostio Opusc. p. 166* nonest *C* *Cf. Geppertus Stud. II p. 93* 775. QVEINMEERX(*pro* X *minus prob.* R *et* A: *corruptela pro* exradicas?)ADICASMISERVM#SCIOIAMQVIDVELEIS *A* Quin *BCDFZ* mera dicas *C.* me radicas *BDFZ: corr. Aldina* miserum *ex* miseram *C* uelis *BCDFZ* 776. NEMPEMEHINCABIREVEIS#VOLOINQVAM#ABIBITVR *A* Nempe (m *s. v.*) *C* me hic *B.* hinc me *Camerarius: non recte Geppertus Stud. II p. 90* uis *BCDFZ* Adibitur *B* 777. DRACHMAMDATO#DABITVR#DAREIERGOSEISIVBE *A* Drachmandato *B.* dragmam dato *CD.* drachmam dato *FZ.* Drachumam da *Ritschelius.* drachumam dato modo *idem Opusc. II p. 472, et alio tempore* drachumam dato. (Dabitur. Darier). *cf. ibidem* iam darei *Ritschelius.* dari *BCDFZ* sis *BCDFZ* 778. DAREIPOTESTINTEREADVMILL .....(*quadrat* EIPONV)NTQVINABIS *A* dari potest *BCDFZ.* Potest *Pareus, Hermannus, Ritschelius* illi *BCDFZ* Quin (i *s. v.*) *C.* Qui D^1. Quin D^2 779. POTINEVTMOLESTVSNESEIS#AGITEAPPONITE *A*

COCVS

Agite appónite
Opsónium istuc ánte pedes illí seni. 780
Haec uássa aut móx aut crás iubebo abs té peti.
Sequíminei.

LYSIMACHVS

Fortasse íllum mirarí coquom,
Quod uénit atque haec áttulit. dicam íd quod est.

DORIPPA

Non míror sei quid dámnei facis aut flágiti,
Nec pól ego patiar, seíc me nuptam tám male 785
Meásque in aedeis seíc scorta obductárier.
Syra, eí, rogato meúm patrem uerbeís meeis,
Vt uéniat ad me iám semul tecum húc.

SYRA

Eo.

---

ne sis *CDFZ.* nesis *B* opponite *Lambinus* 780. OPSONIUMISTUC-ANTEPEDESILLISENI *A* Obsonium *BCDFZ* 781. HAEQUASSAAUT-MOXAUTCRASIUBEBOAB*(minus prob.* P)STEPETI *A* Hęc *C.* Hec *B* uasa *BCDFZ* nox *Bothius* iubebo *(*b *post. s. v.) C* abste *BC* pet///// *C* 782. SEQUIMINEI#FORTASSETEILLUMMIRARIĻCOQUM *A* Sequimini *BFZ.* Sequiminin *CD, Ussingius* illum mirari coquom *Guyetus.* te illum mirari coquom *(*coquum *CDFZ) libri, ubi* istum *Camerarius.* illum te mirarier *Ritschelius.* fortasse illum miraris coquum *Hermannus. (*fors sit *vel* fuat*)* te illum mirari coquom *reicit Ritschelius in adn.* 783. QUODUENITATQ·HAECATTULITDICAMIDQUID-EST *A* adque *C* atulit *D.* adtulit *Z* id quod est *Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 245, Geppertus Stud. Pl. II p. 94.* quid *(*qui *C)* est *BCDFZ.* quid est *Ritschelius* 784. NONMIROR-SEIQUIDDAMNEIFACISAUTFLAGITI *A* miňor *D* si *BCDFZ* damni *BFZ.* dāpni *CD* flagitii *BFZ* 785. *Sic A, nisi quod* NUPTAMTAMMALE Neo *C* sic *BCDFZ* patiar. sic me n. t. male! *Ritschelius* 786. MEASQ·INAEDEISSEICSCORTAOBDUCTARIER *A* Meas quae *B.* Meas *(*que *add. m. 2) D. Praestare* Meas *adnotat Ritschelius* inaedis *DFZ.* in ędis *B.* inędis *C* sic *BCDFZ* adductarier *F* 787. *Sic A, nisi quod* SYRAI ei *B.* i *CDF. om. Z* uerbis meis SY Eo *B.* meis uerbis *CDFZ. corr. Camerarius* 788. UTUENIATADMEIAMSI*(minus prob.* SE)MULTECUM#EO *A* ad me iam *om. F* me] te *CD* simul tecum huc *Pylade duce Camerarius:* simitu tecum *Ritschelius in adnot.* semul tecum *libri, nisi quod* simul *Z.* simulde *mirifico invento Bothius.* simul tecum una *Muellerus Pros. Pl. p. 629 inter alia* SY. eo *om. hoc loco B: cf. v. 787*

LYSIMACHVS

Nesceís negoti quíd sit, uxor. óbsecro:
Concépteis uerbeis iám ius iurandúm dabo, 790
Me númquam quicquam cúm illa — iamne abiít Syra?
Perii hércle. ecce autem haec ábiit. uae miseró mihi.
At té, uicine, dí deaeque pérduint
Tuá cum amica cúmque amatiónibus.
Suspícionum impléuit me indigníssume: 795
Concíuit hostem dómi mi uxorem acérrumam.
Ibo ád forum atque Démiphoni haec éloquar,
Me istánc capillo prótracturum esse ín uiam,
Nisi hínc abducit quó uolt ex hisce aédibus.
Vxór, heus uxor, quámquam tu iratá's mihi, 800
Iubeás, si sapias, haéc hinc intro auférrier:
Eadém licebit móx cenare réctius.

789. NESCEISNEGOTIQUIDSITUXOROB(*vel* P)SECRO *A* Nescis *BCDFZ* negotii *BCD*. negocii *FZ* 790. CONCEPTEISUERBEISIAMIUS-IURANDUMDABO *A* Conceptis uerbis *BCDFZ* iusiurandum *BCD* 791. quic quam *C*. quicquam (c *s. v.*) *D* iam ne *BC* 792. hęc *C*. hec *D* abit *Z* ue *CD* 793. Atte *C* uicinae *B* dideque *C*. di deeque *D* perduint *Pylades*. perdunt *B*. perdunt *C*. perdiunt *DFZ* 794. Tua cum *Camerarius*. Cum tua *libri*. Cum tuad *Ritschelius Nov. exc. p. 68*. Cumque tua *Muellerus Pros. Pl. p. 707*. Cum tua hac *Pylades* 795. Suspicionum *Dousa fil*. Suspitionibus *B*. Suspicione *CDFZ* indignissime *BDFZ* 796. Conciuit hostem domi mi uxorem acerrumam *Ritschelius*. Conciuit hostis domi uxor acerruma st *libri*, *nisi quod* azerrumast *D*, acerrima ẽ *Z*. *Quae interpungunt vulgo post* hostes. *Post quam vocem* domi uxor est acerrima *Camerarius*, uxor est acerruma *sine* domi *Guyetus*, dum uxor est acerruma *cum proximo versu constructa Bothius*. Conciuit litis mihi cum uxore acerrumas *Muellerus Pros. Pl. p. 174*. Conciuit hostis domo mi uxor acerrumas *placuit Ussingio* 797. adque *C* Demiphoni haec *Pylades*. haec (hęc *C*. hec *B*) demiphoni *libri* 798. istac *B* protacturum *B*. pertracturum *Z* esse (*ex* sese *m. 2*) *D* inuiam *C* 799. uoltex *B*. uult ex *FZ* his caedibus *B*: *cf. ad v. 129* 800. irata es *libri* 801. sapeas *B* hęc *C* hinc intro *Ritschelius*. intro *libri*. intro hinc *Pylades* auferrier (*alt.* r *s. v.*) *C*. auferier *FZ*

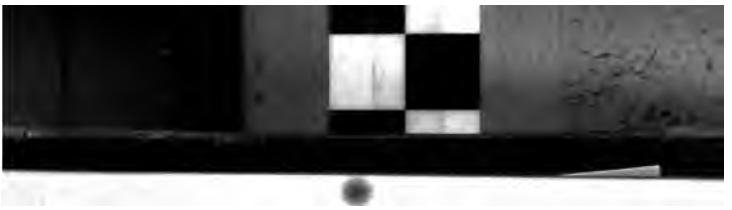

ACTVS V

SYRA. EVTYCHVS

SYRA

Era quó me misit, ád patrem, non ést domi:
Rus ábiisse aibant. núnc domum renúntio.
Ecástor lege dúra uiuont múlieres 805
Multóque iniquióre miserae quám uiri.
Nam sí uir scortum dúxit clam uxorém suam,
Id sí resciuit úxor, inpunést uiro:
Vxór uirum si clám domo egressást foras,
Viró fit causa, exígitur matrumónio. 810
Vtinám lex esset éadem, quae uxoríst, uiro.
Nam uxór contentast, quaé bonast, unó uiro:
Qui mínus uir una uxóre contentús siet?

Act. V Scaen. 5 de tralaticia fabulae distributione: contra quam novum hinc actum ordiendum putavit Ritschelius SYRA ANCILLA · EVTICVS *(H s. v. additum in C)* ADOLESCENS *BC.* SYRA EVTICHVS *D*[2] 803. qm̃ me *B.* quę me *Z.* quem me *auctore Saraceno Camerarius* adpatrem *C* nonest *C* 804. abisse *BCD* aibant *Guyetus.* aiebant *libri* demum *F* renuncio *C et Pii 'prisca exemplaria'.* renunciat *Z* *V. 805—817 huc transposuit Ritschelius suasore Bothio: quae in libris post v. 829 collocata novam scaenam efficiunt actus IV sextam,* SYRA *nomine inscriptam* 805. duraniu//////unt *(erasae* ol *litterae) B.* dura uiuunt *reliqui* 806. iniquiores *DFZ* miserae *sic collocatum Plautinum esse negabat Ritschelius, pro quo* iure *Bergkius Ind. Hal. a. 1858/59 p. 6* 807. uir si *Bothius, Ritschelius* 808. Inpune st *BD.* Impune est *FZ* 809. Vxor uirum *Pareus.* Vxor uiro *BCDZ. om. F* Vxor domo si clam modo *Langenus p. 230* egressa est *libri* 810. Vxor uiro fit *F* cassa *'felicissima emendatio venerandi senis Ludovici Dorleans in suis notis ad Tacitum': Pareus* matrumonio *C.* matrumonio *ex* matrimonio *D.* matrimonio *BFZ* 811. 812. quę *C.* que *B* uxori est *libri* uno uiro *B, omissis quae media sunt* uiro. Nam . . . . bona est contenta est *et* bona est *libri* q, *C* 813. uir minus *Ritschelius*

Ecástor faxim, si ítidem plectantúr uiri,
[Si quís clam uxorem dúxerit scortúm suam,] 815
Vt illae éxiguntur quae ín se culpam cómmerent,
Plurés uiri sint uídui, quam nunc múlieres.

EVTYCHVS

Deféssus sum urbem tótam peruenárier:
Nihil ínuestigo quícquam de illa múliere.
Sed máter rure rédiit: nam uideó Syram 820
Astáre ante aedis. Sýra.

SYRA

Quis est qui mé uocat?

EVTYCHVS

Erus átque alumnus túos sum.

SYRA

Salue, alúmne mi.

EVTYCHVS

Iam máter rure rédiit? respondé mihi.

SYRA

Sua quídem salute ac fámiliai máxuma.

EVTYCHVS

Quid istúc negotist?

SYRA

Túos pater bellíssumus 825

---

815. *Versum iteratum esse e v. 807 vidit Osannus p. 204* 816. illa *BCD* exiguntur *ex* exiguntuntur *D* que insculpam conuenirent *B* 817. uiri sunt *C.* sint uiri *Z* 818. Defessum urbem *B.* Defessus su urbem *C* peruenariaer *C.* percunctarier *Z, corr. iam a Scutario* 819. inuestigio *C.* inuenisti g̊ *B* deilla *C* 820. Sedmater *C* 821. asstare *D* ędis *C* sẙra *D* Quisest *C* me nominat *Z* 822. alumnũ *C* tuus *libri* alumne mi *Pylades.* alumne *libri* 823. responde *ex* respondit *ut vid. C* 824. Sua quidem salute ac familiae *Camerarius: quando non licuit Latinis ut σύν γε τύχῃ Graecis.* Cum quidem salute a familia (afamilia *BC) libri.* Cum quidem salute familiai *Bothius* (familiai *iam Bentleius).* Sua quidem salute familiaeque *Guyetus.* Et quidem salute sua et *(vel* ac*)* familiae *Muellerus Pros. Pl. p. 134* maxima *C* 825. negotii st *B.* negoti est *CD.* negocii est *FZ* Tuus *libri* bellissumus D^2. bellisumus D^1B. bellissumus *ex* belissumus *C.* bellissimus *FZ*

Amícam adduxit íntro in aedis.

EVTYCHVS

Quó modo?

SYRA

Aduéniens mater rúre eam offendít domi.

EVTYCHVS

Pol haúd censebam istárum esse operarúm patrem.
Etiám nunc mulier íntust?

SYRA

Etiam.

EVTYCHVS

Séquere me.

CHARINVS

Límen superumque ínferumque sálue, simul autém uale. 830
Húnc hodie postrémum extollo meá domo patriá pedem.
Vsus, fructus, uíctus, cultus iám mihi harunc aédium
Ínteremptust, ínterfectust, álienatust. óccidi.
Dí penates meúm parentum, fámiliai Lár pater,
Vóbis mando, meúm parentum rém bene ut tutémini. 835

832 sq. *Nonius p. 449, 20:* Interfici et occidi ..... Plautus Mercatore: 'mihi ..... interfectus est'

826. inędis *C.* in edis *B* Quomodo *BCD* 828. *Cf. Langenus p. 104* 829. Et iam mulier nunc *B* intus est *libri* Et iam *B* *Subiciunt his vulgo scaenas illas a novicio homine factas, quas primum addidisse Pium monstravit Ritschelius Op. vol. II p. 56 sqq. 'Non inepti imitatoris Plautini' Scaligero visas esse non possumus satis mirari Cf. v. 805–17*

Act. V scaen. 1 CHARINVS *B.* CHARINVS ADOLESCENS *C.* CARINVS ADOL *D²: om. D¹* 830. superumque *Ritschelius.* superum *CDFZ.* superam *B.* superorum *Lachmannus* uabe *C.* salue *B* 831. me a *DFZ* 832. Vsufructus '*sunt qui legant*' *Pius* harum *FZ, Nonius* ędium *C.* edium *cod. aliquot Nonii*

833. interemtu st. *B.* inter emtust *D¹.* inter emtus est *D².* interitus *Nonius* interfectu st *B.* interfectus est *Nonius* alienatu st *B* 834. dii *FZ* familiai *Bentleius ante Bothium et Goellerum in Trucul. p. 104 et Lachmannum in Lucr. p. 159.* familiae (familię *CD*) *libri.* familiaeque *Camerarius* 835. uttutemini *C*

Ego mihi alios deós penatis pérsequar, aliúm Larem,
Áliam urbem, aliam cíuitatem: ab Átticis abhórreo.
Nám ubi mores déteriores íncrebrescunt ín dies,
Vbi qui amici, qui ínfideles sínt nequeas pernóscere,
Vbique id eripiátur, animo tuó quod placeat máxume, 840
Íbi quidem si régnum detur, nón cupitast cíuitas.

EVTYCHVS. CHARINVS

EVTYCHVS

Díuom atque hominum quaé spectatrix átque era eadem es hóminibus,
Spem ínsperatam quom óbtulisti núnc mi, tibi gratés ago.
Écquis nam deúst, qui mea nunc laétus laetitiá fuat?
Dómi erat, foris quod quaéritabam. séx sodales répperi: 845

---

837. abatticis *C*. ab athicis *F* 838. ibi *F*. uiri *Z, corr. a Scutario* deterio res *C* indies *D*. indies *ex* indes *C* 839. Vbi qui *duce Pio Palmerius, item Scioppius Susp. lect. II 21.* Vbique *BCDZ*. ibique *F* sint *Camerarius*. sient *BCDF*. fient *Z* nequęas *C* 840. Vbique id eripiatur *post Scioppium Gruterus*. Vbi qui deripiatur *B*. Vbiquid eripiatur *C*. Vbi qui *(ex* que*)* deripiatur *D*. Vbi quid eripiatur *F et, nisi quod* erripiatur, *Z* placet *Z* matume *C*. maxime *BZ* 841. cupitast *Weisius, Ritschelius*. est cupita *CDFZ*. est cupida *B, defensum a Salmasio*. est lubita *Muellerus Nachtr. p. 39* ciuitas D^2. cyuitas D^1

Act. V scaen. 2 EVTICVS · CHARINVS · *B et addito* ADVLECENS *C*. EVTICVS CARINVS D^2: *om.* D^1 *V. 842—850 addubitat Weisius V. 842. 843 et hic et supra post v. 598 exhibent libri. Illo loco (quem additis circulis signamus) delebat Acidalius, hoc Bothius*

842. Diuom *(Z)*. Diuõm *(D)*. Diuvm *(C)*. Duum *C*. Diuum *DF(F)Z*. Dium *B(B), Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 284* adque *(t s. d) C* quę *C (C)*. que *B (B)* speratrix *BCD (BCD)*. imperatrix *Ussingius*. regnatrix *Guyetus* erã *(D)* eadem *om. (B)*

843. Spem insperatam quom *Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 773*. Spemspera tamquã *B*. Spem sperat aequom *(B)*. Spem sperata cum *(C)*. Spem speratam quam *CDFZ*. Spem speratam cum *(DFZ)*. Spem speratam quom *Ritschelius*. Spem speratam quoniam *Camerarius* optulisti *(B)* nunc mihi, tibi *Ritschelius*. hunc mihi tibi *(BCDFZ)*. hanc mihi *sine* tibi *BCDFZ* 844. Ec quisnam *B*. Ecquisnam *D*. Eoquis nam *C* deust *Pylades*. deus est *libri* lętus lętitia *C*. letus letitia *B* fuat *Camerarius, Bentleius in Adelph. V 4, 1.* fiat *CDFZ*. fiet *B* 845. Domi id

Vítam, amicitiám, uoluptatem, laétitiam, ludúm, iocum.
Eórum inuentu rés simitu péssumas pessúm dedi:
Íram, inimicitiám, maerorem, lácrumas, exilium, ínopiam,
Sólitudinem, stultitiam, exítium, pertináciam.

* * * * * * *

Dáte di quaeso cónueniundi mi éius celerem cópiam. 850

CHARINVS

Ápparatus sum, út uidetis. ábicio supérbiam:
Égomet mihi comés, calator, équos, agaso sum, ármiger:
Égomet sum mihi ímperator, ídem egomet mi oboédio:

Ritschelius. Hiatum defendit Lachmannus in Lucr. p. 195 erat, foris *Muellerus Pros. Pl. p. 708 inter alia* (Domi mi). erat *libri.* erat id *Guyetus* queritabam *C.* queritabam *ex* qteritabam *D.* querit abiam B^1. querit abi.i *cum ras.* B^2. quaeritabam: ibi *Camerarius.* foris quaeritabam *Acidalius* 846. amititiam *B.* amiciciam *FZ.* amicam *Guyetus* uoluptatem *Ritschelius dubitanter.* ciuitatem *libri, quod* = citatem *esse vult Kochius Nov. annal. vol. 103 (a. 1871) p. 828. Nec* salutem *nec* quietem *nec* aequitatem *nec* hilaritatem *placere annotat Ritschelius:* hilaritatem *Hermannus et Lachmannus* lętitiam *C.* leticiam *B.* letitiam *D* locum *F* 847. Eorum inuentu res simitu *Bothius:* Eorum inuenturus simitu *C.* Eorũ inuentũrus simitu *D* (sim itu D^2). Eorum inuenturus sim ita *Z et, nisi quod* sum, *F.* Eorum inuentu st sim tu *B, unde recentissima demum manu* simitu *factum.* Eorum inuentu res decem simitu *Camerarius.* Eorum inuentu res decem une (una?) *Guyetus* pessimas *Z* pessum dedi *BC.* pessumdedi *D.* pessundedi *FZ* *V. 848 849 sic constitui ex CDFZ, ubi tales sunt:* Iram inimicitiam (a *ex* ti *D)* merorem lacrumas exilium inopiam solitudinem ‖ Stultitiam exitium pertinaciam, *nisi quod* inimiciciam *FZ,* moerorem *Z,* lacrimas *C,* lachrumas *F,* lachrymas *Z,* stulticiam *CF,* pertinatiam *CD: nec differt B, nisi quod priori versui tria vocabula ex posteriore inculcata sunt, ut bis exhibeantur:* Iram inimititiam stultitiam exitium ptinatiam merorẽ lacrumas exiliũ inopiã ‖ Solitudinẽ stultitiam exitiũ ptinatiam, *quorum nominum tribus extremis omissis Camerarius effecit quod vulgabatur. V. 849 talem esse voluit Ritschelius:* Pertinaciam stultitiam exilium solitudinem *Post hos autem versus vidit Ritschelius intercidisse, quibus ad Charini mentionem sermo traduceretur* 850. diqęso *C* conueniundi *BF.* conueniũndi *C.* conueniędi (u *s.* ę) *D.* conueniendi *Z* mihi *BCD* 851. Cha. *om. Z* Apparatussum *C* ut ut *B* abiicio *FZ* 852. caltor *B.* clauator *Z, idque 'alibi legi' Pius dicit* ęquus *B.* equus *reliqui* agaso sum *Ritschelius.* agaso *CDF.* agasso *Z.* agas *B* ego equiso, ego agaso *Muellerus Pros. Pl. p. 681* armier *B.* armiger (g *s. v.*) *C* 853. sumihi *C* ego met *C* mihi *libri* oboedio *CD.* obędio *B.* obedio *FZ*

Égomet mihi feró quod usust. ó Cupido, quántus es.
Nám tu quemuis cónfidentem fácile tuis factís facis, 855
Eúndem ex confidénte actutum díffidentem dénuo.

EVTYCHVS

Cógito, quo nam égo illum curram quaéritatum.

CHARINVS

Cérta rest
Me úsque quaerere íllam, quoquo hinc ést abducta géntium,
Néque mihi ulla obsístet amnis néc mons neque adeó mare,
Néc calor nec frígus metuo néque uentum neque grándinem: 860
Ímbrem perpetiár, laborem súfferam, solém, sitim.

---

854. *Nonius p. 421, 20:* Cupidinem cum feminino genere dicimus, cupiditatem significamus ..... cum masculino, deum ipsum. Plautus Mercatore: 'Cupido quantus es' 859. *Nonius p. 191, 30:* Amnem masculino genere appellamus ..... feminino Plautus Mercatore: 'neque ..... mare' 860. *Nonius p. 200, 2:* Calor generis masculini ..... Neutri Plautus Mercatore: 'neque frigus neque calorem metuo' *Philargyrius ad Verg. Georg. II 344:* ... Vt Plautus: 'neque frigus neque calor metuo ..... grandinem'
862. *Verba* quiescam usquam noctu neque diu *exstitisse apud Nonium p. 98, 19 suspicatur Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15*

---

854. Ego met *C* usu st *B.* usu est *(ex* usust *m. 2) D* o Cupido *Camerarius.* occupido *B.* cupido *CDF.* cupidus *Z. cf. Nonii test.* 855. quem uis *B.* quaē uis *C* 856. exconfidente *C* diffidentem *(alt.* f *s. v.) C* 857. *Person. om. Z* quonam *BCD.* quoniam *F* ego *B, Bentleius Adelph. IV 2, 30. om. reliqui. Fallitur Kampmannus de reb. mil. p. 34* quęritatum *C* certa rest *Acidalius.* certarest *B.* certa res est *reliqui* 858. Meusque *B.* Mensque *Z.* Me usque quaque *Muellerus Pros. Pl. p. 559* querere *B.* querere *C.* quo quo *C.* quoquod *Ritschelius Nov. exc. p. 80.* quoquomque *Bergkius Beitr. p. 76* hinc est abducta *Bothius.* hinc abductast *BCD.* hinc abducta est *FZ.* ea hinc abductast *Ritschelius.* est hinc abducta *idem Muellerus eodem loco* 859. ulla mihi *Nonius* obsistet *B.* opsistet *C.* obsistat *DFZ.* obstauit *Nonius* neque mons *Z* neque adeo] atque adeo *Nonius* 860. Nec calor nec frigus metuo *BCD*[1], *Buechelerus de decl. p. 7, Gandino Rivista di fil. VI p. 468 sq.* Nec calorem nec frigus metuo *D*[2]*FZ.* Neque frigus neque calor metuo *Philargyrius.* Neque frigus neque calorem metuo *Nonius: idem Gruterus et teste Rutgersio Var. lect. V 17 Scaliger.* Nec calor nec frigus: metuo *Mercerus, Pareus, Ritschelius: quam sententiam impugnat Bergkius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 43* Frigus neque calorem metuo *scribens.* Nec calorem ac frigus metuo *Ussingius.* Neque frigus neque aestum metuo *Guyetus* 861. imbrem *ex* imbem *D*

Nón concedam néque quiescam haud úsquam noctu néque dius
Príus profecto quam aút amicam aut mórtem inuestigáuero.

EVTYCHVS

Néscio quoia uóx ad auris mi áduolauit.

CHARINVS

Ínuoco
Vós, Lares uiáles, ut me béne iuuetis.

EVTYCHVS

Iúppiter, 865
Éstne illic Charínus?

CHARINVS

Ciues, béne ualete.

EVTYCHVS

Heus, ílico
Stá, Charine.

CHARINVS

Quí me reuocat?

EVTYCHVS

Spés, salus, uictória.

CHARINVS

Quíd me uoltis?

(a. 1860) p. 440: Diu pro die ..... Titinius .... Plautus Mercatore: '[quiescam ..... diu. idem Casina] *e. q. s.* 864 sq. *Nonius p. 476, 6:* Tutant. Plautus in Mercatore: 'inuoco ..... tutetis'

---

862. considam *Palmerius* quiescam haud usquam *Muellerus Pros. Pl. p. 570 inter alia (*neque noctu *vel* umquam hodie *vel* neque noctu umquam *vel* cessabo*).* quiescam usquam *BCF.* quiescamus quam *D.* conquiescam usquam *Z.* quiescam cusquam *duce Bergkio Beitr. p. 119 Ritschelius Opusc. vol. III p. 143* dius D^1FZ. dnis *C.* dius D^2. uis *B.* interdius *Camerarius.* diu *Bothius: cf. Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 440 et Nov. annal. vol. 95 (a. 1867) p. 68, Bergkius Beitr. p. 79* 863. inuestiga uero *C* 864. *Hinc usque ad finem fabulae personarum notas plerasque omnes omittunt* CD^1, *quod in singulis versibus rarius notabo* cuia uox *CDFZ.* cui nox *ras. ex* cui noxa *B* ad auris *B.* adaures *C.* ad aures *DF.* ad aurem *Z* mihi *libri* 865. Lares *hic om. Z, collocat post* tutetis diales *Z, Nonius* bene iuuetis *Camerarius.* bene uiuetis *B.* bene tutetis *CDFZ, Nonius* bene *omisso* 866. Est ne *C* ille *FZ* *Inter* bene *et* ualete *spatium C.* bene ualete ciues *Guyetus* Heus ilico *Bothius.* Ilico *cum libris Ritschelius.* Isti ilico *Muellerus Pros. Pl. p. 653* 867. Quis *Ritschelius*

EVTYCHVS

Íre tecum una.

CHARINVS

Álium comitem quaérite.

Nón amittunt hí me comites quí tenent.

EVTYCHVS

Qui súnt ei?

CHARINVS

Cúra, miseria, aégritudo, lácrumae, lamentátio. 870

EVTYCHVS

Répudia istos cómites atque hoc réspice et reuórtere.

CHARINVS

Síquidem mecum fábulari uís, subsequere.

EVTYCHVS

Sta ílico.

Nám amicus tibi béneuolenti aduénio multum béneuolens.

CHARINVS

Mále facis, properántem qui me cómmorare: sól abit.

EVTYCHVS

Si húc item properés ut istuc próperas, facias réctius. 875

Húc secundus uéntus nunc est: cápe modo uorsóriam.

Híc fauoniús serenust, ístic auster ímbricus:

Híc facit tranquíllitatem, iste ómnis fluctus cónciet.

---

868. Iretecum *B* EV Spes *D: idem error v. 869 et 871: cf. v. 867* tecum una *vel* tecum. Char. Immo *Muellerus Pros. Pl. p. 653.* tecum Ch. *libri (cf. D)* aliuni *C* querite *(*ite *e corr.) C.* querite *D* 869. admittunt *Z* hi/// *(*c *eras. ut vid.) B, unde* his *Ritschelius.* hi *reliqui* Quisunt *C* ////me *B* ii *F* 870. miseria *(*i *post. s. v.) C* lacrume *D.* lachrume *F.* lachrymae *Z.* lacrum uel *B.* lacrime *cum spatio C* 871. hoc *(i. e.* huc*) libri.* huc *Lambinus* reuertere *C* 872. sub sequere *C* *Post* Sta *spatium C* 873. *Huc revocavit Ritschelius, qui in libris post v. 887 collocatus est talis:* Sta ilico *(*Studio *C)* amicus at uenio *(*atuenio *CD.* aduenio *FZ)* multum bene uoles *(*beneuolens *Z), ubi* beneuolens. Cha. Quid est *de suo Camerarius et* Nam *Ritschelius.* sta ilico *errore iterata sunt e fine superioris versus Cf. v. 887* tibi beneuolenti *addidit Ritschelius, qui adnotat. alia posse excogitari ut* tibi opitulatum 874. Malifacis *Z* commemorare *C ante ras.* solabit *BC* 875. Sihuc *C* properas *D* ut *om. Z* 876. Huc] Nunc *Z.* Hinc *F* *Ante* Cape *spatium BCD* 877. fauonius serenust istic *B.* serenus fauonius est hic *reliqui* *Post* auster *spatium C* imbricus *(*c *s. v.) C* 878. *Versum glossema esse antecedentis suspicatur Ladewigius Philol. vol. XVII (a.*

Récipe te ad terrám, Charine, huc: nám dextrorsum quíd uides?
Nímbus ater ímberque instant. spíce nunc ad sinísteram: 880
Caélum ut est splendóre plenum, nón ex aduorsó uides?

CHARINVS

Réligionem mi óbiecisti: récipiam me illúc.

EVTYCHVS

Sapis.

O Charine, cóntra pariter fér gradum et confér pedem.
Pórge bracchiúm.

1861) p. 479 coniciet *B* *V. 879—881 restitui ut potui: quos corruptissimos sic B exhibet:*

Recipite adterram charine huc non me exaduorso uides
Nubisater inberque instat aspiciae non adsinistram atque detis
Celum ut ē splendore plenum exaduorso uides

A quibus in his reliqui discrepant: 879. Recipite D^1. Re///spite D^2. Respue *F*. Respice *Z*, '*nonnulli libri mss.*' *Lambini*. Recipe te *Camerarius* ad terram *(x add. m. 2) D*. ad dextram *FZ*. ad dexteram *eidem illi Lambini* non ne *CDFZ* exaduerso *C*. ex aduerso *D* Respice ad dextram, Charine: nonne ex adu. u. *Ritschelius* 880. Nubis ater imberque *CD*. Nubis atra iberque *FZ*. Nubis ater imber ut *Guyetus*. Nubs ut atra atque imber *Ritschelius olim* aspice non at sinistera *C*. aspice ñ ad sinisteram *D*. aspice nunc ad sinistram *Z*. aspice ad sinistram *F*. iam ad sinistram respice *Guyetus*. nunc sinistrorsum aspice *Ritschelius olim* atque ut detis *CD* (= at que uidetis? *cf. v. 879)*. atque uides *FZ*. atque uide sis *Scioppius Susp. lect. III 11*. atque uidebis *Bothius octonarios procudens* Nubis atrae ut imber instat? spice nunc ad sinisteram *Ritschelius: cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 286*. Nubes? ater imber instat. aspice nunc sinistera *Ussingius* 881. Cęlum *CD* ut splendore est *CDFZ* ex aduorso *(r s. v. C)* uides *huc illapsa ex v. 878 versus exitum expulisse, eiusque partem in fine v. 879* atque ut detis *servatam esse suspicatur Ritschelius* (uide sis atque innubilum*): qui iisdem verbis neglectis olim cogitabat de tali versu:* Caelum ut est splendore plenum, rursum ex auorso uides: *ubi* auorso *Bothius praeiverat.* atque claritudine *exitum esse voluit Ussingius. Ceterum duos versus Acidalius hos edolabat:* Recipe te retro, Charine, huc: non ex aduerso uides? Nubis atra imberque instat: coelum hic plenum splendoris est 882. *Personam om. DFZ: add. Saracenus* Relligionem *ex* Religionem *C*. Relligionem *DFZ* mi obiecisti *Ritschelius*. ilicobiecit *B*. illi obiecit *reliqui, nisi quod* obicit *Z*. obiecit illic *Bothius, pro quo debuisse eum saltem* illic mi obiecit *Ritschelius adnotat* illuc sapis *Z*. cui illuc sapis *F: corr. Saracenus* 883. garine *BC* etconfer *C* 884. *Vers. damnat Weisius* Porge *Ritschelius, Bentleius*. Porrige *libri* brachium *CDFZ* *Charini pers. inserit Ritschelius: om. libri* Prehende *Pylades*. prende *(pende B) libri*. en prende *Ritschelius*. cedo *(vel* ecce*)* prende *Muellerus p. 630* Eu. Teneo *Ritschelius*. Cha. Teneo *libri* Cha. Tene *Rit-*

CHARINVS
Prehende. iám tenes?

EVTYCHVS
Teneó.

CHARINVS
Tene.

EVTYCHVS
Quó nunc ibas?

CHARINVS
Éxulatum.

EVTYCHVS
Quíd ibi ut faceres?

CHARINVS
Quód miser. 885

EVTYCHVS
Né paue: restítuam iam ego te in gaúdio antiquo út sies.
Máxume quod uís audire, id aúdies.

CHARINVS
Quid ego aúdiam?

EVTYCHVS
Túam amicam —

---

schelius. Eu. Tene *libri, pro quo* Tu dic *excogitavit Ussingius mira arte* 885. *Eut. pers. add. Ritschelius: om. libri* Quod *B ante ras. CD* Quid ibi *B.* Quitibi *CD.* Quid tibi *FZ* ut faceres *Muellerus Pros. Pl. p. 654.* facer his *CD.* facere uis *BFZ.* facere is *Gruterus.* faceres *Lachmannus, Ritschelius.* facere *Bentleius* Quot *BD.* Quid *Z* miser *ex* miserst *rasura B.* miser st *C.* miserest *D.* miser est *FZ* 886. iam] tibi iam *D* in gaudio antiquo ut sies *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1874) p. 106 sq.* in gaudiantiq, ut sis *D.* ingaudi antiq, ut sis *C.* ingaudiantq, ut sis *B.* in gaudium utique ut sis *FZ, cum* maxime *iungentes.* in gaudia antiqua ocius *Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 560.* in gaudia, antequam is. Cha. eo *Camerarius.* in gaudia antiqua ut sies *Pareus.* in gaudium antiquom et uetus *Kochius Em. Pl. p. 14.* in gaudia atque lubentias *Bugge Tidsskrift for Philologi vol. VI p. 9: cf. Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 562.* in gaudia antiqua, ut scias *Ussingius* 887. Maxime quod *B.* maxime *(in fine versus cum* ut sis *iunctum)* Quod *CD.* maxume. Cha. Quod *F et, nisi quod* maxime *et* Quid, *Z* it *C. om. B* audies *Camerarius.* audis *libri* Cha. Quid ego audiam *Ritschelius.* quod gaudeas *libri Eutycho continuantes Sequitur in libris, quem post v. 872 cum Ritschelio inseruimus: eundem talem huic loco vindicat Ussingius:* (quod gaudeas) Studiose adportans amicus uenio multum beneuolens 888. Eut. Tuam amicam *Camerarius (post* Cha. Quid est? *a se addita).* Tuam amicam *cum* beneuole(n)s *iungentes libri Cf. v. 181* Quid meam amicam? *Muellerus Nachtr. p. 105 abiectis eis quae Pros. Pl.*

CHARINVS
Quid méam amicam?
EVTYCHVS
Vbi sit, égo scio.
CHARINVS
Tune óbsecro?
EVTYCHVS
Sánam et saluam.
CHARINVS
Vbi eám saluam?
EVTYCHVS
Id quoque égo scio.
CHARINVS
Ego me máuelim.
EVTYCHVS
Pótin ut animo sís tranquillo?
CHARINVS
Quíd, si mi animus flúctuat? 890
EVTYCHVS
Égo istum in tranquilló quieto túto sistam: né time.
CHARINVS
Óbsecro te, elóquere propere eam úbi sit, ubi eam uíderis.

p. 176 adn. 653 coniecerat. Quid eam *(*Quideam *B.* Quidem eam *F) libri, Ritschelius* Quid eam? ubi ubist? Eu. Ego scio *Bergkius Ind. Hal. 1858/59 p. XIII* ubi sit] '*fort.* ubi ea sit' *Ritschelius* tunc obsecro *ras. ex* tuine obsecro *ut vid. B.* tume atumne obsecro *D.* tu me atumne obsecro *C (=* tu me at tumne *ut vid.).* Tune? autuma, obsecro *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 461: at cf. Muellerus Pros. Pl. p. 654.* tu meam tune obsecro *F.* tun. eam tunc obsecro *Z.* tun. autem, obsecro *Bothius* 889. etsaluam *C* Id quoque ego *scripsi.* Quo ego *B, Ritschelius.* Ego *CDFZ.* Quo ego *codicis B suspectum esse annotat Ritschelius, intellegi posse negat Muellerus Pros. Pl. p. 654* mauelim *FZ.* mauetim *CD.* malim *B.* mauolim *Ritschelius* 890. tranquillo *ex* tranquillã *ras. B.* tranquillã *CD* si mi animus *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1861) p. 443. idem vel* sin animus *Bergkius Beitr. p. 120: idem denique tertius Bugge Tidsskrift for Philologi vol. VII p. 4: cf. Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 562.* sint antimus *B.* sintantimus *C.* sint an///imus *D.* si animus *FZ.* si autem animus *Bothius, Ritschelius* fluctuant *BCD* 891. tibi istunc *cum Acidalio Ritschelius* in tranquillo quieto tuto sistam *Seyffertus Stud. Pl. p. 21.* intranquietu osistam *B.* in transquieto *(*intrans quieto *C)* tuto sistam *(*sis tam *C) reliqui.* in tranquillo et tuto sistam *cum Camerario Ritschelius.* in quieto tuto sistam *(et* tibi istunc*) Bugge Tidsskrift f. Phil. vol. VII p. 4 et Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 248* netime *BC* 892. eloquere propere ea ubi *Ritschelius, quem*

Quíd taces? dic: énicas me míserum tua reticéntia.

EVTYCHVS

Nón longe hinc abést a nobis.

CHARINVS

Quín commostras, sí uides?

EVTYCHVS

Nón uideo hercle núnc, sed uidi módo.

CHARINVS

Quin me ut uideám facis? 895

EVTYCHVS

Fáciam.

CHARINVS

Longum istúc amantist.

EVTYCHVS

Étiam metuis? ómnia
Cómmostrabo. amícior mihi núllus uiuit átque is est
Qui íllam habet: nequést, quoi magis me mélius uelle aequóm siet.

---

eam *ponere debuisse docet Beckerus loco infra scripto.* loquere ubi *libri.* propere eloquere ubi *Ussingius.* loquere nunc ubi *Camerarius.* eloquere amicam ubi sit *Beckerus Studemundi Stud. p. 174* uederis *C* 893. dic] dic cur *F* dicenicas *et* memiserum *B* reticentia *Z.* recentia *reliqui.* tacentia *Muellerus Nachtr. p. 67 dubitanter* 894. abesta *///////* nobis *cum unius vel duarum litterarum rasura B.* abest *(e s. v.)* anobis *C.* abest *sine* a nobis *Camerarius* quin commonstras si uides *Guyeto duce Bothius.* quin ergo commonstras si tu uides *Z, et nisi quod* commostras, *F.* quin ergo cõmostras set ut uides *D.* quin ergo cõmostrasset *(sequitur spatium)* ut uides *C.* Cum ergo cõmostrasset ut uides *B* 895. sed uidi modo *FZ.* sit uidim *(*uidin *ex* uidim *ras. D)* modo *CD.* siuidit modo *B.* set modo uidi *Ritschelius* Quin me ut *Ussingius.* Quem ego *BCDZ.* Quin ego *F.* Quin me *Kienitz de part. QUIN p. 5 duce Kellerhoffio.* Ergo ego quin *Ritschelius* uideam *FZ.* uidea *D.* uideo *BC* 896. Faciam. Cha. Longum istuc *Pareus.* Faciamlon Cum istunc *B, (ubi* longin Cum *man. Camerarii), et nisi quod* cum, *CD cum lacuna.* Faciam. Ch. Longinquum istuc *FZ* *Eut. pers. om. B relicto spatio* Et iam *B* metuis? omnia *Lambinus.* metuis omnia *B.* metuis? Ch. omnia Eu. *Acidalius.* emutuis omnia *CD.* emutis omnia *FZ* 897. Cõmonstrabo *Z.* Cõmostrabo *F.* Conmonstrabor *CD.* Cha. Cum monstrabor *B* atque ut *D* 898. neque est *libri* quoi *Pius.* qui *CDFZ.* cum *B* me melius uelle *Guyetus.* me uelle me melius *BCD.* me uelle melius *FZ* equom *CD.* aequum *FZ* sient

CHARINVS

Nón curo istunc: dé illa quaero.

EVTYCHVS

Dé illa ergo ego dicó tibi.

CHARINVS

Díc igitur, ubi illást?

EVTYCHVS

In nostris aédibus.

CHARINVS

Aedís probas, 900

Sí tu uera dícis, pulcreque aédificatas árbitro.

Séd qui ego istuc crédam? uidisti án de audito núntias?

EVTYCHVS

Égomet uidi.

CHARINVS

Quís eam adduxit ád uos?

EVTYCHVS

Hem quid íd rogas?

BCD 899. *Char. pers. om. B* Non curo istunc: de illa *Ritschelius.* Nunc curam de istuc ulla *B.* Non curã deistuc ullã *CDZ.* Non curam de istuc illam *F.* de istoc ullam *e 'codd. ant.' affert Pius.* Non curo istuc: illam *Camerarius.* istunc *iam Acidalius commendabat* quero *CD* Deilla *BC* *Sequitur in libris quem Ritschelius suasore Acidalio post v. 921 traiecit: quem talem olim huic loco vindicabat Ritschelius:* Sane hoc non in mentem uenit dudum ut reperirem tibi*: pro quibus Ussingius haec commendat:* Sane hoc non in mentem uenit dudum ut obicerem moram*: delet Weisius. De libris cf. infra* 900. illa est *libri* Innostris *BC* edibus nostris *F'* aedibust *Bothius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 54* Euge aedis *Lachmannus* 901. Situ *C* pulcreque *Camerarius.* pulchre *libri.* et pulchre *Pylades* arbitro *BC.* arbitrio D^1. arbitror D^2EZ *Cf. de hoc v. Muellerus Pros. Pl. p. 559* 902. qui *Pylades.* quid *libri* uidisti? an de audito *Guyetus.* uidistis ante audito *BCD.* uidistin an tu audito *F'.* antu audito *etiam Pii 'prisca exemplaria'.* uidistin? an tu: audio *Z.* uidistin? an de auditu *Camerarius: ubi* audito *Gruterus* nuntias *F.* nuncias *Z.* inocias *B.* inotias *CD* 903. Egomes CD^1 ad *B, 'prisca exemplaria Pii'. om. reliqui* EV *ex* CHA *B* Hem quid id *scripsi.* Inique *libri.* Em, inique *Ritschelius.* Ah inique *Brixius Emend. in Capt. p. XVII.* Vt inique *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443.* Enim inique *Bothius.* Quis? inique *duce Acidalio Guyetus. Displicere* pol *vel* at inique *annotat Ritschelius.* Haud aeque *Schneiderus gramm. lat. I p. 568*

Sequitur in libris, quem hinc semotum ab Acidalio post v. 911 posuit

Quíd tua refért, quicum istuc uénerit?

CHARINVS

Dum istíc siet.

EVTYCHVS

Ést profecto.

CHARINVS

Opta érgo ob istunc núntium quiduís tibi.

EVTYCHVS

Quíd, si optabo?

CHARINVS

Deós orabo, ut éius faciant cópiam.

EVTYCHVS

Dérides?

CHARINVS

Seruáta res est démum, si illam uídero.
Séd quin ornatum húnc reicio? heus, áliquis actutum huíc foras
Éxite, illinc pállium mi ecférte.

EVTYCHVS

Em, nunc tu mihi places.

CHARINVS

Optume aduenis: cape, puere, chlámydem atque istíc sta
ílico,

[illegible]

Vt, si haec non sint uéra, inceptum hoc ítiner perficere éx-
sequar.
Véra dicis?

EVTYCHVS

Níl, Charine, té quidem quicquám pudet.
Nón mihi credis?

CHARINVS

Ómnia equidem crédo, quae dicís mihi:
Séd quin intro dúcis me ad eam, ut uídeam?

EVTYCHVS

Paulispér mane.

CHARINVS

Quíd, manebo?

EVTYCHVS

Témpus intro eúndi non est.

CHARINVS

Énicas. 915

EVTYCHVS

Nón opust, inquám, nunc intro te íre.

CHARINVS

Respondé mihi:
Quá causa?

EVTYCHVS

Operae nón est.

CHARINVS

Cur?

EVTYCHVS

Quia nón est illi cómmodum.

sta *Camerarius.* sat *BCD.* sine *FZ: quod decepit Handium p. 464* 911. hęc *C* sit *B* incoeptum *C.* incęptum *D* itinere *BCD* exequar *CDFZ* *V. 912 huc reposuit Bothius in libris collocatum post v. 903: post v. 936 collocabat Acidalius* Cha. Vera *BFZ* Nihil *libri (pers. om. D)* carine *B* quidem *om. FZ (habent etiam Pyladis codices)* quic quam *C* 913. EV Non *BD* ęquidem *B* quae dicis *Z.* que edicis *F.* quia edicis *BCD* tibi *B* 914. quin] cum *B* introducis *BD* adeam *et* utuideam *C* 915. Quin *F* intro eundi non est *Ritschelius.* non est intro eundi *(introeundi B) libri* 916. opus est *libri* intro te ire Ch. Responde *(m. 2 ex* intro tę ire res Cha. sponde*) D.* intro te ire res *(sequitur spatium)* ponde *(d s. v.) C.* introi re *(ex* introire *ras.)* res Cha. Ponde *B* 917. Eu. *eras. initio B* Eu *ex* Cha *corr. B* opere *Z* commodi

CHARINVS

Ítane? commodum ílli non est, quaé me amat, quam ego
cóntra amo?
Ómnibus me lúdificatur híc modis. ego stúltior,
Quí isti credam, quóm moratur. chlámydem sumam dénuo.

EVTYCHVS

Máne parumper átque hoc audi.

CHARINVS

Cápe sis, puer, hoc pállium.

EVTYCHVS

Sáne hoc non in méntem uenit dúdum ut tibi concréderem.
Máter iratást patri ueheménter, quia scortúm sibi
Ób oculos addúxerit in aédis, dum ruri ípsa abest:
Súspicatur íllam amicam esse ílli.

CHARINVS

Sonam sústuli.

EVTYCHVS

Eám rem nunc exquírit intus.

CHARINVS

Iám machaerast ín manu.

BCD 918. nonest *C* que *C* contra amo *FZ.* contra iam *B.* contraham *CD* 919. me ludificatur hic *Gulielmius.* hic ludificatur *(sequitur spatium in C)* me *libri* Omnimodis hic ludificatur me. Sed sumne ego stultior *Muellerus Pros. Pl. p. 54* dolis *FZ* stultitior *B* 920. Qui *B. Pius.* Quid *reliqui* istic redam *B.* istic reddam *CD* quom moratur *Ritschelius.* commoratur *libri.* qui moratur *Ritschelius in adnotatione.* commoratori *Ussingius correpta ut ait prima syllaba* clamidem *BCD* 921. hoc *Z.* hęc *BCDF* puere *Muellerus Nachtr. p. 140* 922. *Hic repositus de sententia Acidalii, in libris post v. 899 collocatus* *Eut. pers. om. libri* inmentem *C* ut tibi concrederem *Ritschelius.* ut tibi *B.* ut ob *CDFZ.* ut obeo *'codd. antiqui' Pii.* ut oblitum *Saracenus.* ut urbem obambulo *Pylades.* ut tibi dicerem *Camerarius: cf. v. 899* 923. mater *DFZ.* Mane *B. om. C* irata est *libri* 924. ob oculos *Z.* Oboculis *BC.* Ob occulis *D.* ab oculis *F* abduxerit *F* inaedis *C* 925. *Pro personarum notis in hoc et proximo versu spatia vacua* *B* Ch. Zonam *Pio Saracenoque ducibus Pylades.* Sonam *BCDZ.* Senam *F* 926. Eu. Eam *Pio Saracenoque ducibus Pylades.* Eam *libri* *Post* exquirit *spat. C, quod ante* Iam *deest* Iam machaerast *Z.* Iam macharast *CD.* Iam macharest *B.* Iam macherast *F*

EVTYCHVS

Núnc eo si te íntro ducam —

CHARINVS

Tóllo ampullam atque hínc eo.

EVTYCHVS

Máne, mane, Charíne.

CHARINVS

Gerrae: síc me decipere haúd potes.

EVTYCHVS

Néque uolo edepol.

CHARINVS

Quín tu ergo itiner éxsequi meum mé sinis?

EVTYCHVS

Nón sino.

CHARINVS

Egomet mé moror. tu púere, abi hinc intro ócius. 930
Iam ín currum conscéndi, iam lora ín manus cepí meas.

---

929. *Nonius p. 482, 15:* Itiner dictum pro iter . . . Plautus in Mercatore: 'quin tu . . . sinis' *Priscianus VI 36 (Gr. l. II p. 229, 1):* dicimus . . . huius itineris, quamuis antiqui et 'hoc iter, iteris' et 'hoc itiner, itĭneris' dixerunt. Plautus in Mercatore: 'quin tu . . . sinis' 930. *Priscianus VII 17 (Gr. l. II p. 301, 1):* Notandum tamen, quod Plautus a 'puer' nominatiuo uocatiuum 'puere' dixit in Mercatore: 'egomet . . . ocius'

927. *Eut. pers. om. B* Nunc eo si te *Ritschelius.* Nam scio te *B.* Nam si eo te *reliqui.* Nam si eo te nunc *Camerarius.* Nam si eo ted *Bothius* . introducam *BCD* ampullũ *B.* ampulam *Z* 928. Heus mane, mane Charine *Bothius.* Heus mane mane Charine, heus *Guyetus* charine *(*ine *m. 2 ex* e*) D* Gerrae: sic me decipere haud potes *Schoellius.* Erras: me decipere haud potes *(*potest *BC) libri.* Erras. me iam decipere haud potes *Guyetus.* Erras. me decipere non potes *alii teste Ritschelio.* Erras: me decipier haud potest *Ritschelius.* Erras: memet decipere hau potes *Niemeyer de Plaut. fab. dupl. rec. thes. III.* Ne erres: tu me *(vel* me hodie*)* decipere haud potes *Muellerus Pros. Pl. p. 655.* Erras: me decipere es haud potis *Bergkius Ind. Hal. 1858/59 p. VII*

929. uolo edepol *CDFZ.* edepol uolo *B* ego *Nonii cod. Paris. 7667 et Colbert.* iter *B* exequi *CDFZ* in eum ne *Nonii cod. Paris. 7667* meum *ex* metum *ras. B* meum me sine *Nonii cod. Colbert.* finis *D.* sines *editiones Nonii ante Quicheratum* 930. Nonsino *C* Egomet me moror *Bothius.* Egomet memor *Priscianus.* Ego me moror *BCDZ.* Egone moror *F* puere *CDF, Priscianus.* puer *BZ* 931. cursum *B* conscendi *FZ.* escendi *CD, Scioppius Susp. lect. I 21.* uescendi *B* iam hora *B.* lora iam *Lachmannus*

EVTYCHVS

Sánus non es.

CHARINVS

Quín pedes uos ín curriculum cónicitis
Ín Cyprum rectá, quandoquidem páter mihi exiliúm parat?

EVTYCHVS

Stúltus es. noli ístuc quaeso dícere.

CHARINVS

Certum éxsequist,
Óperam ut sumam ad péruestigandum, úbi sit illaec.

EVTYCHVS

Quín domist. 935

CHARINVS

Nam híc quod dixit, íd mentitust.

EVTYCHVS

Véra dixi equidém tibi.

CHARINVS

Iám Cyprum uení.

EVTYCHVS

Quin sequere, ut íllam uideas quam éxpetis.

CHARINVS

Pércontatus nón inueni.

EVTYCHVS

Mátris iam iram néglego.

CHARINVS

Pórro proficiscór quaesitum. núnc perueni Chálcidem.
Vídeo ibi hospitém Zacyntho: díco quid eo aduénerim: 940

---

inmanus *BC* cępi *CD* 932. incurriculum *C* coniicitis *FZ.* coicitis *Ritschelius: at cf. Rud. 769, Asin. 817, Beckerus Quaest. p. 26, Kampmannus de IN praep. p. 35, Lachmannus in Lucr. p. 188*

933. Incyprum *C.* In cyprym *D* quando quidem *C* mihi pater *Guyetus* exsulium imperat *Pareus* 934. quęso *C* dicere ei *Muellerus Pros. Pl. p. 24.* dicere. Cha. Ah *Ussingius* exsequi st *B.* exse quist *C.* exequi est *(m. 2 ex* exequist*) D.* exequist *FZ*

935. summa *Z* aduestigandum *B* sit illec *Z.* illec sit *F*

Eut. pers. et proximo v. Char. om. B sine spatio domi st *B.* domi est *(ex* domist *m. 2) D* 936. hic *B.* id *reliqui* mentitum est *(ex* mentitust *m. 2) D.* mentitũ st *BF* dico *FZ* 937. uideàs *C* 938. Perconctatus *Scutarius.* Percunctatus *BCDZ.* Percunctatus est *F* negleglo *B.* negligo *F* 939. proficis cor *C.* proficiscar *Weisius cum aliis.* quesitum *D.* q, situm *C* calcidem *CDF*

940. ibi *om. Z.* ubi *DF* zacynto *BC.* zacincto *D.* hiacyntho *F*

Rógito quis eam auéxerit, quis hábeat, si indaudíuerit.

EVTYCHVS

Quín tu istas omíttis naugas ác mecum huc intro ámbulas?

CHARINVS

Hóspes respondít Zacyntho fícos fieri nón malas.

EVTYCHVS

Níl mentitust.

CHARINVS

Séd de amica se índaudiuisse aútumat
Híc Athenis ésse.

EVTYCHVS

Calchas íste quidem Zacýnthiust. 945

CHARINVS

Náuem conscendó, proficiscor ílico: iam súm domi,
Iám redii de exílio. salue, mí sodalis Eútyche.
Vt ualuisti? quíd, parentes meí ualent? tam grátiast:

---

quideo *B*. qui deo *C*. quid ibi *F* 941. Rogito *Pius*. Cogito *libri* auexerit *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 434*. uexerit *libri* si indaudiuerit *Camerarius*. si ibi (siibi *D*. si Ibi *C*) inde audiuerit *libri*. si ibi inaudiuerit *Pylades* 942. Quintu *C*. Cum tu *B* naugas *C*. nugas *reliqui* 943. redit *corr. in* respondit *D* zacintho *(cum vacuo spatio circ. 4 litterarum ante eam vocem) B*. zacinto *D*. zazy̅no *C*. hiacyntho *F*. Zacynthi *Ussingius* 944. Eu. *om. etiam B* Nihil *libri* mentitus est *libri* *Pro* Cha *spat. etiam B* se indaudiuisse *Ritschelius*. se indaudiissē *D*. se inaudiissē *C*. se inaudisse *BZ*. se audisse *F*. sese inaudisse *Camerarius*. indaudisse se *Bothius, Fleckeisenus Exerc. p. 44* autumant *BCD* 945. *Pro* Eut. *spat. B* Hic *suspectum: nondum est Athenis* Calchas *Camerarius*. Calcas *BDF*. Callas *C*. Chalcas *Z*. Calcast *(et* Zacintius*) Bergkius Beitr. p. 32* zacyntiust *C*. zacyntu st *B*. zacinctiust *ex* zacinctust *D*. zacynthust *Z*. hiacynthust *F* 946. *Char. pers. om. etiam B* proficis cor *C* iam *FZ*. ea *BCD* 947. Eu. *praem. B* redii de exilio *Ritschelius*. redi exilio *libri*. redii exilio *Pylades et* Iam iam *geminans Bothius*. rediui exilio *coni. Camerarius*. redii ex exilio *cum Kampmanno de reb. mil. p. 33 Fleckeisenus Exerc. p. 11* CHA salue *B* salue, mi *Guyetus*. salue mihi *libri, Ritschelius: at cf. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 657* eutice *BCD* 948. quid, parentes mei ualent? tam gratiast: *Ritschelius*. quid parentis metuat mater dati *libri, nisi quod* parentes *FZ*, mat̄ *CD*. quid parentes mei? ualent? tibi gratia est *Pylades*. quid parentes? quid tua mater? satin bene? *Pius*. quid, parentes mei ualent? coena dabitur *Camerarius*. quid parentes? mecum ad matrem cedito *Bothius*. quid, parentes mei ualent? Tu ad matrem adi *Weisius*. quid parentes mei? ualent mater pater? *Bugge Opusc. ad Madvig. p. 157*. quid parentes mei, tua mater et pater *(vel*

Béne uocas, benígne dicis. crás apud te, núnc domi.
Síc decet, sic fíeri oportet.

EVTYCHVS

Éia, quae mihi sómnias. 950
Híc homo non sanúst.

CHARINVS

Medicari amícus quin properás mihi?

EVTYCHVS

Séquere sis.

CHARINVS

Sequór.

EVTYCHVS

Clementer quaéso: calces déteris.
Aúdin tu?

CHARINVS

Iam dúdum audiui.

EVTYCHVS

Pácem componí uolo
Méo patri cum mátre: nam nunc éist irata —

CHARINVS

Í modo.

EVTYCHVS

Própter istanc.

---

quid parentes? uiuont mater et pater) *Redslobius Symb. crit. p. 6. 'Tamquam respondentem audire Eutychum Charinus sibi videtur: ipsa responsa non dantur' Ritschelius* 949. benignę dicis *CD.* benigna aedicis *B* eras *Z* nunc *Pius.* non *libri* 950. Sic *Pius.* Si *libri* (Sidecet *C)* fierit *B* Eia quae mihi somnias *scripsi.* Eloquenisomnias *B.* Eloque ni somnias *D.* Eloqueni somnias *C.* Eloque insomnias *F.* io. quę insomnia *Z.* Eho quae tu somnias *Camerarius: ubi* ehodum quae *Guyetus.* eloquere an tu somnias *Bothius.* Eho tu, quin tu somnias *Ritschelius.* Eia, quae mihi somnias *Ussingius.* Eho tu, loquere in somniis *Kochius Em. Pl. p. 14* 951. non sanust *Guyetus.* non sanus *CDFZ.* insanus *B.* non sanus est *Pylades.* insanust *Bothius* *Pro* Cha *spatium etiam B* amicis *F* properas mihi *Ritschelius.* properas *libri. Fortiore medicamento* amicus quin properas medicarier *Bothius, Hermannus* 952. Eu. *om. B* Sequere sis *F, Pius.* Seque res es *B.* Seque reses *C.* Sequereses *D.* Sequere scis *Z* quęso *C.* queso *BD* *De versibus 953—956 cf. quae disputavi Mus. Rhen. vol. 31 (a. 1876) p. 635 sqq.* 953. Audintu *C* *Ante* uolo *spatium C* 954. eist irata *Muellerus Pros. Pl. p. 655.* est irata *libri.* iratast ei *Ritschelius* Imodo *C.* modo *Z* 955. *Eutychi personam praemittunt B, Pylades. om. CDFZ* Quintu *BC* istanc modo *FZ*

CHARINVS

Í modo.

EVTYCHVS

Ergo cúra.

CHARINVS

Quin tu ergo í modo: 955
Tám propitiam réddam, quam quom própitiast Iunó Ioui.

DEMIPHO. LYSIMACHVS

DEMIPHO

Quási tu numquam quícquam adsimile húius facti féceris.

LYSIMACHVS

Édepol numquam: cáui ne quid fácerem. uix uiuó miser:
Nám mea uxor própter illam tóta in fermentó iacet.

DEMIPHO

Át ego expurigátionem habébo, ut ne suscénseat. 960

LYSIMACHVS

Séquere me. sed éxeuntem fílium uideó meum.

---

956. Eu. Tam *Z* propiciam *et* propicia *Z* quam *(4 litt. erasae)* ppicia est *B.* quam cum propitia est *reliqui*

Act. V sc. 3 DEMIPHO · LISIMACVS · SENES · II · *B et, nisi quod* LYSIMACHVS, *C.* DEMIFO LYSIMACVS II D^2. *om.* D^1 *'Ab initio Demiphonis et Lysimachi sermones haud adeo paucos intercidisse apparet: sed non tales quales adduntur vulgo' Ritschelius: quam sententiam impugnavit Spengelius Plautus p. 47, vix, opinor, recte* 957. Quasi si *vel* consimile *vel* huiusce *(cum Lachmanno) inter alia multa Muellerus Pros. Pl. p. 559 hiatum vitiosum remoturus* nunquam *CD V. 958sq. hoc ordine Acidalius posuit: inverso libri* 958. LY. *om. libri* Ego pol *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 462, Kellerhoffius l. s. s. p. 70* nequid *BC* facerem. uix uiuo miser *Ritschelius, Brixius Emend. Pl. ed. a. 1854 p. 3.* facerem uix uiuum ser CD^1. facere multũ miser *B.* facerem. uix uiuus sum miser D^2FZ. facerem. uix uiuus miser *vulgo.* facerem qui fierem miser *Ussingius* 959. *Lys. pers. praem. libri* propter ellam D^2. propte ellam CD^1. prope illam *B* toto *F* infermento *BC* 960. At ego *F.* At ḡ *B.* At ergo *CDZ.* At ego eam *Camerarius.* Ast ego *Bothius, 'quod non debebam probare Parerg. p. 516' Ritschelius* expurigationem *Ritschelius.* expurgationem *libri* succenseat *Z.* subcenseat *F* 961. *Lys. pers. om. libri* ex^e^untem *C*

Sequuntur in B quattuor versus vacui

EVTYCHVS. LYSIMACHVS. DEMIPHO

EVTYCHVS

Ád patrem ibo, ut mátris iram síbi esse sedatám sciat.
Iám redeo.

LYSIMACHVS

Placét principium. quíd agis? quid fit, Eútyche?

EVTYCHVS

Óptuma opportúnitate ambo áduenistis.

LYSIMACHVS

Quíd reist?

EVTYCHVS

Vxor tibi placáta et placidast. cétte dextras núnciam. 965

LYSIMACHVS

Dí me seruant.

EVTYCHVS

Át pol tibi amicam ésse nullam núntio.

---

965. *Erant qui huc referrent Cledonii verba haec (Gramm. lat. V p. 59, 22):* [cedo] in plurali facit cette, ut Plautus in *(nomen fabulae intercidit)*: 'cette patri meo' *Eadem Plauto tribuit Pompeius (Gramm. lat. V p. 240, 23), Terentio Alcuinus p. 2118 P., non e Plauto adfert Nonius p. 84:* cette *e Plauto profert Phocas (Gramm. lat. V p. 436, 16), e Plauto et antiquis comoediographis Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos II (Gramm. lat. VI p. 490, 20: cf. Probus Gramm. lat. IV p. 38, 15), e veteribus Sergius Explan. in Donat. II (Gramm. lat. IV p. 551, 33)*

Act. V scaen. 4 EVTICVS ADOLESCENS SENES IDEM · *B.* EVTYCHVS ADVLESCENS EIDEM C · *C.* EVTICVS ADOŁ CHA *D*[2]*: om. D*[1] *V. 962 sq. hoc ordine Pylades et Acidalius: inverso libri* 962. E *praem. B,* EV *D*[2]*FZ* Appatrem *C.* Adpatrem *ex* Appatrem *D.* Ap patrem *Bergkius Ind. Hal. a. 1858/59 p. V* sedatam] securam *Camerarius* 963. EV Iam *B. pers. erasa D* credo *Z* LY] DE *B. om. FZ sine spatio* fiet *B* eutiche *B.* eutice *CDFZ* 964. EV *eras. in B: om. CDFZ* Optimã *B.* Optima *reliqui* oportunitatem *BCD* aduenistis *Camerarius.* ut uenistis *B.* aut uenistis *CD.* autem uenistis *FZ.* atuenistis *Ritschelius* rei est *libri* 965. placata et placida est *Bothius.* placida et placatast *(*pacatast *D) libri* cette *Camerarius.* certe *libri: cf. testimonia. Nugatur Handius Turs. II p. 14* nunciam *Z.* nunc iam *reliqui* 966. *Aut* te *pro* me *hoc versu, aut proximo* me *pro* te *Acidalius* At pol tibi amicam *scripsi.* Tibi amicam *libri.* Tibi iam amicam *Ritschelius.* At tibi amicam iam *Muellerus Pros. Pl. p. 560* nullam esse *Z* Tibi uero esse nullam amicam *Lachmannus* nuncio *DZ*

DEMIPHO

Dí te perdant. quíd negotist nám quaeso istuc?

EVTYCHVS

Éloquar.

Ánimum aduortite ígitur ambo.

LYSIMACHVS

Quín tibi ambo operám damus.

EVTYCHVS

Quí bono sunt génere nati, sí sunt ingenió malo,
Suápte culpa dámnum capiunt, génus ingenio quom ím-
probant. 970

DEMIPHO

Vérum hic dicit.

LYSIMACHVS

Tíbi ergo dicit.

EVTYCHVS

Éo illud est uerúm magis.

Nám te istac aetáte haud aequom fílio fuerát tuo
Ádulescenti amánti amicam erípere emptam argentó suo.

---

967. Dite *C* qui *vitium Gronovianae* negotiiẽ *B.* negotii est *D.* negocii est *CFZ* quęso *C.* queso *BD* 968. LY.] DE *B.* EV *D*² Quid *B* 969. LY *praem. D*² si sunt *Camerarius.* sunt *BC. om. DFZ.* si fiunt *Guyetus simul* genio *scribens* 970. damnum capiunt *Ritschelius,* genere *e v. 969 irrepsisse ratus.* genere capiunt *libri:* genere cedunt *vel (*Sua se culpa*)* genere excipiunt *Ussingius* ingenio cum *Ritschelius.* ingenium *BCDZ.* ingenuum *F.* ingenio si *(vel* ubi*) Ritschelius in adnot.* ingeniod *idem Nov. exc. p. 70* improbant *B.* [i]probant *C.* [in]probant *D* Suapte culpa genere capiunt, genus ingenuum improbant *Camerarius. Vbi* cupiunt *Scaliger ascripsit (idem Camerarius*²*),* capiuntur *idem commendavit in Varr. rer. rust. II p. 242 ed. Steph.* Suopte culpam generi capiunt *Salmasius et* faciunt *substituto Guyetus:* geniumque ingenuum *idem,* genus ingenio *Lipsius. Alia aliis ineptiora alii: quorum honorificae mentioni Taubmannus consuluit: velut quod Colvius* degeneres absunt *scripsit, cuius sententiam, non verba probat Ussingius. Nihil viderunt Rostius Opusc. p. 130 sq., Lingius de hiatu p. 28* 971. dicit hic *Camerarius Eut. pers. inserunt D*²*Z* ergo] hercle *Ritschelius: cf. Langenus p. 239* DE. *D*²*FZ* illud est uerum *BCDF.* illud uerum est *Z.* id uerum est *Bothius.* uerum est *Guyetus. Longe a vero Lomanus p. 55 aberrat* 972. EV. *praem. D*²*FZ* aetatẽ *CD.* ętatẽ *B* equom *B.* ęquum *CD* filio fuerat *Bothius.* fuerat filio *libri* 973. Adolescenti *DZ* eripere emptam argento *Weisius, Ritschelius: 'quamquam* eripere argento emptam *cum Lachmanno vel* emptam eripere argento *licebat' Ritschelius.* emptam argento eripere *BCDZ.* emptam argento

DEMIPHO

Quíd tu ais? Charíni amicast ílla?

EVTYCHVS

Vt dissimulát malus.

DEMIPHO

Ílle quidem illam sése ancillam mátri emisse díxerat. 975

EVTYCHVS

Própterea igitur tú mercatu's, nóuos amator, uétus puer?

LYSIMACHVS

Óptume hercle: pérge porro: ego ádsistam hinc altrínsecus.
Quíbus est dictis dígnus, usque onerémus ambo.

DEMIPHO

Núllus sum.

LYSIMACHVS

Fílio suo qui ínnocenti fécit tantam iniúriam.

EVTYCHVS

Quém quidem hercle ego éxulatum quom íbat, reduxí domum. 980

DEMIPHO

Num íbat exulatum? an ábiit?

977. Altrinsecus *ex hoc loco profert gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 257*

redimere *F* 974. charini *B*, *Pius.* charine *CDZ.* charino *F* amicastilla *B.* atnicast illa *C* EV *ex* LIS *B* 975. matrie misse *C* 976. mercatus *libri* nouus *libri* 977. Cha. *praem.* D^2FZ Optime *Z* perge porro *Ritschelius.* perge *libri.* perge perge *Guyetus* ergo (r *s. v.*) *C* assistam *FZ* altrinsecus *F*, *codd. Pyladis, gloss. Plaut.* alterin secus *B.* alter insecus *C.* alterinsecus *D.* alternis cęcus *Z* 978. oncremus *C* 979. *Lysimacho tribuit Camerarius, quem libri Eutycho: libros def. Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478* *Ante* tantam *spatium C* Iniuriam *(non* iniuriam*) B* 980. EV *praem. solus* D^2*: reliqui Eutycho continuant: cf. v. 979* exulatum quom ibat *scripsi.* in exilium (inaexilium *C*) cum iret *libri: quod falsum esse docuit Luebbertus de Quom p. 89.* hodie peregre *(vel* peregre e patria*)* quom iret *Ritschelius exempli causa.* hodie e patria profugum *exempli causa Luebbertus l. s. s. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 757.* in exilium ne iret *exspectat Ussingius* redduxi *Ritschelius* *V. 981—983 sic reconcinnavi, qui tales sunt in B:*

Nam exibat exiliũ DE An abiit EV Et iam loquere larua
Temperare istac aetate istis decet te artibus
DE Fateor deliqui ꝑfecto EV Et iam loquere larua
Vacuum esse istac ętate diis decebat noxiis

EVTYCHVS

Étiam quaeris, ínprobe?

DEMIPHO

Fáteor, deliquí profecto.

LYSIMACHVS

Étiam loquere, lárua?
Témperare istác ted aetate hís decebat nóxiis.
Ítidem ut tempus ánni, aetatem aliam áliud factum cóndecet.
Nám si istuc iuus ést senecta aetáte scortarí senes, 985
Vbi locist res súmma nostra pública?

DEMIPHO

Ei perií miser.

A quo exemplo reliqui ita discrepant. 1. Nam ibit exulatum *CD.* Nam ibat exulatum *FZ* EV Etiam *CDFZ.* LY. etiam *Gruterus* 2. aetate *D* decete *C* 3. DE *om. CD*[1] EV] *spat. CD*[1] Etiam *CDFZ* 4. te detate *C.* ted etate *D.* te etate *FZ* his decebat *DF.* his dicebat *C.* hic decebat *Z* *Quae ex his prodierunt:*

DE. Num ibat exulatum? an abiit EV Etiam ******
DE. Fateor deliqui profecto. EV. Etiam loquere larua?
Temperare istac aetate istis decet te artibus
Vacuum esse istac ted aetate his decebat noxiis

Oculi a primo in secundum v. abierunt, ad tertium perrexerunt, denique secundum respexerunt. Praeterea haec adnotanda sunt: 981. *Vitium in iteratis esse vidit Osannus Anal. p. 202 nihil ultra suspicatus* *Integrum librorum v. servat Ritschelius* 982. *Vers. delet Ussingius* *Verba* Fateor: deliqui profecto *Ritschelius ceteris abiectis post v. 986 ponit lacunam statuens, quam sic explet* quom redemi illam mihi Lys. Etiam *Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478.* Eut. Etiam *BD*[2]*FZ* 983. *Duo versus in unum sicut feci contraxit Ritschelius.* Temperare istac aetate istis decebat te artibus *Pylades et* iis decebat *sine* te *Camerarius: cf. Bergkius Beitr. p. 40* Temperare istac aetated his *(vel* is*)* decebat noxiis *Ritschelius Nov. exc. p. 59 sq.: cf. p. 7. 31. 74: quem contra vide Muellerum Nachtr. p. 74 sq.* istac aetate te his *Umpfenbachius Melet. Pl. p. 44* *Sequitur apud Ritschelium v. 987 uncis inclusus* 984. aetate aliam *BD.* etate aliam *C.* aetatem aliam *FZ* condecet *Lachmannus in Lucr. p. 64.* conuenit *libri.* *Ceterum hunc v. damnat Guyetus* *Versum e duobus coaluisse velut talibus:* Itidem ut anni tempus [operam aliud aliam postulat, ‖ In hominum uita] aetati aliae aliud factum conuenit *suspicatur Ritschelius* 985. istuc iuus est *CD.* istu cuius est *B.* istuc iuuisset *FZ.* istuc iuus sit *Ritschelius* *Vocem* senecta *addubitat Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 54, ubi* decrepita *vel* capulari *exspectat* senex *Z.* patres *Ritschelius* 986. locist res *Fleckeisenus Exerc. p. 17.* locis tres *BCD.* loci res *FZ et* est *addito Camerarius* loci siet summa *sine* nostra *Ritschelius* puplica *C* Eiperii *C.* Hei perii *FZ*

[Ádulescentes réi agendae isti mágis solent operám dare.]
Iam óbsecro hercle habéte uobis cúm porcis, cum físcina.

EVTYCHVS

Rédde filió.

DEMIPHO.

Iam eam ut uolt pér me sibi habeát licet.

LYSIMACHVS

Témpere edepol: quóniam ut aliter fácias non est cópia. 990

DEMIPHO

Súpplici sibi súmat quod uolt ípse ob hanc iniúriam.
Módo pacem faciátis oro, ut né mihi iratús siet.
Si hércle sciuissém siue adeo ióculo dixissét mihi,
Sé illam amare, númquam facerem ut íllam amanti abdúcerem.
Eútyche, ted oró: sodalis eíus es: serua et súbueni. 995

988. *Servius ad Georg. I 266:* ... Plautus in Mercatore: 'uobiscum ... fiscina'

987. *Cf. v. 983* Adulescentes *(te s. v.) C.* Adolescentes *Z* rei agenda est *B.* rei gerendae *Umpfenbachius Melet. Plaut. p. 45* *simul* magis uolent *scribens* opera *BCD* 988. *Dem. pers. praem. Camerarius, om. libri* hercle habete uobis *Acidalius.* hercle uobis habete *libri, nisi quod* habere *Z.* uobis hercle habete *Camerarius.* uobis cum habete *Servius* cum porcis cum fiscina *cum libris Servius.* sportis *duce Salmasio vel* porris *coniciebat Acidalius:* fuscina *Salmasius. Res obscura: cf. Schneiderus de proverb. Plaut. et Ter. p. 5*
989. *Versum sequenti postponit Ritschelius* EV Redde D^2FZ: *om.* BCD^1 filio. De. Iam eam ut *scripsi.* filio sibi *(si DFZ)* habeas EV Iam *(iam sine pers. et spat. CDFZ)* ut *(om. CDFZ) libri.* filio sibi habeat. Dem. Iam ut *Camerarius, Ritschelius, postquam* sibi habeat *'alibi legi' Pius dixit.* filio. D. Immo iam ut *Muellerus Pros. Pl. p. 743* DE. Per *FZ* pme *B* per me habeat *Guyetus, Ritschelius* 990. DE *praem.* D^2 Tempere edepol: quoniam *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 444.* Temper edepol quoniam *D.* Temper edepol quõ *C.* Temperare edepol quoniam *B.* Semper edepol. EV. Quoniam *FZ.* Temperi edepol, quoniam *Acidalius* *Ante* ut *et ante* facias *vacua spatia C* copia *Guyetus.* copię *CDZ.* copie *BF* 991. Supplicii *libri* sibi *om. CDFZ* sũma *Z* quod *Bothius.* quid *libri* uult *F* obhanc *B* 992. faciat isoro ut *C.* faciat misero ut *B* iratus siet *Pylades.* iratus est *BCD.* iratus *FZ* 993. hercle *(h s. v.) C* loculo *BCDF* uocula dixet mihi *S. J. Warren 'Over de godsdienstige en wijsgeerige begrippen der Jaina's' ed. Zwoll. a. 1875 thes.* 994. Sed *C* nunquam *C* 995. Lys. *praem.* D^2, Cha. *Z* Eutiche *BCD* ted oro *Guyetus, Ritschelius Nov. exc. p. 37.* te oro *libri.* oro te

Húnc senem pará clientem: mémorem dices bénefici.

LYSIMACHVS

Óra ut ignoscát delictis tuís atque adulescéntiae.

DEMIPHO

Pérgin tu autem? heiá, superbe inuéhere. spero ego míhi quoque
Témpus tale euénturum, ut tibi grátiam referám parem.

LYSIMACHVS

Míssas iam ego istas ártis feci.

DEMIPHO

Et quídem ego dehinc iam —

LYSIMACHVS

Níhil agis: 1000
Cónsuetudine ánimus rursus te húc inducet.

DEMIPHO

Óbsecro
Sátis iam ut habeatís. quin loris caédite etiam, sí lubet.

Ritschelius edidit eius esse rura et *B*. eius esse rua et *CD* sub ueni *C* 996. para *Guyetus, Bentleius in Andr. I 1, 17.* para me *libri, nisi quod* parame *in B cum* clientem *coaluit* benefici *CD*. beneficii *FZ*. EV bene fiet *B* 997. LYS. *Camerarius.* EV. *FZ. om. BCD* deliciis *BCDF* tuis] huius *Acidalius, Ritschelius.* eius *Bothius.* suis *Weisius* adulescentie *C.* adolescentiae *DZ* 998. DEM. *Camerarius.* LIS. *B.* CHA. D^2FZ Pergintu *C* eia *Z.* hia *CD.* hya *F.* huc *B* *Ceterum* autem? heia, superbe inuehere. *Ritschelius abiectis eis quae Parerg. p. 454 sq. disputaverat.* autem, eia superbe, inuehere? *inde a Camerario vulgo.* autem in hunc superbe inuehere? *Bothius.* autem in me superbe inuehier *Ussingius.* '*Non videtur de* eheu *vel* ohe *vel* oiei *cogitandum' Ritschelius* 999. Tempus euenturum tale, ut gratiam *Hermannus: quem potuisse etiam* Tempus tale esse euenturum ut gratiam *Ritschelius annotat* 1000. LYS *Camerarius.* DEM. D^2FZ. *om. B* Missus *BCD* artis feci. DE. Et *Gruterus.* artificiet *CD.* artifici et *BFZ.* artes feci et '*prisca exemplaria' Pii, 'codd. antiqui' Pyladis.* artes faciam. DE. Et *Camerarius* iam. LYS. Nihil agis *Lachmannus.* iam Nihil *(cum spatio)* BCD^1. iam. CH. Nihil D^2. iam. CHA. Nihil *FZ.* iam. LYS. Nihil *Camerarius.* iam. LYS. Nisi *Bothius cum proximis construens.* iam omisero. LYS. *Ritschelius olim. Nihil effecit Brixius Quaest. de Plauti et Ter. pros. p. 50* 1001. rursum *Ritschelius Opusc. vol. II p. 260* 1002. loris *ex* locis D^1. locis *FZ* cedite *CD* et iam *B* silubet *C*

LYSIMACHVS

Récte dicis: séd istuc uxor fáciet, quom hoc rescíuerit.

DEMIPHO

Níhil opust rescíscat.

EVTYCHVS

Quid istic? nón resciscet: né time.
Eámus intro: nón utibilist híc locus, factís tuis, 1005
Dúm memoramus, árbitri ut sint quí praetereant pér uias.

DEMIPHO

Hércle qui tu récte dicis. eádem breuior fábula
Érit. eamus.

EVTYCHVS

Híc est intus fílius apud nós tuos.

DEMIPHO

Óptumest. illác per hortum nós domum transíbimus.

LYSIMACHVS

Eútyche, hanc uoló prius rem agi quám meum intro referó pedem. 1010

EVTYCHVS

Quíd istuc est?

LYSIMACHVS

Suám quisque homo rem méminit. respondé mihi:

1003. *Lysimacho versum dant B, Camerarius, Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 479, Eutycho* D^2FZ, *Ritschelius dubitanter* qm̃ *B.* cum *reliqui* 1004. opus est *B* EVT. Quid istic? non *post Saracenum Camerarius.* CHA. Quid istic non D^2FZ *et sine* CHA CD^1. LIS quid istic non *B.* EVT. quid istuc? non *Pylades: et* quid istuc *e suis codicibus Lambinus affert.* LYS. qui istuc? EVT. non *Bothius olim.* resciscat. quid istuc? *fuisse qui Demiphoni continuaret annotat Ritschelius* rescisset *C* netime *BC* 1005. Eamus *B, Pylades.* EVT. Eamus D^2FZ utibilist *Ritschelius.* utibile si *CD.* ut si *B.* utibile *FZ.* utibilest *fortasse Nonii p. 224 exemplis defendi posse annotat Ritschelius* *An* utibilest hic loqui? factis] i *cum rasura C* 1006. memorauimus *F* arbitrium sint *B.* arbitri sint *Ussingius ante* arbitri *interpungens* peruias *C* 1007. DE *B, Saracenus.* CHA D^2FZ Hercle (Her cle *C*) qui *libri, Fleckeisenus Misc. crit. p. 29.* Hercle quin *cum Pylade Ritschelius* breuior (io *e corr.*) *C* 1008. EV *B, Camerarius.* LY D^2FZ est hic *F ante corr.* tuos *B.* tuus *reliqui* tuus apud nos filius *Engerus de pros. p. IX* 1009. Optume st *B.* Optume est *reliqui, nisi quod* Optime *Z* Eut. Illac *Ritschelius* illac portum *F* 1010. Eutiche *CD* rẽ magis *B.* agi rem *Bothius* introire fero *B* refero intro pedem *Muellerus Pros. Pl. p. 357* 1011. *Fortasse praestare* Suam quisque rem homo *adnotat Ritschelius* honorẽ *B* memini *ex* memint *C*

Cérton scis non súscensere míhi tuam matrém?

EVTYCHVS

Scio.

LYSIMACHVS

Víde modo.

EVTYCHVS

Vidí.

LYSIMACHVS

Sat habeo. séd quaeso hercle etiám uide.

EVTYCHVS

Nón mihi credis?

LYSIMACHVS

Ímmo credo: séd tamen metuó miser.

DEMIPHO

Eámus intro.

EVTYCHVS

Immó dicamus sénibus legem cénseo 1015
Príus quam abeamus, quá se lege téneant contentíque sint.

1012. Certonscis *B*. Certen scis *(c s. v.) C* succensere *FZ* 1013. *Sic scripsi*. LY. Vide. EV. Me uide. LY. Satis habeo. id quaeso *FZ: ubi* at *pro* id *Acidalius*. Video me fide. LIS Satis habeo id queso *B et spatio pro* LIS *relicto CD (ubi* D *add. m. 2), nisi quod* id queso *D et* idque so *C*. Lys. Vide modo Eut. Me uide. Lys. Sat habeo, sed quaeso *Ritschelius. Cf. Balbachius p. 32 sq.* Vide. Eut. Do meam fidem. Lys. Sat habeo. sed quaeso *Langenus p. 277: at cf. Brixius Nov. annal. vol. 123 (a. 1881) p. 58 Hinc nova pagina in B incipit et simul promiscuus caerulei rubrique coloris in pingendis personarum notis usus, quem per partem maximam Pseuduli pertinere dixit Ritschelius praefatione eius fabulae p. XI. Quo accedit graecarum usus litterarum de quo cf. Ritschelius praef. Trin.*[2] *p. LV. Itaque v. 1014 et 1015 graecis notis caeruleis superpositae sunt rubrae latinae hoc exemplo:* EV *Γ vel* LIS D *Γ, A, B* 1014. mihi *s. v. B* LYS] D *D*[2] miseriam *ascripsit Lachmannus* 1015. *Sic personis distinxit B, item Acidalius.* CHA. Eamus intro. EV. Immo *D*[2]*F*. EV. Eamus intro. EV. Immo *Z*. EV. Eamus intro. immo *cum Pylade Camerarius* legem censeo. leges *A* Censeo *B*. leges censeo *CD*[1]. leges. CHA. censeo *D*[2]*FZ*. leges censeo *Camerarius Ceterum pristinam ipsius Plauti fabulam tali versu terminatam fuisse suspicatur Ritschelius:* Eamus intro. Ω Spectatores, bene ualete et plaudite 1016. *Γ praem. B* Priusquam habeamus *BC*. Prius habeamus *DFZ*. Prius quam eamus *Bugge Opusc. ad Madvigium p. 158*. Prius quam hinc intro abeamus *Ritschelius* qua se lege *Gulielmius*. quas elege *BCD*. quas leges *FZ*. qua se *Ritschelius* te neant *C* *Ante* sint *spatium C*

Ánnos gnatus séxaginta quí erit, si quem scíbimus
Seú maritum síue hercle adeo caélibem scortárier,
Cúm eo nos hac lége agemus: ínscitum arbitrábimur,
Ét per nos quidem hércle egebit quí suom prodégerit. 1020
Neú quisquam prohibéto post hac ádulescentem fílium
Quín amet et scórtum ducat, quód bono fiát modo.
Sí prohibuerit, clám plus perdet quám si praebuerít palam.
Haéc adeo addo ut éx hac nocte prímum lex teneát senes.
Béne ualete: atque, ádulescentes, haéc si uobis léx placet, 1025
Ób senum hercle indústriam uos aécumst clare plaúdere.

1017. EV. *praem.* D^2FZ: *om.* *Camerarius* natus *CFZ* quierit *ex* querit *(i s. v.)* *D.* querit *B* siquem *BC* 1018. siue *Pylades.* seu *libri* adō *C* siue adeo hercle *Braune Observ. gramm. p. 32* cęlibem *C.* celibem *D* scotarier *B* 1019. hac *Bothius.* hic *libri* 1020. *Hunc versum Pistoris et Ritschelius* (quasi qui *scribens, pro quo* ita qui *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 456) post v. 1023 collocant* hercle *(h s. v.)* *B* suum *libri* 1021. prohibeto post hac *Ritschelius in adnotatione, Muellerus Pros. Pl. p. 560 inter alia.* post hac prohibeto *libri.* posthac prohibessit *Ritschelius in adnotatione.* posthac prohibetod *idem Nov. exc. p. 102* adolescentem *DZ* filia *BCD* 1022. Qui *F* et scortum] scortumque *Guyetus.* quin scortum *Bothius* 1023. Si prohibuerit *Pylades.* Siquis prohibuerit *libri.* Si quis prohibeat *Guyetus.* Si prohibessit *Ritschelius in adnotatione et Opusc. vol. II p. 401 probante Luebberto Gramm. Stud. I p. 6* clam plus perdet *Bothius.* plus perdet clam *libri.* plus perdat *sine* clam *Guyetus* quam si praebuerit *Guyetus.* si prohibuerit *sine* quam *libri cum vacuo spatio post ea verba ex rasura vocis* Erus *orto B.* quam si praehibuerit *Camerarius.* quam praehibuerit *Scaliger.* quasi praehibuerit *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 455.* quam si praehibessit *Ritschelius in adnotatione: cf. Opusc. vol. II p. 401: probat Luebbertus l. s. s.* 1024. Hęc *BC* adeo addo ut *scripsi.* adeo *(adō C)* ut *libri.* admoneo ut *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430.* adeo uolo *Ussingius.* adeo licet *(ex dicens) Muellerus Nachtr. p. 132* Hoc addo unum ut *Kampmannus de DE praep. p. 21* exhac *BC.* ex hacce *Camerarius* adeo ex hac nocte primum lex uti *Bothius.* adeo edico ex hac nocte primum ut *Ritschelius* senes *ex* senex *F* 1025. adque *C* adolescentes *DZ* hęc *BC* 1026. Obsenum *CZ* iniuriam *Guyetus* aecum est *B.* equum est *CD.* aequum est *FZ* dare plaudere *D.* dare plaudite *FZ* PLAVTI MERCATOR EXPLICIT · *BCD*

3 6105 012 602 905

.A2

v.2

[redacted]

Stanford University